
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
1 H
26

X c' ' s

SVMMA
BVLLARII
EARVMVE
SVMMORVM PONTIFICVM
CONSTITVTIONVM

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM post volumina Iuris Canonicis, vsq; ad Sanctissimum D.N. D. PAVLVM Papam V. emanarunt.

AVTHORE STEPHANO QVARANTA I. V. D. Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano, cum Adnotationibus, & Additionibus eiusdem.

Et vltra proximioris editionis Constitutiones Apostolicas, & Additiones denuo adauctas, in hac postrema appositæ sunt ipsiusmet Auctoris aliæ quam plures, quæ amplius non desiderantur. vnà cum Additionibus PROSPERI DE AVGVSTINO I. V. D. Presbyteri Neapolitani.

Cum Duplici Indice verborum vno, & Titulorum iuxta seriem decretalium, & altero nouissime rerum omnium dignissimarum notatu, summa diligentia, breuibusque collecto.

Accesserunt etiam quatuor Tractatus Canonici, necnon extrauagantium communium Liber Sextus, & alia prout versa pagina indicabit.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, Apud Iuntas M. DC. XIX.

TRACTATVS.

Extrauagantium communium liber Sextus, in quinque diuisus libros sub titulorum Decretalium serie, quæ a diuersis Romanis Pontificibus post quintum librum Extrauantium communium emanarūt vsque ad Sanctissimum D.N.D. Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacrosancti Oecumenici, & general. Cōcilij Tridentini, iuxta eumdem ordinem Titulorum Decretalium, cum Citationibus Cōstitutionum Summorum Pontificum, editis ad declarationem quorundam Capitum eiusdem Concilij, vt habetur in fine.

ILLVSTRISSIMO

Et Reuerendissimo

D. OCTAVIO AQVAVIVÆ

S. R. E. CARD. AMPLISS.

VM multi iam anni sint (Cardinalis Amplissime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vita integritate, ac doctrina conspicuo, non leuis intercessit consuetudo; Cumque is in causis ecclesiasticis dyudicandis domi, forisque, diu multumque versatus esset, & ob id maximam Apostolicarum Constitutionum, tum veterum, tum nouissimarum, adeptus esset cognitionem, videretque quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Ecclesiasticis allaturus esset; si eas in vnum redactas, Summistarum more colligeret; atque ita eas ex immenso penè Bullary Oceano liberatas, paruula hac rate ad tutum, tranquillumq; cognitionis portum perduceret, hisce ipse stimulis concitatus, nempe publicæ vtilitatis, confecit hanc Summulam ad totius Pontificy iuris Constitutionumq; nouissimarum scientiam illustrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo doctore vsus plurimum profeci, voluit Studiorum socium adhibere atque calcaria, vt ita dicam, addendo, effecit, vt has additiones perficerem; quas, qualescumq; illæ sint, tibi

 dicandas

dicandas esse vna cum opere destinaui, magnum inde fulgorem consequuturas, si illustrata tui nominis gloria ederentur. Hoc ipsum, vt facerem, author tui amantissimus, ac pariter obseruantissimus, maximè gratum se habere ostendit. Vrgebat namque, & quasi iure debitum exigebat, non nisi te vnum hac nostra tempestate penè esse superstitem, qui clarissima ex familia ortus, in Amplissimo isto purpuratorum Senatu, heroicis virtutibus, & consilii magnitudine præstans, rebus pro Ecclesia Dei præclare gestis, Neapolitana hanc nostram Vrbem illustras, tibique iure optimo quæcumque debent, quæ Neapolitana ingenia, & maximè de re Ecclesiastica, literarum monumentis mandauerint. Accedit in illud etiam quod ex ea es familia, quæ semper literatos mirifice fouit, nam vt vetustiores tuos maiores præterea, qui ipsi tamen hoc magnificentissime præstiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus sum ornatus ab Illustriss. Duce Atriæ tuo parente, qui me voluit suo sub præsidio, ac tutella esse. Cuius beneficiorum in animo meo altius insedit memoria, cumque ei nequeam his meis ingenii fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, persoluere, eas nũc tibi tanto Patre dignissimo quas possum immortales ago, persoluoque, oroque vt me in tuam tutellam, qua soles alios benignitate suscipias. Vale.

Illustriss. & Reuerendiss. Dominationis tuæ.

Humilissimus seruus.

Prosper. de Augustino.

AD LECTOREM.

Valis, quantaque fuerit Doctrina, atque sapientia Stephani Quarantæ I.V.D. quanta Ingenij perspicacitas, & excellentia omnibus quidem conspicuum est, verum quantum præsertim profecerit, quantum versatus fuerit, atque omnibus in caussis Ecclesiasticis tam domesticis, quam forensibus præcellens extiterit, vel ex hoc facile cognosci potest, si quis hanc BVLLARII SVMMAM ab ipso omni studio, vigilia, atque sedulitate confectam præ manibus habuerit ad legendam, & contemplandam. Ob id in reducendis, ac colligendis vniuersis cum priscis, tum nouissimis constitutionibus, perinde ac omnes solares radios in perangustum speculum includens, in hanc breuissimam SVMMAM, quidquid vberrimè in hoc dicendi genere potuerat afferri, plenissimè (breuibus tamen) redegit, conclusit, perstrinxitque. Cum autem in dies aliæ recentiores, lucidioresque Constitutiones Ecclesiasticæ ab Oriente Romanæ Apostolicæ Ecclesiæ Sedis effulserint, omni laborioso conatu molitus est, dum adhuc vigeret in humanis, vt ipsas quoque (seruato Summistarum more, atque stylo) cęteras adijceret, ac (& id exactissimè) ampliaret, ita vt nihil protinus in futurum, vel expetendum, vel præstandum relinqueret. Quare quæ omnia ad hæc vsque tempora constituta à Summis Pontificibus emanarunt, in hanc ampliorem formam, in multipliciores materias, luculentioremque, ac feliciorem ordinem hic congesta, compilata, atque districta traduntur. Vnde, ne Auctor tantæ existimationis, tantique ponderis frustraretur laborem, & vt quisquis maximam adipisceretur vtilitatem, præcipuè verò ecclesiastico munere perfungentes, Nos iuxta Auctoris collectionem, & ordinem opere pretium duximus in præsentia cuncta in vnum redacta, & in multis grauissimis rebus adaucta iterum mandare typis, & è prælo nostro hoc exemplo edere in hominum lucem, atque ad vsum minime inutile Professoribus cum Procuratoribus, & Patronis Ecclesiasticis, tum Prælatis tam sæcularibus, quam regularibus, item confessarijs, & alijs quibusuis curam animarum gerentibus necnon & simplicibus Sacerdotibus. Hanc SVMMAM locupletioribus suppellectilibus ditata impertiri. Quemadmodum igitur de præstantia huius operis deque necessitate huiusmodi effecti studuimus (vt assolemus) tibi LECTORI Studiosissimo rem gratam facere, ac rem non vulgaris emolumenti præstare contendimus, pariter tu grato animo, velimus, suscipias, & Auctoris, & nostram diligentiam benignissimè ample-

amplectare. **Cæterum illud vnum te animaduertendum monemus,** nimirum quoties citantur constitutiones existentes in folijs Bullarij intellige de Bullario Romano impresso anno M. D. LXXXVI. sub fel. Record. Sixti V. quoties non addetur in Bullario intellige de folijs præsentis operis, quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non sunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non desiderantur. Insuper & nouum apponitur Index notabilium rerum, quæ digniora sunt scitu, & nihil appositum, nihil additum est, quin summam ad huius SVMMAE studiosos afferat facilitatem, atque venustatem redoleat. interim stude, & vale.

Sub tuum præsidium confugimus S. Dei Genitrix, nostras depracationes ne despicias in necessitatibus, sed a periculis cunctis libera nos semper Virgo Gloriosa, & benedicta.

Voniam post editionem multarum Summarum superuenerunt noua iura, innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod nō debet reprehēsibile iudicari, ideo ego Stephanus Quaranta Ecclesiæ Neapolitanæ seruus inutilis, visis omnibus fere constitutionibus Apostolicis hucusque post volumina iuris Canonici promulgatis, cum annis superioribus recollegissem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requisitus a Rener. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, sectando communem stylum Summistarum, quid de nouo fuerit prouisum recensendo, onus libenter suscepi, eis obtemperando, nam Domini mei sunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciscus monuit. Intercessione igitur semper Virginis Dei Genitricis Mariæ, cuius precibus nos adiuuari mente, & spiritu deuotissimè poscimus, opus compleui, cum Adnotationibus, & Additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Ecclesiæ, cui omnia submittimus. Habetis Sacerdotes sancti, quod mihi iniunxistis, tantum vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoque Domino sit sempiterna gloria, qui vitam sine termino nobis donet in Patria. Amen.

IN-

INDEX VERBORVM.

Fidei

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum. Decretalium in fine operis.

TA-

TABVLA,

IN QVA GRAVIORA, AC DIGNIORA scitu hinc inde carptim collecta breuibus, sed vberrimè perstringuntur.

Abbates.

ABBatum in causis priuationũ quæ constitutio seruanda sit quomodo valeant priuari. quando intelligantur ordinarij, & quibus polleant auctoritatibus. debent in monasterio instituere lectorem sacræ scripturæ. De eorũ vsu mitræ & baculi. loco episc. possint assistere degradationi electi tantũ si possunt vti mitra, baculo, & annulo. priuilegia, ipsis concessa conferendi ordinum minorum, calices, & omnia paramenta ecclesiastica benedicendi. pagina 3.

Abbates nullo modo possunt alienare bona ecclesiastica propter iuramentum. pag. 13.

Abbatissæ.

Abbatissæ benedictio an sit reiterabilis. pag. 3. quando debeant eligi. quanto tempore sine præfectura, & regimine debeant manere ponitur eius Bulla, si tacitui, & plurics possint eligi. non in futurum perpetuæ eligantur, sed per triennium electio quõ facienda. nouitiæ ad professionẽ, quibus ritibus vtendum sit. Abbatissa temporalis quomodo sit iure benedicenda pag. 4.

Abortus.

Aborti in causa quot genera personarum incurrant pœnas contentas in constitutione Sixti V eius Bulla, seu constitutio ponitur pag. 5. moderatur per Gregorium XIIII. pag 6. quibus in partibus sit, & in quibus non sit moderata, reducitur ad dispositionem iuris communis fœtus quando dicatur animatus tum in masculo tum in fœmina abortũ consulens quomodo efficitur irregularis pœnæ sunt tam de iure diuino, quam ciuili circa abortum. in quo casu obortientes tradi debeant brachio sæculari. pag 7 quando fœtus interemptus dicitur homicidiũ, & non abortus pag. 7. 8. pœnæ huiusmodi an habeant locum in procurantes abortum, si vlla de causa liceat procurare abortum, si procurans efficiatur irregularis, & quomodo. si

A abortum

lai

Archiuus

Astrologia Iudiciaria.

Bannitorum fautores.

Baptisma.

Priuilegia Hebrais concessa, quæ & quot sint. Pueri, & puellæ Hebreorum patri bus inuitis non debent baptizari, neque adhunc effectum auferre seu subducere.

Beneficiorum Parochialium Collatio.

Circa beneficiorum Parochialium collatio nem vltra Summistas adsunt canones & qua sint pag 98 Apportatur Consti tutio Pij V. p. 99. Quæ concurre debeāt, vt ecclesia dicatur Parochialis, & quis eius dicatur Curatus. An notorius idoneus moribus, & scientia subijcietur examini. examen requiritur pro forma. An ius examinandi curatos sit tantum episcoporum. forma examinis à Cōcilio prescripta quibus in casibus possit omitti pag. 101 Mensium quattuor episcopis tempus datū conferendi quan do incipiat currere. In quibus casibus poterit Episcopus terminum decē dierum in edicto præfixum ad alios decem dies. subrogare, quæ sua requiratur aut reperiatur dignior cæteris examinatis, vt præfici possit beneficijs ecclesiasticis. dignior præfertur, qui sufficien tes literas habens, vita moribus, & prudentia alios antecellit. An patroni possunt bona conscientia proponere dignū est, cum potuerint proponere digni or em. Quibus in casibus liceat minus digno conferre beneficia ecclesiastica digniore postposito. An & quomodo mi nus dignus competēs, & cōcurrens cū digniori excusetur à peccato. An eligens dignum digniore prætermisso teneatur ad restitutionem. item impediens, ne detur beneficium digniori. pag 102.

Beneficiorum possessio.

Prouisus à Sede Apostolica nō potest adi pisci possessionem nisi literis expeditis. Prouisi in Regno Neapolitano vt faciant fructus suos, quid requiratur. de electo se ingerente administrationi ante confirmationem. Quid si moriatur post supplicationem signatam antequā peruentum sit ad Bullarum confectionem pag. 103. An & quando beneficiatus potest cogi ad ostendendum titulum sui beneficij An quis possit propria auctoritate beneficij possessionem capere. Prouisus à Papa quomo do committeret peccatum symoniæ. quando liceat dare aliquid pro conseruatione iuris requisiti. An quis possit tuta conscientia accipere beneficium simplex animo relinquendi illud, & mutandi statum pag. 104. Prouisi quando adepta possessione professionem fidei emittere teneantur. qui professionem fidei non emiserit, in quibus possessionē non suffragari eis censuerit sacra congregatio Cameræ qui fructus & quando applicētur. pag. 105. Nemo debet à seipso summere honorem contra retinentes & apprehendentes beneficia ecclesiastica absque literis Apostolicis. adsunt Constitutiones Pij V. & Pij V. pag. 106. Breue adest Pij V. circa applicationem fructuum à die vacationis vsq; ad possessionem prouisi. pag. 108. De electionibus ad regimina monasteriorum præpositorum, & aliarum digni tatum conuentualium. Bulla apportatur. pag. 109. apponitur Bulla Pij V. circa relaxationem prohibitionis de nō admittendis Resignationibus per ordinarios cum modificationibus. pag. 113. De resignationibus quomodo, & qui recipere, & admittere possint extat constitutio. Declaratio Bullæ Pij V. & dilucidatio habetur Hieronimi San cti Pancratij tt. Cardinalis Matthæi. pag. 115. Ex quibus causis ordinarij possint beneficiorū ressignationem ad mittere. pag. 116. vsque ad 122. Criminosi dum beneficio veniunt priuandi an possint beneficium ressignare tam co ram Papa, quam corā ordinario p. 116 in qui-

Bene-

Capitulum Sede vacante.

Casus Reseruati.

Conceptio B. Mariæ.

Concilium Prouinciale.

Concilium Tridentinum.

Confessor.

Confessio Sacramentalis.

Communio Sacra.

Congregationes Illustrissimorum D. Card. & earum facultates.

Congregatio pro Sancta Inquisitione.

Congreg. Præsignaturæ.

Congreg. pro erectione Ecclesiarum, & prouisionibus consistorialibus.

Congregatio pro vbertate Annonæ.

Exem-

pedientes, & offendentes personas, bona, & frangentes carceres Sancti Officij Inquisitionis, & de pęnis contra transgressores inflictis. pag. 63. De praeminentia Inquisitorum Generaliũ hæreticæ prauitatis, atque de obedientia eisdem ab omnibus præstanda decretum habetur Pij V. constitutio ponitur Clem VIII. quod Itali non habitent in locis hæresis suspectis. & quid in eis tunc facere debeant. pag 365. Declaratio adest & constitutio Pij V. circa sententias Inquisitorum. pag. 366. reuocantur per constitutionem Pauli V omnes concessæ superioribus quorumcunque ordinum facultates cognoscendi causas partinentes ad Inquisitores Sancti Officij pag. 370.

Horæ Canonicæ.

Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas vltra summistas adsunt constitutiones, & præcipuè decretũ Concil. Lateranen sub Leone X extat tenor decreti. Quod innouatũ fuit & auctũ per Pium V an fructus amittunt nõ recitantes horas canonicas. pag 373. Canonici collegiatæ tenentur residere; & ad horas canonicas statis horis recitandas possunt compelli, & in quibus causis non possent compelli, & non tenerentur pag. 374.

Illegitimi.

Illegitimi sunt inhabiles ad ordines, & beneficia, ad successionem bonorũ, & ingressum Religionis per Constitutionem Alex. III. quod possint succedere in beneficijs, quæ constitutio per Clementem VII. fuit reuocata. pag. 374. extat tenor Bullæ Clementis pag. 375. per Constitutionem Pij V. priuantur etiam quibuscunque bonis patrimonialibus tum mobilibus, quam immobilibus; laicus potest vigore priuilegiorum disponere in illegitimos de bonis more patrimonialibus. quibus de laicalibus possit disponere Bulla Pij V. reuocantia facultatum testandi. & disponendi in illegitimos. licet videatur dura nimis, tamẽ est seruanda, qua moderatione Bulla hæc sit moderanda, & quibus dilucidanda declarationibus. pag 379.

Inuentarium actorum.

Actorum inuentaria facienda sunt quotannis ab Episcopis. & qua de causa. extat constitutio huius rei per Pium V. pag. 380.

Iudæi.

Vltra summistas adest Pauli III. constitutio circa Iudeos venientes ad agnitionem catholicæ fidei An venientes ad agnitionem Christianæ fidei ipsi Iudæi bona patrimonialia, materialia, & omnia eorum consuetudine acquisita, habere, tenere, & possidere valeant pag. 380. Extat tenor præsentis constitutionis pag. 381. Bulla habetur Pij V. super reuocatione, & reualidatione Bullæ Pauli V ædita contra Iudæos pag. 383. Iudæi prohibentur ne medeantur. quod Iudæis semel in habdomada, prædicent. Bulla Gregorij XIII contra hæbræos, & eorum malos mores. pag. 387.

Iudex.

Iudex sæcularis an teneatur exequi sententiam iudicis ecclesiastici. pag. 7. debet formare contra sibi traditum ecclesiasticum, tanquam sæcularem, alium processum à formato ab ecclesiasticis. pag. 8. per negligentiam Episcopi an deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum. pag 75 Præter summistas adest decretum Leonis X quod Iudices à Sede Apostolica destinati si in altero utrium graduati non fuerint, asses-

aſſeſſorem partibus non ſuſpectum aſſumere, & iudicare teneantur.

Iuramentum.

Vltra ſummiſtas adeſt constitutio, præter illum Nicolai Tertij relatum, illa Greg. XIII innouatio; Cuius hæc Bullà eſt huiuſmodi tenoris. pag. 389.

Libri prohibiti.

Preter ſummiſtas multa ſunt conſtitutiones & preſertim Clem VIII Index librorum prohibitorum per Concil. Trid. editus. Qui fecerit, tenuerit, aut legerit, aut impreſſerit libros prohibitos hereſis ſuſpectos incidit in excommunicationem. Opera Caroli Molinęi damnantur, & reuocantur licentię ſi quę fuerint legendi, aut tenendi. adeſt Clemen. VIII. contra dictum Carolum Molineum conſtitutio pag 392.

Litaniæ.

Circa litanias vltra ſummiſtas adeſt decretum Clem. VIII. Letaniæ quę recitari debeant de Beata Virgine, quę aliorũ ſanctorum, & ſanctarum. pag. 392.

Magiſter.

Adeſt Decretum Leonis X. circa lectiones Magiſtrorũ in Philoſophia de mortalitate animę, & vnitate. de æternitate mundi, & alijs huiuſmodi. Euacuauit deus, & ſtultam fecit ſapientiã hominum. Quo ordine Clericis ad ſtudia incumbendum ſit. quę obſeruanda ſunt à Magiſtris, & preceptoribus ſcolarium pag. 393 Ordinarij per conſtitutionem Pij V. tenentur conſtituere locaanquibus pueri Doctrina Chriſtiana erudiantur. Ordinarij poſſunt eligere confraternitates, & indulgentias impertiri confratribus pueros docentibus. pag. 394.

Matrimonij impedimenta.

Duodecim matrimonij impedimenta quę remanent incorrecta, & quę non. Declarationis impedimẽti ex cognatione ſpirituali prouenientis tenor apponitur. Quid de impedimento affinitatis. Ex fornicatione proueniens pag 395. An ſpadones ſint habiles ad cõtrahendum matrimonium. pag. 395 extant literę Sixti V. ſuper inhabilitate ſpadonum, ad matrimonium contrahendum. pag. 396.

Matrimoniales diſpenſationes.

Nulla, vel rara debet dari diſpenſatio matrimoniorum contrahendorum. Cauſę pro quibus diſpenſationes conceduntur ad contrahenda matrimonia, quęnam ſint. pag. 397. Quid faciendum iis qui ignorantes aliquid impedimentum exiſtere per inuicem verba de preſenti matrimonium contraxerit. pag. 398. Quęnam dicantur diſpenſationes ſubreptitiæ pag. 399.

Medicus.

De Medicis vltra ſummiſtas adeſt decretum Concilij Lateranenſis. extat tenor conſtitutionis Pij V. Medici vltra tertium diem non viſitent infirmum ſi admonitus ſacramentum penitentię non acceperit. pag. 399. & 400. Adeſt conſtitutio Greg. XIII. circa medicos hebręos. pag. 401.

Miſſa.

Adeſt decretum Concilii Trid vltra ſummiſtas de iis, quæ obſeruanda, & euitanda ſunt in Miſſę celebratione. Extat Reuocatio licentiarum, ac facultatum Miſſas celebrandi veſpertino tempore. Pij V. pag. 401. Qua circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis

licentijs vt in priuatis oratorijs domus celebretur Missa. Oratoria in priuatis domibus qua reuerentia,& quibus ornamentis teneri debeant, decorata. Missæ non dicuntur, in oratorijs domorum priuatarum die Paschatis Resurrectionis. Pentecostes,& Natiuitatis Domini Nostri Iesu Christi. Qui non gaudeant priuilegio audienti Missam in oratorio domus. Missæ possunt ab Episcopo reduci ad numerū iuxta eleemosinæ quantitatem. pag. 402 Quid iuris de illis, quod nullum habeat beneficium, sed solum iure legati relictū fuit vt eligatur sacerdos pro certis Missis in hebdomada dicendis. Cæremonia die iouis,& sabbati Sancti facienda debēt fieri à Parocho tantum, & Rectore. pag. 403.

Monasteria,& Conuentus Regularium virorum.

Suspenduntur, & reuocantur omnes licentiæ per constitutionem Pij V. ingrediendi quæcunque monasteria quibusuis mulieribus concessa. extat tenor huius constitutionis pag. 403. Priuantur etiam per Greg XIII. mulieres ingredientes monasteria sine licentijs huiusmodi, aut alia facultate. est casus seruatus Pretorio pœnitentiariæ. Clausura Monasteriorum regularium ad quid intelligatur facta Quando mulieres possint non incurrendo pœnas, ingredi monasteria pag. 406. Circa qualitates recipiendorum ad religionem, & statum regularium adest constitutio Sixti V. pag. 406 Extat altera constitutio Sixti V. super dubijs in priori constitutione emergentib. & quæ sint Dubia huiusmodi pag. 410. Apponitur moderatio constitutionis Sixti V. contra illegitimos Regularium, facta per Greg XIV. pag. 413. Decreta generalia pro regularium reformatione, ac receptione nouitiorum per Clem. VIII. facta. Quibus in cōuentibus designātur Nouitiatus. p. 416. de renouatione & ampliatione eiusdē decreti habetur tenor cōstitutionis Clementis p. 417 Contra facientium quæ pœnæ imponantur pag. 418 Decretorum pro reformatione tam monacorum quam mēdicantium, quæ & quot sint, extat tenor Clemen VIII à pag. 418. vsque ad 423. Decretum Clemen. VIII super casuum reseruatione ab omnibus superioribus regularium, & qui sint casus regularium reseruanti. pag 423. qui intra regulares, & quot sint deputandi confessarij formula quanam sit concedendi facultatem pro Nouitijs ad habitum regularem recipiendis pag 424. Habetur decretum super forma recipiendi nouitios regularium ad habitum, & professionem pag. 425. Qua ætate & quibus alijs conditionibus debet esse præditus, qui vult ad habitum recipi, seu professionem emittepag. 426 quæ institutiones debent obseruari super receptione, & educatione Nouitiorum pag. 427. vsque ad 431. Quoties debeat esse numerus præfigendus Religiosorum cuicunque monasterio conuentui, aut domui Regularium par. 431 Declaratio adest Concil Trid de Reg. decretum apponitur Sacræ Cōgregationis Regularium contra regulares ad vrbem temere & leui ex causa accedentes absque superiorum licentia pag 433. pro leui etiam causa disciplinati à superioribus non possint min. de obs. appellare. non possunt retineri, neque recipi fratres laxioris ordinis ad alios ordines. Adest Bulla reuocationis istius priuilegij pag 434. Habetur declaratio quo ad transitum Religiosorum de vna in aliam religionem pag. 436 an renunciatio bonorum facta ab existente adhuc in seculo intuitu ingressus religionis valida sit præscribuntur normæ dandi licentiam ab ordinarijs ad ædificanda in posterum regularia monasteria pag. 437 Quænam sint constitutiones editæ ad reformationem ord. min. conu. pag 438.

Mona-

Monasteria Monialium.

Mons Pietatis.

Munerum largitio Regularibus vtriusque sexus interdicta.

Indulgentiæ.

Nullitas.

Ordo.

Pęnæ pecuniariæ.

Præcedentia.

Prædicator.

Priuilegia Regularium.

Quarta Episcopalis.

Regulæ Cancellariæ.

Residentia.

Reuerentia Diuinorum Officiorum.

Sequæstrum.

Seruitium Cappellaniæ.

Simonia.

Tor-

Torneamenta.

Præter summistas adest Bulla Pij V. super prohibitione Taurorum, et ferarũ, & super annullatione votorum, & iuramentorum super eisdem pro tempore interpositorum pag.627. Constitutiones torneamentorum duabus adhibitis conditionibus fuerunt à Greg. XIII. reuocatæ pag.628. adest tenor reuocationis prædictæ. Sequitur moderatio Clem.VIII pag.629.

Vectigal.

Impedientes vectigalia, auxilium, fauorem, atque consilium præstantes ne soluantur, incurrunt excommunicationẽ cuius absolutio est Papę in Bulla Cænæ reseruata. est regula generalis, & firmissima quod Clerici, & qualibet persona ecclesiastica gaudeant immunitate gabellarum, collatarum, & huiusmodi, bona quoque ipsorum gaudent immunitate, quæ decisio, & regula ampliatur, & limitatur varijs modis. pag 631. & 632. Quibus Clericis sit interdicta negotiatio emptio, & venditio diuiduntur tantum in duo genera. & quæ sint. Negotia quæ dicantur, & quando licita, quando Clerico teneantur soluere gabellam. An exactor teneatur stare dicto Clerici. pag. 634. Conductio an sit negotiatio illicita. Quando exactores à Clericis incurrunt in Bullam Cenæ. Hæc Bulla quando habeat locum, & excuset pag. 636.

Vicarius perpetuus.

Adest constitutio ad declarationem portionum assignandarum Vicarijs perpetuis parochialium locis pijs vnitarum. pag. 637. An sit hæc Constitutio reuocata.

Vsura.

Pręter summistas extat Pij V. constitutio de vsuris circa cambia. Damnantur cambia, quę sicca nominantur.

FINIS.

COPIA

GLi Eccellentiſſimi Signori Capi dell'Eccelſo Conſeglio di X. infraſcritti hauuta fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padoua, per relatione à loro fatta dalli due à queſto deputati, cioè dal Reuerendo Padre Inquiſitor, & dal Circ. Secretario del Senato Agoſtin Dolce con giuramento, che nel Libro ſtampato in Venetia appreſſo i Giunti intitolato SVMMA BVLLARII earumue Summorum Pontificum conſtitutionum, quæ ad communem eccleſiæ vſum poſt volumina Iuris Canonici vſque ad Sãctiſſimum D. Paulum Quintum Auctore Stephano Quaranta; alquale da nouo dal detto Auttore ſono ſtati aggionti in varij luoghi molte altre Bolle Pontificie, & altre additioni, eccetto la letera ſcritta à Monſignor di Monteſiaſcone ſopra il gouerno delle Monache: non ſi troua coſa contraria alle leggi, & è meriteuole di ſtampa, concedono licentia, che poſſa eſſer ſtampato in queſta Città.

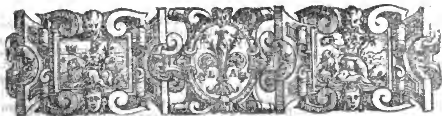
Dat. die 2. Iannuarij 1617.

D. Vicenzo Dandolo
D. Gieronimo Corner Capi dell'Eccelſo Conſeglio di X.
D. Benetto Bondumier

Illuſtriſſimi Conſilij X. Secr.
Barth. Cominus

1617. adi 13. Genaro
Regiſtrata nel Libro all'Officio contra la Biaſtema
à carte 58. Tergo

Ioannes Franciſcus Riccius
Officij contra Blaſph.

PRÆFATIO.

Vanquam neminem fore arbitror, qui vel debilitate intellectus præpeditus, vel temeritatis furore præoccupatus affirmando simplicium mentibus insinuare, iisque vt suæ plausibili, nihilominus erroneæ, & omni studio ab hominum consortio procul relegandæ opinioni calculum addant, multis varijsque verborum pigmentis persuadere audeat, quod qui ab initio iura, Politico ad bene tranquilleque viuendum, & ad conseruandam hominum societatem inter ipsos admodum necessaria cõstituerunt, aut etiamnum pro communis publicæ vnionis, & concordiæ bono statuunt, & promulgant, dum alia subinde alijs vel abrogando, vel innouando, vel interpretando substituerint, inconstantia laborasse, & multitudine ac superfluitate legum subditos onerasse: attamen si quispiam eiusmodi præconcepto errore imbutus reperiatur, maxime cum a pleris que absurda, atque paradoxa multo facilius arripiantur, ac approbentur, quam felicius negligantur, & extirpentur, huic nunc temporis neque melius responsum dare, neque salubrius consilium ad se corrigendum, & ab illo erroris laqueo liberandum communicare valemus, quam quod Summus Pontifex in cap. Non debet. De consanguinitate, & affinitate. subministrat, dum inquit. Non debet reprehensibile iudicari si secundum varietatem temporum statuta quandoque varientur humana, præsertim cum vrgens necessitas, aut euidens vtilitas id exposcit, quoniam ipse DEVS ex his, quæ in veteri testamento statuerat, nonnulla mutauit in nouo. Egregia certe vox, & a quolibet, ne de Sacrarum legum conditoribus, & ceteris Superioribus tam Ecclesiasticis quam Secularibus Potestatibus, quibus a DEO OPTIMO MAXIMO libera facultas ius dicendi, & exercitium iudicandi propter bonorum defensionem, & malorum coërctionem concessa fuit, male sentire, aut perperam loqui audeat, ambabus vlnis amplectenda, memoriæ infigenda, & perpetuo mente recolenda. Ex eo enim satis superque apparet, qua de causa, quibusue rationibus moti fuerint quandoque legumlatores, vt quæ prius cõstituta non sine maturo consilio ab ipsis sint, tam ampliando, quam restringendo in meliorem concordantiam reformauerint. Nam cum humani casus non semper vno eodemque contingere modo soleant, sed instar lunæ modo in excessum, vel defectum declinent, aliter fieri non potuit, vt emergente aliqua facti contingentia, quæ in promulgata lege non comprehenderetur, neque per extensionem congruã ac rationabilem per illam decidi poterat, quin noua lege inuenta, sancitaque remedium nouo casui, maloque exorto adhiberetur, ad quod aggrediendum illos summa quadam necessitate compulsos fuisse nemo sanæ mẽtis inficias ibit. Quo facto cum posteriores leges prioribus derogauerint, illæ his omne robur, vim, ac potesta

tem, quam in omnes, qui parere tenebantur sub comminatione violationis exercebāt, ademerunt, atque hoc pacto in desuetudinem abierunt. Quibus non parum adminiculi adiungebatur a circumstantiarum variatione, quarum intuitu qualibet res de more Prothei singulis momentis varias & recentes assumit formas, ijsque se abscondit. Cum enim humanorum negotiorum atque actorum capitula ex causis, atque ex personis, nec nō loco, & tēpore dependeāt, & cōsiderāda sint, quorū modi si medullitus non indagentur, in erroris labyrinthū quandoque grauiter impingitur, siquidem illis non perpensis ante iudicetur, quam intelligatur, & semper regulæ Sanctorum Patrum pro tempore, loco, persona, & negotii qualitate traditæ fuerint, his de causis summopere necessarium fuit nouarum sanctionum promulgatio, ne ad instar imperiti Medici vno collyrio omnes oculi curarētur, & alicui suum ius hoc pacto interuerteretur, cum lex, quæ alias honesta, iusta, secundum naturam, & tempori, loco que conueniens esse diffinitur, ab huiusmodi effectuum productione & attributione sui cuique penitus se iungeretur, & ceteris per iniuriā sub quouis æqui bonique prætextu res alienas auferendi fenestra aperiretur. Vtilitas vero non minorem potentiam obtinet ad quædam de nouo per legitimas Sanctiones introducenda, & iuxta illarum tenorem diiudicanda, cum duobus, quæ expediunt, concurrentibus, semper id quod magis expedit, eligendum sit, consequens manifestum euadit, quod in eiusmodi comparatione, & electione semper variatio, ac uicissitudo quædam emergat, propter quam secus fieri non potuit, nisi vt huius respectu a prioribus legibus quandoque discessus minime reprehendendus molitur. Quod quidem non solum in Sæcularium Potestatum puta Summorum Imperatorum ac Principum Constitutionibus locum inuenit, verum etiam Summi Pontifices præ ceteris totis viribus omnibusque vigilijs in id incubuerunt, vt secundum possibilitatem, & iniuncti muneris præcellentem auctoritatem diuerso tempore multiplices, & distinctas Bullas in lucem emitterent, quibus Religiosi & Religiosæ in debito officij statu continerentur, & improuisi errores ratione honestatis, & religionis Zelo emendarentur. Quapropter ego Stephanus Quaranta Ecclesiæ Neapolitanæ seruus inutilis vitis omnibus fere Constitutionibus Apostolicis huc usque post Iuris Canonici Decreta, Epistolas Decretales, Sextum librum Decretaliū, Epistolas Clementinas, cum Extrauagantibus Summorum Pontificum promulgatis, collegi illas, & iuxta ordinem titulorum in Iuris Canonici Voluminibus obseruatum disposui, additis ad quemlibet titulum non contemnendis Adnotationibus, & Commentatijs ex optimis quibusque Auctoribus depromptis, quibus, totā illorum materiam illustrari, & vberius declarari existimabam. Quam meam operam cum quam plurimis minime displicere perspexeram, & insuper accidente instantissima requisitione Reuerendissimorum Dominorum Sacerdotum, vt Bullas quæ subsequentibus annis promulgatæ fuissent, prioribus adderem, & hoc pacto absolutissimum opus perficerem, non potui neque uolui honestissimæ huic petitioni resistere, verum potius libentissimo animo illi locum reliqui. Illas igitur diligēter reuisas, & ubi opus fuerat summa cura emendatas Tibi Lector studiosissime etiā atque etiam commendo, atque defero, firma ac indubitata spe fretus, idem euenturum, quod Iustinianus Imperator de suis Institutionum Iuris Ciuilis Tyronibus sibi pollicetur, Te quoque, si in illis non vulgares progressus feceris, & legendo relegandoque fideliter menti memoriæque infixeris, spes pulcherrima fouebit, posse Ecclesiasticam rempublicā, quæ sæculari tanto præstantior est quanto sol reliquis stellis lucidior apparet, in partibus eius tibi credendis, ad Dei gloriam, & proximi salutem prospere gubernari.

AB-

ABBAS.

Præter Summistas sciendum qualiter in causis priuationum Abbatum seruanda est Constitutio Leonis X. in Consilio Lateranensi. fol. 191. in Bullario incip. supernæ. & infra.

Et quoniam episcopalem dignitatem tueri illęsam, & ne improborum impugnationibus, aut accusantium calumnijs passim pateat, muniri par est. Statuimus vt nullus episcopus, aut Abbas quouis instante, ac requirente (nisi sibi copia & facultas legitimæ defensionis permittatur) etiam si crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis causa plenarie probata fuerit priuari valeat.

De causis criminalibus episcoporum quid fuerit postea dispositum vide Concil. Trid. sess. 13. c. quoniam vero. cum duob. sequ. & c. causæ criminales. 24. sess. & c. quam turpe in fi. sess. 25.

Abbas nullius dięcesis habens iura episcopalia est ordinarius, & potest facere omnia regulariter, quę episcopus potest in diœcesi sua circa ea quæ sunt iurisdictionis vt sunt etiam Commendatarij, & potest remittere denuntiationes matrimoniorum, quæ fieri deberent in ecclesijs suę Abbatię iuxta Decretum Concil. Trid. sess. 24. c. 1. de refor. matri. Nauar. cons. 5. de sponsa. in antiquis, & cons. 2. de. clandest. desponsa. in nouis. De istis Abbatibus seu Commedatarijs dixi infra in verbo concilium prouinciale sub nu. 3. in additione, & sub nu. 16. de Abbate Cauen se. & constitutio loquens de dięcesanis intelligitur de episcopis, si vero de ordinarijs comprehendantur etiam tales Abbates seu Commendatarij. Nauar. in d. cons.

De benedictione Abbatissæ, & an sit reiterabilis vide gloss. in clem. attendentes. in verbo solitę. & in uerbo benedici deletatu mona. & ibi Zaba. & Bonifa. Feli. in c. meminimus de accusatio. Nauar. in cons. 2. de sacramen. non reiteran.

Abbas prouidere debet in monasterio, si comode fieri potest, vt sit lector Sacræ scripturæ ex decreto Concil. Trid. sess. 5 c. 1.

Abbates usum mitræ, & baculi habentes ex priuilegio assistere possunt degradationi loco episcoporũ. Concil. Trid. sess. 13. c. 4. de refor. & adde ad c. degradatio. de pęnis in 6.

Abbas electus antequam sit benedictus an possit vti baculo, Mitra, & annulo, vide Abb. in c. cum inter monasterium nu. 25. de re iudi. vbi Feli. nu. 2. & in c. eam te. nu. 7. de rescrip. Zabarel. in d. clemen attendẽtes. §. statuimus. de statu. monacho. & Illustrissimum ac Reuerendissimum Dominum Cardinalem Tuscum practicarum conclusionum iuris in verbo Abbas, cu. 3. quantum vero ad collationem ordinum minorum vide c. cum contingat. de ęta. & quali. & glo. in d. clem. atten dentes. in verbo benedici, & declarationem Sacrę congregationis relatam infra in verbo ordo. in priuilegio concesso Abbati Montis virginis ab Vrbano quarto inter alia conceditur. & sic dicitur.

Nos itaque ob deuotionem Beatæ Mariæ Virginis Gloriosæ, in cuius honore dictũ monasterium est fundatum, uestris supplicationibus inclinati, vsum mitræ, baculi, annuli, sandalium, chirothecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictione solenni ad populum, ordinatione minorum ordinum, indulgentia quadraginta dierum, benedicere etiam calices, & omnia alia ornamenta ecclesiastica, & cognoscere de matrimonio inter uasallos, in quibus habetis spiritualia, tibi fili Abbas,

A 2 & suc-

& successoribus tuis in perpetuum, dummodo tibi & eisdem successoribus sit more ac modo debito munus benedictionis impensum & te ac eos constet existere sacerdotes, auctoritate præsentium concedimus ex gratia speciali.
Vt patet ex libro priuilegiorum dicti ordinis Neap. impresso.

ABBATISSA.

PRAETER Summistas in hoc verbo, sciendum est quod Abbatissæ, & aliæ monasteriorum monialium ad vitam præfectæ, cum vacauerint, seu cesserint non vltra triennium per vniuersam Italiam in futurum eligantur iuxta Decreta Sac. Conc. Trid. & regularia suorum ordinum instituta, quo tempore finito præesse desinant, & abstineant per triennium a die finitæ administrationis, quo elapso seruato forma eiusdem Concilij iterum & pluries eligi possint ex constitutione Greg. xiij. Romæ publicata die 4. Ianuarij 1583. incip. exposcit debitum. & infra hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus in omnibus & singulis monasterijs monialium Sancti Benedicti Cistercien. Cartusien. & aliorum quorumcumque ordinum in vniuersa Italia & præsertim in vtriusque. Siciliæ Regnis Consistentib. quæ nunc per Abbatissas, vel alias præfectas perpetuas reguntur & gubernantur, cum primum Abbatissæ aut aliæ præfectæ huiusmodi regimini & administrationi ipsorum monasteriorum cesserint, etiam apud Sedē Apostolicā; vel decesserint, earum Abbatissatus, seu præfecturas vacare cōtigerit, Abbatissæ, aut aliæ præfectæ non amplius perpetuæ seu ad vitam (quarum nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc Apostolica auctoritate ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium perpetuo extinguimus, & abolemus) sed triennalis tantum a conuentu vniuscuiusque monasterij, & alias iuxta decreta Sancti Concilij Tridentini, & regularia suorum ordinum instituta eligantur, & præficiantur, quæ postmodum elapso triennio suis officijs perfuncte præesse desinant omnique prorsus careant auctoritate, ac a regimine, & administratione monasterij per triennium a die finitæ administrationis inchoandum abstineant, quo elapso seruata eadem forma concilij Tridentini, iterum & pluries elegi possint. Districtius inhibentes omnibus & singulis dictorum monasteriorum conuentibus, superioribus, & personis aliquam Abbatissam aut aliam præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantum eligere & præficere vllo modo audeant, vel præsumant; quod si secus a quoquam quauis auctoritate fuerit attentatum, electionem & præfectionem huiusmodi, ac omnia, & singula, quæ inde sequenter irritat, nulla & inania, nulliusque roboris & momenti fore: sicq; per quoscunq; iudices & c. in Bullario. fol. 1321. Electio autem quomodo facienda sit, habetur in c. indemnitatibus. de elect. in 6. & in d. Conc. Trid. sess. 25. de regul. c. 6. & 7 Hæc autem Constitutio declaratur per Nauar. cons. 82. de regula lib. 3. in antiquis & cons. 7. de statu mona. in nouis. non includere eas, quæ vere non sunt professæ regulam a Sancta Sede Apostolica approbatam.

Abbatissa tenetur ante mensem certiorem facere episcopum de tempore professionis nouitiæ, alioquin quādiu episcopo videbitur, ab officio sit suspensa ex Decreto dicti Conc. Trid. sess. 25. ca. 17. de potestate præfectæ monialium Sot. in 4. sent. dist. 20. q. 1. ar. 4.

Abbatissa temporalis non est iure benedicenda, nisi sacrosancta Sedes Apostolica aliud statuat expresse vel seruet contrarium. Nauar. cons. 4. de regul. lib. 3. fol. 574. in antiquis. & cons. 2. de statu mona. in nouis.

ABOR-

ABORTVS.

1 *Constitutionis Sixti V. Relatio.*
2 *Eiusdem per Greg. XIIII. Moderatio, & num. 4.*
3 *Pœna contra personas ecclesiasticas procurantes abortum, quæ nam sint.*
4 *Cui reseruatur absolutio in foro conscientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præsumatur.*
6 *Casus in quibus persona ecclesiastica tradi potest Curiæ sæculari.*

ABORTVS. Præter Summistas in hoc verbo sciendum est, quod abortum procurantes, consultantes, & consentientes quocunque modo, incurrunt in pœnas contentas in Constitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. alias impressa incipiente Effrenatam, & infra. *Cōgruit tit. de homic.*

Omnes, & quoscunq; tam viros, quam mulieres cuiuscunq; status, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos sæculares, vel cuiusuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præminentia ecclesiastica, vel mundana fulgentes, qui de cetero per se, aut interpositas personas, abortus, seu fœtus immaturi, tam animati, quam etiam inanimati, formati, vel informis eiectionem procurauerint percussionibus, veneuis, medicamentis potionibus, onerib. laboribusq; mulieri prægnanti impositis, ac alijs etiam incognitis, vel maxime exquisitis rationibus, inde, vt re ipsa abortus sequutus fuerit, ac etiam prægnantes ipsas mulieres, quę scienter premissa fecerint, pęnas tam diuino, quam humano iure, ac tam per canonicas sanctiones, & Apostolicas Constitutiones, quam ciuilia iura aduersus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipsa patrauerint, propositas, & inflictas (quorum omnium tenores his nostris literis pro expressis, & ad verbum insertis habemus) eo ipso incurrere hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, & ordinamus, ipsasq; pænas, leges, & constitutiones ad casus præfatos extendimus. Eos vero qui clerici fuerint omni priuilegio clericali, officijs, dignitatibus, & beneficijs ecclesiasticis, quæ sic vacatura, nostræ, & sedis Apostolicæ dispositioni perpetuo reseruamus, ipso facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea suscipienda decernimus; adeo vt illi, qui hoc delictū cōmiserint non secus atq; ij, qui sua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta, etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, ad sacros ordines promoueri, aut in susceptis ordinibus ministrare nullo modo possint nec illis aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat: sed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant. nec non, & illos qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non solum pænas incurrere supra narratas, sed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volētes, quod hi qui foro ecclesiastico subiecti, vt præfertur, deliquisse comperti fuerint per iudicem ecclesiasticum depositi, & degradati, curiæ, & potestati sæculari tradantur, quæ de eis illud capiat supplicium, quod contra laicos vere homicidas per diuinas leges, ac ciuilia iura est dispositum. Preterea eisdem pęnis teneri omnino statuimus eos, qui sterilitatis potiones, ac venena mulieribus propinauerint, & quo minus fætum concipiant, impedimentum præstiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint siue quocunq; modo in his consuluerint, ac mulieres ipsas, quæ eadem pocula sponte, ac scienter sumpserint. Quocirca mandamus vniuersis, & singulis iudicibus ordinarijs, & Delegatis, tā ecclesiasticis, quā sæcularibus, quibus contra criminum reos, etiam quo ad causas huiusmodi

de iure, vel ratione delicti, aut personarum legitime competet iurisdictio, ita tamen vt inter eos praeuentionis locus sit, vt in his delictis, quae vt plurimũ in occulto perpetrantur, contra quoscunque, non solum per accusationem, & delationem, verum etiam per inquisitionem, ac simplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda testes alias de iure inhabiles, eorundem tamen iudicum arbitrio, habita ratione personarum, causarum & qualitatum illarum ac circumstantiarum quarumcunq; admittant, ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos sancitum est demum animaduertant. Insuper vt immanissimi huius delicti grauitati non solum temporalibus, verum etiam spiritualibus poenis prospiciamus, ac prouideamus, omnes, & singulos cuiuscunque status, gradus, ordinis, vel cõditionis existentes, tã laicos, quã clericos seculares, & cuiuscunque ordinis regulares, nec non mulieres seculares, vel quemcumque ordinem professas, qui vel quae, vel vti principales, vel vt sociae, consciae ad tale facinus committendum opem, consilium, fauorem potionem, uel alia cuiuscunque generis medicamenta scienter dederint, ac etiam scribendo literas priuatas, uel apochas, vel alias verbis, aut signis iuuerint, aut consuluerint (vltra supra dictas poenas) ipso facto, nunc prout ex tũc excommunicamus, & pro excõmunicatis declaramus. Decernentes, ac declarantes, quod per quacunque Iubilea, & Indulgentias per nos, & successores nostros etiam anno Iubilei, aut alio quouis tempore, etiam Cruciatae Sanctae Iubilei, vel quouis alio titulo concessas, & concedendas, nec non per quascunque literas Apostolicas quibusuis Principibus seu ad eorum instantiam per nos, & successores nostros pariter concessas, & concedendas ac etiã vigore priuilegiorum Mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatorum quibusuis congregationibus Regulariũ, aut episcopis vigore Concilii Tridentini, vel alias per nos, & praedecessores nostros quomodocunq; concessorum, vel in futurum concedendorum: nec personae sic, ut praefertur, delinquentes, & excommunicatae praterquam in mortis articulo absolui ualeant: nec cum iis clericis, qui huiusmodi delicta perpetrauerint, etiam si eorum crimen occultum fuerit, super irregularitate praemissorum occasione contracta, nec per locorum ordinarios, nec per alios quauis auctoritate fungentes, quam per nos, & Romanos Pontifices nostros successores. & tunc non nisi urgentissimis de causis dispensari possit. Ac tam absoluendi, quam dispensandi facultatem huiusmodi, etiam quo ad forum conscientiae in casibus superius
2 *expressis nobis, & successoribus nostris duntaxat reseruamus.* † Haec tamen Constitutio fuit moderata per Gregor. xiiij. prid. Kal. Iunij 1591. & Neap. alias impressa incip. Sedes Apostolica pia mater, & infra. *Habita super hoc cum uenerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super negotiis, & consultationibus episcoporum deputatis matura deliberatione, de eorum consilio, constitutionem praedictam sic duximus moderandam, ut a peccato, & excommunicatione contra personas ibi expressas lata, tam quo ad eos, qui hactenus deliquerunt, quam quo ad illos, qui post nostram constitutionem in eisdem casibus deliquerint, quilibet presbyter tam secularis, quam cuiusuis ordinis regularis ad Christi fidelium confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci ordinarium deputatus plenam, & liberam, in foro conscientiae tantum absoluendi habeat facultatem eandem prorsus, quam idem Sixtus praedecessor sibi, ac suis successoribus reseruauit. Quo uero ad poenas procurantium abortum foetus inanimis, aut exhibentium mulieribus, uel sumentium uenena sterilitatis, aut quocunque modo auxilium, uel consilium eis dantium in praedicta Constitutione contentas, Cõstitutionem praefatam in ea parte, ubi de his agit, ad terminos iuris communis, ac sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini dispositionem auctoritate Apostolica tenore praesentium, tam quo ad praeterita, quam*

quam quo ad futura perpetuo reducimus, perinde ac si eadem constitutio in huiusmodi parte nunquam emanasset non obstantibus eadem Prædecessoris nostri constitutione, quam quo ad reliqua omnia præter contenta in hac nostra Constitutione in suo robore omnino permanere uolumus, ceterisq; contrariis quibuscunque, &c.

3 Nota per hanc moderationem remanere supradictas † pœnas impositas a Sixto V. post animatum fœtum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, traditionis Curiæ sæculari, & præuentionis vt supra: sed solum fit moderatio in par-
4 tem quo ad † absolutionem a peccato, & excommunicationem reseruatam ordinario in foro conscientiæ tantum, quando vero non est fœtus animatus, in totum tollitur Constitutio Sixti V. & reducitur ad dispositionem iuris communis vt in c. sicut ex l. 2. cap. si aliquis, de homicid. vbi glo. Abb. Felin. & Docto. text. in cap. quod vero, cum sequ. 32. q. 2. Couar. in clem. si furiosus in 2. par. §. 3. de homi-
5 micid. & non facit Irregularem: Dicitur † autem fœtus *a* animatus in masculo
a post quadraginta dies, in fœmina post octuaginta, & si dubitatur, an masculus sit vel femina, presumendum est esse animatum post quadraginta dies Nauar.
b in Man. confess. cap. 15. num. 14. quia in dubio *b* tutior pars est eligenda, & est communis opinio, quam sequitur Sacra Pænitentiaria vt testatur Nauar. in cons. 22. de homic. in antiq. & in cons. 26. in nou. non tamen est Irregularis consulens abortum ei, quæ dubitat esse prægnantem, si non apparet de abortu, vt per eundem in cons. seq. d. tit.

Pœnam a iure diuino impositam habes Exodi c. 21. & c. Moyses 32. q. 2. Pœnam vero a iure ciuili impositam habes in l. si aliquis § . abortionis, & in l. Cicero ff. de pœn. in l. si mulierem, & in l. 3. §. ex Senatusconsulto ff. ad leg. Cornel. de sicar. Afflict. in constit. reg. terminum vitæ nu. 29. & in const. mala. §. amatoria pocula num. 5. Grillan. de sortileg. q. 13. Boss. in tit. de homic. Foller. in pract. crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis ferantur. sub nu. 63. Iul. Clar. in §. fin. pract. crim. q. 68.

6 Nota ex prædictis † casum, in quo ecclesiastica persona pōt tradi *c* Curię sæcula-
c ri ob abortum animatum; Idem etiam consideratur Chapeauilla in tract. de cas. reseruat. par. 2. cap 9. q. 1. fol. 259. Alium casum habes in persona ecclesiastica exercente Sodomiam per Bullam Pij V. incip. Horrendum, relatam per Nauar. in c. 27. nu 249 in Man. confess. & per Moder. in addit. ad Diaz. c. 86 fol. 341. & infra in verbo Sodomia. Alius etiam casus traditionis Curiæ sæculari est contra eos, qui cum ad sacrum Presbyteratus ordinem minime promoti sint, sacerdotis tamen auctoritatem temere sibi assumentes missarum celebrationem vsurpare, & sacramentum pænitentiæ Christi fidelibus ministrare præsumunt, vt patet ex nouissima Constitutione Sanctissimi D. N. Clementis viij. relata infra in verbo
d Ordo, quam adde tit. de cler. non ordi. ministra. *d* Reliquos vero casus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex sæcularis exequi sententiam iudicis ecclesiastici habetur per eundem Iul. Clar. q. 96. num. 7 post Iser. & Affl. in prima Const. Regni, Luc. de Pen. late in l. 1. C. de priuileg. scholar. li. 12. & in l. nemo C. de digni. eo. lib. Diaz. in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo curiæ sæculari, & ibi Addentes.

a *ADDITIO. Ex quo infertur, quod postquam fœtus est viuificatus per animæ infusionem qua censetur infusa siue in mare siue in femina si lineamenta omnium membrorum habebit ut per Burg. A. in tract. de irregular. par. 6. tit. de ueneficis sub nu.*

A 4 14 *licet*

14 licet adhuc vere non sit in rerum natura, & multa possent impedire ne nascatur l. 1. § sed & si quis ventrem ff de ventr. in poss. mitt. tamen illum occidens vere homicidium committere dicitur c. quod vero & c. Moyses 32. q. 2. c. consuluisti in fine, & ibi glos. 2. q. 5.

Tradita autem ... vendicent sibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præseruandam ipsam prægnantem quam Medici dicunt non aliter posse euadere mortem nisi existens in vtero occidatur, vide Sylu. in v. Medicus § 4. Burgas. notab. in d. tract. par. 6 tit. de Physicis & Chirurgis. fol. 269 Amplia vt quo ad euitandam irregularitatis pœnam nihil suffragetur alleganti se non habuisse intentionem, & propositum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de sui natura aliquo modo ordinatum ad abortum causandum c. sicut ex 2. de homic. Na. cons. 24. de homic. in antiq. Couar. in relect. clem. si furiosus de homi. § 4. p. 2. licet non incurrant irregularitatem indispensabilem ex dictis per eundem Nau. in man. confess. c. 27. sub nu. 240

Limita, & primo in eo qui non fuit in dolo & sic in ignorante mulierem esse prægnantē, vt clare habetur per August. Arimmen. in apostil. ad Aug. in tract. malef. in ver. & ex interuallo per Campanum in c. regni ad peruersorum sub nu. 50. & colligitur ex dictis per Afflict. in rub. const. Terminum uita nu. 2. Couar. in præalleg. § 4. sub nu. 10. dicens contrarium sibi non uideri iuri consonum, & eo maxime si ignorantia esset inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quo ad irregularitatem quam euitare non potest.

Secundo limita in eo quia contrario sensu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo sumpto mortua fuerit, nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l. 3. § sed ex senatusconsulto ff. ad l. Corn. de sicar. Afflict. in Const. Mala noxia. § amatoria pocula nu. 6 & ratio esse potest vt excusetur a dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiusmodi poculum ad concipiendū tendit in bonum s. ad suscipiendam prolem quod est fauorabile, licet istud factum non debeat ex toto transire impunitum propter malum exemplum consistens in eo, videlicet in quærendo uiolentare naturam, volendo imponere fecunditatem in utero, in quo Deus, & natura imposuerunt sterilitatem. quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract. de sortileg. q. 12 nu. 19 non tamen euadet Irregul.

b *Adde glo. celebrem in c. vnico, de scrutin. in ord. fac. in fin. & Felin. in c. auditis de præscript. sub nu. 32 limita tamen in foro contentioso quo ad pœnam, quia in dubio iudicis partes debent esse in absoluendo iuxta tex. in c. cum sint iura partium obscura. de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. si de interpretatione. ff de pœnis. & hanc esse communem doctorum resolutionem id c. ad audientiā, vbi præcipue Abb. nu. 3. de homici. testatur Nauar. in supra alleg. cons. nu. 22. in antiq. licet Couar. in clem. si furiosus, nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.*

c *Ista traditio operatur vt ecclesia non teneatur eum amplius defendere. glos. in c. si quis sacerdotū 11. q. 1. & qualiter fieri dēat, habetur in c. nouimus de verb. sig. & in casib. in quib. clericus traditur curiæ sæculari puniendus, communis opinio est, quod nō tenetur iudex sæcularis stare processui facto coram iudice ecclesiastico sed potest de nouo formare processum & ratio est quia per huiusmodi degradationem, & traditionem reputatur tanquam laicus de quo tanquam sibi subdito iudex sæcularis cognoscere potest Iul. Clar. in § fin. pract. crim. q. 96. num. 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere ecclesiastico, de quo iudex sæcularis non potuisset cognoscere etiam si reus fuisset laicus vt in crimine hæresis. c. vt inquisitioni § prohibemus, de hæret.*

hæret. in 6. quo casu ut refert Boß in tit. de hæret. nu. 35. seruatur, vt sola sententia transmittatur, imo solus effectus sententiæ.

Et audiens serio confessionem sacram, & absoluendo simulando se presbyterum, est irregularis. Nauar. in man. confess. c. 27. sub nu. 242. fol. 526.

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne minio inficiantur, nec venales proponantur Gregorij XIII. Constitutione cauetur, Romæ publicata die 26. Maij 1572. cuius tenor talis est, Omni certe studio, & opera a nobis procurandum est, vt ea tollantur, quæ non conueniunt, ac nostrum, & aliorum bonorum, piorumque Christi fidelium animos offendunt. Itaque prouide considerantes certas formas innocentissimi Agni imagine figuratas, & per Romanos Pontifices statis temporibus consecrari solitas, sicut Agni puri, & mundi a Summo Pontifice benedicuntur, ita ab omnibus postmodum immaculatas, non autem auro, & coloribus vllis depictas, sed in sua albedinis mundicie sanctificatas congruenti cum reuerentia teneri, & conseruari debere: Statuimus, & ordinamus, ac sub excommunicationis pęna ipso facto incurrenda prohibemus, & interdicimus, ne quisquam siue vir, siue mulier, sęculares, aut ecclesiastici, etiam regularis ordinis ille sit, & quocunque gradu, conditione, statu, nomine, dignitate, & honore præcellat, post hac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore existentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut colorem aliquem illis imponere, aut quidquam aliud super inducere, neque depingi, aut miniari facere nec illos venales proponere, seu tenere quouis prætextu qualibetue de causa audeat: verum eos albos, & mundos Agnum illum purum, & innocentem repræsentantes, qui occisus pretiosissimo sanguine suo nos redemit, decenter ac reuerenter a cunctis haberi, deferri, & custodiri præcipimus, & ita ab omnibus fieri, & censeri debere decernimus. Mandantes omnibus, & singulis locorum ordinarijs per vniuersum Christianum orbē constitutis, eorumq; vicarijs in spiritualibus generalib. vt præsentem nostram cōstitutionem & prohibitionem in suis quisque ciuitatibus, & diœcesibus statim publicare procurent, ita vt ad omnium notitiam quam primum peruenire possit. Quicunque vero inobedientes fuerint, præter excommunicationis pęnam, quam vt præfertur incurrent, etiam alijs pęnis ipsorum ordinariorum, seu vicariorum plecti, & mulctari volumus, & iubemus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque, volumus etiam quod pręsentium literarum exemplis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius prælati ecclesiastici obsignatis plena, eademque prorsus fides vbiq; adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo secundo, octauo Kal. Iunij, Pontificatus nostri anno primo.

De significatu, & eorum benedictione habetur in libro Cęremoniali vbi in fine sunt infrascripti versus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. misisse ad Imperatorem Gregorium tres Agnus Dei cum versibus infrascriptis.

Balsamus,

Balsamus, & munda cera cum chrismatis vnda,
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum
Fonte velut natum, per mystica sanctificatum
Fulgura de sursum depellit, & omne malignum
Peccatum frangit vt Christi sanguis, & angit
Pregnans seruatur simul & partus liberatur
Munera defert dignis, virtutem destruit ignis
Portatus munde de fluctibus erripit vnda
Morte repentina seruat: Satanaq; ruina
Si quis honoret eum, retinet super hostes tropheum
Parsq; minor tantum tota valet integra quantum
Agnus Dei miserere mei
Qui crimina tollis miserere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIÆ.

1 *Quænam iura obseruanda sint in alienatione rerum Ecclesiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei ecclesiæ; Ampliatur a num 15. & limitatur a num. 28.*
3 *Causæ alienationis, & casus a iure permissi sunt idem, & requirunt solennitates; & quænam illæ sint.*
4 *Consensus patroni an requiratur.*
5 *Dispositio huius Paulinæ quæ sit, eius intelligentia, & praxis.*
6 *Prælati iurant non alienare, & quid operatur.*
7 *Assensus Apostolicus, quod importet.*
8 *Assensus debet præcedere contractum, & quando subsequi num. 11.*
9 *Traditio possessionis ante assensum quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pęnas huius Paulinæ.*
11 *Assensus quando subsequitur.*
12 *Euidens vtilitas quando attenditur, quę dicatur, & quid si post assensum reperiatur lęsio.*
13 *Pęnæ commissariorum male iudicantium, procurantium, ac talia decreta exterquentium.*
14 *Gerardina constituito quę sit, & praxis procedendi in huiusmodi causis.*

ALIENATIO rerum Ecclesiæ. Præter Summistas in hoc verbo sciendum est, Paulum IIII aliqua constituisse circa alienationem rerum Ecclesiasticarum, quæ Pius IIII. reduxit ad viam iuris communis, vt in eius Constitutione publicata Romæ die 24. Septembris 1560. Incip. Prouida. fol. 681. in Bullario, adeo quod hodie attenditur dispositio Sacrorum Canonum, præsertim Pauli II. fol. 91. quæ est inter Extrauag. com. sub tit. de reb. Eccles. non alienan. tenoris sequentis.

Ambitiosæ cupiditati illorum præcipue, qui diuinis, & humanis affectati damnatione postposita, immobilia, & pretiosa mobilia Deo dicata, ex quibus ecclesiæ, Monasteria, & pia loca reguntur illustranturque, & eorum ministri sibi alimoniam vendicant profanis vsibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquisitis medijs vsurpare præsumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum ecclesiasticorum alienationem omneq; pactum, per

quod

quod ipsorum dominium transfertur, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, nec non infeudationem, vel contractum, emphyteuticum, præterquā in casibus a iure permissis, ac de rebus & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc in ecclesiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis, quæ seruando seruari non possunt pro instantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura Constitutione præsenti fieri prohibemus.

Prædecessorum nostrorum Constitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliis super hoc editis, quæ tenore præsentium innouamus, in suo nihilominus robore permansuris. Si quis autem contra huius nostræ prohibitionis seriem de bonis, & rebus eisdem quicquam alienare præsumpserit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio conductio, & infeudatio huiusmodi nullius omnino sint roboris, vel momenti, & tam qui alienant, quam is, qui alienatas res, & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat.

Alienāti vero bona ecclesiarum, monasteriorum, locorumque piorum quorumlibet inconsulto Romano Pontifice, aut contra præsentis constitutionis tenorē si Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingressus ecclesiæ sit penitus interdictus, & si per sex menses immediate sequentes sub interdicto huiusmodi animo (quod absit) perseuerauerit indurato, lapsis mensib. eisdem a regimine, & administratione suæ ecclesiæ, vel monasterii cui præsidet, in spiritualib. & tēporalib. sit eo ipso suspensus. Inferiores vero prælati commēdatarii & altarū ecclesiarum Rectores beneficia vel admistrationē quomodolibet obtinentes, prioratib. præposituris, præpositatibus, dignitatib. personatib. administrationibus, officijs, Canonicatibus, præbendis aliisque ecclesiasticis cum cura, & sine cura secularibus & regularibus beneficiis, quorum res & bona alienarunt dumtaxat ipso facto priuati existant, illaque absq; declaratione aliqua vacare censeantur, possintque per locorum ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint) libere de iure conferri, nisi alias dispositioni Apostolicæ Sedis sint specialiter aut generaliter reseruata, nihilominus alienatæ res & bona huiusmodi ad ecclesias, monasteria, & loca pia, ad quæ ante alienationē huiusmodi pertinebāt, libere reuertantur. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Dominicæ Incarnationis 1468. Kal. Martij Pontificatus nostri anno quarto.

Ad euidentiam præmitto quod de Alienatione rerum ecclesiasticarum, piorumue locorum habetur in iure ciuili in l. iubemus la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. seq. C. de sacros. eccl. & in lib. Authe. in tit. de aliena. & emphyt. & in alio tit. clariori de non alien. nec permuta. reb. eccles. In iure vero Canonico habetur in lib. Decreti 12. q. 2. per totam, præsertim in c. sine exceptione, ac in lib. Decretalium in tit. de reb. eccles. alien. vel non, præcipue in c. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac extrauag. communi eo. tit. & in Conc. Trid. sess. 25. de Reform. cap. 11. incip. Magnam.

1 Standum est hodie † Dispositioni iuris Canonici gl in c. 1. in verbo tractatus de reb. eccle. non alien. in 6. Abb. in c. in præsentia, sub nu. 28. de probat. & in c. inter alia nu. 16. de immu. eccl. & in d. c. nulli nu 6. de reb. eccles. alien. vel non & in cons. 41. sub nume. 3. par. 1. Quo dilucidius intelligi possit hæc materia, quæ longa & obscura est, visis omnibus pene scriptoribus, consideratisque eorum dictis, ac perpensis facio Regulam, quod

2 Ad validitatem alienationis Rei ecclesiasticæ † Duo copulatiue requiruntur, causa iusta in casu licito, & forma, i. solennitas legitima, c. 1. de reb. eccles. nō

alien.

alien.in 6.d.clem.1.eo.tit.d.c.ſine exceptione,glo.in ſumma 12.q.2.Abb.in c.2. num.8.de his quæ vi met.cau.in c.1.num.17.de reſtit.in integr. & in c.nulli,nu. 7.de reb.eccleſ.alien.& in c.ad noſtram,eo.tit.in c.tua,num.8.de his,quæ fiunt a prælat.ſine cõſenſu c.Socin.in ſuis fallent.reg.100.in verbo,eccleſ.Dec.in Auth. qui rem num.21.C.de ſacroſ.eccleſ.& in conſ.142.nu.4.Couar.lib.2.var.reſol. c.17 nu.2.qui dicunt communem eſſe opinionem,Redoa.in tract.de reb.eccleſ. alien.q.51.c.7.nu.21.& q.36.nu.17.& q.46.Maſcar.de proba,concluſio.75.Molina de contract.diſput 468.Et hac forma omiſſa regulariter nõ valet alienatio. Afflict.in deciſ.107.& dec.85.Vinc.de Franch.deciſ.35.late per Franc.Sarpent. Rotæ Romanæ Auditorem in tract.de reddit.eccleſ.par.1.c.2.vbi doctiſſime præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor † neceſſitatis, vtilitatis, incommoditatis, & pietatis gloſ.in ſumma 12.q.2.Abb.in d.cap.nulli,de reb.eccleſ.alien.Silu.ver.Alienatio,num.2.explicat Rebuff.in compen.aliena.rer.eccleſ.num.9.latiſſime Redoa.in d.tracta.quæſt.19.20.21.& 22.& q.51.cap.22.aliqua per Couar.d.lib. 2.var.reſol cap.16.num 8.& 9.& cap 17.Moli.in d.tract.diſpu.465.Nauar.in comment.de alien.rer.eccleſ.Neceſſitas & vtilitas æquiparantur in iure, cap. 1.de reb.eccleſ.non alien.in 6 & clem.1.eod.tit.Abb.in cap.vt ſuper.de reb.eccleſ.alien.& in cap.fin.de eccleſ.ædifi.Et illæ cauſæ dicuntur caſus a iure permiſſi, vbi reducuntur omnes,qui in iure reperiuntur expreſſi d.glo.in Sum.12.q.2. & in cap.2.in verbo caſibus,de reb.eccleſ.non alien.in 6.& regulariter requirunt ſolennitates in alienatione,exceptis aliquibus,quos ponam infra in limitationibus.

Alienatio rerũ eccleſiæ Diff inter alienat. ex cauſa neceſſitatis et ex cauſa vtilitatis.

Adde quod inter alienationẽ ex cauſa neceſſitatis,& illam quæ fit ex cauſa vtilitatis communiter diſtinguunt DD.& ſic vt in primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cœptam,ita quod Eccleſia non ſit in damno,illiq.ſletur qualemcumque exitum habeat;in ſecundo vero non ſufficit illam vtiliter eſſe cœptam niſi effectus ſequatur,& contrarium non euenerit, ſcilicet quod Eccleſia effectu ſit locupletior, quam differentiam præter alios tangit Federic.de Sen.in conſ.249.ſub n.2.Rebuf.in compend.alienat.num.72.approbat Rota Rom.in deciſ.65.diuerſ.num 4.& 23.vol.2.ſequitur Ioan.Anton.Lanar.in conſ. 50.nu.6.& 7.& Fabius de Anna in conſ.38.nu.36.vol.1.

Solennitas legitima continet quatuor de iure antiquo, vt authoritas prælati,tractatus,conſenſus Capituli,& ſubſcriptio ſingulorum ſaltem per Notariũ, de quibus per Abb.in c.1.& c.tua de his,quæ fiunt a prælat.Silu.& Summiſtæ in verbo Alienatio Rebuff.in d.compen.a num.9.vſque 14.& a num.74.vſque
4 99.& num.118.latiſſime per Redoa.a q.24.vſque ad q.48.† Conſenſus patroni ſi eccleſia ſit patronata,non eſt de neceſſitate.Abb.in c.vnico.vt benef.eccl.ſine dim.confer.Dec.conſ.174 Redoa.in d.tra.q.31.licet contrarium teneat Rebuf.num.90.

Hodie vero regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in caſu licito,& ſeruatis ſolennitatibus prædictis inconſulto Romano Pontefice per hãc
5 extrauag.† quæ diuiditur in duas partes,in prima ponit cauſam motiuam, in ſecunda ibi omnium rerum, prohibitionem facit, & tres tantum caſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontif. Primus eſt locationis, & conductionis infra triennium;Secundus eſt emphyteuſis habentis tres conditiones, ſcilicet in caſibus a iure permiſſis, & de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim,& cum euidenti eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fructuum,qui ſeruando

ſeruari

seruari non possunt, secundum tutiorem sensum Caieta. in verbo excomunicatio c.75. Pro cuius prohibitionis obseruantia ibi Prædecessorum innouat, & confirmat antiquos Canones, præsertim cap. sine exceptione, 12.q.2.c.1. & c. nulli, de reb. eccle. alien. c.1. & 2. eo. tit. in 6 . item. 1. eo. tit. quibus duo hæc extrauag. addit. primum vt non possit fieri locatio vltra trienniũ, declarando verba ad modicum tẽpus in d. cle. 1. in fin. nam antea poterat fad decennium vt ibi per glo. & Doct. Secundum vt qualibet alienationis species nõ fiat inconsulto Rom. Pont. & sic additur alia solennitas, quæ non requiritur in prædictis tribus casibus hic exceptis. Item pro maiori obseruatione huius prohibitionis annullat contractus, & imponit pœnas, ibi si quis autem, h. d. in summa. Qualibet species alienationis ecclesiasticæ etiam locationis vltra triennium regulariter non potest fieri inconsulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua, annullat contractus, & imponit pœnas. Vltra Caieta faciunt relata per Redoa. q.35. qui in q. 36. & 42. aliter intelligit hanc Paulinam, vt quando sunt seruatæ causæ & solennitates, non requiratur assensus Apostolicus de necessitate, nam per eam permititur alienatio in casibus a iure permissis, videlicet iusta de causa, & seruata forma iuris Canonici, notat etiam Nauar. in d. comm. de alien. rer. eccle. sub nu. 2. ac in manua. confess. c. 27. nu. 156. & videtur tenere Rebuff. in d. compen. Sed prima intelligentia est de obseruantia, stylo & praxi Rom. Curiæ, congruit literæ, & sensui, fac tutior, *a* miror de Redoa. & Nauar. qui de isto Caieta. sensu

a mentionem non faciunt. Animaduertendum tamen est, quod etiam si hæc Con-

6 stitutio non fuisset edita † Prælati & Abbates non possent regulariter alienare in casu etiam licito, & seruatis solennitatibus inconsulto Rom. Pont. ob iuramentum, quod ita præstant. Abb. in c. vt super, de reb. eccles. alien. in c. fin. de eccles. ædific. & in c. ad nostram, eo. tit. de reb. eccle. & in c. 2. de feud. num. 13. Redoa. q. 55. Nau. in d. comment. a nu. 11. vsque 15. quanto magis hodie per hanc extrauag. cuius pœnis se subijciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Possessiones vero ad mensam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu Capituli ecclesiæ meæ inconsulto Rom. Pont. & si ad aliquã alienationem deuenero, pœnas in quadam super hoc edita constitutione contentas, eo ipso incurrere volo. Idem iurant Abbates vt in d. Pontificali fol. 134. mutato nomine (ad mensam) dicendo ad monasterium, (& Capituli) dicendo conuentus monasterij mei. In ceteris vero personis, quæ non ita iurant, valebat alienatio in casu licito seruatis solennitatibus ante hanc

7 extrauag. Abb. in d. c. vt super † Quia assensus Apostolicus supplet tractatum & consensum prælati superioris. Abb. in cons. 41. par. 1. Dec. consil. 142. Rebuff. in d. compen. sub num. 15. Capyc decis. 16. Paris. cons. 24. lib. 2. Redoa. q. 43. & 36. Non tamen supplet consensum Capituli seu maioris partis, & in quib. consistat, & dicatur maior pars, Abb. in cap. 1. de his quæ fiunt a maio. part. Capit Rebuff. nu. 76. Redoa. q. 38. & debet conuocari per eum ad quem spectat. Abb. in c. 1. de maio. & obedien. Authoritas Episcopi, seu prælati non est de necessitate, si ecclesia non habet collegium seu Capitulum, sed sufficit consensus Rectoris seu beneficiati, causa iusta, & assensus Apostolicus. Abb. in c. potuit, nu. 14. de loca. Fran. in c. 1. de reb. eccles. alien in 6. Rebuff. nu. 88. & 90. Dec. & Paris. in præall. cons. Rolan. cons. 15. vol. 1. Molina de contract. disput. 468. num. 13.

Inde elicitur conclusio illa Doctorum quod licentia obtenta a Summo Pontifice alienandi res ecclesiæ operatur, vt non requirantur aliæ solennitates. Cuius sen- *Quid operetur*

n alienatione Papa auctoritas cum declaratione.

sententiæ ratio est, quia Papa dicitur esse dominus & dispensator bonorum ecclesiæ, & ob id ad libitum potest de eis disponere. Menoch. in addit. nouissime impressis ad lib. 2. de arbitr. iud. casu 172. num. 37. in fine. Quam conclusionem intellige primo, quando Papæ auctoritas legitime, & valide interponitur, ac secus si fuerit surreptitia, & consequenter nulla, vt declarat Decius in cons. 142. sub nu. 5. & Ruin. cons. 157. nu. 4. & 11. esset enim talis, quando aliquid narratum non fuisset, quod si Papa soluisset, verisimiliter licentiam non cōcessisset, vel ad concedendum difficilior redditus fuisset, Menoch. in præf. tract. cent. 3. casu. 201. num. 24 Rota diuers. in proprijs terminis. decis. 65. nu. 2. & 3. vol. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum de Anna. in præcit. cons. 38. nu. 43. & infra. Secundo intellige quando d. auctoritas simpliciter, & absolute obtinetur, & constet confirmationē factam fuisse de certa eius scientia, scilicet, quod Papa habuerit notitiam tenoris rei confirmatæ, ita Ioann. Bapt. Ferret. in cons. 249. num. 11. vol. 2. secus vero in eius mandato dato ad confirmandum, cum clausula quatenus per diligentem informationem, &c. conditionaliter rescribendo si ita est, referendo se ad supplicata. Anton. Maria de Canibus in quodam consilio edito post decis. 46. Borgn. Caualc. par. 1. num. 399. Tertio intellige, quod & si Papæ auctoritas interueniens solennitates suppleat, non tamen supplet defectum causæ Redoan. in suo tract. de reb. eccl. non alien. quæst. 22. num. 75. Rota diuers. decis. 178. num. 2. volum. 2. Quarto intellige vt procedat conclusio, scilicet, vt valeat alienatio sine solennitatibus facta etiam per Papæ Commissarium, seruata tamen forma suæ commissionis, cuius est executor, vt innuunt Doctores allegati in d. num. 7. quibus adde Ferret. in consil. 248. num. 2 volum. 2. Menoch. vbi supra numero. 39. & Amæd. a Ponte in commentar. ad tit. qui feud. dare pos. sub num. 149.

Ista Breuia Apostolica, quæ passim expediuntur in forma, si in euidentem, vt plurimum loquuntur de assensu præstando per Commissarios alienationi faciendæ, & tunc † assensus debet præcedere contractum. Abb. in c. vt super. nu. 17. de reb. eccles. alien. in c. fin. nu. 7. de eccle. ædific. ac in c. cum vos, sub num. 5. de his quæ fiunt sine consensu. Capit. quia quando aliquid est de forma in actu, semper illa forma debet præcedere. Abb. in c. nulli, nu. 7. de reb. eccle. alien. Rebuff. in d. compen. alien nu. 15. & sub nu. 52. Afflict. decis. 355. Camera. in c. Imperialem. de prohib. feud. alien. per Feder. fol. 54. Fel. in c. sicut tuis, nu. 8. de simo. Ias. in l. licet, versiculo. Quinto limito C. de procura. Hodie in curia Archiepiscopali Neap. practicatur fieri de nouo contractum alienationis cum inserto tenore Decreti Commissariorum.

9 Caueant contrahentes præsumere tradere possessionem (etiam si dixerint, saluo assensu) ante impetrationem, nam incurrerent in pœnas huius extrauag. cum sit protestatio contraria facto. Nau. in cons. 1. de reb. eccle. alie. in nouis, faciunt dicta per Dec. consil. 160. Iul. Clar. in §. feudum. q. 31. & in §. emphyteusis q. 13. Gram. decis. 49. Vinc. de Franch. decisio. 267. post Abb. in cap. 2. de feud. Ias. in l. fin. nu. 142. C. de iur. emph. Fel. in c. quæ in ecclesiarum, sub nu. 84. de const. Cur. de feud. par. 4. q. 20. nu. 112. Capyc. in inue. in verbo, feudorū alienationes, amb plia. 17. & limita. 12. Frec. de subfeud. lib. 2. auth. 1. sub. nu. 24. *b* Sed bona fides excusaret, quia dicitur in hac extrauag. Præsumentes, Nauar. in d. commenta. alie. rer. eccle. nu. 16. lex posita contra præsumentes aliquid facere, non comprehendit eum qui absque dolo vel contemptu, bona fide vel simplicitate facit. Card. Zabar. in cle. 1. nu. 22. de priuileg Nauar. in c. accepta. oppo. 8. de restitu. spoliato. &

in

in manuali confess.c.27.nu.74.sunt etiam aliæ causę,quæ excusant a pœnis huius Paulinæ, quas dicam infra limit.21.

10 Cautius agendo consului, vt Beneficiatus, qui terram sui beneficij volebat concedere in emphyteusim, illam locaret per triennium,& eo elapso in emphyteusim concederet cum pactis emphyteuticis in forma, saluo tamen & reseruato assensu Apostolico infra dictum triennium impetrando, ita quod eo elapso non sit translata possessio, nec vtile Dominium, nisi impetrato & exequuto assensu Apostolico, & non aliter nec alio modo, alias eo non obtento, habeatur pro non facta dicta concessio, nisi locatio pro dicto triennio tantum. Sint cauti Contrahentes vt in Breui Apostolico fiat mentio de alienatione in facta per traditionem possessionis, si fuerit tradita, quia tunc assensus præstandus traheretur ad præterita. Ita

11 procedit quod dicunt. Doctores † sufficere assensum subsequi alienationem Rebuff.in d.compen.alien.versiculo, nonus casus, Redoa.q.42.sub nume.16.Vinc. de Franch. dec. 163. licet sit disputabilis articulus, an requiratur nonus contractus Capy.in inuest.verbo Defectus fol.83.Iacobi.inuesti.in verbo,& cum pacto de non alienando.nu. 19. Ad maiorem cautelam consulerem celebrari contractum de nouo, si in assensu non fit mentio.de alienatione iam facta,& valebit vt nunc tempore assensus Rebuff.in d.compen.alie. nu. 93. & 95. tum quia assensus debet præcedere contractum cum in hac Paulina dicatur Inconsulto Summo Pontifice, quæ verba denotant actum nullum, nisi præcedat assensus. Abb. in d. c.vt super, de reb. eccl. alienan. Fundatur talis assensus super euidenti vtilitate,

12 † quę consideratur tempore alienationis. Paris.cons 24 lib.4. Rebuff.sub nu.73. Redoa,q.20 nu.141.

Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium est, quin alienatio sit magis profutura ecclesię,c.sine exceptione. 12.q.2.vbi Rebu.nu.97.& 98.c. tua nuper, de his quę fiunt a prel.si.cons.c.Red.d.q.20.sub nu.81.

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf.cons.111.num.8.& cons.112.nu. 13.& scripta per Menoch.in præalleg.addit.ad cas.172.nu.22. & infra late & notab.Borgnin.Caualcan.decis.45.nu.34.& seq.par.1.Anton.Mar.de Canib.loco cit.nu.121.& infra,ex cuius dictis,num.160. cum pluribus seq.perbelle colligitur, quæ regula sit obseruanda, quoties ex aliorum attestationibus adesset variatio circa verum rei ecclesiæ valorem liquidandum, & postremo præ ceteris diligenter examinat D.de Anna in præf.consil.38.nu.5.& infra. Item quando in vtilitatem ecclesiæ dicendæ sint fieri alienationes, tradit Eman. Roderic. tom.1. quæst.regular.q.27.art.8. Id vero, quod in hac materia a Doctoribus respondetur, nempe, quod vt de euidenti ecclesiæ vtilitate cognosci possit, spectari debeat tempus ipsius alienationis, declarationem recipit in re aliqua ecclesiæ, quę distraheretur tempore belli, pestis, & alterius similis calamitatis, vt si propter dictos casus insolitos, & raro contingentes res distrahenda effecta sit deterior, veluti si ager qui alienatur per cessationem culturæ sterilis,& infructuosus redditus esset, seu syluosus effectus, vel quia ab eo arbores succisæ essent, vt tunc attendatur valor seu æstimatio temporis contractus: si vero nullum passa sit damnum, sed in eodem statu permanserit, tunc æstimari debet secundum iustum,& verum valorem, prout erit in futurum cessante bello, peste,& similibus. Ita sane colligitur ex deductis per Dominos de Rota in decis.65.diuers.vol.2.& ex eadem decis.annotat Menoch.loco cit.& adducitur ratio; quia illud tempus tanquam non successiuum & perpetuam causam habens, sed momentaneum, & breui duraturum, non attenditur. Caualcan.decis.45.nu.53.& deci.46.num.26.par.1.Secundo de

claratur

claratur ampliando idem procedere, scilicet, ut debeat etiam attendi tempus contractus in dignoscenda læsione ecclesiæ, non autem tempus anterius, uel posterius, Calderin. conf. 5. sub tit. de rer. permut. Ruin. conf. 35. sub nu 35. lib. 1. Ias. in cons. 54. num. 20. vol. 1. sequitur Rota diuers. decis. 18. nu. 4 vol. 2 quæ ecclesiæ læsio iuxta eandem Rotam in alia decis. 677. par. 3. lib. 3. erit probanda ex communi æstimatione, non vnius tantum terrulæ, sed aliorum prædiorum, quæ circumuicina sunt. Tertio declaratur communis conclusio, quæ se habet, scilicet valorem rei inspiciendum esse tempore contractus, ut tamen in articulando probatio valoris ipsius rei tempore cõtractus considerati, non restringatur solum ad tempus breue celebrati contractus, sed debet fieri attendendo etiam tempus anterius, & posterius per multos annos. Afflict. decis. 316. num. 6. Rota in præalleg. decis. 65. num. 13. & 20. par 2. sequendo theoricam Bartoli, & aliorum in leg. pretia rerum, ff. ad leg. Falcid. Sed quid si in emptione alicuius rei ecclesiasticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iustum pretium, alter vero deinde obtulit satis plus iusto pretio, Quis istorum sit præferendus? Resp. quod cum hic casus contigisset Vincent. Caroc. in suis deci. & proprie in decis. 99. refert aliquos iudices ardenter inclinasse ad fauorem eius, qui plus iusto pretio obtulit tanquam magis vtile ecclesiæ, ipse vero ex multis cumulatis circa id, quod ecclesia est cultrix iustitiæ contrarium sensit.

Et licet Decreti interpositio faciat præsumptionem pro vtilitate ecclesię, Abb. in cons. 41. par. 1. Dec. cons. 341. Redoa. ibid. nu. 75. Mascar. de proba. conclu. 488. Tamen solennitatibus adhibitis non obstantibus ecclesia restituitur, si fuerit læsa c. ad nostram, de reb. eccles. alien. vbi. Abb. & in c. 1. de restit. in integ. ac in d. c. tua nuper, Couar. lib. 2. var. resol. c. 17. sub nu. 2. Dec. cons. 141. Gram. decis. 79. Redoa. q. 78. c. 4.

Quando ꝑ decreto non presumatur. Declara primo quod licet in dubio pro decreto Cõmissariorũ præsumatur, secus tamen sit quando non apparet, quod præcesserit causæ cognitio per ipsos adhibita, eoq; magis, vbi in commissionibus Breuis Apostolici adessent clausulę cõditionales iuxta tenorem, & formam a Caualcano descriptã in decis. 45. sub nu. 77. par. 1. quia tunc de ista diligenti perquisitione, & causæ cognitione non perfunctorie, & per solam ipsorum Commissariorum relationem, sed expresse, clare, ac liquido de ipsarum verificatione apparere debet, quia ita mandat Papa, vt per eundem ibidem nu. 81. concluditur, & in decis. 46. nu. 28. eadem par. 1. quem sequitur Mascard. de probat. conclus. 1317. nu. 37. Anton. M. 1. Canis cum alijs ab eo allegatis in præd. cons. num. 281. & 374. cum seq. non enim Commissarij possunt assumere potestatem confirmandi alienationes, nisi purificatis prius conditionibus, & clausulis in Breui Apostolico contentis, quæ sunt suæ potestatis fundamentum. late Ruin. in consil. 68. num. 5. lib. 1. In quo animaduertendum, quod vbi Papa committeret alicui; vt diligenter se informet seruata forma Paulinæ requirentis receptionem testium, & probationum super veritate narratorũ, tunc hęc informatio aliunde constare, & probari debet, quam ex assertione Commissarij; Vbi vero Papa simpliciter committeret, vt se informet, & si apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatem, eam confirmet alias non, derogando Paulinæ, in hoc casu stabitur assertioni Commissarij, & sufficit extraiudicialis informatio, ita in hac materia distinguunt Domini de Rota in decis. 716. diuers. num. 4. vol. 1. in cuius finalibus verbis habetur, quod ideo hodie saluantur similes processus, & in decis. 160. num. 7. & 8. vol. 2. Secundo declara, vbi de causa non fuisset mature cognitũ; seu indagatum, seu per nimiã accelerationẽ, nimisque prope

re,

re,& festinãter ad decreti interpositionem processum fuisset, nam propter tẽporis breuitatẽ resultaret pſumptio ipsos Commissarios minus diligenter, nec rite seu recte suum officium fuisse exequutos, circa loci visitationem, & inuestigationem expositorũ in supplicatione vt per Octau. Simoncel. in tract. de decretis lib. 3. tit. 7 inspect. 3. nu. 47. Præfatus de Canib. in eod. conf. nu. 161. & 283. alijque cumulati per Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 2. præs. 75. nu. 35. quo loco agit an & quando decretum in alienationibus bonorum Ecclesiæ recte, & rite interpositũ præsumatur. Tertio declara vt admittatur probatio in contrarium, scilicet, quod non suberit neque necessitas, neque euidens vtilitas, imo defectus causæ reddit nullam interpositionem decreti super alienatione. Gemin. cons. 48. num. 9. quia tunc non verificatur conditio sub qua Papa rescripsit, nempe si cedebat in euidẽtem vtilitatem, vel necessitatem ecclesiæ. Rota diuers. decis. 178. num. 3. vol. 2. & presertim quando istud contrarium ostenderetur ex actorum inspectione. Alciat: in tract. de præsumpt. reg. 3. præs. 10. limit. 4. & late per Hyp. Rim. in cons. 5. nu. 161. & infra, volens vero probare contrarium, oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde elata per testes valde graues. Alex. de Neuo in cons. 30. num. 3.

Sciant autem Commissarij quod idem Paul. 2. constituit vt in causis alienationum examinandis, quæ a Sede Apostolica in forma si in euidentem vtilitatem cedant, committuntur.

Si delegatus conscientiæ suæ prodigus in grauamen vel detrimentum ecclesiæ, per gratiam, aut timorem, vel sordes alienationi consenserit, aut Decretum vel au-
13 *thoritatem interposuerit † inferior quidem episcopo sententiam excommunicationis incurrat, episcopus vero aut superior ab exequutione officij per annum nouerit se suspensum; ad æstimationem detrimenti ecclesiæ illati, nihilominus condemnandus, sciturus quod si suspensione durante damnabiliter ingesserit se Diuinis, Irregularitatis laqueo se inuoluet, a quo non nisi per Rom. Pont. poterit liberari: is vero, qui dolo, uel fraude uel scienter in detrimentum ecclesiæ alienationem fieri procurauerit, aut per sordes, aut impressionem alienationis Decretum extorserit, similem sententiam excommunicationis incurrat, a qua nisi per Rom. Pont. poterit absolui, ad restitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus de præmissis constiterit, condemnandus.* Vt patet ex Constitutione d. Paul. de Anno 1465. incip. Cum in omnibus. fol. 88. in Bullario. c

Vltra prædictas solennitates aderat ante hanc Paulinam in hoc Regno Nea-
14 politano Constitutio Gerardina constituens quod † alienationes bonorum ecclesiarum inferiorum, quę fiunt cum Decreto Prælati, non aliter valeant nisi pręcedentibus subhastationibus, & hoc per Constitutionem Gerardi Cardinalis Episcopi Sabinensis, de qua meminit Afflict. in Constit. Instrumentorum robur. sub num. 19. & Gram. decis. 79. tamen non vidi seruari, sed passim concesſiones fieri absque subhastationibus. Pro tutiori consului has subhastationes esse pręmittendas ante stipulationẽ instrumenti concessionis pro maiori securitate beneficiati, concessionarij, & commissariorum, Ideoq; episcopi statuere deberẽt, quod nullus beneficiatus, siue collegiata ecclesia, etiam Monasterium Monialium ciuitatis, & diœcesis suę iurisdictionis, præsumat stipulari instrumentum alienationis bonorum eclesiasticorum absque subhastationibus de eius licentia faciendis, & factis si res est modica iuxta dispositionem c. terrulas. 12. q. 2. tribus requisitis concurrentibus sufficit consensus episcopi vt dixi infra num. 41. si vero requiritur assensus Apostolicus tunc præuijs subhastationibus existente euidenti vtili-

tate potest stipulari instrumentum cum clausula salue assensu Apostolico impetrando infra certum tempus & quod interim nõ transferatur dominium, neque possessio nisi obtento, & exequuto assensu Apostolico ita vt res sit penes ecclesiã ante exequutionem assensus Apostolici, vt dixi supra num. 10. & si res alienanda erit Capituli seu collegiatę etiam monasterij monialium, deberet episcopus facere statutũ quod consensus maioris partis sit per uota secreta duarum partium ex tribus, & hoc potest facere ipsemmet collegiũ prout habetur in statutis venerabilis Archiconfraternitatis Confalonis Romæ c. 12. fol. 28. ibidem impressis, & approbatis & de statuto episcopi quod in alienatione requiratur eius licentia vide Henri. Boc. in tract. de synodo episcopi & statutis synoda. par. 3. arti. 1. nu. 171.

Obtento rescripto Apostolico, & p̃sentato si antea nõ fuerunt factæ subhastationes, præsertim si adest suspectio collusionis inter beneficiarium, & concessionarium, vel est dubium an concessio cedat in euidentẽ vtilitatẽ consulerem vt Commissarij Apostolici extraiudicialiter copiam illius rescripti consignent episcopo loci ordinario (etiam si eius Vicarius fuerit vnus ex commissarijs) ad quem spectat tueri iura suarum ecclesiarũ, vt si quid ei pro facti instructione videbitur ipsis commissarijs significet.

Secundo expedite poterunt monitiones per edictum cum inserto tenore rescripti in genere monendo omnes, & quoscũque volentes dicere de subreptione & obreptione, per affixionẽ ad valuas cathedralis, parochialis, beneficialis ecclesiæ, & in loco rei sitæ alienandæ.

Tertio debent citari nominatim ad dicendum aduersus rescriptum cum inserto eius tenore, beneficiatos, concessionarius, patroni si beneficium seu ecclesia est de iure patronatus ad quos spectat tueri iura & bona ecclesiæ patronatæ consensus autem eorum an sit de necessitate dixi supra num. 4. imo quodam Breui Apostolico uidi clausulam accedente consensu patronorum, & in alio Breui assensus alienationis præbendę annexę canonicatui, vidi clausulam vocatis dilectis filijs canonicis capituli. N.

Quarto post decretum declarationis se esse Iudices competetes debent Commissarij eligere expertos agrimensores, & appretiatores non suspectos, & una cum eis, & partibus interesse prętẽdentibus accedere super faciem loci alienandi, & illum mensurari facere cum appositione terminorum & relatione confinium, & relatione qualitatis arborum, & quantitatis, seu membrorum domus & quanti valent in proprietate, vt possint ipsi Commissarij considerare an concessio sit in euidentem vtilitatem, & vt quando res erit reuersura ad ecclesiam sciri possit, an sit meliorata, deteriorata, vel occupata a confinibus, & omnia in scriptis redigere cum iuramento Agrimensorum appretiatorum, vocatis etiam dominis bonorum confinium pro eorum interesse.

Quinto hoc adimpleto possunt capere informationem & examinare testes ex officio, vel ad instantiam partis coram eis, & facere interrogatoria opportuna.

Sexto compilatis actis & monitis partibus ad dicẽdum super expeditione causæ, ipsisque auditis declarare debent an concessio cedat in euidentem vtilitatem ita vel ne, & si viderint exposita in rescripto esse vera, tunc procedant ad prolationem decreti huiusmodi, aliquibus additis vel detractis iuxta qualitatem facti.

In Dei nomine Amen.

Nos N. N. Commissarij Apostolici viso rescripto nobis directo, & præsentato teno-

tenoris sequentis (inseratur de verbo ad uerbum) & volentes Apostolicis obedire mandatis præuijs monitionibus, & citationibus opportunis, & declaratione nos esse iudices competentes, visoque loco coram no bis mensurato, & appretiato vt patet ex relationibus tenoris sequentis (inserantur) captaque diligenti informatione, & monitis auditisque partibus ad dicendum super expeditione causæ, & ad audiendum præsens decretum pro tali die. N. consideratis considerandis dicimus decernimus, & pronunciamus concessionem iuxta formam dicti rescripti cedere in euidentem vtilitatem dictæ ecclesiæ, & proinde assensum auctoritate Apostolica præstamus, ita tamen quod de nouo inter ambas partes stipuletur instrumentum cum inserto tenore prædicti rescripti Apostolici & præsentis decreti cum omnibus pactis emphyteoticis in forma apponi solitis, adiecto etiam pacto, quod in qualibet generatione renouari debeat instrumentum cum beneficiatu de facie ad faciem, & infra mensem dictus concessionarius assignare habeat instrumẽtum reassumptum in charta de pergameno cũ subscriptione Notarij, iudicis, & testium saltem trium, Beneficiato prædicto qui infra eundem terminum exibere habeat copiam authenticam, & consignare Archiuario Curiæ episcopalis. N. ut in eius Archiuo pro futura cautela ecclesiæ conseruari possit, & ita dicimus, decernimus, & pronunciamus isto, & omni alio meliori modo.

Quid si ante sententiã aliquis comparuerit offerẽdo plus, vide supra sub nu. 12. Et an successor possit reuocare Borg. Caualcan. decis. 37. par. 2.

a *ADDITIO V. I. D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiam Rub. quæ est sub verbis negatiuis de reb. eccl. non alienan. & a rubro infertur ad nigrum & rub. sæpe facit regulam iuris communis, nam quando est negatiua omnes casus generaliter prohibentur nisi contrarium probet ur expressim, ita, & e contra quando est affirmatiua, Hostien in Sum. in tit. de testi. in decretali vero Rub. est ambigua de reb. eccle. alien. vel non.*

b *Nisi fiat protestatio reseruando assensum directi domini etiam in actu traditionis. Minado decis. 14.*

c *Commissiones huiusmodi fiunt a Sum. Pont. ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, coniunctim, & si de ipsius ordinarij interesse, & præiudicio agitur, tunc loco ipsius committuntur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, ordinario viciniori. Concedebantur antea ista commissiones etiam per sacram Pœnitentiariam Romanam cuius facultates Pius 4 restrinxit die 15. Maij 1562. incip. In sublimi fol. 744. & deinde Pius 5. in totum has facultates in futurum reuocauit, Kal. Maij 1569. incip. Tempus & necessitas fol. 1047. in Bullario ita vt nec quicquam etiam inceptum habeant expedire.*

15 *Inter ecclesias permutantes ad inuicem etiam requiritur solennitas.*
16 *Contractus per quos transfertur dominium utile qui nam sint, & in dubio quis contractus præsumatur.*
17 *Hypotheca generalis bonorum ecclesiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res ecclesiæ potest locari vltra triennium.*
19 *Successor in beneficio an teneatur stare contractui.*
20 *Quando transactio & compromissum possit fieri absque solennitatibus.*
21 *Seruitutis impositio requirit solennitates.*
22 *Cessio iurium, actionum, litis, & causa alienatio est.*
23 *An in acquirendis possit fieri remissio absq; solennitatibus.*
24 *Inter mobilia pretiosa quænam connumerentur.*

25 *Pecunia ecclesiæ quando prohibetur alienari.*
26 *Iura actiones, & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia ecclesiæ quæ & quando possint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non possunt alienari, & quænam sint loca pia.*
29 *Locus ecclesiæ seu pij loci etiam diruti non potest alienari.*
30 *Quando consuetudo possit remittere solennitates.*
31 *Solennitas in alienatione rei ecclesiæ incorporata requiritur etiã si a donante fuerit remissa.*
32 *Relicta ecclesiæ incapaci possunt alienari non obstante quauis dispositione in contrarium.*
33 *Incisio arborum an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus est vtilis ecclesiæ an requirantur solennitates.*
35 *Vnio ecclesiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res est obligata creditoribus, & peruenit ad ecclesiam an possit alienari absque solennitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei sterilis.*

HAnc Regulam sic firmatam,& declaratam quod in alienatione rei ecclesiasticæ requirantur copulatiue causa,& solennitas, Amplia & limita.

Primo amplia procedere in omni contractu, per quem transfertur dominium directum,& vtile etiam in permutatione.c.nulli,de reb.eccles.alien.c.2.vbi Abb.
15 de re.permu.c.sine exceptione.12.q.2.vbi Rebuf.nu 66.tenet procedere † etiam quando ecclesiæ inuicem permutant. Redoa.q.2.cap. 20.&q.12.nu.28. permutatio enim alienatio est.Ias.in l.fin.nu.101.C.de iur.emphyt.Redoa.q.2.c.4.ita vidi practicari, & expedire Breuia Apostolica etiam inter ecclesias permutantes,si in euidentem vtilitatem vtriusque partis cesserint,quamuis ante hanc extrauagantem sufficiebat consensus Episcopi in ecclesijs sibi subiectis.c.1. & c. vt super.§.fin.de reb.eccles.alien. iste est vnus de casibus a iure permissis nempe Permutatio, requirens solennitates,etiam si fiat permutatio cum Principe secũdum Inno.& Abb.in c.1.de rer.permuta.

Secundo, amplia in omni contractu, vbi transfertur Dominium vtile retento directo, probatur in hac extrauag & in loc.præalleg. Reboff.in d. compen. nu-
16 mero.3.& 6.Redoa.quæst.2.capit.24. cum seq. † Et sunt sex vt superficiarius, locatio ad longum tempus, emphyteoticus, libellarius, feudalis, & precariæ in genere femineo, Declarant Aluarot.in proœm. feud. Redoa. loc. præalleg.& Bened.Canophi.in repet.huius extrauag.sub num.10.vsque.34.& in dubio præsumitur emphyteoticus potius quam censualis.Iul. Clar. in §. emphyteusis.quæst.1.num.3.Mascar.de probatio. conclus.281.post Affl. decisio. 129.sub num.4.

Et quia valde interest,an iudicetur census,vel emphyteusis, adde quod magis recepta opinio est in contrarium,de qua attestatur Menoch. Doctores in hoc conuenientes,longa serie recensendo, in tract.de præsumpt.lib.3.præs.106. num.3. quam opinionem vltra allegatos per eum sectatur Crescent. decis.1. sub titul.de censibus,in eam etiam descendit Nauar.tam quo ad forum interius, quam exterius in commentar de vsur.num.109.eamque amplectitur Molina de contract. disput.38.num.6.nec caret ratione de qua ibi per eos,& vendicat sibi locum etiam si ageretur de re ecclesiæ, Cotbulus in trac.de iure emphy.ti.de causa priuat.

ob

ob non solutũ canonẽ, limi. 34. nu. 3. Couar. lib. 3. uar. resol. c. 7. sub num. 1. Molina loco cit. declaratur non procedere, quando in ipsa regione magis frequens esset vsus concedendi in emphyteusim, Iaf. in l. 2. nu. 165. C. de iure emphy. Aluar. Vallasc. in tract. de iure emphyt. quæst. 32. nu. 35. Mascard. de probat. cõclus. 281. nu. 7. Et vt clare discerni possit, an sit iudicandus contractus censualis vel emphyteuticus, quatuor casus distinguendo prosequitur Borgn. Caualcan. decis. 30. nu. 103. & infra par. 2. vide per eum.

Tertio, amplia in hypothecatione, seu obligatione vt expresse in hac extrauag. dicitur, & in c. nulli. de reb. eccl. alie. vbi Abb. & in c. 2. num. 3. de preca. in c. 1. nu. 4. de pignor. Couar. lib. 2. variar. resol. c. 16. num. 7. Redoa. q. 2. c. 6. & q. 51. c. 29. Ludoui. Molina in tract. disputa. 466. nu. 2. Redoa. q. 2. c. 6. & q. 51. cap. 29. qui dicunt procedere in hypotheca tantum speciali, non in generali, quia in d. c. nulli. dicitur neque specialis hypothecæ titulo obligare, sed attenta dispositione
17 huius extrauag. † etiam generalis hypotheca est prohibita, quia simpliciter loquitur de hypotheca, facit l. vlt. C. de reb. alien. non alien. vbi prohibita alienatione simpliciter videtur prohibitus omnis actus, per quem alteri quæritur ius aliquod in re, & probatur in hac extrauag. vt per Nauar. in d. comment. de alie. rer. eccle. sub num. 1. amplia etiam in submissione. capitul. 2. de reb. eccles. alien. in 6.

Quarto, amplia in locatione, & conductione vltra triennium; nam per hanc extrauag. prohibetur locatio non solum ad longum tempus, quod est ad decem annos iuxta glos. singul. in clemen. 1. de rebus eccles. alienan. sed etiam ad minus
18 tẽpus vltra trienniũ: † intelligitur tamẽ ista extraua. de rebus ecclesiæ, quę quotannis colũtur, & ex eis fructus quolibet anno colliguntur, alioquin si res ecclesiæ eius sint conditionis, vt ex eis quolibet triennio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari, quia primum triennium æquiualet vnico anno, ità secundum & tertium, & si alternatim fructificant, poterunt per sex annos locari. Couar. lib. 2. var. resol. c. 16. nu. 6. Nauar. in comment. de alien. rer. eccle. nu. 21. Qui ampliat etiam in emphyteuta rei, quæ non fructificat nisi tertio quoque anno, vt non deuoluatur ecclesiæ, si non soluerit per quinquennium, neque per octo annos si non soluerit laico, iuxta terminos c. potuit, de loca. & l. 2. C. de iur. emphyt. Idem Couar. loc. cita. num. 4. Concludit non posse fieri locationem ad sex, vel nouem annos cum hac clausula, vt tot sint locationes, quot triennia, & vt finito primo triennio, tunc facta sit noua locatio, quia est in fraudem huius Constitutionis, sed valida erit in tempore permisso primi triennij. Molina de iusti. & iur. disput. 467. Erit tamen in totum nulla; quando fuit facta simpliciter ultra triennium etiam quo ad casum permissum, ut expresse in hac extra uag. dicitur, Couar. ibid. sub nu 5. Redo. q. 58. Afflict. decis. 107. Molina de con. tract. disputa. 466 & 467.

Hunc articulum An scilicet alienatio per concessionem in emphyteusim rerum ecclesiæ ultra tempus permissum facta, in aliquo teneat, late tractat Ioan. Gutier. lib. 2. canon. quæst. c. 13. Et quid in locatione rei ecclesiæ ultra trienniũ an in totum rescindatur, ut uitietur, an saltem sustineatur, & ualeat per infra triennium, uide Doctores citatos per Annan, in singul. 527. & disputat ad utramque partem Lap. allegat. 80. magis tamen communis opinio est, ut ualeat, & restringatur quo ad triennium permissum, de qua testatur Vincent. Caroc. in tract. loc. & cond. par. 3. conclus. 9. ampliat. 4. quamuis superius conclus. 6. num. 20. & seq. contrarium asseueret. Verum ut perpẽdi utraq; opinio

Quando locatio rei ecclesiæ vltra trienniũ in totum vitietur.

est sustentabilis, & priorem sequendo declara, vt per eundem Caroc. in prçd. conclus. 9. nu. 97. nisi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam per locatorem, vel conductorem locaturam, vel conducturam fuisse, aut sit conuentum, vt vnica tantum pensio soluatur pro toto tempore, quo casu in totum locatio vitiatur, & tradit etiam Tiraquel. de retract. lignag. §. 33. gloss. 2. num. 12.

Secundo. Declaratur ista extrauag. non procedere in locatione vltra trienniũ rerum exigui valoris, per can. terrulas 12. q. 2. vt non requiratur solennitas supra dictæ regulę.

Tertio. Declaratur dispositio huius extrauag. procedere, quãdo constituitur ius in re vltra triennium, vt si concedatur vsusfructus rei ecclesiasticæ durante vita beneficiati; quæ concessio species est alienationis, quia vsusfructus constitutio alienatio est. Rebuff. in d. compen. sub num. 4. Secus autem quando quis obligat se actione personali ad dãdam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita sua durante, vel tanto tempore vltra triennium, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, sed tenetur duntaxat exhibere conductori commoditatem percipiendi fructus, & hæc est cautela vt valeat talis contractus vltra triennium Rebuff. in d. compen. nu. 26. versi. 6. & Molina d. disp. 366. nu. 5.

Quarto. Declaratur, vt non possint duo beneficiarij in eadem ecclesia alter alteri locare vita durãte portionem obuentionum & fructuum suorũ, quia species est alienationis Nau. in cons. 10. in nouis, de reb. eccle. non alie.

Quinto. Declaratur non procedere quando adesset consuetudo locandi vltra triennium, quia valet Paris. cons. 98. lib. 4.

19 Animaduertendum est, quod † locationi factæ infra triennium successor in beneficio non tenetur stare. Abb. in c. fin. ne prælat. vic. suas cum distinctione vt ibi per eum. Etiam si sit facta repręsentata pecunia absque assensu Apostolico, qui non conceditur ex Concil. Triden. sess. 25. capit. 11. magnam. Redoa. quæst. 57.

Et quando a Summo Pontifice confirmantur locationes vltra triennium, apponitur clausula, dummodo locatio huiusmodi iusto pretio, & citra anticipatã solutionem facta fuerit: & quod finito nouennio omnia, & singula bona sub locatione huiusmodi cõprehensa cũ iuribus, & pertinentijs suis vniuersis, nec nõ quibusuis melioramentis desuper pro tempore quomodolibet factis, ad ecclesiã pleno iure, & omnino reuertantur, illique libere cedãt, absque eo quod ipse cõductor, eiusque filij hæredes & successores cõsanguinei uel affines, aut alij quicũque ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu, & ex quacũque causa petere uel prætendere possint. Igitur ut locationi teneatur stare successor, requiritur assensus Apostolicus, & si adest & fuerit facta solutio anticipata prædecessori, per successori non nocet, nisi in assensu fuerit facta expressa mentio, vt possit fieri anticipata solutio.

Amplia idem iuris esse, ubi rector ecclesiæ, qui locauit, beneficio renũciauerit ante finitam locationem, ut eius successor non teneatur stare locationi, ex communi opinione Couar. lib. 2. var. resolut. cap. 15. sub nu. 6. & ita in Rota resolutum fuisse refert Paris. lib. 1. de resignat. benef. quæst. 16. num. 47. Secundo amplia, quod sicut successor in beneficio non cogitur stare locationi factę per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perseuerare in d. conductione, si noluerit, ut seruetur ęqualitas. Caroc. cum alijs ab eo adductis in d. par. 3. conclus. 20. num. 78. Limita in Prælato administrationem habente, qui non

nomine

nomine proprio, sed nomine ecclesiæ debita iuris solennitate seruata, contraxisset; Soc. regula 388. dummodò contractus tendat in commodum, seu vtilitatem ecclesiæ. Rota decis. 332. incip. si Prælatus; in nouis, sub tit. de locat. & cond. post Calder. cons. 279. sub ead. rubr. Vincent. de Francht. decis. 163. nu. 14. & seq. Rota diuers. decis. 805. nu. 4. vol. 1. Borgn. Caualc. decis. 44. nu. 31. par. 1. citant d. & per Syluestr. in verbo, locatio, sub quæst. n. & est communis opinio referente Caroc. in d. par. 3. conclus. 2. in cuius fine inquit, quod si quis locat vt Rector dicitur facere nomine ecclesiæ, quam limitationem intellige, vt procedat, dummodò locatio sit facta ad tempus a iure permissum ipsiusque rei locatæ reditus ad ecclesiam, & non ad Prælatum pertineant, ita eruditissimus, & summo iudicio præditus Didac. Couar. loco proxim. & iuxta ipsius mentem prædictis concurrentibus haberet locum præsens limitatio etiam si contractus ecclesiæ inutilis esset, licet ob ipsius læsionem possit in integrum restitutio peti. An autem successor Prælati, vel alterius beneficiati teneatur stare locationi prædecessoris proprio nomine, & in sui vtilitatem factæ, late tradit Ioann. Gutier. lib. 1. can. quæstio. capitul. 56. & an successor singularis ecclesiæ teneatur stare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hierony. Grat. consil. 96. num. 23. Petr. Duen. reg. 240. num. 9. Aluar. Valasc. decis. 40. Lusitan. tom. 1. & Gutier. lib. 2. can. quæstio. cap. 8. num. 66. & seqq. Inter alios enim casus in quibus successor in beneficio tenetur stare colono, quos prosequitur Caroc. in præd. tractat. par. 3. conclus. 11. quatuor seqq. enumerantur videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad 101 annos, & vt d. tempore durante Conductor a nemine, nec a successoribus in beneficio molestari possit, Mandos. de signat. gratia. titul. Indultum locandi. vers. Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus esset annus, vel laborerium, & res non esset amplius integra, & sic vt pro anno incœpto successor in beneficio teneatur stare colono, Francht. Marc. decisio. D. Ipsius. 196. cons. fin. part. 2. Borgin. Caualcan. d. decis. 44. num. 32 qui Doctores hanc opinionem tanquam æquissimam, & in conscientia fundatam valde commendatur, & faciunt dicta per Octau. Cacheran. decis. Pedemon. 182. sub num. 10. & hic casus extenditur etiam ad ipsum conductorem, scilicet, vt pro anno cœpto non possit recedere a locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis esse consequuturum: Franc. Marc. decision. 102. in fine parte 1. Caualcan. ibidem num. 24. Item vt successor in beneficio teneatur stare colono, si consuetudo loci ita obseruet, quæ in hoc attendenda est, Franç. Marc. decis. 144. part. 1. Caroc. loco cita. conclus. 14. per quem etiam in conclus. 20. num. 75. declaratur dispositio Sacr. Concilij Tridenti. Sess. 25. de refor. cap. 11. vt locatio anticipatis solutionibus, licet non præiudicet successoribus, afficiat tamen locatorem, quare si beneficium vacaret per resignationē, tenetur locator refundere id, quod accepit, si vacaret per mortem tenebitur hæres, ne locupletetur cum aliena iactura, & sic solum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem. Caualcan. loco præcit. num. 9. sed an successor in beneficio recipiens canonem censeatur contractum prædecessoris ratum habere, vide Gutier. lib. 1. cano. quæs. cap. 36. vbi etiam habetur quando hæres prædecessoris resoluta locatione teneatur ad interesse locatori.

Casus in quibus successor in beneficio teneatur stare colono.

20 Quinto, amplia etiam † in transactione, & in compromisso Rebuff. in d. compen. num. 2. & 66. Redoa. quæst. 2. cap. 1. & cap. 36. & quæst. 51. cap. 17. Feder. de Sen. optime cons. 94. casus talis est, Barbat. in rub. de reb. eccles. non alien. colum. 4. Quod intellige de rebus ecclesiæ incorporatis. Franc. in c. 1. in fin. de reb. eccles. non alien. in 6. late per Rolan. consil. 15. vol. 1. D. cam in limit. 12. proli-

ge ab interitu distant, & commode seruari possunt, gemmæ & his similia: Grex etiam ouium aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere consueuit monasterium aut ecclesia, licet possit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos, non tamen licet alienare totum gregem, nisi concurrentibus causis, & seruata forma Ludouic. Molina de contract. disput. 465. num. 4. dicam in amplia. seqq.

Decimo, Amplia in bonis, quæ seruando seruari possunt, vt sine causis, & solennitatibus alienari non possint. Abb. in capitu. tua. numero 7. de his quæ fiunt a prælat. in c. nulli, sub num. 8. de reb. eccles. alienan. Nauar. in cap. fine exceptione, num. 5. & probatur in hac Paulina, ex quo infertur, gregem pecudum ser-
25 uando seruari posse §. sed si gregis. Institutio. de rer. diuis. † De pecunia vero cuius proprietas est Ecclesiæ, quæ est destinata ad emptionem stabilium, censuum, vel mobilium pretiosorum, considerando pecuniam quo ad fructuosam conseruationem, non potest alienari sine solennitate & causa: nam tunc connumeratur inter immobilia, seu mobilia pretiosa. Alexan. Ias. & Ripa in l. 1. §. quæsitum ff. ad Trebellian. Tiraq. de vtroque retract. glos. 7. num. 105. Boer. decision. 209. Redoa. quæstio. 16. & 6. facit text. in §. constituitur. Institu. de vsufru. vbi senatus censuit pecuniam in fructu esse: sic etiam pecunia, quæ seruatur pro aliqua futura necessitate pro conseruando magis patrimonio, l. si Caius §. 1. ff. de leg. 3. Ias. in d. §. quæsitum. num. 38. vel deseruiret pro locatione ad pompam, l. 3. in fin. cum seq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia est de rebus, quæ seruari non possunt. glos. in d. §. quæsitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non est de proprietate ecclesiæ, potest alienari sine solennitate, Abb. in d. cap. nulli, vbi Bero. notabiliter distinguit, quem refert Redoa. in d. q. 16. & q. 51. cap. 25. Thesaurus non pertinet ad beneficiatum, sed ad ecclesiam, arg. tex. in l. diuortio. §. si fundum ff. sol. matr. d

26 Vndecimo, amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus & huiusmodi, non possint alienari sine causa, & solennitate, cum habeantur loco rerum immobilium, cle. exiui de paradiso. §. cumque annui redditus, de verb. sign. Abb. in capitul. nulli de reb. eccles. alien. Rebuff. in d. compen. num. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis ff. de verb. signif.

27 Duodecimo, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia pretiosa, & ea mobilia, quæ seruando seruari possunt, non possint pignorari sine debita causa & forma, quia pignoratio alienatio est, præsertim quando res tanti est obligata, quanti est. Rebuff. in d compen. nu. 7. nisi in extrema, & vrgenti ecclesiæ necessitate. c. 1. vbi Abb de pigno. Coua. lib. 2. var. resol. c. 16. nu. 8. Redoa. q 2. c. 6.

28 Decimo tertio, ampliatur regula procedere † etiam in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non possint alienari sine causa, & solennitate requisitis in rebus ecclesiarum, Abb. in cap. nulli, in fin. de reb. eccl. alien. Franch. in c. 1. eod. titul. lib. 6. Loca pia dicuntur quæ sunt fundata authoritate episcopi, alias non, est, quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vsum, nam aliud est dicere de loco, & aliud de operibus: Ideoque iura loquentia de pijs locis non e comprehendunt Hospitalia, e Confraternitates, Collegia, & congregationes absque authoritate episcopi fundatas, & consequenter eorum bona possunt alienari sine solennitate. Franch. in d. capitul. 1. extat de hoc singulare Cons. Paris. 34. volum. 4. vltra Felin. in capitul. de quarta, de præscript. quib. adde Rebuff. in compen. alien. rei eccles. num. 56. & 57. Redoa. quæstion. 28. 47. 49 & 51. num. 12.

Afflict.

Afflict.de iur.protom.in princ.num. 12. vbi de Stauritis loquitur non fundatis authoritate episcopi, alias secus, vt habetur in additio. Moder. ad Neapoda. de iure congrui in §. ecclesia fol. 340. dicam infra limi. 5. Et quoniam Cardinal. Parif. in d.conf. nihil reliquit intactum, de potestate, quam habent episcopi in visitando has confraternitates, & laicorum collegia p. st Dec. in conf. 72. & 148. eius tamen dictis adde Conc. Triden. sess. 22. c. 8. & 9 de refor. & vide quod antea fuerat dispositum per cap. 1. decensi. in 6. ubi pia loca, & per c. 3. c. tua, & c. Ioannes, de testa. clem. quia contingit, de religio. domi. Abb. in c. inter dilectos in fin. de donat. Bald. in c. nulli, sub num. 15. C. de episc. & cler.

Adde Mandos. de signat. Grat. tit. si in euidentem, vers. limitari possunt, &c. & Borgn. Caualc. decis. 17. num. 65. par. 2. Et ad sciendum ex quibus signis præsumatur, & probetur Hospitale esse locum religiosum, & Episcopi auctoritate ædificatum post Ioan. de Sylua in tract. de benefic. par. 1. quæst. 6. num. 17. late agit Mascard. de probat. conclus. 869. & adest egregia Rotæ Rom. decisio in decis. 715. dicta par. 1. & si nesciretur, an auctoritate Episcopi fuerit locus ille ad talé vsum deputatus, in dubio standum esse possessioni & rei, quæ prima facie apparet, docet Feder. de Senis in cons. 130. sub nu. 2. & vide Anto. Gabriel. lib. 1. cum opinio. de causa pia, conclus. 2. per totum & Iosep. Ludouicum decisi. 93.

Decimo quarto, amplia procedere non solum in bonis ecclesiæ, & pij loci,
29 † verum etiam in ipsa ecclesia, seu oratorio pij loci authoritate episcopi fundato ad perpetuũ ecclesiasticum vsum, seu in ipso pio loco; ut non possit alienari, concedi seu seruitus imponi ex prædictis auth. multo magis. C. de sacros. eccles. cap. ad hæc, de religio. domi. facit regula semel, de reg. iur. in 6. Non tamen comprehenduntur oratoria in priuatis domibus, de quib. loquitur Abb. in c. inter dilectos, de donat. quamuis in eis non possit celebrari missa, absque licentia episcopi ex Decreto Conc. Triden. sess. 22. c. quanta, quia nõ sunt ad perpetuum ecclesiasticum vsum, neque comprehenduntur concessiones cappellarum cum sepulturis, quæ passim fiunt, quia non dicitur alienatio, sed concessio ad vsum destinatum. Si tamen ecclesia esset diruta, & non posset reædificari, vel reparari propter nimiam egestatem, potest tunc episcopus transferre, & ecclesiam ad profanos vsus non sordidos, erecta tamen ibi Cruce cõuertere ex Decreto eiusdem Concil. Triden. sess. 21. cap. 7.

Quando autem Ecclesiæ, & Oratoria solennitate, & Episcopi auctoritate constructa præsumatur post Mascard. de probat. conclus. 583. habetur per Menoch. in tract. de præsump. lib. 6. præs. 75. vbi nu. 9. & infra agit, quę dicantur Oratoria publica, & quæ priuata, de quibus ante eum scripserunt, Lambertin. de iurepatron. par. 1. lib. 1. q. 11. art. 12. & Remig. in tract. de immunit. eccles. par. 1. ampliat. 2. Item cui debeantur oblationes, & elemosynę factæ huiusmodi Oratorijs vide Dec. cons. 148. num. 2. & Caualcan. qui alios commemorat. decis. 17. nu. 71. par. 2. Et circa id scilicet, An bona Confraternitatum, seu Congregationum Laicorum possint sine solennitate alienari, satis mihi arridet dictũ clar. Menochij in commentar. de recuper. possessione remedio 15. num. 34. & infra, qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiusmodi dissolutionem esse sentiens, tandem sic determinat, quod si Oratorium, in quo illi laici omnes vna conueniunt, eo animo ab eis sit extructum, ac bona ea mente vna simul congesta, vt Confraternitati deseruiant, & possit ipsa Confraternitas ad libitum de illis disponere & tractare, tunc illa bona seu reditus tanquam loci prophani ad libitum distrahi, & alienari possint. sic intelligendo Bald. in Auth. Hoc ius porrectum. col. 2.

Bona confraternitatum laicorum an, & quando sine solennitate alienari possint.

col.1.vers.2.quarto,C. de sacros.eccl. & in l. id quod pauperibus, quæst.21.C.de episcop & cleric Baib.in tract.de præscrip. particula prima 5.par. princip.vers. amplia. 5. & Paris. in consil. 34. num. 19. lib. 4. Si vero Oratorium illud ab eis sit extructum, vt sit sacrum, & Deo Opt. Max. dicatum, bonaque vna simul eo animo congesta, vt ad opera Oratorij necessaria, & ad pauperes sublevandos perpetuo sint, & tunc bona illa veluti ad illud solum commodum rendētia, tanquam loci religiosi iudicanda sunt, etiam si episcopi non accesserit consensus, & proinde non possint ad libitum distrahi, nisi accedente totius Confraternitatis consensu, & Episcopi auctoritate, ac in illis casibus, in quibus aliorum locorum religiosorum bona alienari conceditur, sic intelligendo quæ scribit Per. Rebuff. in commentar. Regiarum constitut. tom. 2. tract. de Confratrijs, nu.9 Zabarel. in cons. 13. in princ. Panorm. in cons. 31 sub num. 1. vers. Sed his non obstantibus, li. 1. & Socin. sen. in cons. 82. sub nu. 34. volum. 4.

30 Decimo sexto, amplia † etiam si consuetudo esset in contrarium, nam solennitas a Canonibus requisita in alienandis rebus ecclesiarum, non potest consuetudine remitti. glo. in c. cum causa, de re iud. Abb. in c. nulli, sub num. 6. de reb. eccle. & in c. ceterum, de donat. Rolan. cons. 15. num. 14. & est communis opinio. & testatur Couar. lib. 2 var. resol. c 17. num. 4 Subdens id esse verum, quo ad alienationem propriam, & perpetuam, ex qua vtile & directum dominium transfertur, secus in datione in emphyteusim, vel in feudum, quia consueta dari possunt in emphyteusim concedi ea solennitate, qua dari consueuerunt, & dicam infra limita. 3. Quando autem consuetudo possit augere vel diminuere has solennitates, late per Fel. in d. c. cum causa, de sent. & re iudi. Rebuff. in d. compe. num. 20. 32. & 35. Redoa. q. 51 c. 18 fol. 196.

31 Decimo sexto, amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur ecclesiæ, vt possit alienari sine solennitatibus, quæ requiruntur non obstante dicta voluntate, quæ tanquam illicita seruanda non est, c. tua, vbi Couar. num. 6. de testa. facit tex. in l. nemo potest. ff. de leg. 1. & habetur pro non apposita, cum sit improba ta a iure. glo. & Abb. in c. verum. de condit. appo. Nam cum dominium rei sit quæsitum ecclesiæ, res est effecta ecclesiastica, ideo requiritur authoritas iudicis ecclesiast. et Innoc. in c. verum. de for. compet. Non obstat tex. in l. 1. & 3. C. quando Decr. opus non est, quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem ecclesiæ, quia minor maior factus potest ratificare alienationem factam in minori ætate, toto tit. C. si maior fact. rat. habue. quod secus est in ecclesia, quia per ecclesiæ ratificationem absque solennitatibus, non validatur contractus, cum de necessitate requirantur solennitates, etiam quod appareat de euidenti vtilitate, vt dicam infra amplia. 18. secus est in alienatione rei minoris, in qua tunc non requiritur Decretum. Capy. dec. 113. faciunt not. per Redoa. q 78 c. 2. nu. 13. Tum etiam quia res minoris remanet laicalis & in casu nostro res effi itur ecclesiastica, & mutata persona, mutatur rei status, l. per procuratorem ff. de acqui. hæred.

32 Hoc intellige quando legatur ecclesiæ capaci, secus si incapaci, † quæ non potest retinere in communi, quia tunc potest alienari sine solennitate. Rebuff. in d. comp. nu. 29. Rolan. cons. 15. vol. 4. post Hyppol. singul. 132. in alienatione, Franc. in c. 1. de reb. eccles. non alie. in 6. vers. 12. limita. Idque amplia si in tali legato fact ecclesiæ incapaci, dicatur quod non possit alienari, quia adhuc poterit alienari, & inde pecunia conuerti in ecclesiæ vtilitatem. glo. in cap. 1. de relig. domi. lib. 6. in verb. Domum, Abb. Fel. & Dec. in cap. cum in præsentia, de probat.

S. Anto.

S. Anto. in 3. par. Summ. tit. 12. c. 1. in prin. Armilla in verb. Alienatio, num. 29. Dicam in limit. 6.

Decimo septimo, amplia regulam prædictam procedere non solum in bonis stabilibus ecclesiæ, sed etiam in rebus solo cohærentibus, vt sunt arbores, quæ solo cedunt, si radices egerint, & iure soli iudicantur, l. adeo. §. si alienam. ff. de acqu. re. do. §. si Titius Insti. de re. diuis. ideo seruus rusticus deputatus prædio computa-
33 tur inter immobilia. Abb. in c. nulli. num. 2. de reb. eccle. alien. † & possessionis appellatione continentur res possessæ, vt sunt arbores, quæ solo inhærent. Nauar. in consl. 6. nu. 2. de reb. eccles. alien. quas regulariter beneficiatus non potest incidere etiam non fructiferas, & contrauenièndo incideret in pęnas huius Paulinæ. Nauar. in consl. 7. eo tit. Beneficiatus enim æquiparatur vsufructuario. glo. in cap. præ-
f senti. de off. ordi. in 6 & vsufructuarius f non potest incidere, l. æquissimum §. fructuarius ff. de vsufru. Limita non procedere in sylua cædua, nemore, arundineto, & alijs arboribus cæduis, quæ per incisionem sunt in fructu, & renascuntur, quia per huiusmodi incisionem non deterioratur fundus. l. diuortio, §. si fundum. cum §. seq. vbi Bar. & Ias. ff. sol. mat. l. qui fundum. ff. de cōtrah. emp. l. sylua cędua ff. de verb. sig. limita etiam si ex incisione huiusmodi arborum fundus fieret fructuosior, quam esset antea incidendo arbores opacas, siue quæ umbram summam efficiunt, vt quando nimia densitas noceret arboribus, & fructui ab eis ferendo, & impedirent augmentum fructuum, & vtilitatem aliarum arborum sufficientiũ prædio. Nauar. in d. consl. 6. eo. tit. vel exciderentur arbores fructiferæ, vetustæ, ac corruptæ, vel non fructiferæ, & in earum locum alię vtiles substituerentur. l. agri ff. de vsufr. arg §. in pecudũ, insti. de re. diui. Bart. & Ias. in d. §. si fundum. Tiraq. de retract. conuen. §. 3 glo. 1. a. num. 23. vsque ad 30 vbi etiam de creditore habente in pignus, emphyteuta, colono, & alijs habentib. ius in re, & per Redoa. de reb. eccles. alien. q 79. c. 7. Itaque beneficiatus debet vti arboribus, & fundo, vt nihil agriculturę, & arboribus noceat, & proprietas agri non deterioretur d. §. fructuarius, ac boni viri arbitratu, frui, & rectè colere quasi bonus paterfamilias, l. item si
g fundi. ff. de vsufruct g

34 Decimo octauo, amplia etiam † si contractus essent vtiles ecclesię, nam si sine solennitate fiant, sunt nulli, Franc. Sarmient. de reddit. eccles. p. 1. c. 2. 3. & 4. Vinc. de Franch. dec. 35. & alij, quos refert Redoa. q. 46. & 24. in d. tract. de reb. eccles. alienan. Contrarium tenent Dec. in cap. 1. in 1. lectu. num. 71. de constitu. & ibi Adden. in verb. contentioso, & in c. quę in ecclesiarum, num. 28. eo. tit. Rebuff. in d. compen. nu. 34. Redoa. q. 20. & 51. c. 7. Nauar. in comment. de alie. rer. eccl. sub num. 17. alios cumulat Ant. Gabriel lib. 3. com. opin. in tit. de reb. eccl. alien. concl. 1. & nouissime Mascard. de probat. concl. 75. qui refert hanc esse magis communem & veriorem opinionem. faciunt dicta per Afflict. in Const. Reg. Constitutionem Diuæ memoriæ, num. 66. quod in augmentum feudi valet alienatio sine assensu directi domini, est tamen in electione ecclesiæ, si vult stare contractui, & procurare expeditionem solennitatum etiam inuito contrahente. Sarm. d. c. 2. nu 21. Redoa. d. q. 20. nu. 193.

Ad cuius opinionis corroborationem, scilicet, quod contractus initus in ecclesiæ vtilitatem, non seruatis solennitatibus sustineatur, adde quod illam etiam sectatur Roderic. tom. 1. quæst. regular. q. 27. art. 9. & ratio est, quia in hoc casu interuenit finis, seu effectus, ad quem respiciunt iura solennitates requirentia in alienatione rei ecclesię, cum sint inuentę ad euitandas deceptiones. Rebuf. in consl. 109. num. 13. & consl. 111. num. 9. & seq. post Albert. Brun. in tract. de forma & solen-

& solennit. actus rubr. de causis formæ, & solennit. Declara quod ita demum ta lis contractus erit nullus, vel validus, si ecclesia in cuius fauorem solennitates sunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non possit ab alio allegari, quam ab ipsa ecclesia. Innocen. cuius dictum sequutur Host. Zab. & alij in c. 1. in prin. de his quæ fiunt a præl. sine cons. Cap. Pan. in c. diuersis fal lacijs, nu. 6. de cler. coniug. Dec. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 31. in fine de consti tut. Rota Rom. in decis. diuers. decis. 133. num. 11. & seq. vol. 2. & decis. 262. nu. 9. par. 3. lib. 3. ita quod ipsa volente stare contractui non potest eius aduersarius dicere contractum nullum. Menoch. qui alios congerit in addit. ad cas. 172. nu. 61. & infra. Intellige dummodo Ecclesia post initum contractum, illi stare volens, parata & sollicita sit adhiberi facere legitimas solennitates; vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, seu Papæ assensum super contractus validitate obtineat, ne conductor, seu cessionarius perpetuo stet in suspenso, & ecclesia semper in tuto iuxta terminos insignis decisionis Vinc. de Franc. in decis. 35. quem sequitur Amad. a Ponte in commentar. ad tit. qui feud. dare poss. num. 148. Secundo declara, quod licet defuerint solennitates iuris positiui, dummodo iusta causa interuenerit tuta conscientia, poterit quis res ecclesiæ detinere, donec contractus in foro exteriori cassetur ob defectum solennitatum, ut præter Sarment. in d. tracta. part. prima. capitul. 2. numer. 6. & 7. uoluerunt etiam Abb. in capitul. 1. in fin. de rest. in integr. Nauar. in comment. de spol. cleric. §. 2. sub nume. 6. Redoan. in præd. tract. quæst. 46. numer. 4 & seq. & Roderic. in præd. quæst. 27. art. 10.

35 Decimo nono, amplia † in unione ecclesiarum, quia unio dicitur alienatio, ut not. Abb. in c. tua. nu. 4. de his quę fiunt a præla. text. in clem. fin. de reb. eccles. non alien. Rebuff. in d. compen. nu. 14. præterquam in casibus a iure permissis vi gore etiam Decretorum Conc. Trid. sess. 21. de refor. c. 5. & sess. 24. de refor. gene rali, c. 13. & 15. & sess. 23. c. 18.

36 Vigesimo, amplia † etiam si res, quæ peruenit ad ecclesiam, erat antea obligata creditoribus ut non possit alienari absque solennitatibus pro illis satisfaciendo secundum unam opinionem, quam refert Lapus allega. 25. num. 4. nam dominium ipso iure transiuit ad ecclesiam ut supra ampl. 8. & est effecta ecclesiastica ut dixi supra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamen ipse Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam sequitur Redoa. quæst. 51. c. 8. num. 18. Ego uero censeo quod aut alienatio, seu uenditio fit a iudice ecclesiastico ad b instantiā creditorum, sicut potest fieri propter urgens debitum legitime b cōtractū ab ecclesia, prout not. glos. in summa 12. q. 2. & Abb. in c. ad nostram, de reb. eccle. alie. & tunc debet adhiberi causæ cognitio. s. ut existat causa urgens alienā di, 2. quod debitū ex bonis mobilibus ecclesiæ nō possit solui, idque liqueat iudici per discussionem bonorum, 3. quod vendatur res minus damnosa, 4. quod pro paruo debito non vēdatur res magna, 5. vt ipsius iudicis ecclesiastici interueniat authoritas, & quod omnia ista præcedant Decretū iudicis, & subsequatur subhastatio, quæ si cōsiderantur in venditione rei minoris vt per Affli. dec. 249. multo magis in re ecclesię prohibita alienatione nō pręsumitur prohibita alienatio ex causa necessaria, vt ea quæ ob æs alienū fit l. alienationes ff. fam. erci sc. & nō sufficit simpliciter æs alienū subesse nisi etiā creditores vrgeant. Mascar. de prob. conclu. 1237. Aut ipse p̄latus ecclesiæ vult vēdere ex se, & tūc nō pōt absq. assensu Apostolico, & ita vidi practicari, & expediri Breue Apostolicum cōmissum ordinario loci ad instantiā Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vi-

37 Vigesimo primo, amplia † etiam in re sterili seu domo, quæ plus incommodi quam vtilitatis affert Rebuff. in d. compen. num. 121. si modo non concurrunt tria, de quibus in limit. 4 Capy. dec. 105. Rodoa. q. 51. c. 20. nu. 2. & 3.

a *ADDITIO. De thesauro inuento ad quem pertineat vide §. thesauros instit. de rer. diuis. l. 1 C. de thesaur. lib. 10. Conar in reg peccatum, in fi. de reg. iur. in 6. Tiraq de retract conuent in fin nu. 96.*

Ad pleniorem illius explicationē post Affli&.in Const. Regni Dohanæ secreti, recentiores scribentes videlicet Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 5. præs. 30. nu. 5. & infra. Petr. Nauar. in tract. de restitu. lib. 4. cap. 2. num. 72. & seq. Ludo Lopez. in instructor. conscientiæ. par. 2. c. 2. & latius Molin. de iust. & iure disput. 56. & de Thesauro in bonis ecclesiæ reperto, vide Borgnin. Caualc. decis. 612 par. 2.

e *ADDITIO Hospitale fundatum authoritate episcopi gaudet priuilegijs ecclesiæ. Afflict decis 67.*

f *Idem tenet Affl in Consti reg Iusticiarijs num 18 vbi etiam tenet, quod incisio arborum fructiferarum sit iudicium criminale, & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato si æquiparetur vsufructuario, vel vsuario, vide Abb. in c. cum esses nu. 21. de testa Redoa q. 51 c. 25.*

g *Sequitur ex prædictis quod pretium arborum quas beneficiat us non poterat incidere item marmorum & lapidum, quia non sunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem ecclesiæ. & non suam, & quando dicatur in ecclesiæ vtilitatem conuerti, declarat Rebuff in d compe nu 73 De fodinis auri, argenti, creta, & arena, est tex in d l. diuortio. § si uir. ff. sol matr & quando possit inquirere, vel exercere ac instituere, habetur in d § fructuarius & de lapidicinis est etiam tex in l si ex lapidicinis ff de iur dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab ecclesia quando fuit cum assensu Apostolico alioquin non possunt bona ecclesiæ obligari, ut fuit dictum supra ampli a. 3 nisi fuisset versum in vtilitatem ecclesiæ quod tenetur probare creditor in tribus casibus vt in mutuo, in deposito, & pro solutione debiti ecclesiæ legitime contracti, nec creditur assertioni prælati Rebuff. in d comp alien nu. 32 vsq 42. Conar lib 2. var resol c 17 num 3 Deci cons 36 post Ab in c 1 depo & in c quod quibusdam de fideiusso Bart. in l ciuitas ff si cer pet.*

Nō credit Prælati assertioni interuenisse tractatum in alienat. rei eccle cū extēsionibus.

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniam esse versam in ecclesiæ vtilitatem, & quando ecclesia ex mutuo suscepto a prælato, vel alio eius administratore teneatur, post Redoan. in præs. tract. quæst. 56. cum duob. seq. copiose, diligēter explanat Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. cent. 5. casu 432. quo loco, & in tract. de præsumpt. lib. 3. præs. 55. differit etiam de conjecturis, ex quibus id probari possit, cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniam conuertendum in certā causam pro necessitatibus monasterij, obligat monasterium, licet non conuerterit in illam causam, ex com. opinione, de qua testatur Ioan. Vincēt. de Anna singulari. 1. Et quod ibi subdimus, scilicet quod de hac versione in vtilitaté ecclesiæ non credatur assertioni Prælati, amplia vt nec exeius assertione probetur tractatus requisitus in alienatione rei ecclesiæ, sed de eo fieri debere scripturam separatā, decent ex multis Domini de Rota decis. 716. diuers. nu. 2. & 3. pā. 1. Extende vt neq.

præd.

præd. tractatus probetur etiam si instrumento alienationis diceretur, habito colloquio & tractatu, cum non sit ad id specialiter confectum, neque sufficere si in d. instrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud instrumentum, nisi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius decis. 12. Rotæ Lucensis, nu. 24. & 25. nota 6. Rolan. a Valle cons. 15. nu. 10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorum monasterij, tradit Rodericus tom. 1. quæst. regul. q. 27. ar. 2. Formam vero, seu solennitatem, quam Capitulum Cathedralis, seu monasterij, seu ecclesia habere debet in alienatione alicuius prædij ipsius Capituli, describit Menoch. in præalleg. addit. ad cas. 172. num. 28 & infra. Prosper de Augustino. V. I. D.

38 Quænam sint res quæ seruando seruari non possunt.
39 Concessio in emphyteusim absque assensu Apostolico quando valeat.
40 Quænam dicantur solita concedi
41 Intelligentia tex in c terrulas 12 q 2.
42 Quando iminet summa necessitas non seruantur solennitates.
43 An dispositio huius Paulinæ habeat locum in remissione legati, ac rei non incorporatæ.
44 In remissione caducitatis non requiritur solennitas.
45 An in principe permutante cum ecclesia.
46 Præsumuntur solennitates ex antiquitate temporis.
47 Præscriptio legitima succedit loco decreti.
48 An hæc Paulina sit vbique recepta.
49 Pœnæ contra male alienantes, & an habeant locum ante condemnationem.
50 Quænam excusant a pœnis huius Paulinæ.

HAnc Regulam sic ampliatam, limita Primo in locatione, & conductione per triennium, vt in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua supra in 4. ampliat.

38 Secundo, limita in rebus, quæ seruando seruari non possunt, vt in hac extrauag. glo. in summa 12. q. 2. Rebuff. in d. comp. alie. rer. eccl. nu. 25. Socin. in fallen. reg. 110. nu. 2. & sunt quæ vltra triennium durare non possunt absque notabili deterioratione. arg. l. lex quæ tutores, C. de admin. tutor. cum simil. alleg. per Redoa. q. 6. nu. 29. vbi tenet, quod etiam vestes attritæ, & animalia superuacua possunt vendi absque Decreto, & facit tex. in l. fin. C. quando Decre. opus non est. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem ecclesiæ. Ac ea, quæ magis expedit distrahi quam seruari, non sunt prohibita alienari, Redoa. q. 5. r. c. 1. num. 4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ seruando seruari non possunt, comprehendatur, vltra Abb. c. nulli, de reb. eccl. n. alien. & præallegatos, declarat etiã Molina de contract. disput. 465. nu. 3. Idem dicendum est de re mobili minus pretiosa Rebuff. nu. 24. Redo. loco præalleg. dicam infra lim. 8.

39 Tertio limita † in concessione in emphyteusim, habente tres conditiones scilicet in casib. a iure permissis, de bonis solitis ab antiquo dari in emphyteusim, & cum euidenti ecclesiæ vtilitate, vt in hac extrag. secundum Caieta. in uerbo, excommunicato, cap. 75. & dixi sup. in reg. sub nu 5. Bona igitur, quæ reuertuntur ad ecclesiam, & sunt solita concedi, si non cesset prima causa, possunt iterum concedi iuxta consuetum modum sine solennitate. Abb. & Doct. in cap. nt super, de reb. eccles. alien. Rebuff. in d. compen. num. 33. probatur etiam in c. 2. de feud. in tit.

tit.de his qui feud. dar.poss.& tit.episcop.vel Abba. in vsib.feud.vbi Iser. Alua. Pręposi.& Afflict.Ruin.cons.41.num.39. Franc. Curt.in tract. de feud. par.2.q. 1.Couar.lib.2.var.resolut.cap.17.Iul.Clar.de feud.q.13.& in §. emphyteusis q. 6.Calderi.cõs.vlt.Paul.Castr.in l.etiam.ff.sol.matr.Bero.cons.86.vol.1. Redoa. q.51.cap.6.& q.60.& 61.Menoch.conf.70.vol.1.Alex.Stiat.in repet.huius extra uag.num.34.43.& 44.Molina de contract.disput.466.& 468. num.20. post Afflict.in Const.Baiulos sub num.85.

40 Sed quando dicatur † res solita cõcedi,declarant etiam Dec.in cons.142. nu. 4.& in Auth.qui rem,nu.20.C.de sacrosl.eccle. Franc.Curt. ibid.nu.44. Capy.in inuesti.feud. in verbo, feudum dant, versiculo Prælati ecclesiarum. fol.142.vsq; 148.Iul. Clar.in d.§.feudum.q.13.Redoa.q.65. sed vltra eos lege aurea verba Afflict.in Const.Regni,Constitutionem Diuæ memoriæ. sub nu.67. quem sequitur Alex.Stiat.sub nu.19.& 33.& Molina d.disput.468.nu.20.vide Ripam in l.filius fam.§ Diui.nu.65.ff.de leg.1.

Notandum tamen est communem esse opinionem quod tunc dicatur res solita concedi,quando reperiuntur duæ concessiones illo modo factæ, simul cum cur su quadraginta annorum,vt refert Iul.Cla.in loco præallegato,dicens esse tenen dam tanquam tutiorem,

Conclusionem hanc,nempe,quod Prælatus bona concedi solita, ad ecclesiam reuersa,possit iterum sine aliqua solennitate concedere seu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amadæus a Ponte in Commentar.ad tit. qui feud. dare. poss. a.num.155. vsque ad finem,item amplia, vt per Rolan.cõs.1. nu.83. vol.1. Item quando dicatur res solita concedi seu infeudari,præter Doctores citatos, videndi sunt Paris de Puteo in tract.de feud.redintegrat.sub rubr. Res solita concedi quã do dicitur,nu.11.& infra Pręfatus a Ponte loco cit.nu.151.& seq. & Anton.Maria de Canib.in quodam alio suo consi.collocato post 30. decis.Caualc.par.2. nu. 95.119.173.& 185.cum seq.probatur autem istud solitum aut per duas locationes cum cursu 40.annorum aut per vnam solenniter factam prout ita fuisse alias tẽtum in Rota Rom.ac esse communem opinionem traditur in decis.160.diuers. num.5.vol.2.vbi vero secunda locatione fuisset obiecta noua conuentio, seu noua qualitas tunc facit, vt non possit dici confirmatoria primæ locationis, sed esset noua concessio diuersa a prima, vt in eadem decis.num.9.habetur,& per Caualc.decis.30.nu.87.& seq.par.2.ac ex adductis per Cacheran. decis.Pedem. 23. nu.22.& infra satis comprobatur.Idem etiam vbi excederetur modus consuetus seu forma consueta alteraretur. vt declarat Vrsil.in annot. ad decis. Afflicti 305. nu.1.& latius d.Amæd.ibidem,nu.144.& est com Doctorum sententia referente Ripa,respon.2.num.17.& 18. sub tit.de iure emphyt.Caualc.decis.25.,nu.13. par.2.ideoque vti nouus contractus debitas requireret solennitates. Intellige procedere,vbi alteratio ex nouis pactis adiectis esset,quo ad substẽtialia ipsius,actus, non autem si alteratio esset respectu aliquarum,qualitatum,quæ tanquam accidẽ tales non essent in consideratione,Cald.in cons.11.sub rubr. de feud.est commu nis conclusio referente Alex.in cons.9.num.2.lib.3.Hieron.Magonius. decis.14. Rotæ Lucensis,num.30.& 39.& ibi addentes li. E, & quando alienatio dicatur in melius,exemplificat Riminal.cons.340.num.17.vol.2. vbi etiam aliqua tradit quot tempora requirantur vt res dicatur effecta de mensa.Insuper supra affirmata conclusio,videlicet,quod in bonis ecclesiæ concedi solitis remittatur solennitatis obseruatio,inter ceteras,quas patitur exceptiones est, vt non procedat in bonis, quæ & si semel vel pluries fuerint concessa, sunt tandem aliqua de causa ad ipsam

Res solito cõcedi qualiter probetur.

Quando non procedat cõclusio.ꝑ in bonis ecclesiæ.

ipsam ecclesiam reuersa, eiusque patrimonio incorporata, ac de illius mensa effecta, sicque prima sua natura amissa nouam assumserint, Crescent. decis. 1. num. 5. sub tit. de reb. eccles. alien. vel non. post Zabarel. in c. 2. q. 12. de feu. Menoch. lib. 2. de arb. iud. cent. 5. casu. 433. quo loco, & in tract. de praesump. lib. 6. praes. 87. exprimit coniecturas ex quibus id conijciatur post Redoan. in praed. tract. q. 62. & Parid. de Puteo vbi supra, nu. 6. & seq. Amaed. a Ponte loco cit. num, 160. notab. Mascard. de probat. conclus. 203. late praed. Anton. Marc. in praealleg. cons. num. 194. & infra. Reliquas recensere omitto, cum satis abunde per Doctores scribentes super c. 1. qui feu. dare possunt, & per Redoan. quaest. 61. de eis agatur; Vnum non pertranseundum duxi scilicet, vt bona ad ecclesiam reuersa, quotiescunque cessat et causa primae concessionis, & rebus non sic stantibus non possint dari pro eodem canone, seu pretio quando plus fuerit oblatum, vel facta diligenti inquisitione plus reperiri potuisset, pp verisimilē spem maioris perceptionis iuxta terminos singulariter discussos per Dn̄s de Rota in dec. 360. diuers. vol. 1. & vide Paul. de Cast. cons. 61. incip. videtur. & Rimi. consi. 100. nu. 4. & consi. 567. volum. 3.

concedi solitis remittatur solemnitatum obseruatio.

41 Quarto, limita † in re immobili parua, vt possit alienari cum consensu episcopi, absque solennitatibus. capit. terrulas 12. quaestion. 2. & tunc tria copulatiue requiruntur, vt res sit exigua & modica, quod non sit ecclesiae vtilis, & necessitas. Rebuff. in d. compen. num. 121. & 60. Redoa. q. 13. num. 19. & q. 51. cap. 8. & 20. num. 6. Res igitur sterilis, seu inutilis praedictis non concurrentibus non potest alienari absque solennitate. Capy. decis. 105. Bero. consil. 83. 85. 59. & 91. vol. 1. Guid. Pap. decis. 156. Rebuff. num. 121. & iuramentum praelati de non alienando non extenditur ad hanc rem exiguam. Abb. in. c. fin. de eccle. aedific. in cap. vt super, de reb. eccle. & c. 2. de feud. Redoa. d. q. 13. num. 11. Capy. in inuest. feud. in verbo feudum dant conlus. 20. fol. 147. Nota quod tex. in d. c. terrulas, per hanc extrauag. non est correctus, vt dicit Alex. Stiatic. hic, num 3. Non obstat tex. in c. ad aures, de reb. ecclesiae quia ibi ponitur vnus de casibus a iure permissis, & procedebat ante hanc extrauag. per quam hodie non potest concedi in emphyteusim nisi tribus concurrentibus scilicet, quod sit in casibus a iure permissis, de bonis solitis ab antiquo dari in emphyteusim, & cum euidēti vtilitate, vt in preced. limita. quibus tribus concurrentib. potest concedi inconsulto Romano Pontifice: Quaenam dicatur res exigua & modica, vltra glos. in d. cap. terrulas. & Redoa. q. 10. est arbitrio boni viri inspecta conditione ecclesiae, si est tenuis vel multum abundans, attenta qualitate temporum, locorum & rerum arg. l. 1. de iur. delibe. & c. de causis. §. 1. de offi. delega. Abb. in cap. 1. num. 8. de restit. in integ. Canophi. in repet. huius Paulinae, num. 46.

Adde quod hoc censuit Sacra Congregatio Concilij, scilicet, neque Constitutionem Pauli secundi, neque Conc. Trid. decretum derogasse dispositioni c. terrulas 12. q. 2.

Quinto, limita in bonis staurita rum, fraternitatum, hospitalium, collegiorum, seu aliorum locorum non fundatorum authoritate episcopi in quibus non habet institutionem neque destitutionem, Redoa. quaest. 49. nu. 8. & per ea quae dixi supra 13. amplia. cum sequenti.

Sexto, limita in bonis relictis, & donatis ecclesiae quae est incapax retinendi etiam in communi vt sunt fratres Sancti Francisci de obseruantia, & Capuccini, de quibus mentionem facit Concil. Trid. sess. 25. de reg. capitul. 3. vt possint alienari sine solennitatibus, & pretium conuerti in ecclesiae necessitatem. Socin. in Reg. 110. nu. 3. Deci. in c. in praesentia, nu. 271. de prob. & dixi supra amplia. 16.

42 Septimo, limita † si immineret summa necessitas alienandi, & tantam celeritatem requireret, quod superiorem consuli non patiatur, tunc potest alienatio sine consensu Papę, vel alterius superioris, cui fuit iuramentum præstitum de non alienando minime requisito, Abba. in c. fin. num. 7. de ecclesi. edific. Card. Zabar. loquens de bonis Hospitalium in clem. 2. q. 11. de religio. domi. Rebuff. in d. comp. num. 35. loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate, & per Redoa. q. 13. num. 13. cum seqq. & quæstio. 9. num. 51. & quæstio. 35. num. 7. & 9. Canoplul. in repet. huius extrauag. num. 85. item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum quando periculum esset in mora. Lege aurea iura in c. aurum, & c. gloria episcopi. 12. q. 2.

Octauo, limita in re mobili minus pretiosa. Rebuff. in d. compend. num. 24. Redoa. q. 51. c. 1. num. 4.

43 Nono, limita † non habere locum dispositionem huius Paulinæ in repudiatione, vel remissione legati, seu hæreditatis, ac rei ecclesiæ non incorporatę, quia remissio non est alienatio. l. alienationis ff. de verb. signi. & prælatus, seu beneficiatus potest præiudicare ecclesiæ, in acquirendis. Ias. in l. seruus. num. 2. C. de pac. & in l. legatum, ff. de leg. 1. dixi supra in amplia. 8. tamen tenetur ecclesiæ resarcire damnum, glos. in cap. 2. in verbo aut neglectum 12. q. 4. Abb. in cap. ad præsentium, de pigno. Franc. in c. 1. de reb. eccle. non alienan. in 6. Silu. in verbo, immunitas primo, num. 12. Rebuff. in d. comp. alie. num. 31. Redoa in d. tract. q. 2. c. 7. nu. 12. & q. 3. num. 60. ac q. 22. num. 52. q. 76. num. 31. & q. 51. c. 4. non tamen incurit pœnas huius Paulinæ, reg. odia, de reg. iur. in 6. facit tex. in l. qui autem. ff. quæ in frau. credi. de debitore qui potest renunciare legatum in fraudem creditorum. Couar. in c. Rainaldus. §. 3. de test. Bal. in l. maximum vitium. num. 11. C. de lib. præte. quem refert Ang. in ver. excommunicatio primo, nu. 20. Sed hæc procedunt in foro exteriori, non autem interiori, quia tenetur debitor facere id quod potest pro soluendis debitis iustis. Pet. Naua. li. 3. de rest. c. 1. nu. 13. si tamen prælatus ex iusta causa ob scandalum vitandum omisisset acquirere, nō tenetur, quia ecclesia potius debet pati damnum temporale, quam permittere scādalum animarum fidelium, S. Thom. & ibi Caieta. 2. 2. qu. 43. art. vlt in resp. ad 5. in fi. Quando vero esset res, seu actio communis prælato, & ecclesiæ, seu Capitulo, non potest in præiudicium Capituli renunciare. Rebuff. in d. comp. num. 30. vers. & ista opinio. Iul. Clar. in §. emphyteusis q. 11.

Prælatus potest præiudicare ecclesiæ in acquirendis, vide Riminal. consi. 315. nu. 15. vol. 2. adde quod hāc opinionem sequitur Aluar. Valasc. decis. 77. Lusitan. nu. 2. to. 1. Amplexi sunt etiam Domini de Rota vt liquet. in deci. 233. diuers. nu. 6. par. 3. lib. 3. iuncta deci. 284. nu. 9. eo. lib. ad obiectionē illam scilicet, quod quando Prelatus cedit iura sibi competentia ratione hęreditatis ecclesię suę relictę, ad quā sibi, & ecclesię actio est quęsita ex testamento, cedendo, & repudiando videtur, acquirere, & adire hęreditatem tanquam necessariū antecedens ex Ripa consil. 170. col. 2. vol. 1. non enim posset cedere, nisi prius saltem ordine intellectus intelligatur adijsse, & ita potius essemus in acquisito, quam in acquirendo, & per consequens cessioni illi obstaret Paulina tanquam absque solennitatibus per eam requisitis factę, siquidem per eosdem Dominos in alia decis. 30 par. 3. lib. 2. iuncta decis. Pute. 519. li. 2. respondetur quod ex quo illa cessio nō est ordinata ad acquirēdū & adeūdum principaliter, sed potius ad repudiandū, quod illa acquisitio momentanea, quę fit, non est in consideratione, licet verior & tutior sit opinio contraria relata supra, sub nu. 23. scilicet, quod non tantum in acquisitis, sed etiā in

acqui-

acquirendis non possit fieri remissio a solo Prælato absque solennitate, quæ vltra supra allegatos corroboratur ex decis. Capitaque. 359. par. 2.

Decimo, limita in rebus quæ nondum sunt incorporatæ mensæ Episcopali, seu Capitulari, clem. 1. in ver. ad mensam, de excess. præla. c. 2. de feu. Abb. in c. vt super, de reb. eccl. alien. vt possint concedi sine solennitatib. dummodo duret prima causa, vt dixi supra limi. 3. quæ & quo modo res dicatur de mēsa vltra Doc. in locis præallegatis, & in c. 1. de his qui feu. da. poss. in vsi. feu. vide Redoa. quæst. 62. Aduerte quia tam per nonam, quam per hanc decimam limitationem euitantur pœnæ extrinsecæ huius Paulinæ, non tamen intrinsecæ nullitatis contractus, non enim præcluditur via ecclesiæ aduersus repudiationem, seu remissionem legati, ac rei non incorporationem factam in damnum Ecclesiarum, quia Rectores earum vtilia, non inutilia agere potuerunt; ideoque dato, quod in quærendis videatur, quod factum Prælati possit præiudicare Ecclesiæ, & licet Ecclesia possit agere contra Prælatum, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamen per hoc videtur sublatum remedium restitutionis in integrum ex allegatis per Riminal. in cons. 315. nu. 15. & infra vol. 1.

Vndecimo, limita vt possit Prælatus sine solennitatibus restituere rem, quam iniuste detinet Rebuff. in d. comp. nu. 28. Canophi in repet. huius Paulinæ nu. 37.

Duodecimo, limita vt valeat transactio absq; solennitatibus quando possessio non est penes Ecclesiam, nam si per transactionem Ecclesia rem relaxaret in cuius possessione existit, tunc requiruntur solennitates. Rebuff. in d. comp num. 21. Rolan. cons. 15. dixi supra amplia. 5. intellige de re dubia, alioquin non dicitur transactio l. 1. ff. de transact. & dummodo sit in euidentem Ecclesiæ vtilitatem, tutius tamen erit assensum Apostolicum obtinere si in futurum Ecclesia nollet stare contractui, sic practicatur, & vidi expedita Breuia.

44 Decimo tertio, limita † vt possit solus prælatus, seu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Ecclesiæ, Ias. in l. legatum, num. 18. de leg. 1. & in l. seruus, num. 2. C. de pac. Cur. de feu part. 2. quæstion. 2. princ. num. 7. per ea quæ dixi supra limi. 9. hoc enim dependet ex voluntate beneficiati. Afflict. decis. 97. Iul. Clar. in §. emphyteusis, quæstion. 9. 10. & 11. quæ pœna caducitatis an, & quando remissa præsumatur notab. tradit Menoch. in tractat. de præsumption. libr. 2. præsumpt. 112. & an caducitas incursa tempore prædecessoris possit per successorem intentari, & de canone decurso tempore prædecessoris, & non soluto cui debeatur an hæredibus illius, vel successori in Ecclesia de vtroq; agit Hiero. Mangon. decis. 70. Rotæ Florent.

Decimo quarto, limita quando contractus esset in euidentem Ecclesiæ vtilitatem, vt nō requirantur solennitates secundum quosdam Doct. relatos supra amplia. 18. sed hodie per hāc Paulinam requiritur assensus Apostolicus, vt dixi supra num. 5. & 34.

45 Decimo quinto, limita † in principe permutante cum Ecclesia secundum Host. in cap. de rer. permut. licet contrarium teneat Innocen. vt prædixi amplia. 1. & est magis tutum.

Decimo sexto limita quando ecclesia esset grauata per fideicommissum restituere Rebuff. in d. compen. nu 29. & 30. Redoa. q. 51. c. 3. nu. 21.

46 Decimo septimo, limita † quando non apparet de solennitatibus, sed præsumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis contrahentibus Rebuff. in d. compen. num. 37 & in consil. 111. num. 12. Afflict. decision. 107. num. 5. & decision. 368. num. 7. Capi. decision. 16. Gram. decision. 79. Crauet. de antiq. temp.

par.3.§.vidimus.num.24.cum seq.Redoa. in d.tract.q.39.& 48.Nauar.consil. 1.de reb. eccles.alienan. in antiquis, & 16.in nouis. Rolan.consil. 15.nume. 12. volum.2. Alexan. Stiat.in repe.thuius Paulinæ sub nume.20.de qua solennitate præsumenda late per Felin.in c.sicut.de sent.& re iud. Iasin l. sciendum, ff. de verb.oblig.Rimin.consil. 292.sub num. 87.Ruin. cons.41.cumulat, & reassumit Mascard.de proba.concl.75.& 154.& 482.vbi notabiliter limitat,& sublimitat,& an ex cursu triginta annorũ,vltra Nauar.in d.cons.& cons.1. de præscr. in nouis.vide Dec.cons.36.sub nu.8.& cons.341.n.13. Soci. in regul.376.in ver. solennitas extrinseca, & an credatur instrumento in quo assertitur solennitates fuisse adhibitas.Bar.cons.41.par.1.

Propter tẽporis diuturnitatem præsumitur solẽnitatem interuenisse cũ declaratione.

Præsumuntur solennitates propter diuturnitatem temporis,adde quod hanc conclusionem multorum auctoritate comprobat Nauar.in cons.3.num.7. de cẽsib.in antiq. Declara primo, quod cum hæc præsumptio sit fundata in taciturnitate partium ex Soci. iun. cons. 56.sub nu.13.& 14. lib.1. secus esset dicendum si infra spaciũ 30.annorum super ea per partes aliqua lis mota fuisset. Rota diuers. decis.160 nu.6.vol.2. Secundo declara talem præsumptionem nunquam habere locum,vbi ex instrumento constaret solennitatem fuisse defectiuam,& minus legitimã.Cassador.decis.3.num.7.de procurat.Redoan. quæst.39 sub num.29. est magis com.opinio. referente Caualc. qui alios concordes adducit decis. 29. sub nu.24 par.2.amplia etiam & declara,vt per Ant.de Gama.decis.48. regni Lusitani,& per Riminal cons.343.vol.2.& in cons.461.vol.3.& cons. 571. eod. vol. Quid vero dicendum sit in præsumptione assensus Apostolici.

Traditur plena elucidatio illius articuli, nu 5. an ex tẽporis diuturnitate præsumatur aßensus Apostolicus.

Vt huius articuli,qui admodum frequens, necessarius, & difficilis est, veritas liqueat,amicorumq; votis morem geram, idcirco exactius illum examinando breuiter præsupponendo dicimus,quod de stylo, & obseruantia Curiæ Romanæ concessio assensus Apostolici super alienationibus rerum ecclesiæ non indulgetur,nisi præuia delegatione S. Pontificis in personam aliquorum in dignitate ecclesiastica constitutorum,qui videant an concessiones cedant in euidentem ecclesiæ vtilitatem,& si ita apparuerit,illas confirment,alias non,de qua obseruantia testatur Vincent. de Franch.in decis. 239.nu.1. quæ commissio solet expediri in forma Breuis,seu per Bullam,de quibus rescriptis, eorumq; clausulis est videre apud Staphil.de rescript.in forma Breuium nu.20.& infra in 2. editione, Gomes.in tract. Breuium,nu.22 & seq.Mandos.de signat.Grat.tit.si in euidẽtem,& latius apud Redoan.in præd.trac.quæst.20.nu.89.& pluribus seq. Quæritur modo an præd. Assensus Apostolicus,[cuius concessio passim fit per diploma separatũ,vt prędixi,] ex tẽporis diuturnitate præsumatur. Respondeo, quod ista difficultas fuit proposita in Rota Rom.vt habetur in decis. 179. diuers.vol. 2. Cuius integrum tenorem,vt cũctis innotescat, huc inferere curauimus,prout sequitur?

NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNÆ, PRIMA IVNII M. D. LXXVIII. *Difficultas fuit restricta, An ex lapsu 38 vel.39. annorum cum continua quasi possessione, seu solutione canonis præsumatur beneplacitum Sedis Apostolicæ. Et an præsumatur consensus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in sorores de Caracciolis. Circa primam resoluerunt ex lapsu 30 annorum cum possessione prẹsumi beneplacitum ex Put & Aug de reb. eccles.non alien.& alijs plurib.in Roman. Sancti Laurentij in Damaso, coram D. de Rubeis isto anno allegatis. Quo ad secundam partem Domini dubitabant,cum simus in Vniuersitate vel Collegio, in quo requiritur consensus Collegij ad remittendam caducitatem, vt late cumulat Clar.in § emphyteusis. q.19. Et quia moniales*

les videntur potentiores, cum quibus est facta alienatio; sed hoc tollitur ex facto quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, seu Vniuersitate ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus decisionis verba. Verum quia hæc resolutio non est vsquequaque sufficiens, ad pleniorem dilucidationē firmo conclusionem, scilicet, quod quando intercedit solus lapsus annorum 30. vel, 40. absque alia coniectura non inducitur præd. præsumptio Hugo Cels. in cons. 11. num. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit in cons. 248. num. 12. & seq. vol. 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decursu probatur etiā, seu constaret Summum Pontificem habuisse scientiam, & tolerantiam illius contractus, seu alienationis, in qua eius licentia, & consensus erat necessarius, & de cuius præsumptione agitur ex Alex. in cons. 9. nu. 8. lib 3. quam Alexandri declarationem eam sequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiscendū in c. sicut. sub num. 33. vers. Bene fateor, de sen. & re iud. Afflict. decis. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. consil. 628. num. 80. vol. 5. Redoan. in præf. tract. quæst. 48. num. 16. Mascard. de probat. conclus. 416. num. 2. com. opinio. de qua per Menoch. in tracta. de præsump. lib. 3. præs. 132. num. 71. qui hanc scientiam præsumi inquit, vbi contractus fuisset celebratus in eo loco, in quo esset notorium, & consequenter verisimile, quod ipse superior, & sic Papa sciuerit ex dictis per Capyc. decis. 4. nu. 29. & 30. Secundo limitatur quādo concurreret perseuerantia partium in ipso contractu cum affictorū solutione prout Romæ iudicatum fuisse attestatur ex quibusdam decisionibus manuscriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hieron. Gabriel cons. 88 num. 18. & seq. vol. 1. quibus conformatur prænarrata a nobis decisio, quæ est Robusterij, & quod hæc sit magis com. opinio etiam absque scientia & patientia superioris Ferret. cons. 249. num. 26. uol. 2. Declara vt hæc limitatio non procedat, quando per partiū conuentionem seu pactum, & sic conditionaliter Papę beneplacitum requireretur propter appositionem clausulæ videlicet, (si & quatenus beneplacitum, & consensus S. Sedis Apostolicæ interueniat) per quam significatur ipsarum partium voluntatem esse, vt ecclesiæ omnino sit consultum per Papę assensum, & notitiā, & per consequens ita d. futuro euentu ipsius contractus validitas pēdeat, & demonstretur, quo casu vere & non præsumptiue de dicto assensu apparere debet, ad tradita per Ruin. in cons. 68. nu. 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in cons. 447 nu 88 & infra vol. 3. & est communis opinio, ut docet Berous cons. 16. nu 14 & cons. 90. num. 4. vol. 3. Ioseph. Ludic. decis. 52. Rotæ Lucan. num. 25. & seq. optime, & in specie Caualcan. decis. 8. sub num. 23. par. 2. asserens hoc esse ualde notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt, ac ita per ipsum uti iudicem delegatum fuisse iudicatum, eiusque sententiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur, quoties cetera habilia supponerentur, scilicet, quod de iustitia tituli appareret, aliaque de iure requisita concurrissent, & sic quod causa alienandi subesset, ac in euidentem ecclesiæ utilitatem sit contractum &c. ex Ferreto in præaleg. cons. 248. num. 24. qui interminis ita respondet si aliud canonicum non obstet. Quarto limitatur ut præd. licentia, seu consensus præsumatur ad Inhibitus, quando interfactum esset tempus immemorabile. Grauet. loco præcit. num. 19. quem sequitur Menoch. vbi supra in eod. num. 71. in fine. Declara nisi constaret, uel alia coniectura colligi posset, quod partes arbitrabantur eo opus non esse, uel non intellexisse illum velle adhibere ex Ioan. Vincent. Hondedeo in cons. 21. nu. 36. cum sequen. & cons. 89. num. 26 lib. 2.

Optime ad hāc 2. limitationem faciunt dicta p Rimi. cons. 199. col. 1.

Hinc non immerito quæritur, An præd. tempus 30. aut 40. annorum in

telligatur currere viuente illo Prælato, seu Rectore, qui fecit alienationem? Respondeo negatiue, imo neque post mortem illius, nisi data scientia & patientia cuiuslibet Rectoris, seu Prælati successoris, eoque maxime vbi plures intra d. tempus successissent, quam probare habet is, qui se fundat in d. præsumptione, prout colligitur ex dictis per Caualcan. decis. 46. sub nu. 19. par. 1.

Quando nō apparet de decreto Cōmissariorum an ex temporis diuturnitate interuenisse præsumatur.

Ex præcedentis articuli discussione alia emergit quæstio dubitandi materiam præbens, & in qua iudices, apud quos in facti contingentia huiusmodi processus absoluendi pendent, nimis perplexi esse videntur: An scilicet si appareat de supplicatione, & petitione præd. assensus, ac de commissione facta a S. Pontifice delegatione ad confirmandum si in euidentem &c. de ipsa confirmatione, seu Cōmissariorum decreto subsequuto non constet, num ex temporis diuturnitate illud interuenisse præsumendum sit. Respódeo, quod & si præsens dubium a Doctoribus formaliter, & in specie tactum non reperi, compellor negatiue respondere, nempe, quod nisi appareat omnia contenta, & mandata per S. Pontificem in huiusmodi rescriptis Apostolicis commissis iudicibus delegatis, per ipsos vere fuisse executa, ad illa præsumenda temporis diuturnitas non sufficiat, imo esset maxima præsumptio, quod Commissarij voluissent decretum interponere, eo quod nō inuenissent exposita in supplicatione verificari, verum ubi cum temporis curriculo concurreret etiam iustitia contractus & euidens ecclesiæ vtilitas, continuatio possessionis cum canonis solutione, scientia, & patientia cuiuslibet Rectoris successoris aliter respondendum esset. vide Riminal. cons. 430. vol. 3. & consil. 74. volum. primo.

47 Decimo octauo, limita † vt possit res ecclesiæ alienata præscribi bona fide post mortē illius, qui male alienatur spacio quadraginta annorum. Rebuff. in d. compen. nu. 36. Redoa. in tract. de reb. eccles. quæst. 79. c. 3. Mascard. de probat. concl. 225. nu. 12. Molina de iustit. disput. 79. Alex. Spat. super hac Paulina sub nu. 56. Nau. cons. 1. 2. & 3. de præsc. in nouis. Io. And. & Doc. in cap. 2. de reb. eccles. alie. in 6 & in cap. cura. & ibi gl. de iure pat. & cum Paulus IV. contra res male alienatas exceptionē legitimæ præscriptionis opponi non posse constituisset, Pius IV. reuocauit, & ad vim iuris communis reduxit, vt in eius Bulla incip. Prouida. fol. 981. in Bullar. & tunc præscriptio ex 40. annorum curriculo habet vim decreti Redoa. q. 2. c. 3. nu. 12. & aduersus præscriptionem datur nihilominus ecclesiæ restitutio ele. vnica de in integ. rest. Felin. in c. 1. nu. 8. de præscrip. Affl. decis. 329. Com. in regula possessor. par. 3 §. si de reg. iur. in 6. Molin. de iustit. disput. 80. Item nō incongrue dici posse videtur, quod cum in terminis nostris præter ius commune antiquum alienationi rerū ecclesiæ resistat hæc Paulina, per quam additur, vt ēt in casu licito non possit fieri absq; assensu Apostolico, quod hæc quadragenaria pſcriptio cōcurrente duplici prohibitione fortior redditur, & hodie non sufficere ex adductis in simili per Rui. in cons. 41. nu. 27. vol. 1. & per Tiber. Decia. cons. 43. nu. 19. vol. 1. & prohibita præscriptione non intelligitur centenaria, nec illa cu-
K ius initij memoria non extat. K Fel. in rub. de præscr. nu. 18. & mala fides probatur, eo ipso quod instrumentum iniusti tituli reperitur penes possessorem. Nau. in cons. 3. & 5 de præscr. in nouis. & de instrumento reperto post præscriptionem vide eundem in cons. 1. de reb. eccl. alie. in antiq. & 16. in nouis.

Decimo nono limita in locatione vltra triennium de bonis quæ non fructificant quolibet anno vt dixi supra amplia. 4.

Vigesimo, limita in quibusdam Religionibus, quæ possunt alienare vsque ad certam summam ex priuilegio Apostolico, vt refert Compend. Mendic. in verbo

verbo Alienatio. quę priuilegia erunt videnda, an sint reuocata per illam clausulam generalem in eorum confirmationem, dummodo sint in vsum, & sacris canonibus, & decretis Concil. Triden. non aduersentur, vt infra in verbo priuilegia Regularium.

48 Vigesimo primo limitant † hanc Paulinam non procedere in locis in quibus non fuit vsu recepta in totum, vel in partem. Card. Caiet. in verbo Excommunicatio c. 95. quem sequitur Nauar. in Man. confess. c. 27. sub nu. 149. subdens, quod in paucis locis est recepta quo ad pœnas extrinsecas, quamuis in multis sit recepta quo ad dispositionem principalem, & pœnam intrinsecam nullitatis contractus. quiidem dicit in c. 23. sub nu. 62. & in compen. alien. num. 21. & in cons. 10. nu. 2. de reb. eccl. alie. in nou. Tolet. in Sum. lib. 5. c. 95. vers. dico tertio de hac Paulina. Felin. in c. de quarta, sub nu. 3. de præscr. & vltra Naua. vide Boer. decis. 224. Silue. in ver. Excommunicatio 7. num. 83. in fi. Sarmen. de redi. eccle. par. 1. cap. 2. nu. 20. Io. Cutier. lib. 1. cano. quæst. c. 8. Molin. de contract. disp. 466. nu. 8. Redoa. de reb. eccl. alie. q. 56. num. 21. & q. 58. num. 25. vbi de ea nu. 21. vsq; 26. Quando autem dicatur lex non vsu recepta, vt non obliget transgressores, Abb. & profundius Fel. in c. 5. de treg. & pac. Nauar. c. nu 41. Sil. in ver. Alienatio q. 15. & in verbo lex, Couar. lib. 2. var. resol. c. 16. sub nu. 6 Menoc. in tract. de præsump. lib. 2. præsump. 4 Eman. Roderic. tom. 1. quæst. reg. q. 6. art. 11. in fi. & in proprijs terminis huius Paulinæ, Borgn. Caualc. decis. 41. nu. 2. 4. & 5. Vinc. Carocius in trac. locati, & conduc. par. 3. tit. 1. de reb. eccl. locan. concl. 9. f. 129. Verum assertio illa, s. opus esse ut lex obliget, quod sit vsu populi recepta c. in istis. §. leges 4. dist. l. de quib. vbi Doct. ff. de legib. non est ita amare intelligenda vt a subditorum volũtate pendeat obseruatio, sed satis est, vt lex sit promulgata in Ciuitate Metropolitana sicuti Romæ communiter fit. Nauar. late in cons. 1. nu. 19. de const. sed quando per lapsum decennij, ex quo lex promulgata fuit ab initio a populo non fuerit vsu recepta, neq; moribus vtentium approbata; idq; legislator sciens seu vidẽs taceat, dissimulet, & non obseruantes impunes relinquat, tunc est tacita reuocatio. Medin. in C. de restit. q. 36. Couar. loco præcit. Gemin. in d. §. leges. Doctores communiter in præalleg. c. 1. de treg. & pace. ac Nauar. in eod. cons. nu. 23. Igitur cum ista extrauag. sit cum alijs in corpore iuris impressa, ac in iudiciali foro citetur, quotidieque Rom. Curia pro eius obseruantia pronunciet, ac ita eius praxis se habeat in expediendis passim breuib. si in euidentẽ &c. & ex ea emanent absolutiones a censuris, dispensationes, & habilitationes in vtroq; foro quo ad contrauenientes, ob id significatur Summos Pontifices velle illam obseruari quo ad omnes partes suas, prout expresse dicitur in iuramento quod præstant Prælati, & Abbates, vt dixi sup. nu. 6. ideoq; existimo non posse dici, quod non sit morib. vtentiũ recepta integraliter, licet prętatorum Doctorum pręsertim Caiet. & Nau. magna sit auctoritas.
49 † Male tamen alienantes committunt sacrilegium. Caiet. in d. c. 45. Innoc. in c. verum, de for. compet. Pœnas contra eos impositas refert Rebuff. in dicto comp. a nu. 102. vsque ad 116. & Redoa q 76. Quatuor vero pœnæ expresse per hanc Paulinam imponuntur. Prima est nullitatis contractus, Secunda quo ad personas excommunicatio vniuersalis tam contra alienantes quam recipientes. Tertia est interdictus ingressus ecclesiæ ipso iure quo ad Pontifices, & Abbates, & post sex menses suspensio eo ipso a regimine & administratione. Quarta vltra excommunicationem quo ad beneficiatos est priuatio ipso facto illius beneficij, cuius bona alienauerint, & absq; declaratione vacatio, & sic ipso iure priuati Nau. cons. 4. & 14. de reb. eccl. alie. in nouis. Sed absolutio est episcopalis cum non

sit reseruata c. nuper de sent.exco.censuræ tamen statim infliguntur in foro conscientiæ, in pœna vero priuationis requiritur sententiam etiam quod hic dicatur absq; declaratione, quod intellige non opus esse sententia condemnatoria ad pœnam, sed solum requiritur sententia declaratoria criminis reum incurrisse, & sic requiritur declaratio facti, nam pœna ipso iure inducta non habet locum in foro conscientiæ ante condemnationem glo. notab. in c. fraternitas 12 q. 2. quam declarant Fel. in c. 1. sub nu. 41. vers. tertius casus, de const. vbi Dec. num. 72. etiam si dicatur absque declaratione Nau. in Man. confess. c. 23. nu. 66. & de dat. & promiss. nu. 41. Molina de iust. disput. 86. Caiet. in D. Tho. 2. 2. q. 62. art. 2. Ant. Gabriel lib. 7. commu. opi. concl. 14. Couar. late & not. in epitome 4. lib. Decret. in 2. par. de spons. c. 6. §. 8. sub nu. 10. vbi quod nec ante exequutionem. vnde isti beneficiati nō tenētur abstinere se a beneficijs, dignitatibus & officijs, nisi præcesserit sententia declaratoria, ita tenuit Doctor P. Marius Andria in relect. huius Paulinæ q. 14. Henri. in sum. lib. 13. de excom. c. 56. §. 3. in tex. & glos. q. & vide infra in verbo beneficiorū resignatio, & in verbo Sodomia in fine. Sed vtcumq; sit, ego vidi Breuia a Sacra Pænitentiaria in foro conscientiæ tantum obtenta ab ijs, qui alienarunt saluo assensu Apostolico, & tradiderunt possessionem eo non obtento, vt possint absolui a cēsuris, & dispensari ab irregularitate, ac retinere, & obtinere beneficia, ita vt curent obtineri beneplacitum Apostolicum, aut alienationes rescindi, ac bona ecclesiastica restitui. Alia etiam Breuia vidi expedita in foro exteriori per signaturam S. D. N. & ita consulerem pro tutiori præsertim ab obuiandum molestationibus quæ in futurum oriri possent.

50 Alienans autem bona ecclesiastica sine solennitab. † excusatur a pœnis prædictis, Primo ex bona fide quæ in foro conscientiæ excusat; dicitur enim in tex. præsumpserit, quod verbum denotat dolum & temeritatem, vt dixi supra sub nu. 9. Nauar. in cons. 19. de reb. eccl. in nouis. Secundo ignorantia facti probabilis excusat, ab ignorātia iuris in personis non ita peritis. Nau. in d. c. 23. nu. 44. Tertio quādo fuisset erratum in subtilitatib. iuris, non peccaui mortaliter, vel quādo pro alienatione essent aliquæ Doctorum opiniones, vel esset ius non clarum, vel dubitabile Fel. in c. 1. nu. 15. de sent. & re iudi. Nau. in cons. 8. de reb. eccles. alien. in antiq. & cons. 2. de præscr. in nouis. & in commen. de alien. rer. eccles. sub nu. 16. vbi dicit quod non peccat mortaliter, qui transgreditur legem humanam male intellectam, sed credens bona fida ita esse intelligendam secundum Inno. receptum in c. per tuas il 2. de simo. Fel. in loc. præalleg. Quarto excusat a pænis huius Paulinæ reuocatio alienationis, & pænitentiā ante realem, & pacificam traditionē c. si quis presbyterorū, & ibi glo. in verbo celeriter, de reb. eccl. alien. Ias. in l. fin. nu. 132. C. de iu. emphyt. Couar. lib. 2. var. resol. c. 16 nu. 7. nam reuocatio & restitutio post traditionē nō de excusant a censura, & pœna Nau. in cons. 3. nu. 4. reb. eccl. non alien. in antiq. & 18. in nouis. Quinto apparētia iustę causæ excusat alienantē a culpa mortali, licet alienatio esset ipso iure nulla, quia qui bona fide facit aliquid contra legem humanam putans se iustam causam habere id faciendi, nō peccat mortaliter Nauar. in Man. confess. c. 22. nu. 43. & in d. commen. alien. nu. 10. Sexto beneficiatus, qui alienat. iusta de causa rem ecclesiæ inconsulto Papa etiam cum consilium eius requiratur quo ad forum exterius, bona fide faciens conditionem ecclesiæ meliorem, non peccat quo ad Deum mortaliter, nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ, tum quia non frangit legem per præsumptionem tum quia alienat in casu permisso a iure, tum quia licet non seruet formam alienādi iuris humani, seruat tamen formam iure naturali, & diuino necessariā; quę est

est magna consolatio multorum, qui per simplicitatem vel ignorantiam alienãt res ecclesiæ inconsulto Papa, in Nauar. ita d. commen. sub num. 17. vbi tenet va lere alienationem in foro conscientiæ, post Abb. in c. 1. nu. 17. de testi. in integr. Fel. in c. 1. num. 39. de constit. i & hæc breuiter, clare, vtiliter, & ordinate dixisse sufficiant de hac materia alienationis rerum ecclesiæ.

Stephanus Quaranta V. I. D.

K *ADDITIO. Præscriptio immemorabilis etiam si omnibus præscriptionibus & consuetudinibus derogaretur, sub tali derogatione non comprehenditur. Masca. de probat. concl. 11. 15. num. 55.*

Limita primo nisi specialialiter ipsa immemorabilis reijciatur. Roderi. tom. 1. q. regular. q. 9. art. 5. in fine. Secundo limita quando consuetodo vti iniqua aufertur, & reprobetur, quia tunc similiter, & immemorabilis sublata, & reuocata censetur. Couar. cum alijs ab eo citatis lib. 3. var. resolui. c. 13. sub nu. 5. vide Gonsalen. ad 8. reg. cancel. glos. 33. fol. 472. & Alex. Monetam. in tract. de distribu. quotidia. par. 2. q. 12. nu. 22.

l *ADDITIO Aduertendum vero est, quod licet quidam Doctores tenuerint contrarium, vt refert Rebuff. in d comp. nu 42 & Redoa q 46 tamen est intelligẽdum vt possit quis tuta conscientia retinere rem ecclesiæ absque solennitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem quousque ecclesia restitutionem petierit. ita Sarmen. notabiliter conciliando Doctores in tract. de rediti. eccles. par. 1. capit. 2. num 6. & 7.*

AMBITIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, Pium Quartum edidisse Constitutionem Romæ publicatam die 5. Octobris 1565. incip. & in Rom. Pont. fol. 849. in Bullario. *Cõgru it tit. de sen ten ex com. seu de conces. preb.*

Contra Nuncios Apostolicos, ne a principibus ad quos mittuntur, debeant m mendicare fauores, aut literas commendatirias ad dignitates, & gradus obtinendos, aut fauores ad officia ecclesiastica consequendum per Rom. Pont. conferenda ipsis, vel alijs consanguineis, & necessarijs suis, neue illis etiam vltro sibi per Principes sponte oblatis vti sub maioris excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis ecclesiarum, & beneficiorum pœnis, & inhabilitatis ad illa, & sufficiunt literæ, vel preces oratorum Principum ad hoc legitime probandum, & omnino conuincendum, tenoris sequentis.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

ET si Romanum Pontificem, quem Dominus omnipotens in persona principis Apostolorum ecclesiæ militanti sponsæ suæ præficere dignatus est, in eius vniuerso corpore a noxijs, quæ passim in illud irrepunt præseruando plurimum decet esse solicitum, in hoc tamen eum multo magis inuigilare necesse est, ne per importunum suorum propriorum ministrorum qui frequenter ab eius latere ad diuersos orbis principes peregre mitti solẽt ambitum dum videlicet eorum non-

nonnulli inordinato cursu ad dignitates quaslibet anhelant, & ad hoc principum fauores demerendo Pontificiam, & ecclesiæ pro qua missi fuerunt causam vel impudenter prodere, vel certe remissius agere non verentur, genuinus ille clericalis candor deturpetur, debitus prælatorum pudor inter laicos requiratur, integritatis antiqua persuasio minuatur, & ob illorum fluxam fidem immoderatamque cupiditatem ecclesiasticus ordo scandalose blasphematur. Sane considerantes, quod annis præteritis aliqui quorundam Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac etiam nostri, & Apostolicæ Sedis Nuncij ad diuersos principes sæculares etiam pro serijs, grauibusq; dictæ sedis negotijs missi, muneris sui decorisque nimium obliti in detestandam prælaturarum aliorumq; ecclesiasticorum, atque adeo Cardinalatus honorum ambitionem collapsi ad illos alia qualibet, quam sanctissima Aaronis via peruenire satagentes, commendatitias super hoc literas, & indebitos fauores ab ipsis principibus emendicare non erubuerunt, & quod eis recto tramite gradiendo non dabatur assiduis, & quibus non obsequi difficile fuisset Principum efflagitationibus extorserunt, in suimet qui per ostium non intrarunt animarum periculum, & prauum aliorum exemplum. Nos itaque reseratum his artibus aditum huiusmodi, ne ceteris itē pateat diligenter occludendum esse censentes, habita etiam cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in consistorio nostro secreto matura super hoc deliberatione, ac de illorum consilio & vnanimi assensu hac perpetuo valitura sanctione vniuersis, & singulis nostris, & quorumuis Romanorum Pontificum successorum nostrorum Nuncijs, alijsque ad quosuis Imperatores, Reges, Reginas, Duces & alios sæculares principes pro tempore ex quauis causa missis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel praeminentiæ sint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel alia maiori præfulgeat dignitate, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub maioris excommunicationis latæ sententiæ ac priuationis omnium, & singulorum Cathedralium etiam Metropolitan. & aliarum ecclesiarum ac Monasteriorum etiam consistorialium, nec non aliarum dignitatum, etiam maiorum, & principalium personatuum, administrationum, & officiorum, ac canonicatuum, & præbendarum, ceterorumque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura, & sine cura sæcularium, & quorumuis ordinum regularium, etiam ex quibusuis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum Commendam Administrationem, & alias quomodolibet, ac etiam Romanæ curiæ & aliorum etiam sæcularium cuiuscumque qualitatis etiā quæ ex causa onerosa assecuti fuerint, officiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda, nec non infamiæ perpetuæ per contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis auctoritate Apostolica harum serie districtius inhibemus, ne deinceps similes Imperatorum, Regū, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum sæcularium commendationes, preces aut alios etiam vocales, aut in scriptis fauores, ad aliquas Pontificias, aut alias dignitates sæculares, vel regulares, aut etiam Cardinalatus, vel alios honores & officia ecclesiastica consequendum, aut sibi vel alijs consanguineis, & necessarijs suis quoquomodo per ipsum Romanum Pontificem conferenda, per se vel alium seu alios directe vel indirecte quomodolibet ambire, seu procurare, neve illis etiam vltro sibi per Principes sponte oblatis vti præsumant, vel audeant: eadem auctoritate, & præsentium tenore statuentes, quod omnes, & singuli in præmissis delinquentes nulla alia monitione præcedente, & absque processu desuper habendo sententias, & pœnas præmissas irremissibiliter eo ipso incurrant.

Quod-

Quodque ad illos sententias, & pœnas huiusmodi damnabiliter incurrisse legitime probandum,& omnino conuincendum solæ Principum ipsorum literæ vel preces etiam per suos apud Sedem prædictam Oratores verbotenus porrectę plenam,indubiam,& sufficientem in iudicio,& extra fidem faciant,nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur. Ac decernētes ita per quoscunque iudices & Comissarios etiam Sanctę Romanæ Ecclesię,Cardinales,sublata cis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate iudicari,& diffiniri debere. Nec non ea nunc in ritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ne quis autem inhibitionis,& statuti prædictorum ignorantiā prætendere valeat, volumus præsentes literas in Basilicæ eiusdem Principis Apostolorum de vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ valuis per aliquem ex Cursoribus nostris earum exemplum ibi affigendo, & dimittendo publicari,publicationemque & affixionem huiusmodi singulos, & post duos menses immediate sequentes non secus afficere,ligare,& perinde ac arctare,ac si litere ipsę personaliter illis intimatę fuissent.

Contra prouisos de cathedralibus,& monasterijs,Nunciatoribus dantes,vide constitutionem Greg.XI. relatam infra in verbo electio.

APOSTATA.

PRÆTER Caietan. & Summistas in hoc verbo sciendum est. Constitutionem Pauli IV. contra Apostatas a religione Pium 4. reuocasse, & ad terminos iuris reduxisse, vt in Bullario,fol. 654. incip. Sedis Apostolicæ, adeo quod hodie attenditur dispositio iuris communis prout habetur in c. pen & fin. de apost. in c. si de regular. & in c. 2. ne cler. vel monac. in 6 De huiusmodi Apost. item & de legitime a religione expulsis,nouissime & copiose scripsit Eman Roder. tom 1 quæst. regu. q. 30 per totam. quibus quomodo ex Nauarri sententia sit consulendum, vide ipsum in cons. 75 de regular in nou. An autem regularis,qui ob timorem iustitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum ne capiatur, & puniatur a suo superiore, deferens tamen habitum regularem sed coopertum,alio habitu publice superindutus incedens sit Apostata censendus? Respondeo,quod cum casus Venetijs accidisset, fuit pro tali diiudicatus, & punitus,referente Thoma Triuisano lib. 2. decis. 19. tu quia deferre habitum regularem est de essentia religionis & gestare illum coopertum,perinde est,ac si non ferret cum non videatur,tum quia prædictus timor, cum sit respectu pœnæ benemeritæ,non dicitur excusabilis,& iustus, quinimmo punibilis. Et an ex sola habitus regularis dimissione, etiam quod non aliter constaret de animo deserendi religionem, apostasiæ crimen incurratur, videndus est Achil de Gras decis. vnica,sub tit. de apostatis.

APOSTOLORVM LIMINA.

TENENTVR episcopi visitare limina Apostolorum c. iuxta. 93. distin. cap. ego. de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in episcopū, & de Pallio.& statuit Sanctus Greg. magnus vt legitur in Breuiario Rom. die 12. Martij. Sixtus V. constitutionem edidit de visitandis liminibus Apostolorum publicatam Romæ die 20. Decembris 1585. incip. Romanus Pontifex, & infra, fol. 45.

Cogruit tit. de iureiuran. seu de maio. & obedien.

Hac

Hac perpetua Constitutione sancimus, decernimus, & mandamus vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, episcopi per vniuersum orbem terrarum constituti a nobis deinceps ordinandi etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus consecrationis suscipiant seu eis consecratis Pallium de B. Petri corpore sumptum tradatur, aut si ad aliam ecclesiam transferatur, antequam illius regimini, & administrationi se immisceant, si quidem præsentes in curia fuerint in manibus S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris, si vero absentes in manibus Antistitis qui ad impendendum manus prædictum, aut ad tradendum Pallium huiusmodi a Sede Apostolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apostolicæ Quinterno Appellato, nuper descriptum, se Beatissimorum Apostolorum Petri, & Pauli limina statutis in hac nostra Constitutione temporibus personaliter ac per seipsos visitaturos, ac nobis, & successoribus nostris pro tempore existentibus Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum pastorali officio deque rebus omnibus ad ipsarum quibus præsunt ecclesiarum statum, ad cleri & populi disciplinam, animarum denique quæ illorum fidei credita sunt salutem, quouis modo pertinentibus, & vicissim mandata Apostolica humiliter recepturos, & quam diligentissime exequuturos.

Quod si legitimo impedimento detenti fuerint iurent se prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad illa speciale mandatum habentem de gremio suorum Capitulorum, aut alium in dignitate ecclesiastica constitutum, seu alias personatum habentem aut si huiusmodi hominem ecclesiastica dignitate, & personatu præditum non habeant per diœcesanum sacerdotem, & si clero careant omnino per aliquem alium presbyterum sæcularem, vel regularem spectatæ probitatis, & religionis de supradictis omnibus plene instructum. De huiusmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes ad dictum primum Diaconum Cardinalem per supradictum nuncium transmittendas.

Quin etiam principes temporales, si quid pro eorum pietate, & erga hanc Apostolicam Sedem obseruantia Rom. Pont. voluerint significare, eosdem siue episcopos siue alios qui ab eis mittentur fidos habebunt nuncios, ac relatores, quorũ opera ab eadem sede pro illorum dominiis Ditionibus, & rebus firmandis ac stabiliendis, & cum Dei & Sanctæ Religionis causa sine qua tuto consistere haud possint cõiungendis opportuna sinceræ charitatis officia, consilia, atque subsidia expectare certo poterunt.

Ad hoc autem debitum visitationis officium commode explendum supradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepis. & Episc. Itali videlicet, vel ex Italicis insulis, vnde in Italiam commodius trauci potest, veluti Siculi, Sardi, Corsi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ ac etiam Dalmatiæ & Græcarum quæ e regione ipsis Italiæ & Siciliæ oris sunt tertio anno Germani vero Galli, Hispani, Belgæ Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Iberni & ceteri omnes qui in Europa sunt citra mare Germanicum, & Balthicum ac omnium Insularum Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines sunt his prouinciis remotiores; ac etiã Africani littoribus nostris aduersi, ac insularum Maris Oceani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ, & Africæ citra continentem noui orbis tam qui nunc sunt quã qui ad Catolicam fidem per misericordiam Dei aliquando redierint V. anno. Asiatici vero & qui extra Asiam, & in alijs nouis terris Orientalib. Meridionalib. Occidentalib. & Septentrionalib. tam in insulis, quam in continentibus & denique in quibuslibet, Mundi partibus decimo anno iter suscipiant. & Deo concedente perficiant, idemque institutum tertio quoque quinto & decimo anno repetant & obseruent.

uent. Hæc autem annorum ſpacia a tempore ſuſcepti muneris conſecrationis, vel palij traditionis, aut translationis vt præfertur incipiant. Quæ, ne longius differatur, Volumus quod tempus qualecumque excurſum alicui ex ſupradictis præſulibus qui ſiue morte præuentus ſiue alia quacunq; de cauſa ob non finitum tempus ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe, intelligatur vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iniurandum completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi vero ex ſupradictis Antiſtitibus qui hactenus ab hac Sancta ſede ordinati ſunt, aut dictum palium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam eccleſiam translati ſunt prout cuique diſtantia locorum, & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda a die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneantur.

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus antiſtitib. præſentibus & futuris, vt viſitationem prædictam ſibi ſuiſque eccleſiis adeo vtilem, ac neceſſariam iuxta præſcriptam formulam omnino conficiant. Si uero quod abſit, non egerint, eos ab ingreſſu eccleſiæ, ac etiam ab adminiſtratione tam ſpiritualium quam temporalium, nec non a perceptione fructuum ſuarum eccleſiarum, a capitulis eorum omni exceptione, & mora ceſſante interim libere exigendorũ, & in opus fabricæ, ſeu ornamentorum eccleſiæ emptionem prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum ipſo facto tãdiu ſuſpenſos eſſe volumus donec a contumacia reſipiſcentes relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi a ſede prædicta meruerint obtinere. Non obſtantibus, &c.

ARCHIEPISCOPI AVCTORITAS.

1 *Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.*
2 *Iuriſdictio Archiepiſcopi varijs nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiſcopi auctoritas olim in electione, confirmatione, & conſecratione Epiſcoporum, & exactione iuramenti.*
4 *Ad conſecrationem Metropolitani, & ſuffraganei comprouinciales Epiſcopi accedere tenentur.*
5 *Suffraganeus non conſecratus a Metropolitano quid prima vice facere debeat.*
6 *Archiepiſcopus eſt pater & Epiſcopus animarum, ſuffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.*
7 *Epiſcopus extra ſuam diœceſim quem poſſit ſibi eligere confeſſarium.*
8 *Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.*
9 *Epiſcopus coadiutor quænam poſſit exercere.*
10 *Archiepiſcopus an ſit iudex ordinarius ſuffraganeorum.*
11 *Vicarij ſuffraganeorum an ſubſint immediate Archiepiſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARchiepiſcopi auctoritas. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt Greg. XIII. erexiſſe Eccleſiam Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatũ f. 1320. in Bullar. incip. *Cõgruit ti de præb. & dignitatibus.*

Gie-

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VNiuersi orbis ecclesijs, eo disponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, mentis licet imparibus præsidentes, in omnes agri Dominici partes oculos nostræ mentis vigilis more pastoris intendimus, inspicientes, quid ecclesiarum ipsarum, præsertim Cathedralium insignium statui, & decori maxime conueniat, atque hoc quidem tanto liberalius propentiusque curandum censemus, quanto magis ciuitatum celebritas, ac ciuium, & populorum suorum vota id exposcunt, ac diuino fulti præsidio illius, qui cuncta ex sua benignitate ad fidelis populi sui salutem disponit, ad ea quæ ad dignitatem, & statum Ecclesiarum huiusmodi augendum pertinet, officij nostri partes libenter conuertimus, prout cognoscimus in Domino salubriter expedire. Cum itaque ecclesia Bononiensis Sedi Apostolicæ immediate subiecta, cui dilectus filius noster Gabriel tit. S. Martini in montibus, Presbyter cardinalis Paleotus ex dispensatione Apostolica preest, & quæ in primis Sancti Petronij episcopi, & Protectoris Bononiæ intercessionibus, & meritis, omni quidem tempore diuinæ pietatis abundantia magnis multisque ornamentis exculta, non modo diœcesis magnitudine satis in omnem partem patens, sed cleri, populique pietate, dignitate, & amplitudine florens, episcoporum quoque ordine succedentium, quos, item multos ab initio fere nascentis religionis, seruientibus adhuc infidelium persecutionibus, fidei defensores, & in sanctorum consortio adscriptos habet, numero affluens, sacrarum præterea reliquiarum copia abundans, religiosissimis quoque templis, Basilicis, Monasterijs, locis pijs, & alijs quæ ad omnem eiusdem cleri, populique Bononiensis laudem insignia sunt, pietatis christianæ monimentis ornata, valde per se ipsa elucet. Cumque ciuitas ipsa iam inde vsque a Theodosio Imper. amplissimis illustrata priuilegijs, & a diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris ad Regum congressus, Imperatoris coronationem, Concilij Oecumenici trãslationem, aliasque maximas res gerendas delecta, eiusque Apostolicæ Sedis primogenita, & studiorum mater ab omnibus merito nuncupata, nobilissimo Gymnasio, Doctorumque, & Scholarium ex omnibus orbis Christiani partibus illuc confluentium frequentia, clarissimo Quadraginta virum Senatu, & Magistratibus decorata; aliorum item illustrium virorum, apud quos, & veræ Religionis cultus, & summa in Rom. Pont. ipsamque Sedem obseruantia, & studium semper enituit, copia quidem insignis, quippe quæ in omnib. schismatibus partes veri Pontificis perpetuo sustinuerit, & viros dignitatibus Ecclesiasticis claros, Episcopos, Cardinales, Pontificesque de Ecclesia Dei optime meritos sępenumero tulerit, ædificiorum item magnificentia, opibus, fertilitate, populi magnitudine, egregia hospitalitate, ac præcipua erga omnes beneuolentia, & charitate, omnique alia virtute illustris, & sit, & habeatur; Nos aliorum Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum qui eodem honore patriã suam condecorarunt, morem exemplumque secuti, & eiusdem etiam Cardinalis, episcopique Bononiensis, cuius non ignota est cura, & solicitudo in gloria Dei, saluteque animarum procuranda pio studio adducti, & patriæ ipsius nostræ Bononiensis quam vnice in Christo diligimus, singularibus erga hanc Sedem meritis commoti, paternoque desiderio, & ea spe, qua tenemur, id fore, vt patria ipsa Bonien. hoc singulari beneficio

neficio nostro excitata, sese in dies ad bene agendū magis magisq; cōformet, accēsi nec non ecclesiæ ipsius, quā totis in Christo visceribus complectimur, meritis permoti ad illam meritis honoribus augendam, & promouendam adducti, pijs quoque supplicationibus dilectorum filiorum eiusdem Ciuitatis Quadraginta virum, aliorumque Magistratuum excitati, post habitam cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalibus maturam deliberationem de illorum consilio, atque Apostolicæ potestatis plenitudine, ad laudem, gloriā, & honorem omnipotentis Dei, ac Beatæ Mariæ semper virginis, & Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, eiusdemque. S. Petronii, episcopi, & Patroni Bononiensis, nec non ad vniuersalis ecclesiæ exaltationem, ecclesiam ipsam Bononiensem in Metropolitanam ecclesiam, & Sedē episcopalē Bononiensem in Archiepiscopalem Archiepiscopalisque, & Metropolitani presidis sedem, & prouinciæ caput pro illius Archiepiscopo pro tempore existēti, qui palij, & crucis vsum aliorum Archiepiscoporum more habeat, omnibusque alijs insignibus Archiepiscopalibus, nec non priuilegijs, honoribus, & prærogatiuis alijs Archiepiscopis debitis, & concessis, gaudeat, tenore pręsentium perpetuo erigimus, & instituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiscopali, & Metropolitano decoramus. Nec non Placentin. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ecclesias earumque omnium & singulorum ciuitates, & Diœceses cum omnibus, & singulis earum Territoriis, & terminis, ac dilectos filios Clerum, & Populum vniuersum cum suis collegiatis, Parrochialibus, & aliis ecclesiis, nec non Monasteriis vtriusque sexus, ceterisque beneficiis, & officiis ecclesiasticis cum cura, & sine cura, sęcularibus, & quorumuis ordinum regularibus, nec non hospitalibus, domibus, collegiis, & locis religiosis quibuscunque ab eiusdem sedis Apostolicæ immediate, siue alterius cuiuscunque, etiam Metropolitani subiectione etiam perpetuo diuidimus, & separamus, illasque & earum Diœceses, ac Ciuitates posthac in prouincia Bononiensi esse, & consistere, neque in alia prouincia censendas, & numerādas esse decernimus, & declaramus & quatenus alteri prouinciæ Archiepiscopo ue, etiā Mediolanensi, & Rauennatēsi, iā antiquo iure, cōsuetudine, priuilegio, vel alterius Metropolis erectione siue institutione, quā iure electionis ex sacri Cōcilii Tridentini decreto factę vel alia quauis ratione, & causa antea adiunctę subiectę quę in toto, aut in parte essent, vel censerentur, siue in illis possessione vel quasi se esse pręetenderent, ab omni illius siue alterius Prouincię vel Archiepiscopi, etiam Mediolanensis, & Rauennatensis, aut illorum Capitulorum iure Metropolitico, correctione, visitatione, subiectione, & omni quacumque alia iurisdictione, obedientia, & superioritate, si qua forsan quauis occasione illis competeret, siue competat, similiter perpetuo eximimus, & liberamus, nec non dictę Bononiensi ecclesię predictas Placen. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ciuitates, & Diœceses pro sua Metropolitana prouincia, ac Placentin. Parmen. Regien. Mutinen. Imolen. Ceruien. & Cremen. Ecclesias pręfatas, modernosque & pro tempore existentes illarum singularum pręsules pro suis, & pro tempore existentis Archiepiscopi Bononiensis suffraganeis, qui nec non earum singularum Capitula, etiam quocunque priuilegio suffulta, tanquam membra capiti eidem Archiepiscopo Bononiensi iure metropolitico subsint, sibique obedientiam, & reuerentiam, tanquam proprio metropolitano prorsus exhibeāt pariter perpetuo subiicimus eidemque Archiepiscopo Bononiensi predictos suos suffraganeos consecrandi, ad prouinciales synodos euocandi, ac cum eius etiam ecclesiastica negotia terminandi, eorum ecclesias disponendi, & causas quarumcumque

cumque appellationum, siue querelas alias iuxta sacrorum canonum statuta cognoscendi omniaque alia, & singula, quæ de iure vel consuetudine, aut alias quo modolibet ad Archiepiscopos, & Archiepiscopale munus spectare, & pertinere solent, & debent, gerendi & exercendi plenam, & omnimodam concedimus facultatem. Prouinciæ quoque Bononiensi clerum, & populum vniuersum, pro eorundem ecclesię, & Archiepiscopi Bononiensis prouincialibus similiter perpetuo concedimus, & assignamus: Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari: Non obstantibus regula nostra de iure quæsito non tollendo, ac quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Placentin. Parmen. Mutinen. Regien. Ceruien. Imolen. & Cremen. ac Rauennaten. & Mediolanen. ecclesiarum prædictarum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis eisdem ecclesijs, illarumque præsulibus, & administratoribus, ac Capitulis, & personis sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarū derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus & alijs decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de simili Apostolicæ potestatis plenitudine. & consistorialiter, & de simili concilio, ac alias quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis, Quibus omnibus &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1582. quarto idus Decembris Pontificatus nostri anno vndecimo.

Similem erectionem fecit Pius secūdus de ecclesia Senensi sua patria vt in Bullario fol.74.

Nota hic aliquas Archiepiscopi auctoritates, & quoniam hodie Archiepiscopi non possunt exercere omnia, quæ eis competebant per anteriores canones, cum in quibusdā eorum iurisdictio sit limitata, vt Ego Stephanus Quarāta dixi in tractatu meo impresso Neap. in anno 1586. de præstantia Archiepiscopi, & eius auctoritate in suffraganeos, eorumque subditos, & in tota prouincia, qui cum non facile repetiatur occasione huius Constitutionis hic inserendum esse censui, recognoscendo, & addendo, & dicimus, quod † quamuis respectu ordinis in substantia, id est respectu characteris nihil plus habeat Archiepiscopus quam Episcopus, tamen respectu exequutionis & exercitij maiorem solicitudinem habet Archiepiscopus. Card. Zabar. in Clem. Archiepiscopo. num. 7. de priuil. (ad dicta per eum vide notab. glo. in c. quia periculosum in verbo de Episcopis. de sent. excomm. in 6. & in extrauag. Ioan. 22. ne Sede vac. in verbo coepiscoporum, Sot. in 4. sent. dist. 24. q. 2. art. 4. ideo in vniuersali dispositione facta de Episcopo comprehenditur Archiepiscopus. Imo. in clem. si de beneficio nu 9. de præb.) & præcellit ceteros Episcopos honore. Gemin. in c. per singulas el. 2. 9. q. 3. & est persona magis
2 priuilegiata c. seruatis, &c. igitur. 25. q. 2. cuius præstantia † aliquando appellatur auctoritas Metropolitana c. solicitudinem, de app. c. de his 12. dist. c. fin. 51. dist. & auctoritas accipitur hic pro iurisdictione gl. Io. Paul. Lanc. in proœ. Instit. cano. in prin. in verbo auctoritate. Alibi dicitur metropoliticū ius c. cum a nobis, de arbitr. & in auth. de ecclesia. tit. in prin. & Archiepiscopalis dignitas c. fin. de purg. cano. hinc dicitur in extrauag. cōmuni incip. Saluator, de præb. quod Metropolitana Ecclesia est grādioris honoris tit. suffraganea, q̄ est sub iurisdictione, potestate, & subiectione Archiepiscopi, Capituli, & Ecclesię Metropolitanę. Paul. de offi. & potest Cap. par. 2. q. 6. sub nu. 6. facit tex. in c. super eo, de censi, quod prouincia

uincia est ad iurisdictionem Metropolitanæ Ecclesię, & nota ex d. extraua. quod Metropolitanus, & Archiepiscopus idem sunt. c. pastoralis in princ. de off. ord. Imola, Zab. & Vital. in d. cle. Archiepiscopo, Lancel. Corrad. in templo omni. iu di. lib. 2. c. 4. sunt tamen aliqui Archiepiscopi, qui non sunt Metropolitani, inter alios est Rosanen. & Lancianen. qui nullum habet suffraganeum. Ad ostendendũ igitur quanta sit auctoritas Metropolitani in suffraganeos, eorumque subditos, & in tota prouincia dicta sacrorum Canonũ, & Doctorum in hac materia spar sim scribentium in vnum redigere curabo, referendo singulas auctoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata, ac incipiendo a personis suffraganeorum.

3 Prima auctoritas erat, vt electum in Episcopum Archiepiscopus confirmabat c. 1. 64. dist. c. innotuit, & c. cum dilectus. de electio. c. inter corporalia. de transl. epis. c. qua fronte. de appell.

Secunda auctoritas erat, quod electione non celebrata infra tres menses iusto tamen impedimento cessante ab ijs qui eligere debuerant, eligendi potestate ea vice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiscopũ superiorem proximũ c. ne pro defectu, de electio. c. quamquam, de electio. in 6. sed antea deuoluebatur ad Papam c. dilectus, de concess. præben. vbi Inno. 3. cassauit quandam electionem factam ab Archiepiscopo Sanctæ Seuerinæ, sed postea idem Inno. in d. cap. ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia auctoritas erat, quia quando duo contentiose in suffraganeã ecclesiam eligebantur, & hinc inde erãt ęqualia omnia, poterat Archiepiscopus gratificari cui volebat. c. fi. 63. dist. vide Hostien. in sum. de offi. ordi. sub nu. 7. ver. custos, sed hæc Archiepiscopi exercebant quando seruabatur Scrutinium Serotinum, quo Antiqui vtebantur antequam electus in episcopum consecraretur de quo in Pontificali Romano in fin. de quibus episcopus ordinandus a Metropolitano interrogabatur habetur in c. omnes. 38. dist. & quoniam ecclesiarum Cathedralium, siue Metropolitanarum, ac Patriarchalium prouisiones, seu electionũ ad illas cõ firmationes ad Sedem Apostolicam hodie pleno iure pertinent, & ab eadem ecclesijs pastore viduatis, vel de nouo prouidetur, vel electiones ab illis, quibus ex priuilegio licet canonice celebratæ confirmantur, vt legitur in d. Pontific. par. 1. in rub. de cõsecratione electi in episcopum fol. 22. extant de hoc regulæ Cancellariæ Apostolicæ in prin. vbi Summus Potifex sibi reseruat generaliter omnes ecce sias Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, & Episcopales, superfluum est hodie de his disputare dicit Vgonius in tract. de concilijs in præludijs c. 7. in fi. adeo quod prouisio facta a Papa habet vim electionis, & confirmationis Abb. in c. cum olim, de ca. pos. & pro. post glo. in c. 1. de electio. in 6. Feli. in c. eam, de re script. Henri. Bot. de Syno. par. 1. nu. 33. de quorum examine habendo circa eo tum qualitates vide Conc. Trid. sess. 24. de refor. gene. cap. 1. & sess. 22. c. 2. extat constitutio Greg. xiiij. de forma faciendi processus, & inquisitiones ex pręscripto Conc. Trid. super promouendis ad regimina ecclesiarũ Cathedralium, & aliarũ superiorum, seu monasteriorũ, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Consistorio prouidetur. Dat. Romæ Idib. Maij 1591. incip. Onus Apostolicæ seruitutis. Consecratio vero episcoporum si extra Romanam curiam fiat in ecclesia ad quã promoti fuerint, aut in prouincia si commode fieri poterit celebretur ex decreto Conc. Trid sess. 24. de refor. gener. c. 2.

Quarta auctoritas erat, nam confirmato electo in episcopum Archiepiscopus in consecratione sui suffraganei interuenire debebat, vel eam committere, nec alij episcopi sine eius mandato consecrare debebant, vt habe-

D tur

tur 64.& 65.dist.per totum c qui in aliquo 51.dist.c.suffraganeis.de elect.c.si Archiepiscopus.cum seq.de temp.ord.cap. inter corporalia.de trans. episco.c. quod sedem de offic.ord.glo.in c.perlectis in verbo iurgia 25.dist.Et cognoscens episcopum consecrandum esse indignum Metropolitano poterat denunciare,cap. 1. de Scrut.in ordi.facien. Hodie Metropolitani hac auctoritate non vtuntur,quia pro uiso fit a Papa,& cessat ista auctoritas quando quis est ordinatus a Papa, vel de eius mandato c. nunc vero 9.q.3.& episcopum a Papa promotum inferiores non consecrant sine licentia Summi Pontificis, quæ datur in ipsis literis promotionis,vt a quocunq; catholico episcopo consecretur. Fely.in c. per tuas, sub nu. 2.de maio & obed.& tunc in mandato promotionis vidi apponi clausulam absque præiudicio Metropolitani, & quando consecratur extra Romanam Curiam fit etiam pręuia scientia ordinarij loci.arg.c.ex tuarum,de autho.& vsu pal.

Quinta auctoritas erat,quia Metropolitanus a suffraganeo exigebat iuramentum,non tamen vltra formam statutam a Canone c.dilecti,de maio.& obedi.& ibi Abb.

4 Sexto † ad consecrationem Metropolitani debent episcopi Comprouinciales venire c.qui in aliquo.in fin.51.dist.& 66 dist.& c.si Archiepiscopus,cum seq.de temp.ordin.

Septima auctoritas est,nam vocati ab Archiepiscopo pro consecratione alterius suffraganei tenentur accedere c.non debet,cum seq.65.dist.d.c.si Archiepiscopus,Card. Alex.in c.si episcopus 18.dist.&,vbi vult Metropolitanus, ibi consecrari debet d.c.qui in aliquo,expensis tamen consecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius est, †quod episcopus,qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos, seu tres menses proprij Metropolitani sui præsentiam visurus accedere tenetur vel impeditus scribere,vt ab eo monitis ecclesiasticis instructus plenius quid obseruare debeat,recognoscat,c.cum longe 63. dist.& c.si quis 65.dist.

6 Nonum Metropoliticum ius est,quia † Archiepiscopus est pater,& episcopus animarum suffraganeorum,ita scripsit Innoc.iij. Arelaten. ecclesiæ suffraganeis vt legitur in primo tomo Decretalium,& aliarum eius epistolarum Romæ impresso de anno 1543.fol.228.quarum literarum tenorē hic duximus inserēdum, videlicet.*Cum secundum doctrinam Euangelicam quæ cunque vultis vt faciant vobis homines,& uos eis eadem facere debetis,eam reuerētiam vos conuenit præstare prælatis.quam vobis vultis a subditis exhiberi.sane cum venerabilis frater noster N. Arelaten. Archiepiscopus Metropolitanus vester illis studijs,& meritis adiuuetur,vt commendationibus non indigeat aliorum,fraternitati vestræ duximus auctoritate præsentium iniungendum per Apostolica scripta præcipiendo mandantes,quatenus ei tanquam patri,& episcopo animarum vestrarum deuote studeatis,& humiliter obedire,ad vocationem ipsius,nisi euidens necessitas contradicat, secundum traditionem canonicam sine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateran. 4. Decemb.*

Idem Innocen.scribens N. Lexouien. episcopo suffraganeo Rothomagen. Archiepiscopi fol.108 inter alia scribit hæc verba, videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipsius subiectione subtractus, volumus, vt sibi tanquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas cum honore, ipse vero (sicut ratio mutuæ charitatis exposcit) tibi ut fratri, & coepiscopo suo paternam benignitatem ac dilectionem impendat.*

Idem

Idem Innoc. scribens suffraganeis Acheritinæ ecclesiæ fol. 367. inter alia scribit hæc verba, videlicet. *Fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, atque præcipimus, quatenus ad eum sicut patrem, & pastorem vestrum eum geratis deuotionis respectum.*

Notatur ex modo relatis quod Archiepiscopus pastoralem habet auctoritatem super episcopum suffraganeum c. 1. 34 dist. Gemin. in c. 1. de supplen. negl. prælat. in 6. col. 4. in fin. Ex proxime dictis infertur, quod suffraganei suo Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præstare debent capit. ad supplicationem. de renunc. glos. in cap. antiqua. in verbo, obedientiæ, de priuileg. & in literis Apostolicis quæ diriguntur suffraganeis inter alia hæc habentur, videlicet. *Mandantes quatenus eidem Archiepiscopo tanquam membrum capiti obsequêtes exhibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas.*

Et suffraganei partem sui Metropolitani fauere debent quo ad ea, quæ spectant ad honorem ipsius. gl. in cap. cum in iuuentute, in verbo, tunc purgarent, de purg. cano. debitum ergo honorem debent suffraganei exhibere Metropolitano, & eũ diligere, & reuereri, ac meminisse se esse sub Metropolitano c. quia per ambitiones, vbi gl. in verbo meministi, 64. dist. c. per singulas vbi gl. in verbo cognoscere 9 q. 3. Solicitudo namque totius Prouinciæ Archiepiscopo cõmissa est c. cleros 21. dist. & d. c. per singulas, c. 1. de auct. & vsu pal. & per singulas prouincias oportet episcopos recognoscere Metropolitanũ suum, qui eis præest d. c. per singulas, il primo, & 2. c. 1. de off. leg. & ei tanquã maiori obedire. gl. in c. si episcopus. in verbo. perceptione 18. distin. dummodo mandatum sit secundũ Canones c. dilectus, de temp. ord. facit tex. in c. dilecti filij, de maior. & obedien. glo. in c. ad aures. d. titulo de temp. ordin. & c. ne Dei ecclesiam, de simon. in c. sane de excess. prælat. & in c. ex tenore, de sen. excom. Item *qui scit se quibusdam esse Præpositum, non moleste ferat aliquem sibi esse prælatum sed obedientiam, quam exegerit, etiam ipse dependat, & sicut non vult grauis oneris sarcinas ferre, ita non audeat aliis importabile pondus imponere;* verba sunt hęc Leonis Papę relata a Gratiano in c. qui scit. 2. q 6. vbi glo. infert ad episcopos, qui non debent ęgre ferre appellationes ab eis interpositas, facit tex. in c. quorundam. 74. dist. d. c. dilecti filij, de maior. & obed. c. prohibemus. de censi.

Reuerentiæ causa fuit decretum, quod præsente seu adueniente suo Metropolitano cesset Episcopus a Benedictionibus priuatis, vt habetur in Ceremoniali episc. nuper edito c. 4.

Hinc deducitur secundum Hostien. in sum. de pæni. & remi. nu. 18. in fi. sub nu. 20. quod ab Archiepiscopo de anima episcopi ratio exigetur, & quod ei tenetur confiteri subdens nec istud prohiberi per c. fin. de pæni. & remiss. Abb. in c. cum inferior. de maio. & obe. idem tenet habere locum d. c. fi. in exemptis tantũ, sed contrarium tenet in d. cap. fin. & Pe. de Palu. vt refert Sylue. in verbo confessor. 1. q. 8. num. 3. quod episcopus etiam non exemptus potest sibi eligere confes-
7 sarium, † & intellige non solum in sua diœcesi, sed etiam extra, dummodo confessarius sit approbatus ab ordinario per declarationem Concil. Trid. sess. 23.
a capit. 15. a

Decimum Metropoliticum ius est, quia Archiepiscopus potest iniungere episcopis suis, vt per suas diœceses seruetur, quod seruatur per Metropolitanum ipsum in sua Diœcesi c. dilectus, el. secundo, de simon. dicam. infra 13. aucto.

Vndecimum ius est. Nam absentia episcopi probanda est a Metropolita-

no, a quo in scriptis approbanda est Conc. Trid. sess. 6. de refor. c. 3. & sess. 21. c. 1. de refor.

Duodecimum ius est, quod absque legitima causa eo non residente Archiepiscopus potest applicare fructus fabricæ ecclesiæ, aut pauperibus loci, & crescente contumacia denunciare Summo Rom. Pontifici iuxta prædicta Decreta Conc. Trid. & Constitut. Pij iiij. de anno 1560. pridie non. Septemb. incip. De salute gregis.

8 Decimatertia auctoritas est, quod † Archiepiscopus potest episcopum suspendere, interdicere, & excommunicare c. 1. §. fin. de offi. ord. in 6. c. venerabili, vbi Abb. de sent. exco glo. in c. fi. 12. distin. Hostien. in c. graue, col. 3. de præb. & in c. 2. de offi. vica. in 6. Abb. in c. non potest nu. 8. de sen. & re iu. & in c. postulatio nu. 11. de cleri. exco. minis. Gemi. in c. vt litigantes nu. 4. de off. ordi. in c. 2. §. fin. de fo. comp. in 6. Deci. in c. 1. de iudi. nu. 29. in 2. lect. Syno. Vgo. in præludijs ca. 9. fol. 10. col. 2. Lancel. Corrad. in templo om. iudi lib. 2. ca. 4. sub nu. 18. Boëtc. de Syno. par. 1. nu. 45. 46. & 47. vbi tenet quod episcopus omittens congregare Synodum est suspendédus ab exequutione officij, & poterit suspendi per Archiepiscopum cui subest. Eo excommunicato iurisdictio non deuoluitur ad Archiepiscopum c. 1. de sup. negli. prαl. in 6. & tunc cessat iurisdictio Vicarij, & eius officialis, & si de facto audit causas, potest eum suspendere, & excommunicare Hostien. in c. 1. de off. vica. in procedendo tamen contra episcopos seruanda est dispositio c. 2. de off. deleg. in 6. & sicut eo excommunicato non deuoluitur iurisdictio ad Archiepiscopum, ita vt nec etiam si propter morbum incurabilem pastorale officium exercere non possit adeo quod non coadiutorem dare possit cap. ex parte de cleri. ęgro. cum hoc spectet ad Papam c. vnico. eo. tit. in 6. Conc. Trid. ses.

9 25. c. 7. de refor. generali † de facultate quam habent episcopi coadiutores cum futura successione, & quænam exercere possint vltra doc. in locis præallegatis, & Oldrad. cons. 44. ac Nau. in cons. 2. de cleri. ægrot. extant declarationes sacræ Cõ-

b gregationis super sacris ritibus. b

Decima quarta auctoritas est. Quod si episcopus est negligens in eo quod facere debet, Archiepiscopus potest ipsum compellere Abb. in repetitione c. si quis contra clericum, num. 7. & nu. 40. de foro compet. & in cap. pastoralis in princ. de off. ordi. in c. auaritię. de præben. in cap. cum Bertoldus, de re iud. nu. 1. & potest in eum exaggerare pœnas Feli. in d. c. pastoralis nu. 6. Si autem episcopus non vult facere, an supplebit Archiepiscopus, dicam infra. Ideoque Archiepiscopus cogere debet episcopum negligenté in erectione Seminarij, eiusq; cõseruatione si suam portioné soluere detractauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. ses. 23. de refor. c. 18.

Decimaquinta auctoritas est, nam Archiepiscopus vocans episcopos ad concilium prouinciale tenentur accedere, de quo infra verbo concilium prouinciale.

10 Decimasexta auctoritas est, † nam Archiepiscopus est ordinarius iudex omnium episcoporum suæ prouinciæ. cap. quia cognouimus 10. q. 3. cap. pastoralis in prin. vbi Abb. num. 2. de offi. ord. cap. solicitudinem, de appel. gl. in c. Metropolitanum. 2. q. 7. & in c. sicut vnire. in verbo attétare, de excess. prælat. & in auhen. clericus, in verbo episcopalis C. de sacros. ecclesi. Abb. in c. excommunicato. sub numer. 13. de rescrip. in cap. suffraganeis, num. 1. de elec. in cap. non potest sub nu. 8. de re iudi in c. nullus num. 2. de iure patro. in cap. dilectis. num. 7. de appel. in cap. postulatio, num. 11. de cleri. exc. ministran. & in cap. antiqua, de cleri. excom. ministran. & in c. antiqua, de priuileg. Gemi. in cap. venerabilibus

in

in princ.nu.4.de sen.exco. in 6.per illum tex.& in c.cleros 21. dist. vbi etiam dicit, quod episcopi immediate sunt subiecti Metropolitano. Car. Zaba.in cle.abusionibus sub nu. 8.de pœn.& remiss.Gemi.& Franc.in c.vt litigantes, de off.ord. in 6. Roma.cons.121.nu.3.Feli.in c.cum inferior, de maio.& obedi. Bott. de syno.par.4.arti.2.nu.28 & 29.est enim episcopus suus, & idem Metropolitana lege subiectus d.c.pastoralis in prin.facit tex. in c.dilectus filius, ei secondo, de simo.ibi episcopis suis, & c.1.34.dist.& est de clero Metropolitani c.miratus, & ibi glo.93.dist. Botte.de syno.par.3.ar.2.sub nu.27 qui est eorum superior clem.1.& ibi gl.in verbo superiores, de exces.præla.gl.in c.quia periculosum, de sen.excom. in sexto.& in c.cum Apostolus in verbo rationabilibus, de censi. & dicuntur suffraganei a suffragãdo, quia suffragãtur sibi in officio episcopali Abb.in d.c.suffraganeis, & c.quod sedem, de electio. Ex quibus infertur quod si episcopus manus iniecit in clericum, & est senex vel debilis, vel impeditus, poterit absolui per Metropolitanum qui est eius ordinarius, vel sede Metropolitana vacante per capitulum ipsius Specul. in tit. de diuersis senten. for. ver. quid si ipse episcopus. Bertachi.tract.de episcopo in præludijs nu.13.& qualiter Archiepiscopus potest indifferenter cognoscere de causa ciuili, & potest conueniri etiam per eius subditum absque petitione veniæ Abb.in c.legebatur, sub nu.3.de maio.& obe. Alberi. Oliua super ritu 11.cur Archiep. Neap. & quid in criminibus, vide Abb.in d. capitu. pastoralis, in princip.& in ca.2.de appella.& quid si de crimine agatur ciuiliter Abb.in d.c. non potest nu.8.& in causa ciuili non solum procedit si conueniretur actione personali, sed etiam si reali, vel ratione rei sitæ in eius diœcesi, vel prouincia Abb.in c.sane nu 5.de for.comp.cuius dictis adde Gemi. & Fran. in d.c. vt litigantes.& Lancel. Conrad. in d.templo omni.iudi.lib.2.c.4.nu.17 18.& 19. & Iacob. Sbrozzius in tract.de off. Vica.lib.2.q.58.in causis vero criminalibus vide decretum Conc.Trid.sess.24.de refor.generali c.5.& sess.13.c.6.& 7. Non desunt tamen aliqui Doc.dicentes quod Archiepiscopus in ipsis suffraganeis nullam habet potestatem, nisi quatenus expressum in iure reperitur gl.in clem. si vna, in verbo mensæ suæ, de reb.eccle. non alienan. Deci.in c.sollicitudinem. num. 11.de appellat.post Hostien.& Ioan. And.in c.magnæ, de voto, idem dicit Ioan. And.in c.nullus, de iure patro. refert Feli.in d.c.pastoralis in princ.& in c.cum ex officij nu.7.de præscript.qui dicit esse doctrinã solitariam, & quod in hac materia episcoporum Metropolitanis est prohibitum quicquid expresse non reperitur concessum, colligitur euidenter in eo quod legitur, & notatur in c.inter corporalia.§ sed neque vers.si.& quod non est, de transla.episco.secundum Hostien.in d. c.magnæ. facit etiam tex.in c.dilectus, de temp.ordi.c.duo simul, de off. ordi. & gl.fi.in c.1.de sup.negli. præla.in sexto, vbi dicit Hostien.per d. 2.de transf.episc. quod Archiepiscopo responderi potest, quia sufficit quod casus iste non inueniatur expresse concessus.

11 Decima septima auctoritas est † quod nedum Archiepiscopus est iudex suffraganeorum d.c.pastoralis, in princ. sed etiam vicariorum generalium ipsorum c. 1.de off.vica. in sexto, & hoc in ijs, in quibus vicarii delinquunt in officio d. cap. 1.& tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officii, quando auctoritas officii est in causa vt delinquat, & sic quoties pretextu, fauore contemplatione & colore officii delinqueret Paris de puteo in trac. Syndica.in verbo officialis offensa, sub num.9 Caraui.super Ritu.49.mag.curiæ Vica.sub num.27. Rota Roma. in decis.diuersis 754.nu.2. & 3.vol.1.potest ergo Archiepiscopus eos punire Car. Zaba.in clem.abusionibus, sub nume. 8. de pænit. & remiss. idem dicit in clem.

D 3 Archie-

Archiepiſcopo verſ. ſimili. nu. 2. de priuileg. quod Archiepiſcopus habet iuriſdictionē in epiſcopos ſuffraganeos,& eorum officiales per d.c. paſtoralis, in prin.& c.Rom. de off. ordi. in ſexto, & quod qui habet querelā contra epiſcopū vel eius officialem, poteſt adire Archiepiſcopū per ſimplicē querelam c. venerabilib. §. ſed ſi excōmunicatus, de ſen. excō. in ſexto ſecundū Card. in d. clem. Archiepiſcope, Gemi. in d. c. venerabilibus. nu. 4. vbi etiam dicit quod quilibet ſubditus ſuffraganeorum poteſt adire Archiepiſcopū per viam querelæ contra ſuffraganeum, vel eius officialem. Nō obſtat tex. in c. 1. §. nec etiā. & §. fi. de foro comp. in ſexto, quia intelligitur quando extra officium vt per Io. And. in d. §. fi. & ideo ſi in exercēdo iuriſdictionem epiſcopalem delinquant officiales in aliquo, in talibus immediate ſubſunt Archiepiſcopis, vnde a ſententijs eorundē ad Archiepiſcopū appellatur c. Romana, de appella. in ſexto, & poſſunt Archiepiſcopi animaduertere in eoſdē verbi gratia ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſententiā proferunt per gratiam, vel per ſordes, contra cap. 1. de ſent. & re iudic. in ſexto, excommunicāt ſine ſcriptis, cap. 1. de ſent. excom. in ſexto, vel vniuerſitatem, ſiue collegium, vel generaliter, ſine cauſæ rationabilis, & veræ expreſſione. c. Romana §. pen. & fi. eod. tit. & multa alia exempla poteris colligere per te ipſum, in alijs autem, quæ facit vel poſſidet officialis epiſcopi tamquam priuatus non habet ſe intromittere Archiepiſcopus, pluſquam de alijs ſubditis ſuffraganei ſui d. cap. Romana. §. nec etiam & §. fin. de fo. comp. in ſexto, & Archiepiſcopus poteſt contra eundem procedere, quando de facto & contra iura ſuum exercet officium, ita dicit Hoſt. in d. c. 1. de off. vica. in ſexto in verbo officialem, & in verbo non arctatur, idem etiam dicit in d. cap. 1. de for. comp. in ſexto in verbo, officiales, inquiens quod cum conſiſtorium epiſcopi, & officialis vnum, & idem ſit. d. cap. Romana, de appe. in ſexto. videbatur quod vterque eadem perſona cenſetur, & ideo poſſet Archiepiſcopus diſtinguere officialē ſicut, & epiſcopum, prout in d. c. paſtoralis in princ. Sed non ita eſt niſi in ijs in quibus officialis delinqueret, circa dictum conſiſtorium, ſiue officium dicti conſiſtorii, vt patet in d. cap. 1. §. fin. de for. comp. in ſexto, vbi idem tenet Ioan. And. Gemi. & Franc. in iis ergo quæ ſunt extra offi-
12 cialatum, non ſe intromittit † Archiepiſcopus pluſquam de aliis ſubditis ſuffraganeorum Iacob. Sbrozzius in tract. de off. Vica. lib. 2. quæſt. 59. & lib. 3. q. 75. in quos regulariter nullam habet poteſtatem, niſi caſibus expreſſis in iure cap. Romana, & cap. venerabilibus, de ſent. excom. in ſexto d. c. paſtoralis vbi præter alios Bellam. num. 1. & 10. & Feli. nu. 5. & eſt tex. in d. c. 1. de ſup. negli. præla. in ſexto. c. 1. de fo. comp. c. ſicut vnire. de exceſſ. præla. Abb. in c. ſi quis contra clericum, ſub. nu. 40. de foro comp. & in c. ex parte. nu. 5. de conceſſ. præben. Card. Zabar. in d. clem. Archiepiſcopo, & ibi etiam Imo. num. 12. Feli. in c. cum ex officij nu. 7. de præſcrip. Deci. in cap. ſolicitudinem. nu. 10. de appell. in totum quod Archiepiſcopus excommunicans ſubditum epiſcopi, vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus exceptos, non tenet excommunicatio vel abſolutio. Inno. in d. c. paſtoralis, de off. or. & ibidem Bellame. num. 12. & Abb. ſub num. 10. qui dicit quod communiter tenetur, & vide eundem in cap. quanto, de off. ordin. poſt gloſ. in cap. per ſingulas, el ſecundo, 9. q. 3. & glo. in Summa, 16. q. 6. in verbo Metropolitanum. vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei non poteſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere, ſuas ſententias exequi, vel teſtimonium in cauſis, ad eum deuolutis proferre, niſi conſuetudo aliud diſponat c. 1. §. neque. de foro cōp. in ſexto vbi Gemi. num. 3. notat quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſuę iuriſdictioni ſubiectus. Item

Archie-

Archiepiscopus nec contra officiales, uel prælatos suffraganeorum consuetudine aliud non disponere, nec contra subditos eorum super salarijs aduocatorum, & procuratorum causarum fori Archiepiscopi iudex competens est. d. cap. 1. §. nec etiam. Idem Archiepiscopus non compellit inuitos contrahentes aliarum diœcesiũ in sua propria coram se respondere nisi ibi inueniãtur, sed si citati nolunt comparere, vel malitiose se occultant ne citentur in bonis ipsorum in sua diœcesi post missionem facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam. d. c. 1. §. contrahẽtes, vbi no. Doc. & Gemi. quod ratione contractus non potest quis conueniri in loco contractus nisi reperiatur ibi, & sic patet quod in contractibus non fit remissio ad locum contractus sicut fit in delictis: quid si diœcesanus nõ vult illam facere? non potest compelli a iudice contractus nisi alias sit suus, secundum Ioan. Mona. Archi. & Gemi. in d. §. contrahentes, & nota quod iudex non poterit excommunicare existentem extra territorium ratione contractus initi in territorio, si ibi non inueniatur, quod limita nisi iudex prius præuenisset illum per citationem antequam exiret eius territorium, quia tunc teneret excommunicatio contra existentem extra territorium ratione contumaciæ commissæ in territorio, tenet Inno. & Ioan. And. in c. præterea, de dilatio. & Franc. in d. §. contrahẽtes, & nota quod disposita in d. §. contrahentes, habent locum in quolibet alio iudice contractus, licet non sit Archiepiscopus Io. And. & Gemi. ibi sub nu. 15. & probãtur omnia ibi disposita in l. hæres absens. & l. omnem, & l. interdum. §. fin. de iudi. cum similibus allegatis per Hostien. ibidem in verbo super contractibus. Item non potest Archiepiscopus suos clericos mittere in Diœcesim suffraganeorum vt coram ipsis fiant contractus, vel iam facti approbentur, nec si facti, vel approbati sunt coram illis possunt suffraganeorum subditos cogere coram se litigare super illis, nec excommunicare suffraganeorum officiales, vel subditos si nolunt litigare coram ipso d. cap. 1. §. fin. de foro comp in sexto. vbi Ioan. And. ampliat etiam si contractus fierent coram ipso Archiepiscopo extra suam diœcesim, non sortirentur contrahentes ipsius forum. infertur etiã ex regula prædicta quod si Archiepiscopus citat subditum suffraganei, & in citatione exprimit casum per quem concludatur sua iurisdictio, tenetur citatus comparere, aut non exprimit casum per quem concludatur sua iurisdictio, tenetur citatus cõparere, aut non exprimit talem casum, & non tenetur comparere secundum Hostien. Ioan. Mon. Ioan. And. & Gemi. in d. §. fin. num. 3. etiam notat quod citatus a non suo iudice, licet non compareat, tamen excommunicari non potest, & ratio est quia iste non potest dici contumax & Franc. in d. §. fin. vnum casum colligit in quo excommunicatio est ipso iure nulla, quãdo scilicet quis citatur a nõ suo iudice, quia tunc non tenetur comparere, nec potest excommunicari si non comparet, esto quod al quo casu posset esse suus iudex, casus in quibus excommunicatio est nulla, ponit glo. in c præsenti, de sent. excom. Item Archiepiscopus nõ potest cõsentire vnioni ecclesiarũ quæ sunt in diœcesi sui suffraganei. c. sicut vnire, de excess. prel. alios casus negatiuos poterit quis collige re per seipsum. Inter principales ergo casus exceptos in quibus Archiepiscopus habet iurisdictionem, est qui sequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conc. Trid sess. 23 c. 15. sunt, videlicet S D. N. audita relatione Congregationis declarauit episcopos vigore priuilegij, de quo in c si de pœnit & remiss. non posse sibi eligere sacerdotem non subditum qui a proprio ordinario non fuerit adhuc ad formam huius decreti Concilij admissus, & approbatus ad audiendas confessiones.*

Communis intelligentia d. c fin est, vt habeat locum etiam in episcopo suffraganeo, vt possit sibi eligere confessorem contra Hostien. qui confessor electus etiam Archiepiscopo inuito potest omnia in eum de quibus non est sedes Apostolica consulenda, quia hanc potestatem non habet ab episcopo eligente, sed a iure committente S. Anton in 3 par sum. tit. 17 cap 2. §. 2. Syluest. in ver Confessor 1. q. 9 & dum legitur ibi episcopo inuito dic. Archiepiscopo inuito sic enim dicit S Anton. in loco præallegato

b *De coadiutore episcoporum fecit tractatum Thomas Campegius habetur etiam per Parisium in tract. de resigna. benefi lib. 8. q. 20 & extant declarationes tenoris sequentis videlicet. Die Iouis 31 Ian 1561 Congregatio Illustris. Dominorum Cardinalium super sacris ritibus ad dubia nomine Illustriss. Dominorum Card. Palcotti & Veronen. proposita sic respondendum censuit.*

Ad primum dubium censuit coadiutori cum futura successione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet, sit coadiutor cum futura successione, ex quo tamen non habet ius in re, sed ad rem, non debet recognosci tanquam superior, & caput, sed vti coadiutor, & eo magis, quia contingere potest vt non succedat in episcopatu sed prior moriatur.

Ad secundum respondit ipsum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionibus pontificijs, nec dum incedit per vrbem cum crux sit signum, & ornamentum dignitatis, & iurisdictionis, & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium censuit coadiutorem pontificalia in ecclesia exercentem absente Archiepiscopo vti posse cappa, cum ea sit tantum ornamentum dignitatis episcopalis, præsente autem Archiepiscopo vti debet mantelletto, & rochetto, neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto etiam absente Archiepiscopo, cum hoc proprium sit eius, penes quem est dignitas, & iurisdictio.

Ad quartum respondit negatiue cum vna sedes non capiat duos.

Ad quintum censuit canonicos esse compellendos vt coadiutori episcopo solenniter celebranti, & pontificalia exercenti semper assistant, alioquin indecorum videretur si episcopus sine canonicorum assistentia celebraret, nec non videretur esse cõtra decretum Conc. Trid. quod extensiue huic etiam casui accommodari potest.

Quo ad circulos respondit canonicos non debere accedere ad circulos, cum ipsi circuli denotent membrorum vnionem ad ipsum caput, & ex superius deductis constat coadiutorem non debere esse caput.

Quo uero ad confessionem faciendam cum celebrante solenniter respondit decere vt coadiutor episcopus confessionem faciat cum sacerdote canonico celebrante, & ut idem quoq; benedicat in fine missæ, ne populus præsens diuinis benedictione episcopali defraudetur, & iam est usu receptum ut episcopus benedicturus in fine missæ faciat etiam confessionem cum celebrante.

Ad sextum censuit licere coadiutori de licentia tamen Archiepiscopi benedicere populo, dum per ciuitatem incedit.

Ad septimum respondit maxime decere, ut canonici prodeant obuiam coadiutori episcopo ad ecclesiam pontificaliter accedenti ad ostium ecclesiæ, eumq; discedentem ad idem ostium deducere, immo esset valde commendandum si nonnulli canonici officij, & urbanitatis gratia ad ipsius coadiutoris ædes accederent.

Ad Octauum respondit coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & sic eas Archiepiscopi nomine, si quas Archiepiscopus concedere voluerit, esse publicandas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illust. & Reuerendiss. Domi-

Domino Alphonso Pisano Archiepiscopo S. Seuerinæ, & in super vidi Bullas Apostolicas in persona Domini electi episcopi Caliponen. coadiutoris Domini episcopi Insulanen. cum futura successione vbi inter alia sunt apposita hæc verba videlicet, te prædicto Annibali episcopo quamdiu idem Annibal episcopus eidem ecclesiæ Insulanen. præfuerit, coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & administratione ecclesiæ Insulanen. huiusmodi in eisdem spiritualibus, & temporalibus cum plena facultate omnia, & singula quæ ad huiusmodi coadiutoris officium de iure vel de consuetudine quomodolibet pertinerent, &c. hoc reconsui quia in bullis coadiutorum non solet exprimi aliqua facultas specialis, sed absolute prædicta generalis clausula sed audiui hodie has facultates exprimi. Prosp. de Aug. V. I. D.

13 *Quam iurisdictionem habeat Archiepiscopus per appellationẽ, & de eius effectu.*
14 *Absolutio ad cautelam quæ sit, quando habeat locum, & dari possit.*
15 *In quo loco Archiepiscopus potest cognoscere causas appellationum.*
16 *Archiepiscopus in diœcesibus suffraganeorum eis inuitis nihil potest regulariter agere nisi in casibus sibi a iure concessis.*
17 *An de consensu partium.*
18 *Quæ sunt consideranda ante inhibitionem.*
19 *An per suspicionem suffraganei deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum.*
20 *A quibus decretis hodie admittenda sit appellatio.*

Decima octaua auctoritas est, † nam Archiepiscopus habet iurisdictionem in subditos suffraganei per appellationem in appelantem, & appellatum, illosq; qui se sponte offerunt liti super illa re, de qua est quæstio c. Romana. §. in alium, & ibi Gemi. & Franc. de appellat. in sexto, & appellatio principaliter operatur duos effectus, vnum sententię suspensiuum, alium vero iurisdictionis deuolutiuũ Abb. in rub. & in c. per tuas, nu. 2. de sent. excommu. Franc. in c. ex parte, de appella. a subditis enim episcopi suffraganei ad Archiepiscopum appellatur. cap. per singulas el secũdo. c. cõquestu. 9. q. 3. c. 1. de offi. lega. c. duo, & c. pastoralis, de offi. ordi. c. dilectis, c. cum causam c. sollicitudinem, de appella. c. per tuas, de sent. excom. c. 1. de foro comp. in sexto. d. c. Romana, de appell. in sexto, c. 1. & c. vt litigantes, de offi. ordi in sexto, c. venerabilibus, de sent. excom. in sexto. cum similib. & non ad Patriarchã si Archiepiscopus illum habet in superiorem, quia omittitur mediũ, scilicet Archiepiscopus. Feli. in c. cũ te consulente, de off. deleg. valet autem cõsuetudo appellãdi eo omisso qua cessante, valet appellatio, si nõ fuit obiectũ. Abb. in rub. de appell. ad Papam autem appellatur omisso medio c. ad Romanã, 2. q. 6. c. antiqua. de priuileg. glo in d. cap. Romana, in princ. Feli. in d. c. cũ te, quia ipse est omnium iudex ordinarius, glo. in d. c. si duobus, de appellat. de qua appellatione debet Archiepiscopus certificari, vt non possit se intromittere Host. in c. 1. de sup. negli. prælat. in sexto, de qua scientia vide glo in reg. eum qui scit. de reg. iur. in sexto, nam si appellatum sit ad Papam ab vno, & ab alio ad Archiepiscopum, qui ignorans appellatum fuisse ad Papam, ratione contumaciæ excommunicauit, tenet excommunicatio. c. si duobus, de appel. & sic nota Archiepiscopum esse legitimum iudicem subditorum suffraganeorum in causa appellationis, & appellatio interiecta ad Papam, quã ignorabat Archiepiscopus, non habet impedire iurisdictionẽ ipsius, cui renunciare poterat appellans. Gemi. in d. c. Romana. §. cum autẽ de appella. in sexto, quod extendit in quolibet ordinario ignorante fuisse appellatum ad superiorem, vt non suspendatur eius iurisdictio. Pet.

Duena.

Duena.reg.24.limit.4.per d.c.si duobus, & sciens de appellatione ad Papam, non potest Archiepiscopus tunc se intromittere etiam in concernentibus appellationem, nisi appellans appellationi renunciauerit verbo, vel facto, vel nisi notorium sit actum illum esse iniustum.d.c. solicitudinem, de appella & vide glo. in c.per tuas, in verbo remitti, de sent.excommu.& per d.c. solicitudinem, dicit ibi Card.Alex. num.4. quod licet regulare sit Archiepiscopum in criminibus notorijs habere potestatem supra subditos suffraganeorum c.Romana §. notoria, de censi. in sexto, tamen ampliat etiam post interpositam appellationem ad Papam, & hoc per elegantem decisionem prædictæ decretalis, de qua per Hostien. in cap.ex conscientia, de crim.fal. Antonius Gabriel.lib.2.com.opin.in tit.de appella conclu. 2.

Ampliatur tamen præcedens conclusio, quod nedum in spiritualibus, sed etiã in temporalibus ab episcopo ad Archiepiscopum appellari possit. Hostien.in d.c. Romana, in princ.& in §.debet, & ne dum in ciuilibus, sed etiam in criminalibus, & non solum cum proceditur per viam accusationis, sed etiam per viam inquisitionis. Abb.in licet num.3.de offi.ordi. an autem in causis fidei ab ordinario ad Metropolitanum appellari possit. vide Fran.Pegna in 3.par.direc. inquisi.in scholia seu adnotatione 42.fol.153.c

Declaratur prædicta conclusio vt per appellationẽ solum deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum quo ad partes, non quo ad alios subditos, & ideo in compulsione aliorum subditorum recurrendum est ad episcopum.glos.& Abb. in capitu. pastoralis, in princip. numer. 12.de offic.ordin.vnde non potest Archiepiscopus compellere subditos episcopi ad perhibendum testimonium nisi aliud de cõsuetudine obtineat c.1.§.neque.vbi glo.in verbo suscipere, de foro comp. in sexto, & Hostien.in verbo, testimoniũ, dicit necesse est quod ordo seruetur, vt scilicet is qui ordinarius est personarum primitus requiratur, qui si non obedierit puniri poterit, & si infra tempus per Metropolitanum congruum assignatum hoc non fecerit, eo lapso ipse Archiepiscopus faciet no.in c.Roman.de sup. negl. prçl. in sexto, sed istud non placet Archidia.qui dicit, quod licet tunc possit compellere suffraganeum, non tamen subditum ipsius; & ita Io.And.resider, Imo tamen in d.§. neque.dicit, quod forte posset dici illud procedere quando est negligens in termino a iure statuto, secus in termino per Archiepiscopum statuto ne alias aperiatur via malitijs.cap.quanto in fin.de diuor. secundum eum: decisio autem huius articuli dependet a notatis in d. capitul.Romana, quia si teneatur opinio quod negligentia episcopi deuoluat iurisdictionem ad Archiepiscopum, procedit opinio Hostien. Si vero teneatur opinio contraria, procedit opinio Archi.& ita nihil affirmando transeunt Gemin.& Franc.in d.§. neque. de qua quæstione dicam infra.

Id autem quod diximus de effectu appellationis, limita vt per appellationem non suspendatur exequutio, si appelletur ab excommunicatione, vel ab alia sententia censuræ ecclesiasticę, nam tunc causa tantum transfertur ad superiorem c. pastoralis §.verum.vbi Abb.assignat duodecim rationes, de appell.c.ad reprimẽdam, & ibi glos.in verbo conquestus, de offic.ordi.cap.is cui, de sen.excommu.in sexto (secus est in appellatione a declaratione excommunicationis, vt dicam infra sub nu.20.) & potest Archiepiscopus aliquando absoluere ad cautelam c.per tuas, de sen.excom.c.solet, & c.venerabilibus, eo.tit.in sexto, & de absolutione ad cautelam etiam habetur in cap.ad præsentiam, de appell.in c.veniens, el 2 in fi. de testi.in c.Apostolicæ, de excep.c.cum desideres §.1.& c.venerabilibus. de sent. excom.

14 excom.& in c.præsenti.eo titul. in sexto, † est autem absolutio ad cautelam vera seu putatiua ab ecclesiastica censura liberatio. Io. And.in d.c.solet, nu.12. qui post Inno.Host.& Io. Mon.ibi longe diffusius tractat hanc materiam absolutionis ad cautelam per modum summæ, ex cuius, & aliorum dictis ad intelligentiam terminorum has breues conclusiones delegimus. Absolutionem.f ad cautelam non habere locum nisi in sent.excom. lata ab homine, & a censuris latis in hominis, quia illę possunt esse nullæ, & iniustæ, in sententijs vero latis a canone, & a iure de quibus non dubitatur, quod sint iniustæ, ista absolutio locum non habet, & hoc nisi occurat dubium facti, vel probabile dubium iuris, secundum Ioan.And. quem sequuntur ceteri doc. quorum dicta reassumit Franc.in d.c.solet.in 1.nota. & col.3.& sequitur Felin.in d.cap. Apostolicæ.num.20.de except. Bott.de syno. part.3.ar.1. concl.13. num. 112. vbi etiam tenet quod sicut absolutio ad cautelam, non habet locum in censuris latis per canones, ita nec in censuris statutorum synodalium, idque colligitur etiam ex pręallegatis iuribus loquētibus de absolutione ad cautelam, quæ loquuntur in censuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine nisi propter contumaciam. Abb.in cap.qua fronte, num.11 de appellatio.in rub.de sen.exc.& in c.2.de rap.

Secūda conclusio est, quod quando ex quacunque causa allegatur nullitas sententiæ, habet locum ista absolutio ad cautelam, & hæc opinio est communior, & verior, & communiter tenetur. dicit Abb.in d.c Apostolicæ, sub nu.10.de exceptio.& ideo si sententia censuræ dicatur iniusta, tunc non debet peti absolutio ad cautelā, sed simpliciter ex quo est ligatus, cum siue iusta, vel iniusta ligat. idem quando sententia esset æqua, & iusta, ita ex dictis Doctorum concludit Franc. in d.cap.solet.col.4. ver.5.quærit; haber ergo locum in omni casu quo dubitatur de nullitate Franc.in d.c.solet in 3.no. Sed si constat eam esse nullam, tunc debet statim pronunciari nulla, nec fiet ista absolutio ad cautelam Card. Alex.in cap.quoties.2.q 6.a sententia itaque iniusta non datur absolutio ad cautelam, quia fatetur se ligatum, ideo habet necesse petere directe absolutionem, & non ad cautelam. Gemi.in d.c.solet.nu.7. casus in quibus excommunicatio est nulla, enumerat glo.in c.in præsenti, de sent.excom.in sexto, & quæ dicatur iniusta, & nulla, vide glo.in c.sacro, eo.tit.in antiquis. Abb. in c.ab excommunicato, de rescript. Nau.in Man.confess.c.27.sub nu.2.

Tertia conclusio est, quod qui non potest directam absolutionem impendere, non potest nec illam quæ fit ad cautelam. Franc.in d.c.solet.col.1.

Quarta conclusio est quod absolutio ad cautelam est ex gratia nam de iure esset vt primo constaret de veritate causæ quam fieret absolutio, ideo est in arbitrio superioris, qui poterit eam concedere, & denegare secundū coniecturas occurrentes vt concludunt Innoc. Hostien.& Ioan. And.in d. cap.solet. vbi Franc. in 2.nota.

Quinta conclusio est, quod quando fit hæc absolutio ad cautelam, requiritur citatio illius cuius interest, nisi periculum esset in mora, & debet fieri absolutio cum cautione de parendo mandatis, si apparebit eum iuste excommunicatum, cum enim hæc absolutio fiat solum in dubio, tale dubium postea per probationes certificabitur, per quas patebit an absolutio habeatur pro putatiua, & imaginaria, quod erit cum patebit non fuisse ligatum, an vero si apparebit illum iuste ligatum, vnde non bene esset in hunc casum prouisum aduersario, si non cauisset, debet etiam præstari iuramentum secundum Io. Andr. cuius dicta reassumit Franc.in d.c.solet, col.4. ver s6.quærit, & notat vnam regulam quod vbicunque

pars

pars potest impedire, ne actus fiat, semper requiritur citatio. facit quod notatur, 3.q.9.c.omnia. quare autem ista absolutio dicatur, & fiat ad cautelam, vide Abb. in d.c. Apostolicæ. num.10. de except. referentem Hostien. & Io. And. in d.c. solet. vbi gl. in verbo opponat, dicit quod propter peccatum, & propter excommunicationem facilius quis moritur gl. in cap. episcopi 11.q.3. Silua nup. lib.6. sub nu. 58. Oliua super titu.18. cur. Archiep. Neap. & proprie dicitur absolutio quando fit a censura iusta, vel ad cautelam, sed vbi est censura iniusta, vocatur proprie relaxatio, licet respectu suspensionis iura vtantur verbo relaxationis Felin. in d.c. Apostolicæ in princ. qui a nu.17. vsque ad finem dictis per Io. And. in d.c. solet, circa absolutionem ad cautelam multa satis notabilia addidit.

Sexta conclusio est, quod absolutio ad cautelam potest fieri etiam antequam iudex de veritate causę cognoscere incipiat. c. venerabilibus §. sed si ex causa, & ibi Franc. de sent. exco. in sexto, plus ergo potestatis habent Archiepiscopi in hac absolutione ad cautelam, quam in inhibitione quam facere non possunt, nisi prius incipiant cognoscere de veritate causæ appellationis ante diffinitiuam glo. fi. in d. c. venerabilibus.

Septima conclusio est secundum Card. Alex. in cap. solicitudinem, num.4. de appella. qui ex eo tex. notat, quod in omni casu in quo nulla causæ cognitio requireretur, tunc inferior pendente appellatione coram superiore potest adiri, & infert satis notabiliter quod cum absolutio ad cautelam possit impendi præstita cautione absque causæ cognitione, pendente appellatione coram Papa a facto episcopi, poterit excommunicatus ab episcopo petere ab Archiepiscopo ad cautelam absolui ab excommunicatione non obstante quod interposuerit appellationem ad Papam.

Octaua conclusio est, quod non solum fit absolutio ad cautelam quando quis principaliter appellat, vt supra dixi, sed etiam quando contra aliquem testem posset opponi exceptio excommunicationis vt repellatur a testimonio, tūc iudex potest absoluere ad cautelam testes, quādo tamen aliter veritas haberi non potest, nisi sit tale genus excommunicationis, cuius absolutio reseruaretur Papæ, & durabit durante eius depositione ca. veniens el 2. in fin. & ibi glos. Io. And. & Doc. de testi. sicut, & absolutio eligere debentis d. cap. Apostolicæ. de excep. & potest fieri tunc a quocunque iudice causæ. Feli. in cap. pastoralis, num.13. de offic. ordi. tales enim absolutiones prouident negotijs quibus functis reuiuiscit sententia, & procedit quando excipitur de excommunicatione in vim dilatoriæ, secus in vim peremptoriæ, nam tunc non fieret absolutio ad cautelam Franc. in d.c. solet, col. 2. & 5. vers. 8. quarit, qui ita dicit post Archi. & Io. And. in cap. 1. num.2. & Gemi. num,10. de excep. in sexto, quæ omnia notabilia sunt, quia multi errant in ista absolutione ad cautelam dicit Card, Alex. in cap. quoties, 2.q.6. fit etiam absolutio ad cautelam extra casum excommunicationis propter ambiguum duplicitatis gl. in c. fi. de his qui fi. occid. & in verbo bonum, & in c. significasti, in verbo ad cautelam, de homi. de pænitentia ad cautelam, legitur in cap. significasti, el 2. de homi. glo. in c. perpendimus, de sent. excom. de venia ad cautelam in cap. exhibita eo. ti. cap. 2. & 3. & ibi glos. fi. de cleri. percus. & quicunque absoluitur saltem ad cautelam semper obtineat literas absolutionis, glos. in capit. proposuit. in verbo de absolutione, de cleri. exc. minis. & de iuramento ad cautelam glo. in cap. super eo, de sent. excom. Sed redeundo ad appellationis materiam quatenus ad Metropolitanum attinet, quæro de loco iudicij in causis appellationum tractandis. Resp. con-
15 stitutione Bonifacij octaui esse cautum, ne Archiepiscopus causas quę per appe

llatione n,

lationem,vel alias iure Metropolitico deferuntur ad ipsum alibi quam in sua propria ciuitate,vel diœcesi,aut in eis in quibus appellatum extitit, vel causæ ipsæ cõsistere dignoscuntur audiat, vel etiam audiendas committat nisi sibi aliud de consuetudine competat in hac parte c. vt litigantes, de offic.ordi.in sexto, ex quo tex. notat ibi Gemin. casum in quo Archiepiscopus potest locare sedem, & de causa cognoscere in diœcesibus suffraganeorum suorum, nam Metropolitanis ne suorum suffraganeorum ingrediantur diœceses,vt in eis auctoritate propria iudicẽt, disponant,aliquidue aliud agant,canonica prohibent instituta dicitur in cap.1.de
16 off.ordi.in sexto.Super quo tex.exorditur Hostien.† quod Archiepiscopus in diœcesib.suffraganeorum suorum nihil potest inuitis suffraganeis regulariter agere, & est tex.in c.sicut vnire.de excess.præl.facit etiam tex.in c. pastoralis in prin. de offi.ordi.& c.duo,eo.tit.& c.1.de supplen.negl.præla.in sexto, vbi etiam Hostie. dicit,quod prohibitum est Archiepiscopis,vt in diœcesibus suorum suffraganeorũ aliquid exerceant,sed suis terminis sint contenti.cap.nullus primas.9.q.2.& ideo in nullo debent se intromittere, nisi in casibus a iure concessis,& Hostien.in d.c.1. de sup.negl.præla.in sexto,refert decem & octo casus,alias debet regulariter Metropolitanus abstinere per d.c.pastoralis,& cap.sicut, & eosdem etiam casus refert in summa de offic.ord .sub num.7. Archiepiscopus insuper non potest in diœcesi suffraganei constituere officiales, qui de causis ad eam per appellationem deuoluendis cognoscant nisi de consuetudine habeat, licet possit delegare causas in diœcesi episcopi sibi per appellationem deuolutas d.c.1.de offic.ordi.in sexto, & Metropolitani gesta in diœcesi suffraganei in casibus qui non sunt in iure expressi,sunt nulla.glos.in cap.per singulas el.2.9.quæst.3. Card. Alex.in d.cap. nullus Primas,& facit regula ea quæ,de reg.iur.in sexto,& ibi gl. Item quæro pro declara
17 tione proxime dicti,quid si adesset consensus partium.Resp.† quod Archiepiscopus vel eius officialis de causis clericorum,tanquam iudices,absque diœcesanorum suorum voluntate non cognoscunt, quando tamen non fuit appellatum ,& si in ipsos ijdem clerici de facto consentiant d.c.1. in prin. de foro comp. in sexto vbi Gemi.notat quod Archiepiscopus non potest adiri per viam querelæ per subditos suffraganei sui,nisi ipse consentiat, & sic patet quod de iure canonico clerici non possunt prorogare iurisdictionem non sui iudicis etiam ecclesiastici suo iudice non consentiente,cap.significasti,de fo.comp.& consensus debet esse episcopi,& non eius officialis generalis Gemi.in d.c.1.num.2.& nouem concurrere debent,vt consensus clerici teneat, Hostien.in d.c.1.in verbo de facto,de fo.comp. in sexto. Inter subditos ergo episcopi citra remedium appellationis non potest Archiepiscopus regulariter aliquid diffinire. Abb. in c. solicitudinem num.5. de appell.& si Vicarius episcopi detulit appellationi nõ deferendæ, non præiudicatur iurisdictioni episcopi Iacob.Sbroz.in tract.de offic.Vic.lib.2. quæstio. 204. Vlterius quæro,quæ nam causæ cognitio requiratur antequam inhibeatur. Resp.quod
18 Archiepiscopus antequã suffraganeo inhibeat plura cõsiderare debet,& primo an cognitio causæ appellationis ad ipsum pertineat, nam ab inferioribus prælatis episcopo subiectis non facientibus idem consistorium cum eo non appellabitur ad Archiepiscopum,sed ad episcopum nisi aliud de cõsuetudine esset c.Romana §.ab Archidiaconis,de appella.in sexto,vbi Franc.post Io.And. & Gemi. limitat duodecim modis inter quos si non opponeretur exceptio, quia tunc valet appellatio omisso medio Rebuff.in tract.concordatorum,in tub.de friuolis appell. vbi de prædictis limitationibus. Item in causis in quibus episcopus iurisdictionem temporalem habet,appellatur ad Archiepiscopum, nisi ex consuetudine, aut priuile-

priuilegio, aut alio iure speciali sit appellandum d. c. Romana §. debet, de appell. in sexto Capi. decis. 137. num. 12. & dictis ibi per Gemi. & Franc. adde Mari. Frec. in tract. de sub feud. lib. 1. sub titu. de orig. Baro. q. 11. & lib. 2. titu. de different. feud. quatuor sub num. 34. fol. 142.

Similiter respectu appellationis interponendæ est differentia an episcopus habeat delegatam, vel ordinariam iurisdictionem, nam si habet ordinariam, appellabitur ad Archiepiscopum d. c. Romana, sed si delegatam, ad delegantem, & episcopus tanquam delegatus Papæ maior est Archiepiscopo quo ad illum articulum, vt in c. sane. de off. deleg. c. pastoralis §. præterea, de offic. ordi. ergo non debet appellari ad minorem Abb. in capitul. ad abolendam sub num. 15. de hæreti.

Item si Papa mandat episcopo, id quod potestate ordinaria potest facere, non
e derogatur quin ab episcopo ad sedem Metropolitanam appellari possit c. licet de offic. ordi. quia tunc dicitur potius excitata iurisdictio ordinaria secundum Doc. ibi, & præcipue Feli. qui declarant & ponunt casus, quomodo possit cognosci, quando videatur dari delegata iurisdictio, vel excitari, & vide eundem Feli. in rub. de offic. deleg. Ias. & Dec. in l. & si prætor. ff. de offi. eius. & ab habente vtramque potestatem ordinariam, & delegatam ad quem appellabitur, vide Felin post Abb. &
f alios in c. cum ex officij de præscript. Item appellari potest a iudice in commissis arbitrio suo si partem lædit, aut grauat, glo. in c. super his de accusa. & in c. Romana. §. quod si objciatur in verbo minus legitima, de appell. in sexto, glo. & Barr. l. si qua pœna ff. de verbo. signi. & vide Card. Alex. qui refert opiniones contrarias, & concordiam in rubr. de appell. & Feli. in c. cum speciali, & in c. ex ratione eo. tit. amplia istam conclusionem, & limita, vt per Feli. notabiliter in d. c. super his, a num. 7 vsque 14. de accusa.

Secundo principaliter Archiepiscopus antequam suffraganeo inhibeat, considerare debet an per appellationem sit deuolutum negotium, & causa, & an appellatio sit legitime interposita, nam aut appellatur ante sententiam diffinitiuam, & tunc vt possit inhiberi, debet appellans exprimere probabilem, seu legitimam causam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies, & antequam fieret fides iudex ad quem, non potest procedere, nec inhibere vnde cauti appellantes portant sententiam diffinitiuam, vel interloquutoriam, & ipsam appellationẽ vt per ista simul appareat esse appellatum infra decem dies infra quem terminum in dubio non præsumitur appellatum, nisi probetur, & sic ante non est fundata iurisdictio iudicis ad quem. Item debet citari appellatus cũ termino ad opponendum contra appellationem, & si opponitur; quod causa in eo expressa non sit legitima, vel vera, tunc si constat iudici ad quem quod per appellationem sit ad eum deuoluta causa, vt quia constat esse appellatum infra legitima tempora, & quod causa sit legitima, debet tunc admittere appellationem ex causa legitima interpositam, & deinde debet incipere cognoscere de veritate causæ, & his præcedentibus statim potest inhibere, & non antea, vt hæc omnia colliguntur ex text. in d. cap. Romana. §. cum autem §. si vero & §. quod si objciatur, & ibi Io. An. Gemi. & Franc. ex quibus iuribus dicit Franc. in d. §. quod si objciatur. quod habetur practica, quæ debet seruari in appellatione ab interlocutoria per ipsum iudicem antequam inhibeat. Car. Alex. seu Præpo. in c. vt debitus honor, de apell. dicit decem esse necessaria in appellatione ab interloquutoria, quæ etiam refert Rebuff. in tract. concordatorum, in rub. de friuolis appella. Si vero appellatur a diffinitiua, tunc debet primo constare esse appellatum infra decem dies, & statim poterit inhibere, etiam si causa non sit expressa, vt not. Franc. post Gemi.

Gemi. & ceteros Doc. in d. §. quod si obiiciatur, tamen hoc fallit, si dicatur esse appellatum in casu a iure prohibitio, quia tunc debet cognosci de legitimitate ipsius appellationis separatim ab articulo causæ principalis d. c. Romana §. si autē, vt Franc. etiam notat, quod licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quē non possit inhibere antequam appellationem, vt legitimam admiserit, & inceperit cognoscere de veritate causæ in appellatione expressæ, vt in d. §. quod si, tamē si appellatur in casibus, in quibus allegatur appellari non posse, poterit inhibere statim ad cognoscendum, an appellatio sit recipienda vel non, & sic antequam appellatio sit admissa per d. §. si autem, & hæc quando allegatur quod appellatio sit interposita in casu a iure prohibito, & tamē de hoc non constat, quia si de hoc constaret, tunc iudex a quo & ad quem ipsam recipere non debet. Sed illud nota quod antequam procedatur in iudicio super appellatione semper sunt citandæ partes etiam si agatur de appellatione a diffinitiua, vnde sequitur quod per iudicem ad quem debet assignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius etiam si sit appellatum a diffinitiua notat Franc. ex d. c. Romana §. si vero, & ex dictis iuribus etiam colligitur, atque notatur quod ipse iudex ad quem cognoscit an sua sit iurisdictio, & an appellatio sit admittenda uel non & ideo quantumcunque iudex a quo non admiserit appellationem, tamen vtrum appellatio sit admittenda, vel non, spectat ad iudicem ad quem. Fran. in d. §. si autem, quis vero exequatur sententiam a qua est appellatū latissime prosequitur idem Franch. in d. §. si autem. appellans ergo ante diffinitiuam debet exprimere causas grauaminis nominatim, & illas, & non alias prosequi, & iustificari ex eisdem actis. c. vt debitus, & ibi Abb. nu. 2. de appella. clem. appellanti. de appell. & non exprimens causam reputabitur non appellans. Hostien. in d. cap. Romana. §. cum autem per text. in c. cordi nobis, de appell. in sexto, ita etiam appellans ab excommunicatione tenetur exprimere causam Abb. in c. sacro nu. 5. de sen excom. & ex quo Archiepiscopus pronunciauerit, & legitime cognouerit, statim debet causam ad suffraganeum remittere, d. cap. Romana. §. fin. & ibi Franch. non tamen debet Archiepiscopus causam ad suffraganeum remittere appellatione adhuc non iustificata, nisi de consensu partium c. accepta de appell. & si per iudicem a quo grauaretur in alio, potest iterum pars adire Archiepiscopum, & appellare cap dilectæ nobis, de appel. Si tamen iudex a quo appellationem friuolam admisit appellationi deferens, tunc totius causæ decisio deuoluta est ad superiorem c. cum appellationibus, eo. tit. in sexto, & per appellationem ante diffinitiuam ante inhibitionem nō sunt ligatæ manus iudicis, secus per appellationem a diffinitiua c. non solum. de appella. in sexto.

Archiepiscopus etiam nō prius ante diffinitiuam appellationem admittere debet quam ei constiterit eam interpositam fuisse vel a grauamine, vel iniusta con
19 demnatione c. cum in ecclesia, de appella. † ideoque si appellatur propter suspicionem episcopi suffraganei, non debet appellans audiri, nisi prius Archiepiscopo constet coram suffraganeo fuisse propositam recusationem c. cum speciali c. secundo requiris §. fin. eod. tit. eaque est ratio quare suspicio non sufficit, quia suspicio habet a iure suum remedium recusationis vt in dictis iuribus, nam licet causa suspicionis sit contra eum, non tamen sequitur quod grauet, iudex enim suspectus bene posset procedere in causa, ita quod nullam partem grauaret, & appellatio non habet locum nisi a grauamine d. c. vt debitus, ac stulte faceret recusans prosequēdo appellationem quando post recusationem non processit. Volēs ergo recedere a iudice ordinario, vel delegato suspecto, oportet quod proponat

recusa-

recusationem, nam quantumcumque suspectus nisi recusetur est iudex, & potest procedere. Card. Alex. in c. postremo nu. 5. de appe. & tūc si iudex recusatus causas recusationis non admittit, patens est quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine potest appellari, cap. super quibusdam. §. fin. de off. deleg. & hoc verum nisi causa recusationis esset euidenter frustratoria, vel notorie falsa ita concludunt in d. cap. cum speciali. in princ. Inno. sub nu. 1. & 6. Io. And. col. 1. Ant. de But. num. 8. Ancha. num. 1. Bellame. num. 3. Abb. num. 6. Franc. & Card. Alex. nu. 11. Idem Card. melius quam alij in c. quoties episcopi. 2. q. 6. & quod recusatione proposita non possit a iudice recedi, donec admiserit vel non, causam recusationis nisi per viam appellationis. Bellam. in d. c. cum speciali nu. 16. vera ratio prædictorū ea est, quia per suspicionem ordinarius iurisdictionem non amittit, & remanet iudex etiam post pronunciationem factam super suspicione. Franc. in c. iudex, in 3. nota. de off. deleg. in sexto. recusatio enim ob suspicionem personam concernit non iurisdictionem recusati, idem Franc. post Pet. de Ancha. in c. si contra vnum, eod. tit. in sexto. suspicio namque personam sigillat, iurisdictionem autem non tollit Mari. Frec. in tract. de subfeud. lib. 2. in tit. de differ. feud. quater. nu. 37. fol. 143. ratio rationis est, quia ordinarius habet iurisdictionem generalem, & licet propter suspicionem non habeat exercitium illius causæ, tamen iurisdictionem habet, & poterit delegare respectu ordinariæ, & generalis potestatis quā habet in committendo neutri parti suspecto maxime de partium consensu nulla contra eum poterit oriri suspicio, secus autem est in delegato, qui nihil habet iure proprio, sed iure delegantis, & iurisdictionem non efficacter, sed eligibilem cui Papa non intendebat causam committere, si sciuisset suspitionem, & hæc est ratio, quare postquam est pronunciatum super recusatione, desinit esse iudex, vt nec etiam de consensu partium possit exercere d. c. iudex de off. deleg. in sexto. vnde in articulo in quo cessat suspitio, ordinarius vtitur iurisdictione delegando nō suspecto, & exequendo sententiam delegati ab eo, cum tantum sit exclusus respectu cognoscendi. Abb. in cap. si quis contra clericum. num. 1. 6. 7. 11. 16. 18. 26. vsque 28. de foro comp. Capi. decis. 137. num. 10. Quæro an possit recedi a iudice per appellationem sine suspicionis propositione coram eo. Resp. quod non, etiā si suspicio esset notoria, quia licet notoriū excusat a probatione, non tamen excusat a propositione suspicionis coram eo, nisi suspicio non cōcerneret personam iudicis, sed locum, vt quia citatur ad locum notorie non tutum, & tunc potest recedi a iudice appellando etiam sine grauaminis propositione Cardi. Alex. in d. c. quoties episcopi 2. q. 6. vbi Gemi. & vide Franc. in c. ex parte, de appel. nam & si notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probandi, non tamen releuet me ab onere allegandi, & non allegando nihil prodest notorietas, glo. in clem. appellanti, in verbo alias, de appellat. Item quæro si recusatus suspectus ex causa rationabili, procedat post recusationem ad vlteriora in causa non obseruata forma d. c. cum speciali, & appellatur an recusans teneatur probare causas suspicionis. Respondet Inno. in d. c. cū speciali, num. 6. quod ab ordinario legitime appellatur si arbitros non elegerit etiam si causæ suspicionis non probarentur: finita autem causa appellationis, quæ est vt cassetur quicquid factum est contra eam, non oportet prosequi causam recusationis, quia sola appellatio ad hoc sufficit c. interposita. de appell. Io. And. ibidem sequendo Inno. dicit, quod aut recusans vult proseq causas recusationis, & tūc oportet eas ꝓbare, si vero causam appellationis, & tunc nihil habet necesse probare, de veritate causarum recusationis An. de But. similiter dicit sub nu. 5. & Imo. eo enim ipso quod iudex pro

cedit

cedit post appellationem, & recusationem granat partem, ita quod satis ex hoc dicatur iustificata, & probata veritas causarum grauaminis, & appellationis licet recusans non obtulerit coram eo in continenti se probare, cum coram iudice recusato non debeat fieri probatio, sed coram arbitris. d.c. cum speciali. in princ. Vbi per Franc. contra Butr. Præterea quæro quid si reprobaretur appellatio an possit prosequi causas recusationis. Resp. quod sic, vt dicunt Inno. & Ioan. And. in d.c. cum speciali. Quæro quis compellit arbitros. Resp. quod iudex recusatus compellit arbitros ad finiendam causam recusationis c. suspicionis, de off. deleg. & ipsa assignat terminum arbitris d.c. cum speciali, & c. legitima. de appellat. in sexto. Item quæro a delegato recusati ad quem appellabitur. Resp. quod a delegato iudicis ordinarij recusati appellatur ad ipsum ordinarium recusatum, non vt causam discutiat, sed vt alteri discutiendam, & finiendam committat ita concludit Abb. in c. si quis contra clericum sub nu. 31. de foro comp. contra Host. Spec. Io. An. & alios tenentes ad Archiepiscopum esse appellandum quorū opinionē communem esse dicit Carau. super ritibus Magnæ Cur. Vic. in ritu 265. nu. 37. Vlterius quæro an suspicio episcopi tangat Vicariū. Resp. quod episcopo certa ratione suspecto, recusari potest eius Vicarius, quamuis contra Vicarium nulla adsit suspicio c. insinuante. vbi Abb. nu. 2. de offi. deleg. Cap. deci. 137. nu. 9. non sic e contra, nam suspecto Vicario episcopi, vel delegato ab episcopo non censetur
8 suspectus ipse episcopus, coram quo g causa suspicionis cognosci debet c. si cōtra vnum. de offic. deleg. in sexto; quando tamen principaliter, & ex certa causa recusatur, secus autem si causa suspicionis cōcernat episcopum pariter & Vicariū, vel delegatum, quia tunc coram arbitris talis causa tractabitur Franc. in d.c. si cōtra vnum. Deci. in c. 1. nu. 70. de iud. in 2. lectu. & quid si in causa commissa vicario episcopus nullam habeat potestatē, quia delegatus, & tali casu separatum est auditorium episcopi, & vicarij, Deci. in c. quoniam Abbas. num. 62. de off. delega. an tunc suspecto episcopo censeatur suspectus vicarius. Resp. quod ex sequenti patet solutio. Quæro an Archiepiscopo suspecto censeatur etiā suspectus eius suffraganeus. Resp. quod sic, per c. accedens vt lite non contest. & rationem assignat gl. in c. cum in iuuentute, de purg. cano. Deinde quæro an episcopus recusatus possit remittere causam ad Archiepiscopum. Resp. quod episcopus recusatus potest remittere causam ad Archiepiscopum, & sic aliter quam per appellationem Archiepiscopus qui non potest adiri per querelam, potest tamen in causa subditorum sui suffraganei cognoscere, scilicet in casu recusationis inferiore remittente d.c. cū speciali, de appellat. in quo tex. hoc expresse notat Abb. nu. 5. Franc. in vlti. no. & Car. Alex. nu. 10. & sic episcopo recusato Archiepiscopus in iurisdictione non succedit Abb. in c. si quis contra clericum nu. 7. de fo. comp. ita vt necetiā de causis recusationis possit cognoscere cum appellandi causa non sit legitima nō subsistente grauamine, sicque inhibitioni locus non erit, si tamen episcopus nō vult remittere procedendum erit iuxta formam d. cap. cum speciali. Signaura autem Sanctissimi D. N. Papę iusta, seu legitima causa subsistente tam iudicibus Roma. Curiæ, extra eam consueuit dare adiunctum vt nouissime post alios refert Mandosius in praxi commissionum super commissione deputationis adiūcti, in verbo adiunctū, fol. 60. de qua adiuncti deputatione vide Abb. in d. cap. si quis contra clericum, & in c. licet ex suscepto. nu. 16. de foro comp. & auth. si uero C. de iudi. Capi. decis. 137.

Denique in admittendis appellationibus & concedendis inhibitionibus seruanda est forma, & tenor sacrarum Constitutionum præsertim Inno. 4. in d.c.

Romana,de appella.in sexto,quacunq;consuetudine etiam immemorabili, aut stylo,vel priuilegio in contrarium non obstantibus,aliter inhibitiones, & processus,& inde sequuta sunt ipso iure nulla ex dec. Conc. Trid. sess.22.c.7. in qua decretali diffinit Papa in quantum iurisdictio Archiepiscopalis se extendat quo ad subditos suffraganeorum vt inquit Host. in c.1. de supp. neglig. præl. in 6. quam decretalem si iudices appellationum præ oculis haberent non sic passim inhibitoriales concederent, nam sui vnicuique episcopo iurisdictio seruari debet c.peruenit 11.q.1.c.2.de religio.domi.glo.fin.in c.sicut olim,de accusat.in c. dilecti filij.de priuileg.& in c.fin.de confir. vtil. vel inutil.episcopus enim in solidum est iudex in sua diœcesi,& cuncta debent deferri prius ad ipsum cap.vlt. de offic.Archi.& ipse omnem causam sibi competentem debet audire in sua diœcesi.c.de persona vbi Card.Alex.11.q.1.& habet iurisdictionem vniuersalem in tota diœcesi,cap.conquerente,de off.ord.Gemi in d.c.Romana,§. Archidiaconis, facit tex.in c.1.de iudi.loquitur d.insignis decretalis de Archiepiscopo Rhemensi,fecit ius quo ad omnes,qui dedit causam determinandi multas lites cum suffraganeis vt patet ex decretalib. sexti in c.1. de supplen.negl.prælat.in c.1.de off. ordi.c.1 de foro comp. d.c. Romana,de appell. cap.1. de pœnis,c. Romana, de sent.exc.c.1.de pœn.& remiss. & quid ei scripsit Nicolaus Papa quando carcerauit episcopum,habes in c.arguta,2.q.6.

Post Conc. Lateran.sub Leone 10.& Bullam Pij,4. fol 678. in Bullario & infra in verbo Residentia incip.de salute.superuenit Conc.Trid.sess.24.cap.20. de 20 reform.generali, & sess 13.c.1.de refor.ex quib. patet † appellationem esse admittendam,& inhibendum in infrascriptis casibus.

Primo a diffinitiua d.c. 20.

Secundo ab habente vim diffinitiuæ.d.c.20.

Tertio a grauamine,quod per appellationem a diffinitiua reparari non potest.d.c.1.& d.c.20.

Quarto quando ab ipsa diffinitiua appellari non potest.d c.1.

Declarat hos terminos Oldrad.consil.20. Abb.& Felin.in rub.de sent.& re iudic. Alex.Ias.& Doct.in rub.& in l.quod iussit.ff.eod. Marania in vl.par.Specu. vbi post Specul.in tit.de appell.refert 45.casus,in quib.non potest appellari a diffinitiua,& tamen potest ante diffinitiuam ab interloquutorijs appellari, quia grauamen non speratur posse reparari per appellationem a diffinitiua, & si interloquutoria non habeat vim diffinitiuæ, & tunc quando fuit appellatum a diffinitiua, potest inhiberi iudici a quo, ne sententia mandetur exequutioni, antequam iudex ad quem cognoscere cœperit vtrum sit recipienda appellatio d. c.Romana.§.si autem. de app. in 6.exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile ponit Bart. in l. 2.ff. de appel. recip. vbi excellens Marinus Quaranta pater meus Iurisconsultus, & Aduocatus Neap. nemini secundus vita, & doctrina conspicuus in eius apostillis dictis per Bart. multa addidit,& examinat per omnes partes iudicij incipiendo a citatione, inter quas causas connumeratur,quod si episcopus haberet amplam diœcesim, & vellet causam cognoscere in loco multum remoto a partibus possunt partes petere causam committi in loco propinquo & si hoc denegaret potest appellari, & sic limitatur c.cum episcopus.de offic.ordi.in sexto.per Decium in c. cum te,nu.12. de off. deleg. Rebuff.in tract.concordatorum in rub. de friuolis appell. Nauar.conf.3. de offic.ordi.nam illud magnum in commodum partium dicitur continere grauamen irreparabile.

Opi-

Opinionem istam Doctorum asserentium, quod vbi diœcesis est ampla, Episcopus non potest cogere ad litigandum in loco longinquo, sed debet vel ipse accedere, vbi vertitur litigium, vel delegare, non amplectitur Rota Rom. vt patet in decis.297.diuers.nu 7 par.2 sed vt in omnem euentum procedat, quando causa esset modica, & locus valde distaret ex Felyno qui optime hoc discutit in c. nonnulli col.1.de rescript. Ampl a vt etiā si Episcopus aliquādo retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco sitæ diœcesis, non possit communitas, seu vniuersitas d. loci contra Episcopum intentare petendo se manuteneri in illa possessione, Capu taque decis.306.par.1.

Episcopus in qualibet sua diœcesi in parte potest in subditos iurisdictionē exercere cū declaratione.

A carceratione datur appellatio. Duen.in reg.52.& extat declaratio Sacræ Cōb gregationis.b

Si a carceratione quanto magis a decreto torturæ, eiusque cōminatione datur appellatio, quotiescunque enim iudex comminando, vel interloquendo protulerit decretum quo exequutioni mandato grauaretur pars irreparabiliter, potest appellari, ita hodie procedit tex. in c.cum cessante.de appellat.& a tali futuro grauamine appellari posse tenet Bar.in d.l.2.ff.de appella.recip.& ius ciuile concordat K cum hac dispositione Conciliari Naua.cons.2.de appella.K

Censura ecclesiastica vt est excommunicatio, suspensio, & interdictum, c.quærenti, de verb.sign. dicitur grauamen irreparabile, Rebuff. in tracta.concorda.in rubr.de friuo.appellat. Duen.reg.52.& si appellatur non suspenditur c.pastoralis, §.verum, de appell.c.ad reprimendam, de off.ord.c.is cui, de sent.excom. quæ censura quando profertur ab homine semper est ratione contumaciæ. Abb. in c. qua fronte de appell.& est interloquutoria, vt per Doct. in d.rub, de re iudi.& de sent.excom.& Maran.par.6.nu.40.in ver.& demum fertur, & ideo si fuit appellatum a futuro grauamine, & sic a censura futura, excommunicatio postea lata est ipso iure nulla, c.dilecti filii de appell. Aduen.reg.42.licet a futuro grauamine appellari non possit Abb.in c.dilecto, de appella. Felin.in c.significauerūt nu. 9.de testib. Maran.in d.vlt.par.nu.273.fol.167.nisi ab illato, vel comminato irreparabili vt supra, & tunc si a decreto torturæ, vel eius comminatione etiam excommunicationis comminatione fuerit appellatum coram suffraganeo, & per eū admissa, potest statim inhiberi; aut non fuit admissa, & tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum antequam inhibeat potest mandare pro transmissione copiæ actorū, vt illis visis prouideri possit si adest grauamen, & quod interim nihil innouetur, & hoc est de iure, quia per appellationem a grauamine irreparabili, vel comminato statim sunt ligatæ manus iudici s antequam per iudicem ad quem inhibeatur, sicuti per appellationem a diffinitiua ita limitatur, tex. in c. non solum, de appell.in sexto, Maran.d.par.6.in verbo, & quandoque appellatur.nu.212.quibus actis visis per Metropolitanum, & constito de grauamine potest inhiberi suffraganeo vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remittere causam vt in ea procedat ad vlteriora citra torturā, vel excommunicationem: si vero non constat de grauamine, debet remittere causam appellatione non obstante, ita consului in Curia episcopi Neap.

Quando vero excommunicatio est pœna delicti imposita a iure vt per Abb.in rub.de sent.excom. dicitur declaratio, & per appellationem suspenditur sententia declaratoria, nec habet exequutionem Feli.in c.cum ab homine. nu.12. de iudi.& in cap.Rodulphus nu.43.de rescript. Aduen.in d.reg 42.Naua. cons.12. & 20.nu.5.& in cons.35. & 65.de sent. excom. vbi etiam dicit in alio differre, quia declaratoria absque citatione est ipso iure nulla, nō sic excōmunicatio, seu cēsura

ab homine, idem in conſ. 4. eod. tit. in antiquis. ſi tamen crimen eſt publicum ſeu manifeſtum, & notorium, poteſt denunciari non obſtante appellatione ca. peruenit, el primo cum ſeq. de appell. Couar. in c. alma mater. §. 2. nu. 9. de ſent. excom. in 6.

Id quod diximus de appellatione nõ impedire exequutionem excommunicationis ab homine, limita non procedere in eo, qui appellauit poſt excommunicationem, quando excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur, cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ, vt in c. tua. de ſent. excom. nam tunc per appellationem ſuſpenditur Nauar. in c. cũ contingat. de reſcript. remed. 6. nu. 7. poſt Francum in d. c. paſtoralis §. verum, de appell.

Primo, Quæro an extra prædictos caſus poſſit appellari, Reſpondeo non poſſe neq; tenetur iudex deferre appellationi ex decretis d. Conc. Trid. quamuis ante Conc. poterat appellari ab interloquutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta, licet non contineret grauamen irreparabile, vel non haberet vim diffinitiuæ l. c. vt debitus honor, de appel. Nau. conſ. 2. de appell. Imo Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiam citra præiudicium curſus cauſæ coram epiſcopo neque ad eum effectũ & abſq; vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus a prædicto Conc. conceſſos appellandi, vt extat declaratio Sacr. Congregationis Conc.

Secundo, Quæro an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is a quo appellatur, non eſt epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam, Reſpondeo ſeruandos eſſe, & locum habere vt patet ex verbis decretorum dicti Conc. præſertim in d. cap. 20. ſeſſ. 24. & extat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertio, Quæro quid ſi dicti termini a Cõc. præſcripti in inhibendo nõ ſint ſeruati? Reſpondeo iudicem a quo non teneri obedire, ſed inhibitione non obſtante poſſe ad vlteriora procedere ex relatis decretis Conc. Trid.

Quarto, Quæro an Archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſque appellatione cognoſcere. Reſp. quod Abb. in cap. in literis, in fi. de off. deleg. tenent quod ſic, ſed contrarium tenent ibi Feli. ſub nu. 5. Deci. num. 47. Franc. in cap. dilecto, de appell. & ratio eſt, quia Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ. cap. 1. de offi. lega. ergo nec per viam nullitatis, quia paria ſunt vt ibidem per Deci. & querela proprie dicitur quoties cauſa defertur ad iudicem abſque appellatione. gloſ. & Abb. in capi. querelam, de procura. quam opinionem veram eſſe cenſet, & tenet Couar. pract. quæſtio. ca. 9. ſub nu. 2. dicens opinionem Abb. eſſe veram in ſuperiore, qui poteſt adiri abſq; appellatione, non autem in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa, vt Archiepiſcopus qui regulariter niſi per appellationem eſt iudex in ſubditos epiſcopi. Abb. in c. ad reprimendam. ſub nu. 6. de off. ord. & nullitas impedit exequutionem ſententiæ, glo. fi. in clem. vni. de ſeq. poſſ. & fru. Bart. in l. 4 §. condemnatum vbi Iaſ. nu. 20. ff. de iud. & in l. ſi expreſſim. ff. de appel. Vant. de nullit. tit. 9. Ant. Gab lib. 6. com. opin. conclu. 2. ſub rub. de ſtatu. Troilus in Prag. Regni Neap. poteſt autem excommunicatus Archiepiſcopum adire per viam querelæ, prout in caſu d. c. ad reprimendam, & c. venerabilibus, de ſent. exc. in 6. quæ iuta iuncto c. per tuas. de ſent. exc. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & Archiepiſcopi eorumq; Vicarij antequam abſoluant, debet habere præ oculis quia dant regulam, & formam quomodo ſit procedendum.

Quinto, Quæro quid in caſibus, in quibus expreſſe Conc. ſuſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ Congregatio-

nis

nis Concilij appellationem, scilicet sublatam intelligi, quo ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum, & ex Decretis eiusdem Conc. habes quod appellatio non suspendit exequutionem Decretorum in causa residentiæ sess. 23. de refor. cap. 1. Item si de visitatione, aut morum correctione agatur, exequutio non impeditur, aut suspenditur per appellationem sess. 14. de refor. generali cap. 1. & sess. 13. de refor. c. 1. §. in causis, nisi de grauamine irreparabili agatur, tunc enim appellationi locus erit etiam quo ad affectum suspensiuum, vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concursum quo minus exequutionem habeat, nulla deuolutio aut apppellatio impedit, aut suspendit, sess. 24. de refor. generali c. 18. & quod appellari possit a mala electione in beneficijs per concursum vide Bullam Pij V. incip. In conferendis, quam habes infra in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item episcopus controuersias omnes de præcedentia in processionibus publicis tum in his, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs similibus amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscunque cōponat, vt in sess. 25. de refor. c. 13. Itē exequutionē Decreti eiusdē Cōc. sess. 25. de refor. c. 14. cōtra cōcubinarios clericos appellatio aut exemptio nō impedit, aut suspendit, & per iudicem appellationis erit videndū si fuit excessus modus in corrigendo, quia tūc a correctione legitime appellatur c. ad nostrā c. reprehensibilis in fi. & c. quia nos, c. inquisitioni, de appella. c. licet. de off. ordi. vbi de clausula appellatione remota.

Conclusionem, quæ se habet, scilicet Religiosos appellare non posse a correctione in eos facto per ipsorum superiores, declara primo, vt intelligatur denegata eis appellatio a correctione, quæ fit secundum statuta ordinis, non autem ab ea, quę contra statuta fieret ex deductis per Paris. in cōs. 28. nu. 15. & infra vol. 4. Secundo declara, vt sit permissa ipsis Religiosis appellatio, quando correctionis modus excederetur veluti, quia ob aliquod leue peccatum supra modum grauarentur, vt præter Doctores per eundem Paris. ibidem numer. 21. allegatos comprobat Nauar. in cōs. 4. sub nu. 3. de appella. in nou. & apud religiosos adire superiorem ob iustum grauamen ad conquerendum de illo, habet vim appellationis neque id vetare Concilium Trid. Sess. 25. de regulat. c. 4. docet idem Nauar. in comment. super c. non dicatis. 12. q. 1. nu. 61. etiam si præd. accessus ob hanc causam ad superiorem fieret sine licentia, & cōsensu sui superioris ratione de qua ibi per eum, & concinit Roderic. tom. 1. qua st. regul. q. 30. art. 3. asserens opinionem Dom. Bagnes ad D. Thom. 2. 2. q. 12. ar. 1 procedere posse casu, quo non constaret de iniustitia grauaminis & hoc ratione scandali, qui Roderic. in q 29. art. 2. eiusdem tomi refert per sacram Congregationem Illustrissimorum Cardinaliū esse impositum decretum anno 1587. vt appellatio hoc ordine prosequatur, a Guardiano ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem, a Generali ad Protectorem, a Protectore ad Sacram Congregationem, & vide hoc decretum relatū in verbo monasteria, & conuentus regularium virorum incip. quoniam.

Declaratur conclusio scilicet nō posse Religiosos appellare a correctione. Vide decretū pro fratrb. S. Frā. de obseruantia relatum in verbo Monasteria & cōuētus regularium virorum.

Sexto, Quæro an sint alij casus, in quibus appellatio non retardat exequutionem, Resp. quod sic, vt sunt decreta affirmatiua quæ enumerat Affli. decis. 152. & 271. sed primi duo per eum relati habeant locum in foro laicali huius Regni, cum de iure communi ciuili, & canonico appellationi sit deferendum etiam pro causa minima capitul. de appellationibus, de appel. l. & in maioribus. C. de appell. Tiraq. de iudi. in reg. exig. feren. fol. 81. Item appellatio non suspendit exequtionem in causa institutionis qua pendente institutus potest capere possessionem beneficij Lamb. de iure patro. 5. art. 11. q. prin. 2. par. 2. lib. nu. 2. vers.

bene verum fi l.337. sed in contrarium est veritas, quia talis possessio dicitur attentata, & non posse institutum possessionem capere pendente appellatione, pluries fuisse decisum in Rota Roma. refert Lancel. de attenta. par. 2. cap. 12. limita. 49. fol. 298.

Septimo, Quæro an elapso biennio dato per Conc. Trid. pro expeditione causarũ, possint partes adire iudices superiores, quando non stetit per iudices. Resp. non posse, faciunt dicta per Abb. in c. venerabilis nu. 10. de iudi. Extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauo, Quæro an acta originalia sint transmittenda. Resp. extra declarationem Sacræ Congregationis causis episcoporum præpositæ quod acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicẽ appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad ordinarium, vt suo archiuo conseruentur.

Vltimo erit animaduertendum, quod si appellatio non suspendit pronunciatũ vt in causis supra relatis, & admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantum literæ inhibitoriales ei uni pro transmissione copiæ actorum tantum, ita etiã quando appellatur ab indebita carceratione, non apponitur clausula quod interim nihil innouetur, quia per appellationem non impeditur impinguatio informationis, si vero appellatio admittitur de iure, etiam quo ad effectum suspensiuum, tũc literis inhibitorialibus apponitur clausula quod appellatione pẽdente nihil innouetur, & innouata & attentata reducantur in pristinum, & si corã Metropolitano appellans produxerit copiam sententiæ vel decreti suffraganei a quo fuit legitime appellatum, erit inferenda in literis inhibitorialibus, quando vero appellans non producit, sed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit casum Conc. Trid. permissum appellandi, tunc vidi practicari in literis inhibitorialibus inseri comparitionem appellantis cum clausula quod veris existentibus prænarratis, & si infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc transmittere habeat copiam actorum inhibendo in forma iudicij a quo eum admonendo, vt si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit ipsi iudici appellationis significare: sed modus inhibẽdi cũ insertione sententiæ, seu decreti cõstito de legitima appellatione est tutior, & iuridicus ex prædictis sub nu. 18. ver. 2. principaliter. Et vt nihil relinquatur intactum in hac appellationis materia, quæritur an Metropolitanus ad quẽ fuit legitime appellatum a grauamine illato ante diffinitiuam, corã quo fuit iustificata causa appellationis, constito de grauamine possit cognoscere de negotio principali, & prouidere quod stãtibus grauaminibus causa remaneat. vide c. vt debitus honor. in fi. de appell. cap. 1. in princ. & ibi glo. de fo. comp. in 6. Bar. in l. eius qui, nu. 10. ff. de appell. recip. Couar. pract. quæstio. c. 9. sub nu. 6. aut grauamen non fuit illatum sed comminatum, & tunc non potest retinere causam, sed reuocato grauamine comminato, remittere causam vt dictum fuit supra sub numer. 20. de appellatione a comminata tortura, vel excommunicatione, si vero non fuit pars grauata, debet statim remittere cap. Roma. §. fin. de appell. in 6. limita nisi iudex a quo detul flet appellationi, tunc de necessitate retinere tenetur remitti re cũ appellationib co. ti. in 6. *Steph. Quarãta V. I. D.*

Decretum S. Congregationis. Sciendum est denique in hac materia appellationum extare decretum Sacræ congregationis tenoris sequentis.

Ad tollendas ambiguitates, & controuersias iurisdictionales quæ inter appellationum & prioris instantiæ iudices, non sine partium dispendio, cursusq; iustitiæ impedimento,

pedimento, & sæpe cum scandalo oriuntur; Sacra cogregatio causis Episcoporum præposita facta prius relatione Sanctissimo D N. Clementi Papæ V I I I. ac de Sanctitatis suę mandato viuę vocis oraculo desuper habito, in hunc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac seruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchæ in suffraganeos, eorum ne subditos non iudicent, nisi in casibus a iure expressis.

Item, nec alij superiores etiam Nuncij, vel Legati de Latere specificam facultatem maiorem non habentes, causas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorũ Iudicum pendentes ad se non aduocent, nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum Tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus quo ad alias causas eximere non possint.

Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius constiterit appellationem a sententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut a grauamine, quod per diffinitiuam sententiam reparari non possit, in casibus a iure non prohibitis, per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam ac prosequutam.

Nec dum causa coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam sententiam, vel vim diffinitiuæ habentem de grauamine illato superiores cognoscere valeant, licet citra præiudicium cursus causarum se id facere contestentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, vt ipsis copia processus transmittatur, etiam expensis appellantis.

Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur, receptam nõ concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & processus & inde sequuta quæcũq; sint ipso iure nulla, eisq; impune nõ parere liceat.

Si appellans asserat sententiæ aut appellationis exemplum culpa iudicis a quo vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, sed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt soluta condigna mercede, actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem cõpetentem terminum tradatur Caueat tamẽ Iudex a quo, ne, si uere appellatum fuerit in casu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etsi per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit Iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione decretorum Sacri Concilij Trid aut visitationis Apostolicę appellationes a Metropolitanis non recipiantur, nec si Episcopi virtute eisdem Sacri Concilij procedunt vti Sedis Apostolicæ delegati in causis, quæ sub eorum iurisdictione ordinaria non comprehenduntur salua tamen in hoc casu Legatorum, & Nunciorum Apostolicorum authoritate.

In causis vero visitationis ordinariorum, aut correctionis morum, quo ad effectũ deuolutiuum tantum admittantur, nisi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum uisitator citata parte, & adhibita causæ cognitione iudicialiter procedit; tunc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectum suspensiuum.

Cum a grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, ut indebitæ carcerationis, uel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non nisi uisis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, uel prouisio aliqua concedatur.

Causa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quo ad iudex ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita aliter decreuerit, & tunc si a Iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatũ nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia processum primæ instantiæ ad Iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo Archiuo conseruentur.

Censura ecclesiastica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis non possit, nisi auditis partibus, & causa cognita, tuncq; si constiterit, eam iustam esse, ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus est, ut ab ipso iuxta sacros Canones beneficium absolutionis, si humiliter petierit debitamq; emendationem præstiterit, obtineat: si vero iniustam esse clare appareat superior absolutionem impendat, si dubitetur honestius est ut ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfigendum absoluendus remittatur, licet etiam superior hoc casu in idipsum per se præstare iure possit.

Absolutio ad cautelam nõ nisi parte citata, & visis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel a iure si occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præstita per excommunicatum cautione de stando iuri, & parendo mandatis Ecclesiæ tantum, & si iuxta formam a iure præscriptam apparebit, quem ob manifestam offensam excommunicatum fuisse, debitam etiam satisfactionem præstare, & si ob contumaciam manifestam, expensas pariter satisfacere, & cauere de indicio sisti coram excommunicatore quis tenebitur, priusquam ad cautelam absoluatur.

A sententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio nõ recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouisio, quamdiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octob. 1600.

Alex. Card. Floren.

Hiero. Agucchius Sec.

c *ADDITIO. Quod ab inquisito de hæresi possit appellari ad Metrapolitanum, tenet Zanch. in tract. de hære cap. 29 num. 3 & 4. Repert inquis. in verbo appellare, quamuis de prouocando, ad Metropolitanum non facile admittat Franc. Pegna in directo. inquis. par. 3. commen 31. fol 359.*

d *Dictis per Dominum Authorem adde, quod postulans absolutionem ad cautelã non fatetur se excommunicatum glo recepta in c. venerabilem in verb. postulauerit, de elect. Nau. cons 5. num. 13. de empt & vend. neq; inducit eius necessitatem idem. Nauar in cons. 1. ne cler uel monac numer. 3. & absolutionem ad cautelam an possit dare is, cui commissa est absolutio simpliciter. Nau in man. confess cap. 27. sub nu. 278 qui tenet, quod non contrarium asserendo in Delegato cui committitur causa faciendo differentiam inter commissionem absolutionis, ab excommunicatione, & commissionem causæ, quæ sine absolutione partium ad cautelam non satis cõmode posset tractari, de quo plenius per Couar in cap. alma mater par. 1. §. fin sub num. 8. Et in absolutione ad cautelam requiritur licentia a Diœcesano loci, quando fit*

fit ad partis instantiam, secus si ex officio procedit. Paul. in tract. de offi. & pot. cap. sed. vac. par. 2. q. 6. nu. 6. & potest excommunicatus absolui ad tempus cum reincidentia Couar. in d. par. 1. §. 11. sub nu. 6.

Denique de hac materia post primã editionem scripsit late Author Thesauri Casuum conscientiæ lib. 2. c. 18. quibus adde Lancel. lib. 4. instit. Canon. in tit. de excom. § si quis tamen, & ibi glo.

e *Extat declaratio Sacræ Congregationis Conc. Trid. ad instantiam Episcopi Nicoteren. videlicet.*

An quod c. 10. sess. 24. de refor. dicitur, quod episcopi tanquam Apostolicæ sedis Delegati ius, & potestatem habeant & c. Ita intelligendum sit, vt possit episcopus declinare iurisdictionem Metropolitani.

Congregatio Concilij censuit non posse in casibus illis, in quibus ante Concilium tanquam ordinarius poterat uti eodem iure, eademque potestate.

Iurisdictio duplex aliquando in persona vnius residet cap. super quæstionum §. si vero & ibi Anchar. de off. Deleg. Menoch. de sumpt. li. 2. cap. 16 & 17. & iurisdictionem ordinariam, & delegatam habens videtur procedere illa, qua magis firmatur processus Nauar. in cons. 32. de sen. excom. in antiq.

Differt autem ordinarius a delegato tantum, quia absolutio excommunicationis facta ab habẽte potestatem iure ordinario non seruata forma iuris valet etiam ante satisfactionem, non tamen facta a Delegato Nau. in man. conf. c. 27. num. 37.

g *Episcopus cognoscit de suspicione Vicarij, eo tamen existente in remotis, cognoscũt arbitri sicut cognoscunt de recusatione episcopi Iacob Brozz. in tract. de offic. Vica. lib. 3. q. 16.*

Acta tamen facta per iudicem recusatum an sint ipso iure nulla. Ant. Gabr. in ti. de iudicijs conclus. 5. Minado. conf. 27. & de attentatis post recusationem iudicis Lancell. in tract. de attent. par. 2. 2. c. 6. A decretis vero in causis suspicionum non datur appellatio de iure regni Vinc. de Franch. dec. 408.

Quando episcopus litigat cum subdito, vel est suspectus eliguntur arbitri Capi. decis. 137. a quorum sententia appellari ad Papam tenet Maran. in 6. par. in verbo, & quandoque appellatur num. 376. per glo. in c. ab arbitris, de off. delega in 6. Sed hoc procedit in arbitris delegati Papæ, non autem ordinarii, quia tunc potest appellari ad Archiepiscopum vt est com. opi. Cara. in ritu M. C. Vic. 265 & tenet D. Quaranta supra sub num. 19. vers. item quæro a delegato recusati.

Hinc dubitari potest, an Episcopus sit iudex legitimus in causa suæ ecclesiæ, seu ad Episcopatum pertinente. Respondeo affirmatiue prout expresse, & indistincte tenet glo. in can. si quis erga. vers. priuetur 2. q. 7. & Innocen. in c. nosti, num. 1. de elect. Put. decis. 210. num. 3. lib. 2. quam glossam communiter receptam fatetur Nauar. in conf. 20. sub nu. 9. de rescript. in nou. & est com. Canonistarum sententia, de qua testatur Redoa. in tract. de reb. eccl. non al. q. 78. c. 8. num. 4. & 5. Quam Conclusionem declara primo, vt tamen consultius sit alij committere, in quo om nes concordare asserit Alberic. in rubr. C ne quis in causa sua, num. 3. Secundo declara, vt non procedat quando commodum venit ipsi Episcopo applicandum ex Panor. in c. venerabili, num. 4. de censib. Tertio declara vt possit nihilominus recusari, & pp præsumptam affectionem ut suspectus allegari, ut post Abbatẽ, Fra, & Dec. in c. postremo de appel. concludit Stepha. Aufrer. in tract. de recusat. nu. 8. ex com. & ueriori opinione Marant. in Spec. aduocat. par. 9. in 2. actu princip. nu. 51. Cæsar. de Graf. in decis. 4. num. 1. sub ti. de excep. & Capyc. decis. 137. num. 6.

h *Tenor vero declarationis est. An quod decreto Sacri Conci. Trid. sess. 13. c. 1. de refor.*

refor. & alio sess. 24. c. 10. de refor. dicitur de grauamine quod per appellationem a diffinitiua reparari non potest, intelligi possit & debeat de grauamine indebita carcerationis.

Sanctissimus D. N. audita relatione Congregationis concilij declarauit ita esse intelligendum, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari posse, & ordinarium teneri huic appellationi deferre & teneri processum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

Carcerati sine processu appellatio a Metropolitano cognosci potest, dummodo non impediat exequutionem correctionis, eadem Sac. Congregatio censuit hactenus verba declarationis.

K *In quibus casibus potest inferri tortura Carau. in ritu Mag. Cur. Vic 41 nu. 13. idem in ritu 259 sub nu. 11 tenet, & probat, quod a decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura suspédetur etiam antequam per iudicem ad quem inhibeatur, nam licet regulariter appellatio ab interloquutoria nō liget manus iudicis a quo antequam inhibeatur, vt in c. non solum, de appell. in 6. limitatur non procedere in ea interloquutoria quæ infert grauamen irreparabile vt ista de torquēdo, & ampliat prædicta procedere non solum quando tractatur de eruenda confessione, sed etiam si tortura inferatur ad eruendam responsionem affirmatiue vel negatiue, ampliando etiam quando appellatur a comminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis sicut per appellationem a decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irreparabilis ferens secum exequutionem in instanti, ut excōmunicatio carceratio, tortura, & alia huiusmodi, quæ continent factum quod infectum esse non posset l. in bello §. facta ff. de cap & post reuer. ideo illud grauamen irreparabile cēsetur Doc. in l quod iussit ff. de re iudi. Diaz reg. 39.*

Idem iudicium sit de grauamine reparabili sed cum magna difficultate qd de irreparabili.

Amplia vt idem iudicetur, quando grauamen esset quidem reparabile, sed cū magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere possit. Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fid. instru. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoc. in comment. de adipisc. poss. remed. 4 nu. 866. Lancello. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1 nu. 104. Hier. Gonzalez in comment. ad reg 8. Cancell. gl. 9. §. 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam casus refert.

l *Dicitur etiam decretum habere vim diffinitiuæ quando episcopus suffraganeus petierit remissionem causæ, & Archiepiscopus declarasset se iudicem competentem & ab hoc decreto suffraganeus appellasset quo casu non poterit Archiepisc. ad vlteriora procedere, quia talis interloquutoria habet vim diffinitiuæ, secus vero si ad instantiam rei hoc decreuisset vt per Carau. in d. ritu 259. in fin. vbi allegat Rebuff.*

In hac materia Appellationis addendo omnibus prædictis, sciendum est, quod appellatio debet fieri coram iudice a quo infra decem dies nisi sit absens, vel adesset iustus metus, quia tunc coram iudice ad quem, vel extraiudicialiter coram Notario iudice & testibus c. fin. vbi Zab de appellat. Maran. in 6 par. in verbo, & quandoque appellatur nu 133.

Item inhibitio superioris legitime interposita cum causæ cognitione, & parte citata ligat manus iudicis, alias secus. Maran. in d. 6 par nu. 207 Prosp. de Aug. V. I. D.

21 *An propter negligentiam episcopi deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum.*
22 *An extra causam negligentiæ.*
23 *Quænam possit Archiepiscopus exercere in sua prouincia suffraganea, & in locis exemptis suæ diœcesis, & prouinciæ.*

21 DEcimanona auctoritas est, † Vt propter negligentiam *m* episcopi deuolua- *m* tur potestas ad Archiepiscopum 9.q.3. vbi glo. in sum. & in c. fin. in verbo negligeres, quæst. eadem, ac in c. pastoralis, in prin. de off. ordi. in c. sicut olim, de accus. in c. 1. de supp. negli. prælat. in sexto. Hostien. in Sum. de off. ordi. sub num. 7. Abb. in c quanto num. 6. de off. ord. Gemi. & Franc. in c. venerabilibus. §. sane, de sen. excom. in sexto. notant ex eo text. quod Archiepisc. habet iurisdictionem in subiectos suffraganei si suffraganeus negligit facere iustitiam, & hanc esse communem opinionem dicit Abb. in c. graue num. 9. de off. ord. Felin. in d. c. pastoralis, num. 6 & quod negligentia sit iusta causa priuandi aliquem exercitio, & modos probandi negligentiam, vbi a iure vel superiore non est præfixum tempus, Feli. ponit in c. irrefragabili, de off. ord. Sed contra prædictam communem opin. tenet Abb. in c. si quis contra clericum, nu. 7. de fo. comp. & in repetitione eiusdem, qui a num. 40. vsque 42. late examinat, & concludit, quod episcopo pro suis excessib. excommunicato, vel iurisdictionem exercere negligentes, eius iurisdictio regulariter ad Metropolitanum non deuoluitur, quamquam in casu negligentiæ ad iustitiam ministrandam eundem compellere valeat, in prælatis vero episcopis inferioribus quo ad ipsum, secus est censendum, & ex hoc infert corrolarium quod pinguius ius habent episcopi in subditos suorum subditorum, quam Archiepiscopi in subditos suorum suffraganeorum. idem tenet Abb. in d. c. pastoralis, in princ. num. 10. & 12. in c. ex parte num. 17 de concess. præben. in c. auaritiæ nu. 6. de præben. in cap. ex frequentibus num. 10. de institu. in c. cum Berthold. num. 10. de sent. & re iud. in d. c. graue nu. 9. de offic. ordi. & in cap. nullus, de iure patro. similiter dicit quod Archiepiscopus non succedit data qualibet negligentia, sed tantum in casibus a iure expressis. Vnde licet regulariter possit compellere episcopum ad officium suum debite exercendum, non tamen ipse succedet in exercitio, & notat etiam Gemin. in c. 1. nu. 5. de suppl. negli. præl. in sexto, & sic maior est iurisdictio Archiepiscopi in suffraganeos, quam in subditos suffraganeorum Ancha. notat in d. cap. pastoralis in princ. Card. Alex. in cap. de ijs 12. distin. propter negligentiam ergo suffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiscopum, sed vniuersus mundus tenet oppositum, vt refert Felin. in d. c. pastoralis, qui dicit opinionem Abbatis esse nouam, & tuendo communem, tria pro ea considerat, cuius dictis adde, quod non conuincitur iudex de retardata iustitia nisi fuerit ter requisitus Gram. in cons. crimi. 54 nu. 8. Bauer. in tract. de mora. par. 1. nisi in prima interpellatione recusaret, tunc vna sufficit, & sequitur Rebuff. in tract. concordatorum in tub. de friuolis appell. vbi concludit esse communem opinionem, quod si quis non potest habere iustitiæ complementum a suo iudice appellare potest ad immediate superiorem post trinam monitionem iudici factam, & iudex negligens circa ea quæ sibi incumbunt tenetur ad interesse, vt per Rebuff. in loco prællegat. post glo in c. dominus noster. 23. q. 2. & aduerte quod Abb. in d. c. si quis contra clericum, loquitur, quando quis vult adire Archiepiscopum per viam querelæ, & dictum suum dicit Abb. non procedere in casibus exceptis vt in absolutione ab excommunicatione c. ad reprimendam. de off. ord. c. sacro, de sent. excom glo. in cap. qua fronte, in verbo conquerantur, de appell. & in correctione criminum. c. Romana. §. notoria, de cens. in sexto, qui text. procedit

etiam

etiam si Archiepiscopus non visitat. Abb.in c.ex frequentibus nu.10.de institut. vtroque enim casu mora affert periculum in illa, Abb.in d.repetitione c.si quis cōtra, num.40.de for.comp.ex qua ratione infertur quod licet Archiepiscopus non possit ipse dare licentiam, vel consentire, sed tantum compellere episcopum ad cōsentiendum, tamen si causa est multum fauorabilis propter aliquod bonum emergens, quod bonum aliter non succederet, poterit etiam ipse dare licentiam, vel cōsensum præstare Lamb.de iure patro.lib.1.par.2.art.20.q.1. princ. num.21.fol. 123.vbi pro ornatu d.c.nullus, de iure patro. Late tractat, quando aliquis habens consentire non vult consentire an possit adiri superior, vt illum compellat, ad cōsentiendum vel ipse consentiat, & concludit quod, quotiescumque consensus est præstandus per inferiorem prælatum episcopo iura episcopalia habentem, potest episcopus adiri in omni casu, vt vel compellat inferiorē prælatum ad consentiēdū ipse consentiat, & ratio est in episcopo versus subditos prælatos, qa ipse habet intentionem suam fundatam de iure super omnes existentes in diœcesi e. omnes basilicæ 16.q.7.gl.in c.sane.& in cap.sicut vnire, de exc.præl.& in c.quamquam in verbo loci ordinario de vsu.in 6 c.cum contingat de fo.comp.& res, de facili reuertitur ad suam pristinam naturam c.ab exordio 36.dis. Secus tamen est in Archiepiscopo qui non potest supplere negligentiam episcopi, nisi in casib.a iure expressis per d.c.pastoralis, prout etiam supplet in casu institutionis in quo potest recurri ad Archiepis.quando Episco.non vult instituere qui præfiget terminum infra quem si non instituit ipse supplebit Abb. in d.cap.ex parte num. 17. de conceß.præben.& vltra rationem Abb. potest dici quod ille casus est expressus a iure, scilicet in collatione beneficiorum, vel institutione vt episcopo negligente Archiepiscopus succedat, per c.2.de conceß.praben.c.cum in cunctis, in fine de electio. d.c.ex parte, de conceß.præb. Rocchus de iure patro. in verbo pro eo quod diœcesani consensu num. 16. Lamb.vbi supra, & in quæst.seq. & lib. 2.par.2.ar.17. quæst.8 prin.fol.191.& in eodem lib.2 par.3.ar.7.quæst.7.princ. fol. 217.qui in præcedenti art.6.num.4. ponit multos casus in quibus superior potest præfigere tempus, vbi tempus a iure non est præfixum habenti facere actum, & si infra illud tempus ille actus non fuerit factus, ipse superior supplebit, si tamen episcopus habens consentire noluerit consentire ex iustis causis, & superior aditus non vult eum in illis audire, sed loco ipsius vult consentire, episcopus, vel habens consentire potest appellare ad superiorem superioris sui Lamb.in d.ar.20.num.13.fol.123. & secundum communem opinionem infertur, quod si suffraganeus est negligens in exhibenda iustitia, & subditus conqueritur Archiepiscopo de suffraganeo qui noluit procedere, tali casu deuoluitur potestas ad Archiepiscopum, vt tamen quo ad hoc nulla restet obiectio, consuluit Hostien.in d.c.1.de supp.negl.præla.in sexto, vt Metropolitanus remittat subditum ad suffraganeum assignās ei certum terminum competentem infra quem iustitiam reddat, quo elapso si hoc non fecerit, debet Archiepiscopus diffinire, & vt episcopus monitionem negare nō possit, fiat de præsentatione literarum publicum instrumentum, pro hac opinione Host.quę est communis vt inquit Felin.in d.c.pastoralis de off.ordi. facit dispositio Conc. Trid.sess.24.c.20.§.legati. & ritus.10.Cur. Archiep. Neap.& ibi Albert. Oliua Frecc.de subfeu.lib.2.auctori.11.Card.Alexan.etiam dicit in sum.9.q.3. quod si suffraganeus est negligēs, vt non ordinet vel excommunicet, vel cōdemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet & admonitus non emendauerit, tūc Archiepiscopus in vno eo supplebit vices eius, scilicet ꝙ in parochia eius ordinabit clericos, instituet in ecclesijs excommunicabit, absoluet, & damnabit secundū

Hugo-

Hugonem. idem Car. etiam in d.c.fin.9.q.3. notat quod episcopus non debet esse negligens in diœcesi sua, sed facere ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare, & alia disponere ad quæ tenetur, alias Metropolitanus defectum vel negligentiam supplere potest, idem tenet Berta. de episc. libr. 4. p. 2. q. 44. & sic dicta 9. q. 3. abbreuiatur, vt ponitur in principio voluminis decreti, vbi quæritur, an liceat Archiepiscopo clericos sui suffraganei absoluere vel damnare, & quod non nisi data negligentia, vel appellatione interposita. exclusa ergo negligentia, vel appellatione non potest Archiepiscopus se intromittere vt quando episcopus aduersus monitionem Metropolitani allegaret causam rationabilem, præsertim cōtra promouendum etiam extraiudicialiter sibi notam. arg. cap. ad aures, de temp. ordi. & Conc. Trid. sess. 14. c. 1. & sess. 23. c. 8. de refor. dum dicitur quod vnusquisq; a proprio episcopo ordinetur, & alius episcopus non potest ordinare nisi eius probitas, & mores ordinarij sui testimonio commendetur sub pœnis ibi expressis. Sed si episcopus suffraganeus non allegaret causam rationabilem, & persona promouenda esset idonea de vita, moribus doctrina, ac arctata ratione beneficij curati & adesset vrgens necessitas ecclesiæ, & in loco esset magna penuria presbyterorū, periculum etiam esset in mora ob salutem animarum circa administrationem Sacramentorum, & non adesset copia temporis consulendi summum Pontificem ad maiorem cautelam, crederem attentis prædictis circumstantijs, ac negligentia episcopi præuia monitione, & capta informatione de prædictis omnibus per Metropolitanum tunc posse ordinare subditum sui suffraganei, & ita procedere prædicta. idem dicendum si episcopus esset in remotis partibus, & non adesset copia temporis recurrendi ad ipsum, vel ad summum Pontificem, & Vicarius esset negligens in concedendo licentiam ordinandi attentis terminis prædictis. Præterea ex hac communi conclusione deducitur quod Archiepiscopus potest assignare ter-
n minum episcopo vt constituat sibi Vicarium, vel officialem, *n* quo elapso Archiepiscopus supplebit. Abb. in c. quoniam, de off. ordi. si tamen episcopus est in diœcesi, & potest omnia episcopalia munera obire, non tenetur habere Vicarium. gl. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. instit. iu. cano. in titulo de off. Vicar. in verbo non potest. Vlterius infertur quod in exequutione vltimæ voluntatis episcopo negligente succedit Archiepiscopus Abb. in d. cap. pastoralis, in princ. Lancellot. Corrad. in temp. om. iudi. lib. 2. cap 4 sub nu. 22. Item Archiepiscopus supplet negligentiam prælati, regulares personas suæ prouinciæ si post eius monitionem non reuocauerit ad claustra c. quanto, vbi Abb. de off. ordi. Quæro quid si in terminis c. omnis vtriusq; sexus, de pœni. & remiss. episcopus maliciose recusauerit dare licentiam alteri confitendi, an possit Archiepiscopum adire. Resp. prout in gl. in d.c. in verbo obtineat. Item quæro quid si episcopus est exemptus Resp. quod Metropolitanus non supplet negligentiam episcopi exempti. Abb. in c. 2. num. 8. de concess. præb. prout erat episcopus Adonen. qui non recognoscebat alium superiorem nisi Papam cui est directa decretalis in c. nullus, de iure patro. & ideo de Papa ille tex. loquutus fuit dicit Lamber. in d. ar. 20. num. 9. fol. 122. vbi nu. 15. ponit quando dicatur negligēs, & neglectus, & habetur p Gemi. in c. ecclesiæ nu. 12. de suppl. negl. præl. in sexto. Quæro etiam quid si Capitulum Sede vacante negligens est Resp. quod nedum Archiepiscopus supplet negligentiam episcopi, sed etiam in Capituli cathedralis ecclesiæ vacantis deputando visitatorem iuxta dispositionem cap. fin. de suppl. neglig. prælat. in 6. Abb. in capitul. 1. ne sede vaca. & vide gloss. in clem. 1. in verbo capituli de hæreti.

22 Quæro † etiam quid extra casum negligentiæ; Resp. quod in casu extra negligen-

gligentiam non succedit Archiepiscopus, si episcopus ex suis culpis fuerit excommunicatus, nam tunc iurisdictio ipsius suffraganei excommunicati ad Metropolitanum non deuoluitur c. 1. de suppl. negli. prælat. in 6. sed ad Papam vt ib. per Gemin. & Docto. vbi assignant rationem quia negligens peccat in iurisdictionē ideo ad proximum superiorem deuoluitur, non sic ex alia causa. episcopo vero a paganis, vel a schismaticis capto nō Archiepiscopus, sed Capitulum administrat c. 3. d. tit. in 6. & ratio ponitur in text. Quod amplia etiam in absentia episcopi remota, qui non prouidit de Vicario, vt Capitulum succedat Card. Zab. in cle. vnica sub nu. 17. de off. Vicar. Vitali in clem. 1. §. volumus nu. 17 de fot. comp. facit etiam tex. in c. vnico §. fin. ne sed. vac. in 6. ita fuit in voto pro Capitulo nostro Neap. mortuo Vicario existente Archiepiscopo in Polonia.

m *ADDITIO. Quod propter neglig ētiam episcopi deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum, tenet etiam Afflict. in cap. Imperialem, §. præterea nu. 33. de probi. feu alie per Feder. & qualiter constare debeat de negligentia vide eundem in c. 1. si de inuesti. feud. inter dom. & vasal. nota. 13. in fin. & propter negligentiam solam non deuoluitur iurisdictio ad Archiepiscopum nisi post terminum assignatum per Archiepiscopum quando tamen crimina non sunt notoria Pani. de visita. par. 2 quæst. 5 Item si episcopus non vult exhibere auxilium iudici sæculari, potest adire Metropolitanum, ut illum cogat auxilium præstare ad exequutionem sententiæ, ut est communis opinio Couar. cap. 10. pract. quæst. sub nu. 10. Et an episcopus possit cogi ab Archiepiscopo ad pronunciandū, vide Bal. in l. 1. nu. 18 C quomodo & quando iudex. post. glo. fin. in cap. admonet, de renunc. Tu dic quod si causa est in expeditione, uel retardat expeditionem, tunc ad instantiam partis potest moneri ab Archiepiscopo cum termino, alias eo elapso, & nulla subsistente causa rationabili poterit ipse Archiepiscopus procedere. Nec potest episcopus se tueri termino bienuij dato per Conc. Trid. in præalleg. sess. 24 capit. 20 quia in eodem cap. in §. legati quoque expresse cauetur, quod negligente episcopo, eoque prius requisito iudex superior potest procedere & ratio est, quia illa retardatio expeditionis præsertim si Reus detinetur in carcere continet grauamen irreparabile a quo potest appellari, carcer enim semper grauat. Bal. in l. 2. num. 6. & 7 C de episc. audien. & supradictum est ancto 18 & in hac auctoritate, 19. & non debet resultari iniuria ubi iura nascuntur l. meminerint C unde ui, ac inducta in fauorem, non debent retorqueri in odium l. quod fauore C. de legi. Item per negligentiam episcopi in collatione beneficii deuoluatur collatio, ad Archiepiscopum post sex menses. cap. 2. de concess. præben. Limita in beneficio Curato, ad quod si patroni præsentauerint, & præsentatus per examen fuerit approbatus, tenetur episcopus infra duos menses instituere alias poterit Archiepiscopus ex Bulla Pij V incip. In conferendis; sed eo casu ego consulerem, vt prius certioretur ordinarius ad dicendum causam quare non debeat fieri institutio ab Archiepiscopo, vt ipse tutius procedere possit.*

Amplia non solum in negligentia sed etiam in recusatione, vt quando episcopus negaret dispensare ubi patet ratio dispensandi, ut eo casu possit adiri Metropolitanus, vel alius Superior. Burgas. in tract. de Irregu. p. 2 fol. 18 sub rub. quæ dispensatio dicatur debita facit tex. cum gl. in c. exigunt 1 q. 7 & in cap. Domino Sancto, 50 dist. & c. nullus de iure patr. & tunc debet remittere ad suffraganeum ut dispēset, quo recusante, uel negligente tunc superior dispensabit. Burga. in d. tracta par. 3. in titu. de dispensatione Archiepiscopi fol. 77. & quando liceat dispensare ultra Burgas vide Rebuff. not. in praxi benefic. p. 2 sub tit. de dispen. ad plu. benef. a nu.

43 ad

43. ad 62. Et prædicta de dispensatione intellige iuxta terminos relatos satis notabiliter consideratos in præsenti auctoritate in quo existente necessitate, & non ita simpliciter. Item amplia in monitionibus excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, vt si episcopus eas denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanũ quamuis resideat in eius arbitrio illas concedere per Concil. Trid. sess. 23. cap. 3. & ita practicatur, a commissis enim arbitrio iudicis si partem lædit, aut grauat appellari potest dictum fuit supra auct. 18. sub num. 18. etiam si fuerit datus breuis terminus ad reuelandum Nauar. cons. 11. de offic. ordin in nouis. vbi etiam si obscuritatem, vel repugnantiam contineant.

n *Hæc quæstio, an episcopus teneatur constituere Vicarium, disputatur ad partes per Iacob. Sbrozz. in tract. de Vica. episc. lib. 1. q. 46. & concludit pro parte affirmatiua, quod saltem tenetur habere Vicarium in spiritualibus generalem, sed tutius est, vt etiam in temporalibus: Et, quænam significent ista verba, In spiritualibus, & temporalibus, declararat glo in c. auaritia de elect. in 6. & quod possit Archiepiscopus constituere Vicarium episcopo negligente tenet idem Sbrozz. d. lib. 1. q. 57. & Nauar cons. 4 de off. ordi. in anti.*

23 XX. auctoritas est,† nam in concernentibus totam Prouinciam potest Archiepiscopus exercere iurisdictionem in subditos suffraganeorum vt in tollendo prauam consuetudinem cap. ad extirpandas, & c. fin. de fil. presbyt. cap. ex frequentibus, de instit. cap. in tantum, de simo. c. perniciosus vbi Abb. de celebr. miss. Abb. in cap. pastoralis in prin. de offic. ord. & ibi Fel. num. 7. & iste est casus, in quo Archiepiscopus exercet iurisdictionem in Diœcesi suffraganeorum suorum. Abb. in d. cap. ex frequentibus num. 4. & 10. versi. tertia solutio, & Host. in c. 1. de suppl. negli. prælat. in 6. dicit quando peccatum est vniuersale, scilicet, quia per vniuersam Prouinciam frequentatur, sollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiscopo commissa est cap. cleros 21. dist. facit tex. in cap. ea noscitur, de his quæ fiunt a prælat. lin. conf. Cap. c. tuarum de priuileg. c. quoniam 75. dist. glos. in d. c. pastoralis, de off. ord. Gem. in c. fin. in princ. num. 9. de offi. deleg. in 6. & gerit solicitudinem vniuersaliter non particulariter. Butr. in d. c. pastoralis.

XXI. auctoritas est quod Archiepiscopus cum in Prouincia suam iurisdictionem exequitur, potest punire subditos suffraganei notorios iniuriantes sibi, nuncijs, & familiæ suæ tam si ob id sua iurisdictio impediatur, quam non tex. est not. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice quod possit procedere contra impedientes eius iurisdictionem vide cap. 1. de offic. Deleg. & ibi gl. & in cap. cum voluntate, §. fin. in verbo, Ratione officij de sent. excommu. & in extrauag. unica Ioan. 22. de priuil. uerb. impeditatur officium. faciunt dicta per Vinc. de Franc. decis. 147. post Paul. de Cas. in l. addictos C. de episc. audien. officiales & ministri Archiepiscopi ipsum repræsentant gl. in extrauag. Ioan. 22 de pœnis in vers. calcata reuerentia, & de prorumpente contra iudicem ut arbitrio superioris puniatur, uide cap. dilectus, de pœnis ubi Abb.

ADDITIO: Nec erit tunc iudex in causa propria ex quo factum est notorium & non requiritur causæ cognitio cap. manifesta. 2 q. 1. c. cum sit romana de appel. cap. euidentiæ. & ibi glo. de accusat. cum alius concord. Sed erit potius exequutor iuris vt per Innoc. & Card. Zabar. in c ex parte de verb. signif. per Gem. & Franc. in d. c. 1. de pœn in 6. & ideo nec poterit vt suspectus recusari c. nouit, de appella & asserunt prædicti Doct. vbi supra. Hoc autem intelligit, & not. limitat Abb. in cap. *cum.*

cum venissent. sub nu 8. de iudi. quando pro illo delicto seu iniuria est certa pœna in iure expressa. secus si pœna venit imponenda arbitrio iudicis, quia tunc in arbitrando posset excedere modum, & per consequens non diceretur merus exequutor exequendo simpliciter iuris dispositionem sed iudex, & poterit vt suspectus recusari ex allega. ibi per eum: quia nulla ratio patitur vt quis iudicet in causa propria, cum sit res valde iniqua vt in rub. C ne quis in sua cau. & tunc debet committere non suspecto, per ea quæ fuerunt dicta aucto. 18 sub nu. 19. Et Prælatus potest punire iniuriam propriam etiam occultam quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis & impositionis cuiusdam pœnę, vel pænitentię ex his, quæ notantur in c. & qui emendat. & ibi gl 45. dist. & sentit expresse Abb. in d c. cum venissent. sub nu. 12. Et poterit Archiepiscopus etiam iniurias occultas punire, dummodo de illis constare possit secundum Host. & Archid. in d. c. 1. de pen. in 6.

XXII. auctoritas Metropolitani est, vt puniat deuiantes a consuetudine Metropolitanæ ecclesiæ in diuinis officijs c. de ijs 12. dist. in. suam enim Metropolim tenetur sequi ecclesia suffraganea c. altaria el primo de consec. dist. 1. c. institutis, de consec. d. 2. glo. in c. penulti. de celeb. miss. c. fi. de spons. duor. & facit tex. in c. dilectus el 2. de simo. & in c. 1. de postu. prælat. & sic nota casum, in quo Archiepiscopus iudicat inter subditos suffraganei videlicet, quando agitur de modo officiandi, & ratio potest esse, quia concernit totum statum Prouinciæ, in quibus Archiepiscopus habet iurisdictionem c. ex frequentibus. de institu. Gemi. notat in d. c. de ijs, quem sequitur Cardin. Alex. ibidem dicens, quod cum modus publicus officiandi debeat esse in tota Prouincia vniformis talis modi obseruantia, & violatio respiciunt totam Prouinciam, & ipsum Archiepiscopum, & pro talibus potest Archiepiscopus punire subditos suffraganeorum suorum, nisi ecclesiæ Prouinciæ haberent specialem consuetudinem rationabilem. Sylu. in verb. Archiepiscopus, sub nu. 2. sed hodie attenduntur Constitutiones Pij V. super recitatione Romani Breuiarij incip. quod à nobis postulat, Datum Romæ 6. Id. Iul. 1568. quæ est impressa in Breuiarijs, & in Bullario fol. 1031. & altera Constitutio eiusdem Pij de Missalis Romani ex Decreto Conc. Tri. restituti approbatione incip. quod primum, Datum Romæ prid. Id. Iul. 1570. quę est impressa in Missali, & in Bullario fol. 1099. In matrimonio etiam debet consuetudo Metropolitanæ ecclesiæ attendi c. 3. de cogna. spiri. sed quo ad illum tex. attenditur Conc. Trid. sess. 24. c. 2. de refor. matri.

XXIII. auctoritas est, nam Metropolitanus ad querelam episcopi tamquā delegatus Papæ procedit contra canonicos sui suffraganei cessantes a diuinis absque causa rationabili & manifesta c. irrefragabili §. ceterum, de offic. ordina.

ADDITIO. Cessatio à diuinis nil aliud est quam suspendere organa ministrorum vt in ecclesia non celebrent, & est quid facti. Abb. in c. dilectis, de appell. & de hac materia cessationis a diuinis habetur in c si canonici. & c. quamuis, de offic. ord. in 6. de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez. in speculo iuris canon. ac Casa rei c. 37. de eccles. interd. & de ratione quare ipse episcopus non corrigat hunc excessum suorum canonicorum vide per Innoc. & alios Doct. in d. §. ceterum.

XXIIII. auctoritas est quando crimina sunt notoria, potest Archiepiscopus punire subditos suffraganeorum in tota prouincia capit. 1. §. notoria, de consili. in 6. qui text. procedit, etiamsi Archiepiscopus non visitat. Abb. in cap. ex frequenti

quentibus. nu. 10. de institu. quando tamen episcopus est negligens, Siluest. in ver. Archiepiscopus. sub num. 3. in fin. sed in criminibus non notorijs, & de quibus solum laborat infamia, non potest Archiepiscopus procedere, sed debet compellere episcopum vt inquirat, & puniat. Soci. de visitat. sub nu. 29. & si episcopus tunc non procedit in puniendo eius subditos, tunc potest Archiepiscopus, Paui. de visita. par. 2. q 5.

XXV. auctoritas est quia Archiepiscopus potest exercere iurisdictionem in prouincia consuetudine sibi permittente. Vnde licet Archiepiscopus regulariter non possit exercere iurisdictionem in prouincia in subditos episcopi suffraganei. cap. 1. de foro. comp. in 6. nisi in casibus in iure expressis per glo. in c. pastoralis de off. ordi. & in sum. 9. q. 3. & in c. conquestus, ea. q. inter quos est quando cõsuetudo hoc sibi tribueret d. c. 1. de for. comp. & c. 1. de pœnis in 6. vbi Gem. & Franc. notant.

ADDITIO. Ex quo enim quis est in possessione per aliquod tempus sine controuersia dicitur pacifice possidere ita quod sit in ea conseruandus Card. Zab. declarando dictum Host. in cap. duo simul, de off ord. & ex hoc inducitur consuetudo, quæ consuetudo tribuit iurisdictionem, cap. conquestus. 9. q. 3. capitu cum contingat, de foro. compet l. vult. C. de emancip. liber. limita vt non possit Archiepiscopus vel alius Prælatus consuetudine acquirere illa quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur ecclesiis sine priuilegio Apostolico, vt probatur in cap. contra morem. 100. *dist. vel si vellet inducere, vt ecclesia sua præ ceteris habeat aliquam præeminentiam, videlicet vt in ea haberet Canonicos Cardinales, aut esset aliqua dignitas omnino noua Doct in cap. cum accessissent, de const. Petr. de Rauen. singulariter in enarrat. in tit. de consuet. sect.* 2. *num.* 22.

XXVI. auctoritas est, nam Archiepiscopus, vel eius officialis potest mittere quæstores eleemosynarum per totam Prouinciam pro fabrica ecclesiæ Metropolitanæ, quibus si a subditis suffraganeorum resistitur, vel non paretur, non possunt eos citare c. 1. de pæn. & remiss. in 6. vbi Franc. dicit procedere pro quolibet opere pio. Imol. in clem. abusionibus. nu. 28. & Card. Zab. nu. 9. eod. titul. & de operibus pijs vide glo. in capitu. fin. in verbo Casibus eo. titu. de pænit. & remiss. Ideoque licet Archiepiscopus punire possit subditos suffraganeorum impedientes eum vel eius officiales in iurisdictione contentiosa, vel quasi. c. 1. de pæn. in 6. non tamen poterit iurisdictionem exercere contra ipsos subditos suffraganeorum impedientes eum, vel eius officiales circa charitatem, & exhortationem, sed bene potest Archiepiscopus coercere suffraganeos, & eorũ officiales si absque causa iusta non permittunt, cum potestas ipsorum Archiepiscoporum circa exhortationem essent alias delusoria, vel quia sunt iudices suffraganeorum, & eorum officialium. Franc. in d. cap. 1. in 3. not. de pæn. & remiss. in 6. Imo. & Card. Zab. in d. clem. abusionibus. nu. 8. & Bonifa. de Vitali nu. 62. Ipsi tamen quæstores debent literas Archiepiscopi ostendere Diœcesano, qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis episcopi, & tales literæ Archiepiscopi & episcopi concessæ quæstoribus erunt exhortatoriæ, non autem cõpulsorię Imo. in d. clem. abusionibus nu. 28. De forma autem literarum, & qua-

les debeant esse quæstores, habetur in cap. cum ex eo de pænit. & remiss. Dum hic dicitur, quod tenentur ostendere literas suffraganeo consului in simili Archiepiscopum non posse propria auctoritate affigere cedulones contra excommunicatos, & publicatos ab ipso in sua Metropolitana, in ecclesiis suffraganeorum, sed debet eis scribere, vt publicentur, & affigantur iux. cap. cum ex iii. 11. q. 3. cuius literis creditur c. ad q. rebandum, de sent. & re iudi. & cum sit eius superior tenentur obedire nisi sint notorie iniustæ, glo. in c. vnic. §. eorundem in ver. requisiti, & ibi Doct. præsertim Vitalis de for. comp. His quæstoribus non obstat Conc. Trid. sess. 5. de refor. c. 2 & sess. 21. de refor. c. 11. & sess. vlt. in Decre. de Indulg. quia loquitur Concilium de prauis eleemosynarum quæstoribus quorum abusus narrantur in d. clem. abusionibus. Nauar. in cons. 33. de pænit. & remiss. in nouis, & hodie est penitus abolitum istud nomen quæstorum per Conc. Trid. in d. c. 9. sed debent nuncupari collectores vt extat declaratio. & debent habere qualitates prout in d. c. cum ex eo, adeo quod hodie per Conc. Trid. dicta auctoritas fundata in d. c. 1. de pæn. & rem. in 6. remanet intricta.

XXVII. Auctoritas est, vt Archiepiscopus possit mittere edictum per totam Prouinciam suam in casibus ad suam iurisdictionem pertinentibus cap. 1. vbi not. Gem. & Franc. de supplen. negl. prælat. in 6. congruum tamen esset scribere episcopo, vel eo absente Vicario generali vt illud publicari, & affigi faciant ad valuas ecclesiæ Cathedralis vel alibi, ita vidi obseruari in publicatione edicti Concilij Prouinalis, quod quolibet triennio tenetur Archiepiscopus celebrare vigore decreti Conc. Trid. sess. 24. cap. 2.

XXVIII. auctoritas est, quia Archiepiscopus de iure communi potest ante se deferri facere crucem per totam suam Prouinciam: quod amplia etiam si locus esset exemptus vigore constitutionis editæ in Conc. gene. Viennensi relato in clem. Archiepiscopo de priuileg. & ante poterat per prouinciam, habetur in cap. 1. vt lit. pen. & ibi Abb. sed vt posset libere in loco exempto hoc fuit inductum per d. clem. vbi Card. Zaba. sub num. 5. etiam dicit quod delatio Crucis, licet non sit contentiosæ iurisdictionis, est tamen insigne sapiens superioritatem, & posse in loco exempto vti insigniis voluntariæ iurisdictionis, & honoris, quem sequitur Vital. in 3. not. dicens quod delatio Crucis significat quandam præeminentiam eius, qui ante se illam facit deferre, idem tenet Abb. in d. cap. 1. sub num. 7. vt lit. pen. Card. in d. cle. & Doct. dicunt hoc ei concedi propter reliquias præcedentis subiectionis, cum per exemptionem talia loca non desinant esse in Prouincia vel diœcesi, ius namque reuerentiæ nunquã tollitur per exemptionem, & ideo ecclesia exempta seu liberata tenetur nihilominus exhibere reuerentiã episcopo, & ire ei obuiam processionaliter more aliorum. Feli. in c. cum non liceat, sub num. 2. de præscript. Vide Ceremoniale episcoporum nuper editum, capitu. 2. lib. 1. Crucis enim prælatio illius cui præfertur, præcipuam quandam dignitatem demonstrat, explicat Fiuizanus in commentario de ritu sanctissimæ Crucis Romano Pontifici præferendæ lib. 3. capitu. 7. vbi eo. lib. capite. 1. refert, eius significatus. Quid vero significet delatio Crucis in funere, declarat Vitali. in d. cle. & quid in processionibus Rationa. diui. lib. 6 capite 2. num. 8 Amplia vt possit Archiepiscopus etiam quando non visitat Card. in d. cle. num. 8. multo magis quando visitat locum exemptum in sua diœcesi vel Prouincia vti Sedis Apostolicæ delegatus, nam d. clem. generaliter loquitur, & verbum declinanti ad locum exemptum, de quo in d. clem. etiam in visitatione verificatur cap. cum ex officij, de præscript. quem text. allegat glos. in d. clemen. & exemptis nullum fit ex.

hic

hoc præiudicium vt in d.clem.expresse dicitur. Limita nisi esset præsens legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha, capitul.antiqua, de priuileg. vel præsens Cardinalis non legatus vel nuncius cum facultate legati de latere vt ceremo episc cap. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiscopi, & episcopi in sua Prouincia, diœcesi, & ciuitate.

XXIX. auctoritas est, quod Archiepiscopus de iure communi potest benedicere populo per totam Prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto per d. clem. Archiepiscopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia, & intellige tam de benedictione soléni per illa verba sit nomen Domini benedictum, vt inquit gloss. quam simplici, quam iterando præstant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expresse habetur in Ceremo. episc. cap. 4.

XXX. auctoritas est posse Archiepiscopum diuina officia in Pontificalibus celebrare, in Prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in sua præsentia sine Pontificalibus celebrari facere d.clem. Archiepiscopo, & potest vti pallio die bus tamen permissis illo vti. gloss. ibidem, computatur enim inter Pontificalia, & indistincte per d.clement. permittitur, inquit Cardi. sub num 10. & tenent Anchar. num. 3. Imo. num 6. Vitali. num. 16. & ceteri Doct. in d.clem. & Paul. de visita. par. 2. cap. 4. Ampliatur vt pro celebratione in Pontificalibus possit collocare sedem, quia spectat ad honorem episcopalem, & est de accessorijs ad celebrationem, & his pontificalibus vtitur sine iurisdictionis exercitio vel officio, vt missam celebrando, & prædicando, sed si iurisdictione vel officio vti vellet, id non poterit sine licentia episcopi, uel superioris loci exempti, vt ordinare, chrismare, degradare, vel similia faciendo. gloss. est celebris, & magistra. in d.clement. Archiepiscopo, quam communiter sequuntur omnes Doctores. & Paul. de visita. par. 2. q. 4. Id amplia etiam si vellet hoc exercere in subditum suum non solum in loco exempto, sed etiam in diœcesi sui suffraganei Couar. pract. quæstion. capitul. 9. sub num. 2. quod etiam amplia, vt non possit Arch episcopus etiam extra Pontificalia exercere ea quæ sunt iurisdictionis contentiosæ, vt excommunicare, iudicare, & alia simil. cap. 1. de offic. ordi. in 6. nisi in casibus a iure expressis Card. in d. clem. §. simili. sub num. 2. Dixi supra auctorit. 18. sub nu. 15. & ideo quando vellet in sua præsentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, esset auctoritatiue de mandare, & iurisdictionem exercere, quod non potest non solum in loco exempto, ut declarant Ancha nu. 4. Imo. nu. 9. & Card. in d. §. q. 7 sed etiam in Prouincia suffraganea. Card. in d.clem. in prin. num. 3.

Amplia hanc auctoritatem multo magis posse Archiepiscopum diuina officia priuatim, uel publice in Prouincia audire etiam in loco exempto d.clement. Archiepiscopo. & hoc eis competebat & extra Prouinciam sine Pontificalibus, & cuilibet episcopo extra Diœcesim per capitul. final. de priuileg in 6. ut animaduertit Cardinal. in d.clemen. sub num. 3. sed hodie quo ad locum seruanda est dispositio Concil. Triden sess. 22. capit. quarto. uersiculo, ne patiantur, contra quam dispositionem non potest loci ordinarius dare licentiam Nau consil. 1. de const. num. 79. in antiq.

Notandum quod in casibus in quibus potest Archiepiscopus uel episcopus in locis exemptis exercere uigore huius clem. si de facto prohibeatur, ita quod exempti eis resistant, non poterunt in eos animaduertere, sed debent agere coram superiore exemptorũ, qui eos coget ad parendũ huic constitutioni, & non parentes puniet Cardin. in d.clement. §. fin. in fin. Vitali. num. 56. extra locum exemptum in Prouincia poterit ipse Archiepiscopus procedere ut dixi supra 21. Auctor. *Vide decre-*

F 2 Alia

tũ Sacre congregationis relatũ infra in verbo priuilegia regularium sub die X. Iunij 1603. Latum.

Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in loco exempto tam vti ordinarius quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Decretorum Conc. Trid. dicam infra in ver. exemptio.

XXXI. auctoritas eſt, quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere indulgentias ſecundum formam Conc. Generat. cap. noſtro de pœnit. & remiſſ. cap. 1. eod. titul. in 6 de quo Conc. habetur in cap. cum ex eo. eod. tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nauar. in tract. de Iubilæo, & Iudulg. not. 31. num. 13. fol. 156. quod epiſcopi, & ſuperiores non poſſunt concedere Indulgentias non ſubditis, exceptis primo exemptis ſui epiſcopatus; exceptis ſecundo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærendi; exceptis tertio ſaltem mediate ſubiectis, quales ſunt ſubditi ſuffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit d. capitu. noſtro de pænit. ita Nau. loco prææalleg. Sed quod in loco exempto epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere Indulgentias, cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis epiſcopalis, tenet Card. Zab. in clem. Archiepiſcopo in §. ſit tamen, a num. 4. vbi Anchar. num. 6. & Vitali num. 66.

XXXII. auctoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiam Prouinciæ ſuæ poſſit vti pallio cap. 1. de auctor. & vſu pal. etiam in loco exempto. gloſſ. in d. clem. Archiepiſcopo, de priuil. Abb. in capitu. 1. de aucto. & vſu pal. & quia Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium antequam obtinuerit pallium, licet ſit conſecratus, non ſortitur nomen Archiepiſcopi, vel Primatis, aut Patriarchæ, & non poterit epiſcopos conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec chriſma conficere, nec eccleſias dedicare, nec clericos ordinare a etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet, cum oporteat petere nouum pallium: Poteſt tamen quando vult Miſſam ſine pallio & ſandalijs celebrare, poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium; nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſt ſe, nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in Miſſarum ſolennijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus, neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarcha cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rub. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prędicta omnia in diſt. 100. & in d. tit. de aucto. & vſu pall. per totum, & in c. ſuffraganeis. & in c. quod ſicut §. ſuper eo. de elect. c. 3. in fi. de poſtu. prælat. De pallio Patriarchæ. vide cap. antiqua de priuil. & de electio. in Archiepiſcopum, & confirmato quid exercere poſſit, vide gl. in c. 1. de tranſ. epiſc. & in d. c. ſuffraganeis.

Notandum quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam vt proxime dicam, tamen poteſt vti prædictis auctoritatibus 28. 29 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo non poteſt vti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe l. neque natales C. de prob. tum quia locum exemptum Archiepiſcopus non viſitat, & tamen in eo vtitur d. clem. Archiepiſcopo, de pri.

Præterea per Decreta Conc. Trid. prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure communi vigore etiam Conciliorum generalium.

lium,& non ex priuilegio speciali,exemptis habentibus priuilegium,fuit derogatum in hoc per d.clem. Archiepiscopo,quæ ideo fuit situata sub tit. de priuileg.respectu exemptorum priuilegiatoru.n,ibi non obstante quocunque priuilegio,iuri tamen communi præsertum dispositioni Cóciliari non censetur derogatum nisi expresse dicatur c. ex parte,de cappel.mo.ideoque prædictis non obstat Concil. Trid.sess.6.cap.5.de refor.quia loquitur de Pontificalib.cum exercitio, vt de collatione ordinum,& de episcopo ordinare volente etiam prætextu priuilegij ordinandi extra suam diœcesim,prout erant ante Conc.Trid. multi titulares episcopi,& ordinabant vbicunque volebant sine episcopi illius loci consensu, & ita dicit Nauar.consil.21.de temp.ordi.in antiq.qui in consil.69.de sent. excommun.in antiq. extendit etiam ad episcopum qui in aliena diœcesi sine licentia consecrauit calices,& benedixit corporalia,& episcopus circumscripto priuilegio etiam ante Concilium non poterat per cap. episcopus,7. q.1. ac Archiepiscopus etiam vigore prædictarum auctoritatum ante Concilium non poterat ordinare in diœcesi suffraganei etiam subditum suum nec alia exercere.d.c.1.de off.ord.in 6. & 9.q. 3.per totum , vt dictum fuit supra . Insuper licet diœcesis suffraganei non dicatur diœcesis Archiepiscopi , tamen est de eius Prouincia suffraganea,& in ea habet iurisdictionem ordinariam Metropoliticam Archid.in c.per singulas. 9.q.2. num. 4.Bott.de synod.epi.par.3. art.2. num.27. solicitudo namque totius Prouinciæ Metropolitano commissa est dixi supra autho.9.sub num.6.& authorit.20. & est suffraganei superior,& iudex eius subditorum in casibus sibi a iure permissis,vt late etiam fuit demonstratum autho.16.num.10.& autho. 17.num. 12.& autho.18. sub num.16. Non est ergo iudicandum de Archiepiscopo sicut de episcopo alieno,& sic remanent prædictę auctoritates intactæ secundum dispositionem iuris communis,& non correctæ per Concil.Trid.sess.6.capitul.5.Igitur Archiepiscopus in quolibet loco suæ Prouinciæ etiam exempto,non obstante quocunque priuilegio contrario,potest facere ante se libere portari Crucem,benedicere populo, & audire publice vel priuatim diuina officia,& in Pontificalibus celebrare, & coram se facere celebrari sine Pontificalibus tamen. d. clemen. Archiepiscopo , de priuileg.

A *ADDITIO. Licet episcopus possit ministrare illa , quæ sunt ordinis , tamen postquam fuerit in Archiepiscopum promotus, & nondum pallium consequutus, nō potest ordines conferre, vt episcopus,nec Archiepiscopus: & istud est verum de clericis sui Archiepiscopatus,quia tunc videtur conferre ordines iure suo, & tanquā Archiepiscopus in subditum suum, & in collatione ordinum in sua diœcesi & Prouincia utitur pallio,quod adhuc non habuit.Ita intelligitur tex. in d cap quod sicut, §.præterea.in fine , de elect Potest tamen ante receptum pallium alteri committere glo in c.1.de transl.episc Alios tamen clericos potest ordinare si sit inuitatus ab alio episcopo,& nomine illius,alia episcopalia exercere,& ratio est,quia illud non uidetur facere iure suo & tanquam Archiepiscopus,sed ut simplex episcopus, tum quia etsi habuisse pallium,non posset eo extra Prouinciam suam uti ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar & Ancha in d. c.quod sicut,§.præterea,& in c suffraganeis. eo tit de elect.*

Item Archiepiscopus,qui renunciauit Archiepiscopatui,& sic loco,& nō dignitati, nō potest exercere Pontificalia cum pallio in diœcesi & Prouincia renunciata etiam cum consensu Archiepiscopi successoris,& suffraganeorum,sed tātum exercere Pontificalia sine pallio cum consensu prædictorum quemadmodum in alijs diœcesibus

Sedis Apostolicæ protectione sita sunt, negligentes exequi Decretum eiusdem Conc. sess. 25. de ref. r. cap. 8. de regul. de quo late per Nauar. cons. 83. de regular.

XXXVIII. auctoritas, quia metropolitanus cum duob. antiquiorib. suffraganeis potest in Prouincia erigere vnum, aut plura collegia seminarii ob ecclesiarum paupertatē, iuxta Decretum eiusdem Conc. sess. 23. de ref. c. 18.

XXXIX. auctoritas, nam Archiepiscopus potest in casibus sibi permissis reum exulare extra Prouinciam cap. 2. de arbitr. An vero possit relegare extra Prouinciam quando in Prouincia, seu diœcesi metropolitana non extat insula, & an tunc sententia operetur extra territorium, vide Felin. in c. postulasti. sub nu. 2. de for. comp.

XL. auctoritas est, quia licet Archiepiscopus non dispenset cum subditis suffraganeorum suorum, vt per Doct. in c. ad extirpandas, de fil. presbyt. tamen in casibus in quibus potest iudicare, poterit etiam dispensare Felin. in c. pastoralis. nu. 7. de off. ord. & in quibus casibus possit Archiepiscopus dispensare vide Burgas. de Irreg. p. 3. in tit. de dispen. Archiep. fol. 76.

ADDITIO. Burgas. in loco præallegato tenet, quod Archiepiscopus dum visitat diœcesim suffraganei audiendo confessiones in pænitentialibus potest dispensare in foro conscientiæ, idem dicit Abb. in c. ad extirpandas de fil. presb. & dictum fuit supra auct. 33. Item quando in foro exteriori dispensatio est debita ratione causæ & personæ debet remittere ad suffraganeum eius subditum, vt dispenset cum eo, quo recusante vel negligente Archiepiscopus dispēsabit quod intellige vt dictum fuit supra auct. 19. Item vbicunque suffraganeus culpa sua ius dispensandi perdidisset potest Archiepiscopus dispensare. Item quando episcopus est suspensus ad tēpus & dispensatio pro magno bono fiendo, vel magno scandalo vitando celeritatē requireret, tali casu fit deuolutio ad Metropolitanum, ita per Burg. vbi supra qui multa allegat.

Alius casus est, quod si ecclesia Cathedralis non habet capitulum actu, sed habitu, & quando nullus canonicus est in sacris in ecclesia suffraganea, tunc Metropolitanus potest exercere iurisdictionem, & vacante sede Metropolitana, Capitulum Metropolitanum ita per Paul. de off. & pot. Cap. sed va. par. 1. q. 1. sub nu. 5. Item quando est discordia inter episcopos suffraganeos super perceptione iurium episcopalium in ecclesia, quæ est sita in confinibus duarum diœcesum, potest Metropolitanus eos cogere vt concordent, Bellenci. in tract. de charita. subsi. q. 52. Item Archiepiscopus habet iurisdictionem in subditos suffraganei, quando clericus publice tenet illicite ecclesiā vt in terminis c. ad extirpādas. de fi. presby. dictū fuit sup. auct. 20.

Et licet Archiepiscopus nihil possit in diœcesibus suffraganeorum nisi in casibus a iure expressis, an idem sit in similibus vide Felin. in c. pastoralis sub num. 3. de rescrip. vbi videtur tenere esse periculosum hoc dicere.

Hæc breuiter non sine magno labore recollegisse sufficiat de Casibus Archiepiscopo competentibus in iure expressis, vltra glo. Abb. & Felin. in d. c. pastoralis, de off. ordi. glo. in summa, & in c. conquestus 9. q. 3. & glo. Host. & Doct. in capitu. 1. de suppl. negl. prælat. in 6 & per eundem Host. in summa de off. ordin. & Paul. de visita. par. 1. quæst. 10. num. 50. Lancell. Corrad. in templo omnium iudi. lib. 2. c. 4. in tit. de Archiepiscopo. Ceteras vero auctoritates lector suppleat. His tamen quadraginta auctoritatibus puto fuisse satisfactum hodie die 9.

Martii 1585. In festiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum familiæ meæ Protectorum; est.n.in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus istorum Sanctorum.

Archiepiscopos autem his, & alijs auctoritatibus in casib a iure permissis expressis vtendo, moneo esse memores de dicto Apostoli (vt non dominantes in Clericum) relato a Gratiano in c.quia. 10.q.3.& legitur in epistola in festiuitate sancti Apollinaris die 23.Iulii.

Fuit autem iste Tractatus deinde Neap. Impressus in anno 1586. simul cum alio tractatu, sic inscripto de Concilio Prouinciali, & auctoritates Archiepiscopi in suffraganeos, eorumque subditos, & in tota Prouincia tractatus auctore Stephano Quaranta V.I.D.Canonico Neapolitano.&c.

ARCHIVVS.

Cognit tit. de off. ordinarij.

PRÆTER Summistas sciendū est, quod bonorum ecclesiasticorum Archiuū tenentur facere Prælati in eorum diœcesibus, & administratores ecclesiarum ex Constitutione Sixti V.incip.Prouida.

Romani Pontificis circumspectio, & infra. Mandantes vniuersis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, episcopis, Abbatibus, alijsque Prælatis, & Præsidentibus ecclesiarum, Monasteriorum, vniuersitatum, collegiorum, & Præceptoriarum maiorum, ac similium ecclesiasticarum dignitatum quocunque nomine censeantur, sæcularium, & quorumuis ordinum, ac militiarum regularium, nobis, & Sedi Apostolicæ immediate subiectorum, siue nullius sint Diœcesis, siue alias quomodolibet exempta existant, dum tamen ordinariam in subditos, aut quasi episcopalem iurisdictionem, de iure, consuetudine, aut priuilegio habeant, aut exerceant per Italiam constitutis, vt loco Arbitrij generalis ecclesiastici sui per nos suppressi, ipsi & eorum vnusquisque qui hactenus inuentaria huiusmodi non confecerunt, debeant omnino intra annum, a die quo præsentes nostræ ad eorum notitiam peruenerint, omnium, & quorumcūque bonorum immobilium, censuum, canonum liuellorū, prouētuum annuorum iurium, iurisdictionum, ac priuilegiorum, & scripturarum quæ eis eorumque arbitrio annotatione digna videbuntur Ecclesias, monasteria, collegia, vniuersitates, Præceptorias maiores, & dignitates, quibus ipsi respectiue præsunt pertinentium, & in quorū possessione existunt inuentaria diligenter conficere, & deinde quicunque eorum in regimine, seu administratione ecclesiarum monasteriorum, collegiorū vniuersitatum, & Præceptoriarum maiorum, seu in dignitatibus huiusmodi successores fuerint, simili intra annum a die habitę possessionis similia inuentaria de nouo conficere, seu renouare teneantur. Curēt præterea sine vlla impensa grauamine, ea autem aut solutione suorum subditorum per omnes, & singulos, qui vel eorum iurisdictioni quomodolibet subiect. sunt, vel in eorum Ciuitatibus, Diœcesibus, & districtib. respectiue existunt, etiam si exempti, & pariter nobis, ac dictæ Sedi immediate subditi esse noscuntur, Abbates, Pręposítos, Priores, Vicarios Guardianos, Abbatissas, Priorissas, & cuiuscunque ecclesiæ, vel pii loci sæculares, vel regulares, & alios quocunque titulo, & nomine præfectos vtriusque sexus bona stabilia, iura, census, redditus, & prouentus quomodolibet possidentes, ceterasque personas ecclesiasticas quascunque dignitates, personatus administrationes, vel officia, aut beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumuis ordinum regularia in quibusuis, ecclesiis, seu ipsas parochiales, aut alias ecclesias in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet

modolibet obtinentes; Præceptores quoque minores, & alios qui beneficia quæcumcunq; militiarum obtinent, denique per omnes, & quoscunque administratores, Rectores, Custodes, officiales, operarios, & quocunque nomine nuncupatos superiores quorumcunque hospitalium, Sodalitatum Confraternitatum, Seminariorũ, Montium pietatis, collegiorũ studiorum generalium, fabricarum ecclesiarũ, & piorum vel religiosorum locorum, etiam quæ per laicos, seu clericos coniunctim, vel diuisim regi, aut gubernari solent per modernos quidem intra eundem annum, vt præfertur, eorum vero singulorum pro tempore successores ẽt intra annum, vt dictum est, inuẽtaria huiusmodi bonorum, ac aliorũ supradictorum quæ eorum curæ, seu administrationi commissa sunt, similiter accurate, & diligenter confici; & ad se deferri, eosque ad id per censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedijs sibi bene visa cogant, & compellant, ac demum inuentaria omnia prædicta tam a seipsis, quam ab alijs confecta similiter gratis, & sine vlla etiã minima impensa aut exactione in loco congruo ad id deputato, ac tuto, & bene clauso reponãt, atque perpetuo custodiant, & conseruent, laudabilemque hanc consuetudinem, vbi iam viget, prosequantur, vbi vero non est, quam primum introducant.

Romæ die 8. Iunij 1587.

Et per hanc Constitutionem determinatur quæstio disputata per Abb. in sua q. 3. dub. 4. sub num. 16. & per Couar. in c. 1. de testa. nu. 9. An episcopus, seu Prælatus teneatur facere Repertorium, seu Inuentarium rerum ecclesiæ. De hoc Archiuo faciendo fuit prouisum per multa Concil. Prouin. Metrop. præsertim per Neap. sub tit. de visita. §. quoniam fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere Inuentaria, & maior ecclesia tenetur habere Archiuum vbi collocari debent Pauli. de visita. par. 2. q 3. Fuscus de visita. cap. 15. num. 33.

ADDITIO. Archiuus est locus in quo reponuntur scripturæ publicæ quem armarium librorum appellat gloss in clem. vnica in ver. Archiuis de iureiuran in quo tex. & in c peruenit. 30. q. 1. fit mentio de Archiuis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & nota quod qualibet ciuitas debet habere archiuum publicum, & Camerã actorum in quo reponantur acta, & instrumenta publica vt facilius inueniantur, ac incorrupte seruentur tex. est nota in auth de defenso ciui. §. pen. ver præcepta. vbi gl. etiam ponit qualiter vocetur præpositus archiuo publico, & quod faciat fidem instrumentum productum ex publico archiuo habens publicum testimonium, est text in auth: ad hæc. (. de fi instru. in l. cēsus. ff de probat. in l. moris § solet ff. de pœnis Grau. consi. 601 nu. 2. lib. 4. & quando dicatur habere publicum testimonium vltra gloss. ibi declarat Abb. in c ad audientiam, de præscrip. & ad prædicta vide etiam Innoc. in c. 1. de procura. & Quintil. Mandos. super glo facult. § Habita. in ver. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRAETER Summistas sciendum est, quod contra exercentes Astrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunq; diuinationum genera, librosque de eis legẽtes, ac tenentes, extat Sixti V. Constitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & alias Neapoli impressa, Incip. Cœli, & terræ creator Deus, & infr. fol. 51. in Bullario.

Cõgruit tit. de Sortilegiis.

Hac perpetuo valitura Constitutione Apostolica auctoritate statuimus, & mandamus vt tam contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscunque dictæ Iudiciariæ Astrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam, Nauigationem & rem Medicam in posterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum quibus de futuris contingentibus successibus, fortuitisque casibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam si id se non certe affirmare asserant, aut protestentur, quam contra alios vtriusque sexus qui supradictas damnatas vanas, fallaces, & perniciosas diuinandi artes siue scientias exercens, profitentur & docent, aut discunt, quiue huiusmodi illicitas diuinationes sortilegia superstitiones, veneficia, incantationes, ac præmissa detestanda scelera, & delicta vt præfertur faciunt, aut in eis se quomodolibet intromittunt, cuiusque dignitatis, gradus, & conditionis existant tam episcopi, & prælati superiores ac alii ordinarii locorum, quam inquisitores hæreticæ prauitatis vbique gentiũ deputati etiã si in plerisque ex his casibus antea non procedebant, aut procedere nõ valebant, diligentius inquirant, & procedant, atque in eos seuerius canonicis pœnis, & aliis eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes & singulos libros opera & tractatus huiusmodi Iudiciariæ Astrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chyromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Auspicia, execrabiles incantationes, ac superstitiones continentur, ac vt supra in memorato Indice interdictos sub censuris, & pœnis in eo contentis, a quibuscunque Christi fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, sed illos episcopis, & ordinariis locorum, vel inquisitoribus prædictis præsentari, & consignari debere, & nihilominus eadẽ auctoritate statuimus & mandamus ut contra scienter legentes, aut retinentes libros, & scripta huiusmodi seu in quibus talia continentur, similiter iidem inquisitores libere, & licite procedant, ac procedere & pœnis condignis punire, & coercere possint. Non obstantibus, &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & scripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ Necromantiæ, siue in quibus continentur Sortilegia, veneficia, auguria auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reiiciuntur.

Episcopi vero diligenter prouideant, ne Astrologiæ iudiciariæ, libri tractatus, indices legantur, vel habeãtur, qui de futuris contingentibus successibus, fortuitisue casibus, aut iis actionibus quæ ab humana uoluntate pendent, certo, aliquid euenturum affirmare audeant. Permittuntur autem iudicia, & naturales obseruationes, quæ nauigationis, Agriculturæ siue Medicæ artis iuuandæ gratia conscripta sunt.

Censuras, & pœnas de quibus in prædicta constitutione fit mentio, vide infra in verbo libri prohibiti, & ad declarationem omnium prędictorum vide Abb. in c. ex tuarum, nu. 6. de sortile. & Caiet. in Suman ver. obseruatio astrorum. Et pro interpretatione, & significatu vocabulorum vide c. 1 26. q. 3. & cap. nec mirum 26. 15.

ADDITIO. Ultra Abb in d c. 1. de sorti. adde Paul. Grillan in trac. de sortile q. 11. nu 12 & 22 & Corrad Lancel in templo omni. iudi lib 1 c. 1. vers. sortilegia euitare. Nauar consi. 1 sub tit de sortile. & quæ diffusius refert Ambros. de Vignat. vna cum annot Franc. Pegn in tract de hæret. q. 10.

BAN-

BANNITORVM FAVTORES.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod contra ecclesiasticas personas Regni Neapolitani Bannitorum fautores fuit per Sixtum V. prouisum per Breue tenoris sequentis videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecisti, in Regno Neapolitano, ac præsertim in Prouincia Aprutij nonnullos Bannitos viarum grassatores existere, contra quos pro tui officij debito omni studio procedere intendis, & ad id necessaria omnia remedia præparasti. Ne autem dicti banniti & viarum graßatores condignas delictis suis pœnas euadant, prouidere volentes omnibus & singulis Abbatibus, Prioribus, Abbatissis, Priorissis Præpositis; Plebanis. Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectorib. & alijs quibusuis personis ecclesiasticis sæcularibus, & quorumuis ordinum & militiarum regularibus, Regni, & Prouinciæ huiusmodi sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, a qua nisi a nobis aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolui nequeant, districte prohibemus, ne dictos bānitos, & viarum grassatores in Monasteria, domus, ecclesias, cappellas, hospitalia, aut quæuis alia loca recipere, seu in eis occultare, aut illius auxilium, consilium, fauorem seu victum aut vestitum vel alia eis necessaria directe, seu indirecte quomodolibet præstare audeant, seu præsumant; non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, nec non monasteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Ceterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, volumus & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod præsentium transumptis etiam impressis, & sigillo tuo obsignatis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberet, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctū Petrū sub Annulo Piscatoris die 20 Maij. 1589. Ponti. nostri anno quinto. M. Vestrius Barbianus. Antonius Rulessius. A tergo. Dilecto filio nobili viro Ioanni de Zunica Proregi Neapolitano Locus Sigilli Impressa Neap Apud Horatium Saluianum 1589.

De materia bannitorum, & eorum fautorum extant nonnullæ Bullæ præsertim Greg. 13. incip. Tanta. fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc nostri. fol. 18. cum ibidem adnotatis per dominum Laertium Cherubinum Iure consultum Romanum eximium compilatorem Bullarij super quibus extant cons. Nauar 57. 68 & 59 de sent. excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quo ad victum adiuuant in extrema necessitate, faciendo eleemosynam, vel aliud opus genere suo bonum, ad finem conuertendi, & pænitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi qui per ignorantiam receptauerint aliquos nescientes eos esse bannitos ex dictis per Ang. in tract. malefic & ibi Augusti. Arimmen. in apostil. in ver. maleficio semper assistit. nu. 23 per Nell in tract bann. in 3 par. secundi temporis. q 20 Afflict in Const. Pactarenorum num 8 cum receptare in se non sit delictum. Boss in tit. de rapinis nn. 21. in foro autem exteriori præsumitur scientia quando esset publicum, & notorium illos esse bannitos. glos. in l. 1. ff. de receptat & per dictos Doctores in locis prealleg & quando dici potest esse publi-

cum

cum late per Boß. vbi supra.

Est & alius casus vt non incurrant quoties huiusmodi receptatio a personis ecclesiasticis esset coacte & non voluntarie facta propter violentiam bannitorum, adeo vt non possent illos expellere absque sui periculo. Afflict in d. const. nu. 3. Campan. in c. regni licet contra receptatores sub nu. 10. Rolan. cons. 45. vol. 1.

Tertius est casus vt non incurrant quoties ipsæ personę ecclesiasticæ talis bannitos receptarent animo exhibendi, & præsentandi curiæ, dummodo talem habuerint intentionem in specto tempore receptionis, secus vero si ex post facto hoc deliberauerit prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi supra q. 24.

Præallegata Sixti Quinti constitutio est tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

HOC Nostri Pontificatus initio inter multa Reipublicæ damna & incommoda, quæ menti nostræ obuersabantur, nobis longe fuit grauissimum, quod Populos S. R. E. ditioni temporali subiectos, nō modo ad rerum substantiarumque suarum perturbationem & iacturam, sed etiam vitæ periculum redactos inuenerimus, Exulibus, Bannitis, cæterisque id genus facinorosis hominibus ita vndique ingruentibus & grassantibus, vt vix quisquam ab hac hominum peste tutus alicubi consistere posse videatur. Quare cum ad hæc sananda mala, ex officij nostri debito, & præcipua erga nostros, ac eiusdem R. E. subditos charitate assidue extimulemur, nihil nō agere & tētare decreuimus quo Populis optata quies, salus, securitas, & tranquillitas per nos restituatur. Quod ita demum, Deo auxiliante, speramus nos esse consecuturos, si caute prouideatur, ne vllum domi forisque intra extraue fines nostros criminosis hominibus huiusmodi pateat diffugium, aut receptaculum, sed omnino legum & Magistratuum seueritatem Iustitiæque gladium subire, ac debitas pœnas luere cogantur.

Itaque de fratrum nostrorum consilio, omnes & singulas Cōstitutiones a fel. rec. Pio. II. Paulo etiam II. Sixto IIII. Iulio similiter II. Leone X. Clement VII. Iulio. III. Pio etiam IIII. Pio V. Greg. XIII. & quibusuis alijs Rom. Pont. prædecessoribus nostris, suo cuiusque tempore in detestabile prædictorum, & aliorum infrascriptorum hominum genus, pro temporis & criminum ratione editas, cū omnibus & singulis in eis contentis, quo ad ea quæ præsentibus non contrariantur, & excepta Excommunicationis sententia, per easdem Constitutiones in illis contrauenientes promulgata, quam ne animarum perniciem potius quam salutem adferat consulto tollendam & submouendam duximus, ex certa scientia nō stra approbantes, & innouantes illarumq; omniū tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis & insertis haberi volentes.

Vniuersis & singulis Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, etiam quacunque Ecclesiastica dignitate fungentibus, nec nō Vicarijs feudataris, Armorum Ductoribus, Capitaneis, Magistratibus, Cōmunitatibus, Vniuersitatibus, & Officialibus Ciuitatum, Terrarum, Castrorū, Oppidorum, & aliorum quorumcunque locorum prædictæ R. E. mediate, vel immediate subiectorum in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, nec non duorum millium per Communitates, & mille per Vniuersitates, ac quinque millium ducatorū auri Cameræ Apostolicæ irremissibiliter ipso facto applicando-

candorum per Dominos temporales, & alios prædictos absque alia declaratione incurrendis pœnis (vltra alias in eorundē prædecessorū nostrorum & literis contentas) districte præcipiendo mādamus, quatenus adhibita exactissima diligētia, de qua per publica documenta, & alias probationes fidem faciant, eorū Ciuitates, Terras, Oppida, Castra, Villas, dominia, loca, & territoria omnia perduellionibus Homicidis, Latronibus, viarum Grassatoribus, Raptoribus, Incendiariis Sicariis. Exiticiis, publice quietis perturbatoribus armatas facientibus statum Ecclesiasticum hostiliter peragrantibus pro quocūque crimine capitali, etiam in contumaciam Bannitis, aliisque similibus notoriis delinquentibus & facinorosis hominibus etiam nondum condemnatis, eorumque fautoribus, & complicibus quos omnes nostros, dictæque R. E. rebelles, ac publicos Hostes esse decernimus, secura, libera, & expurgata custodire, tenere & præseruare. Nec non si quos ex ipsis eo accedere vel commorari, seu ad prædicta loca declinare, vel illac per transire cōtigerit, statim illos capere & apprehendere, ac ad carceres conducere, captosque nostris & pro tempore existentium Romanorum Pontificum Magistratibus, & Officialibus fideliter tradere & consignare, Populosque suos pulsu campanarum & aliis signis ad arma conuocare, & coadunare teneantur.

Quod si illos capere & apprehendere per se ipsos nequiuerint, finitimas quasque Communitates & Vniuersitates necnon dominos temporales commonefaciant, & in auxilium conuocent, iunctisque simul viribus eosdem perduelliones, homicidas, latrones, & alios prædictos forti manu & incessanter quocunque se verterint, etiam extra proprium territorium, & iurisdictionem in ipso persequutionis actu vsque ad vltimam eorum profligationem prosequantur, ac vt capiantur, & apprehendantur, seu profligentur omnem operam adhibeant.

Cumque verisimile non sit, huiusmodi hominum genus in occulto versari, & eos qui ad custodiam tenentur si diligenter inuigilent illorum notitiam non habere, neque tantam multitudinem esse posse, quin ad hominis temporalibus, ac Communitatibus, & Vniuersitatibus prædictis vinci & opprimi queat iuncto præsertim finitimorum auxilio, cauillosę excusationes sibi in posterum nullo modo suffragentur.

Particulares vero personæ cuiuscunque status, gradus, & conditionibus existentes sub quingentorum ducatorum similiter eidem Cameræ ipso facto applicandorum, aliisque corporalibus, etiam vltimi supplicii inclusiue Gubernatorū & Officialium prædictorum arbitrio iuxta cuiuscunque personæ & culpæ qualitatem extendendis pœnis cum primum campanæ sonitum aliaue signa populū aduersus dictos facinorosos homines conuocantia audiuerint, vel alias de illis quomodolibet notitiam habuerint arma capere, & ad locum necessarium accurrere, ac vna cum aliis & per se ipsum omnem conatum in persequendis capiendis & profligandis Bannitis, aliisque nefariis hominibus prædictis adhibere teneantur.

Præterea sub eisdem pœnis omnes & singuli prædicti tam in Vrbe, quam extra eam ad quācunque Curiæ, seu Ministrorum & Executorum Iustitiæ, vel cuiusque eorum simplicem requisitionem, ac etiam nulla requisitione præuia (si aliquos ipsis resistere vel sese opponere, seu aliquod impedimentum adferre, eosue ad aliquam executionem faciendam auxilio egere quoquo modo cognouerint) eisdem Curiæ Ministris & Exequutoribus opem & fauorem, armata etiā manu cōferre & subuenire ac præsto esse, & denique obedire eosque si opus fuerit in perquisitione, executione, permāsione, trāsitu, & aliis pmissis comitari debeāt.

In-

Insuper statuimus, & ordinamus, vt si qui ex Perduellionibus homicidis, latronibus, furibus, & aliis facinorosis hominibus prædictis in Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Villis, Dominiis, locis, & territoriis huiusmodi damna aliqua intulerint seu furtum, aut latrocinium commiserint, nec capti & deprehensi fuerint, sed impune euaserint, Domini temporales seu Communitates & vniuersitates Nobis & Sedi Apostolicę mediate ac immediate subiecti, in quorũ locis territoriis, & iurisdictionibus respectiue similia perpetrata fuerint, pręter hoc quod ad damnorum quorumcunque sic illatorum parti læsæ damnaque huiusmodi patienti, ac eorum hæredibus plenariam restitutionem & satisfactionem omnino teneatur, ad tantundem etiam quantum damna illata æstimata fuerint Cameræ prædictæ realiter, & cum effectu persoluendum eo ipso sint districti, ac alias prout latius continentur in aliis literis dicti Pii V. prædecessoris contra dominos ac Communitates, & Vniuersitates eorum territoria non custodientes editis, quas, firmis tamen remanentibus aliis supra & infrascriptis pœnis tenore præsentium etiam innouamus.

Duces quoque, Principes, Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, Vicarios, Feudatarios, Gubernatores, Magistratus Doctores, Capitaneos, & Officiales prædictos, nec non quoscunque alios cuiuscunque etiam Ecclesiast. dignitatis, conditionis, status, gradus, ordinis, excellentiæ, sexus, & ætatis, dummodo decimum quartum illius annum excedant huius status & iurisdictionis nostræ temporalibus, ac pręd.ctæ R.E. in eisdem temporalibus mediate vel immediate subiectos etiam Dominia iurisdictiones & loca extra statum prædictum obtinentes, qui Perduelliones, homicidas, latrones, & alios nefarios homines prædictos in suis quisque Dominiis, Terris, Oppidis, Castris, Fortalitiis, villis, locis, territoriis, seu domibus tam in ipso statu, quam extra eum consistentibus receptauerint seu confouerint, aut quod in illis recipiãtur vel confoueantur quoquomodo permiserint, seu ne iis capientur impediuerint vel captos eripuerint seu occultauerint, aut illos potestatem seu commoditatem euadendi fecerint, vel carcerem aut aliã quamcunque custodiam effregerint, inuaserint, aut quoquo modo violare tentauerint, siue ad hoc homines vel arma aliaue ministrauerint, siue alias auxilium, consilium, vel fauorem, palam, vel in occulto per se vel alium seu alios quoquo modo etiã extra territoria iurisdictiones, & domos proprias præstiterint seu pręstare permiserint, vel etiam quoscunque Iudices, Ministros, aut Executores Iustitiæ in perquisitione, captura vel abductione, ac omnino in eorum officii libera exequutione, siue in Vrbe siue extra vbique locorum impediuerint, seu verberauerint vel insequuti fuerint, aut concusserint seu minis vel alias perterrefecerint, aut ad arma conclamauerint, alio sue concitauerint seu talia fieri mandauerint facientibus adhæserint, & fauerint seu, alicuius Magnatis nomen auxilii causa aduersus Curiam Executores & ministros pręd.ctos innocauerint seu franchisias appellauerint (contra quas aliam constitutionẽ dicti Greg. prædecessoris desuper editam similiter innouamus. Acrioribus etiam remediis in dies vsuri pro huiusmodi Asylis, præsertim in dicta Vrbe, tollendis, & omnino extirpandis) Læsæ Maiestatis reatum verum, ac nulla iuris aut hominis fictione conflictum crimen incurrisse, & eiusdem R. E. rebelles, omnibusque & singulis priuilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus & personalibus, nec non Ducatibus, Principatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Dominiis, Vicariatibus, Gubernus, locis, iurisd.ctionibus, dignitatibus, etiam Ecclesiasticis honoribus, iuribus, officiis,

ciis,

ciis, pensionibus, beneficiis & fructibus Ecclesiasticis, ac etiam quibuscunque feudis, & concessionibus, quæ a Rom. prædicta & quibuscunque aliis Ecclesiis obtinent, & in futurum obtinebunt, ceterisque etiam immobilibus, mobilibus & se mouentibus bonis iuribus & actionibus, eo ipso priuatos, ipsosque & illorum filios ad illa & quælibet alia in posterum obtinenda, ac quoscumque actus legitimos exercendos inhabiles & indignos fore atque esse. Nec non a toto statu Ecclesiastico vna cum eorum familiis perpetui exilii pœna damnari, Domosque ædificia arces, & fortalitia eorum demoliri, & solo æquari seu aliis dictæ Cameræ iuribus adscribi debere, nec illis portam vllius dignitatis Ecclesiasticæ vel mundanæ vnquam patere decernimus & declaramus.

Vasallos vero Custodes, Capitaneos, Officiales, Populos & subditos eorundem a fidelitatis iuramento, ac homagijs & quocumque alio iure quo ipsis quomodolibet adstricti fuerint ex nunc penitus absoluimus & liberamus.

Ducatus autem dominia, Vicariatus, gubernia, feuda, Ciuitates, Terras Oppida, Castra, ceteraque bona prædicta, nec non iura & actiones cum fructibus, & emolumentis eorundem Fisco nostro & Cameræ prædictæ ipso facto absque aliqua declaratione, citatione, Iudicis sententia seu decreto vel alia iuris & facti solennitate habenda, etiam in præiudicium filiorum descendentium & aliorum quorumcunque Agnatorum in inuestituris, concessionibus, seu alijs dispositionibus, comprehensorum in omnibus & per omnia perinde ac si per lapsum temporis illorum concessionis, & finitam lineam ad ipsam Cameram redijssent seu deuoluta essent; confiscamus, applicamus & incorporamus illaque sic nobis & pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, & Cameræ prædictæ aperta deuoluta, confiscata, applicata & incorporata sub constitutione eiusdem Pij V. prædecessoris de huiusmodi dominij & iurisdictionibus in feudum, aut alias non concedendis minime comprehendi etiam declaramus.

Nec non quæcunque fideicommissa, substitutiones & alias dispositiones sub quacumque verborum forma, etiam cum expressa alienationis prohibitione, alijsque strictissimis clausulis & cautelis conceptas ad hoc vt fructus bonorum huiusmodi fideicommissis subiectorum durante vita naturali delinquentis etiam in contumaciam ex prædictis causis condemnati Fisco applicentur, & in dicta Cameræ vsum conuertantur, proprietatesque dictorum bonorum quamdiu delinquens naturaliter vixerit per Fiscum & Cameram huiusmodi possideantur, & detineantur tollimus & abrogamus.

Ad hæc Communitates & Vniuersitates huiusmodi, si homines facinorosos prædictos receptauerint, tolerauerint cibis, commeatu, auxilio, consilio vel fauore aut quocumque alio modo etiam vt euadant per se vel alios iuuerint omnibus pœnis supradictis supponimus, eorumque res & bona omnia nec non fructus & emolumẽta eidem Fisco modo, & forma præmissis applicamus & appropriamus.

Particularibus autem Hominibus qui ad facinorosos prædictos capiendos, & apprehendendos, Iustitiæque; Ministris tradendos sufficientibus viris fuerint destituti, nisi eosdem illico propalauerint, Officialesque Populos, & finitimos, ita vt nullo modo euadant conuocauerint. Ac demum ijs qui aliquem in præmissis culpabilem scierint, nec nobis vel successoribus nostris, seu alicui per quem ad nos vel dictos successores fideliter deferatur intra trium dierum spacium reuelauerint pœnam arbitrio iudicis pro modo culpæ etiam vsque ad mortem inclusiue infligendam statuimus.

Decernentes super omnibus & singulis præmissis per accusationem, delatio-

nem,

nem,inquisitionem,& quouis alio meliori modo procedi posse.

Ac quæcunque vetusta priuilegia siue exemptiones etiam immemorabiles, vel alias quascunque prætensiones de recipiendis & non consignandis huiusmodi Bannitis & alijs facinorosis hominibus nemini contra præsentium tenorem suffragari etiam si de eis specialis,& indiuidua mentio facienda esset,neque Receptatores,Fautores,auxiliatores, consultores, & alios quoscunque præsentibus nostris ac prædecessorum nostrorum literis, vt præfertur approbatis,& innouatis quomolibet contrauenientes quocunque prætextu etiam Agnationis,& cuiuscunq; Consanguinitatis etiam in primo gradu aut vnico,& nō dolose & penitus inculpare,nec ad malum finem receptionis vllatenus excusari,Cū beneficium publicum sit priuatæ necessitudini præferendum, nec dolus absit ab eo qui ipsius nefariis hominibus & publicis inimicis quoquomodo se amicū præstat,genusque hominum huiusmodi facile cognoscatur.

Eum quoque qui sese vi & metu ad manifestum,& instans vitæ periculum eui tandum,de quo tamen per ligitimas probationes docere teneatur, eis receptum dedisse siue victum & alia præstitisse asseruerit, nequaquam excusari nisi quā primum se subripere,vel alios transmittere potuerit nulla interposita mora de transitu, vel statione dictorum facinorosorum hominum viciniorē locum, illiusque Magistratus & Officiales certiorauerit.

Et nihilominus vt præmissa suum debitum (prout ex intimo cordis nostri affectu exoptamus) consequantur effectum, Dilectis filiis eiusdem S.R.E. Camerario, Vrbis Gubernatori,Causarum Curiæ Cameræ prædictæ, Generali Auditori, necnon Prouinciarum nostrarum Legatis, de quibus plurimum confidimus, ac Vicelegatis, & Præsidibus Ciuitatumque & aliorum locorum prædictorum Rectoribus,& Officialibus,ac ceteris omnibus singularum constitutionum & literarum prædictarum Executoribus similiter in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ pœna per Apostolica scripta mandamus; vt quisque pro se ad omnimodam præsentium,ac aliarum literarum & constitutionum prędictarum, necnon pœnarum omnium in eis contentarum executionem omnino procedentes illas omnes,& in eis contenta quęcumque semper & vbique per omnia loca prędicta,ac ab omnibus sub illis comprehensis inuiolabiliter obseruari, Capitalesque sententias prędictas a Iustitię Ministris absque alicuius irregularitatis incursu exequi mandent,& faciant,ac pro executione pœnarum pecuniarū contra Communitates, Vniuersitates, dominos temporales, & alios prędictos propter eorum inobedientiam represalias concedant, realiterque & irremissibiliter dictas pœnas pecuniarias exigant.

Non obstantibus fideicommissis inuestituris,concessionibus,substitutionibus, testamentis, & aliis dispositionibus, nec non priuilegiis,exemptionibus,ac aliis prę missis,quorum omnium tenores ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent pręsentibus haberi volumus pro expressis,& insertis,nec nō omnibus quę in singulis literis prędictis concessum est,non obstare,ceterisque contrariis quibuscunque.

Rogamus quoque & hortamur artcte in Domino omnes & singulos quamcū que iurisdictionem temporalem extra statum Ecclesiast. prędictum exercentes, etiam Regia Ducali,vel alia quacumque mundana vel Ecclesiastica,auctoritate, superioritate & excellentia fulgentes, velint pro sua in nos & hanc sanctam Sedem Apost.deuotione,& obseruantia, reique ipsius ęquitate prouidere, ne post hac in prouinciis,dominiis & locis suis perduelliones, homicidæ, & alii facinerosi prę-

rosi prædicti ullo modo recipiantur, assecurantur vel tuti reddantur, quinimo si ipsos ad illa declinare, aut ibidem reperiri contigerit per suos Iustitiæ Ministros & Executores capi, & apprehendi, ac ad Præsides & Gubernatores Prouinciarum & locorum nostrorum unde ipsi originem traxerint vel delictum commiserint libere conduci & remitti; eisque consignari mandent & procurent: Ac quoscumq; saluos conductus, alias assecurationes reuocent, & annullent, prout nos vice versa idipsum contra huiusmodi facinorosos homines à dictis eorũ Prouincijs, & dominijs bannitos fieri, & obseruari curabimus: sperantes hac optima ratione omnino futurum, vt eiusdem R.E. & cuiusque eorum ditionis, status (annuẽte Domino) expurgetur, populique nobis, & illis subditi pacis, & tranquillitatis dulcedine fruantur.

Vt autem præsentes literæ omnibus innotescant, & ne quisquam illarum ignorationem allegare possit iubemus illa valuis Ecclesiæ S. Ioann. Lateranen. & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ appendi, eisque detractis illarumue exempla etiã impressa in eisdem locis affixa relinqui, factaque huiusmodi publicationem volumus ipsas præsentes hic in Vrbe publicatas die sequenti, extra eam vero post decem dies quoscumque perinde arctare, atque afficere, ac contrafacientes pœnas, & alia supradicta omnino incurrere, ac si eis singulis præsentibus in proprijs eorum personis & locis intimatæ fuissent.

Insuper earundem præsentium exempla etiam impressa Notarij publici manu, & Camerarij prædicti, aut alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignata, eandem prorsus fidem vbique locorum in iudicijs & extra illa facere, quæ ipsemet præsentes facerent si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nec non quod quælibet Communitas, Vniuersitas & Populus quarumcumque Ciuitatum, Oppidorum, Castrorum & locorum prędictorum sub indignationis nostræ ac mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis statim cum præsentes literæ nostrę huiusmodi siue earum transumptum etiam impressum ad eorum notitiam peruenerit. Conuocato publico consilio in præsentia Officialium Syndicorum, & curam maleficiorum habentium, eas vna cum alijs prædecessorum nostrorum constitutionibus sic vt p̃fertur confirmatis & innouatis ibi alta & intelligibili voce, etiam vulgari sermone illas declarando, vt melius & facilius ab omnibus percipi & intelligi possint legi, & facere, & deinde in eorum Archiuio publico diligẽtes custodiri curare omnino debeant, ac singulis annis successiue in principio cuiuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter easdem literas pręsentes & alias innouatas in eodem publico consilio legendo reiterare teneatur. Alioquin loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Iustitiæ Minister quocumque nomine nuncupatus contra eos ad executionem pœnarum huiusmodi sine mora irremissibiliter procedat. Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ. 1585. Kal. Iulij Pontificatus nostri Anno primo.

Contra vero receptantes alias personas etiam non bannitos, neque viatũ grassatores extant literæ directæ Illustrissimo nuncio Neapol. in quibus inter alia disponitur in hæc verba. Non piace a N.S. che le Chiese, ne gl'altri luoghi sacri seruano d'asilo, & di ricettacolo a tristi, Onde mi ha fatto commandare discriuere a V.S. che faccia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine a i Superiori de Monasterij de Regolari de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarj, ò come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a sorte alcuna de condennati, ne banditi ladri, ò altre genti di male af-

fare, ne a falliti, & debitori sotto pena della priuatione d'officio, si hauerà non titia del ricetto, ancora che non siano trouati questi tali nei Monasterij, & sotto altre pene anco magiori ad arbitrio della Santità sua, & vuole in oltre che si stia auertito per punire quelli, che haueranno ardire di contrauenire a quell'Ordine: Potrà dunque V.S andar publicando la prohibitione per li luoghi, doue ne sarà maggiore bisogno, & di mano in mano per tutto, che non se ne possa pretêdere ignoranza; & il Signore l'assista con la sua santa grazia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V.S. come fratello amoreuolissimo.

Il Cardinal di Firenze.

BAPTISMA.

PRæter Summistas sciendum est qualiter Iulius Tertius vniuersis, & singulis Hebræis in Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & Castris, & locis prouinciarum Campaniæ, Maritimæ, Latij, & Sabinæ, ac Ciuitatibus Castellañ. & Nepesiñ. nec non Castris Fiani, Scrofani, Atignani, Castri noui, & Formelli degentibus concessit aliqua priuilegia, & indulta, & inter alia sunt hæc verba tenoris sequentis.

Et insuper episcopis, eorumque Vicarijs, & officialibus, ac quibusuis alijs personis tam ecclesiasticis, quam sæcularibus dictarum prouinciarum ciuitatum, & locorum sub suspensionis a diuinis ac mille ducatorum auri ipso facto per quemlibet ipsorum contrafacientium incurrendis ac præfatæ Cameræ applicandis pœnis, expresse inhibemus, ne filios vestros tam mares, quam feminas vobis inuitis violenter auferre, seu subducere, nec præter formam Sacrarum Canonum quomodolibet baptizare debeant, vel præsumant, & vt in eius Constitutione. 15. incip. Cum sicut. fol. 516. in Bullario.

Vide Sanctum Thomam in Summa. 2. 2. q. 10. art. vltimo. & in quolib. 2 art. 7. gloss. in c. iudæorum. 28. q. 1. Syluest. in verbo Baptismus. sub num. 4. & in verbo matrimonium. 8. §. 10. vers. 10. Sot. in 4. sent. distin. 5. q. 1. art. 10. & distin. 34. art. 2. Henriq. in summ. lib. 2. de baptismo. c. 25. Ledesma. q. 8. & Afflict. decis. 151. incip. Serenissimus Rex Federicus.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod in prouisione facienda de eis obseruanda sunt disposita per Sacros Canones, nempe in cap. cum in cunctis §. inferiora, de electio. ad cuius materiæ declarationem extant. c. licet canon. c. nemo deinceps, c. statutum, c. cum ex eo, & c. commissa d. tit. in 6. & vide c. cum sit ars artium, de æta. & quali. cap. graue nimis, de præben. c. cum in illis. d. tit. in 6. & Conc. Trid. sess. 24. de refor. gene. c. 18. extat postremo Pii. V. Constitutio super collatione Parochialium ecclesiarum Romæ publicata die 16. Maij 1567.

quæ

quæ diuiditur in duas partes, in prima allegat iura prædicta disponentia circa hanc materiam, in secunda illa innouat, ac ampliat, & disponit obuiando fraudibus contrauenientium, secunda ibi sed quoniam res humanæ, &c. Hanc constitutionem explicat Gonzalez, in commentario ad octauam Reg. cancellariæ gl. 6 Sequitur tenor dictæ Constitutionis Pii Quinti.

IN conferendis beneficiis ecclesiasticis, & præsertim Parochialibus ecclesijs per idoneis dignis & habilibus, quæ in loco residere, & per seipsos curam exercere ualeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateranen. & Greg X. in Lugdunen generalibus Concilijs, ac Innocentij similiter III. & aliorũ Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum editæ Cõstitutiones testantur, quod ut diligentius ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina ut occurrente uacatione Parochialis ecclesiæ etiam generaliter uel specialiter, etiam ui gore indulti in fauorem S R. E Cardinalium, aut alias quomodolibet reseruatę uel affecta debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Episcopus, & qui Ius patronatus habet intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum aliquos clericos ad regendum ecclesiam idoneos Examinatoribus, iuxta formam eiusdem Synodi deputatis, nominet & non nisi ab eisdem Examinatoribus per concursum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Episcopo iudicato & electo de ecclesia prouideatur, alias prouisiones seu institutiones omnes præter formam prędictam factæ, subretitię censeatur. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur, nisi sit qui eas retineat ac debitæ executioni demandet, & vereudum sit ne propter Constitutionum huiusmodi transgressionem maximi abusus oriantur, Nos ad quorum notitiam non sine graui nostra molestia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nõstris Archiepiscopis, & Episcopis occurrente vacatione parochialium ecclesiarum eas nullo aut minus rite seruato examine, præsertim illo, quod per concursum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine, rite seruato, personis minus dignis, carnalitatis aut alium humanæ passionis affectum non rationis iudicium sequentes contulisse, & de eis prouidisse: volentes quantum cum Deo possumus huiusmodi ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædecessorum nostrorum Constitutiones Præfatas etiam innouando, auctoritate Apostolica tenore præsentium omnes, & singulas collationes, prouisiones, institutiones & quasuis dispositiones parochialium ecclesiarum ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusuis alijs collatoribus tam ordinarijs, quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalibus, ac Sedis Apostolicæ Legatis vel nuncijs præter & contra formam ab eodem Concilio Tridentino pręsertim in examine per concursum faciendo pręscriptam factas aut in futurum faciendas, nullas, irritas ac nullius roboris vel momenti fore, & esse, nullumque prouisis ius, aut titulum etiam coloratum possidendi prębere, & parochiales ecclesias huiusmodi vt prius ante collationes huiusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostrę & sedis Apostolicæ, seu eorum quibus ius conferendi eos, præterquam Episcopis & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eisdem Concilij habere debent competet, dispositioni reseruamus. Insuper ne parochiales Ecclesię diu in suspenso maneant in maximum animarum

Congru it tit. de electio.

G 2 pericu-

periculum quarumcumque parochialium Ecclesiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos Primates, & Patriarchas, & quosuis alios ordinarios collatores in mensibus ordinarijs collatorib. et per nostras regulas assignatis prouisio & collatio spectat, & pertinet, de quibus ijdem Episcopi & ordinarij prædicti intra sex mensium spacium a die vacationis earundem perfecto examine iuxta formam Concilij Tridentini præfati nō prouiderint ac illarum etiā quarum collationes nobis dictæ sedi generaliter vel specialiter ex quauis causa reseruatæ, seu affectæ existunt, aut alijs ex indulto Sedis Apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarū vacatione Episcopi, & Archiepiscopi præfati personas per examen concursu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridentini formā approbatas & magis idoneas nō elegerint, aut electas nobis vel successoribus nostris, aut ijs ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spacium a die illius vacationis non significauerint, nec non parochialium ecclesiarum similiū quæ Iuris patronatus ecclesiastici, vel laicorum seu clericorū, & laicorum simul fuerit, sic præsentatus intra tempus eisdem patronis a iure præfixum præuio examine iuxta formā dicti Concilij approbatus petatur institui, institutioque ipsa per duos menses die præsentationis dilata fuerit, collationem prouisionem, institutionē, ac omnimodam dispositionem nobis & ipsi sedi ac personis indulta huiusmodi conferendi, prouidendi seu instituendi obtinentibus respectiue reseruamus, data tamen in parochialibus Iuris patronatus optione ipsius patronis, vt si institutio ad ordinarios spectabit ipsis ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menses differentibus, possint pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam Prohibentes etiā eisdem ordinarijs ne tempus decem dierum eisdem ordinarijs, & patronis ab eodē Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant vel præsumant. Districtius inhibentes ne quis præter Romanum Pontificem aut alios indulta huiusmodi obtinentes vt præfertur, quacunq; sit super hoc auctoritate munitus, de huiusmodi beneficijs sic reseruatis vt præfertur disponere, vel circa illa etiam per viam permutationis vel alias innouare quoquomodo præsumat. Vt autem non solum dignis sed magis idonei repertis iuxta eiusdem Concilij decretum parochiales ecclesiæ conferantur volumus & eadem auctoritate decernimus, quod si Episcopus minus habilem posthabitis, magis idoneis elegerit, possint ij qui reiecti fuerint, a mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium vti nostrum & sedis huiusmodi delegatum, aut alias ad ipsam Sedem Apostolicam appellare, ac praelectum ad nouum examen coram ipso appellationis Iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & constito de prioris eligentis irrationabili iudicio eoque reuocato parochialis magis idoneo per eundem Iudicem appellationis auctoritate nostra (quatenus collatio ad Episcopum a quo appellatum fuit spectaret) conferatur alias eidem magis idoneo per iudicem Iudicem appellationis approbato conferenda remittatur, ad eum, ad quem collatio, prouisio, vel institutio spectabit: Hęc tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat quominus electio per ordinarium primo loco facta interim debitę demandetur executioni, & prouisus ab eadem ecclesia, causa appellationis huiusmodi pendente non amoueatur Et si quis a sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si secus in premissis omnibus, & singulis actum, aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane, &c.

ADDI

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt ecclesia dicatur parochialis, & vt quis dicatur Curatus, habentur per Staphil. de liter. grat. tit. de qualit. & stat. benef. nu. 27. & infra. Gomes in regul. cancel. de idiomate, quæst 11. Hoied. de benef incompatib. par. 1. cap 13 & notab. discutiuntur per Rot. Rom. in decis. diuers. decis. 52. vol. 2.

Circa examen per concursum, in vacatione parochialis ecclesiæ faciendum quæritur de infrascriptis, & primo. An notorietas idoneitatis de vita, moribus, & scientia alicuius personę qualificatæ operetur, vt non subijciatur huic examini. Respondeo negatiue, etiam si esset famosissimus Doctor, qui cum maximo applausu per plures annos legerit ad tradita per Fusc lib. 2 de visitat. c 5. nu. 10. etiam si esset Vicarius ipsius Episcopi ex declar. Sacræ Congreg. referente Paris. lib 8. de resign. benef. quæst. 9. num. 87. neque hoc caret ratione Patet enim præd. examen requiri pro forma, cum alias stante præfata Pij V. Constit. annulletur collatio, & ideo omitti non potest ad notata per Lambert: qui alios citat. de iurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 11. art. 3.

Secundo quæritur, An istud ius examinandi, & edicti proponendi solis episcopis competat, ita vt alij inferiores, ad quos ipsarum parochialium ecclesiarum collatio pertineret, ab hoc excludantur Respondeo affirmatiue, & ita pluries resolutum fuisse per sacram Congregationem, eius decisiones, & responsa ad verbum recitando testatur Paris loc cit. limitatur in illis, qui omnimodam iurisdictionem episcopalē haberent, nec alicui subderentur sed immediate Sedi Apostolicæ subiecti essent ac nullius diœcesis censerentur, proprium, & distinctum territorium habentes cum facultate congregandi synodum quam antea etiam coegissent, & in ea examinatores elegissent, & habetur in Archiep Bononien par. 4 tit. de exam per concurs. & censuisse Sacram Congregationem affirmat. in d. q 6. Paris num 98.

Tertio quæritur in quibus casibus hæc forma examinis a Concilio præscripta omitti possit. Respondeo quod præter casus in præalleg. cap. 18. in eius fine expressos, sunt etiam alij, quorum primus est in cura animarum quæ in ecclesia collegiata exercetur per canonicos vel hebdomadarios arg tex in cap statutū, de elect. in 6. nam in isto casu cura dicitur esse penes collegium, & non penes singulos, aut quēcumque canonicum per se ita vt canonicus dicatur curatus. Oldrad. cons 67. tit. de praben. Puteus decis 290. lib. 1. & censuit sacra Congreg. in vna hebdomadaria collegiata ecclesia S. Ioannis maioris de Neap. Sed obstare videntur verba Conc Trid. in princ. d. c. 18. adiecta quibus aperte significatur prædictam examinis formam non esse prætermittendam etiam si cura ecclesiæ, vel Episcopo incumbat et per plures administretur. Hinc Domini de Rota in prox. cit. decis. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens ecclesiæ vel Episcopo incumbat, & ab ipso ecclesiæ superiore pluribus inuicem proprie & discrete, veluti singulis hebdomadis exercenda & administranda committitur in hoc casu verificari verba Conc. Trid. vbi vero promiscue, confuse & indeterminate cura beneficij, seu ipsius ministerium per plures exercetur, & ecclesiæ vel Episcopo non incumbat, tunc locum esse d Oldradi cons. & ita esse intelligen vt non repugnet decreto Conc. Trident Secundus casus ut non requiratur nouum examen in prouisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis declarādo ut per Paris. in d quæst 9. nu 65. Tertius ut non oporteat seruare formam examinis per concursum in collatione canonicatus, cui unita sit Parochialis prout fertur censuisse sacram Congregationē. Quartus in resignatio. Parochialis factæ in manibus sanctissimi ad fauorem certæ personæ sed sufficere si examinetur eo examinis genere, quod uocatur in forma dignum, iuxta quam opinionem plu-

ries in facto contingenti respondisse sacram Congregationem refert Tarif. lib. 10. de resignat. benef. quaest. 7. & illa verba in Concilio posita ibi. s. (per resignationem etiam in curia) intellige de resignatione simpliciter facta, & non de ea quae fit in fauorem, quod & ipse ex pluribus similibus comprobat.

Quarto quaeritur. Quando incipiat currere tempus, quatuor mensium Episcopis datum ex praed. Pij V. Constitutione. Respondeo quod non incipit currere nisi a die habitae notitiae vacationis ita in terminis huius Bullae vnanimiter conclusum fuit per Dominos de Rota in decis. diuers. decis. 481. vol. 1.

Denique quaeritur in quib. casib. poterit Episc. terminum decem dierum in edicto praefixum ad alios decem dies prorogare. Respondeo quod hoc non aliter ei licebit, nisi qui descripti sunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus praestituto tempore ad concursum accesserint, siue etiam si in tempore quidem se obtulerint sed legitima aliqua causa ne ad concursum accederent, impediti fuerint. At si nullus intra priorem terminum se obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit, tunc edictum erit proponendum, cuius termino elapso si nemo se exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omisso edicto atque concursu praecedente tamen examine alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit necessarium proponere, aut propositũ prorogare, si infra terminum vnus tantum se exhibuerit, nam de eo solo periculum erit faciendum, prout haec, & alia habentur in d. Archiep. Bononien.

Et quoniam Conc. Trid. & praefata Pij V. Constitutio praecipere videntur tale examen, vt postea possit de digniori & magis idoneo aduocantis beneficij regimen electio fieri, ad sciendum quae scientia in aliquo requiratur, vt dicatur dignus, & praefici possit ecclesiasticis beneficijs, vide Ioan. de Sylua in tract. de benef. par. 3. q. 5. & Gonzalez ad 8. Reg. cancel. gl. 4. a nu. 60.

Item an magis idoneus doctrina praeferendus sit illi, qui sufficientes literas habens esset tamen magis idoneus moribus & prudentia adde D. Tho. 2. 2. q. 63. art. 2. & Rodriquez in noua su. cas. consc. par. 1. c. 160. nu. 2. & An patroni salua conscientia praesentabunt dignum, & idoneum, cum praesentare poterint digniorem & idoneiorem, ac teneat huiusmodi praesentatio late Lambert. de iure patron. lib. 2. parte 1. quaest. 10. art. 3. Item in quibus casibus liceat conferre beneficia ecclesiastica minus digno digniore postposito post Sot. lib. 3. de iust. & iur. abunde tradit Naua. in Miscellan. 38. de orat. & Rodriq. in praalleg. cap. 166.

Item An & quomodo iuxta terminos Conc. Trid. d. cap. 18. minus dignus in beneficio competito, cum digniore concurrendo possit se excusare a peccato idem Nauar. optime in Miscellan. 4. & An eligens dignum praetermisso digniori teneatur ad restitutionem ac damni satisfactionem, & cui post Caiet. in sum. in verbo Acceptio personarum, & Sot. lib. 4. de iust. & iur. q. 6. art. 3. vers. Ad sextum argumentum, disputat hanc quaestionem Couar. qui alios citat in regula peccatum par. 2. §. 7. nu. 6. de reg. iu. in 6. et demum quomodo impediens ne detur beneficium ecclesiastico cum digniori vel digno ad restitutionem teneatur videndi sunt. D. Thom. & ibi Caie. 2. 2. q. 62. art. 2. ad 4. Syluest. in verbo Restitut. 3. § 12. Couar. loc. cit. & Nauar. in Man. cap. 17. nu. 74. & in praed. Miscellan. 40. nu. 16. qui in vtroq; loco loquitur in materia concursus.

BENE-

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod prouisus a Sede Apostolica non potest possessionem adipisci nisi literis expeditis, & contra tales administrationi se ingerentes extat extrauag. communis, incip. Iniunctæ nobis, de elect. quæ fuit innouata per Iulium Secundum fol. 151. in Bull. & per Iulium Tertium, fol. 124. extenditur, & ampliatur per Paulum Tertium folio 360. & per Pium IV. 804. & fol. cum ante confectionem literarum gratia Apostolica sit informis *a* voluit Summus Pontifex in reg. Canc. 26. de non iudicando iuxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum. *Congruit tit. de electio.*

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouisi faciant fructus suos vltra literas Apostolicas requiritur quod possessionem recipiant de manu Nuncij *b* ob Breue Pij V. de anno 1568. die 8. Ianua. fol. 1008. incip. Cupientes, habentur infra. & ratio est quia beneficio vacante succedit Camera in fructib. *c* vt Nuncius Apostolicus redatur certior quando Camera desinat possidere.

De electo se ingerente administrationi ante confirmationem est tex. in c. auaritiæ, de elect. in 6 *d*

a *ADDITIO. Ratio est quia ex quo gratia a mente Papæ dependet, & ipse non vult quod gratiatus gratia vtatur nisi literis expeditis secundũ Gomes. in reg. de non iudic. iuxta for sup quæst 9 & talis concessio habeat quasi tacitam conditionẽ videlicet si per Cancellariam transierit vt per Mandos in ead. reg. q. 3. Hinc dicitur quod in beneficialibus literæ expeditæ habẽtur loco tituli. Staphil. in trac de lit. gra. in princ. num. 16. quæ quando dicantur suam formam recipere vt possint dici expeditæ, vide per Rebuff. in prax tit de bul. non declarat Gomes loc. citat quæst 1 & in tractat Breuium sub numer 2. Mascard. de probat in conclus 1169. nu 2. & quibus rationibus id statutũ sit vide per Paris de resign. benef. lib. 8 q. 1 nu 13. & lib. 10. q 1. num. 12 Et disposita contra capientes beneficiorum possessionem ex sola signatura absq; literis expeditis limita primo, vt habetur per Staphil tit de rescript. in for. Breu. num. 24. & Gomes in tract. Breuium sub num 14. Secundo limita nisi possessio capiatur vigore Breuis nomine Cameræ, vt fieri solet in beneficijs litigiosis cũ clausula citra vitium spolij & attentatorum de quo late per Lancell. de attentat. par. 2. c. 4. num. 455 cum seq. Paris in d tract lib. 11 q 6. num. 29. quo casu ex Bulla Pij V. incip Cordi quam habes infra in verbo sequestrum fructus beneficiorũ lite pendente deponi debent apud personam a iudice eligendam non obstantibus quibuscunque statutis disponentibus, quod Capitula & canonici percipiant Et quid si post supplicationem signatam manu Sanctissimi ipsius mors intercedat priusquam peruẽtum sit ad Bullarum cõfectionem vide Doctores in proœm Sexti vers vniuersitati. Felin. in rubr. de constit sub num 5 Gomes. loc primo citat. & in reg de infir resign q. 18. Boer. deci. 346. Afflict. decis 253. num 4. & Paris. in d. tract. lib. 10 q. 1. num. 35. & infra Et an Episcopus pro expeditione literarum collationis beneficij possit tertiam partem fructuum illius accipere, vide Nauar. consi. 13. de simon. in antiq intrepide tenentem quod non ad quod facit tex. in c ex multis temporibus. 1 q 3. Cõc. Trid. sess 21. de ref. c 14. & Bulla Pij V. incip. Durum nimis. quam habet infra in verbo Simonia illius decreti declaratoria reuocans omnia priuilegia & consuetudines ecclesiarum aliquid recipiendi collatione, prouisione, ac missione in possessionem beneficiorum; adeo vt pro immissione in possessionem alicuius beneficij vel rece-*

receptione in canonicum tam Episcopo, quam Capitulo sint de genere prohibitorum etiam dulciaria multa, & quid simile exigere prout Sacra Congregatio censuit.

An & quando beneficiatus cogi possit ad ostendendum titulum sui beneficii vltra gl.in c.1 de reg iur.in 6. vide Gomes. in reg. de trien. possess. q.43 Maran in Spe. par.6.tit de inquisit. nu 152. & par.4. dist. 13. nu.6. Couar. in c alma mater de sen. excom. in 6. par.2.§.2. sub nu 9 Io. Sylu. de benef par.3.q.25. Mascard late & notab. de probat. cõcl.1373 Capyc dec.6. & Nauar. cons.4. de off. ord. in antiq. Et quid in successore in beneficio an & quãdo teneatur docere de titulo sui prædecessoris ad de Boer. decis 42 nu.3. Mascar. de probat. conclu.1374 Paris in d tract lib.10.q 4. Quid autem si Bullæ fuerint deperditæ quomodo possit earũ probatio fieri, vide Aff. decis 302. nu 3. & decis.274 Mandos in reg. de non iudic. iux for. sup q.6 Mascard. conclus.246. Paris. in d. tract lib.8. quæst 2. nu.22. & infra ac per alios Doctores a prædictis citatos.

b *Qui post Bullas sibi præsentatas scribit literas suo collectori sine commissario diœcesis in qua est situm beneficium impetratum a Sede Apostolica. vt prouiso possessionem relaxet uel ipsum in eam immittat. Et an quis possit propria auctoritate beneficii possessionem capere, ac de corporali inductione ad ipsius apprehensionem præter Rebuff. late de hoc scribentẽ in praxi tit. de miss. in poss. es doctissime loquitur Coua. lib.3. var resol c.16. Rossin de benef. c.12. Paris. in d. tract li.10 q 6. Et quid si prouisus a Papa non possit capere possessionem beneficii eo quod fuerit impeditus expedire Bullas ab aliquo pensionario ob non solutionem pensionis antiquæ super illo beneficio impositæ, an ad remouendum illud impedimentum possit illam soluere uel impedienti aliquid promittere R quod iste talis ad hoc cauere debet absque auctoritate vel licentia Sanctiss. D N. alias committeret peccatum simoniæ quia quamuis liceat beneficiario pro iure spirituali iam quæsito, & possesso conseruãdo dare aliquid tẽporale molestatori de facto vt probatur in c. dilectus el primo de simon. & per glo in c. decimas 16 q 7 in ver decimas, secus tamẽ est pro iure spirituali quærendo neque pro quæsito nondum possesso conseruando ut per Panor in d c. dilectus, nu 4 & in fi præd. gl quam rationem affert Nauar. cons.17. de simon. in antiq. & tamen verum est posse pensionarium iure petere pensiones decursas, & non solutas annorum præteritorum a nouo possessore beneficii, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus sui prædecessoris, prout colligitur ex dictis Philip. Fran. in c præsenti. §. fi. de off ordin. in 6. & latius ex Gigan in trac. de pension q.39 & quod ita se habeat stylus Curiæ testatur Nauar. in cons 49 nu.5. de præb in antiq.*

Quamuis liceat beneficiario & c Quod licite possit quis redimendo vexationem aliquid dare ne molestetur super beneficio quod possidet, & pro conseruatione illius iuris iam quæsiti post Doctores in c. dilectus el 2 de Simon. uide Paris. in cons.135. nu.20. vol 4 Burgas. in trac. de irregu. par 6. tit. de Simon. nu 58. & Rebuffum plene declarantem in praxi par.2. tit de Simon in resignat nu.17. & pluribus seq ac Nauar in Man c.23 sub nu 102. erunt cons 47. & 44 de Simon. in nouis. Toletum in sũ lib.5.c.90. Ioann Guttier lib 2. cano. quæst c.23 a nu 57.

At an quis licite & tuta conscientia possit beneficium simplex accipere animo illud postea relinquẽdi, & mutandi illatum vide Naua. in Miscel 44 de orat, & quid in accipiente beneficium curatum animo non residendi in eo sed permutãdi ob aliud simplex vel renunciandi reseruata pensione vide eundem Nau. in cons 6. & cons. 24. de præb. in antiq ideoque ad hoc euitandum de stylo in Curia quando datur examen, apponitur clausula dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi testante Paris d tract lib.9.q.10 in fin.

Inter

Inter alia requiritur vt prouisi a die adepta possessionis intra duos menses, si qualitas beneficij hoc exposcit, debeant emittere professionem fidei iuxta decretum Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 12. §. Prouisi etiam. & Bullā Pij 4 incip Iniunctum nobis quā habes infra in verbo fidei professio sub pœna vt alioquin non faciant fructus suos nec possessio illis suffragetur vt habetur in d. Concil. quam Concilij dispositionē amplia & primo in eo, qui illam infra tempus a Concil præfixum nō fecerit, vt nihilominus possit, & debeat deinde illam facere ratione a Nauar. assignata cons. 4 de Sum. Trin. & fid. cathol Secūdo amplia, vt tali non suffragetur quo ad fructus possessio triennalis tum per rationem eiusdem Nauar. cons. 1. num. 1 eod tit. tum quia hoc voluit Cōgr. Conc. Trid s vt nec longissima possessio prosit ei qui non emisit professionem fidei quo ad fructus percipiendos quamdiu illam non emiserit. Limita & primo vt propter illa verba Concilij. s. vt nec illi possessio suffragetur non excludatur prouisus quo ad titulum & proprietatem beneficij sicuti per plura respondet Nauar. in facti contingentia in cons. 5 de verb sign. in antiq Secundo limita in omittente illam ex incogitantia vel ignorantia vt nec mortaliter peccet neq; in foro conscientiæ obligetur ad fructuum restitutionem. idem Nauar. consil. 1. & 3. eod. tit. admonens tacendā esse hanc negligentiam coram hominibus, secus vero in foro exteriori quia illa ignorātia est iuris clari, quę non excusat cap ignorantia de reg. iur. in 6. & sic præsumeretur mala fide illos percepisse. arg. reg. qui contra iura cum concord in gloss allegatis eod. tit. & lib Tertio limita intelligendo vt propter omissionem professionis fidei amittātur tantum fructus præbendarum non autem distributiones quotidian. quos inseruiendo quis acquisierit prout eodem Sacra Congregatio censuit.

Refertur Sacram Congregationem Conc. censuisse scribendum esse ad Nuncium Hispaniarum, Ei, qui professionem fidei non emisit possessionem non suffragari quo ad faciendos fructus suos tantum, quo ad ceteros autem effectus commodo possessionis, & ceteris iuribus, si quæ habet, non priuari ac alias declarasse omissionem professionis fidei non priuare Canonicum alijs possessionis effectibus, sed ipsum, & vocem in Capitulo, & ius præcedendi habere a die adepta possessionis, nisi aliud obstet.

c *Quos fructus a die vacationis obuenientes vsque ad diem quo prouisus per S. Pōtificem possessionē ceperit. hodie applicat sibi Camera Apostolica pro Ecclesiæ Romanæ necessitatibus releuandis vt colligitur ex extrauag. cū nonnulli. sub tit. de præb. inter comm & fuit etiam prouisum per alias diuersorum SS. Pontificum constitutiones, qui in regno Neap. exiguntur a commissarijs deputatis per Nuncium; idq; limitatur Episcopatibus & beneficijs huius regni pertinentibus ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durāte tempore vacationis reseruentur futuro successori, in quo videtur obseruari ius commune, prout statuitur in c quia sæpe, de elec. in 6. & in c. præsenti de offi. ord eod lib. & habetur per Nauar in tract de spol §. 12 n. 3. & per Boe decis. 340. Quid vero dicendum sit de fructibus beneficiati demortui infra annum ad quem debeant spectare pro rata temporis decursi vsque ad illius obitū preterdoct. in d c præsenti vide Couar. lib. 1 var. resol. c. 15 num 12. & late per Redoan in tract de spol. q 5. faciunt dicta per Vinc. de Franc decis. 168. & eo magis stāte cōcordia facta cum Sede Apostolica super spolijs. ad quod etiam vide Bullā. 9. Iul. 3. incip Cum sicut nobis. fol. 504. in Bullario & vide infra in verbo Spolia clericorū. Et an ex istis beneficij fructibus pedētibus, ac inexactis possit creditoribus ob debita ipsius beneficiarij satisfieri, tangit Naua in apolog de redit. eccles q. 1. mon 26 in fi. & in cons. 4 de success. ab intest in antiq Et an Camera teneatur ad soluenda debita ipsius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficij & spolijs remansis tēpore obitus*

eorum

eorum habetur plene per Redoan. in supra d. tract q. 10. vide etiam Nau. cons. 14 de regul. in antiq.

d *Cuius tex dispositionem licet pœnalem tanquam ecclesiis fauorabilem alia procedere etiam in præsentato a patronis ante institutionem lap. alleg sub num. 4 Roc. de Curt in trac. iuris patrona. in ver honorificũ q. 39 Reb in prax. 3. par signat nu 54. & 55. & ratio dispositioni illius text. erit, quia nemo debet a seipso assumere honorem Pau Apost ad Hebr. c 5 c. qualiter de ele. Limita non procedere in tent ante & parante sed tantum ad illud faciendum absque executione vt per glos. Gem. & Fran. in d. text.*

Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract de iure patron. par. 2. lib. 2. q. 5. art. 1. appareat aliqualiter controuersum, Num dispositio tex. c. Auaritiæ, de elect. in 6 extendatur ad præsentatum ingerentem se in administratione, ipse vero declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom. teste Crescentio in decis 6. sub tit. de iure patron. quo loci a nu. 12 & infra plura notatu digna ad intellectum, & amphationem præd. text. traduntur. vide Mandosi de signat. gratiæ tit. priuationes fol. 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pij IIII. & Pij V. Supra allegatę.

Contra retinentes beneficia ecclesiastica absque literis Apostolicis super eisdem retentionibus. Nec non contra quoscunque apprehendentes possessione beneficiorum ecclesiasticorum absque eisdem literis Apostolicis.

SAnctissimus in Christo Pater, & dominus noster Dominus Iulius, diuina prouidentia Papa III. Cui nuper innotuit quod licet alias fe. re. Gregorius Decimus in Generali Concilio Lugdunensi, sua Generali Constitutione sanciuerit quod nullus ex tunc de cetero administrationem dignitatis ad quam electus esset prius quam celebrata de ipso electio confirmaretur sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæsito colore in spiritualibus, vel temporalibus per se, vel alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere aut illis se immiscere præsumeret, omnes illos, qui secus fecissent iure, si quod illis per electionem quæsitum foret, decernens eo ipso priuatos, & piæ me. Bonifacius VIII. etiam sua perpetua valitura constitutione sanciuerit, vt Episcopi, & alij Prælati superiores, nec non Abbates, Priores, & ceteri Monasteriorũ regimina exercentes quocunque nomine censerentur, qui apud Sedem Apostolicam promouerentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent: ac commissas eis ecclesias, & Monasteria dictæ sedis literis eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem huiusmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum ecclesiasticorum, administrationem accipere non præsumerent, nullique eos absque dictarum literarum ostensione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monasteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum fore, irritum haberetur, nec quicquam interim ijdem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de Ecclesiarum, vel Monasteriorum eorundem prouentibus perciperent, & re. me. Paulus Tertius Roman. Pontifi. prædecessores nostri quibuscun-

c. auaritie de electio. in 6.

buscunque Tabellionibus publicis, sub excõmunicationis latæ sententiæ pœna inhibuerint, ne ex tunc de cetero de transumptis supplicationum præterquam habentium clausulam quod earum sola signatura sufficeret, ac decreto, & concessione literarum, seu mandatorum possessionem beneficiorum ecclesiasticorum vigore supplicationum huiusmodi apprehendi, rogari deberent, neve illa scribere, vel subscribere, aut quouis modo auctẽticare, vel partibus tradere præsumerent, volens, & Apostolica auctoritate statuens inter cetera quod partes transumptis, seu literis, aut mandatis huiusmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu possessionem huiusmodi apprehendẽtes fructus quos ex illis pro tempore perciperent suos non facerent. Quinimmo ad beneficia in eisdem transumptis, & literis, ac mandatis expressa efficerentur, ipso facto perpetuo inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur. Decernentes sic iudicari debere, ac irritum &c. & successiue Sanctitas sua, attendens quod ante confessionem literarum gratia Apostolica est informis, inter alia voluerit, statuerit, & ordinauerit, quod Iudices in Rom. Curia, vel extra pro tempore existentes, etiam si essẽt S.R.E. Cardinales, vel causarum Palatij Apostolici auditores, aut quicunque alij nõ iuxta supplicationem super impetratione signatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiam decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuersi Episcopi, & alij Prælati superiores, & Abbates, literis super dispẽsatione retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta per prædictam Sedem pro tempore concessis minime confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diuersæ aliæ personæ ecclesiasticæ possessionum beneficiorum ecclesiasticorũ eis dicta auctoritate conferri, seu commendari, vel in eorum fauorem vniri, aut alias disponi confessionẽ literis Apostolicis desuper non expeditis apprehendere præsumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in sanctionibus, & inhibitione, ac voluntate, & statuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum; Volens periculis in animarum huiusmodi latius occurrere; Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & statutum huiusmodi, quorum tenores Sanctitas sua, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expressis, approbãs, & innouans, ac perpetuo obseruari debere decernẽs, & Sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quæcunque quomodocunque qualificata amplians & extendens, hac sua in perpetuo valitura constitutione statuit, & ordinauit quod omnes, & singulæ personæ ecclesiasticæ, tam seculares, quam quorumuis ordinũ regulares, cuiusuis status, gradus, ordinis, uel conditionis existant etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeant quod de cetero literis super dispensationem retinẽdi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones cõfirmentur, obtenta eis per Sedem eandẽ pro tempore concessis minime confectis beneficia ipsa retineri, aut possessionem alicuius, seu aliquorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura, uel sine cura secularium, vel quorumuis ordinum regularum quæcunque, & qualitercunque qualificatorum eis dicta auctoritate apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum fauorem, & accommodum vniri, seu alias disponi concessionem literis Apostolicis super collatione, seu commenda, aut vnione, seu alia dispositione huiusmodi nõ expeditis per se, vel per alium, seu alios eius nomine etiam supplicationum seu sumptorum vel trãsumptorum huiusmodi, aut collationum eis postmodum de ipsis beneficiis tanquam etiam tunc certo modo in supplicatione expresse vocantibus ordinariis, uel alia quauis autoritate factorum prætextu appre-

hendere

hendere presumpserint, aut per alios apprehensam ratã, & gratam habuerint ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri, & nudi detentores, ac violenti sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habentur, & reputentur nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati existant, constitutiones seu dictæ Cancellariæ regulæ de annali, & triennali possessore in illis locum non habeant nec eisdem detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur, quinimo beneficia per eos tempore promotionis suæ aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis super dispensatione ea retinendi, sibi concessa non expeditis retinentes, aut possessionem beneficiorum literis Apostolicis super illis non confectis apprehendentes, seu per alios apprehensam, ratam, & gratam habentes beneficio sic retenta, aut apprehensa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant, illisque & illo priuati, ac ad illa de cetero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa vlterius, & prætextu noui tituli, aut nouæ Cõmendæ, vel vnionis, seu alterius dispositionis, etiam apostolica auctoritate facta assequi valeant, sed beneficia ipsa tanquam de iure, & facto vacantia alijs conferri, seu commendari, & per quos suis, tam ab eorum ordinarijs collatoribus, quam a sede prædicta libere impetrati possint, & si beneficia ipsa litigiosa fuerint collitigantis in omni iure, & ad omne ius quod beneficia retinentibus, aut possessionem apprehendentibus huiusmodi in eisdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebant aut competere poterat eo ipso absque iuris, aut hominis ministerio surrogentur, & surrogati esse cẽseantur, ac in eorum fauorem causa desuper pendens aduocata, & lis extincta fuisse & similiter esse censeatur. Quodque de cetero supplicationes etiam manu nostra & motu proprio signatæ, nisi habuerint clausulam, quod eorum sola signatura sufficiat nullam aliam quam per literarum super illis conficiens fidem, aut probationem faciant, seu præstent, nec nulla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, & adhiberi possit. Decernens sic, & non aliter, tam in eadem curia quam extra eã & in partibus per quoscunque iudices, ac Commissarios quauis etiam Apostolica autoritate prædicta fungentes etiam causarum palatij huiusmodi Auditores, & ipsius R.E. Card. in quauis causa, & instãtia sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi autoritate, & facultate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & c.

Placet publicetur, & describatur I.

Breue Pii V. applicationis fructuum omnium beneficiorum reseruatorum in Regno Neapolis pro tempore uacantium a Die vacationis vsque ad diem quo prouisi possessionem ceperint de manu nuncii.

CVpientes malitiis nonnullorum, qui fructus Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reseruatorum vsurpare non verentur, occurrere, & Cameræ nostræ Apostolicæ indemnitati, quantum cum Deo possumus, consulere, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris; deq. Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & singulos fructus, reditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumẽta quæcumque quomodolibet, & qualitercumque nuncupata omnium, & singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cũ cura, & sine cura sæcularium, & quorumuis Ordinum regularium, & Monasteriorum etiam Consistorialium nobis, & Sedi Apostolicæ, tam per Constitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu alias quomodolibet,

bet, & ex quauis causa generaliter, vel specialiter reseruatorũ, seu affectorum in Regno Neapolis, & quibusuis illius Prouinciis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis consistentium per obitum, & alias quouis modo, praeterquam per cessum illa ob tinentium pro tempore vacantium, a die ipsorum beneficiorum, & Monasteriorum vacationis pro rata temporis, vsque ad diem, quo prouisi per nos de eisdem beneficiis, & Monasteriis vigore literarum nostrarum sub plumbo illorum possessionem de manu dilecti filii Magistri Pauli Odescalchi Notarii & in dicto Regno Nuncii, & collectoris nostri, quem per alias nostras literas Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum, & Monasteriorum huiusmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris, vel momenti, ac prouisis ipsis nullum ius per eam acquiri neque eis vllatenus suffragari possit, eidem Camerae Apostolicae auctoritate Apostolica tenore praesentium applicamus, incorporamus, & appropriamus illaque applicata incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare, & pertinere nullumque praeter nos, & dictam Cameram, aut ipsum Paulum Nuncium, & Collectorem, aut ab ipso deputatos subcollectores, ea percipere exigere, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere statuimus, & ordinamus: & nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostrae ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute Sanctae Obedientiae, ac sub suspensionis a diuinis, & interdicti ingressus Ecclesiae quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo ad vero alios inferiores, etiam sub excommunicationis, & aliis arbitrii nostri, & quo ad omnes, sub priuationis facultatis conferẽdis beneficia in eorũ mensibus pro tempore vacantia poenis, districte praecipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicae reseruata, seu affecta praedicta quouis praetextu, causa, aut quaesito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere quoquo modo audeant, vel praesumant: sicque in praemissis omnibus &c. Non obstantibus &c.

DE ELECTIONIBVS AD REGIMINA MONASTERIORVM Praepositurarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.

SAnctissimus in Christo Pater, & dominus noster dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quod licet alias omnia monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi aestimatione excedentia, nec non prioratus, praepolituras, ac alias dignitates Conuentuales, & praeceptorias generales, ordinum quorumcunque dispositioni tuae generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea quae speciali priuilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, Canonice factarum electionum confirmationes, ad sanctitatem suam, & dictam sedem pertinere noscantur: nihilominus plerique Religiosi caeca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad monasteria, prioratus, & alias dignitates conuentuales huiusmodi, vel priuilegium eligendi praedictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine seruato, nullaque boni, vel aequi ratione habita temere fieri, factasque per ordinum superiores, aut locorum ordinarios de facto confirmari, partim vero nedum priusquam electiones de se ad monasteria, & alias conuẽtuales dignitates eligendi priuilegio suffulta factae, rite confirmentur: sed ne electi quidem canonice, se in regimine, & administratione tam in spiritualibus, quam temporalibus monasteriorum, aliarumque dignitarum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiscere non verentur, in animarum periculum, au-

ctori-

ctoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum: Volens iis qui paulatim in religiosos irrepserunt abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquantulo, sicut par est, occurrere, suamque sedi præfatæ prærogatiuam asserere, omnes, & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina monasteriorũ, prioratuum, præposituratum, & aliarum dignitatum conuentualium, ipsarumque electionum confirmationes per quoscunque cuiusuis status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quauis etiam archiepiscopali, patriarchali, aut maiori præfulgeant dignitate hactenus sic præsumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorsus infectis habendas esse, personasque sicut præfertur electas, & confirmatas, monasteria, aliasque dignitates huiusmodi sine legitimo titulo possedisse, & possidere, Nec non illorum fructus, redditus, & prouentus indebite percepisse, & percipere. Ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, nec nõ confirmationem electionum de se factarũ a sanctitate sua seu Romano Pontifice pro tempore existente, aut sede prædicta infra sex menses a data præsentium computandos impetrandum, ac literas Apostolicas super huiusmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac sua perpetuo ualitura Constitutione statuit, & ordinauit, quod nullus de cetero se in regimine, & administratione monasterii, vel alterius dignitatis cõuentualis, ad quod seu quam illum eligi contigerit in spiritualibus, vel temporalibus antequam rite celebrata electio a Sanctitate sua, aut Romano Pontifice pro tempore existente, & sede prædicta confirmata, & literæ Apostolicę desuper expeditæ fuerint, per se, vel aliũ in toto, vel in parte quouis quæsito colore immiscere, aut ad illud, vel istã te recipi facere, vel alias se pro eius plato gerere p̄sumã t.

Decernens omnes, & singulos qui secus fecerint, iure si quod illis ad monasteria, vel eorum regimina, & administrationes, ac alias conuentuales dignitates per electionem huiusmodi quæsitum fuerit, eo ipso priuatos, & deinceps ibi ineligibiles esse, ipsaque monasteria, & alias dignitates ab eadem sede impetrari posse; qui vero similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso superiores ordinum videlicet suis dignitatibus priuatos; ordinarijs autem locorum etiã si Archiepiscopali, & maiori præcellant dignitate, ingressum ecclesiæ interdictum, eosque ab ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere.

Placet publicetur, & describatur I.

Lecta, & publicata fuit præscripta regula Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicę millesimo, quingentensimo sexagesimo quarto Die vero Martis vltima mensis octobris, Pontificatus præfati. S D. N. Papæ Anno Quinto.

Ant. Homelhus Custos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

Cogruita de renuncia. PRÆTER Summistas sciendũ est beneficium potuisse olim resignari simpliciter in manib. collatoris c. admonet, de renun. gl in clem. vnica in ver. manibus, eo. tit. & in c. de regularibus, in ver dimittant, de simo. Mando. in praxi signa. gratiæ in ver. resignatio. non tamen ad fauorem, quia esset simonia. gl. & Abb. in c ex parte, nu. 4. de off. deleg. & in c. cum vniuersorum, num. 5. de re permu. nisi fieret in manibus Papæ secundũ stylum curię a multis seculis serua-

tum

tum, a quo tamen cœpit recedere Gre. xiij. qui permisit, vt vna cum renunciatione vnius præsentetur petitio alterius, cui renuncians vellet conferri Nauar. in man. conf. c. 23. sub nu. 107.

Sed postea Pius V. suspendit facultates, & auctoritates conferendi beneficia per resignationem, seu permutationem vacantia in manibus quorumcunque ordinariorum vt patet ex eius constitutione publicata Romæ die Augusti 1657. Incip. Officium creditæ fol. 992. in Bullario.

Deinde Pius V. relaxauit supradictam prohibitionem de non admittendis resignationibus per ordinarios cum modificationibus vt ex altera eius constitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. Incip. Quantia ecclesiæ Dei incommoda præallegatæ duæ Constitutiones Pii V. sunt sequentis tenoris.

Bulla Eiusdem S. D. N. PII. Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per Ordinarios, cum modificationibus.

OFFICIVM creditæ nobis administrationis exposcit, vt non solum corrigamus ea, quę perperam attentatur, verū etiam ne in futurum illa contra ecclesiasticam puritatem attentari possint, debita animaduersione prouideamus. Sane cum, sicut accepimus, in resignationibus, & permutationibus quæ tam apud Sedem Apostolicam, quam in partibus in Ordinariorum manibus fiunt, quamplurimi abusus irrepserint, Nos volentes huiusmodi abusus ab Ecclesia Dei tollere, & futuris resignationum, & permutationum admissionibus eam normam præscribere, qua sanctuarium Dei hominum pactionibus tradi non possit, ac vt omnis simoniæ labes, & fraudis suspicio, in beneficiorum ecclesiasticorum prouisionibus absit, decernimus supplicationes beneficiorum quorumcunque resignationum, seu permutationem continentes, donec per nos illarum admittendarum modus præscriptus fuerit, vlterius non per modernos, & pro tempore existentes Cardinales, & alios signaturę nostrę gratiæ præfectos, vt antea, sed per nos tantum, manu nostra signari debere. Et ne, dum præmissis occurrere intendimus, & a signaturæ nostræ præfectis ab illis abstinendum censuimus, locorum Ordinarii, ceterique beneficiorum ecclesiasticorum inferiores Collatores præfati, vt antea a plerisque eorum factum esse audiuimus, ita se fiducialiter cum iis, qui in eorum manibus beneficia ecclesiastica resignant, vt non nisi illis, quos ipsi nominauerint, aut pro quibus intercesserint ea conferant, & de eis prouideant, vel disponant, ac quos ecclesiæ plus posse cognoscunt, negligant, & cōtemnant, Apostolica auctoritate, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra Cōstitutione omnibus, & singulis dilectis filiis nostris, & Sedis Apostolicæ Legatis, Nunciis, ac venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ac quorumuis Cathedralium, & collegiatarum ecclesiarum Capitulis, Abbatibus, ceterisque aliis quorumuis beneficiorum ecclesiasticorum quomodocunque qualificatorum inferioribus Collatoribus, ad quos de iure, vel consuetudine eorundem beneficiorum resignationes, seu permutationes admittendi facultas spectat, & pertinet, quacunque dignitatis prærogatiua etiam Cardinalatus honore fulgentibus prohibemus, ne posthac, donec debitus modus, vt præmittitur, statuatur, ac decernatur, quorūuis beneficiorum ecclesiasticorum, tam sæcularium quā quorumuis ordinum regularium, qualitercunque qualificatorum, etiam si iuris patronatus, & ad quorumuis præsentationem, nominationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem pertineant, resignationes, seu permutationes reci-

piant

piant, vel admittant, neque beneficia eadem tamquam per resignationem vacantia, quibusuis personis conferant, vel de eis prouideant, aut quomodolibet disponant. Non enim beneficiorum præfatorum collationes, aut quasuis alias dispositiones per eosdem factas, nullas, irritas, & inanes, nullumque ius, aut titulum etiam coloratum, tam in petitorio, quam possessorio prouisis tribuere, ac ipsos sic prouisos ad eadem beneficia ecclesiastica obtinenda perpetuo inhabiles fore, & esse: Ac omnes, & singulos Collatores præfatos, in collatione, prouisione, & dispensatione beneficiorum, in eorum manibus sic resignatorum, quouis prætextu etiam deuolutionis vacantium, se intromittere nullatenus posse, beneficiaque præfata tanquam vere vacantia, per nos, & Sedem apostolicam, & quouis eorundem Collatorum in quorum manibus, contra huiusmodi nostram prohibitionem, resignationes, seu permutationes factę fuerint, Superiores, nullo alio deuolutionis ordine seruato, sed quod locus sit præuentioni, conferri, & de iis prouideri, ac disponi libere, & licite posse: Et sic per quoscunque Iudices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane si secus super iis a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, statuimus atque decernimus Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiã iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, priuilegiis quoq; , indultis, & literis Apostolicis, quibusuis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innouatis, quibus omnibus, etiam si de illis, eorumq; totis tenorib. specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscũque. Ceterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus opus, fuerit, deferri, Volumus ẽt ac decernimus, quod præsent ũ transumptis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ; quodque literæ ipsæ in Cancellaria Apostolica publicentur, ac omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimata fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, statuti, derogationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę Millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, sexto Idus Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.

B. Cyrillus.

H. Cumyn.

Registrata in Secretaria Apostolica.

Lectæ, & publicatæ fuerunt retroscriptæ literæ Romæ in Cancellaria apostolica, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Die vero Lunæ xviij. Mensis Augusti. Pontificatus Sanctiss. D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno secundo.

Bulla

Bulla S. D. N. Pij Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per Ordinarios, cum modificationibus.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

QVANTA Ecclesia Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat ministrorum in eam ingressio vitiosa, iam late perspiciant, & cum mœrore expendant Præsules omnes, & pastores, quando hæc pernicies ceterarum omnium maxima, tam multas orbis Ecclesias impie violarit. Quia vero hoc malum cum in ceteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum esse debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudib. quæ hac in re frequentiores internoscũtur, certam aliquam rationem tandem inituri, officij nostri partes in prohibenda omnibus interim resignationum huiusmodi receptione paulo seuerius interposuerimus, omnesque beneficiorum interim resignandorum dispositiones quæ fierent, in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullum per eas in illis ius, neque titulum, vel coloratum tam in petitorio, quam in possessorio ipsis prouisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore; Collatores vero alias in illorum dispositione etiam tanquam deuolutionis iure sese interponere non posse, sed de eis vt vere vacantibus, siue per Rom. Pont. siue alios collatorum eorundem superiores, vti prænentum esset, libere prouideri. Nunc autem intendentes institutum hoc nostrum, quo sanctuarium Domini cupimus illibatum auctore Domino persequi, ac simul quantum in nobis est cauere, ne resignationes ipsæ dehinc pro cuiusque arbitrio, nullisque vel certe leuibus caulis passim, & temere admittantur, Prohibitionem, & alia prædicta ac cetera omnia nostris super his literis contenta eatenus relaxamus, vt posthac Episcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat resignationes recipere, & admittere possint, q aut senio cõfecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent ecclesiæ, vel beneficio inseruire, seu qui vnum aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri, Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur, denique cũ quis ex alijs casibus acciderit, qui constitutione felicis recordationis Innocentij Papæ iij. de dimittendis cathedralibus ecclesijs, edita continentur, Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt vel non audeant in loco beneficij residere securi. Sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat vllo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit, quo in vita possit commode sustentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quæ Canonicis sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus permittuntur. Caueant autem Episcopi, & alij prædict., itemque omnes electores, præsentatores, & patroni tam ecclesiastici, quam laici quicunque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in huiusmodi beneficijs, & officijs successores, ab ipsis resignantibus, aut alijs eorum significatione vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscunque intercedat. Ceterum præcipimus, atque interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alij collatores de beneficijs, & officijs, resignandis prædictis, aut suis, aut admittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in

extraneos collationum audeant prouidere, quod si secus, ac etiam quicquid præter vel contra formam prædictorum fuerit a quocunque temere attentatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. Qui vero contra fecerint, vt in eo quo deliquerint puniatur, a beneficiorum, & officiorum collatione, nec nō electione, præsentatione, confirmatione, & institutione prout cuique competierit, tādiu suspensi remaneant, donec remissionem a Romano Pontifice meruerint obtinere, & qui talia beneficia seu officia receperint, eos p̄dictis pœnis volumus subiacere. Et nihilominus in eos, qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, confirmare, vel instituere ausi fuerint, excommunicationis quo ad personas, quo vero ad capitula, & conuētus a diuinis suspensionis sentētias ipso facto promulgamus; quibus etiam nullus aliud quā ipse Romanus Pontifex siue absolutionis, siue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire. Prohibitiones, & literis nostris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Nō obstantibus quibuscūque priuilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, & specialibus quibuscunq; Episcopis, & aliis superioribus, ac inferioribus ecclesiarum prælatis, nec non Ecclesiis, Monasteriis, & Capitulis, Conuentibus, Collegiis, & vniuersitatibus, eorumque, & aliis personis etiam Regia, & Imperiali maiestate prædit is sub quacunque verborum forma, & cōceptione concessis, per quæ effectus præsentium impediri posset, quomodocunque vel differri, et de eis ipsorumque totis tenoribus ad verbum, ac de propriis nominibus eorum, nec non Ecclesiis, Monasteriis, locis, ordinibus, & dignitatibus de quibus nec nō causis propter quas illa cōcessa sunt, specialē & expressam præsentibus fieri oporteret mentionem. Ceterum iubemus easdem præsentes ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de vrbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exēpla effigi, volumusque eas sic publicatas omnes & singulos perinde afficere, & obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatæ; exemplis quoque prędictis etiam impressis, manuque Notarii publici, & sigillo prælati ecclesiastici vel eius curiæ obsignatis, eandem prorsus fidē adhiberi, quæ ipsis præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ relaxationis, præcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iussionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Kl. Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Cæ. Glorierius:
H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Sacretarium.

Anno a Natiuitate Domini Millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Indictione vndecima, die vero decima mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii diuina prouidentia Papæ Quinti, anno Tertio, Retroscriptæ literæ Apostolicæ, affixæ, & publicatæ fuerūt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ dimissis, ibidem earundem exēplis affixis per nos Iulium Parinum, & Ioan. Andream Panizzam prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores.

Bartholomæus Sottocasa Magister Cursorum.

ROMÆ, Apud Hæredes Antonij Bladj Impressores Camerales.

Post

Post hæc Episcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat resignationes recipere, & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, censurisq; ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent ecclesiæ vel beneficio inseruire, qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi si statim postea id re ipsa exequantur. denique cum quis ex alijs casibus acciderit qui constitutione fel. recor. Innocentij Papæ iij. de dimittendis cathedralibus ecclesijs edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere securi, Sed nec horum vllus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat vllo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commode sustentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere quę canonicis sanctionibus & Apostolicis constitutionibus, permittũtur. Caueant autem episcopi, & alij prædicti, Itemq; omnes electores, præsentatores, & patroni tam ecclesiastici, quam laici, quicunq; sint, ne verbo quidem aut nutu, vel signo futuri in huiusmodi beneficijs & officijs successores ab ipsis resignantibus, aut alijs eorum significatione vel hortatu designatur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscunq; intercedat.

Ceterum præcipimus atq; interdicimus ne ipsi episcopi, aut alij collatores de beneficijs & officijs resignandis prædictis, aut suis aut admittentium consanguineis, affinibus vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod si secus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit a quocunque timore attentatum, id totum ex nunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint vt in eo quo deliquerint puniantur a beneficiorum, & off. collatione, nec non electione præsentatione, confirmatione, & institutione prout cuique competierit tamdiu suspensi remaneant, donec remissionem a Ro. Pont. meruerint obtinere, & qui talia beneficia, seu offic receperint, eos prædictis pœnis volumus subiacere. Et nihilominus in eos qui sic suspensi conferre, eligere, præsentare, confirmare vel instituere ausi fuerint, excomm quo ad personas, quo uero ad Capitula & conuentus a diuinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus, quibus nullus alius quam ipse Rom Ponti. siue absolutionis, siue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeant impartire, prohibitione, & literis nostris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Non obstantib &c.

Hæc Constitutio latissime declaratur per Parisium in tract. de resigna. benefi. par. 1 lib. 5. q. 6.

Decreto Conc. Trid. sess. 21. c. 2. de reform. prouisum est, quod ordinatus ad titulum beneficij, illud resignare non potest, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus, neq; ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde viuere commode possit, & aliter facta resignatio nulla sit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V relatæ in fol 104 sciendum est extare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hieronymus tit. Sancti Pancratij S R E. presbyter Cardin Matthæius Fidem facimus, & attestamur in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur, adnotatum esse, quod fel rec Greg. XIII. declarauit beneficia iuris patronatus non compreben-

H 2 dum

di in §. ceterum, contento in Constitutione sanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis resignationib. quo §. prohibetur Episcopi beneficia in eorum manibus resignata eorum, aut resignantium affinibus, consanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron Card. Matthæius. Locus sigilli.
Quæ fides facta fuit ad requisitionem Reuerendissimi Archiepiscopi Salernitani.

ADDITIO Recolligendo huiusmodi causas, ex quibus Ordinarij possunt beneficiorum resignationes admittere. Prima est quando beneficiatus volens resignare est senex, & quisnam dicatur senex, comm. opinio est hoc remitti iudicis arbitrio considerata qualitate personarum propter complexionum diuersitatem. vt per Menoch de arb. iud casu 59. Paris loco superius allegato nu. 7.

Secunda causa est infirmitas volentis resignare beneficium quis autem dicatur valetudinarius comm. Doctorum sententia est hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch de arbitr. iud cas 6 . esset talis in terminis nostris, qui ab aliquo malo corporis effectu adeo frequenter vexatur, quod non possit muneri sibi iniuncto satisfacere. Paris. ibidem nu 12.

Tertia causa est quādo beneficiatus est corpore impeditus & impedimētum esset tale vt non possit præstare id ad quod tenetur vel alias ipsi Ordinario videretur esse sufficiens. Paris. vbi supra nu 32. qui hoc superius exemplificat in octo morborum generibus videlicet in leproso, in scabioso herculeo, in paralitico in apoplectico, in habente morbum comitialem, in lunatico, in laborante morbo gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam. quorum morborum genera late explicat Maiol de irregul lib. 2. c 15. 16. 18. 19. & 24.

Quarta causa est quando beneficiatus est corpore vitiatus vbi Paris. nu 26. vsq; 54 exemplificat in sex corporis deformitatibus. s. in cæco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad vtendum inefficaces, in habente crus penitus abscissum, aut adeo contractum vt ligneo pede sit opus, in gibboso, & tandem secundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili, quos defectus fusius prosequitur Maiol de irregul. lib. 1. c. 14. 19. & quæ sit ratio huius Constitutionis in hac parte, vide per Paul. Fusc. in tract. de visitat lib. 2. cap. 28 numer. 18 accedit etiam quia aliquando hi diuinis ministerijs tractandis impotentes sunt, ideoq; recta ratione constitutum fuisse tradit Menoch de arb iud. cas. 22.

Quinta causa est si beneficiatus est crimini obnoxius, vbi Paris. nu. 58 exemplificat in casibus in quibus ob crimen commissum venerit beneficio priuandus, videlicet, in homicida, in simoniaco, in adultero, in concubinario qui post admonitionem non resipiscit, in sustinente excommunicationem per annum, in periuro, & in blasphemo & ratio huius Constitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt. quæ assignare videtur Fusc. de visitat l 22. c 28 nu 25.

Quæstio tamen est an isti criminosi inquisitione pendente, quando in sententia ex deductis ueniirent priuandi beneficijs, possint illa resignare tam coram Papa, quam coram Ordinario R. quod simpliciter possunt etiam post receptas probationes & conclusum in causa c. dudum. el 2 in fin & ibi Doct de elect. Rebuff in praxi in tit de mod amitt. benef nisi Boer decis. 206 num. 3. modo fiat mentio criminis & processus incepti, nisi crimen illud renunciantem indignum non redderet. Paris. in d tract. de resignat. benef tom 1. lib. 3. q. 16. nu 23. quod amplia etiam pēdente appellatione

pellatione a senentia priuationis. cuius ratio erit quia sententia non priuat sine executione per text. in l. qui a latronibus. §. vlt ff de testamen. quæ per appellationem suspenditur. Lap. alleg. 2. modo fiat mentio priuationis secundum veriorem, & tutiorem opinionem. Paris. in d. quæst. num. 23. Ad fauorem autem alterius non possunt in duobus casibus. Primus postquam est conclusum in causa ita vt nihil restet nisi proferenda sententia, & est comm. opinio referente Paris. in ead. q. 16. sub nu. 46. & rationem assignante, quia tunc renunciatio iudicatur dolosa, & malitiosa, & sic eluderetur iudicium arg. text. in c. 2. de renunc in 6. Secundus casus est postquam tales inquisiti sciuerint impetrationem factam a tertio decorum beneficijs in euētum priuationis. Boer. decis. 205. nu. 8 Lancellot. de attentat. c. 5. nu. 10. censeretur enim facta in fraudem, & præiudicium impetrantis cui est ius quæsitum ad illa beneficia de quorum vacatione speratur. c. si postquam, de præb. in 6. c. fin. de cōcess. prab eod. lib. huiusq; impetrationis in hoc casu communem, quotidianam praxim insinuat. Paris. in d. q. 16 num. 37.

Huius occasione quæro An ob delictum occultum ob quod quis esset beneficio priuandus possit ipse criminosus beneficium tuta conscientia retinere, an vero illud resignare teneatur R. quod non tenetur resignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra se ipsum, & pœna etiam ipso iure statuta in foro conscientiæ locum non habeat glos. cōmuniter recepta in c. fraternitatis. 12. q. 2. Couar. not ab. in 4 lib. decret. part. 3. §. 8. nu. 10. cum suis extensionib. Nau. in man. conf. cap. 23. num. 66. & seq limita nisi initium esset vitiosum, quale esset ingressus simoniacus, intrusio in beneficio cap. cum qui, de præben in 6. & ibi Gemin. & similia secundo limita nisi a iure addatur. vt etiam in foro conscientiæ non possit illud retinere pro hoc habeo tex. Concil. Trid. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis absentiæ non retinendis tuta conscientia alia etiam declaratione non secuta. sess. 23. de refor c. 1. vers si quis autem. Tertio limita si ab ipso iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum vt in eod. Conc Trid. sess. 25 de ref cap 14 ceterisque constitutionibus hac verborum forma loquentibus.

Rursus quæro. Quomodo sit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipso iure a canone facta. R. vt non aliter sortiatur effectum nisi prius per sententiam a iudice declaretur ipsum reum illius criminis esse culpabilem per text in capit. cum secundum leges, de hæret in 6. & per regulam generalem, quam in hoc facit Ioan. Andreas in cap. 1. nu. 10 de homic. in 6. Gomes in reg. de ann. poss essore quæstion. 52. & dictum fuit satis notabiliter supra in verbo Alienatio sub num 49. amplia etiam si crimen esset notorium & eius author prout indistincte ten Couar. dicēs quod ita praxis recepisse videtur in repet. capit. alma mater. de sent. excom in 6 par. 1. §. 2. nume. 9 in fin intelligendo ante declarationem posse conferri beneficium tanquam ipso iure vacans, licet non possit possessio auferri ab ipso possidente donec lata sit sententia declaratoria secundum Rip. in cap sæpe. de restit spoliat. colu. pen faciunt dicta per Nauar. consi. 12. de hæret. in antiq. limita vt hoc non procedat cum contrariū constet de mente legislatoris, & quando priuatio benefici non imponitur proprie vt pœna sed vt quædam conditio vel modus rei traditæ vt in terminis c licet canon, de elect in 6 Nau. in man conf c 25. num 118.

Quid si in sententia condemnatoria super crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij. R. quod nisi hoc in ea exprimatur ipse criminosus non est priuatus beneficio Rebuff. in prax. de modo amitt. benef nu. 64. & ex com opinio testante Paris. in supra d q 16 num 30. limita nisi tale esset crimen, per quod ipso iure, & ipso facto, id est simulatq; commissū est crimen beneficij priuatio irrogetur. Abb. in c.

inter dilectos.de excess prælat prope.fin & quoties canon vtitur verbis executionē denotantibus, de quibus late Felin. in capit. Rodulphus, de rescrip tunc enim sufficit pronunciari reum illud crimen incurrisse vt locus sit pœnæ priuationis beneficij quæ & si non exprimatur in sententia, intelligitur posita auctoritate iuris per tex. in l. 1. ff. ad Turpil. & colligitur ex dictis Gem. in c. 1. § sacri, de homicid in 6. Diaz in pract crim 123 in verbo Beneficijs priuari.

An autem clericus criminosus beneficio priuatus teneatur ad restitutionē fructuum a die perpetrati criminis vide Felin in capitu de quarta num. 32 de præscript. Diaz loc. prox cit. Cou. in 4. l. decret. de sponsal. par 2 c 6. § 7. nu 8 & 8. Bo dec 98.

Deniq; sciendum iudices causarum criminalium concernentium priuationem beneficiorum, eorumque affines, & familiares non posse beneficia illa impetrare ex Bulla 20 Pij 4. incip Cupientes &c relata infra in ver Beneficiorum priuatio.

Sexta causa est quoties beneficiatus esset censuris ecclesiastici irretitus de quibus in c. quærenti. de verb. signif.

Septima causa est quando beneficiatus nequit ecclesiæ siue beneficio inseruire, & exemplificat Paris num. 93. in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto, de quibus vltimis plene loquitur. Maiol de irregul. lib. 1 cap. 26. & lib. 2. cap 15 in qua septima causa includit etiam illos qui, & si possint non tamen debent ecclesiæ siue beneficio inseruire sub quo capite comprehenduntur primo clerici turpiter & scandalose viuentes secundo lunatici, item patientes stomachi languorem, & sic vomitum: de quo etiam per Maiol. lib. 1. cap. 27. Item illiterati de quibus habetur in Concil Trid sess. 21 de ref c. 6. idque propter scandalum quod dant in ipso seruitio ad quod sunt obligati & vltimo secundum eum num. 105. continentur habentes morbum caducum.

Octaua causa ex qua Ordinarij possunt recipere resignationem beneficiorum, est quando beneficiatus vnum aliud, aut plura obtinuerit beneficia, quod prohibetur per decretum Conc. Trid. sess. 24. de refor. capitu. 17. quando vnum est sufficiens ad congruam sustentationem ratione in eodem text. assignata in verbis illis cum ecclesiasticus ordo &c. ab eodem Paris declarata num. 116. aliasque rationes tradit Alph. Hoied in tract. de incompatib. benef par. 1 c. 19. nume 2. qui doctores asserunt contrafacientes mortaliter peccare iuxta glos quam celeberrimam, & ad hoc receptam inquit Nauar. in Miscellan 62. de orat numer 1. & in consil. 16 de præb. in antiq in cap. dudum. el 2. in ver. retinere de elect idque amplia vt non excuset comm. obseruantia in contrarium etiam si esset temporis immorabilis ex alleg. per Paris. num. 119 cum seqq & per Hoied in d. capitul 19. numero 9. limita nisi in hoc cum aliquo adesset dispensatio ex rationibus adductis per eum. Paris. in eodem loco nume. 125. & per Hoied. d num 9. & tunc an dispensatus in hoc sine rationabili causa sit tutus quo ad Deum. comm. sententia est quod non. teste Couar lib. 4 de sponsal part. 2. c 6 §. 9 nume. 9 in quam etiam descendit Abb. in c extirpandæ § qui vero. nu. 43. de præb & prædicti Doctores confirmant. Et quæ posset esse iusta causa illa retinendi, & etiam dispensandi vide Nauar. in man conf cap. 25. sub nu. 128. & 129. & in consil. 1. de Constitut. in antiq. sub num 40. Quod autem dicatur beneficium sufficiens ad congruam sustentationem iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non est a iure diffinitum, & sub certa regula comprehendi non potest, cum illud quod respectu vnius dicitur magnum respectu alterius dicitur paruum, vera, & recepta sententia est referente Par. il idem numero 132. hoc relinqui arbitrio iudicis paulo plus, vel minus æstimandum per reg l. 1. ff. de iure delib & c. de causis. § illis etiam, de off deleg. consideratis considerandis, qualitate personarum, locorum, & temporum

porum, de quibus præter Nauar. loco citat latissime habetur per Parif. & Hoied. in locis præalleg. Et an in iudicanda beneficij sufficientia debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipsius beneficiarij R. negatiue stante commun opinione quæ se habet posse clericum conseruare proprium patrimonium eiusque fructus, & beneficijs redditus in proprios vsus impendere in quam sententiam præter alios cõsentiunt Innocen. & Abb in c episcopus de præb. Felin in cap postulasti de rescript. Francisc Sarment in tract de redit. eccles par. 1. cap 1. num. 18 Couar in capitul. 1. num. 2 de testam. Nauar in apolog lib de redit ecclesi quæst 1. monit. 30 eamque post responsiones ad aliquas obiectiones, quibus commun hac sententia improbatur firmat Alphons Hoied in d cap 19 num. 45 In quo animaduertendum differentiam esse an quis possit honeste & sic sine penuria viuere, & an possit decenter, & commode viuere, iuxta glos notab in capit. 1. § fane. vers absque penuria. vbi Franc. & Gemin destat regul in 6. quam etiam sequitur Panor. in cap. 1. num. 4 de institut. & in cap postulasti, notab. 2 de rescr. pt. ipsamque solennẽ in hoc prædicat. Nauar. in d Miscellan 62. numero 8. asserens illud dici sufficere ad viuendum honeste alicui quod sufficit ad viuendum ita vt non cogatur mendicare, & secundum hũc intellectum ex mente ipsius Nauar loc citat. ad effectum vt quis possit ad ordines sacros promoueri ex disp. Concil Trident sess 21. de ref capitul 12. beneficium 50. aureorum communiter ad honeste viuendum pro sufficienti haberi, non autem ad commode & decenter viuendum secundum terminos in quibus loquimur. idem confirmat Parif. vbi supra nu 155.

Circa renunciationem beneficij, ad cuius titulum quis est promotus, quæ ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates de quib. in Concilio vide per Parif. in d tract to. 1 lib. 2. q 6 num. 38. cum seq. Et quid si Ordinarius admiserit huiusmodi renunciationem contra formam decreti Concil Trident. R a sacra Congreg eiusdem Concil resolutum fuisse referente eodem Parif in proxime alleg. quæst 6 sub num. 41 non posse prædictum Ordinarium eidem resignanti beneficium, illud iam resignatum restituere collationẽque; inde factam tenere. ipsumq; Ordinarium teneri de proprio resignãti vitæ necessaria subministrare iuxta d. c. capitu Episcopus de præb. illud autem non procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio censuit. Quid autem si quis ad tit cuiusdam beneficij ad sacros ordines promotus, & nihil aliud habens vnde viuere posset illud renunciauerit reseruata sibi pensione centum ducatorum nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficij sit ordinatus, num talis resignatio sit valida stante supra d Concilij decreto vide Nauar. ad partem affirmatiuam inclinantem ratione vt ibi per eum consi 21. de præb in antiq.

Nona causa est quando contingeret beneficiatum ad aliud beneficium promoueri quo casu talis resignatio non tam dicitur fieri propria voluntate quam ex necessitate per tex in c de multa de præb & in extrauag Execrabilis vers. Qui vero deinceps, eod titul inter communes Hinc incidenter quæro An, & quando per assecutionem alterius beneficij ipso iure vacet primum. In quo Prima sit conclusio quod habens beneficium curatum si aliud curatum obtineat, ipso iure vacat primum vt in iuribus præalleg & in cap cum singula, de præb in 6 cum alijs concord. Diaz in sua pract. cum capit 42. ver Beneficia plura possident quia per disp Concil. Trident. sess 7. de ref c. 4. & sess. 24 de ref cap 17. incompatibilia iudicantur, estque ratio; clarum est enim in illis personalem residentiam esse necessariam. cap. quia nonnulli. de cler. non resid cum similibus, & impossibile est, quem vno eodemque tempore in diuersis ecclesijs residere posse Lap alleg. 116. numer. 5 & cum regimen ac cura animarum sit ars artium capit. cum sit ars. de ætat & qual Rebuff. in prax. in titul. de *Quando per assecutionem alterius beneficij vacet primũ.*

non residen num. 20 ideoque in hoc videtur electa industria persona & , non potest regulariter per Vicarium deseruire art. ex. in l. inter artifices ff. de solut. cap fin. §. 1 de offic deleg. cap is cui eod. tit. in 6 Abb. in c. extirpanda, §. qui vero, de prab. Quod vero non intelligatur procedere per solam gratia impetrationem ad secundum beneficium, sed post obtentam pacificam ipsius possessionem clem. gratia vbi Card Zabar quast. 12. de rescript vel si acceptata collatione per eum steterit, quo minus ipsam haberet. cap cōmissa de elect in 6 & primum intelligitur vacare ipso iure sic tamen vt eius possessio alteri tradi non possint , nisi vocato primo possessore c. licet episcopus. de prab in 6 qua verba ipso iure in eo quod attinet ad hoc propositū pulchre declarat Greg Tolos. in institut. nou rei beneficiar. cap. 25. num. 1 2. & 3. Amplia hoc adeo esse verum quod etiam post obtentam pacificam possessionē alterius beneficij incompatibilis in quo quis iuste putabat sibi ius eo esse quasitū & vere non erat vt in hoc casu primum non vacet , & poterit ad illud redire absq; nouo titulo, & collatione. Nauar. in cons. 31 num. 3. de prab in antiq per tex in ca si benefici. de prab in 6 Secundo amplia quoties non posset fructus secundi beneficii percipere eo quod alteri ex aliqua causa debeantur, tunc enim non censetur vacare primum cap. si tibi concesso vbi Gemin. & Franc de prab in 6. Qua vero dicatur pacifica possessio, vide glo & ibi Doct. in d cap. commissam in ver. pacificam Cassad decis 9. de caus possess. & propr Mascard. singulariter in proprijs terminis loquentem de probat conclus 183 Limita & primo vt licite possit quis duo beneficia curata obtinere quando vnum ab altero legitime dependet capi super eo. vbi glos. & Franc. de prab. in 6. cap. eam te, de atat & qualit glos. in cap. dudum. el 2. in uer intitulatam de elect. & ratio huius compatibilitatis est, tum quia beneficium per unionem amittit nomen beneficii & desinit esse per Oldrad. consi. 257. num 15. & 18. Cassad. decis. 13 super reg. Cancel. tum quia in ecclesia annexa non tenetur quis residere in qua poterit per vicarium deseruire. cap extirpanda § qui uero, de prab. Mandos. in addit. fin ad Lap. alleg. 35. Secundo limita quando quis haberet unum beneficium curatum in titulum, & aliud in commendam, cap qui plures. 21. quast 1. d. cap dudum. ubi glos. Rebuff. in prax. in tit de commenda num 4. intelligendo de beneficio ad tempus commendato. & si ecclesia est parochialis non ultra sex menses. c. nemo deinceps. de elect. in 6. secus uero in perpetuum 1 ad uitam illius cui conceditur quia hoc aquiparatur beneficio dato in titulum. Gomes. in reg. de infir. resign q. 13. in fin. Nauar in man. conf c 25 num. 126. & in cons. 1. num. 39. de constit. in antiq. Verum in hoc Alphons Hoied in tract. de benef. compatib par. 2. cap. 4. num. 18. resolutiue tenet quod etiam attento, iure nouissimo Conc. Trid. sess 7. de ref cap. 4. licitum sit habere duo beneficia curata, vnum in titulum , & alterum in commendam perpetuam , declarando primo dummodo illa concessio beneficij curati in commendam perpetuam simile habenti fiat a Papa, non autem ab Episcopo & ita ait intelligendum esse Nauar. d. cap 25. num 126. Secundo eo quod ex verbis Conc. Trid. in d. cap 4 clare pateat nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum s vnius in titulum & alterius in commendam perpetuam, sed solummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per uiam commenda siue perpetua siue temporalis, & quod cōmenda nostri temporis hodie semper fiant in perpetuum ad utilitatem commendatariorum asserit. Parij de resign benef lib 11 q 5. nu 40. Tertio limita si de duob beneficijs curatis alterum esset habitu, & potentia curatum, & non actu quia istud nō cadit sub dispositione iurium supra alleg. Abb in d c. de multa. sub nu. 42. rationibus ut ibi per eum Io. Sylua in tract. de benef. 3 par. qu. 42. Staphil. de lit. grat titu de qualit & stat. benef. num. 20. & est commun. opin. vt per Benedic.

Capra

Capra in tracta. regul. & fallent. regul. 90 num. 74. cum seq. eßet enim tale quando tunc temporis ex defectu Parochianorum non posset cura exerceri, vt quia occasionis pestis, vel timore hostilitatis, vel alia de illo loco parochiani recesserint trāsferentes se ad alienas parochias glo in cap licet canon. in ver. parochialis de elect lib. 6. & firmat Nauar. in alio proposito in cons. 4. de præb in antiq. declarando nisi postea per reuersionem ipsorum parochianorum ad desertam parochiam illud beneficium ad actum curā reducatur, quia tunc cessaret compatibilitas, & tenetur ipse beneficiarius infra spacium sex mensium vnum ex præfatis dimittere ex d. decreto Conc. Trid. sess. 24. c. 17 Numquid autem licite ab vno obtineri possint duo beneficia curata propter eorum tenuitatem, & insuper quid agendum erit, si hac de causa sibi concessa fuerint, & postea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint ita quod vnumquodque illorum per se esset sufficiens ad congruam sustentationem ipsius beneficiarij primum, & secundum tangit, & explicat Hoied. in suo tract. de benef. compatib. par. 2. c. 5 num. 4. & c. 6. 14 cum seq.

Secunda sit conclusio illud idem affirmandum in obtinēte dignitatem vel personatū vt per adeptionem alterius ipso iure inducatur vacatio primæ, vt clare habetur in d c. de multa & in d. extrau execrabilis, adeo vt nullo modo contrariū ex cōsuetudine introduci possit. c. 1. & ibi scribentes de cōsue in 6 optimaq; ratione per dicta iura hoc est prouisum tum quia quando vni assignantur duæ dignitates, vel personatus in eadem ecclesia, illud eccles. defraudatur necessario ministerio unius beneficiarij, & consequenter ex ministrorum paucitate diuini cultus diminutio fit cum potius sit augendus. c. ex parte. de const. tum quia ex eo quod quis pluralis in aliqua ecclesia uendicans sibi stipendia plurimorum contra tex in d c. quia nonnulli, sequitur maxima inæqualitas. f quod alius quidem esurit alius autem ebrius est. Quā cōclusionem etiā declara vt sup. videlicet dispositioni prædictorum iurium non esse locum nisi secūda assecutio dignitatis vel personatus sit pacifica non solum de facto f. vt in possessionis apprehēsione non sit in continenti deturbatus per reiectionem ab illa sed etiā de iure. f. vt non sit litigiosa dummodo in limitibus legitimæ possessionis moueatur sibi lis prout expresse habetur per AEgid de Bellam. decis. 596. Stap. de lite grat. tit. de qualit. & stat. benef. nu. 48. & de intellectu d. extrau execrabilis disponentis circa dimissionem verbaliter sub publico testimonio faciendā de primo beneficio curato seu dignitate corā Ordinario vide AEgid. Bellam conclu. 754. & Staphil. de lit grat. tit. de var mod. vacat. nu. 59. Quid vero iuris sit in beneficijs illorum qui sunt promoti ad episcopatum præter Doc. in c. cum in cunctis. § cum vero, de elect. Vide Hoied. in tract. de incompatib. benef. par. 1. capit. 4. Mandos. in reg. de benef vacat per promot q 4. Gig. de pension. quæst. 56. Paris. de resig. benef. lib. 3. q. 1. nu. 75. & infra, & Card Simon in tract. de benef q. 27.

Tertia conclusio sit, Quando duo beneficia sunt vniforma. i. similia, & eiusdē speciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto vacat primum ipso iure c. literas de concess. præb. etiam si iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret. clem fin. de præb Nauar. cons 23. eod tit. in nouis. secus uero si sint difformia. Rebuff in prax. de dispens rat ætat. § incompatibilia. num. 4. Franc. in d. cap. 1. de consuetud. in 6. vt esset thesauraria cum cappellania in eadem ecclesia Nauar. consil 22 de præb in nou canonicatus cum dignitate idem Nauar. consil. 24. eod. tit. quæ etiam habentur loco vnius Staphil de lit. grat fol. 12. Declaratur hæc conclusio non procedere quando beneficium veniret secundario in quandam consequentiam primi beneficii ut quando quis est rector alicuius ecclesiæ & percipit reditus alicuius cappellaniæ in ea sita, quo casu non dicitur duplex in beneficio quia cappella

la venit secundario arg. tex. in cap. super eo de prab in 6. l ap allg. 117. & ita declarat Felin in cap. ex parte el. 2. num. 3. de rescript. verum quo ad propositum nostrum, & ad effectum incompatibilitatis vt duo beneficia dicantur vniformia, non sufficit quod vno, & simili nomine nūcupētur, sed requiritur ut sint instituta ad unū & eundem finem, habeantque idem prorsus officium, & onus, secus si diuersum, uel non eodem tempore expleudum. Nau singulariter consil. 16. de prab. in nou. & dicuntur beneficia esse sub eodem tecto quādo sunt intra eandem ecclesiam eiusque circuitum Rebuff. in prax. de dispens. rat. atat. § etiam si sunt sub eodem tecto. An autem in vna & eadem ecclesia possit quis duas obtinere pensiones absque dispensatione, & an dipensatus ad duo beneficia censeatur dispensatus, vt possit illa obtinere intra eandem ecclesiā quando illud in dispensatione non exprimitur, habetur per Rebuff loco prox citato & late disputat vtrumque articulum Alphons. Hoied. in tract de incompatib benef par. 1. c. 20.

Quarta & vltima conclusio in præsenti quæstione erit, quod omnia alia beneficia præter illa de quibus statuitur in d cap de multa. & in d extrauag. Execrabilis quamuis sint ex aliqua causa incompatibilia cum alijs non vacant ipso iure etiā post Conc Trid sess. 7. de ref cap 4 & ratio est quia nulla pœna, ipso iure incurritur nisi in casibus a iure expressis iuxta glos pen & memorabilem in cap si de iure patr. alijsque rationibus firmat Nauar in cons 17 de prab in nou prout etiā censuit Rota diuersor par 1 decis 484 sed datur electio ita vt teneatur illorum vnum quod maluerit relinquere c. referente. & cap præterea, de prab. & multi effectu resultant an inducantur ipso iure beneficiorum vacatio, an vero per sententiā quos cumulat Hoieda in d tract p 1 cap 13. nu 59 cum seq. & Gregor Tolosan. vbi supra c 26 nu. 13. & infra Paris de resign benef lib 3. q 1. & ad refrenandam beneficiorum pluralitatem veluti animabus periculosissima legendus est Diaz in sua pract. crim c 42. in ver. Beneficia plura possident.

Decima causa est quādo clericus beneficiatus vellet religionem ingred., aut matrimonium contrahere, dummodo statim re ipsa id exequatur & in primo casu non poterit ipse Ordinarius beneficium conferre nisi secuta professione cap beneficium de regular. in 6 in secundo vero non sufficerent sponsalia Fusc de visit. libro 2. c 18. sub num 18

Vndecima, & vltima causa est quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij securus residere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittatur iudicis arbitrio Grammat cons 57 nu. 9 Menoch de arbitr iud. cas. 110 quæ posset argui si ex magna causa præcedente fuerit ipsius beneficiarij vita insidiatum, vel de vniuersa substantia contionertatur, de quibus cō iecturis plene per Mascard de probat conclus. 899. verum an tales inimicitiæ sint legitima causa ut semper beneficiatus excusetur a non residendo dicetur infra in verbo Residentia.

Attamen vt renūciatio ex relatis causis ab ipsis Ordinarijs admitti possit requiritur, vt resignās si esset in sacris ordinibus constitutus, habeat aliunde vnde vitā commode sustentare possit, & ratio erit ne in opprobrium ordinis mendicare cogatur, vel sordidum aliquē quæstum exercere c. ad supplicationē, de ren & habetur in Conc Trid sess 21 de refor in c. 2. in prin quod amplia etiamsi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonii vt Ordinarius in ipsa beneficij renuntiatione debeat inspicere an ei supersit tantum, vt ipsius iudicio commode viuere possit. Paris. ibidem nu. 170 limita nisi renuncians sit religionem ingressurus, quia tunc cessat ratio de allegata mendicitate, quæ exceptio in d constitutione firmat regulā in alijs casibus non exce-

exceptiuatis l.nam quod liquide.§ legetur.in fin ff.de pen. leg.

Quid si ordinarij admittant beneficiorum resignationem absq; quo adsit aliqua ex prædictis causis, num puniatur aliqua pœna R. quad non, vt aduertit Paris. num. 215. sed resignatio erit nulla propter decretum irritans ibi, quod si secus &c.

Et quare Ordinarij per istam constitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis causis resignata conferre suis, aut admittentium, seu dimittentium consaguineis, affinibus & familiaribus etiam per circuitum vt in ea continetur R. quia si hoc facerent hæc renunciatio præsumeretur tacite. & indirecte facta ad fauorem quæ coram eis fieri non potest vt supra dictum est, & quod directe prohibetur censetur prohibitum etiam indirecte cap cum quid vna via, de reg. iur in 6. Quæ autem sit ratio quod resignatio ad fauorem certæ personæ quæ non potest fieri coram Ordinario secus sit coram Papa, vide per Greg Tolos in instiut. nou rei benef cap 28. sub num. 8

Et quid si Ordinarij ignorantes hanc constitutionem contrauenerint conferendo huiusmodi beneficia sic resignata talibus personis prohibitis, an ligetur respectu pœnæ in d. constit impositæ Resp in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem seruari vt etiam in casu ignorantiæ habeatur absolutio a Summo Pont. testāte ibidē Tar sub num. 121. se in proprijs terminis huius const. Pij V. ita vidisse obseruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes possint huiusmodi resignationes beneficiorum recipere, & illis admissis conferre cui eis placuerit Resp. Conar. libr. 2 var resol cap 20. sub num 8. tenere quod non, quia ex hoc dicatur vacare in curia, & eo casu collatio palam ad Sum Pontificem spectat cap. 2. de preb. in 6 licet communiter Episcopi referente Gommes. in reg de non iud iux for. sup adhibeant hanc cautelam in conferendo vt exeant ab vrbe ad hoc vt dicantur esse in aliena diœcesi.

Pro complemento visum est insinuare quod non obstante hac constitutione prohibente, vt in huiusmodi renunciatione coram Ordinario facienda nec etiam nutu designari possit successor in beneficio alias collatio sit inualida, posse resignantem nutu non præcedente dimissione facta in foro conscientiæ rogare collatorem absque labe simoniæ vt conferat beneficium a se nominato, neque etiam peccare renunciātes ea intentione, vel spe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipsi uolent quando nihil horum est in conuentione deductum, cum alias esset inijcere laqueum, contra tex. in cap. de uiduis. 27. q 1. quia uix aliquis ad hoc spontanee inducitur absque prædictis. Probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Cassadoro decis. 2. de simon & ex dictis per Nau. in man. conf c. 23. nu. 107. & 109 & in cons. 36. & 38. de simon. in antiq.

Siendum est etiam quod ad obuiandum illis qui beneficia acceptant vel procurāt animo non retinendi, sed alteri renunciandi, seruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentū, quod tale beneficium non recipit animo renunciandi ita refert Parisius de resigna. benef lib. 9. q 10. in fine, Ideo Innocen nonus bene instituit ut accipens beneficium curatum uel simile, non possit illud renunciare ante triennium ut ibi ut testatur Dominus Isidorus Muscouius in tracta. de Maiestate militantis ecclesiæ lib. 1. par. 3. c. 2. rub. de benefi. fol 451.

BENE-

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

SVMMARIA.

1 *Causa huius constitutionis.*
2 *Omnes resignationes & iurium cessiones publicari debent intra sex menses, si beneficia sint citra montes, si vero ultra intra nouem.*
3 *Modus & forma publicandi resignationes, & cessiones.*
4 *De ecclesia rurali, & populo carente.*
5 *De capienda possessione beneficij etiam litigiosi intra prædictum tempus, & quomodo.*
6 *Forma prædicta seruari debet in omnibus beneficiis specifice, & non per equipollens.*
7 *Cessio facta possidenti quando publicanda sit.*
8 *Formæ omissio qualiscunque facit gratiam nullam inducit vacationem, & inhabilitatem nec prodest resignanti possessio a se postea continuata.*
9 *Modus impetrationis, & concessionis beneficiorum quæ vacant ob non seruatā formam publicationis.*
10 *Propter nullitatem concessionum non sunt irritæ reseruationes nisi in casu de quo infra.*
11 *Proceditur in causa litigiosi contra cedentem donec successor venerit ad eam.*
12 *Modus, & forma, & tempus admittendi, & publicandi resignationes, quæ fiunt in manibus ordinationum, vel legationum &c.*
13 *Pœna ordinationum, & aliorum qui prædicta non seruant.*
14 *Decretum irritans.*
15 *Tolluntur omnes ante hac constitutiones de publicandis salua constitutione Pij V. quæ seruari debet in resignationibus, & cessionibus hucusque factis.*
16 *Ampliationes quinque huius constitutionis.*
17 *Limitationes quatuor.*
18 *Cui incumbit onus probandi non fuisse factas publicationes.*
19 *Modus probandi hanc negatiuam quis sit.*

PRÆTER. Summistas sciendum est, quod ad prohibendum simulatas occultasue beneficiorum resignationes per diuersos Rom. Pont. fuit prouisum vt per Innocent. 8. incipi. Sicut bonus pastor. fol. 130. in Bulla. per Clement. 7. incip. Sanctissimus fol. 318. per Pium 4. fol. 662. & fol. 898. per Pium V. fol. 1187. præscribendo quomodo etiam ordo sit tenendus in confectione Bullarum super gratiis resignationum Parochialium, & simplicium fol. 1167. & per Regulas cancellariæ Apostolicæ de publicandis resignationibus super quibus scripserunt Rebuff. in praxi benefi & Gome. Hodie vero attenditur constitutio Greg. xiii. de modo, & forma publicandi resignationis, & cessiones fol. 1324. tenoris sequentis.

GRE-

GREGORIVS Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriã. Humano vix iudicio ita bene quicquam, & prouidenter sanciri potest, quin vsus sæpe aperiat doceatq; id quod salubre fore credebatur, minus experiundo prodesse, quod in illis constitutionibus quas ad prohibẽdas simulatas occultasue beneficiorum ecclesiasticorum resignationes diuersi Rom: Pont. multifariam ediderunt, & fe. rec. Pius Papa V. prædecessor noster nouissime promulgauit, cognoscimus accidisse. Nos hoc multum, prout occasio necessitasq; postulat, coercere volentes, statuimus, vt posthac omnes & quæcunq; resignationes etiã causa permutationis, ac cõmendarum, & etiam literis Apostolicis non confectis, & possessione non habita, nec non litis, & iurium quorumcunque cessiones, ac retrocessiones, quæ deinceps de quibuscũque beneficiis ecclesiasticis in nostris seu Romani Pont. pro tẽpore existẽtis manibus, ac etiam coram Notario publico & testibus fient & a nobis vel illo seu nostro vel illius mandato admittentur, & super eis prouisiones, & quæcunque aliæ dispositiones siue temporales, siue perpetuæ aut ad hoc mandata Apostolica sub quacunque forma, & quibuscunque etiam S. R. E. Cardinalibus ac piis locis quo
2 cunque priuilegio suffulti, facta, publicari debeant cum literis Apostolicis desuper confectis intra sex menses si beneficium citra montes fuerit, vltra vero intra nouem a data concessionis gratiæ, non autem a die præstiti super ea consensus numerandus, etiam si postea concessio gratiæ huiusmodi ex quauis causa, diuersisque subsequentibus datis, ac quotiescunque & quouis modo reformata, & inualida reddita fuerit, pluresq; & quotquot in alium, vel alios cessiones, ac etiã ipsummet primũ resignantem, vel cedentẽ retrocessiones termino prædicto nondũ elapso retrocesserint, ita vt vnicus dũtaxat terminus omnibus successiuis cessionibus, ac retrocessionib. decurrat, vt qui postremus gratiã habuerit publicationẽ huiusmodi facere, ceteraq; omnia hic præscripta intra eundem terminum præstare teneatur.

3 Ipsa autem publicatio in cathedrali & in beneficij ecclesia vel ecclesijs si in pluribus illud sit, fiat, ibique dum frequens populus ad Missarum solennia conuenerit, palam omnibus literæ Apostolicæ prædictæ, earumue transumptum authenticũ exhibeatur, claraque, & intelligibili voce resignatio, seu cessio huiusmodi, ac beneficij qualitas, & inuocatio nominaque, & cognomina resignantis seu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiusmodi facta est, pronuncietur, ut hæc omnia possint ad notitiam omnium ibi existentium verisimiliter peruenire, scriptoq; de his omnibus exemplo collato, valuis dictarum ecclesiarum affixum relinquatur.

4 Si uero ecclesia beneficij ruralis sit aut populo conuentuque careat, eo casu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipsum consistit, & in cathedrali ecclesia uel si locus bello seu peste aliisue manifestis periculis subiaceat, tũc in proxima parochiali ac etiam in cathedrali ecclesia, uel si aditus ad illas, aut utrauis minime sit securus, in alia cathedrali uel parochiali uiciniori periculorum immuni publicatio huiusmodi peragatur.

5 Is quoque in quem disponi, uel mandari de benficio etiam litigioso, vel a cedente non possessio sub quacunque forma contigerit possessionem beneficij intra dictum tempus uigore literarum Apostolicarum desuper confectarum, nec alias apprehendere debeat, & si propter litem aut aliud legitimum impedimentum nequiuerit, saltem literas Apostolicas cum earum publicatione si tunc facta erit, Iudici, seu executori illarum, uel alijs ad quos pertinet, per se, uel procuratorem suum legitimũ, intra idem tempus præsentare, & apud illum, uel illos pro ipsarum literarum executione instare, & possessionem huiusmodi instanter petere teneatur.

6 Ceterum modus, & forma hic tradita semper & ubiq; debeat obseruari nec alia uel

vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiusmodi resignationibus cessionibus, & retrocessionibus de quibuscunq; Ecclesiis, Monasterijs, prioratibus tã virorum, quam mulierũ dignitatibus, officijs, & beneficijs ecclesiasticis sæcularibus, & quorumuis ordinum etiam militiarum regularibus, etiam electiuis, & manualib. ac etiam de iure patronatus laicorum illustrium, & alias quomodocunque existentibus siue pacificis, siue in petitorio, siue in possessorio litigiosis, etiam de quibus in Cõsistorio nostro disponi consueuit, seu debet, quæ posthac ex quacunq; causa fient, & per nos, ac prædictos successores, extra tamen dictum Consistorium admittẽtur, etiã cum reseruationibus nominis tituli, administrationis, possessionis, fructuum etiam omnium ac rerum, & iurium quorumcunque.

7 *Ad prædictorum tamen obseruationem eũ in quem iuris fit cessio beneficij, quod tempore cessionis huiusmodi, & antea illam vigore literarum Apostolicæ vt supra si ad id tenebatur, publicatarum realiter possidebat, nolumus obligari.*

8 *Quod si quicquam prædictorũ omnium omissum fuerit dictis terminis, vt quicq; præscripti sunt elapsis, omnes dispositiones, & gratiæ resignatorum, & cessorum beneficiorum, aut iurium huiusmodi, cum omnibus inde secutis, siue de pacificis, siue de litigiosis, sint irritæ, & inanes, nullaq; alia gratia super huiusmodi beneficio siue iure cesso his quibus concessa fuerit suffragetur: sed ipsi tales inhabiles, & incapaces sint ad huiusmodi beneficia sic resignata, & cessa, quandocunq; obtinenda, illaque, siue iura ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione etiamsi illæ alias nullæ & inualidæ essent, vacauisse, & vacare censeatur eo ipso, nec resignantib. seu cedentibus, si postea in sua possessione remanent, constitutiones de annali & triennali possessore, nec præsumptæ, aut tacitæ retrocessiones etiam propter diuturnam continuatæ possessionis huiusmodi tolerantiam, nec omnino aliud ius, vel beneficium vllo tempore suffragetur, sed ipsa beneficia siue iura sic a principio vacantia a Sede Apostolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac concedi.*

9 *Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu proprio concessiones quibuscunq; derogationibus suffultæ nunquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus vel implicitis comprehendantur, sed specialiter & expresse ob non seruatam præsentis Cõstitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum resignantis seu cedentis & gratiam habentis, dispositiue, & non conditionaliter fieri omnino debeant, & quicunque sic impetrans aut gratiam etiam motu simili habens præfinitum cuiq; casui tempus prædictum a data concessionis gratiæ sibi factæ huiusmodi, ea omnia quæ cadens a iure prædicto debeat, præstare teneatur, & si pluribus gratiam huiusmodi fieri contigerit præ omnibus obtineat, qui primus publicationem suæ impetrationis fecerit, & possessionem adeptus fuerit, aut petierit, omniaq. requisita prædicta adimpleuerit, quamuis in data sit postremus, & possessio ab alio in publicando negligentiore prius apprehensa fuerit, vel petita.*

10 *Reseruationibus omnibus nominis administrationis fructuum etiam omnium ac pensionum, & aliarum rerum quarumcunque, nec non facultatibus, indultis, & alijs concessionibus tam ipsis resignantibus, seu cedentibus qui tamen possessionẽ ab initio re ipsa dimiserint, quam alijs ex huiusmodi resignationibus, seu cessionibus a Sede Apostolica factis nihilominus validis, plenumque effectum sortituris.*

Sed ne in beneficijs super possessione, vel proprietate litigiosis litis prosecutio turbari valeat, vel differri, in causis huiusmodi contra cedentem ad vlteriora, etiam ad sententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quousq; ille qui gratiam ex resignatione seu cessione, aut ex omissa forma publicationis huiusmodi obtinuit, ad causam per se, vel procuratorem legitimum accesserit, litemque huiusmo-

huiusmodi susceperit, eodem modo, & ordine procedi possit, quo potuisset legitime si cessio huiusmodi facta non fuisset, ac quicquid interim sic procedendo decretum, & expeditum fuerit, siue cum cedente, siue contra eum, etiam postquam ipse, vel quis alius incumbentiam sibi secundum prædicta præstiterit, non solum circa fructus, sed etiam circa possessionem & ipsum ius, quod cessum est valeat omnino, & vim obtineat, illumque ipsum cui gratia facta est, non minus afficiat quasi ipso legitime citato contra eum decretum & expeditum fuisset, nec ipse aduersus hæc prætextu nō acceptatæ gratiæ, vel etiam illius ignorata aut citationis, vel intimationis executioni contra ipsum minime demandatæ, aliaue ratione valeat excusari. Possit tamen ipse etiam si in lite, & causa huiusmodi surrogatus non sit quandocunque ad illius prosecutionem, & terminationem venire, & a Iudice coram quo causam ipsam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipsis statu, & terminis, in quibus tunc eā esse repererit, etiam absque rescripto speciali admitti.

12 *De beneficiis autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apostolica Sede habentiū ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam specialium eiusdem sedis extra Romanam Curiam resignari, etiam ex causa permutationis contigerit, ipsi intra mē sem negotium vniuersum admissionis, vel reiectionis resignationis huiusmodi, & (si per eos facienda erit) prouisionis resignati beneficii iuxta Apostolicas, & alias Canonicas sanctiones omnino absoluant. Et qui sic prouisus fuerit intra tres menses die sibi factæ prouisionis illam publicet, & possessionem beneficii capiat modo & forma supradictis, alioquin illis elapsis nulla sit eius prouisio, & beneficium vacare censeatur eo ipso.*

13 *Ordinariisque & alii prædicti qui hæc, vt eis præscribuntur non perfecerint, eo casu potestate disponendi de ipsis beneficiis sint ea vice priuati, eorumque dispositio eo ipso ad Sedem Apostolicam deuoluta existant, aut aliis idoneis ab ipsa Sede dumtaxat modo, & forma prædictis concedatur.*

14 *Decernentes sic per quoscunque iudicari debere, nec non irritum & inane quicquid secus his per quoscunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

15 *Non obstantibus prædicti Pii Quinti, & aliis omnibus aliorum prædecessorū nostrorum Constitutionibus de publicandis resignationibus huiusmodi hactenus editis & reformatis quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis resignationibus, & cessionibus quæ in manibus nostris hucusque factæ, & a nobis admissæ sunt & tempus ad eas publicandas iuxta dicti Pii prædecessoris Constitutionē nondum effluxit Constitutio ipsa quo ad eas duntaxat, integre obseruetur. Nec non resignantium, siue cedentiū voluntatibus conditionibus protestationibus, & clausulis, in ipsismet resignationibus, & cessionibus, seu procuratorum constitutionibus, & mandatis, ac alias etiam ad præseruationem suorum iurium, & significationem quod non aliter nec alio modo resignant seu cedunt appositis, & quacunque verborum vi formula, & multiplicatione expressis, nec non indultis, priuilegiis, & gratiis Apostolicis etiam prædictis Cardinalibus; ac eorum, & nostris familiaribus cōtinuis commensalibus nec non litterarum Apostolicarum scriptoribus, abbreuiatoribus, ceterisque Romanæ Curiæ Officialibus, & ex quibusuis causis quomodocunque concessis & confirmatis quæ omnia etiam tollimus & annullamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Vt autem præsentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingētesimo octuagesimo tertio. Non. Ianuarii, Pont. nostri Anno Duodecimo.*

Sequitur relatio publicationis Romæ, die 19. Ianuar. 1584.

vel aequipollens ullo modo admitti in omnibus huiusmodi resignationibus cessionibus, & retrocessionibus de quibuscunq; Ecclesiis, Monasteriis, prioratibus tā virorum, quam mulierū dignitatibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis saecularibus, & quorumuis ordinum etiam militarum regularibus, etiam electiuis, & manualib. ac etiam de iure patronatus laicorum illustrium, & alias quomodocunque existentibus siue pacificis, siue in petitorio, siue in possessorio litigiosis, etiam de quibus in Cōsistorio nostro disponi consueuit seu debet, quæ posthac ex quacunq; causa fient, & per nos, ac prædictos successores, extra tamen dictum Consistorium admitterētur, etiā cum reseruationibus nominis tituli, administrationis, possessionis, fructuum etiam omnium ac rerum, & iurium quorumcunque

7 *Ad prædictorum tamen obseruationem eū in quem iuris fit cessio beneficij, quod tempore cessionis huiusmodi, & antea illam vigore literarum Apostolicæ ut supra si ad id tenebatur, publicatarum realiter possidebat, nolumus obligari.*

8 *Quod si quicquam prædictorū omnium omissum fuerit dictis terminis, ut quicq; præscripti sunt elapsis, omnes dispositiones, & gratiæ resignatorum, & cessorum beneficiorum, aut iurium huiusmodi, cum omnibus inde secutis, siue de pacificis, siue de litigiosis, sint irritæ, & inanes nullaq; alia gratia super huiusmodi beneficio siue iure cesso his quibus concessa fuerit suffragetur: sed ipsi tales inhabiles, & incapaces sint ad huiusmodi beneficia sic resignata, & cessa, quandocunq; obtinenda, illaque, siue iura ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione etiam si illæ alias nullæ & inualidæ essent, vacauisse, & vacare censeatur eo ipso, nec resignantib seu cedentibus, si postea in sua possessione remanent, constitutiones de annali & triennali possessore, nec præsumptæ, aut tacitæ retrocessiones etiam propter diuturnam continuatæ possessionis huiusmodi tolerantiam, nec omnino aliud ius, vel beneficium ullo tempore suffragetur, sed ipsa beneficia siue iura sic a principio vacantia a Sede Apostolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac concedi.*

9 *Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu proprio concessiones quibuscunq; derogationibus suffultæ nunquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus vel implicitis comprehendantur, sed specialiter & expresse ob non seruatam præsentis Cōstitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum resignantis seu cedentis & gratiam habentis, dispositiue, & non conditionaliter fieri omnino debeant, & quicunque sic impetrans aut gratiam etiam motu simili habens præfinitum cuiq; casui tempus prædictum a data concessionis gratiæ sibi factæ huiusmodi, ea omnia quæ cadens a iure prædicto debeat, præstare teneatur, & si pluribus gratiam huiusmodi fieri contigerit præ omnibus obtineat, qui primus publicationem suæ impetrationis fecerit, & possessionem adeptus fuerit, aut petierit, omniaq. requisita prædicta adimpleuerit, quamuis in data sit postremus, & possessio ab alio in publicando negligentiore prius apprehensa fuerit, vel petita*

10 *Reseruationibus omnibus nominis administrationis fructuum etiam omnium ac pensionum, & aliarum rerum quarumcunque, nec non facultatibus, indultis, & alijs concessionibus tam ipsis resignantibus, seu cedentibus qui tamen possessionē ab initio re ipsa dimiserint, quam alijs ex huiusmodi resignationibus, seu cessionibus a Sede Apostolica factis nihilominus validis, plenumque effectum sortituris.*

Sed ne in beneficijs super possessione, vel proprietate litigiosis litis prosecutio turbari valeat, vel differri, in causis huiusmodi contra cedentem ad ulteriora, etiam ad sententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quousq; ille qui gratiam ex resignatione, seu cessione, aut ex omissa forma publicationis huiusmodi obtinuit, ad causam per se, vel procuratorem legitimum accesserit, litemque

huiusmo-

huiusmodi susceperit, eodem modo, & ordine procedi possit, quo potuisset legitime si cessio huiusmodi facta non fuisset, ac quicquid interim sic procedendo decretum, & expeditum fuerit, siue cum cedente, siue contra eum, etiam postquam ipse, vel quis uis alius incumbentiam sibi secundum prædicta præstiterit, non solum circa fructus, sed etiam circa possessionem & ipsum ius, quod cessum est valeat omnino, & vim obtineat, illumque ipsum, cui gratia facta est, non minus afficiat quasi ipso legitime citato contra eum decretum & expeditum fuisset, nec ipse aduersus hæc prætextu nõ acceptatæ gratiæ, vel etiam illius ignorata aut citationis, vel intimationis executioni contra ipsum minime demandatæ, aliaue ratione valeat excusari. Possit tamen ipse etiam si in lite, & causa huiusmodi surrogatus non sit quandocunque ad illius prosecutionem, & terminationem venire, & a Iudice coram quo causam ipsam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipsis statu, & terminis, in quibus tunc eã esse reperit, etiam absque rescripto speciali admitti.

12 *De beneficiis autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apostolica Sede habentiũ ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam specialium eiusdem sedis extra Romanam Curiam resignari, etiam ex causa permutationis contigerit, ipsi intra mẽsem negotium vniuersum admissionis, vel reiectionis resignationis huiusmodi, & (si per eos facienda erit) prouisionis resignati beneficii iuxta Apostolicas, & alias Canonicas sanctiones omnino absoluant. Et qui sic prouisus fuerit intra tres menses die sibi factæ prouisionis illam publicet, & possessionem beneficii capiat modo & forma supradictis, alioquin illis elapsis nulla sit eius prouisio & beneficium vacare censeatur eo ipso.*

13 *Ordinariique & alii prædicti qui hæc, vt eis præscribuntur, non perfecerint, eo casu potestate disponendi de ipsis beneficiis sint ea vice priuati, eorumque dispositio eo ipso ad Sedem Apostolicam deuoluta existant, aut aliis idoneis ab ipsa Sede duntaxat modo, & forma prædictis concedatur.*

14 *Decernentes sic per quoscunque iudicari debere, nec non irritum & inane quicquid secus his per quoscunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

15 *Non obstantibus prædicti Pii Quinti, & aliis omnibus aliorum prædecessorũ nostrorum Constitutionibus de publicandis resignationibus huiusmodi hactenus editis & reformatis quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis resignationibus, & cessionibus quæ in manibus nostris hucusque factæ, & a nobis admissæ sunt & tempus ad eas publicandas iuxta dicti Pii prædecessoris Constitutionẽ nondum effluxit Constitutio ipsa quo ad eas duntaxat integre obseruetur. Nec non resignantium, siue cedentiũ voluntatibus conditionibus protestationibus, & clausulis, in ipsismet resignationibus, & cessionibus, seu procuratorum constitutionibus, & mandatis, ac alias etiam ad præseruationem suorum iurium, & significationem quod non aliter nec alio modo resignant seu cedunt appositis, & quacunque verborum vi formula, & multiplicatione expressis, nec non indultis, priuilegiis, & gratiis Apostolicis etiam prædictis Cardinalibus; ac eorum, & nostris familiaribus cõtinuis commensalibus nec non literarum Apostolicarum scriptoribus, abbreuiatoribus, ceterisque Romanæ Curiæ Officialibus, & ex quibusuis causis quomodocunque concessis & confirmatis quæ omnia etiam tollimus & annullamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Vt autem præsentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingẽtesimo octuagesimo tertio. Non Ianuarii, Pont. nostri Anno Duodecimo.*

Sequitur relatio publicationis Romæ, die 19. Ianuar. 1584.

Hæc

Hæc Constitutio latissime declaratur per Paris. in tract. de resigna. benef. tom. 1. lib. 11. per totum.

ADDITIO Quia hæc constitutio est amplissima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro assidua excitari possent, resolutio ex eius lectura euidenter apparet aliqua tamen de quibus in ea non fit expressa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda censui.

16 *Amplia igitur primo præsentem constitutionem, vt quoties ex defectus publicationis non factæ seruata ipsius forma contingeret resignationē esse nullam non possit resignans repetere beneficiū resignatum neque spolio agere, quia omne ius ab eo cecidit vt ex d. const. colligitur, quamuis alias regulariter, vbi ex aliqua causa resignatio redderetur nulla, & nisi beneficium re ipsa resignatario acquiratur nunquā ab ipso resignante ius abdicetur, & ad illud redire possit prout asu compertum, & clarissimum est, de quo late scripsit Paris de resign benef lib. 1. q. 3.*

Secundo amplia pari ratione vbicunque prima resignatio ob publicationem non factam esset nulla effecta, & resignans iterum eidem uel alteri beneficium resignauerit cuius secundæ resignationis uigore sit postea publicatio facta, & possessio capta, vt tanquam inualida non subsistat, quia in hoc casu cum per primam resignationem sit abdicatus titulus & omne ius ab ipso resignāte, vt notissimum est, Caßad. decis 9 de concess. præb Gomes. in reg de public. resign q. 18 & tempus publicandi per hanc Cōstitutionem computetur, & currat a die prima prouisionis, nihil potuit per secundam resignationem transferre quia nihil habebat. arg. tex. in c. quod autē, in fine de iure patron. quod enim semel est extinctum nō reuiscit l. qui res §. arcam ff de solut.

Tertio amplia, vt per hanc Constitutionē teneatur ad publicandum etiam minor 14. ann cum quo per Sum Pontificem fuerit dispensatum ad huiusmodi beneficia resignata quia licet in minore ceßet ratio fraudis vigent tamen aliæ, quæ sunt æque principales propter quas requiritur publicatio beneficiorum resignatorū, de quibus per Paris lib. 11. q. intelligendo etiam præsupposita ignorantia ex parte ipsius minoris ex communi omnium sententia Paris d lib. 11. q. 4 num. 62. & eo magis si ob non factam publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non sit integra, & etiam de lucro tractetur, non venit minor restituendus cum damno tertij Abb in c ex parte de restitut spoliat Boer. decis 350. nu. 4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hospitalium tam respectu eorum quæ dantur in titulum, quam eorum quæ dantur in administrationem quando hospitalarij deputantur in regimen, de quibus habetur in clem. quia contingit, § verum & ibi Doctores de religios. dom idque fuisse apud Rotam indistincte firmatum scripsit Paris d lib. 11 qu 3. accedit quia hæc constitutio veluti fraudibus obuiatiua & bono publico introducta censetur fauorabilis, & in materia fauorabili appellatione beneficiorum ecclesiasticorum veniunt hospitalia etiā solita laicis concedi in administrationem Card Zabar in clem dispendiosam q. 3. de iudic. Felin. in c. de quarta nu 15. & 16. de præscript. Mandos in reg. de benef. vac. per promot q 5.

Quinto amplia etiam si Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta moriatur intra illud tempus datum ad publicandum vt nihilominus teneatur resignatarius sede vacante, vel tempore successoris ad publicandum intra eundem terminum præscriptum & ratio est quia renunciatio huiusmodi tam habuit suum effectū tunc temporis, quo Papa viuebat, per cuius obitum superuenientem non potest tolli cum

sit

sit iam causatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec cons 21. sub nu. 5 & hanc veram cõclusionem, & de stylo receptam fatetur Paris. d lib 13 q. 2. nu. 32. intellige tamen nisi propter impedimentum sedis vacantis, quia tunc ius non redditur, Bullas expedire non potuerit. arg. tex in l. iure ciu. ff. de reg. iur quo casu de stylo tempus prorogatur. Paris. d lib. 11. q. 13. nu. 136.

17 *Limita primo quoties fuisset prorogatum tempus a Sum. Pontifice quo casu censetur restitutus aduersus lapsum temporis tribus concurrentib. primũ vt si allegetur resignantem adhuc viuere hoc iustificetur si super hoc fundatur ipsa restitutio, secundum vt postea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione concessum tertium vt ista prorogatio non operetur si medio tempore esset ius alteri acquisitũ per collationem factam ab eodem Sum. Pontifice ideoq; apponi solet clausula praeseruatiua iuris tertij. Paris. d lib. 11. q 7 num. 78 & 79. qui etiam superius, nu. 69 ponit formulam huius supplicationis.*

Secundo limita hanc Constitutionem non habere locum in traslatione pensionis in aliquem, & sic vt ille non teneatur ad publicandum Gomes. in reg. de public. resign q. 10. ratione vt ibi per eum neque appellatione beneficij regulariter ipsa pensio venit. Gigas de pension. quaest. 28 nu 10.

Tertio limita quoties praetextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit cum impedito non currat tempus cap. quia diuersitatem de concess preb Nauar. cons. 3 de renunc. in antiq. quod non ita simpliciter, & absolute intelligendum est, recipit enim aliquas declarationes quarum prima est, vt impedimentum illud probari debeat. l. vlt. §. illud etiam C. de temp appell & quod fuerit causa immediata non faciendi quod debebat Abb. in cap. plerumque sub numer. 6. de rescript. Crauet cons. 151. num. 22. quod an, & quando sufficiat probare per iuramentum ipsius impediti Mascard. notab de probat. conclus. 885 secunda declaratio est. vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuisse tale quod euitari non potuerit Dec. cons. 677. num. 4 & 5 Crauett. cons. 270. nu. 3. & insuper adhibitam fuisse debitam diligentiam pro illo remouendo Mascard. loc. citat. numer. 9. Boer. decis. 40. num 4 nisi ex qualitate impedimenti notorium esset, quod omnis diligentia fuisset frustratoria. Felin in c. ex transmissa nu. 2. de praescript. Lancellot. de attent. pa. 2. c. 12. amplia 1 num 65 Afflict decis. 29 incip Quidam exterus. Boer. d. decis. 40. num 7 decis. 9 Senatus Pedemont. num 4 Tertia declaratio vt si impedimentum esset ex facto aduersarij vel tertij tunc demũ excusetur si ui armata impediretur ipse resignatarius vt non possit nec per se, neque per aliũ facere illud ad quod tenetur secus vero si ex dolo praedictorum Paris d lib. 11. num 100. Quarta & vltima declaratio. vt non liberetur resignatarius si ob iustum impedimentum non possit publicare in loco destinato, & praescripto quia illam facere teneatur in alio aequipollenti Gomes. in reg de public. resig. quaest. 15. s in cathedrali, & parochiali viciniori, ab impedimentis immuni, vt in praesenti constit. statuitur in § si vero ecclesia vers. vel si locus ex quo recipiunt interpretationem, & modificationem verba eiusdem Cõstit. in § ceterum, vt in hoc casu speciali forma ibi requisita remittatur Paris d. q. 13 sub num 47.

Quarto & deniq; limita vt excusetur resignatarius si non publicauerit infra tẽpus praefixum quoties Datarius signata supplicatione mandauerit ad alicuius instãtiam in ea apponi vt nihil transeat, dummodo citauerit partem aduersam coram ipso Datario ad dicẽdum quare vult impedire ipsius supplicationis registrationem & per consequens literarum expeditionẽ & instare vt supplicatio relaxetur, quod si Datarius ex causa sibi visa noluerit ipsam dimittere, adhuc excusabitur a pu-

blicatione modo usus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum per se, vel per procuratorem ad petendam supplicationis relaxationem Paris ibidem a nu 112 usq; 120 & illud idem affirmandum si resignatarius eo quia fuerit carceratus literas expedire nec per alium potuerit vel ipse litera expedita detineretur a iudice, modo protestetur coram iudice Notario & testibus per eum non stare neque culpa sua tempus transire Gomes. d q. 13 Paris. loc cit. nu 121.

18 *Adducente tamen casu ut huius Constitutionis dispositioni sit locus, sciendum est onus probandi non publicationem incumbere impetranti beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam, non autem resignatario, qui ad illam tenebatur; & ratio est quia negatiua qualiscunq; sit probanda est per eum qui in ea sua intentionis fundamentum facit de comm. omniũ Doctorum opinione ex adductis per Gabriel lib 1. commu. opinionum de probat. conclus 6 & eo magis quia præsumitur factum quod de iure erat faciendum Dec cons 446 nu 7. Crauett cons. 22. nu 5. & cons. 149 num. 12. Mascard de probat conclus. 734.*

Quam conclusionem. s. resignatarium non teneri probare publicationem limita & primo quoties essemus in spolio nam tunc nec triennalis possessio induceret præsumptionem illam esse factam, hocque pluries per Dominos de Rota fuisse resolutum tradit Paris. d. lib. 12. q. 14. nu. 31. Secundo limita ut teneatur resignatarius publicationem exhibere, si superior ex officio procedens vellet eam videre. Rebuff. in praxi tit de rescript. ad benef. vacant. nu. 20. etiam si essent ministri deputati a Camera Apostolica Paris d q. 24, num. 37 nisi superior constituisset se aduersarium eius qui beneficium obtinet glos. communiter recepta in c. conquerente. in ver. voluerit, & ibi Abb de restit spoliat. Felin. in c. licet Heli num. 9. de simon. Gem. & Franc. in cap. ordinarij § 1. de offic. ordin. in 6. Tertio limita quando ipse resignatarius peteret suam gratiam canonizare ad aliquem effectum Innoc in cap ex insinuatione sub nu. 3. de procurat. Rebuff. ibidem nu. 17. Gemin & Franc loc cit. late Cosmas Guymier in pragmat sanct titu de pacif possess super verbo inquirant.

19 *Modos autem probandi per impetrantem hac negatiuam quæ de sui natura difficilis probationis æstimatur ut per Doct in c quoniam contra de prob. t. Dec. cons. 172 nu. 3. poterit esse per coarctationem loci, & temporis de quo late per Herculan in tract. de negatiua nu. 260 & 318. usque in finem quoties impetrans probaret fuisse relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum ita ut impossibile fuerit literas transmitti potuisse in partibus ubi erat facienda publicatio Menoch. de arbitr. iud cas. 472. Mandos. in reg de uerisim. notit quæst. 9 Alter probãdi modus erit si a personis per quas actus publicationis fieri oportebat ut sunt Notarij, uel sciri debebat quales sunt canonici, uel clerici eiusdem ecclesiæ, scriptus non reperitur, neque scitur ex adductis per Paris d q. 14. num. 60. cum seq uel etiam per ipsius partis confessionem ut per Herculan. in d. tracta de negat. num. 196. Optimũ uero esset ex mente Paris loc. citat nu 52. ad tollendas lites, & dispendia, ut facile cõstare possit, an sit facta publicatio, uel ne, mandari ut publicationes omnium beneficiorum registrentur penes actuarium Curiæ Episcopalis illius loci in quo fiunt.*

Pij Papæ Quinti Constitutio super modo, & forma publicandi Ecclesiasticorum Beneficiorum resignationis, ac eorum consensuum extensione.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Pius diuina prouidentia Papa V. animo repetens, quæ, & quam grauia inconuenientia, & absurda, ex occultis beneficiorum ecclesiasticorum resignationibus, & cessionibus in dies oriantur. Cum sæpæ contingat quod occulte resignantes, vel cedentes huiusmodi etiam post resignationem, vel cessionem per eas factas, non solum fructus ex beneficiis sic cessis, vel resignatis prouenientes indebite percipiunt, sed etiam, quod grauius est dolendum, tanquam veri Prælati, vel beneficiati, sacramenta ministrāt, ordinis, conferunt, & indulgentias Christi fidelibus concedunt in maximum animarum periculum, & scandalum plurimorum, nonnunquam etiam cum eisdem resignantibus vel cedentibus tamquam cum ueris Prælatis aut beneficiatis contrahentes, illisque decimas, census, oblationes, & alia cura ecclesiastica persoluentes, illa postmodum veris Prælatis seu beneficiatis iterum soluere, & ab illis intrusis non sine maximo ipsorum soluentium damno, & incommodo repetere coguntur Plerumque etiam ordinarij collatores, ac etiam Romani Pontifices pro tempore existentes beneficia huiusmodi occulti resignata vel cessa per obitum ipsorum resignantium, vel cedentium vacare existimantes, illaque tanquam per obitum vacantia conferentes, detecta postea resignatione vel cessione prædicta simul cum personis prouisis grauiter deludantur, & fraudentur, Ac etiā considerans quantum in beneficijs ecclesiasticis, eaque hereditariæ successionis imaginem referunt canonicis sanctionibus sint odiosa, ac Sanctorum Patrum decretis contraria. Quodque propter varias, & diuersas fraudes, & malitias quæ in dictorum beneficiorum resignationibus, seu iurium in illis vel ad illa competētium cessionibus, quas maxime puritas simplicitasque decet, quotidie excogitantur, & adhibentur, plerūque beneficia huiusmodi, quasi iure hereditario, occupata detinēitur Et propterea ne absurda, & incōueniētia prædicta de cetero oriātur prouidere, illaq; a tēplo, & sanctuario Dei q̄ lōgissime submouere, ac animarū periculis, nec nō fraudibus, & malitijs huiusmodi occurrere cupiēs, p̄sentes, sua ppetuo valitura cōstitutione voluit, statuit, & ordinauit, quod quecunq; dictorū beneficiorū resignationes, aut iuriū cessiones, tā in manibus suæ Sāctitatis, quam cuiuscunque Romani Pontificis sui Predecessoris, aut Successionis, aut cuiusuis alterius etiā loci ordinarij vsque in diē publicationis præsentis constitutionis factæ, & quas in postrema fieri contigerit, sub infrascriptis modo, & forma, & non aliter publicari, ac ad eorū, ad quos spectat notitiam deduci debeant, videlicet resignationes, & Cessiones iam factę, si illarum vigore possessio nondum fuerit per resignatarium, vel cessionarium apprehensa etiam si super illis consensus pręstiti fuerint, nec non eæ quas infra tempus inferius designatum a quo præsens constitutio obtinere incipiet, si quidem extra Ro: Cur: Factæ extiterint, infra vnum si vero in eadem Curia, infra sex menses a die qua eadem constitutio sic vt præfertur obtinebit numerādos. Reliqui vero quas post dictā diem fieri cōtinget, si quidem extra curiam similiter infra vnum, si vero in ipsa Curia fiant infra sex menses a die datę supplicationis resignationū, seu cessionū, eorundē, nō autem a die præstiti seu pręstandi consensus computantur in ecclesia ipsius Beneficij, ac etiam Cathedrali vel Metropolitana, vel alia superiori ecclesia, cui beneficium ipsum resignatum vel cessum immediate subest, siquidem beneficium extra Cathedralē ecclesiam situm est vel fuerit, si vero beneficium huiusmodi in cathedrali, vel alia

superiori ecclesia extiterit in ipsa sola dum inibi Populi multitudo ad Diuina audienda cōuenerit, publice, ac alta intelligibili voce ita quod ad omnium in eadē ecclesia præsentiū notitiam verisimiliter peruenire possit, per ipsos resignantes vel cedentes aut resignatarios, vel cessionarios, vel alium seu alios, eorum nomine publicentur, Ipsique resignatarij vel cessionarij realem & actualem possessionem beneficiorum huiusmodi realiter, & cum effectum apprehendere, vel saltem illam infra prædictū vnius vel sex mensium terminum ab his ad quos illius traditio de iure vel de consuetudine spectat, vere, & non ficte, secum perfunctorie, congruo loco, & tempore petere debeant. Et si beneficia ipsa etiam quo ad possessionem tantū litigiosa per alios possessa, vel eorum possessio, ex quauis causa capi seu apprehendi non possit, si litem huiusmodi in dicta curia nunc aut in futurum, tendere contigerit, vltra præmissa, literas desuper expeditas, vel saltē instrumentum consensus cum data supplicationis, ac etiam cum designatione libri, & folij in quibus supplicatio huiusmodi registrata fuerit, infra mensem a die eiusdem datæ, non autem a die præstiti consensus numerandum, in actis Notarii causæ, & litis huiusmodi realiter, & cū effectu præsentare illumque in eisdem actis annotari facere: Et insuper quod in omnibus & singulis casibus supradictis, resignatarij, seu cessionarij, eorumque successores, vel causam ab eo quomodolibet habentes, consensum ante obitum resignantis, vel cedentis etiam supplicatio per eundem resignantem, vel sedentem, seu eius procuratorem porrecta fuerit, in libris Cameræ vel Cancellariæ, si quidem resignatio vel cessio huiusmodi in ipsa Curia, alias si extra curiam facta fuerit vel fiat in actis episcopalis seu Archiepiscopalis, vel alterius Superioris Curia cui beneficium ipsum immediate subest, extensum fuisse legitime docere seu probare teneantur, Alioquin resignationes, & cessiones ac extēsiones consensum huiusmodi aliterquam vt præfertur publicatę seu factæ cum omnibus inde sequutis, & sequendis etiam nouis prouisionibus, ac alijs cessionibus, & retrocessionibus ceterisque quibusuis gratiis, nullas, & inualidas, nulliusque roboris vel momēti, fore, ac fuisse, & esse statuit, & ordinauit. Et pręmissa omnia, & singula etiam in quibuslibet beneficijs cōsistorialibus, & vt præfertur litigiosis, etiam si resignantes vel cedentes extra possessionem eorundem beneficiorum, ciuiliter vel naturaliter decesserint, ac etiam si resignationes, & cessiones præfatæ ex causa permutationis, vel cum reseruatione omnium, & singulorum fructuum, redditū, & prouentuū, ac quotidianarū distributionum propria authoritate, vel alias percipien. & cum reseruatione tituli, administrationis, seruitii ac stali, & alios quomodocunque, & qualitercumque etiam in fauorem alicuius ex scriptoribus Apostolicis, aut alijs Rom. Curiæ officialibus ac etiam in fauorem alicuius ex S.R.E. Cardinalibus hactenus factæ extiterint, aut etiam in futurum fieri, & resignatarios ipsos infra dictum vnius, vel sex mensium spacium cedere, vel retrocedere contingat, locum habere, & suum locum obtinere voluit, & expresse declarauit. Sicque, & non aliter per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis etiam Apostolica auctoritate fungentes etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & ipsius S.R.E. Cardinales in quauis causa, & instantia, Sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri deberere tritam quoque esse decreuit. Ceterum vt præsens cōstitutio facilius omnibus innotescat Sanctitas sua voluit, & mandauit quod eadem constitutio non solum in Cancellaria apostolica, vt moris est, sed etiam ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ publicetur, illiusque exempla in eisdē

tetur.

locis affixa dimittantur, & inter Constitutiones perpetuas describatur, & annotetur. Quod omnes, & singulos, quos illa concernit, præsentes quidem in Curia statim lapso mense a Dictę die. Publicationis numerãdo, Ceteros vero intra montes degentes tribus. Vltra vero ipsos montes commorante, sex mensibus decursis perinde arctet ac si eisdem personaliter intimata fuisset, cum non sit verisimile apud eos manere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatam.

Placet describatur, & publicetur. M.

Lecta, & publicata fuit supradicta constitutio, & Ordinatio Romæ in Cancellaria Apostolica anno incarnationis Dominicæ millesimo, quingentesimo, sexagesimo octauo, Die vero Iouis Secunda Mensis Sept. Pont. præfati S.D.N. Pij Papæ Quinti anno tertio.

A. Homellinus Custos.

Anno a natiuitate Domini Millesimo quingẽtesimo sexagesimo octauo Indictione vndecima, Die vero iouis secũda mẽsis Septẽbris. Põtificatus S.D.N. Pij diuina Prouidentia Papæ quinti anno tertio, supiascipra Sanctio, & constitutio Apostolica affixa, & publicata fuit, ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi. Florę, dimissis in Supradictis locis illius copiis affixis per nos Io: Freile, & Iulium Parinum prælibat. S.D.N. Papæ Cursores.

Io: Andreas Panizza Magister Cursum.

Romæ Apud Heredes Antonii Bladii Impressores Camerales.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod beneficiorum, & officiorũm permutationes Ordinarij admittere possunt quæ canonicis sanctionibus, & apostolicis constitutionibus permittuntur, vt patet ex constitutione Pij V. supra relata in verbo, beneficiorum resignationes, adeo quod hodie in ipsorum permutationibus coram Ordinarijs attenditur dispositio iuris quæ habetur in tit. de rerum permut. præsertim in c. quæsitum, vbi Abb. nu. 4. & 1. c. 1. eod. tit. in 6. & clem Nau. in man. capit. 23. sub. nume. 100. & debet fieri publicatio iuxta constit. Greg. xiij. supra relatam in verbo beneficiorum resignatorum publicatio. Requisita in permutatione ponit Rebuff. in praxi benef. tit. de permutatione p. 3. reassumendo dicta Feder de Senis, Ægidij Bellame. ac Petri de Vbaldis in tract. de permutatione beneficiorum, de quo extat etiam alius tractatus nouissime conscriptus per Petrum Andream Gambarum. *Congruit tit. de rer. permu.*

ADDITIO Frequenter tamen accidere solet auctoritate ipsorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum, quæ sunt de iurepatronatus laicorum, ideo non abs re elucidandum erit an huiusmodi permutationes subsistant, quoties Ordinarij illas admiserint patronis non vocatis, & absq; eorum consensu Et quidem ex Doctoribus de hac materia scribentibus quos uidi, percepi omnes in unum cõcurrere (Staphylo excepto in tit. de mod. & for impetr. nu. 26 quod s nulla, & inual. da fit talis permutatio;) & communis huius conclusionis erit ratio, quia patronorũ interest, vt videãt ne habeãt rectorem eis odiosum & non acceptum vnde cum de eorum præiudicio tractetur sequitur illos necessario esse vocandos eorumque consensum requiri per reg. quod omnes tangit, de reg. iur. in 6 quod vltimum limita quando ipsi patroni fuerint peremptorie vocati dato eis termino ad comparendum cum expressione causæ, & ipsi infra terminum præfixum non comparuerint ad contradi

cendum permutationi, quod tunc secuta institutione Ordinarij vlterius nō audientur, nec poterint se opponere etiam infra residuū temporis dati ad præsentandum: si vero comparuerint declarando se permutationi nolle consentire, & velle aliū præsentare, tunc licet non præsentauerint infra tempus præfixum in edicto per Episcopum apposito, poterunt nihilominus vbi beneficio temporis legalis vsq; ad finē quadrimestris, tum per reg. indultum de reg iur. in 6. tum etiam ratione, quia hoc tempus datum patronis ad præsentandum est pœnæ inductiuum, cum eo elapso amittāt pro illa vice ius præsentandi, propter quam pœnæ incursum sequitur neq; ex causa posse illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio absque patronorum consensu facta siue sit nulla ipso iure prout quidam ex Doctoribus pro constanti, & indistincte asseuerant, siue veniat per sentē tiam annullanda, & retractanda prout magis commu. sententia est defectus huius consensus præter ipsius permutationis irritationem operatur duo. Primum vt in pœnam propter patronorum contemptum, non possint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti patroni freti auctoritate eis concessa per c decernimus 16. q 7. libere possunt illis exclusis alios in ecclesijs patronatis præsentare. Tradicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore, & intuitu permutātiū, & tā Ordinarius quam ipsi fuerint in culpa eo quod scientes ecclesias esse patronatas spretis patronis contra ius, & honestatem eos non vocando ad actum permutationis deuenerunt, vel quando Ordinarius eis inuitis & recte contradicentibus permutationem admiserit. Amplia etiam si quo ad effectum euitandi pœnam amissionis beneficiorum in ipsa permutatione apponatur conditio si placeat patrono, quod vero limita duobus modis, & primo vt ista cōditio si placeat patrono operetur quando copia patroni haberi nō potuit ex quo fuisse in lōginquis partibus Secundo limita quoties non ita absolute apponeretur sed adijciēdo illa verba nec aliter nec alio modo uelle permutare. quia virtus huius clausulæ eos excusabit reseruando consensum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiusmodi permutatione patroni consensum esse requirendum, qui consensus habetur loco præsentationis, & conseruat eos in quasi possessione absque noua, & actuali præsentatione, & poterit etiam interuenire post actum permutationis ad ipsam conualidandam, & in hoc nullus doctorum discrepat siue expresse illum interponendo intra tempus datum a iure patronis ad præsentandum, siue tacite quoties patronus non reuocando sibi ad iniuriam quod fuisset contemptus permitteret labi tempus. 4 mensium non contradicendo, nec aliū præsentando, quæ consensus interpositio non erit dicenda ratihabitio, sed potius quædam suppletio, seu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum. Declara vt si patronus incepisset non contradicere, & intra lapsum quatuor mensium moriatur non per hoc dici posse, quod videatur tacite consensisse in præiudicium hæredis qui poterit reliquo tempore contradicere vel tacendo tacite approbare

Hæc autem limita in casu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad cōsentiendum scilicet uergente necessitate, & utilitate ecclesiæ siue populi, quia cū hac permutatio sit de iustitia poterit Episcopus disponere de beneficio patronali aliter quam eius natura exigit, ipsisque petronis inuitis quod intellige procedere duobus modis primo, vt ad hoc nō sufficiat quælibet simplex necessitas uel utilitas ecclesiæ, sed talis cui sine illa permutatione aliter prouideri non posset, idque in duobus tantum casibus accidere posse ait Lambertin. loco infra citando. Prius quando persona præposita ad ecclesiam patronatam per permutationem esset talis sine

qua

qua plebs pateretur in conscientia eo quod in illa parochia essent hæretici, & non reperiretur alter rector Theologus qui plebi consulere posset Secundus casus quando bona ecclesiæ occuparentur ab aliquo potente cum quo nemo se præualere posset pro illis recuperandis nisi persona illa præposita, & alias secundum eum esset destruere gratiam a iure patronis factam, vt in hoc iure sustineantur, quo per hanc viam sæpe fraudari possent. Couar. vero loco etiam infra cit. causam necessitatis & vtilitatis ecclesiæ non ita stricte exigit, sed sufficere inquit, quod constet talem permutationem factam fuisse in magnam ecclesiæ vtilitatem. Secundo intellige procedere nisi patroni allegarent aliam causam rationabilem, & prævalentem necessitati, & vtilitati ecclesiæ, & in permutatione, quæ fit ex gratia & fauore ipsum permutantiū tenet AEgidius de Bellamera loc inf cit simplicem & voluntariam patroni cōtradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta extende vt eodē iure censeātur quo ad inualiditatē permutationes quæ fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum ratione per Lap. assignata allegat. 96. vbi Mandos. in addit. lit n. & o. in quo loco etiam refert ita fuisse pronunciatum a Greg. 11. a quo nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere quod ex causa permutationis fieri derogatio iurispatronatus laicorum, in casu autem in quo fieret expressio de iure patron. & de patronorum consensu non constaret, vel ab eis hoc ignoraretur dubium facit permutationem tenere, cuius validitas oritur ex eo quod illa expressio, & Papæ admissio inducerent præsumptam derogationem, quæ derogatio non præsumitur, neque, tenet nisi expresse de ea in literis appareat, & AEgidius Bellamer. asserit quod tempore quo ipse fuit Referendarius in Curia vidit seruari permutationem non expediri nisi habeatur consensus patroni laici, & ratio, quare non ita de facili præiudicetur iuri patron. laicorum adducitur per glos. in cap cum dilectus, in ver. quempiam præsentare, in fine de iure patron.

Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iurispatronatus laicorum siue simplici, siue ad fauorem alterius, siue in manibus Papæ, siue Ordinarij facta, vt absque patronorum consensu sit nulla, & collatio inde sequuta de iure admitti non debeat eadem ratione, quia patronorum interest, ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipsis spretis, & ne forsan beneficijs præficiantur personæ eis non gratæ, quæ etiam conualidatur per superuenientem eorum consensum siue expresse, siue tacite quoties scientes, & patientes non reclamauerunt, quod declara nisi conferatur cum clausula (dummodo accedat patronorum consensus ex fundatione) quo casu non sufficit tacitus inductus ex lapsu quatuor mensium, quia per illam clausulam inducitur forma, quæ non impletur per consensum tacitum qui dicitur fictus, per quem etiam non inducitur status, libertatis, vt quasi possessio præsentandi amittatur vt supra dictum est. Prædicta vero limita quoties Summus Pontifex admitteret resignationem, & conferet cum expressa derogatione iurispatronatus laicorum, quod potest tum quia est dominus absolutus, & dispensator præsertim in beneficialibus, & sit supra ius tum etiam quia illud laici habent ex mera gratia ipsius Papæ, in qua derogatione non sufficiunt clausulæ generales, neque si in literis exprimatur (etiam si ad alicuius præsentationem & collationem beneficium pertineat,) & solet de stylo passim seruari, vt dicatur pro hac vice tantum & alias minime censendum & iudicandum est Sum. Pontificem velle derogare iuri patron. laicorum, & in hoc nulla est controuersia inter doctores, quæ derogationes tanquā odiosę non admittuntur ut tradūt Reb. & Con. de quibus scribit Mand. in prax. signat. grat. verbo derogationes iuris patr.

Quæ sub breui quodam compendio annotaui ex dictis Doctorum in capit. 1 de rer. permuta. in 6. Card. Zab. in repet. c. quæsitum eod. tit. Panor. in disputat. 5 incip. Augerio nu. 17. Gemin. in c. nemo deinceps sub uum. 11. de elect. in 6 Felin. in cap cum Bertoldus de re iudic. & in tract. quãdo lit. apost. nocẽãt patron. Bonif. de Vitalinis. in clem. vnic. nu. 47. cum seq. eod. tit. AEgid Bella in tracta. de benef. rer permutat. par. 4 & decis. 87. & 181. Rocch de Curt. in tract. de iure patr. in ver honorificum q. 3. & 51. Lamberti. in eod tract. par. 1. lib. 2. art. 9. q. 6. & per. 3 lib 2 art 9 & 10. q. 3 & lib. 3 art. 5. q. 5. Couar. libro pract. q c. 36. Parif. in tract de resignat benef. lib. 2. q. 4. Deci. cons. 172. & 223. nu. 3. Crauet cons. 82. & 153 nu 10. & aliorum. Et intentionis meæ fuit loqui tantum de iure patron. laicorum ex fundatione cõstructione, vel dotatione non autem de acquisito ex priuilegio, vel præscriptione, nec de iure pat. ecclesiastico & mixto in quibus quid iuris sit remitto me ad eosdem Doctores, ad quorum narratorum comprobationem nõ vsus fui allegationibus, quia in præalleg. locis ad saturitatem reperiri possunt.

BENEFICIORVM. PRIVATIO.

PRÆTER. Summistas sciendum est, quod Iudices causarum beneficialium, vel criminalium priuationem beneficiorum cõcernentium, eorumque affines, & familiares, beneficia illa impetrare non possint, fuisse prouisum per Pij IV. cõstitutionem fol. 682. in Bullar. tenoris sequent.

Pij IV. Cõgruit ti. depra ben.

Cupientes vnicuique iustitiam, prout par est, æqua lance ministrari, & omnem delinquendi occasionem ab ipsius iustitiæ ministris, præsertim Iudicibus in beneficialibus, ac etiam criminalibus priuationem beneficiorum Ecclesiasticorum concernentibus causis tam a Sede Apostolica, & eius legatis, & vice legatis quam alias quomodolibet, & a quibuscunque pro tempore deputatis, seu ad quos illarum cognitio tam de iure, quam de consuetudine etiam ratione eorum, quæ obtinent officiorum & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit seu quibus causæ ipsæ tam Apostolica quam alia auctoritate commissæ sunt, & pro tempore committentur penitus remoueri, ac eorum fraudibus obuiare & animarum saluti quantum cum Deo possumus salubriter cõsulere, & certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus quoscunque iudices etiam S. R. E. Cardinales, nec non causarũ Palatij Apostolici Auditores seu Locatenentes, & vtriusque seu alterius signaturæ Referendarios, & quosuis alios etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate, etiam legationis munere fungentes ad audiendum, cognoscendum, & decendum causas super quibusuis Ecclesiis Monasterijs, Prioratibus & alijs beneficijs ecclesiasticis tam in Rom. Curia quam extra eam quomodolibet hactenus, motas etiam priuationem eorundem concernentes, & in futurũ mouendas, tam a dicta Sede eiusque Legatis, seu Vicelegatis prædictis, ac tã Apostolica quam ordinaria aut alia auctoritate, & a quibusuis in dicta Curia, & extra eã, uel alias ubilibet pro tempore deputatos seu ad quos similium causarum decisio seu qualiscunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur spectat & spectabit in futurum; aut quibus illas quouismodo audiendas, cognoscendas, & dicendas, & vt præfertur, alias committi contingerit, nec non eorundem Cardinalium, Auditorũ, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, vt præfertur qualificatorum Iudicum huiusmodi nepotes consanguineos, affines, procuratores sollicitatores ac domesticos, vel familiares, cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum sententijs priuationes ecclesiarum monasteriorum prioratuum & beneficio-

beneficiorum huiusmodi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorum per priuationem eandem, aut alias quomodolibet occurrenda vacatione, nullo vnquam tempore a nobis, seu Sede, aut alijs legatis prædictis, vel quibusuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari seu sibi conferri, & de illis prouideri facere quoquomodo posse seu debere sed illos penitus ad illa in posterum obtinenda inhabiles fore, & esse, ac quascunq; impetrationes sic ab eis etiam, vt præfertur qualificatis, necnon collationes, & prouisiones, ac quasuis alias dispositiones aut alias concessiones de ecclesijs, monasterijs, prioratib. & beneficijs huiusmodi etiam per nos aut prædecessores nostros, etiam motu, & potestatis plenitudine similib. hactenus quomolibet factas, & in posterum faciendas, nullas irritas, & inanes nulliusq; roboris, & momenti existere, nullumq; per illas eis ius quæsitum fuisse, fore, aut esse seu dici, vel censeri, ac de annali, & triennali possessore, aut alias Cancell. Apostolicæ regulas, seu alias Constitutiones eis aduersus præmissa nullatenus suffragari posse sed illos eis sic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos esse, prout nos harum serie priuamus & amouemus, ac priuatos, & amotos esse denunciamus, & ita &c. Non obstantibus &c.

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRÆTER Summistas sciendum est quod quibusuis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis a diuinis, & interdicti ingressus ecclesiæ quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo vero ad alios inferiores etiam sub excommunicationis, & alijs arbitrii nostri, & quod ad omnes sub priuationis facultatis conferẽdi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis districte præcipimus, & iniubemus ne beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata, seu affecta quouis prætextu, causa aut quæsito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere aut in illis, seu eorum possessione sese intromittere quoquomodo audeant vel præsumãt, inquit Pius Quartus in Constitutionibus sub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol. 699. in Bull. incip. Volentes, & in alia incip. Cupientes, & Pius V. fol. 1008. in Bullario vide supra in verbo beneficiorum possessio & illas Pii Quinti, vide infra in fine huius verbi Beneficiorum reseruatio. Et nota pro ampliatione extrauag. com. Pauli Secundi de præb. sub quo titulo etiam habetur extrauag. Benedicti xii. incip. Ad regimen, & Ioannis 22. incip. Execrabilis. vbi de beneficiis Sedi Apostolicæ reseruatis. In c. 2. 3. & in c. præsenti, de præb. in 6. tractatur de vacantibus in curia *a* ac in extrauag. comm. Bonif. 8. eodem tit. Aliæ reseruationes sunt in regulis Cancellariæ quas habes infra in verbo Regulę Cancellariæ ac collatores scire oportet *b* & dictæ Bullæ Pii 4. & 5. loquuntur quando tempore vacationis fructus spectant ad Cameram Apostolicam. *cong. tit. de præbẽ.*

a

b

Nota etiam quod nulliter prouisus ab ordinario de beneficio seruato impetratione postea facienda a Papa oportet mentionem facere de nulla collatione facta ab ordinarijs alias est inualida vt per AEneã de falconibus in tract. reseruat. bene. ef. in 35. effectu: fol 48

Reseruatio beneficiorum vacantium, & quæ in posterum vacabunt Sede Episcopali vacãte fuit facta per Constitutionem Pii V. incip. Sanctissimus, vt in Bul. fol. 167.

Rursus omnia beneficia vacantia propter crimen hæresis sunt reseruata Sedi Apostolicæ per Constitutionem Pii V.

Bulla

Bulla Sanctiss. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti super reseruatione beneficiorum.

Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

CVM ex Apostolatus officio nobis (meritis licet imparibus) credito, cura dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilis pastoris, vigilare, & attentius prouidere, vt Ecclesijs, Monasterijs, & quibusuis alijs beneficijs ecclesiasticis nunc & pro tempore, propter crimen hæresis, vacantibus, & vacaturis, tales viri eis præficiantur idonei, qui detestandas ac nefarias hæreses diabolo disseminante contra veræ, & orthodoxæ fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, & populos sibi commissos ad catholicæ Ecclesiæ veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant. Præmissorum itaque consideratione inducti, & alijs ad id suadentibus rationabilibus causis, nonnullis etiam prædecessorum nostrorum vestigijs inhærendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra volūtate, & deliberatione omnia & singula beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumuis ordinum etiam Sancti Iohannis Hierosolymitani, & aliarum quarumuis militiarum regularia quęcunque & qualiacunque sint, etiam si sæcularia, canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipsæ in cathedralibus etiam Metropolitanis post pontificales maiores, seu collegiatis ecclesiis huiusmodi principales, Regularia vero beneficia huiusmodi monasteria etiam consistorialia, prioratus, præpositurae, præpositatus, dignitates etiam conuentuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia, & præceptoriæ, & alias quomodocunque qualificata fuerint, ordinationi, & dispensationi nostræ, & Sedis Apostolicæ hac perpetua Constitutione valitura auctoritate Apostolica tenore præsentium reseruamus. Declarantes omnes & quascunque impetrationes de beneficiis vt præfertur, quomodocunque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia huiusmodi propter hæresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, & dispositiuæ vacationis modus propter crimen hæresis expressus fuerit, & illum nullo modo sub quibusuis clausulis, & decretis comprehendi quātumcunque generalibus in quibusuis gratiis & concessionibus per nos & Romanos Pontifices successores nostros faciendis, etiam per fiat signatis & concessis, Ac decernentes omnes & quascunque impetrationes de quibusuis beneficiis, vt præfertur qualificatis hactenus factas, & obtentas, nisi earum vigore in iudicio per impetrantes crimen huiusmodi deductum fuerit, & super eo sententiam fauorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem huiusmodi propter crimen hæresis se non extendere, & illum neminem comprehendere, sicque per quoscunque iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales iudicari, & interpretari debere. Irritum quoque & inane si secus per quoscunq; quauis dignitate & auctoritate præditos, iudicatum fuerit, decernimus. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quęque loca deferri, Volumus & etiam declaramus,

claramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarii subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur, si forēt exhibitę, vel ostēsæ. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostræ reseruationis, declarationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, Apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, quingētesimo, sexagesimo sexto, sexto Kalen. Februarii. Pontificatus Nostri Anno secundo.

Cæ. Glorierius.

Visa de Curia Io. Rouetius R.rio

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Locus ✠ sigilli plumbei.

Anno a Natiuitate Domini Millesimo, quingentesimo, sexagesimo septimo, Indictione decima, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris Pii Papæ Quinti Anno secundo, die vero decima septima mensis Februarii. Retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ per nos Antonium Clerici, & Io. Andream Rogerium prędicti Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores Scipio de Octauianis Magister Cursorum.

Gregorius autem xiii. annullauit collationes beneficiorum personis prohibitis propter genus, aut hæresim & a fide apostasiam, & sunt reseruata vt in eius constit. publicata Romæ die 18. Nouembri 1580. incip. In ecclesiis, fol. 1297. in Bullario.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam

IN ecclesiis præsertim insignibus, hoc magnopere curandum est, ut sacerdotes, & personę, salubribus earū institutis cōuenientes ordinentur, quod quantum in nobis est enitimur, adque eos ab illis repellendos in primis contemnimus, qui propter genus, aut hæresim, & a fide Apostasiam, siue proprio, siue stirpis, siue cognatorum vitio contaminati, per canonicas sanctiones, aut statuta ab hac Sede firmata, aut Apostolica priuilegia prædictis ecclesiis prohibentur. Sed nobis negotiorum magnitudine distentis, huius generis nonnulli ad illarum sacerdotia frequenter obrepant, inter quos quidam existimationis suæ prodigi, & si se ab illis expulsum iri sciunt, spe tamen inconcessa præsumunt, se inde, vel permutatione, vel quoquo pacto, beneficium, pensionem, aut quid aliud exacturos. Nos malum hoc, quo dictæ ecclesiæ sępius diuexantur penitus euellere uolentes, præsentium auctoritate decernimus omnes, & quascumque Apostolicas, nec non legatorum dictę sedis, & aliorum omnium ab ea facultatem disponendi habentium, ac etiam ordinarias dispositiones dignitatum, præbendarum, Beneficiorum, & officiorum eiusmodi ecclesiarū in quascumq; personas, sic infectas, & per huiusmodi sanctiones seu statuta, vel priuilegia, vt præfertur, inhabiles vires, & effectū

non

non habere, personasq; huiusmodi illatū prorsus vsu, & comodo carere, Beneficia que ipsa, vt prius vacare, & quæ ex illis tempore dispositionis Apostolicæ prædictis personis, illi reseruata fuerint, vel affecta sub eadem reseruatione vel affectione manere, & tam illa, quam etiam omnia alia non reseruata, neque affecta, de quibus ab ipsa sede, ac legatis, & aliis facultatem habentibus prædictis, in huiusmodi personas quomodocumque dispositum fuerit, ad nouam Romani Pontificis dispositionem duntaxat pertinere, eaque ab aliis idoneis, ab ipsa sede duntaxat, libere impetrari posse, Imperrationes tamen, ac etiam motu proprio concessiones, nisi modus vacationis, nec nō casus, ac decretum huiusmodi, nō conditionaliter aut per æquipollens, sed definite nominatim, ac dispositiue in illis exprimantur, omnino non valere ab ordinarijs vero (cessantibus reseruationibus, vel affectionibus Apostolicis) pro tempore collata, deuolutioni, iuxta Lateranensis statuta Concilij subiacere, nec non irritum, & inane quicquid secus per quoscunque scienter, vel ignoranter contingerit attentari. Reseruationibus Apostolicis fructuum, pensionum, & aliarum rerum huiusmodi Beneficiorum in personas idoneas, etiam de huiusmodi contaminatorum consensu factis, eisdemque ab illis interim præstitis, vel solutis nihilominus valituris. Nemo autē ignorationem prætendēs, valeat excusari, cum prædictæ prohibitiones satis manifestæ sint, & quisque ante petitionem, vel acceptationem Beneficiorum huiusmodi, nam illorum capax sit debeat se probare. Nulli ergo omnino dominum liceat hanc paginam nostri decreti infringere vel ei ausu temerario contra inc. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, Indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo octuagesimo id. Nouembris Pontificatus nostri anno 1ono M. Datarius Ca Glorierius A de Alexiis.

Item omnia beneficia recepta in confidentiam vacant ipso iure, & sunt reseruata Sedi Apostolicæ per Constit. Pij Quarti incip. Romanum Pontificem, fol. 810. & per Constit. Pij V. incip Intolerabilis. fol. 1051. in Bullario & vide infra in verbo Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata nō seruata forma Conc. Trid. sess. 24. de ref.

c c. 18. sunt reseruata vt statuit Pius V. in eius constit. incip. In cōferendis *c* & vide in ver. Beneficiorum parochialium collatio. Alia beneficia reseruata refert Parif. de resign. benef. libr. 2. quæst. 6. post Mando. sup. reg. Cancel. to. 1. & Hieroni. Gonzalez super 8. reg Cancel. glo. 51. fol. 590. vbi in glossa seq. quando beneficia dicantur affecta fol. 602.

a *ADDITIO. Quomodo ad hunc effectum reseruationis curia intelligi debeat adde Gomes. in reg de trien possess quæstio. 31. vers. sed antequam specialia & Mandos. in quæstion. 25 reg. reseruat, & an sit idem beneficia vacare in curia, & apud Sedem Apostolicam Couar. in lib. pract. quæst cap. 36 sub numero 3 Limita vt sub huiusmodi reseruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alys Constitut. requiruntur aliquæ qualitates, seu certa onera iniuncta sunt, vt sunt prabendæ theologales, pro Magistro, & sim. Conc Trid sess. 25. de reso. c. 5. in cuius fine dicitur, vt prouisio de eis facta subreptitia censeatur, & hoc multum conducere ex mente Couarr. loc cit Secundo limita vt non comprehendantur beneficia quæ sunt de mensa episcopali declarando vt per Aene de Falcon. in tract. reser. 4. q prin num. 1 & 2. quæ vero talia sint, vide glos. in clem. frequens in ver ad mensam, & ibi Card Zabar. de excess pral. & eundem Zabar. cum gl. in clem. quia regulares in ver. de mensa de supp. neglig pral. & Pau Rom tract. de pens. c. 1. nu 7.*

Tertio

Tertio limita in terminis c. si apostolica de præb. in 6. Quid autem dicendum sit in beneficijs iuris patronatus laicorum vacantibus in curia præter Doc. in c. 2. de præb. in 6 adde Staph de lit. grat. tit de mod & for impet nu. 7. & infra Lap. alleg 96; Rebuff. in 3 par. signat. ver. nec non iuris patronatus Mandos in reg. 1. Cancel q. 10. & in trac de signa grat ver. Derogationes iuris patronatus Lambert in tract. de iure patron. q. 6. prima par lib. 2 art 12 Paris. de resign benef. lib 2 q. 4 nu. 45. & ius & denique Couar d c. 36 num 4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos num. capitu statutum. de præb in 6 disponens (quod si Papa beneficia vacantia in curia per mensem a die vacationis numerandum non conferat possint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) sit reuocatum, & correctum per iura noua nempe per extrauag in c. Ex debito, de elec & extrau inc. Piæ sollicitudinis de præb inter com. quam controuersiam ceteris omissis videre poteris per Staph in tract. de grat. & expectat sub num. 28 per Mand. in add. ad Lap. alleg. 96 lit. e. & per Aen. de Falcon. in tract. de reseru. q. 4. prin. nu 2. in 6. effect. poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinantium in fauorem Episcoporum ea & potissimum ratione, quia cum c. statutum nihil de nouo concedat eo, quod potestas Episcoporum reducatur ad suum ius primæuum iuxta tex in c. peruenit 11. q. 1. cum simil & res de facili ad naturam suam reuertatur c. ab exordio 35. dist l si vnus §. pactus ne peteret. vbi Iason ff de pact. & hoc esse fauorabile per plura probat Felin. in c cum omnes. nu. 8 de const & per consequens potius ampliandum quam restringendum vulgat. iuribus.

b *Quæ sint causæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerũt ad faciendas huiusmodi reseruationes vide per Card Simon. in tract. reseruat. benef. quæstio 3 Quæ beneficia sic reseruata intellige vt semper durent affecta etiam per obitum ipsorum Pontificum, & ipsa Romana Sede vacante vt in extrauag incip. ad Romani Ponticis inter comm sub tit. de præb & extat regula Cancel. noua incip. Item declarauit licet talis affectio multoties nascatur ex appositione manus Papæ cui datum est in prærogatiuam supremæ potestatis vt in quibus ipse manum apposuerit alij se intromittere non possint, vt in cap. nostrum. de appel & plenius per Mandos. q. 5 proœm. reg Cancel.*

c *Quæ constitutio est in viridi obseruantia referente Parisio. in tract. de resign. benef. libr. 8 q. 9 sub num 79. & ad interpretationem dicti decreti Conc. Trid disponentis in vacatione ecclesiarum parochialium debere fieri examen per concursum vide Fusc. in tract. de visit lib. 2 c 5. & eundem Paris. d q 9 & libr 10 q 7 in quibus locis ad intelligentiam dicti decreti præter alia scitu digna & necessaria satis notabiliter congerit quamplures decisiones Illustrissimorum Cardinalium deputatorum super declaratione Conc Trid ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum qui ecclesiæ parochiali præficiendi sunt.*

Insuper quod attinet ad materiam reseruationis beneficiorum Conc Trid. sess. 24. de refor. c. 19. annullat & prohibet mentales reseruationes quas declarant Cassado. decis 4 cum tribus seq sub tit. de reseruat & Mandos q 4 & 15. num. 7. 11. reg. Cancel. & explicat Sim. in tract. reseruatio benef. quæst. 4 & 15. fol. 20. & 72.

Pius Papa IIII Dilecto filio Donato Matthæo Minali Thesaurario, ac spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ in tota Italia collectore generali nostro. Dilecte fili salutem, & Apostolicam Benedictionem.

VOlentes ne Beneficia ecclesiastica dispositioni Apost. reseruata, in quibus collectores, & subcollectores spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ esse consueuerunt pro tempore vacantiæ ab ullis personis, quæ sua non sunt quærentibus indebite occupentur, oportune prouidere, Te de cuius fide, solertia, & diligentia, plurimum in Domino confidimus, nostrum, & eiusdem Cameræ Commissarium, ad infrascripta omnia, & singula facienda, & gerenda Auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus. Tibi mandantes, quatenus per te, vel subcollectores tuos viros Ecclesiasticos, nostro, & dictæ Cameræ nomine omnium, & singulorum Beneficiorum cum cura, & sine cura sæcularium, & quorumuis ordinum regularium, nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni, tam per constitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu alias quomodocunque, & qualitercumque reseruatorum, seu affectorum in dictis Italiæ partibus, earumque Ciuitatibus, & diœcesibus consistentium, per obitum etiam apud Sedem Apostolicam, quorumcunque illa in titulum, seu commendam, aut alias quomodolibet obtinentium, & possidentium, pro tempore vacantium, etiam si sæcularia, canonicatus, & præbendæ, dignitates etiam maiores, & principales, seu simplicia, vel alias quomodolibet nuncupata, regularia vero Beneficia huiusmodi, monasteria, & consistorialia, prioratus, præpositura, præpositatus, dignitates, etiam conuentuales personatus, administrationes, vel officia, etiam claustralia, ac tam illa, quam alia Beneficia præfata curata, & electiua, & etiam litigiosa fuerint, statim habita notitia vacationis huiusmodi præsentium vigore realem, & actualem possessionem capias, & apprehendas, & captam, & apprehensam, amotis exinde, etiam absque vitio spolij quibusuis (præter quam auctoritate Apostolica prouisis) detemptoribus, & intrusis, quos si de iure eorum in petitorio, vel possessorio experiri voluerint, in Romana curia attenta reseruatione huiusmodi iudicialiter agere mandamus, teneas, & conserues, & eorundem Beneficiorum fructus, redditus, & prouentus exigas, percipias, & leues, ipsamque possessionem cum dictis fructibus sic exactis illis tradas, & relaxes, qui literas collationis, seu commendæ nostræ sub plumbo expeditas tibi exhibuerint, & præsentauerint, & quo ad litigiosa, cui de iure tradenda fuerint, contradictores quoslibet, non prouisos, vt præfertur, & rebelles, & in dictis beneficijs intrusos, ac tibi, vel a te deputandis in pmissis nō parētes, eisq; auxilium, consilium, vel fauorem præstantes, cuiuscunque dignitatis, etiam episcopalis, vel maioris, ac status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, per censuras, & interdicti, ac alias pœnas ecclesiasticas a personis ecclesiasticis per te eligendis huiusmodi fulminandas, ac priuationis Beneficiorum per eos obtentorum, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac pecuniarias tuo arbitrio moderādas, & applicandas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione post posita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas huiusmodi etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiā ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, & nihilominus, ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, Quibus vis Archiepiscopis, & alijs locorum ordinarijs, in virtute Sanctæ obedientiæ, ac suspensionis a diuinis,

& in-

& interdicti ingressus ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos, & episcopos, quo ad vero alios inferiores etiam sub excommunicationis, & alijs arbitrij nostri, & quo ad omnes sub priuationis facultatis conferendi Beneficia in eorum mensibus, pro tempore vacantia pœnis districte præcipimus, & inlubemus, ne beneficia dispositioni Apostlicæ reseruata seu affecta prædicta, quouis prætextu, causa, aut quæsiuo colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere, aut in illis eorum possessione sese intromittere quoquomodo audeant, vel præsumăt. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscũque quauis auctoritate fungentes iudices, cõmissarios, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ. VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres aliquis auctoritate præsentiũ ad Iudicium trahatur, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis quibusuis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessis, & confirmatis, (quibus omnibus eorum tenores, præsentibus pro sufficiẽter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus) ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, volumus autem quod Beneficia prædicta, quamdiu in manibus subcollectorum, vel aliorum a te deputatorum fuerint, debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animorum cura, si qua illis immineat nullatenus negligantur, sed illorum congrue supportentur onera cõsueta, quod quæ trãsumptis præsentium manu Notarij publici subscriptis, & tuo sigillo munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensæ. Datum Romæ Apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die vigesima secunda Aprilis millesimo, quingentesimo sexagesimo primo, pontificatus nostri anno secundo.

Cę. Gloriérius.

Bulla Pij Papæ IV.

PIus Papa IIII. ad futuram rei memoriam. Cupientes malitiis nõnullorum qui in possessione Monasteriorũ, & aliorum Beneficiorum ecclesiasticorum Dispositioni Apostolicæ reseruatorum, pro tempore vacantium sine iusto titulo, ac sine literis Apostolicis vt illorum fructus durante vacatione huiusmodi vsurpent, se intrudere non verentur occurrere, & Cameræ nostræ Apostolicę grauissimis oneribus in aliqua parte subleuandis, quantum cum Deo possumus consulere. Motu proprio, & ex certa scientiam, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus, ac iure obuentiones, & emolumenta quæcunque, quomodolibet, & qualitercumque nuncupata, omnium, & singulorum monasteriorũ etiã Consistorialium, & beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumuis ordinum regularium nobis, & Sedi Apostolicę, tam per Cõstitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edẽdas, seu alias quomodolibet, & ex quauis causa generaliter, vel specialiter reseruatorum

rum,seu affectorum in partibus Italiæ, in quibus Collectores, & subcollectores spoliorum,& iuriũ, Cameræ Apostolicæ prædictæ esse consueuerunt, ac earum Ciuitatibus,& Diœc.consistentium, per obitum, & alias quouis modo præterquam per cessum illa obtinentium, pro tempore vacantium, a die ipsorum Monasteriorum,& Beneficiorum vacationis, pro rata temporis vsque ad diem prouisionis,seu Cõmendę de eisdem Beneficijs,& Monasterijs per nos faciendę, de qua per literas nostras sub plũbo, & non aliter constare debere volumus, eidem Cameræ Auctoritate Apostolica tenore præsentium reseruamus, applicamus, incorporamus,& appropriamus, illaque ei reseruata, applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare,& pertinere, nullumque præter nos, & dictam Cameram, aut dilectũ filium Donatum Matthęum minalem, ac pro tempore existentem Thesaurarium nostrum, ac spoliorum,& aliorum iurium ipsius Cameræ Collectorem generalem, vel eius subcollectores ea præcipere, exigere,& recuperare, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere, tenore præsentium statuimus,& ordinamus,& nihilominus, ne aliquod impedimentum huic nostrę ordinationi occurrat, quibusuis Archiepiscopis, episcopis,& alijs locorũ ordinarijs, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis a diuinis,& interdicti ingressus ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos, & episcopos, quo ad vero alios inferiores, etiam sub excommunicationis, & alijs arbitrij nostri,& quo ad omnes sub priuationis facultatis conferendi Beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis districte præcipimus, & inhibemus ne Beneficia dispositioni Apostolicæ reseruata, seu affecta prædicta, quouis prætextu, causa, aut quæsito colore cuiquam conferre, seu de illis prouidere, aut in illis, vel eorum possessione, sete intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant, sicque in præmissis omnibus,& singulis per quoscumque quauis auctoritate fungentes iudices, Cõmissarios,& personas, sublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate,& auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoque, & inane decernimus si secus super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes eidem Donato Matthęo, & pro tempore existenti Thesaurario,& collectori, vt nostro,& dictæ Cameræ nomine, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta huiusmodi, per se, vel eius sub collectores prædictos, etiam propria auctoritate, exigat, percipiat, & leuet, sibique nihilominus consignari,& tradi ab omnibus ad quorum manus prouenerint pro rata prædicta, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, per personas ecclesiasticas ab eo eligendas, fulminandas,& alia oportuna iuris,& facti remedia, quacumque appellatione postposita, faciat,& curet, inuocato etiam si opus fuerit auxilio brachij sæcularis, super quibus omnibus, & singulis, plenam, & liberam illi per præsentes concedimus facultatem, non obstantibus constitutionibus,& ordinationibus Apostolicis, ac monasteriorum, & illorum ordinum ac beneficiorum prædictorum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis,& consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis,& literis Apostolicis, illis, & quibusuis alijs personis, sub quibuscumque tenoribus,& formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs alijsque efficacioribus, efficacissimis,& insolitis clausulis irritantibusque, & alijs decretis, etiam motu, & scientia similibus concessis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia

expressio

expressio habenda foret. tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, illaque adversus premissa nullatenus suffragari posse, siue debere decernimus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod ea fructibus, reditibus, & prouentibus per dictum Thesaurarium, & etiam deputatos pro rata huiusmodi percipiendis onera quæcunque dictis beneficijs in cumbentia, similiter pro rata temporis supportari debeant, quod que præsentium manu Notarij publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 25. Aprilis 1561. Pontificatus nostri anno secundo Cæ. Glorierius.

BLASPHEMIA.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod *quicunque clericus Deum, & D. N. Iesum Christum, vel gloriosam Virginem Mariam eius genitricem expresse Blasphemauerit pro prima vice fructibus unius anni omnium, & quorumcunque beneficiorum suorum pro secunda beneficijs priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exiliū mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium pœna pecuniaria, uel corporali pro prima uice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur pro tertia uerbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemauerit pro qualitate blaspemiæ, atque personæ arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. constitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranensi statuta innouando, fol. 929. in Bullar. incip. Cum primum §. ad abolendā, & dedicti Concilij statuto fol. 194. in Bullar. meminerunt & ad literam referunt Diaz. in pract. crimi. cap. 110. in verbo Blasphem. Nauar. in cap. inter verba, 11. qu. st. corol. 57. num. 148. & in Couar. in c. quamuis pactum, par. 1. §. 7. sub nu. 10. de pact. in 6. de hac Pij V. constitutione vide Farinac. in prac. crim. in titu. de delictis, & pœnis q. 20. sub nu. 63. de Blasphemijs, & flagitiis Iudæorum, in qua hæreticæ prauitatis inquisitores animaduertunt extat Gregor. xiij. statutum Romæ publicatum die x. Iunij 1581. Incip. Antiqua. fol. 1305. in Bull. & vide Abb. in capit. gaudemus. de diuor. posui in verbo Iudei.

ADDITIO. Pœnas contra Blasphemantes impositas præter Diaz. in d. c. 110. eas diligenter recensent Boer. decis. 30. num 9. 10. & 19 & Couar in d. §. 7. nu. 10. & 11. & ratio quare pœna statuta in cap. 2. de maled. non habeat locum quo ad clericos prout communiter teneri attestatur ibi Abb. num 8 est, ne propter publicam illam satisfationem vilescat dignitas ordinis clericalis. Iul. Clar in pract criminal. §. Blasphemia num. 3. Ignat Lopez in addit. ad Diaz. loc. cit. uerb. clericos non subire Quibus adde quod de iure nouissimo Pragm. Regni Neap. quo ad laicos est pœna triennium per quatuor annos, & hac est in uiridi obseruantia super cuius Pragm. commentario plura notatu digna Alex. Moman Messapien congerit. De iure canonico nouissimo est illa quæ continetur in d. Conc. Lateranen. & in d. const. Pij. V. est tamen animadeuertendum quod uerba illa Bullæ pro prima uice interpretanda sunt pro prima uice punitionis, & nō Blasphemiæ etiam si clericus fuerit pro illa, prima uice inquisitus, quod pluries Blasphemasset, quia Bulla uidetur habere respectum ad correctionem clericorum ad quod facit text in c graue de preb. ibi post primam. & secundam correctionem. Et ad hoo ut quis dicatur consuetus Blasphemare non

 sufficit

sufficit quod per duas vel tres vices id crimen commiserit Alex cons. 72 in 1. uo nu. 8. & quæ sit ratio specialitatis vide per Rocch. Curt. in rubr. de consuetud q. 5. num. 56. Boer. in d decis. 30 sub num. 11 sed ad inducendum prauum vsum, & vitiosum habitum blasphemandi requiruntur multo plures reiterationes. Ias. in l. ait prætor, §. iurani num. 14 ff de iureiur. Menoch lib. 2 de arbitr. iud 4 cent. cas 375. Insuper ad sciendum an clericum a prædictis pœnis excusent vel saltem operentur vt cum eo mitius esset agendum regionis consuetado ex frequenti vsu hominum illius loquentium quibusdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum lingua, & præsertim in eo qui non perfecit blasphemiam, & statim se pœnituit, & ad hoc vt excuset iracundię calor quib esse debeat circumstantiis vallatus præter præalleg doct. in præd loc. quare etiam apud Alex cons. 15. ante fi. vol. 3. Afflict. in constit. Regni blasphemantes num 5 & 10 Cauens super Pragm 50 Regis Ferdinãdi nu. 6 Grã. decis. 30 plenius per Foller in pract. cens. in ver Nicolaus Episcopus a nu. 59. vsq; 67 Iul Clar in pract. crim quæst 60 num. 6 & Io Franc. Ponzibium in tract de lamijs sub num 86 Si quis calore iracundiæ pluries vno instanti blasphemat. præsumitur quod semel tantum blasphemauerit Menoch. de præsump. lib. 5 præsump. 2 num. 17

BONA NAVFRAGANTIVM.

Cõgruit tit. de raptoseu de fur.

PRater Summistas sciendum est, quod raptores prædictorum bonorum sunt excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ in Bulla cænæ, nam licet antea fuisset lata, nõ tamen erat reseruata, vt in cap. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in manu. confess cap. 27. num. 60. & num. 118. & contra tales raptores prouisum est in Regno Neap. per Constit. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumque dominis succurritur pro conseruatione bonorum per Constit. Dohanæ de secretis, quantum vero attinet ad excommunicationem Papalem non incurritur si furtum non excedit duos aureos quamuis peccet mortaliter. ita tenuit Præceptor meus Pater Marius Andria in expositione d. Bullę per tex. in l. si oleũ. §. fin. cum l. seq. ff. de dolo. Sed per decretum sacræ congregationis relatum infra in verbo casus reseruati contra præsumentes absoluere ab vllo ex casibus, clare vel dubie in Bulla die cænæ Domini, consulerem pro tutiori absolutionem obtinendam esse a Summo Pontifice; quando tamen furtum bonorum naufragantium ascenderet ad eam quantitatem, quæ sit peccatum mortale, Vgolinus de cẽsuris in expositione d. Bullæ. c. 4. vers. 7. fol. 143. Cum huncce casum conferrem cum admodum Reuer. Patre Philippo Pantaleone lectore casuum conscientia Primario in collegio societatis Iesu ita respondit.

Quamuis excommunicatio non pro paruis, & lenibus causis sit ferenda c. episcopi, & c. nullus. 15. q. 3. & per Trid. Concil. sess. 25. c. 3. de refor. cautum sit monitoria sub excommunicatione pro rebus ablatis restituendis concedenda non esse pro re vulgari, atque in nonnullis ecclesi s per synodales etiam constitutiones sit statutum ne pro re, quæ minoris sit certa quadam quantitate quis excommunicetur, quatum meminit Nauar. c. 17. num. 3. & sic etiam per curiam Romanam seruatur, nihilominus vbi statuto, vel sententia ecclesiastica generaliter sub excommunicationis pœna furtum prohibetur quicumque mortale furtum committeret, eadem censura ligaretur secundum Couar. in c. alma mater. 1. par. §. 9. num. 2. vers. quarto eadem ratione idque maxime confirmatur.

Primo

Primo quoniam nec Summus Pontifex in c.2. de const. in 6. nec iura ciuilia quæ direptiones,& rapinas Naufragantium prohibuerunt,nec denique Doctores, qui eadem iura sunt interpretati distinxerunt de furto mortali magnæ alicuius quantitatis,sed quodcumque generaliter prohibuerunt.

Secundo quoniam etiam excommunicatio lata in iniicientes manus violentas in clericos in c.si quis suadente diabolo. 17. q. 4.ligat quoscunque mortale peccatum committentes in percutiendo etiam si sit leuis percussio in communi.

Tertio quoniam alioquin plures possent etiam seorsim,& sine vlla conspiratione,quantitatem solum sufficientem ad mortale peccatum ex naufragio subripere & nullus eorum excommunicationem incurreret, quamuis omnes notabile furtum fecissent, & sic indemnitati naufragantium non esset plene prouisum.

Quarto quoniam si peccata etiam leuia, & venialia ex rationabili causa, & pro communi bono possunt sub censura prohiberi iuxta Suarez tomo. 5.dispu. 20.sect.2.dubio 1.circa finem, ergo multo magis prohiberi possunt sub excommunicatione peccata,& furta quæ solum pertingunt ad mortalia ex eadem iusta causa,quæ procul dubio adesse videtur in præsenti materia, cum direptio naufragantium bono communi plurimum nocet, & longe superat grauitatem omnium furtorum,& rapinarum.

Quinto denique quod sic vbique seruatur,& recepta est præsens Bulla,vt conscientia omnium testatur.

Saluo meliori &c.

Limitatur secundo, ut etiam non incurratur quando essent bona naufragorum non tamen Christianorum sed infidelium, Iudæorum, hæreticorum & aliorum quomodocunque Christiano nomini inimicorum. auth. Nauigia, C. de furtis, & ex uerbis bullæ comprehenditur fuisse Sum. Pontificis intentionem prouidere bonis fidelium.

Tertio limitatur, ut hæc excommunicatio maior non extendatur ad tertiam personam tam per Bullam Sixti V. quam Clem. 8. licet per Bullam Greg. 13. a Nauar. relatam secus, ut ex eius uerbis palam colligitur, quamuis teneatur illa tertia persona cognito uero domino nauis, & rerum ablatarum illa restituere quæ a surripiente acceperat, uel emerat etiam nullo sibi soluto pretio, per text in l. inciuilem C. de fur. Quid dicendum in eo qui naufragium passus uenit ad terram, & aliquas res quas saluare potuit penes tertium deposuerit si ille postea negauerit dictum depositum quod ab ipso domino non possit sufficienter probari, an teneatur pœna huius Bullæ ac si res ipsas surripuisset, illas contra domini uoluntatem retinendo Resp. hunc casum attentis uerbis Bullę non uideri comprehendi posse.

Limitatur quarto ut nec etiam incurratur ex solo actu acceptionis talium bonorum animo conseruandi ea, & tradendi uero domino illius habita notitia, non autē usurpandi & in usum, ac proprium commodum conuertendi alias secus. licet deinceps eum pæniteat & mutato illa restituet siquidem per illam pænitentiam excommunicatione non liberatur; sed opus est absolutione arg. tex. in c. cum desideres. de senten. excommunic. declara hanc 4. limitationem nisi adsit mora restituendi. 1. cum quis potest restituere, & non restituit gloss. fin. in d. cap. excommunicationi, ratione per Caietanum assignata in uerbo excommunic. cap 23. propter quam eum sequitur Nauar. in d. capitu. 27. numer. 118. etiamsi non præcedat

monitio pro dictis bonis ablatis restituendis cum Panormit. in d. capitu. excommunicationi distinguente, vt ibi per eum num. 2. in fine, communi tamen opinione in contrarium existente testantibus Syluest. in ver. excom. 7. §. 20 Rosel. in eod. verbo el 1 excom 21. loquentibus attentis verbis d c. excommunicationi de rapto, sed tu considera verba Bullæ die cænæ Domini nouissime promulgata, & quæ scripsit Suarez. de censuris disp 21. sect. 2. censu. 4. fol. 366.

Quinto limitatur vt per hanc Bullam non intelligantur excommunicari putantes propter ignorantiam illa non esse bona naufragorum, sed aliorum, licet nolint restituere, & sint in mora restituendi. Nauar. in cons. 1. numer. 2. de pænit. & remiss. in antiq. item per simplicitatem rapientes de dictis bonis credentes eis id licere ex alia causa, Sylu. & Rosel. in ver. naufragium Nauar. in man c. 17. nu 99.

Limitatur sexto, Quando Dominus illa bona habuerit pro derelictis amissa omni spe ea recuperandi. l. falsus. §. si iactum. ff. de fur. secus vero si illa proiecisset in mari propter procellam, & vim tempestatis ad nauem exonerandam, vt periculum euadat, quia tunc dominium remanet penes proprium dominum. l. qui leuandæ. ff. ad leg. Rhod. de iactu. quasi quis acceperit animo retinendi, furtum committit. l. qua ratione. § fin. ff. de acq. rer. dom. § fin. inst. de rer. diuis. Abb. in cap. cum dilecti. de accusat. num 11. in dubio autem non præsumitur habuisse illa pro derelictis l. interdum §. 1 ff. de acquir. poss. ex reg illa quia nemo putatur suum iactare l. cum de indebito ff. de probat. & quando censendum sit aliquid habitum pro derelicto vide text. in § pen. instit. de rerum diuis. gloss. in l. si quis merces. ff pro derelicto Syluest. in ver. inuenta. sub numer. 3. Rosel. in ver. Furtum § 12 Nauar in manu. capitu 17. sub numer. 99. & in hoc casu ad coniecturas esse recurrendum inquit Panor. loc. cit. vbi etiam Felin. numer. 6. quæ coniectura deprehendi possunt ex dictis eiusdem Nau. in d. capitu. 17. numer 170. & 176. de quibus etiam habetur in lib. thesaur. cas. consc. in exposit Bul. Can. c. 8. & per Bartholom Vgolin. in tract. de censuris Rom Pont. reseruatis c 4. §. 2.

Vide Menochium lib. 5 de præsumpt. 20 nu 5. Mol. de inst ciu disput. 5.

Septimo, & denique limita in eo qui pro recuperandis talibus bonis quæ de sui natura statim erant peritura cuicunque periculo mortis exposuit vitam suam, & Dominus verisimiliter dicta bona per aliud medium, & uiam non erat rehabiturus, ita ut possit tuta conscientia sibi illa retinere, Vgol. loc cit. sub nu. 3. secus uero si illa salua fecisset sine vllo periculo uitæ, etiam si dominus illa bona, nec per se, nec per alium erat alias recuperaturus quia ex charitate tenebatur ad prabendum auxilium d capitu. excommunicationi. ubi etiam gloss. & plenius in supra alleg. consilii. Rapinas. debet tamen habere mercedem sui laboris iudicio boni uiri ita communiter Summista in uer Naufragium & Nauar. d c. 17 sub nu. 98 asserens etiam quod si fulminaretur excommu contra habentes de talibus bonis, & si quis possit licite illa retinere ut in casu proxime dict o, teneatur saltem manifestare.

Omnibus & singulis utriusque Sexus Christi fidelibus, qui auxilium, consilium, & fauorem naufragium patientibus in reparatione, & conseruatione suorum bonorum præstiterint decem annos. & totidem quadragenas de iniunctis eis pænitentijs misericorditer in domino relaxarunt Iuli. 2. Paul. 3 & Pius V. ut patet ex eius constitutionibus in Bulla fol. 442. 551. & 927.

BONA

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summistas sciendum est vsurpatores tales esse excommunicatos, Congr.
& absolutionem esse reseruatam Papæ, vt in Concil. Trid. de ref. sess.22.c. tit. de
11, & hodie est in bulla Cœnæ clausula 17. his verbis videlicet. *Qui ue iurisdictio-* sen. ex
nes seu fructus, redditus, & prouentus ad nos, & Sedem Apostolicam, & quas- com.
cunque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes vsurpant, vel etiam quauis occasione, vel causa sine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequestrant.

ADDITIO. Verum ad hanc censuram incurrendam quinque conditiones requiri docent Caiet. in v. excommunicatio cap 27. & Nauarr. in Manu cap. 27. sub nu 71. vers. Sexta, explicantur etiam in lib. Thesaur. cas. consc. in ex pos. Bull. Can. cap. 21. & ille dicitur vsurpare qui sibi vendicat id quod ad eum non pertinet. gloss. in c. multi 2. q. 1. cuius termini significatum quo ad præsentem materiam optime explicat Vgolin. in præalleg. tract. c. 17. nu. 4. & eod. c. §. 2. & quod vsurpantes iura ecclesiastica tanquam sacrilegi iudicantur est tex in cap. conquestus de for. compet.

Item pœnam huius excommunicationis effugiet is, qui tanquam creditor, vt suu recuperet beneficij fructus capit, prout consuluit Nauarr. cons. 35. de sentent. excom in antiq.

Postremam partem huius canonis intellige de sequestratione necessaria quæ fit iussu iudicis, non autem de voluntaria quando partes inter se conueniunt vt sequestrum fiat ad quod non est necessarium licentiam postulare. Vgolin. loc. proxime citat. in fine. Secundo intellige vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is qui id faciendum procurauit, quia sumus in dispositione pœnali, & ideo non debet fieri extensio de vno casu ad alium c pœn a de pænit. dist. 1. Nauar. cons. 34. de sent. excom in antiq.

CAMPANA.

PRÆTER Summistas sciendum est per Leo. x. in Conc. generali Lateranen- Congr.
si fol. 217. in Bulla. fuisse moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit tit. de
prou sum, *Vt debitus honor matrici Ecclesiæ reddatur, tam ipsi fratres quam* offi cu-
alij clerici sæculares etiam super hoc Apostolicæ Sedis priuilegio muniti die sto. seu
Sabbati maioris hebdomadæ antequam Campana Cathedralis, vel matricis Ec- tit. de
clesiæ pulsauerit campanas in ecclesiis suis pulsare minime possint, contrafacientes maio.
pœnam centum ducatorum incurrant. Quæ adde ad c. patentibus, de priuileg. & obe
& ad extrauag. Io. 22. incip. Quia cunctos. inter communes, de off. custod. ceteris dien.
vero diebus non possunt impedire, vt patet ex declaratione relata infra in verbo confessor, & aderat antea Constitutio Pij V. incip. Etsi mendicantium. fol. 981. in Bul.

ADDITIO. De diuersis finibus ad quos Campana pulsetur eorumque; significatu vide per Guliel. Durand in ration. diuin. lib 1. c 4 Abb. in c. 1. nu. 2. de off custod Bonif. de Vital in cle. grauis. nu. 13. & 14. de sent excom. & quando vniuersitas vocari possit per sonum campanæ per eundem Abb in cap. in causis. de elect. Et

quare tempore interdicti prohibeatur sonus campanæ. Gemin in c. Alma § adijcimus nu. 4. de sent excom. & an tunc tẽporis illam pulsantes incurrant irregularitatem Philip Franc ibidem num. 3. Et qua ratione campanæ sileant triduo ante Pascha habetur in d. rational. diuin lib. 6. cap. 72. Numquid autem pulsans, vel pulsari iubens campanam ad armasumenda pro captione alicuius rebellis, vel malefactoris, incurrat irregularitatem, si ob illum sonum ille reus fuerit captus & deinde morte, vel mutilatione damnatus. Resp Maiolus in tract de irregu li. 2 cap. 10 tenet affirmatiue hoc idem extendẽs in pulsante vt conuocetur populus quando reus ducitur ad supplicium, declarando dummodo pulset ad finem vt reus securius ducatur ad mortem secus vero si pulset tantum ad signum & publicum exemplum Et quid in eo qui pulsando campanam ipsa vel eius malleus cadens aliquem interfecerit quã do sit irregularis, vide tex in cap. Ioannes. de homic. & ibi dicta per Card Zab & Abb vna cũ additione Alex de Neuo ad ipsum, Syluest in ver Homicidiũ 2. ver. 10. Maiol in d. tract lib 5. c. 48 §. 3. nec omittas uidere, quæ de campanis traduntur per Io. Sylu in tract de benef par. 1. q. 5. num 82. & infra, & per Paul. Fusc in tract de uisitat lib 1. cap. 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summistas, & Doctores, sciẽdum est, quod hodie nulli Regulares, etiã si sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Apostolica, beneficia curata, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in praxi obseruari attestatur D. Hieron. Gonzalez in comment. ad reg. Cancell. gl. 7. num. 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Concil. Trident. videlicet. Sanctissimus D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congreg. Lateranen. etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis, assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timorem. de statu monach. & Vide decreta pro reformatione regularium relata infra in verbo Monasteria, & conuentus Regularium sub die 15. Iulij 1599 num. 32.

Canonizatio Sancti Raymundi.

PRæter Syluest. & Summistas in hoc verbo sciendum est qualiter inter alias facultates attributas congregationi Illustrissimorum Dominorum Cardinaliũ pro sacris ritibus & ceremonijs est, vt diligentem curam adhibeant circa Sanctorum canonizationem vt patet ex constitutione Sixti V. extat de canonizatione Sanctorum commentarius Reuerendissimi P. Angeli Roccæ Augustiniani Apostolici Sacrarij Præfecti, Episcopi Tagasti, vbi de definitione, Auctoritate, & Antiquitate deque causis, & ordine iudiciario canonizandi Sanctos. De miraculis, item ac de rebus, quæ veram declarant sanctitatem, nec non de honoribus qui Sanctis debentur. Deque infallibili Catholicæ ecclesiæ certitudine, ad canonizationem pertinente, additis cæremonijs in ea obseruari consuetis, ac declaratis; Sanctorumque canonizatorum Catalogo accedente, & eorum qui de canonizatione scripserit, Romæ impressus anno 1601. occasione canonizationis factæ Sancti Raymundi a Clemente Octauo tenoris sequentis.

S. D.

S.D.N.D. Clementis Diuina prouidentia Papæ Octaui Decretales literæ, quibus Beatus Raymundus a Peniafort Barcinonensis Ordinis Prædicatorum in Sanctorum Catalogum adscribitur, ac decernitur, vt ab vniuersali Ecclesia vti Sanctus colatur, illiusque Festum, & Officium sicut pro vno Confessore non Pontifice, ad formam in Rubricis Romani Breuiarij præscriptam anno quolibet, die septima Ianuarij celebretur, cum Indulgentiarum elargitione.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmana Catholica Ecclesia, quæ supra fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Iesu ædificata, diuinitus a Spiritu Sancto regitur, & ineffabili eius æternæ sapientiæ prouidentia mirabiliter gubernatur, in eadem vnitate fidei, & doctrinæ veritate, quam a Christo suo sponso, & Apostolis accepit, perpetua consensione perseuerans, a Deo Patre misericordiarum continuis gratiæ cælestis benedictionibus cumulatur, ac velut fæcunda mater multiplici sanctorum prole aucta eorumdem meritis, ac virtutibus illustratur. Atque hanc fidei Catholicæ vnitatem vnus, idemque spiritus per multas gratiarum diuisiones in corpore Christi, cuius nos membra sumus, antea operatus est, & nunc etiam operatur. Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, qui vnum Dominum, vnam fidem, vnum baptisma prædicarunt, ac veritatem facientes in charitate, creuerunt in illo per omnia, qui est caput Christus, ex quo totum corpus compactum, & connexum est per omnem iuncturam subministrationis secundum operationem in mensuram vniuscuiusque membri. Præcipua vero huius mystici corporis membra sunt viri sancti, quos elegit Deus, & prædestinauit in vitam, qui eandem fidem semper tenuerunt, & pro eius defensione legitime certantes adepti sunt repromissiones, & in cælis coronari meruerunt. Huius autem fidei vnitatem, in qua vnum corpus in vno spiritu efficimur, iam inde ab ipsius Ecclesiæ nascentis initio ad hæc vsque tempora Principes, & potestates tenebrarum, multis hæresum procellis, ac turbinibus excitatis labefactare, & conuellere tentarunt; sed diuina Christi sapientia, qua Ecclesiam suam supra firmam petram fundauit, aduersus quam portæ inferi præualere nunquam poterunt, potenti sua dextera eam semper defendit, & vsque ad consummationem seculi conseruabit. Atque in hoc admirabilis Dei prouidentia maxime elucet, quod omnium pene seculorum ætatibus, & ijs præcipue temporibus, quibus religio Catholica Tyrannorum atrocitate, & hæreticorum perfidia impugnata est, inuictos martyres, athletas fortissimos, gloriosos confessores, & viros sanctos, magnos in virtute, ac prudentia præditos, aduersus Tyrannorum sæuitiam, atque hæreticorum iniquitatem excitarit, qui suo sanguine fidem Christianam decoratam, ac vitæ integritate, doctrinis, virtutibus, & miraculis confirmatam latissime propagarunt. Ac superioribus quidem seculis ex gloriosi Patris Sancti Dominici familia Beatus Raymundus a Peniafort Barcinonensis extitit, qui amator veræ sapientiæ, quæ

Eph. 2.
2. Cor 1
1. Cor. 12.
Eph 4.
Eph. 4.
Rom 8.
2. Tim. 2.
Heb. 11
1. Cor. 12.
Eph. 6.
Matt. 7.
Matt. 16.
Matt. 28.
Eccle. 44.

Sap.6. nunquam marcescit, spretis omnibus mundi diuitijs, diues factus est in gratia
1.Cor.1. Dei, quæ data est in Christo Iesu in omni verbo, & scientia, diues in humilitate,
Iacob.1. & virtute, diues in bonis operibus, in quo denique Deus ostendit abundantes di
1.Tim.6 uitias gratiæ, & gloriæ suæ. Nam vocauit eum in partem sortis Sanctorum, &
Eph 2. impleuit agnitione voluntatis suæ, in omni sapientia, & intellectu spirituali, ita
Colos.1. vt plenus Spiritu Sancto, & fide in medio Regum, & Magnatorum sapientiam
Act.10. loqueretur, non sapientiam huius seculi, neque Principum huius seculi, qui de-
Eccl.39. struuntur, sed Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est a sapientibus hu-
1 Cor. 2. ius mundi, & reuelata paruulis: nimirum verus Dei minister in paupertate, in
Matt.11 omni patientia, in orationibus, in laboribus Dei gloriam quærens, ac mysterium
2.Corin. fidei in conscientia pura fidelibus, & infidelibus summa charitate patefaciens,
6. permultos in cæcitate cordis a via salutis aberrantes, verbo veritatis, & innocen-
1.Tim.3 tia vitæ in rectam mandatorum Dei semitam traduxit, & aduersus hæreticorum
impetum, & audaciam se tanquam murum fortissimum, & inexpugnabilem op-
Ps.118. posuit. Insuper Deus, qui est mirabilis in sanctis suis, dedit ei gratiam curatio-
Ps.67. num, ac sanctitatem eius, in virtute Spiritus Sancti, per signa & prodigia, cum
1.Cor.12 in eius vita, tum post obitum ita manifestauit, vt eius gloria per amplissima Hi-
Rom 15 spaniarum regna permanarit. Hæc enim est summa Dei benignitas, qua sanctos
suos, qui in contemptione honorum, in omni rerum humanarum despicientia,
Galat.6. & in cruce Christi Domini Nostri gloriantes in hac vita eius laudem, & honorẽ
1.Reg 2 amplificarunt, nunc eosdem glorificans, a quibus ipse honorificatus est, veluti
quadam vicissitudine honoris, omnium bonorum felicitate in cælis remunerat,
Isa.56. & tribuit eis nomen sempiternum, quod nunquam interibit. Quamobrem ad eo
2.Cor.6. rum virtutes imitandas vehementer incitari debemus, cum huiusmodi homines
auersos ab honoribus, in tribulationibus, in angustijs tantam adeptas esse glo-
riam videamus, vt sua tenuitate, & humilitate omnium Regum amplitudinem,
Isa.55. omnem huius mundi existimationem, & dignitatem longe superarint. Nam di-
uersæ sunt viæ Dei a vijs hominum, qui in vanis cogitationibus, & curis inani-
bus occupati loquuntur sublimia gloriantes; Deus autem sedes Ducum superbo
1.Reg 2 rum destruxit, & cessare fecit memoriam eorum a terra, memoriam vero humi-
Eccl.10. lium sensu reliquit, & maximis honoribus, amplissimisque monumentis conse-
crauit. Quare Beatum Raymundum merito laudamus, & Deum in eo benedici-
mus, qui singularibus gratiarum donis, & summis virtutibus eum ornauit; de
cuius vita, morum sanctimonia, fidei puritate, & admirabilium signorum mul-
titudine pauca solum ad communem totius Ecclesiæ vtilitatem proponimus, vt
omnes intelligant quibus tandem ille gradibus in cælum ascenderit, ac Deo gra
tias immortales agant, eius nomen in Ecclesia Dei publico hoc nostro, & Sedis
Apostolicæ decreto, numero Sanctorum fuisse adscriptum.

Beatus Raymundus Barcinonensis ex nobili familia de Peniafort originem duxit. Prima in pueritia religionis Christianæ rudimentis imbutus iam magnũ aliquid portendere videbatur, cum esset eximia corporis, & animi indole, & naturæ quodam instinctu ad virtutem, & pietatem in dies magis propenderet. Ado lescens humaniores literas tam auide arripuit, vt exiguo tempore maximos progressus fecerit, & eas artes, quas plene didicerat, Deo adiuuante, summa cũ lau-
de plurimos Barcinone gratis docuerit. Atque vt e talentis sibi a Domino concre
Mat.25 ditis lucrum faceret amplissimum, Bononiam, velut ad commune bonarum artium domicilium, & disciplinarum emporium profectus est, vbi tempus sibi ad negotiationem sapientiæ datum non insumpsit in vanis, & carnalibus deside-

rijs,

rijs, quibus ætas illa iuuenilis a studio virtutis abripi sæpe solet, sed pietatis officijs, ac Pontificio, ciuilique iuri toto pectore incubuit, ac tandem Doctoris laurea, ceterisque doctrinæ insignibus decoratus, sacros Canones publice magna cum hominum admiratione absque vllo stipendio est interpretatus, cum postea cum Senatus Bononiensis ob præclaram eius eruditionem honorarium ex ære publico decreuisset, ipse labores suos Domino sanctificans, data sibi a senatu pecunia, omniumque rerum, quas sua industria comparasset, Deo in primis, ac suo Parocho Decimas fideliter offerebat. Quo in munere docendi cum aliquot annis egregiam nauasset operam, & iam eius eruditionis fama per Italiam increbuisset, Berengarius Barcinonensis Episcopus eius virtutibus, ac scientia permotus, Roma suam ad ecclesiam rediens Bononiam iter instituit, vbi Beatum Raymundum conuenit, ac multis vltro, citroque sermonibus habitis Berengarius virum admiratus, ac secum ipse reputans eum ingenti Ecclesiæ suæ ornaméto, & vtilitati futurũ, vehementer institit, vt secum ad ecclesiam Barcinonensem, vbi educatus fuerat, reuerteretur, quod tandem magnis ab eo precibus obtinuit, quẽ etiam aliquanto post eiusdem Ecclesiæ Canonicatu, & quadam præpositura ad dita ornauit. Hoc beneficio, & dignitate auctus, omnibus Canonicis, & vniuerso illius ciuitatis populo integritatis, ac doctrinæ splendore præfulgebat, eratq; tanta eius in omni gestu, motuque corporis modestia, & totius vitæ consuetudine suauitas, vt omnium ętatum, atque ordinum homines in amorem sui raperet, & admirationem. Deiparam Virginem singulari pietatis affectu venerabatur eiusque honorem, & cultum pro viribus semper auxit. Nam cum festus Annunciationis eiusdem Virginis dies ea in Ecclesia minus celebris haberetur, ipse ab Episcopo, & Capitulo impetrauit, vt duplici ritu solenniter perpetuo coleretur, atque ex Præpositurę suæ redditibus censum annuum attribuit Canonicis in distributiones erogandum, qui sacris officijs eo die interessent. *Pro. 31* *1. Pet. 2* *Leu 27*

Magnam hac ratione apud omnes auctoritatem, & sanctitatis opinionem sibi conciliarat, totiusque ciuitatis oculos, animosque omnium, ac præcipue prælatorum, & Principum in se conuerterat, cum inanem mundi gloriam instar fęni arescentis decusso flore marcescentem apud se ipse contemnens, ad sublimiorem vitæ statum aspiraret. Venerant tunc in eam vrbem recenter Fratres Ordinis Prędicatorum, qui Apostolicum in morem Euangelio Christi prædicando populũ docebant, & ad cultum Dei, studiumque pietatis incitabant, quorum vsu, & cõsuetudine primum delectari Beatus Raymundus; deinde etiam ad idem vitæ institutum amplectendum vehementer cœpit inflammari, neque anceps ea, difficilisve cogitatio fuit; Nam inclinatum eius animum, & in via salutis ambulantem speciosi illi pedes euangelizantium pacem in montem Domini, perfectionis nimirum Euangelicæ apicem facile deduxerunt. *Isa. 40.* *Ro. 10.*

Itaque iam matura ætate annum circiter quintũ supra quadragesimum agẽs, abdicatis honoribus spretisque omnibus diuitijs, assumptis pennas, vt columbę, atque in requiem Domini euolans, in ordine Fratrum Prædicatorum solennem professionem emisit, Quod vt omnibus admirationi fuit hominem genere nobilem doctrina præstantem, affluentem bonis dignitate, & fama celebrem, suscepto religiosæ vitæ instituto, spontaneam paupertatem opibus, suique contemptum honoribus, & commodis prætulisse, ita eius exemplo complures literati, ac studijs, doctrinisque dediti nobiles viri eundem Ordinem sunt amplexi, ac propterea magnum ea religio in dicta ciuitate suscepit incrementum. Hic iam nonus Christi miles aduersus humani generis hostem fortiter dimicare apud se statuens *Ps. 54.* *Marc. 12.* *1. Cor 3*

tuens, ac turrim æternæ salutis ædificans, vt sapiens architectus, humilitatis religiosæ, quæ ceterorum est parens, custosque virtutum, fundamenta iacere decreuit. Itaque etsi omnibus eruditione, & prudentia antecellebat, hoc tamen ipso demissius sentire de se, alijs omnia, sibi nihil tribuere, singulos honore debito prosequi, denique libentius delitescere, quam in lucem prodire cõsueuerat, cuius ille uirtutis tenacissimus in omni uita fuit: & quoniam obedientia humilitatis uita est, ad hanc tuendam, atque conseruandã exem-
Climac. gradu. 4. plo mediatoris, & Saluatoris Domini Nostri Iesu Christi, qui humiliauit semet
ipsum factus obediẽs usque ad mortem, uir iustus die, ac nocte meditabatur obe-
1. Timot. dientiam, ac sepulto propriæ uoluntatis arbitrio, mortuus huic sæculo vitam cũ
Philipp. 2. Christo in Deo absconderat, ac totus a superiorum nutu pendebat. Beatam
paupertatem regni cælorum præmio dignam, & Christi ore laudatam toto pe-
Prau. 15. ctore amplexus est, ac eam veluti fraternæ pacis fundamentum, munditiam vitę,
curarum huius mundi abdicationem, proximam denique, & quasi compendia-
Coloß. 3. riam ad Deum viam studiosissime semper coluit, ac semetipsum, tanquam aurum
Climac. igni probatum in camino paupertatis expurgabat. Castitatis, quę celestis, & An-
gradu. gelicus thesaurus est, amantissimus fuit, ac præcinctus lumbos, & lucernam boni
17. operis in manibus habens, eam in fictili corporis sui vase in sanctificatione, & ho
Isai. 48. nore portans, incorruptam, & integram vsque ad extremum vitæ diem conserua
2. Cor. 4. uit, & qua erat in Deimatrem, & intemeratam Virginem Mariam pietate, in cu-
1. Pet. 1. ius fidem, & clientelam se iamdiu ante contulerat, nullum firmius ad Dœmonis
Luc. 12. vires conterendas, quam eiusdem Virginis præsidium inueniri posse certum, ex-
2. Cor. 4 ploratumque habens, eius patrocinium assidue inuocabat, ac tantus erat eius in
1. Thessal 4. oratione feruor, & perseuerantia, vt ex varijs occupationibus seipse frequenter
colligens sederet solitarius, & leuans se super se diuinæ contemplationi vacaret,
Thre 3. in qua cælestes plane spiritus hauriebat, & de fontibus Saluatoris aquas sa-
Isai. 12. pientiæ salutaris accipiens, tanto gratiarum imbre omnes vitæ suæ actiones irri-
Ioan. 7. gabat, vt flumina aquæ viuæ de ventre eius in aliorum vtilitatem promanarent.

In pauperes, ac præcipue captiuos dura seruitute ab infidelibus detentos propensissimus erat, nullumque officij genus vnquam prætermisit, quos eos liberari posse existimaret, quorum hoc etiam maiorem curã, & solicitudinem gerendam esse censebat, quo in grauiori periculo Christianæ fidei abiurandæ, & amittendæ salutis æternæ versarentur. Cum itaque eius hortatu Petrus Nolascus natione Gallus, cuius confessiones Beatus Raymundus audiebat, vir opibus florens, & insigni pietate præditus, ad inopes alendos, & maxime ad captiuos ex Barbarorum vinculis redimendos, suas copias, & opes magna cum alacritate ac libenti animo conferret, egregium pij, ac liberalis animi officium pro sua infinita bonitate gratum Deus habuit. Nam proxima nocte insequente Beatissima Virgo Dei mater eidem Petro, qui sanctis meditationibus, & orationi vacans cogitabat, qua ratione calamitatibus Christianorum in captiuitate degentium succurri posset serena frõte se conspiciendam dedit, & acceptissimum sibi, ac vnigenito suo filio fore dixit, si suum in honorem institueretur ordo religiosorum, quibus cura incumberet captiuos e tyrannide Turcarum liberandi, ac illa ipsa nocte eadem Virgo Sanctissima Beato Raymundo, & Iacobo primo Aragoniæ Regi apparuit, id ipsum de religiosis admonens. Quare his collatis inter se consilijs, & consentientibus animis ordinem B. Mariæ de Misericordia, seu de Mercede redemptionis captiuorum fundauerunt, cui Beatus Raymundus certas viuendi leges præscripsit ad illius ordinis vocationẽ accommodatissimas, quarum approbationẽ aliquot annis post

a fel.

a fel. rec. Gregorio IX. prædecessore nostro impetrauit, & dictum Petrum, qui eidem ordini omnia sua propè dederat, primum etiam Generalem Ordinis Magistrum suis ipse manibus habitu eodem indutum creauit.

Hæc Beatus Raymundus, quæ ad vnius Dei gloriam, & proximi vtilitatem gesserat, etsi occultissima esse volebat, tamen ardentem illius in egenos charitatem, & vitæ sanctimoniam iam vbique fama vulgauerat, & sanctę eius doctrinæ odorem manifestabat in omni loco. Quamobrem bo. me. Ioannes Cardinalis Episcopus Sabinen. eruditionis, & pietatis laude clarissimus ab eodem Gregorio IX. prædecessore nostro in Hispaniam ad crucem aduersus Saracenos prædicandam, aliaq; Sedis Apostolicæ negotia pertractanda Legatus de latere missus multorum sermonibus singularem eius integritatem intelligens, eum sibi legationis accepit adiutorem.

Quo in munere Beatus Raymundus tanta cum prudentia, tanta humilitate, & 1. Cor.
charitate versatus est, vt omnibus esset bonus odor Christi ad vitam. Nam etsi ho 2.
nestissimo loco natus esset, & iam ætate prouectus, multisque virtutibus cumulatus magna apud omnes auctoritate pollere; in hoc tamen longinquo, & difficillimo itinere nullis vnquam ab eo precibus obtineri potuit, vt equo veheretur,
sed verus Christi discipulus calceatus pedes in præparationem Euangelii pacis, Ephes.
& assumpto spiritus gladio, quod est verbum Dei, iter suis comitatus sociis pedi- 6.
bus faciebat, & Cardinalem, quo erat venturus præuertens, quasi viam ante faciem eius in benedictione præparans, Euangelio Christi prędicando permultos Luc. 1.
adiuuante Domino, ad arctam salutis semitam a via lata, & spaciosa traducebat, & confessiones audiendo, a censuris, & a peccatorum liberabat. Quodque omnibus mirum fuit, toto illo itinere nihil vnquam de solita ciborum abstinentia, vigiliis, ieiuniis, precationibus, totiusq; religionis seueritate remisit, sed obseruantissimus constitutionem sui ordinis, ne latum quidem vnguem ab illius statutis, & legibus discedebat. Quare suspiciebant ipsum vniuersi, colebant omnes, Ioannes Cardinalis summopere diligebat, qui perfunctus legatione ad Vrbem rediés, cum Beatum Raymundum vna secum adducere decreuisset, nunquam tamen ab eo potuit impetrare, sed cum ad eundem Gregorium IX. prædecessorem nostrum, de rebus legationis referret, tam multa, eaque præclara de huius Beati viri virtutibus dixit, vt idem Gregorius prædecessor illius videndi desiderio incensus, eum ad se confestim euocarit, cuius ille dicto audiens, quanquam religiosæ quietis auidissimus, Romam venit.

Excepit eum amanter, & benigne prædictus Gregorius prædecessor, ac breui perspectis, & exploratis eius animi dotibus, summisque virtutibus, Cappellani sui officio, quod tunc temporis idem erat, quod nunc est causarum Palatii Apostolici Auditorum, & Pœnitentiarii dignitate ornauit, ac tanti semper fecit, vt non nisi adhibito eius consilio grauiores causas tractaret, quem cum etiam a sacris sibi confessionibus præfecisset, is, qua erat in egenos charitate, pænitentiæ loco illi iniungebat, vt inopum preces, & iustas petitiones statim audiret, eorumque negotia expediret, & quam citissime conficeret; quare ab eodem Gregorio prædecessore Pater pauperum est appellatus. Decreta Romanorum Pontificum, quo quæque tempore condita erant, diuersis in Epistolis, & Conciliis sparsa, quæ obscuritatem, & incertitudinem inducere videbantur, ad communem omnium, & maxime studentium vtilitaté, in ordinem, & compendium redigi iamdiu omnib. fere placuerat, sed tanto operi uir idoneus quærebatur. Itaque Gregorius prædecessor Beatum Raymundum huic muneri aptissimum esse ratus, id oneris ei impo-

fuit,

fuit, quod tandem ipse ingenti labore trium annorum spatio feliciter absoluit, quemadmodum in ipso Decretalium proœmio grauissimo eiusdem Gregorii testimonio est comprobatum.

Hisce lucubrationibus, & assiduo humilitatis studio, quamdiu Romæ vixit, contra otiosam mentis euagationem, & inanis gloriæ cupiditatem se ipse tuebatur diligentissime: Quare oblatos etiam honores, & amplissimas Ecclesiarũ Cathedras omni conatu repudiauit. Nam cum Gregorius Archiepiscopatum Tarraconensem ei deferre decreuisset, id ille adeo grauiter, & moleste tulit, vt illico febri correptus aliquot dies ingenti corporis, animique dolore torqueretur. Itaque ab huius mundi gloria alienissimus omni ope contendit, vt eam a se dignitatem auerteret, quod cum per se non posset, adhibitis multorũ precibus, & quorundam Cardinalium auctoritate, eiusdem Gregorij prædecessoris animum ita inflexit, vt illius Ecclesiæ onus in eum transtulerit, quem ei muneri Beatus Raymundus aptissimum esse iudicauit. Hac difficultate perfunctus exultabat in Domino, ac veluti suo iuri redditus, gratijs Deo peractis, ad solitos labores sese contulit, quorum tandem magnitudine, & diuturnitate confectus, in tam grauem morbum incidit, vt illi certam mortem Medici denunciarẽt, nisi patrium solum repeteret. Itaque dimisso confessarij eiusdem Gregorii prædecessoris munere, & obtẽta abeundi facultate Barcinonem redijt, atque ita rediit, vt eum animi candorem ab omni ambitionis labe intactum, & illæsum, quo imbutus ad Vrbem venerat, in patriam reportarit.

Vix ab Vrbe recesserat, cum statim ei diuinitus per spiritum data est gratia sanitatum, atque operatio virtutum. Nam cum ad eum Cathaloniæ portum, quem
1. Cor. 12. Tossa vocant, appulisset, aductum ad se leui cymba quendam eius loci incolam, Barcelo de Faro nuncupatum (qui dum in messem incumberet, adeo graui, & repentino correptus erat morbo, vt statim omnibus orbatus sensibus, nullos neque admotos corpori stimulos perciperet, sed humi iacens exanimis, mortuus esse
Ephe. 2. crederetur) Beatus vir miseratus, Deum, qui diues est in misericordia, ardentissime est deprecatus, vt ei vitam, quæ satis esset ad confitendum peccata, produceret: tum magna in Deum fide nixus infirmum proprio compellans nomine rogauit, an vellet peccatorum sordes sacra confessione diluere, confestim ille velut e somno excitatus oculos sustulit, recentoque vocis vsu, id velle se, ac vehemẽter optare dixit, & confessione facta, atque exonerata peccatorum conscientia, perceptaque absolutione nihil amplius elocutus spiritum Deo reddidit. Id circũstantes admirati glorificauerunt Deum, quod talem hominibus dedisset potestatem.

Matt. 9. Atque vbi Barcinonem appulit, confirmatis paulum viribus, statim ad res diuinas, & cælestes contenplandos animum adiecit. Eius vero Barcinonem aduentus simulatque per Hispaniam innotuit, ingens hominum concursus ad eũ fieri cœptus est partim visendi gratia, partim consulendi (nam Pœnitentiarij potestatem concessũ eiusdem Gregorij, etiam ab Vrbe absens exercebat) quos om-
Ecclesi. 21. nes consolabatur in Domino, & spiritualibus monitis mirifice recreabat, eius enim scientia, quasi inundatio in omnibus abundabat, & consiliũ eius, sicut fons vitæ salutem animæ plurimis afferebat. Hac autem Pœnitentiarii potestate, quo liberius Deo, sibique vacaret, sponte se abdicauit, quamquam eius etiam absentis opera idem Gregorius prædecessor, ceterique Romani Pontifices, qui cum sequuti sunt prædecessores item nostri vtebantur, vt ex ipsorum literis facile constat, quibus ei grauissima negotia committebãt. Conscripsit etiã summam casuũ con-

conſcientiæ,qui ſolent in foro pœnitentię frequenter occurrere,magnæ doctrinę, atque auctoritatis, & tam confeſſariis, quam confitentibus valde vtilem, & neceſſariam.

Dum ſacris,& ſuauibus hiſce ſtudiis, & iuuandi proximi occupationibus diſtinetur,anno humanæ ſalutis milleſimo ducenteſimo trigeſimo octauo Iordanus eiuſdem Ordinis ſecundus Generalis magiſter,ex hac vita exceſſit.Quare nouo Generali Magiſtro deligendo Capitulum Generale Bononię eſt congregatū, vbi cum diſſidentibus ſententiis non ſatis Patribus inter ſe conueniret, ad Sancti Dominici corpus preces indictæ ſunt,atque inde ad ſuffragia ventum, quibus omnibus,nullo penitus refragante, Beatus Raymundus abſens Generalis Magiſter eſt declaratus,cuius ille rei nuncio perculſus, atque animo pertubatus primum repugnare vehementer cępit; ſed prouectioribus ætate, ac ſapientia Patribus Bononiam Barcinonem aduentantibus, qui eam omnium, & Dei voluntatem eſſe confirmarunt,ægre tandem acquieuit,ac magiſtratum iniit.Itaque aliorum precibus,& auctoritate victus animum ad regendam eam familiam adiecit,quam cum integro biennio ſanctiſſime, & magna cum laude adminiſtraſſet, facto,ipſo poſtulante ſuperiore anno,ex communi Patrum ſententia decreto, vt liceret Magiſtro Generali officium magiſterii renunciare, proximo inſequente Capitulo Bononiæ item habito affectam ætatem,infirmamque valetudinem incuſans,priſtinæ nimirum quietis,vitæque priuatæ auidiſſimus,Magiſtratu mærentibus omnibus ſponte ſe abdicauit,quo veluti onere depoſito,lætus,& alacer ad conſuetas pietatis exercitationes, & proximi ad virtutem incitandi ſtudium ſe quam diligentiſſime retulit,ac nihil vnquam antiquius habuit, quam vt religionem Catholicam longe, lateque propagaret, & pro viribus ab hæreſum labe vindicaret.

Quamobrē cla.me.Iacobo Regi Aragoniæ eius nominis primo in primis ſuaſit,vt ſacrum Inquiſitionis officium ſuis in Regnis inſtitueret,ad hæreſim, videlicet,quę tunc ex nefaria Valdenſium ſecta recenter exorta erat, omneſque alias procul a finibus eius Regni arcendas, atque hanc ob cauſam Concilio Prouinciali Tarracone aduerſus eoſdem ſectarios habito, iuſſu ipſius Iacobi Regis interfuit.

Sub idem vero tempus Saraceni,qui nobiliſſimas Hiſpaniæ Ciuitates, & finitimas inſulas impia ſui generis ſtirpe multo ante infecerant, armata manu vehementer etiam infeſtabant, quibus ut in ſuis regnis Euangelium Chriſti prædicaretur,eidē Iacobo Regi auctor fuit. Hunc etiā ad maiorem inſulam ex Balearibus proficiſcentem eius rogatu comitatus eſt, tum ut ei a ſacris confeſſionibus eſſet,tum etiam,ut uerbo Dei prædicando,fideique Catholicæ myſteriis explicandis,Hebræos,& Agarenos,qui ibidem magno numero erant, ad Chriſtianam religionem adduceret;ubi cum idem Iacobus Rex ueſano amore captus cuiuſdam feminæ conſuetudine uteretur,Beatus Raymundus, qua erat dicendi libertate, ac prudentia,illum blando primum ſermone ab ea conatus eſt reuocare; uerum ubi ſe nihil proficere animaduertit, tum orare, proque ſua in Deum fide precibus omnibus cępit obteſtari,ne ob exiguam corporis uoluptatem male ſe ipſum perderet:ſed neque preces quidquā profuere Hic tum Beatus Raymundus animi dubius,& incertus,quo ſe uerteret,conſulto tandem precibus diuino numine ſtatuit nihil grauius ſibi faciendum,quam ut ex inſula diſcederet,ne libidinem eiuſdem Iacobi Regis, quam ferre amplius non poterat, probare ſua præſentia uideretur.Itaque eum adijt, ſerioque ac ſeuere admonitum ſuæ uoluntatis certiorem

tiorem fecit; Iacobus uero Rex eius apud se retinēdi cupidus, nautas omnes præmoneri iussit, atque capitali edicto prohiberi, ne ullus eū traiiceret. Interim ignarus huiusce consilii B. Raymundus in portum perrexit, ubi ab omnibus nauiculatoribus communi consensu reiectus, cognita Iacobi Regis uoluntate, in portū Sollar profectus est, itineris sui comiti hoc unum firmissime asseuerans ibi æternum Regem sibi non defuturum; at cum neque in eo portu a nautis admitteretur, id secum ipse demiratus, hoc magna fide pronūciauit, Regem quidem mortalem ita statuisse, sed Regem æternum aliter prouisurum. Itaque omnibus in litore salutatis, per quasdam rupes, & prærupta saxa in mare porrecta aliquantulum progressus in mare descendit, ac socium allocutus, uidebis, inquit, quemadmodum Deus optimam nauem prouidebit. Quare fiduciæ plenus, expanso super aquis pallio, reductaque eius ora instar ueli ad baculum, quo tanquam malo uteretur, Dei opem inuocans, ac signo Crucis se muniens, relicto in insula suo modicę fidei, ac dubitante socio, mari se commisit, ac leni, prosperoque inflante uēto, perambulas semitas maris, ac benedicens Deum, qui dominatur potestati eius, centum sexaginta milliaria sex horis confecit, omnibusque circum litora insolitum nauigandi genus admirantibus, Barcinonem appulit, ubi resumpto pallio, quod ne quidem aqua perfusum erat, ad Monasterium sui ordinis sub meridiem se contulit, quodque non minus admirādum est, ianuis clausis illud ingressus, populi acclamationes euitans, ad gratias Deo peragendas in templum secessit, cuius rei fama totam urbem, finesque illius breui peruasit. Auxit etiam huius miraculi magnitudinem eiusdem Iacobi Regis emendatio subsecuta; extant autem usque in hunc diem uestigia turris, & cappellę eo in loco, ex quo in mare descenderat, extructę, atque ipsum etiam pallium, ut continuata apud eos populos traditione receptum est, cuius contractu multi a uariis corporis infirmitatibus quotidie liberantur.

Mat. 14. Psal. 8. Psal. 88.

In procuranda Hebręorum, & Saracenorum salute magno charitatis ardore semper incensus fuit, omnemque operam dedit ad eos fidei Christianę documentis excolendos, ac pro viribus adiuuandos, quod vt ei facilius esset, Seminarium, in quo nonnulli sui Ordinis religiosi Hebraico, & Arabico sermone erudirētur, Castellæ, & Aragoniæ Regum impensis instituit, quod opus toti Hispaniæ ornamento, atque infidelibus adiumēto fuisse ex eo satis constat, quod illius ope, atque auxilio ingens eorum multitudo Christianā religionem amplexa sit. Neophytos non minori charitate doctrinæ Christianæ præceptionibus imbuebat, atque tam assiduus erat in illis instituendis, vt eorum parens esse v.deretur, & ne alimenta ijs ad vitam necessaria deessent, vndique eleemosynas corrogabat.

De rebus dubijs sæpe consultus, singulari prudentia, ac diuina plane sapientia omnibus respondebat, atque inter cetera beneficia, quæ accepit hoc præcipue donum a Deo est consecutus, vt eos, quibus cum ageret, mira consuetudinis suæ dulcedine, ac voluptate perfunderet.

Orandi, contemplandique summam diuturno vsu adeptus est facultatem; nā etsi varijs, grauibusque negotijs distineretur; tamen vbi se ad orationem compo sucrat, tanta subito diuini spiritus suauitate rapiebatur, vt omnium rerum mortalium cura exutus esse videretur, ac sæpe intempesta nocte clam obseruatus est in secretiori templi recessu, tam crebra, altaque suspiria inter orandum edere, vt audientes ad lacrymas commoueret. In diuinis officijs erat assiduus, atque incredibilem psallendo capiebat voluptatem.

Sacrosanctum Missæ Sacrificium fere quotidie celebrabat; quanta vero esset eius

eius in ſacrificando animi puritas, ac deuotionis feruor, vel ex eo facile exiſtimari poteſt, quod aſtantes ex eius ſolo aſpectu ad orationem incitarentur, ac petita a Deo Patre miſericordiarum beneficia eius precibus impetrarent.

Nam Frater Martinus eiuſdem ordinis Conuerſus, cum antequam ſuaui ſe Chriſti iugo ſubiiceret, voluptatibus carnis liberius indulſiſſet, ac tunc earum rerum, quibus ante aſſueuerat, recordatione, ſuique corporis illecebris, quaſi quibuſdam ſtimulis agitatus, mirum in modum vexaretur, omnem huius tentationis propulſandæ ſpem in Beati Raymundi meritis collocauit. Igitur eius ſacrificiis ſæpe intereſſe, ac ſummis precibus a Deo flagitare cœpit, vt tanto ſuo malo remedium aliquod afferret, quod dum perſeueranter peteret, quodam die ex manibus Beati Raymundi celebrantis, ac ſacram hoſtiam populo oſtendentis, Chriſtus Dominus ſub auguſtiſſima pueri ſpecie clariſſima luce radiantis ſpectandū ei ſe præbuit, quo viſo tanto eſt repente gaudio delibutus, vt ex eo tempore ad extremum vſque diem, diuina gratia, & bonitate, ab omni concupiſcentiæ carnis commotione fuerit præſeruatus. 2 Cor. 1.

Cum cæleſtis militiæ Angelo tanta inerat ei familiaritas, & amicitia, quæ maximum eſt puritatis, & ſanctimoniæ argumentum, vt ab eo frequenter ad orandum, a ſomno excitatus inuitaretur.

Cibi, potuſque parciſſimus fuit, totam enim hebdomadam, excepto die Dominico ieiunabat: nullum vnquam in eo contumaciæ, vel arrogantiæ veſtigium animaduerti potuit, quinimmo lenitate, ac patientia fuit maxima, & in Deum tanta charitate, vt eius amore omnia arbitratus ſit, vt ſtercora, ex qua etiam egregia illa in proximos charitas redundabat. Phili. 3.

Omnibus demum virtutibus cumulatiſſimus, deuexa iam ætate, in perpetua quadam erat animi vigilia, expectans Dominum, vt ad cæleſtes nuptias ab eo vocaretur. Igitur annos fere centum natus cupiens diſſolui, & eſſe cum Chriſto, in lethalem morbum incidit, atque Sacramentis omnibus rite munitus, orantibus ad lectulum fratribus, deficiente ſenſim omni vitæ ſenſu, ipſo die Epiphaniæ Barcinonæ obdormiuit in Domino ſalutis humanæ anno milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quinto. Luc. 12. Matt. 22. Philip. 1.

Vulgata eius morte ingēs hominum concurſus ad Monaſterium videndi cauſa repente factus eſt, ac tanta fuit eius ſanctitatis apud omnes opinio, ut multi Epiſcopi, complures Prælati, ac nobiles uiri, clerus etiam, & populus Barcinonēſis vniuerſus, funus eius ſumma doloris ſignificatione ſint proſecuti: Communem uero illam eius ſanctitatis famam auctoritate ſua magnopere auxerunt, Alphonſus Caſtellæ, & Iacobus Aragoniæ Reges, qui ad eius exequias ſua præſentia cohoneſtandas, comitantib. filiis, ac domeſticis omnibus, ſumma cum ueneratione, & fama ſanctitatis beati huius uiri conuenerunt. Itaque corpus eius magno totius Ciuitatis luctu, ac Principum uirorum dolore honorifice humatum eſt, quo i paucis annis poſt in ſepulchrum marmoreum tranſlatum fuit. Barcinonenſis populus Beato Raymundo uita functo, quaſi totius patriæ lumine extincto, mœrore affictus grauiter angebatur, atq; ob recentem uirtutum eius, ac beneficiorum memoriam eo carere omnibus acerbiſſimum erat; ſed pater miſericordiarum, & Deus totius cōſolationis, qui ſecundum multitudinem dolorum, conſolationibus ſuis timentium ſe corda lætificat, Beati Raymundi meritis beneficia in omnes conferendo plebem ſuam mirifice recreauit. Nam fideliſsimi huius ſerui integritatem, & ſanctimoniam multis quidem in uita miraculis claram, pluribus ſignis poſt obitum ingenti omnium lætitia comprobauit. Atque ut omnes 2. Cor. 1. Pſal. 93.

Sap. 4. nes etiam intelligerent, quam Deo placita esset anima eius, eo ipso tempore, quo ex hac uita migrauit ad Dominum, insigni miraculo est declaratum.

Erat in ea Ciuitate Guillelmus de Villaragut, qui inueterata corporis lepra grauiter laborabat, neque eum fœditas morbi, dolorisue acerbitas in publicum prodire, solitasque exercitationes, & negotia obire patiebatur. Medici adhibiti, Ioã. 13. frustra medicamentis omnibus, deplorata re animum desponderant; ipse uero Deo ita disponente, qui Sanctum suum clarificaturus erat, in ædes quasdam Monasterio ordinis Prædicatorum uicinas, ea ipsa nocte, qua Beatus Raymundus excessit e uita, diuerterat, ubi cum grauissimo elephantiæ dolore torqueretur, a pio quodam uiro Bernardo de Molendinis nuncupato, canonico Barcinonensi admonitus est, ut Beati Raymundi, qui eo tempore dormierat in Domino, meritis se commendaret, quod ille recuperandę ualetudinis cupidissimus simulatque diligenter præstitit, confestim omnis lepra, ex eius membris collapsa est, ac sanum corpus reliquit, in cuius rei signum, & accepti beneficij memoriam idem Guillelmus monumento suspenso in templo, rem omnibus testatam esse voluit, & posterius memoriæ commendauit.

Illud vero maximum est eius sanctitatis argumentum, quod mortuos, etiam ad vitam reuocarit. Nam quædam puella Margarita nomine Ioannis Physici filia quatuor, aut circiter annos nata, diuturna febri, continuisque alui fluxionibus exhausta diem obierat extremum, eamque vere mortuam esse pallor ipse vultus, contractæ nares, oculi extincti, horridi dentes, ceteraque indicia confirmabant, quin & idem Ioannes pater medicæ artis expertissimus asseruit omnia mortis, nulla vitæ vestigia in eius corpore extitisse; honesta interim mulier Romæ eiusdem Margaritæ mater, quæ paulo ante ad Beati Rymundi sepulchrum accesserat, & auxilium ab eo, filiæque valetudinem precabatur, vbi de morte filię certior a Ioanne eius marito facta est, ab eodẽ sępius domum reuocata fuit, quo illa nuncio perculsa tanto filię recuperandæ desiderio inflammata est, vt neque inde se abituram reuersuram affirmaret, nisi Beati huius viri meritis, & intercessione Margarita eius filia vitę restitueretur? Itaque lacrymis, ac lamentis omnia miscere, & ardẽtius orationi instare, atque a Deo, per Beati viri merita summis precibus flagitare cœpit, vt filiam vitæ, sibique redderet, cuius perseuerantem firmissima fide orationem respexit Deus, nec spreuit deprecationes eius. Nam sub Psal. 101. occasum solis Margarita filia, paulo post meridiem defuncta, non modo vitę, sed etiam integræ valetudini est penitus restituta, quæ postridie in templum pedes adijt ad gratias pro tanto beneficio agendas, & decem, & quatuor annos superuixit.

Altera item honestæ conditionis femina Romea appellata, Michaelis, videlicet de Sala hominis pii vxor Beati Raymundi opem experta est, nam cum maturo iam fętu acerbissimis pariendi doloribus premeretur, ac infantis caput enixa, reliquo intus recluso corpore, tribus integris diebus, ac noctibus grauissimo cruciatu torqueretur, nihil propius factum est, quam ut ex hac vita decederet; nã ob langnorem stomachi fastidium, cibos omnes, haustusque respuebat, atque a sensibus alienata, uocisque usu priuata iacebat exanimis, quo iam præsenti vxoris suæ periculo prædictus Michael vehementer animo consternatus ad templũ illico excurrit, Beati Raymundi opem, subsidiumque implorans, qui simul ac domum rediit, Romea felicissime partum edidit, atque omni dolore est liberata.

Præterea iuuenis quidam continuos uiginti dies acutissima febri agitatus, uiribusque exhaustus in superiorem ędium partem a suis delatus fuerat, ut aura puriore

riore frueretur, animumq; relaxaret, quo ex loco deorsum in lapides, & saxa corruens, ita conuulsus, fractusque membris fuit, vt immotus humi prostratus ab omnibus mortuus esse putaretur. Eo, vt fit, cum multi videndi, & iuuandi causa accurissent, astātium quidam pulueres ex Beati Raymundi sepulchro desumptos quos religiose, ac pie secum gestabat, in iacentis, ac moribūdi os infecit, colloque appendit, atque æger ille continuo valetudini est integræ restitutus. Et illa quidem, aliaque quam plurima multo ante tempore contingunt, hæc vero recentiora sunt.

Anno millesimo quingentesimo octogesimo nono, dum pestilentia Barcinone grassaretur, atque ingenti hominum clade inualesceret; quidam probus vir Michael Amat appellatus peste mortifera correptus, ac desperata valetudine a Medicis destitutus Sacramētorum, atque extremæ vnctionis susceptione ad mortem se comparabat, sensim vero per omnia corporis membra serpente morbo, in eas redactus erat angustias, vt præclusis faucibus loqui amplius nō posset. Quare intimo cordis, & animi affectu B. Raymundum est deprecatus; vt eam a se infirmitatem depelli precibus suis impetraret, quia in oratione Beatum Raymundum sibi videre visus est, atque extensa manu se cōtingere, quo ex facto ita omni repente morbo leuatus est, vt eodem ipso die conualuerit.

Hoc aliquanto recentius est. Nam anno millesimo quingentesimo nonagesimo sexto pia quædam mulier Anna Beneta vocata Barcinone honestis parentibus orta, ipso Epiphaniæ Festo copioso sanguinis profluuio in summum vitæ periculum adducta erat, neque adhibita Medicorum remedia sanguinē vllo modo sistere poterant, neque ipsa in proximum diem victura putabatur. Quare eorūdē hortatu cum Sanctissimæ Eucharistiæ, atque extremę vnctionis Sacramenta, pie, & deuote sumpsisset, mortem expectabat. Interim in Beati Raymundi præsidiū toto animo confugit, ac pulueres ex eius sepulchro ad se deferri, atque in cyatho misceri sibi iussit, quibus epotis melius se habere cœpit, & absque vllo prorsus alio pharmaco vitæ discrimen euitauit.

Illud vero perpetui cuiusdā miraculi vim obtinet, qd ex primo eius sepulchro terra quædā tenuis, seu puluis saluberrimus enascitur, q licet magna in copia inde exportetur, nūquā tñ deficit, ac mulę, magnęq; corporis infirmitates eo curātur.

Anno itidē millesimo quingēntesimo nonagesimo sexto, cū Iudices cōstituti ad explorādas Beati huius viri reliquias, arcā, vbi erāt recōditæ, aperuissent, tātus illico odor ex eius corpore, qui viuēs in odorē suauitatis Deo se cōsecrat exhalauit, vt multi, qui eo cōfluxerāt, nihil eo percipi posse iucūdius affirmarēt: quinimmo egregius vir Ludouicus de Claramūt ex graui morbo sensu odoratus a sexdecim annis orbatus, cū in ea hominū multitudine vidēdi desiderio incitatus ꝓpius accessisset, eū etiā, odorē suauissimū sēsit, quo repēte ita recreatus est, vt lachrymas præ gaudio cōtinere, nec vllā vocē emittere vllo modo posset: verū tacitus apud se cogitās dubitabat, nū illius solūmodo odoris olfactū recuperasset, an etiā rerū aliarū, sed domū reuersus vbi se varios odores percipere animaduertit, miraculū subito euulgauit. Neque vero hæc odoris fragrātia eo solum tempore ex eius corpore emanauit, sed ex aperto quodam eius sepulchri meatu idē suauis odor quandoque afflatur, qui ab ijs sentitur, quos diuina bonitas eo munere dignatur. Leuit. 8.

His, pluribusque alijs miraculis, quæ referre longum esset, corda Regum inclinata plurimique Ecclesiarum Antistites, & Prælati, populique integri Regni Aragoniæ diuinitus excitari, vna voce, & consensu a multis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris frequēter petierūt, ut Beatus Raymūdus in Sāctorū

numerum referretur; Et quidem quarto ab eius obitu anno salutis, videlicet, humanæ, millesimo ducentesimo septuagesimo nono Archiepiscopus Tarraconensis, ac decem Episcopi Regni Aragoniæ, multique Abbates in Concilio Prouinciali Tarracone congregati literas ad fel. rec. Nicolaum Papam III. prædecessorem nostrum dederunt, quibus singularem eius in Deum charitatem, vitæque innocentiam coram Deo, & hominibus testificati, vt eum prætita virtutum, ac miraculorum eius inspectione, Sanctorum numero adscribere vellet, humiliter supplicarunt.

Cum autem ipse Nicolaus III. prædecessor e vita migrasset, Præfecti Ciuitatũ Regni Aragoniæ, & Principatus Cathaloniæ, totaque Ciuitas Barcinonen. quin & Priores, cæterisque Fratres Ordinis Prædicatorum, qui eas Prouincias incolebant, idem a fel. rec. Bonifacio VIII. etiam prædecessore nostro enixe flagitarũt; verum ipso Bonifacio prædecessore ab humanis etiam erepto Concilium Prouinciale Tarracone denuo conuocatum, apud sanctæ mem. Ioannem XXII. prædecessorem etiam nostrum primam petitionem renouauit, quo tempore Frater Arnaldus Burguetus Ordinis Prædicatorum Inquisitor, ac Procurator a Capitulo Generali ad hanc causam prosequendam institutus, multos testes super miraculis, quæ de hoc Beato viro vulgabantur, examinari curauit. Sed cum per dicti Ioannis prædecessoris obitum res transigi non potuisset, cla. me. Petrus Aragoniæ Rex datis ad fel. rec. Clementem VI. similiter prædecessorem nostrum literis, vehementer institit, vt Beatus hic vir humanis laudibus extolleretur in terris: quam diuinæ prouidentiæ sublimitas, quemadmodum in eius litteris habebatur, honore voluerat in excelsis.

Cum vero huius rei tanta sit grauitas, & magnitudo, vt exiguo tempore perfici non potuerit, omnis huius causæ tractatio vsque ad tempora Sanctæ mem. Pauli III. similiter prædecessoris nostri fuit intermissa, qui tandem precibus bo. me. Fratris Ioannis a Toleto tituli Sancti Sixti Cardinalis Burgen. nuncupati inclinatus concessit, vt in omnibus Monasteriis, & Ecclesijs, Ordinis Prædicatorũ in Regno Aragoniæ existentibus solenne officium de Beato Raymundo celebrari posset. Interiecto autem diuturni temporis interuallo, cum Deus, qui est gloria virtutis Sanctorum, Beati Raymundi meritis, & intercessione plurima in dies beneficia toti Hispaniæ largiretur; cla. etiam mem. Philippus II. Hispaniarũ Rex Catholicus per literas, & per dilectum filium nobilem virum Antonium de Corduba, & Cordona Suessæ Ducem, suum apud nos, & Sedem Apostolicam oratorem supplicauit, vt huic causæ sub tot Romanis Pontificibus inchoatæ ipsi vellemus finẽ imponere, quo sane pio Regis studio vehementer sumus recreati. Nã cum ab ipso Pontificatus nostri principio nihil magis, quã Dei gloriã, & Catholicæ religionis exaltationem spectauerimus, gaudebamus in Domino, cũ vtramque hisce Regis supplicationibus promoueri cerneremus. Itaque vt religioso eius desiderio satisfaceremus, Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationis Sacrorum rituum iniunximus, vt acta omnia, quæ prius hac in re confecta erant, diligenter inspicerent, & examinarent; Hi autẽ fuere ex triplici ordine assumpti, Venerabiles Fratres Episcopi Alphõsus Ostiẽ. Gesualdus, Inicus Aualos Portuen. de Aragona, Gabriel Sabinen. Paleott. & dilecti filij nostri Alexãder Sãctæ Mariæ Trãstyberim Medices, Frãciscus Sancti Petri ad Vincula de Gioiosa, Augustinus Sãcti Marci Veronen. Dominicus Sãcti Chrysogoni Pinelius, Frãciscus Maria Sãctæ Mariæ in Araceli de Monte, Ascanius Sanctæ Pudẽtianæ titulorũ Presbiteri Columna, Odoardus Sancti Eustachij Farnesius, Antonius

totius Sanctorũ Quatuor Coronatorum, Facchenettus Diaconi nuncupati S.R.E.Cardinales; coram quibus rite congregatis cum dilectus filius Michael Llot, Sacræ Theologiæ Doctor Frater eiusdem Ordinis Prædicatorum professus, ac Procurator legitime hac in causa constitutus, pro suo munere, in quod per sex annos continuos diligenter incubuit, quasdam scripturas ad hanc ipsam causam spectãtes protulisset; quia tamen multæ probationes addi poterant; Literæ ad Archiepiscopum Tarraconẽsem, atq; ad Barcinonen.& Vicen. Episcopos cum opportuna facultate missæ sunt, vt alias omnes scripturas, & probationes annis superioribus hoc in negotio factas Bacinone extraherent, & ea deniq; agerent, quæ ad hãc causam, requiri videbantur, omniaq; ad nos transmitterent, quę cum essent omni iure confecta, summaq; auctoritate firmata, & debita cum diligentia, & fide trãsmissa, Nos tribus viris, doctrina, & integritate præstantibus, ac vsu peritissimis, Seraphino, videlicet Oliuario Razzalio Decano, Petro Francisco Gipsio, & Francisco Penia causarum Palatij nostri Auditoribus commisimus, vt ea summo studio, quantaq; possent diligentia legerent, expenderent, ac totius causæ merita exactissime ponderarent. Quo in munere cum sedulo, & accurate versarentur, Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus, cuius memoria in benedictione sit, magno in primis nostro, & totius Christiani dolore, ac detrimento viam vniuersæ terræ ingressus est. Quare charissimus in Christo filius noster Philippus III. Hispaniarũ item Rex Catholicus eius filius non modo regnorum, verumetiam paternarum virtutum hæres statim a primo regni sui exordio, vt se, suaq; omnia in Beati Raymundi præsidium, ac patrocinium conferret, literis, & per eundem Antonium Suessæ Ducem oratorem item suum nobis supplicauit, vt in hac causa progredi, vellemus. Idcirco vehementer lætabamur, & benedicebamus Domino, qui pios Reges perpetuo suscitat, ad sanctos suos honoribus prosequendos, quos elegit in ædificationem Corporis Christi, quod est Ecclesia. *Ephes. 4. Colo. 1.*

Cum igitur prædicti Auditores in discutiendis actis, ac vniuerso processu diuturnam, & assiduam nauassent operam, nihilq; eorum, quæ ad hanc rem peragendam pertinent, prætermisissent, omnẽ rei gestæ seriẽ, suumq; iudiciũ scripto nobis tradidissẽt, quorũ integrã relationẽ nos eisdẽ Cardinalibus Cõgregationis sacrorũ rituũ per eosdẽ Auditores tradi iussimus, atq; vt plurimũ iudicio tota hæc causa examinaretur, alios etiam Cardinales prioribus adiunximus, nimirum dilectos filios nostros Federicum Sanctæ Marię Angelorum in Thermis Borromæum, Antoniũ Mariam Sanctæ Agnetis in Agone Gallum, Cæsarem SS. Nerei, & Archillei Baronium, Syluium Sancti Saluatoris in Lauro titulorum Presbyteros, Antonianũ, atq; Andreã Sancti Angeli in foro Piscium Perettum Diaconũ S.R.E. Cardinales; quos omnes monuimus, vt acta omnia de Beati Raymũdi puritate fidei, morũ integritate, ac miraculorum euidentia, tanto studio perpenderẽt, quantum, & rei grauitas requirebat, & nos merito expectabamus, qui cũ priuatim, multisq; Congregationibus inter se habitis, dilecto filio Põpeo Molella Fisci nostri procuratore semper citato, & partes suas diligẽter præstante, singula rerũ capita, & acta omnia sedulo examinassent, ac processum, testes, instrumenta, & huius causæ momenta cum Auditorum sententijs diligẽter cõtulissent, eoq; adducta essent omnia, vt ad Nos referri oporteret; Nos Consistorium secretũ pro more cõuocari iussimus, in quo præfatus Alphõsus Cardinalis Gesualdus, suo, & totius Cõgregationis nomine, primum retulit scripturas, processum, omniaq; huius causæ acta legitime cõfecta esse, ac maximæ auctoritatis, pbatæq; veritatis vim obtinere; deinde tota Beati Raymundi vita, multisq; miraculis enarratis, se, & ceteros dictæ Congregatio-

nis Cardinales vna voce, vnaq; mēte in eam sententiā venisse dixit, Beatum Raymundum (si ita nobis videretur) posse Catalogo Sāctorum aggregari; in quorū sententiam cum reliqui Cardinales suo quisq; suffragio ex ordine iuisset, magnā animi voluptatem capiebamus, quod Beati huius viri sanctitatem in dies magis elucere videremus. Atq; vt in hoc grauissimo negotio, nihil de pristina nostra consuetudine, ac debita diligentia remitteremus, nos ipsi acta studiose, & accurate perlegimus, atq; eorundem Rotæ Auditorum, & Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium relationem verissimam esse comperimus.

Quare lapsis paucis post diebus ex Romanorum Pōtificum prædecessorum nostrorum instituto Cōsistoriū publicū indiximus, in quo præter Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, nostriq; familiares nobis adfuerunt, ac in eo dilectus filius Bernardinus Scottus Consistorialis Aulæ nostræ Aduocatus, eximia Beati Raymundi charitate, vitæ innocentia, & miraculis copiosa oratione explicatis, Charissimi in Christo filij nostri Rodulphi Romanorum Regis Illustris in Imperatorem electi, & eiusdem Philippi III. Regis Hispaniarū Catholici, & Principatus Cathaloniæ, totiusq, Ordinis Prædicatorū nomine, vt Beatum Raymundum Sanctis adiungere uellemus, a nobis suppliciter flagitauit. Quæ cum audiremus, benedicebamus Domino, & gratias Deo agentes lætabamur præcipue Philippum III. Regē Catholicū in ipso regnandi principio hūc sibi ad felicem regnorū suorū administrationē patronū tanto ardore postulare. Itaq; respōdimus sanctā eius petitionem nobis esse gratissimā, & eā ad Dei gloriā in primis, & cōmunē totius Christianæ Reipublicæ vtilitatē pertinere, quod nimirū Deus, qui splēdor, & gloria Sanctorū est, in Sanctis suis magis laudatur, & Christi fideles eo facilius diuinę gratię munera, anctis īntercessoribus obtinēt, quo maior cultus, & honor Sāctis adhibet. Pręterea singulī Regis pietatē cōmēdātes, optare nos pio eius desiderio satisfacere diximus; huis tamē rei tantā esse grauitatem, ut maturis adhuc cū Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalib. & ceteris Episcopis deliberādū esse cēseremus. Itaque omnes eos in Domino hortati sumus, vt omnia, q̄ ad Beati Raymūdi vitā, & miracula spectarēt, omni studio, & diligētia
Ephe.6. examirarēt; deinde orātes in spiritu, & in ipso vigilātes (quod nos facturi eramus,
Ephes.1. Deū precarētur, vt daret nobis spiritū sapiētię, & reuelationis, quo hęc arcana cęlestia, q̄ rōne humana cōprehēdi nō possūt, cognosceremus, & illuminaret oculos cordis nostri, ut qd ī hac grauissima causa statuēdū eēt deliberare possemus.

His peractis secretum aliud Cōsistorium indiximus, cui etiā Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, qui tunc erant in Vrbe, ac nostros, & Sedis Apostolicæ Notarios, nec non Palatij nostri Auditores, & Secretarios uoluimus interesse, in quo Nos ex gratiæ cælestis abundantia, qua nostra tenuitas in hac suprema
Luc.12. Pastorali vigilia, domus Dei, quæ est Ecclesia Dei viui, colūna, & firmamentū ue
1. Timo. ritatis constituta est, ea diximus, quę ad hanc causam spectare nobis uisa sunt;
3. Deinde ab ijsdem Fratribus nostris petiuimus, vt consideratis, atque examinatis omnibus actis, id præcise dicerent, quod Spiritus Sanctus eis daret eloqui, & an Beatus Raymundus Sāctis adscribēdus esse uideretur. Itaque primū S.R.E. Car
Act. 2. dinales, deinde Patriarchæ, tū Archiepiscopi, & Episcopi ibidē p̄sentes, suo quisque loco dictis sentētiis, omnes cōmuni cōsensu ex iis, quæ in uniuerso processu explorata erāt, merito a Nobis Beatum Raymundū inter Sanctos referendum es
Act. 4. se consuerūt. Gratias igitur Deo agebamus, qui Fratres nostros omnes in unitate spiritus idē sētire facit, tribuēs omnibus cor unū & animā unā, eosq; monuimus, ut iterim p̄cibus, ieiuniis, & eleemosynis, Dei gratiā, & auxiliū nobiscū inuocarēt.

Cum-

Cumque omnia iam ad præscriptum,& normam Sacrorum Canonum confe-ctaessent, quod supererat acturi, post aliquot menses diem Canonizationis diximus Tertium kal. maij, Dominicam videlicet in Albis, qua Paschalis solennitas terminatur, Neophytorum habitus candore animi permanēte commutatur, & Euangelium in Ecclesia legitur, quo Christus Dominus post resurrectionem ad discipulos ianuis clausis ingressus, insufflato eis Spiritu Sācto, potestatem remittendi,& retinendi peccata est elargitus, in quo magna nobis lætitiæ materia oblata est, quia videlicet memineramus Beatum Raymundum, & Sacramenti pœnitentiæ ministrum extitisse, & post traiectionis miraculū ianuis clausis Monasterium sui Ordinis Barcinone ingressum esse, deinde etiam, quod eodem solēnitatis, & lætitiæ die Nos ab hinc septem annis Sanctum Hyacinthum Polonum eiusdem Ordinis Fratrum Prædicatorum Beati Raymundi coætaneum in Sanctos retulimus, ad quam quidem animi nostri voluptatem non mediocris accessio facta est, quod hoc ipso die Sanctæ Catherinæ Senēsis, ac Sancti Petri Martyris Festum in Ecclesia solenniter celebretur, qui sub eadem Sancti Dominici disciplina vitam sanctissime traduxerunt. Quamobrem in tuam accommodata totius Ecclesiæ, ac Sanctorum eiusdem Ordinis ad hanc celeberrimam actionē festiuitate, Nos Beato Raymundo eum honorem decernere statuimus, qui Sanctis Confessoribus adhibetur.

Cum igitur præscripta Dominica in Albis hodierna scilicet dies aduenisset, Nos cū Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, & episcopis, qui in Cappella nostra Pontificia hāc ob causam cōuenerāt, vestibus sacris induti, hymnū Aue maris stella inchoauimus, reliquū Cappellæ nostræ choro prosequente, ad Beatæ Mariæ Virginis opem implorandam, atque ita cantantes in vijs Domini, Romanæ Curiæ Prælatis, Officialibus,& familiaribus Nostris, & sæculari, ac religioso clero longo ordine præcedentibus, *Psal.* singulis cereos accensos gestantibus, ex nostro Palatio Apostolico ad augustissi- 137. mam Principis Apostolorum Basilicam processimus vario ornamentorum genere instructam, tamq; ingressi ad Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum genuflexi procubuimus, orantes, vt Deus hanc celeberrimam actionem ad laudem,& gloriam nominis sui dirigeret. Inde ad supremam Ecclesiæ partem ascendimus alto,& sublimi fornice admirandam, vbi amplum, regioque sumptu suggestum erectum erat coram altari Sancti Petri Principis Apostolorum, in quo sacrā Pontificalē Missam celebraturi eramus, omniaque facibus, cereisque ardentibus collucebant; ac plurimæ circum imagines Beatum Raymundum erecto corpore egregia pictum referebant, dextera manu clauem in potestatis, atque officij Pœnitentiarij memoriam, sinistra librum doctrinæ, ac Decretalium monumentum gerentem, vbi statim nobis in mentem venit nos iisde, quibus Beatus Raymundus, Cappellani videlicet, seu Causarum Palatij Apostolici Auditoris munere, antequam in numerum Cardinalium assumeremur, & in ipsa Cardinalis dignitate summi Pænitentiarij officio, quanquam non exacte, ac perfecte functos fuisse ac propterea Deum in spiritu humilitatis non sine lachrymis precabamur, vt si quid illis in muneribus ex nostra imbecillitate a nobis omissum, vel commissum fuisset, id eius bonitas, atque clementia Beati Raymundi meritis, atque intercessione nobis condonaret. Deinde in suggestum delati ante idem altare Principis Apostolorum orauimus, vt suo nobis auxilio, præsidioq; adesset: mox in excelso e regione altaris throno considentes eosdem Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos,& Episcopos sacris indutos vestibus obedientiam nobis de more præstātes,

excepimus; tum dilectus filius noster Odoardus Sancti Eustachij Cardinalis Farnesius nuncupatus, Regni Aragoniæ Protector, Catholici Regis nomine, semel, iterum, ac Tertio suppliciter a nobis flagitauit, vt Beatum Raymundum in Sanctos referremus, cuius singulis petitionibus opportune respondimus, ac per interiecta totidem interualla, litanias, hymnos, precesque adiunximus.

Denique absolutis, perfectisque omnibus ijs, quæ a Romanis Pontificibus hoc in genere instituta sunt, communibus precibus implorata Spiritus Sancti ope, ad honorem Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, ad exaltationem fidei Catholicæ, & religionis Christianæ augmentum, auctoritate eiusdem Sanctæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Beatorum Apostolorũ Petri, & Pauli, ac nostra, de Venerabilium Fratrum nostrum S.R.E. Cardinalium omniumque Patriarcharum, Archiepiscoporum in Romana curia existentium consilio, communique consensu Beatum Raymundum a Peniafort Ordinem Fratrum Prædicatorum expresse professum, ac in Ecclesia Sanctæ Catharinæ eiusdem Ordinis Barcinone sepultum, de cuius innocentia vitæ, & miraculis nobis plane constat, Sanctum esse definiuimus, ac Sanctorum Confessorum numero, & Catalogo adscribendum esse decreuimus, prout per præsentes definimus, decernimus, & adscribimus, statuentes, vt ab vniuersa Ecclesia quolibet anno, die septima Ianuarij Festum eius, & Officium, sicut pro vno Confessore non Pontifice ad normam in Rubricis Breuiarij Romani præscriptam deuote celebretur. Insuper omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem die prædictam Ecclesiam Sanctæ Catharinæ Barcinonensis, in qua corpus eius conditum est, pie, & deuote visitauerint, easdem Indulgentias, & peccatorum remissiones concessimus, & elargiri sumus, quemadmodum concedimus, & elargimur, quæ ceteris dicti Ordinis Monasterijs, & Ecclesijs diebus Festis Sanctorum eiusdem Ordinis concessæ sunt.

Itaque omnibus, quæ ad Beati Rayundi canonicationem spectabant, rite peractis, atque hymno ad Dei laudem, & gratiarum actiones decantato, diuinaque ope Sancti Raymundi meritis, peculiari in eius honorem oratione, quam nos ipsi fecimus, & clara voce recitauimus, inuocata, Nos in eodem loco, & altari Principis Apostolorum Missam solemnem de octaua Dominicæ Resurrectionis, cum eiusdem Beati Raymundi commemoratione celebrauimus, omnibusq; Christi fidelibus, qui & canonizationi, & Missæ inter fuerunt, ad Dei laudem, & Sancti sui gloriam, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam con-
Psal. 67. cessimus. Quare Deum mirabilem in Sanctis suis benedicamus, & gratias immortales ei agimus, quia suscepimus misericordiam in medio templi eius, nouum vi-
Psal. 47. delicet in Ecclesia intercessorem cuius meritis, ac suffragijs in omnibus animæ, corporisque periculis adiuuemur. Ac singulari plane diuinæ prouidentiæ munere factum est, vt hisce difficilimis temporibus, quibus religio Catholica inimicorum telis assidue impugnatur, hunc patronus, & aduocatum, vniuersi Christfideles consecuti sint ad Ecclesiæ pacem in primis, & trãquillitatem, ad optatã Principibus Christianis concordiam, ac hæreticis in errorum tenebris a via salutis errantibus lucem veritatis impetrandam. Ceterum, qui nimis difficile foret præsentes nostras literas ad singula quæque loca deferri, volumus, vt earum transumptis etiam impressis manu publici notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides vbique habeatur, quæ hisce præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostruorum definitionis, decreti, adscriptionis, statuti, concessionis, elargitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si

quis.

quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Sanctorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexcentesimo primo, Tertio Kal. Maij, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

† Ego Clemens Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Locus Sigilli.

†
† Ego Ptolomæus Episcopus Portuen̄ Card. Comen̄.
† Iul. Antonius Episcopus Prænestinus, Card. S. Seuerinæ.
† Hieronymus Episcopus Sabinen̄ Card. Rusticucius.
†
† Alex. Episcopus Albanen̄ Card. de Florentia.

† Ego Ant. Maria tt. S. Mariæ Transtiberim Presbyter Card. Saluiatus.
† Ego Aug. tt. S. Marci Presbyter Card. Veronensis.
† Ego Simeon tt. Sancti Laurentij in Lucina Presbyter Card. de Terra noua.
† Ego Dominicus tt. Sancti Chrysogoni presbyter Card. Pinellus.
† Ego Fr. Hieronymus tt. S. Mariæ super Mineruam Presbyter Card. Asculanus.
†
†
† Ego Antonius tt. S. Stephani in monte Celio presbyter Card. Saulius.
†
†
†
† Ego Fr. Gregorius tt. Sancti Augustini Card. de Mont'Elpero.
† Ego Paulus tt. Sanctæ Ceciliæ Presbyter Card. Sfrondatus.
† Ego Benedictus tt. Sanctæ Priscæ Presbyter Card. Iustinianus.
† Ego Franciscus Maria tt. S. Mariæ in Aracœli Presbyter Card. a Monte.
† Ego Octauius tt. Sancti Alexij Presbyter Card. Parauicinus.
† Ego Hieronymus tt. Sancti Pancratij Presbyter Card. Matthæius.
† Ego Octauius tt. Sanctæ Mariæ de Populo Presbyter Card. de Acquauiua.
† Ego Flaminius tt. S. Mariæ de Pace presbyter Card. Platus.
†
† Ego Lutus tt. SS. Quirici, & Iulitæ Presbyter Card. Saxus.
† Ego Franciscus Maria tt. S. Bartholomæi Insula Presbyter Card. de Senis.
†
†
†
† Ego Camillus tt. SS. Io. & Pauli Presbyter Card. Burghesius.
† Ego Cæsar tt. SS. mart. Nerei, & Achilei Presbyter Card. Baronius S. R. E. Bibliothecarius.
† Ego Laurentius tt. S. Laurentij in Pane, & Perna, Presbyter Card. Blanchettus.
† Ego Franciscus tt. Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Auila.

†
† Ego Franciſcus tt.S.Thomæ in Parione presbyter Card. Mantica.
† Ego Pompeius tt.S.Balbinæ Presbyter Card. Arrigonus.
†
†
†
† Ego Dominicus tt.Sancti Petri in Monte Aureo Presbyter Card. Tuſcus.
† Ego Arnaldus tt.Sancti Euſebij Presbyter Card. Oſatus.
† Ego Paulus AEmilius Preſbyter Cardinalis Sancti Marcelli.
†
† Ego Siluius tt.Sancti Saluatoris in Lauro Presbyter Card. Antonianus.
† Ego Robertus tt.Sanctæ Mariæ in Via Presbyter Card. Bellarminius.
† Ego Bonuiſus tt.Sancti Blaſij de Annulo, Presbyter Card. Bonuiſius.
†

† Ego F. Diac. Card. Sfortia S. Mariæ in Via Lata.
†
†
†
†
† Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Diac. Card. Aldobrandinus, S.R.E. Camera.
† Ego Cinthius Diaconus Card. S. Georgij.
† Ego Bartholomæus Sanctæ Mariæ in Porticu Diac. Card. Cæſius,
†
†
† Ego Io. Baptiſta Sanctæ Mariæ in Coſmedin. Diac. Card. Detus.

M. Veſtrius Barbianus:

A. de Alexijs.

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede Vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſime declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtrat.*
3 *An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij Capitulum abdicet a ſe iuriſdictionem, poſſitque ſibi aliqua reſeruare.*
5 *Quis cognoſcit de ſuſpicione Vicarij Capitularis.*
6 *An tenetur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.*
8 *An Vicarius præcedat canonicos in ſeſſionibus.*
9 *An Capitulum poſſitque plures Vicarios conſtituere.*
10 *An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.*
11 *An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.*
12 *An Epiſcopo viuente detur caſus, in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere.*

13 *In*

13 *In quibus casibus expiret officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius tenetur stare syndicatui.*
15 *Sede vacante an possint agitari causæ ipsius ecclesiæ, & salarium aduocatis debeatur, & curret præscriptio.*

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

PRÆTER Summ. istas sciendum est, ne sede vacante acta causarum criminalium occupentur fuisse Pij V. constitutione præceptum vt Episcopi, vtriusq; scilicet quotannis conficiant inuentarium vt habetur infra in verbo inuentariũ, actorum cuius constitutionis occasione dicam aliqua de officio & potestate Capi
1 tuli sede vacante præsertim ad præsentia tempora accomodata, & † Capitulum Cathedralis Ecclesiæ defuncto Episcopo succedere in his quæ episcopalem iurisdictionem concernunt c. cum olim, vbi gl. & Doct. de maior. & obed. c. vnic. eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per se ipsum administrare illamq; exercere. Abbas in c. irrefrabili, sub num. 2. de offic. ordin. Felin. in d. cap. cum olim. num 9. hodie vero ex decreto Concilii Trid. sess. 24. de ref. c. 16. tenetur infra octo dies post mortem Episcopi omnino Vicarium constituere, vel existentem confirmare, qui saltem in iure canonico sit doctor, vel licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit idoneus; si secus factum ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et si ecclesia ipse Metropolitana fuerit, aut exempta, tunc antiquior episcopus ex suffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum potest constituere.

Pro intelligentia huius materiæ videnda sunt sequentia iura v3.

Cap. illa & c. fin. ne sed. vac.
cap. vni. eo. tit. in 6.
cap. cum olim, & c. his quæ, de maio. & obe.
cap. ad abolendam, de hæret.
cap. vnic. de instit. in 6.
cap. si episcopus & cap. ecclesię de sup. negl. prælatur. in 6. c. quia sæpe de elect. in 6.
clem. statutum. de electio.
capitu. cum nullus. §. episcopo de tempo. ord. in 6. c. vnicum de maio. & obedien. in 6.
Conc. Trid. sess. 7. c. 10.
& sess. 23. cap. 10. de refor.
& d. sess. 24. cap. 16.

In quibus iuribus disponitur de potestate Capituli.

QVia indies accidit Cathedrales ecclesias suis Pastoribus ex hac luce subtractis vidnari, operę pretium duxi per quasdam quæstiones magis notabiles decisiue procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis Capituli potestas suum Episcopum repræsentatis extendatur. Quære igitur qualiter intelligatur generalis regula illa Capitulum. s. Sede vacante succedere Episcopo in his, quæ sunt iurisdictionis vulgatis iuribus Resp. ex mente glos. celebris. in clem. 1. ver. Capitu li. prope finem, de hæret. hanc maximam in pluribus declaratione egere, vnde nõ abs re erit per sequentes exceptiones eam dilucidare. Et primo vt intelligatur de iurisdictione ordinaria, non autem de delegata Federic. de Senis consil. 70.
Abb.

Abb.in d.c. cum olim, quod amplia procedere etiam in iurisdictione generali quam haberet Episcopus a iure delegatam Apostolica authoritate in casu c. ad abolendam, de hæret. alijsque similibus, quos recenset Pauin. in praelleg. tract. par. 1. quæst. 10. in prin. Io. Andreas quem communiter sequuntur Doctores in d.cap. ad abolendam, & precisa Card. Zab. qui tam in d. loco quam in clem. 1. quæst. 8. de hæret. omnibus contrarijs libratis hanc veriorem esse asserit, & quod hæc sit communis testatur Philipp. Franc. in c. vnic. de maior. & obed. in 6. subdens ita esse tenendum, & ibidem Gemin. casu 7. rationem affert quia in talibus potius esset supplere vices Papæ quam Episcopi, idque confirmare videtur Bellam. conclus. 166. quamuis huiusmodi iurisdictio per viam iuris concessa, sit perpetua Feder. de Senis cons. 130. incip. Factum est tale in fine. Pauin. tamen loco cit. sub nu. 4. pro concordia distinguit illud colligendo ex mente Inn. & Host. in d. cap. ad abolendam, asserens, quod ne in hoc fiat amara interpretatio, dici possit in talibus casibus Capitulum succedere stante necessitate, vel vtilitate actus expediendi eoque maxime si non sit de proximo futurus successor, alias secus.

Subsequenter hanc regulam intellige procedere in iurisdictione, quæ competit Episcopo iure communi, & proprio, s. eo ipso quod est Episcopus, secus vero vbi competeret aliquo iure speciali, seu accidentali. doct. in cap. verum, de for. compet. Rebuf. in prax. tit. de deuolut. num. 68. declara dummodo per illud accidens siue casum aduentitium ipsi Episcopo noua tribueretur iurisdictio alias si non tribueretur noua iurisdictio, sed esse quædam annexio, seu additamentum ad generalem, & naturalem iurisdictionem, quam haberet a iure in sua diœcesi, tunc succederet Capitulum Ant. But. in cap. cum in cunctis, de elect. latius per Gem. in cap. quamquam, de elect. in 6. Felin. in d. cap. verum sub num. 3. cuius ratio esse potest quia idem iudicium fieri debe de additamento quod de principali Abb. in clem. statutum in 3. oppos. de elect. Hinc dixerunt aliqui Capitulum succedere in iurisdictione, seu alio iure, quod Episcopus ex consuetudine sibi acquisiuisset. Abb. in d. cum olim. q. 10. licet oppositum voluerit in cap. scriptũ nu. 12. de elect. Franc. in d.c. vni. sub num. 4. Pauin. par. 1. q. 9. num. 7. Ex quibus etiam Felin. in c. eam te, nu. 17. de rescri infert ad tria notatu digna. Primum est ex mente Butr. & Imol. in d. tex. 5. in mandato facto Episcopo ipso defuncto Capitulum non succedere etiam literis iam præsentatis Secundum quod Capitulum sede vacante non succedit in potestate literarum exequutorialium, quæ dantur in personam episcopi si conferunt potestatem non concurrentem cum potestate iuris communis ex mente Lud. Rom. consi. 606. De tertio iudicemus infra vbi magis opportune cadet in fine 3. quæst. specialis.

Tertio intellige regulam procedere in iurisdictione contentiosa, vel necessaria, i. vbi fieri non potest quin ille actus fiat, iux. doctrim præd. glo. in clem. 1. de hæret. communiter approbatæ vt inquit Felin. in d. cap. cum olim, & sic in his quæ sunt iustitiæ, & quoties actus de necessitate expediendus, si sine causa denegaretur, posset adiri superior pro compulsione, arg. eorum quæ notantur in cap. nullus, de iure patron. & eorum quæ in simili superius dicta fuerunt in verbo Archiepiscopi auctoritas, nu. 21. & seq. secus autem ex mente aliquorum in iurisdictione voluntaria, & sic in his quæ sunt gratiæ Io. Monac in d. cap. vnic. de maior. & obed. in 6. & in cap. fin. de suppl. neglig. præl. eod. libr. nisi in quantum a iure reperiatur concessum, Gemin. in d. cap. vnic. sub num. 4. vel existente necessitate Felin. in c. cum omnes, sub num. 10. de constit. quidam vero in hoc dissentiunt volentes indistincte circa potestatem Capituli Sede vacante esse constituendam regulam

regulam affirmatiuam videlicet, vt episcopo in omnibus regulariter succedat q sunt iurisdictionis ordinariæ exceptis casibus expressis, prout nouissime post alios per eum citatos censuit Nauar. cons. 31. num. 2. de temp. ord. in antiq. *Regula affirmatiua.*

Vlterius sciendum quod Capitulum in quantum episcopo succedit, eiusque vices supplet, non dicitur eo inferius sed par, & ratio est, quia eius iuribus vtitur, habetque eandem potestatem tanquam subrogatum arg. tex. in cap. is qui in ius. de reg. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Episc. lib. 1. quæst. 15. clare patet, in quo fere omnes conueniunt. Quam extende & primo vt in ea dicatur succedere pleno iure. s. quo ad liberam administrationem tam spiritualium q temporalium c. si episcopus, cum seq. de sup. neglig. prælat. in 6. & quæ comprehendatur sub istis vocabulis. s. in spiritualibus, & temporalib. traditur notabiliter per Feder. de Sen. cons. 302. etiam si spiritualia esset talia quæ requirerent speciale mandatum episcopo viuente. Gemin. & alij in c. cum nullus. §. episcopo de tempor. ordin. in 6. Secundo extende vt illam exercere possit tam in personales ecclesiasticas, quam sæculares quando. s. prælatus defunctus præter episcopalem habebat etiam temporalem, iurisdictionem, vt posset cognoscere de causis quæ mouentur inter laicos suæ diœcesis arg. tex. in c. conquestus de for. compet. & in cap. Romana §. debet, de appellat. in 6. quam in criminibus per alios exercere solet absque irregularitatis incursu cap. fin. ne cler. vel monac. in 6. Pauin. part. 1. q. 2. num. 5. Tertio extende vt possit illam exercere contra singulos de Capitulo etiam Decanum, vel Præpositum ipsius Capituli secundum, omnes teste Nauar. consil. 7. sub. nu. 3. de offic. ordin. in antiq. *Quarta declaratio.*

Prædicta restringe, & primo vt non succedat Capitulum in casu in quo episcopus exercitium iurisdictionis non haberet solus, sed cum alio, quia tunc nõ ad Capitulum, sed ad collegam superstitem fieret deuolutio cap. fin. 65. dist. hoc tamẽ declarando ex mente Zab. in d. c. ad abolendam, quando taliter episcopo, & alio competeret quod inter eos esset locus iuri accrescendi arg. tex. in l. vnic. C. quando non petent par. alias si non in solidum competeret, expectandus esset successor in ipsa dignitate Episcopali capit. quoniam Abbas, de off. deleg. Secundo illam restringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipsius iurisdictionis, secus autem quoties verteretur quæst. super proprietate alicuius certi iuris; seu iurisdictionis vt non succedat Capitulum in examinatione illius quæstionis, & ratio est propter præiudicium quod generari posset futuro episcopo cum tunc ecclesia careat legitimo defensore c. fin. ne Sed. vacan. exempla ponit Panor. in cap. verum num. 12. de for. compet. veluti si contenderetur an talis sit subiectus an exemptus, item an talis locus sit de diœcesi vel ne. Posset etiam exemplificari quando dubitaretur de aliquo beneficio an esset de iure patronatus, vel pertineret ad meram episcopi collationem, eo quod per iura a patronis producta liquide non appareret de existentia ipsius iuris patronatus, quod intellige etiam si huiusmodi causa reperiretur incepta ante vacationem, & sic ipso episcopo viuente. s. vt non possit prosequi, sed ab ea desistendum vsque ad noui prælati aduentum. Doct. in d. c. fin. Pauin. par. 2. q. 9. Tertio regulam hanc generalem restringe quod, & si Capitulum Sede vacante succedat in iurisdictione, non tamen in emolumento prouenientе ex ipsa iurisdictione & sigillo Curiæ, vel alias vndecunque ad prælatum pertinente, sed illud successori reseruandum esset per tex. in clemen. statutum, de elect. quod intellige etiam vbi illud emolumentum iurisdictionis quod perciptur esset commune Episcopo & Capitulo, quia cum cõsistat in re diuisibili pars Capituli sibi cedet, pro parte vero episcopum tangente fiet reseruatio, vt dictum est. *Quinta declar.* *Notabilis doctrina.* *Sexta declaratio.*

Zab.

Zab.singulariter in d.tex.quæst.5.Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iurisdictione prouenirer, secus si ex causa personæ illa exercentis gratis, & non tanquam debitum aliquid detur arg.tex.in c.statutum.§.insuper,de rescript.in 6.Imol.in præalleg.clem.sub nu.19.verum in locis in quibus adsunt collectores Cameræ Apostolicæ illud vacationis tempore durante eadem Camera sibi appropriat vt est in Regno Neap.& per emolumentum intelligitur pęna imposita inobedientibus ratione contumaciæ, esset etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur. Vital.in dict.clem.num.47. & seq. intelligitur etiam compositiones, & pænæ pecuniariæ, seu emendæ quæ & cui debeantur habetur per Felin.in c. irrefragabili de off.ord.per Diaz. in sua prax. c. 146.per Couar.lib.2.var.resolut.c.9 nu.9.& nouissime per Conc. Trid.sess.25. de ref. c.3.§. in causis vero iudicialibus dispositum est vt huiusmodi mulctæ pecuniariæ,eo ipso quod exactę fuerint,assignentur locis pijs ibi existentibus,cuius canonis auctoritate id statim exeq poterit Vicarius Capituli,& ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientibus deduci debent rationabiles expensæ,& quæ essent tales vide per glo.in d.clem.statutum,ver.expensæ. Quarto limita quod licet de iure absque hominis ministerio Capitulum in prædictis succedat cuius successionis rationes assignat Lamber.in tract.de iure patron.lib.1.par. 1.art.9.1.quæst.princ. tamen secus esset vbi talis iurisdictio Sede vacante ex aliquo iure speciali competeret certæ personæ ratione suæ dignitatis, veluti si hoc cōstitutum esset in fundatione illis dignitatis siue ecclesię vel cōsuetudine, seu priuilegio Ioan. And.in c.pen.de off.leg. Pauin.par.1.quæst.9.nu.5.arg.tex.Conc. Trid.sess.23.de ref.c.10.prope finem.etiam si illa iurisdictio deferretur cum emolument d.clem.statutum in fine,cum ibi adnotat.per glo.& Doct.de elect. Nec Capitulo obstabit,quominus in huiusmodi administratione succedat persona. f. vel Coadiutoris pro tempore,quem forsan episcopus habebat, vel administratoris,si quem Papa dederit,quia horum potestas expirat mortuo episcopo Fran. in d.c.vnic.sub nu.3.Felin.in d.c.cum olim nu.8.

Septimo declara.

Subnectitur congrue quærendum,quid dicendum in his,quæ sunt ordinis episcopalis,Resp.quod in illis etiam Capitulum succedit, illud sane intelligendo. f. quo ad potestatem ea commitendi alteri episcopo vicino quem ad illa exercenda inuitabit arg.tex.in cap.Pontifices 7.quæst.1.cum simil. Franc.in d. c.vnico. nu.9.& si non possit commode habere aliquem ex cōuicinis episcopis poterit vocare alium commodiorem Sedis Apostolicæ habentem cuius copiam habere poterit Pauin.par.1.q.3.nu.4.protestatione vero adhibita,quod per hoc nihil iuris illi episcopo vocato acquiratur.Panor.in c.his quæ nu.3.de maior.& obed.quod amplia in omnibus quæ consecrationis ministerium exposcerent de quib. per Pauin.loc.cit.in princ.illa enim de lege iurisdictionis episcopalis existere,docet glo. recepta in c.dilectus,de offi.ord.limita tamen vt non succedat quo ad immunitates,& priuilegia concessa episcopis ordinis & dignitatis Pontificalis,quæ numerantur per glos.in c.fi.de priuileg.in 6.quod pro indubitato ponunt Doct.in d.cap.vnic.& Pauin.ibidem refert sub nu. 9. Item quæ sunt ordinis episcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis, & quæ conueniat iurisdictio episcopalis clare & distincte notat Iacob.Sbroz.in tract.de vicar.Episc.lib.2. q.2.& duabus seq.

An Capitulum Sed. uac. succedat in his quæ sunt ordinis epi.

Quibus sic prælibatis vltro se offerunt speciales quæstiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine, An potestas visitandi diœcesim Sede vacante transeat in Capitulum.Resp.quod Panor.in prealle.c.cum olim, indistincte tenet quod

An in potestate visitandi.

sic

fic.idem confirmat Soc.in tract.de visitat.col.4. Bonif.de Vital.in clem.1. nu. 79.de hæret. ratione de qua ibi per eum. quod declara duobus modis, & primo nisi speraretur quod de proximo prouideretur ecclesiæ de episcopo successore, vt colligitur ex theorica Innoc.in d.c.ad abolendam.Felin.in d.c.cum olim sub nu. 3. Secundo vbi visitatio competeret episcopo de iure speciali, vt quando episcopus exemptos Sedi Apostolicæ immediate subiectos authoritate Apostolica visitat iuxta tex.in clem.attendentes,de stat.monac.vbi Card.Zab.q 4.& in c.cum olim.q.9.Fed.de Sen.consf.291.Franc.in d.c. vni.num.5.Phil.Prob.in addit.ad Io.Monac.in cap.ecclesiæ,nu.1.de sup.neg.præl. in 6. verum in hoc vltimo Pauinus.par.1.q.7.in fine sibi placere inquit moderationem collectarij in d.c.cum olim.f.vt Capitulum id etiam possit subsistente necessitate.& vide eũdem in trac. visit.par.2.princ.in fine.

Secundo quæro. An Capitulum Sede vacante possit dispensare in casibus Episcopo permissis.Resp.quod Feder.de Sen.consf.30. post multa hinc inde adducta,concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pauin.par.1. q.5.quam partem amplectitur. Abb.in d.c.cũ olim,& in c.at si clerici.§.de adulterijs,sub num.16.de iud.Zab.in c.cum omnes quæst.10.in fine de const.cui etiã accedit. Gem.in c.cum ex eo.num.7.de elect.in 6.eamque expresse sequitur. Nauar.consf.31.de tempor.ordin.in antiq.volens posse Capitulum Sede vacante dispensare cum illegitimis ad ordines minores,& beneficium simplex iux.tex.in c. 1.de fil.presb.in 6.quam conclusionem declara procedere in casu in quo subsistente legitima causa dispensatio esset debita,iux.gloss. in cap. vt constitueretur, & c.Domino sancto.50.dist. tum quia cum fiat causa cognita dicitur esse iurisdictionis.Zab.in c.2.q.3.ne Sed. vac. tum quia cum tunc exequatur iustitia, vt per Abb.in d.§.de adulterijs,sub num.20. esset ius non omnino voluntariũ sed coactum.Felin.in d.c.cum olim.q.8.Secundo declara non procedere in Vicario à Capitulo simpliciter dato.erg.tex.in c.3.de off.Vic. in 6. secus vero si post aliquos casus specificatos esset apposita clausula generalis. Fed.de Sen. consf.40.in fine.Emanat dubitatio, An Capitulum succedat in potestate episcopis concessa dispendi in irregularitatibus,iuxta decretum Concilij Tridentini sessione 24.de reform.cap.6.Respondeo,quod affirmatiuam sententiam tenet Henriq.in sum. lib.14.de irregular.cap.20. §.1. in fine, rationem assignans, quia succedit Episcopo in iurisdictione, præterquam in paucis exceptis. Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier.libro 2.canon.quæst. capit.3.num.10. Sed Suarez oppositum sentit. in tractatu de censuris disput.41. sectio. 2. pag. 748.colum.2. *An possit dispẽsare*

Tertio quæro An succedat in potestate excommunicandi, & absoluendi ab excommunicationis sententia quoscũque posset Episcopus si viueret.Resp.quod de secundo clarum est illud posse prout ad literam habetur in c. vnic. de maior. & obed.in 6.etiam si excommunicatio esse lata a iure, dummodo alteri non sit reseruata Nauar.in man.confess.c.27.nu.39.& per consequens idẽ concludendum circa potestatem excommunicandi cũ potestas absoluendi & ligandi pari passũ ambulent,& qui potest vnũ potest aliud c. verbum,de pœn. d.1. Franc.in d.c.vni.nu.1. & eo magis in excõmunicatione ad finẽ reuelationis vt animæ exeant peccato iuxta disposita in Conc.Trid. sess.25.de ref.c.3. Prædicta amplia vt ad finẽ absoluendi a casibus episcopo reseruatis de quibus habetur per gl.in c.2.de pœ.& remiss.in 6 possit deputare pœnitẽtiariũ vt expresse decidit Pan.in c. his q.in fine de maior.& obed.& hoc propter periculũ, quod imminere posset ipsis anima- *An excõmunicare, & ab eius sententia absoluere valeat.*

animabus ex superioris defectu sede episcopali vacante arg. tex. in c. ne pro defectu de elect. Secundo amplia procedere etiam in absolutione a iuramento Card. consi. 35. vers. Ad secundum dubium principale cuius dicta reassumit, Felin. cum sequendo in c. 1. nu. 2. de iureiur. & concurrit Ant. Gaghard. in tract. de absol. a iuram. §. 4. num. 11.

Hinc incidenter quæro, Num Vicarius datus a Capitulo Sede vacante possit absoluere quendam a peccato, cuius absolutionem Papa mandauit alternatiue episcopo, vel eius vicario. Hanc quæstionem mouet Felin. in c. eam te, post num. 17. de rescr. & concludit negatiue ea ratione quia talis Vicarius a Capitulo electus non dicitur Vicarius episcopi sed episcopalis iurisdictionis & illius quam a Capitulo assumpsit, sed cum hoc non possit Capitulum tanquam iure accidentali episcopo competens vt superius dictum est, ergo, nec ipsius Vicarius arg. tex. in l. Nemo plus iuris. ff. de reg. iur. & c. quod autem de iure pat. Sbroz in tract. de Vic. epis. lib. 1. q. 16.

An possit condere statuta. Quarto quæro, An Capitulum Sede vacante possit condere statuta super statu ecclesiæ distringentia totam diœcesim. Resp. quod Feder. de Sen. consi. 16. hanc quæstionem disputando affirmatiue tandem determinat, cui astipulatur Pan. in d. cum olim. q. 7. & sic transeunt doct. in d. cap. vnic. eadem allegantes rationem quia. s. ius statuendi dependet a iurisdictione per text. in cap. 2. de cõst. in 6. Quam conclusionem intellige, & primo vt talia statuta teneant, & durent etiam in tempus futuri prælati, nam licet Capituli potestas sit in defectum & tempus, ac in aduentu successoris expiret, illud tamen quod tempore suo fecit, tanquam legitime factum durabit cap. factum legitime de reg. iu. in 6. & habetur per prædictos Doct. in locis citat. Tabiena in verbo excommunicatio. 4. nu. 5. Secundo intellige, vt sit in potestate successoris quandocunque illa pro libito reuocare arg. tex. in c. si qua de rebus. 12. q. 2. & ijdem Doct. confirmant. Tertio intellige dummodo sint iusta, & salubria, secus vero si in præiudicium, ecclesiæ vel episcopalis mensæ etiam si essent iurata c. sicut nostis, vbi glos. & Host. de iureiur. & pœnæ appositione vallata. Lap. alleg. 20. & seq. Pauin. par. 1. quæst. 6. nume. 8. quod Felin. in cap. cum omnes, sub num. 10. de constit. sub intelligit procedere in his quæ de iure communi, vel laudabili, & approbata consuetudine episcopo competerent, secus si in aliquo iure ipsi episcopo non canonice quæsito præiudicium afferretur. Quarto & denique intellige etiam si talia statuta Capituli essent contraria statutis, & synodalibus constitutionibus ab episcopo editis cum illas possit tollere, & reuocare Gemin. & Franc. in d. c. vnic. Zabar. & Feli. in d. c. cum omnes Pauin. loc. cit.

Cognoscit de arduis causis. Quinto quæro, An Capitulum Sede vacante possit cognoscere de arduis causis, Resp. affirmatiue, idque patet nam causæ matrimoniales inter maiores reputantur. cap. 1. de consang. & affin. de quibus Capitulum cognoscit vt probatur in cap. veniens, iuncta suprascriptione, de eo qui duxi, in matrim. & notat. Abb. in cap. præterea, num. 2. de test. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitum neque agatur de aliquo successoris præiudicio Pauin. par. 1. q. 10. sub nu. 8. & si opponatur de tex Concil. Trid sess. 24 de ref. c. 20. §. ad hæc, disponentis quod causæ matrimoniales relinquãtur examini & iurisdictioni episcopi tantum respondeo. per illa verba excludi alios prælatos inferiores, sed Capitulum in hoc casu non dicitur inferius episcopo, sed par vt supra tactum est, & de intellectu d. text. Conc. Trid. vide Natar. conf. 1. num. 5. & 6. de off. deleg. in antiq. Item patet quia succedit in officio cognoscendi de crimine hæresis quod inter maxima computari

nemini

nemini dubium est, de quo est tex. expressus in clem. de hæret, ex cuius verbis colligitur quod in hoc a Capitulo debet esset aliquis in specie deputatus vbi etiam Zabar. quæst. 12. inquit non sufficere quod sit Vicarius generalis ipsius Capituli, nisi ad hoc haberet speciale mandatum.

An possit alienationi consentire & mutuo accipere.

Sexto quæro, An Capitulum possit alienare bona ipsius ecclesię vacantis. Resp. negatiue per tex. in c. si qua de rebus, & c. precariæ, 12. q. 2. po erit tamen consentire, & interponere authoritatem ecclesiæ inferiori ex causa alienare volenti, Panor. in d. cap. cum olim quæst. 3. Franc. in d. cap. vnic. sub nu. 3. Rebuff. in prax. tit. deuolut. num. 104. limitatur etiam in rebus quæ seruando seruari nõ possunt, quas licere poterit alienare Pauin. par. 2. q. 8. sub num. 3 etiam sine alterius authoritate Abb. in c. 1 ne Sed. vac. & tandem limita vt pro instantibus necessitatibus ipsius ecclesiæ vacantis, etiam sine superioris authoritate possit pecunias mutuo recipere prout tenet glos. in c. cupientes, §. ad hæc. vers. aliunde, de elect. in 6. quod intellige cum manifesta sit in hoc ecclesiæ vtilitas, & negotium dilationem non caperet, & de facili superioris authoritas haberi non posset, alias secus, adeo quod ex tali mutuo obligetur ecclesia, & prælatus successor Pauin. d. q. 8. num. 2. Fran. in d. §. ad hæc num. 4. Io. Gutierrez lib. 1. canon. q. c. 1. num. 132. Redoan. in tract. de reb. eccles. non alie. q. 30. qui in fine ad præsentem materiam addit id quod nostris temporibus in simili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. seruari solet per sacrosanctum Illustrissimorum Cardinalium Collegium.

An in Capitulũ transeat potestas infeudandi bona mensæ Epis.

Sub hac q. cadit alterius decisio, an scilicet in Capitulum Sede Vacante transeat potestas infeudandi bona infeudari solita deuoluta, & dependentia a mensa Prælati, ad quam similiter negatiue respondetur, nisi inuestitura esset necessaria, cum tunc ex ea successori nullũ paretur præiudicium, vel vbi in Ecclesia esset consuetudo talia infeudandi, quando ipso Prælato vacaret, ita concludit Amad. a Ponte in comment. ad tit. Qui feud. dare pos. num. 157.

Septimo quæro, An succedat in potestate compellendi executores testamentorum. Resp. quod non solum in hoc, sed etiam in ipso executionis officio ipsis executoribus negligentibus, Doct. in c. Ioannes & ibi Couar. nu. 2. de testam. & hoc communiter approbari inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de testam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quo ad potestatem cogendi ipsos executores ad rationes reddendas Imol. in d. clem. vnic. sub nu. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. q. 11.

Exigit obediẽtiã manualẽ.

Octauo quæro, An succedat in exactione manualis obedientiæ quam in quibusdam locis statuto die clerici diœcesis suo prælato exhibere solent cum muneribus. Resp. videri dicendum quod sic per text. in c. his, quæ, de maior. & obed. verum. Card. Zab. ibi quæst. 4. in fine dicit, non obseruari quod Capitulum exigat obedientiam, sed Neapoli Sede vacante fuit obseruatum contrarium in prima Dominica mensis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, alijsque munusculis, & hoc ex iuris dispositione iux. tex. præalle. accedit etiam quia obedientia est de lege iurisdictionis. c. conquerente, de off. ord. in qua Capitulum succedit.

An cõferat beneficia.

Nono quæro, Num Capitulum Sede episcopali vacante succedat in potestate conferendi beneficia. In quo firmanda est conclusio negatiua quæ probatur tũ de iure communi per tex. clarum, in cap. 2. ne sed. vac. vbi habetur, hoc nusquam inueniri cautum in iure, tum de iure nouissimo per constitutionem fel. mem. Pij 5. incip. Sanctissimus in Christo Pater fol. 1167. in Bullar. per quam omnia bene

ficia episcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem episcoporum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem quomodolibet pertinentia, ipsi Pontifici reseruantur. Quam amplia, & primo etiam vbi collatio beneficiorum per ipsum episcopum non ex toto libere, sed cum consilio, vel consensu ipsius Capituli fieri haberet, iux. text. in c. vni §. cum vero, ne Sed. vacan. in 6. in eo enim casu perinde est, ac si cum consilio tantum haberet fieri, quia ad veritatem alternatiuæ sufficit alterum adimpleri c. in alternatiuis cum glo. de reg. iur. in 6 hunc que verum illius tex. sensum esse testatur Pauin. par. 2. quæst. 1. sub nu. 2. Nauar. consi. ne Sed. vac. in nou. Secundo prædictam conclusionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo speciale iure haberet conferre cum episcopo Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 76. quod potest esse duobus modis. s. vel cum consilio vel cum consensu episcopi, & in neutro succedit Capitulum nec in præstatione consilij neque consensus, siquidem primo casu poterit ille tertius liquere conferre irrequisito Capitulo, nec tenebitur aliquem adire loco episcopi pro tali consilio d. c. vnic. §. fin. vbi Gemin. & Franc. huius rationem adducunt, & in 2. casu de necessitate erit expectandus successor in episcopatu qui consentiat glos. in d. §. fin. ver. cum consilio, & ibi scribẽtes glos. in cap. si pro te, de rescript. in 6. ipsique expectanti tanquam impedito tẽpus non currit cap. quia diuersitatem, de concess. præb. c. fin. de elect. quod vltimum declara nisi ille consensus præstandus esset ab episcopo solum ratione iurisdictionis episcopalis vt in concessione iurispatronatus, & decimarum c. nullus, cum alijs concord. de iurepatron. nam tunc succederet Capitulum Pauin. loc. superius cit. num. 11. Tertio conclusionem amplia procedere etiam in beneficijs ad ipsum episcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligentiam, vel culpam inferiorũ prælatorum non conferẽtium, uel male conferentium secundum vnam opinionem cui se subscribit Rebuff. in prax. tit. de deuolut. num. 93. & cũ huius determinatio propter Doctorum varietatem difficillima reputetur prout præcipue est videre ceteris omissis apud Abb. & Feli. in præalleg. c. cũ olim, & apud eosdem in cap. verum, de for. compet. tangit idem Abb. sibi ipsi contrarius in cap. 2. ne Sede vac. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. tractant in cap. quamquam, de elect. in 6. habetur per Pauin. par. 2. q. 2. diu me cogitabundum tenuit cui potius adhærerem sententiæ, quæ ad præsens omni difficultate carere videtur propter d. constitutionem. fel. recor. Pij 5. generaliter loquentem. Quarto & denique amplia vt Capitulum Sede vacante non possit conferre etiam hospitale in titulum, quia loco beneficij habetur clem. quia contigit, de relig. dom. clem. 2. de præb. secus quando ad nutum daretur vt per Io. Sylu. in tract. de beneficio par. 2. quæst. 11. in fine.

Quæ conclusio recipit plures fallentias, inter quas prima est vt non procedat in beneficijs quæ communiter spectant ad collationem episcopi, & Capituli, quia vno deficiente vel inhabili existente alter confert. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. Similiter ex identitate rationis succedet in potestate præsentandi, vel eligendi quoties ad vtrunque simul spectaret electio, & præsentatio, alias non prout declarat Lap. quem sequuntur Gemin. & Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & ita concludit Lambert. late, & notabiliter examinando in suo tract. de iure patron. par. 2. lib. 2. art. 14. quæst. 2. princ. & quare in his quæ communiter episcopo, & Capitulo imminent facienda de facili transeat de vno ad alium potestas, ratio affertur per Io. Monac. in d. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. a doctoribus in varijs locis relata, & illud dicitur communiter pertinere quando æquale ius quælibet pars

habet

habet in actu prout in d.tex.notat Gemin. & explicat plene Prob. in addit. ad Io. Monac. in c.cum illis, de præb.in 6. Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa.§. An prouisio præbendæ pœnitentialis (quam Concil Trid. sess. 24. de ref.c.8. iussit instui ecclesiis Cathedralibus) facta a Capitulo episcopali Sede vacante valida sit, vt traditur per Nauar.cons.29. de præb.in antiq. Secundo limita vt possit in illis præfigere œconomum, seu ipsas ecclesias ad tempus commendare alicui vt ipsarum iura tegat, & administret, donec fuerit per superiorem prouisum c.cum vos, vbi Panor.nu.2. de off.ord.idem Panor.in d.c.2.ne Sed.vac. & in c.bonæ de appellat. Gemin.in d.c. vnic.de maior. & obed.in 6.& in d. §.cum vero Pauin.par.2.q.3.quod rationibus comprobat Felin. in d. c. cum olim.nu.6.& Rebuff.in prax.d. tit.de deuolut.nu.77.& infra. Verum in Regno Neap. Camera statim capit possessionem, vt clare patet ex dictis supra in verbo Beneficiorum possessio fol. 121.& 124. Tertio limita vt nihilominus succedat in potestate instituendi præsentatos a patrono quod est expressum in c.1.de instit.in 6. vbi Gemin. & Fran. diuersitatis rationem assignant, quare scilicet aliud sit in collatione beneficiorum, & per Abb in d.c.1.ne Sed.vac. Item in potestate confirmandi electiones quas episcopus viuens cõfirmabat d.c cũ olim, & per Rebuff.loc.cit.nu.88. Sbroz. in tract. de vic.episc.lib.2.q.70.nu.4.& de vtroq; loquitur Pauin. par.2.q.4.& 5. quod si electio alicuius dignitatis spectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad episcopum vacante Sede Capitulum duplici iure fungetur iux. tex.in l.si consul. ff. de adopt.§ quod eliget iure capitulari, & confirmabit iure episcopali.glos. & Doct. in c.pen.de sup.negl.prææl.in 6. Hanc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam succedat in potestate dandi licentiam ædificandi ecclesiam ad finem vt ædificans acquirat iuris patronatus, vt decidit Calder. quem alii sequuntur col. 3. incip. An Capitulum, sub tit. de iure patron. nam si retardaretur assensus vsq; ad aduentum noui episcopi periculum esset in mora, quia posset pænitere fundatorē contra disposita in c.3. de iure patron. Lambert. tamen in d. tract. lib. 1. art. 9. q. 2. princ. hunc articulum more suo discutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit super eo cogitandum, licet superius dixerit hanc partem veluti communem esse tenendam in iudicando, & consulendo, quam sustinendo declara vt non liceat Capitulo consentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua, propter quam præiudicium aliquod episcopo generetur, quia cum non adsit qui episcopale ius teneatur debet hoc omnino censeri prohibitum.arg. tex. in cap. 1. ne Sed. vac. Secundo prædictam limitationem extende, posse etiam Capitulum Sede vacante si patronus esset clericus ex eius motu proprio illi acceptanti ecclesiam conferre, sicut & episcopus posset. Pauin. par. 2. q. 5. in fine declarando iuxta dicta Lambert. in præalleg. tract. par. 1. lib. 2. art. 4. quæst. 7. princ. Quarto limita vt possit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus casibus. Primus est quando eorum collatio spectabat communiter ad episcopum, & Capitulum ex gl. notab. & communiter approbata in clem. vnic. in ver. conferantur, & ibi Imol. nu. 11. de rer. permut. Zab. cons. 46. num. 2. Secundus casus est, quando beneficia pertinent ad collationem tertii, idem Zab. clem. 1. ver. Ditto de hæret. Quinto limita vt possit recipere beneficiorum resignationem Panor. in d. cap. cum olim, qui fatetur ita maiorem partem Dominorum de Rota fuisse conclusum refert, & sequitur Gemin. in d. c. vnic. casu 22. de maior. & obed. in 6 idem tenet Philip. Fran. in capit. 1. sub num. 7. de rer. permut. in 6. quod quidem declara procedere tribus modis. primo quando fieret ex causa necessaria non autem libere, & simpliciter Rebuff. loc. superius cit. num. 95. vel quando fieret in pœnam ipsius resi-

M gnantis

gnantis vt clare elicitur ex extrauag. Execrabilis.§.ceterum. de præb. & fuit originarie ex mente Lapi in addit. ad Feder. de Sen. in tract. permut. benef. q. 36. Secūdo declara dummodo talis resignatio, & collatio fiant ante prouisionem factam de prælato in Consistorio etiam antequam possessionem capiat, & ita apud Rotam fuisse resolutum in similibus terminis refert Paris. in tract. de resign. benef. lib 7.q.23.num.47. Tertio secundum eundem Paris. declara procedere in beneficiis quorum collatio ad episcopum & Capitulum simul pertinent ex communi, & veriori opinione ratione vt ibi per eum a quo vltimo excipe nisi Capitulum Sede vacante esset in possessione conferendi & recipiendi resignationem beneficiorum spectantium ad collationem solius episcopi, cum in istis attendatur possessio cap. consultationibus, de iure patr. Decius cons. 126. nu. 2. Sexto limita vt possit ex causa vnire beneficia in omnibus casibus, in quibus poterat episcopus, dummodo nihil pereat de iure episcopali, & cum hoc simpliciter transeunt Doctores in clem. 1. de stat. monac. & in præalleg. c. 1. de maior. & obed. in 6. Petrus de Perus. in tract. de vnion. eccles. cap. 4. nu. 29. Io. Bapt. de Caccialup. in tract. de vnionibus art. 3. sub nu. 19. Rebuff. in prax. tit. de vnion. benef. nu. 36. Quod etiam vendicabit locum a contrario sensu vt Sede vacante possit ex causa dismembrare beneficia vnita in eo casu, in quo poterat episcopus Rebuff. in prax. tit. de vnion. reuoc. nu. 19. & tam vnio quam ipsius vnionis dissolutio durabunt etiam in tempus noui episcopi creati, vt concludit idem Petr. de Peru. in tract. de reuocat. vnion. num. 16. & 17. & habetur per Felin. in c. cum olim in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura salubriter sanciuit Concil. Tri. sess. 7. de ref. c. 6. & 7. & sess. 24. de ref. c. 13. & 15. & sess 25. de ref. c. 9. §. insuper accessiones. Septimo, & deniq; limita, quod quis non succedat in collatione beneficiorum, poterit ex causa destruere beneficiatos ipsis beneficiis, illosque seruatis de iure seruandis priuare. Doct. in d. cap. cum olim. Pauin. par. 2. q. 6. in princ. Per quæ remanet expedita quæstio ista, & insuper ostensum quid possit Capitulum Sede vacante, & quid non possit in beneficialibus.

An concedat dimissoria ad ord.

Decimo quarto, An Capitulum Sede vacante possit dare literas dimissorias, seu reuerendas ad ordines suscipiendos. Resp. quod ante Conc. Trid absolute id poterat per tex. expressum in c. cum nullus §. episcopo, de temp. ordin. in 6. hodie vero ex Conc. Tri. sess. 7. de ref. c. 10. non potest illas concedere sub pœna inibi contenta tam respectu Capituli, quam ipsius ordinati. Quam dispositionem amplia etiam si Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarii prout rescriptum fuit a Sacra Congregatione Capitulo Salamantino. Secundo amplia procedere etiam in literis dimissoriis concessis ad primam tonsuram per glo. in c. 1. ver. clericum. de temp. ord. in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. c. 2. itaque confirmatur cum secundum canon istas prima tonsura sit ord. c. cum contingat. vbi Doct. de ætat. & qual. glos. in c. eosqui. de tempo. ordi. in 6. Tertio pœnam impositam respectu ordinati extende etiam in eo, qui tales literas non a Capitulo, sed ab aliis quibusuis in iurisdictione episcopi loco Capituli succedentibus obtinuerint vt habetur in eod. Concil. Trid. sess. 23. de ref. c. 10. suspendente etiam ipso iure concedentes illas ab officio, & beneficio per annum. Eandem limita, & primo vbi vacatio ecclesiæ fuerit diuturnior anno, quo transacto Capitulum id poterit. Secundo stante necessitate, seu arctatione beneficii habiti vel habendi ordinem requirentis, nam tunc poterit intra annum a die vacationis illas concedere, qui casus in eod. Concilij decreto sess. 7. de ref. c. 10. exprimuntur.

Et refertur Sacram Congregationem declarasse facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem ex causis comprehensis in c. 11. 13. & 14 Sess. 23. de ref. transire in Vicarium Capituli Sede Vacante quando tamen ex decretis eiusdem Concilij potest concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt possit approbare de vita, & moribus habentes priuilegium a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antistite cum approbatione Ordinarij de vita, & moribus, quia per talem attestationem non esset dare literas dimissorias, sed solum literas testimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur. Nau. conf. 19. de temp. ord. in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in præalleg. text. Concil. Trid. statuitur, vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat, an possit habere beneficium. Resp. quod prima facie videtur dicendum quod non, quia quod quis sit capax beneficij ecclesiastici est clericale priuilegium vt probatur in c. ex literis de transact. & in capit. 2. de institut. Verum quia taliter ordinatus ex mēte Nauar. conf. 20. de temp. ord. in antiq. hoc priuilegium non amittit ipso iure, sed debet illud amittere per sententiam, vel per exceptionem, sequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur, & ratio est quia Concil. Triden. vtitur verbo gaudeat, quod cum sit futuri temporis non infligitur pœna ipso iure iux. glos. receptam in reg. in pœnis de reg. iur. in 6.

Secundo dubitatur, Num habens literas dimissorias a suo episcopo continētes facultatem suscipiendi ordines a quocumque catholico Antistite si deinde antequā ordinetur, & sic re integra suus episcopus moriatur, possit virtute illarum ordinari. Resp. quod sic, vt determinat Card. communiter receptus in cle. si. q. 5. de elect. Nauar. in c. placuit. nu. 163. de pænit. dist. 6. & in cons. 49. de temp. ord. in antiq. in 2. par. Romæ impr. fol. 747. Hēric. Henriquez in sum. lib. 10. de ordinis Sacram. c. 22. in fine, hocque intrepide tenendum late demonstrat Ioan. Gutierrez lib. 2. canon. q. c. 17. extendens etiam in literis concessis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac. in casibus tamen, in quibus id potest s. vt finita Capituli potestate nihilominus validæ sint, nisi nouus episcopus eas reuocauerit antequā exequantur, & sortitæ fuerint effectum, consulit vero ibidem sub nu. 12. ordinatoribus vt in vtroque casu si tempore præsentationis dictarum literarū corā eis sciuerint nouū prelatū atq; successorem possessionē eiusdē episcopatus cepisse, vel in episcopatu adesse illas non admittant, nisi reualidatæ, vel nouiter a successore cōcessæ, productæ fuerint, vel ab eius officiali generali ad id speciale mandatū habēre, & hoc propter præsumptionem fraudis cū faciliter contingere possit, quod illæ sint reuocatæ, idque ordinandus subticeat, sicuti semel hoc fatetur accidisse, alias vero procul dubio poterint illas acceptare, & ipsarum virtute ordines in eisdē contentos cōmendatis conferre. Hoc idem confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat c. si super gratia, de off. deleg. in 6. cap. si cui. de præb. eo. lib. & est comm. doctorum sentētia Gigas de pension. quæst. 91. Rebuff. in prax. benef. tit. de gratia rationi congrui. num. 2. Sylu. in verbo priuilegium, §. 14 Nauar. optime in man. confess. capit. 27. sub nume. 253. in 4. recognitione Hinc idem voluit consil. 1. de priuil. in antiq. facultatem dispensandi episcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicendum in licentiam, quam quis haberet audiendi confessiones vt non desinat ualere per mortem concedentis, nisi fuerit concessa usque ad eius beneplacitum, iux. text. in capitul. si gratiose. de rescript. in 6. secus vero si fuerit apposita clausula, donec aliud decreuerit

Dimissoriæ non expirāt p mortē concedentis.

Abb.in d.c. cum olim, quod amplia procedere etiam in iurisdictione generali quam haberet Episcopus a iure delegatam Apostolica authoritate in casu c. ad abolendam, de hæret. alijsque similibus, quos recenset Pauin. in prealleg. tract. par. 1. quæst. 10. in prin. Io. Andreas quem communiter sequuntur Doctores in d.cap. ad abolendam, & precisa Card. Zab. qui tam in d. loco quam in clem. 1. quæst. 8. de hæret. omnibus contrarijs libratis hanc veriorem esse asserit, & quod hæc sit communis testatur Philipp. Franc. in c. vnic. de maior. & obed. in 6. subdens ita esse tenendum, & ibidem Gemin. casu 7. rationem affert quia in talibus potius esset supplere vices Papæ quam Episcopi, idque confirmare videtur Bellam. conclus. 166. quamuis huiusmodi iurisdictio per viam iuris concessa, sit perpetua Feder. de Senis cons. 130. incip. Factum est tale in fine. Pauin. tamen loco cit. sub nu. 4. pro concordia distinguit illud colligendo ex mente Inn. & Host. in d cap. ad abolendam, asserens, quod ne in hoc fiat amara interpretatio, dici posset in talibus casibus Capitulum succedere stante necessitate, vel vtilitate actus expediendi eoque maxime si non sit de proximo futurus successor, alias secus.

Subsequenter hanc regulam intellige procedere in iurisdictione, quæ competit Episcopo iure communi, & proprio, s. eo ipso quod est Episcopus, secus vero vbi competeret aliquo iure speciali, seu accidentali. doct. in cap. verum, de for. compet. Rebuf. in prax. tit. de deuolut. num. 68. declara dummodo per illud accidens siue casum aduentitium ipsi Episcopo noua tribueretur iurisdictio alias si non tribueretur noua iurisdictio, sed esse quædam annexio, seu additamentum ad generalem, & naturalem iurisdictionem, quam haberet a iure in sua diœcesi, tunc succederet Capitulum Ant. But. in cap. cum in cunctis, de elect. latius per Gem. in cap. quamquam, de elect. in 6. Felin. in d.cap. verum sub num. 3. cuius ratio esse potest quia idem iudicium fieri debet de additamento quod de principali Abb. in clem. statutum in 3. oppos. de elect. Hinc dixerunt aliqui Capitulum succedere in iurisdictione, seu alio iure, quod Episcopus ex consuetudine sibi acquisiuisset. Abb. in d. cum olim. q. 10. licet oppositum voluerit in cap. scriptũ nu. 12. de elect. Franc. in d.c. vni. sub num. 4. Pauin. par. 1. q. 9. num. 7. Ex quibus etiam Felin. in c. eam te, nu. 17. de rescri. infert ad tria notatu digna. Primum est ex mente Butr. & Imol. in d. tex. s. in mandato facto Episcopo ipso defuncto Capitulum non succedere etiam literis iam præsentatis Secundum quod Capitulum sede vacante non succedit in potestate literarum exequutorialium, quæ dantur in personam episcopi si conferunt potestatem non concurrentem cum potestate iuris communis ex mente Lud. Rom. consi. 606. De tertio iudicemus infra vbi magis opportune cadet in fine 3. quæst. specialis.

Tertio intellige regulam procedere in iurisdictione contentiosa, vel necessaria. i. vbi fieri non potest quin ille actus fiat, iux. doctrim præd. glo. in clem. 1. de hæret. communiter approbatæ vt inquit Felin. in d.cap. cum olim, & sic in his quæ sunt institiæ, & quoties actus de necessitate expediendus, si sine causa denegaretur, posset adiri superior pro compulsione. arg. eorum quæ notantur in cap. nullus, de iure patron. & eorum quæ in simili superius dicta fuerunt in verbo Archiepiscopi auctoritas, nu. 21. & seq. secus autem ex mente aliquorum in iurisdictione voluntaria, & sic in his quæ sunt gratiæ Io. Monac in d. cap. vnic. de maior. & obed. in 6. & in cap. fin. de suppl. neglig. præl. eod. libr. nisi in quantum a iure reperiatur concessum, Gemin. in d. cap. vnic. sub num. 4. vel existente necessitate Felin. in c. cum omnes, sub num. 10. de constit. quidam vero in hoc dissentiunt volentes indistincte circa potestatem Capituli Sede vacante esse constituendam

regulam

regulam affirmatiuam videlicet, vt episcopo in omnibus regulariter succedat q̃ sunt iurisdictionis ordinariæ exceptis casibus expressis, prout nouissime post alios per eum citatos censuit Nauar. conf. 31. num. 2. de temp. ord. in antiq. *Regula affirmatiua.*

Vlterius sciendum quod Capitulum in quantum episcopo succedit, eiusque vices supplet, non dicitur eo inferius sed par, & ratio est, quia eius iuribus vtitur, habetque eandem potestatem tanquam subrogatum arg. tex. in cap. 15 qui in ius. de reg. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Episc. lib. 1. quæst. 15. clare patet, in quo fere omnes conueniunt. Quam extende & primo vt in ea dicatur succedere pleno iure. s. quo ad liberam administrationem tam spiritualium q̃ temporalium c. si episcopus, cum seq. de sup. neglig. prælat. in 6. & quæ comprehendatur sub istis vocabulis. s. in spiritualibus, & temporalib. traditur notabiliter per Feder. de Sen. conf. 302. etiam si spiritualia esset talia quæ requirerent speciale mandatum episcopo viuente. Gemin. & alij in c. cum nullus. §. episcopo de tempor. ordin. in 6. Secundo extende vt illam exercere possit tam in personales ecclesiasticas, quam sæculares quando. s. prælatus defunctus præter eiscopalem habebat etiam temporalem, iurisdictionem, vt posset cognoscere de causis quæ mouentur inter laicos suæ diœcesis arg. tex. in c. conquestus de for. compet. & in cap. Romana §. debet, de appellat. in 6. quam in criminibus per alios exercere solet absque irregularitatis incursu cap. fin. ne cler. vel monac. in 6. Pauin. part. 1. q. 2. num. 5. Tertio extende vt possit illam exercere contra singulos de Capitulo etiam Decanum, vel Præpositum ipsius Capituli secundum, omnes teste Nauar. consil. 7. sub. nu. 3. de offic. ordin. in antiq. *Quarta declaratio.*

Prædicta restringe, & primo vt non succedat Capitulum in casu in quo episcopus exercitium iurisdictionis non haberet solus, sed cum alio, quia tunc nõ ad Capitulum, sed ad collegam superstitem fieret deuolutio cap. fin. 65. dist. hoc tamẽ declarando ex mente Zab. in d. c. ad abolendam, quando taliter episcopo, & alio competeret quod inter eos esset locus iuri accrescendi arg. tex. in l. vnic. C. quando hon petent par. alias si non in solidum competeret, expectandus esset successor in ipsa dignitate Episcopali capit. quoniam Abbas, de off. deleg. Secundo illam restringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipsius iurisdictionis, secus autem quoties verteretur quæst. super propritate alicuius certi iuris; seu iurisdictionis vt non succedat Capitulum in examinatione illius quæstionis, & ratio est propter præiudicium quod generari posset futuro episcopo cum tunc ecclesia careat legitimo defensore c. fin. ne Sed. vacan. exempla ponit Panor. in cap. verum num. 12. de for. compet. veluti si contenderetur an talis sit subiectus an exempius, item an talis locus sit de diœcesi vel ne. Posset etiam exemplificari quando dubitaretur de aliquo beneficio an esset de iure patronatus, vel pertineret ad merum episcopi collationem, eo quod per iura a patronis producta liquide non appareret de existentia ipsius iuris patronatus, quod intellige etiam si huiusmodi causa reperiretur incepta ante vacationem, & sic ipso episcopo viuente. s. vt non possit prosequi, sed ab ea desistendum vsque ad noui prælati aduentum. Doct. in d. c. fin. Pauin. par. 2. q. 9. Tertio regulam hanc generalem restringe quod, & si Capitulum Sede vacante succedat in iurisdictione, non tamen in emolumento proueniente ex ipsa iurisdictione & sigillo Curiæ, vel alias vndecunque ad prælatum pertinente, sed illud successori reseruandum esset per tex. in clemen. statutum, de elect. quod intellige etiam vbi illud emolumentum iurisdictionis quod percipitur esset commune Episcopo & Capitulo, quia cum cõsistat in re diuisibili pars Capituli sibi cedet, pro parte vero episcopum tangente fiet reseruatio, vt dictum est. *Quinta declar.* *Notabilis doctrina.* *Sexta declaratio.*

Zab.

Zab. singulariter in d. tex. quæst. 5. Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iurisdictione proueniret, secus si ex causa personæ illã exercentis gratis, & non tanquam debitum aliquid detur arg. tex. in c. statutum. §. in super, de rescript. in 6. Imol. in præalleg. clem. sub nu. 19. verum in locis in quibus adsunt collectores Cameræ Apostolicæ illud vacationis tempore durante eadem Camera sibi appropriat vt est in Regno Neap. & per emolumentum intelligitur pęna imposita inobedientibus ratione contumaciæ, esset etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur. Vital. in dict. clem. num. 47. & seq. intelligitur etiam compositiones, & pænæ pecuniariæ, seu emendæ quæ & cui debeantur habetur per Felin. in c. irrefragabili de off. ord. per Diaz. in sua prax. c. 146. per Couar. lib. 2. var. resolut. c. 9. nu. 9. & nouissime per Conc. Trid. sess. 25. de ref. c. 3. §. in causis vero iudicialibus dispositum est vt huiusmodi mulctæ pecuniariæ, eo ipso quod exactę fuerint, assignentur locis pijs ibi existentibus, cuius canonis auctoritate id statim exeq poterit Vicarius Capituli, & ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientibus deduci debent rationabiles expensæ, & quæ essent tales vide per glo. in d. clem. statutum, ver. expensæ. Quarto limita quod licet de iure absque hominis ministerio Capitulum in prædictis succedat cuius successionis rationes assignat Lamber. in tract. de iure patron. lib. 1. par. 1. art. 9. 1. quæst. princ. tamen secus esset vbi talis iurisdictio Sede vacante ex aliquo iure speciali competeret certæ personæ ratione suæ dignitatis, veluti si hoc cõstitutum esset in fundatione illis dignitatis siue ecclesię vel cõsuetudine, seu priuilegio Ioan. And. in c. pen. de off. leg. Pauin. par. 1. quæst. 9. nu. 5. arg. tex. Conc. Trid. sess. 23. de ref. c. 10. prope finem. etiam si illa iurisdictio deferretur cum emolument d. clem. statutum in fine, cum ibi adnotat. per glo. & Doct. de elect. Nec Capitulo obstabit, quominus in huiusmodi administratione succedat persona. f. vel Coadiutoris pro tempore, quem forsan episcopus habebat, vel administratoris, si quem Papa dederit, quia horum potestas expirat mortuo episcopo Fran. in d. c. vnic. sub nu. 3. Felin. in d. c. cum olim nu. 8.

Septimo declara.

Subnectitur congrue quærendum, quid dicendum in his, quæ sunt ordinis episcopalis, Resp. quod in illis etiam Capitulum succedit, illud sane intelligendo. f. quo ad potestatem ea commitendi alteri episcopo vicino quem ad illa exercenda inuitabit arg. tex. in cap. Pontifices 7. quæst. 1. cum simil. Franc. in d. c. vnico. nu. 9 & si non possit commode habere aliquem ex cõuicinis episcopis poterit vocare alium commodiorem Sedis Apostolicæ habentem cuius copiam habere poterit Pauin. par. 1. q. 3. nu. 4. protestatione vero adhibita, quod per hoc nihil iuris illi episcopo vocato acquiratur. Panor. in c. his quæ nu. 3. de maior. & obed. quod amplia in omnibus quæ consecrationis ministerium exposcerent de quib. per Pauin. loc. cit. in princ. illa enim de lege iurisdictionis episcopalis existere, docet glo. recepta in c. dilectus, de offi. ord. limita tamen vt non succedat quo ad immunitates, & priuilegia concessa episcopis ordinis & dignitatis Pontificalis, quæ numerantur per glos. in c. si. de priuileg. in 6. quod pro indubitato ponunt Doct. in d. cap. vnic. & Pauin. ibidem refert sub nu. 9. Item quæ sunt ordinis episcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis, & quæ contineat iurisdictio episcopalis clare & distincte notat Iacob. Sbroz. in tract. de vicar. Episc. lib. 2. q. 2. & duabus seq.

An Capitulum Sed. uac. succedat in his quæ sunt ordinis epi.

Quibus sic prælibatis vltro se offerunt speciales quæstiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine, An potestas visitandi diœcesim Sede vacante transeat in Capitulum. Resp. quod Panor. in præalle. c. cum olim, indistincte tenet, quod sic

An in potestate visitandi.

sic.idem confirmat Soc.in tract.de visitat.col.4. Bonif.de Vital.in clem. r. nu. 79.de hæret. ratione de qua ibi per eum. quod declara duobus modis, & primo nisi speraretur quod de proximo prouideretur ecclesiæ de episcopo successore, vt colligitur ex theorica Innoc.in d.c.ad abolendam.Felin.in d.c.cum olim sub nu. 3. Secundo vbi visitatio competeret episcopo de iure speciali, vt quando episcopus exemptos Sedi Apostolicæ immediate subiectos authoritate Apostolica visitat iuxta tex.in clem.attendentes.de stat.monac.vbi Card.Zab.q 4.& in c.cum olim.q.9.Fed.de Sen.cons.291.Franc.in d.c. vni.num.5.Phil.Prob.in addit.ad Io.Monac.in cap.ecclesiæ.nu.1.de sup.neg.præl. in 6. verum in hoc vltimo Pauinus.par.1.q.7.in fine sibi placere inquit moderationem collectarij in d.c.cum olim.s.vt Capitulum id etiam possit subsistente necessitate.& vide eũdem in trac. visit.par.2.princ.in fine.

Secundo quæro. An Capitulum Sede vacante possit dispensare in casibus Episcopo permissis.Resp.quod Feder.de Sen.cons.30. post multa hinc inde adducta,concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pauin.par.1. q.5.quam partem amplectitur. Abb.in d.c.cũ olim,& in c.at si clerici.§.de adulterijs,sub num.16.de iud.Zab.in c.cum omnes quæst.10.in fine de const.cui etiã accedit. Gem.in c.cum ex eo.num.7.de elect.in 6.eamque expresse sequitur. Nauar.cons.31.de tempor.ordin.in antiq.volens posse Capitulum Sede vacante dispensare cum illegitimis ad ordines minores,& beneficium simplex iux.tex.in c. 1.de fil.presb.in 6.quam conclusionem declara procedere in casu in quo subsistente legitima causa dispensatio esset debita,iux.gloss.in cap. vt constitueretur, & c.Domino sancto.50.dist. tum quia cum fiat causa cognita dicitur esse iurisdictionis.Zab.in c.2.q.3.ne Sed.vac. tum quia cum tunc exequatur iustitia, vt per Abb.in d.§.de adulterijs,sub num.20. esset ius non omnino voluntariũ sed coactum.Felin.in d.c.cum olim.q.8.Secundo declara non procedere in Vicario à Capitulo simpliciter dato,erg.tex.in c.3.de off.Vic. in 6. secus vero si post aliquos casus specificatos esset apposita clausula generalis. Fed.de Sen.cons.40.in fine.Emanat dubitatio, An Capitulum succedat in potestate episcopis concessa dispendi in irregularitatibus,iuxta decretum Concilij Tridentini sessione 24.de reform.cap.6.Respondeo,quod affirmatiuam sententiam tenet Henriq.in sum. lib.14.de irregular.cap.20.§.1. in fine, rationem assignans, quia succedit Episcopo in iurisdictione, præterquam in paucis exceptis. Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier.libro 2.canon.quæst. capit.3.num.10. Sed Suarez oppositum sentit. in tractatu de censuris disput.41. sectio. 2. pag. 748.colum.2. *An possit dispẽsare*

Tertio quæro An succedat in potestate excommunicandi, & absoluendi ab excommunicationis sententia quoscũque posset Episcopus si viueret.Resp.quod de secundo clarum est illud posse prout ad literam habetur in c. vnic. de maior. & obed.in 6.etiam si excommunicatio esse lata a iure, dummodo alteri non sit reseruata Nauar.in man.confess.c.27.nu.39.& per consequens idẽ concludendum circa potestatem excommunicandi cũ potestas absoluendi & ligandi pari passu ambulent,& qui potest vnũ potest aliud c. verbum,de pœn. d.1. Franc.in d.c.vni.nu.1. & eo magis in excõmunicatione ad finẽ reuelationis vt animæ exeant peccato iuxta disposita in Conc.Trid. ses.25.de ref.c.3. Prædicta amplia vt ad finẽ absoluendi a casibus episcopo reseruatis de quibus habetur per gl.in c.2.de pœ.& remis.in 6 possit deputare pœnitẽtiariũ vt expresse decidit Pan.in c. his ꝗ.in fine de maior.& obed.& hoc propter periculũ, ꝙ imminere posset ipsis anima- *An ex cõmunicare, & ab eius senten tia absoluere valeat.*

animabus ex superioris defectu sede episcopali vacante arg. tex. in c. ne pro defectu de elect. Secundo amplia procedere etiam in absolutione a iuramento Card. consi. 35. vers. Ad secundum dubium principale cuius dicta reassumit. Felin. cum sequendo in c. 1. nu. 2. de iudeiur. & concurrit Ant. Gaghard. in tract. de absol. a iuram. §. 4. num. 11.

Hinc incidenter quæro, Num Vicarius datus a Capitulo Sede vacante possit absoluere quendam a peccato, cuius absolutionem Papa mandauit alternatiue episcopo, vel eius vicario. Hanc quæstionem mouet Felin. in c. eam te, post num. 17. de rescr. & concludit negatiue ea ratione quia talis Vicarius a Capitulo electus non dicitur Vicarius episcopi sed episcopalis iurisdictionis & illius quam a Capitulo assumpsit, sed cum hoc non possit Capitulum tanquam iure accidentali episcopo competens vt superius dictum est, ergo, nec ipsius Vicarius arg. tex. in l. Nemo plus iuris. ff. de reg. iur. & c. quod autem de iure pat. Sbroz in tract. de Vic. epis. lib. 1. q. 16.

An possit condere statuta. Quarto quæro, An Capitulum Sede vacante possit condere statuta super statu ecclesiæ distringentia totam diœcesim. Resp. quod Feder. de Sen. consi. 16. hanc quæstionem disputando affirmatiue tandem determinat, cui astipulatur Pan. in d. cum olim. q. 7. & sic transeunt doct. in d. cap. vnic. eandem allegantes rationem quia, s. ius statuendi dependeat a iurisdictione per text. in cap. 2. de cōst. in 6. Quam conclusionem intellige, & primo vt talia statuta teneant, & durent etiam in tempus futuri prælati, nam licet Capituli potestas sit in desectum & tēpus, ac in aduentu successoris expiret, illud tamen quod tempore suo fecit, tanquam legitime factum durabit cap. factum legitime de reg. iu. in 6. & habetur per prædictos Doct. in locis citat. Tabiena in verbo excommunicatio. 4. nu. 5. Secundo intellige, vt sit in potestate successoris quandocunque illa pro libito reuocare arg. tex. in c. si qua de rebus. 12. q. 2. & iidem Doct. confirmant. Tertio intellige dummodo sint iusta, & salubria, secus vero si in præiudicium ecclesiæ vel episcopalis mensæ etiam si essent iurata c. sicut nostis, vbi glos. & Host. de iureiur. & pœnæ appositione vallata. Lap. alleg. 20. & seq. Pauin. par. 1. quæst. 6. nume. 8. quod Felin. in cap. cum omnes, sub num. 10. de constit. sub intelligit procedere in his quæ de iure communi, vel laudabili, & approbata consuetudine episcopo competerent, secus si in aliquo iure ipsi episcopo non canonice quæsito præiudicium afferretur. Quarto & denique intellige etiam si talia statuta Capituli essent contraria statutis, & synodalibus constitutionibus ab episcopo editis cum illas possit tollere, & reuocare Gemin. & Franc. in d. c. vnic. Zabar. & Feli. in d. c. cum omnes Pauin. loc. cit.

Cognoscit de arduis causis. Quinto quæro, An Capitulum Sede vacante possit cognoscere de arduis caussis, Resp. affirmatiue, idque patet nam causæ matrimoniales inter maiores reputantur. cap. 1. de consang. & affin. de quibus Capitulum cognoscit vt probatur in cap. veniens, iuncta supraescriptione, de eo qui duxit in matrim. & notat. Abb. in cap. præterea, num. 2. de test. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitum neque agatur de aliquo successoris præiudicio Pauin. par. 1. q. 10. sub nu. 8. & si opponatur de tex Concil. Trid sess. 24 de ref. c. 20. §. ad hæc, disponentis quod causæ matrimoniales relinquatur examini & iurisdictioni episcopi tantum respondeo, per illa verba excludi alios prælatos inferiores, sed Capitulum in hoc casu non dicitur inferius episcopo, sed par vt supra tactum est, & de intellectu d. text. Conc. Trid. vide Nauar. cons. 1. num. 5. & 6. de off. deleg. in antiq. Item patet quia succedit in officio cognoscendi de crimine hæresis quod inter maxima computari

nemini

nemini dubium est, de quo est tex. expressus in clem. de hæret. ex cuius verbis colligitur quod in hoc à Capitulo debet esset aliquis in specie deputatus vbi etiam Zabar. quæst. 12. inquit non sufficere quod sit Vicarius generalis ipsius Capituli, nisi ad hoc haberet speciale mandatum.

Sexto quæro, An Capitulum possit alienare bona ipsius ecclesiæ vacantis. Resp. negatiue per tex. in c. si qua de rebus, & c. precariæ, 12. q. 2. poterit tamen consentire, & interponere authoritatem ecclesiæ inferiori ex causa alienare volenti, Panor. in d. cap. cum olim quæst. 3. Franc. in d. cap. vnic. sub nu. 3. Rebuff. in prax. tit. deuolut. num. 104. limitatur etiam in rebus quæ seruando seruari nō possunt, quas libere poterit alienare Pauin. par. 2. qu. 8. sub num. 3 etiam sine alterius authoritate Abb. in c. 1 ne Sed. vac. & tandem limita vt pro instantibus necessitatibus ipsius ecclesiæ vacantis, etiam sine superioris authoritate possit pecunias mutuo recipere prout tenet gloss. in c. cupientes, §. ad hæc, vers. aliunde, de elect. in 6. quod intellige cum manifesta sit in hoc ecclesiæ vtilitas, & negotium dilationem non caperet, & de facili superioris authoritas haberi non posset, alias secus, adeo quod ex tali mutuo obligetur ecclesia, & prælatus successor Pauin. d. q. 8. num. 2. Fran. in d. §. ad hæc num. 4. In. Gutierrez lib. 1. canon. q. c. 1. num. 132. Redoan. in tract. de reb. eccles. non alie. q. 30. qui in fine ad præsentem materiam ad dit id quod nostris temporibus in simili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. seruari solet per sacrosanctum Illustrissimorum Cardinalium Collegium.

An possit alienationi consentire & mutuo accipere.

Sub hac q. cadit alterius decisio, an scilicet in Capitulum Sede Vacante transeat potestas infeudandi bona infeudari solita deuoluta, & dependentia a mensa Prælati, ad quam similiter negatiue respondetur, nisi inuestitura esset necessaria, cum tunc ex ea successori nullū paretur præiudicium, vel vbi in Ecclesia esset consuetudo talia infeudandi, quando ipso Prælato vacaret, ita concludit Amæd. à Ponte in comment. ad tit. Qui feud. dare poss. num. 157.

An in Capitulū transeat potestas infeudandi bona mensæ Episc.

Septimo quæro, An succedat in potestate compellendi executores testamentorum. Resp. quod non solum in hoc, sed etiam in ipso executionis officio ipsis executoribus negligentibus, Doct. in c. Ioannes & ibi Couar. nu. 2. de testam. & hoc communiter approbari inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de testam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quo ad potestatem cogendi ipsos executores ad rationes reddendas Imol. in d. clem. vnic. sub nu. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. q. 11.

Octauo quæro, An succedat in exactione manualis obedientiæ quam in quibusdam locis statuto die clerici diœcesis suo prælato exhibere solent cum muneribus. Resp. videri dicendum quod sic per text. in c. his, quæ, de maior. & obed. vetum. Card. Zab. ibi quæst. 4. in fine dicit, non obseruari quod Capitulum exigat obedientiam, sed Neapoli Sede vacante fuit obseruatum contrarium in prima Dominica mensis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, alijsque munusculis, & hoc ex iuris dispositione iux. tex. præalle. accedit etiam quia obedientia est de lege iurisdictionis. c. conquerente, de off. ord. in qua Capitulum succedit.

Exigit obediētiā manualē.

Nono quæro, Num Capitulum Sede episcopali vacante succedat in potestate conferendi beneficia. In quo firmanda est conclusio negatiua quæ probatur tū de iure communi per tex. clatum, in cap. 2. ne sed. vac. vbi habetur, hoc nusquam inueniri cautum in iure, tum de iure nouissimo per constitutionem fel. mem. Pij 5. incip. Sanctissimus in Christo Pater fol. 1167. in Bullar. per quam omnia bene

An cōferat beneficia.

ficia

ficia episcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem episcoporum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem quomodolibet pertinentia, ipsi Pontifici reseruantur. Quam amplia, & primo etiam vbi collatio beneficiorum per ipsum episcopum non ex toto libere, sed cum consilio, vel consensu ipsius Capituli fieri haberet, iux. text. in c. vni §. cum vero, ne Sed. vacan. in 6. in eo enim casu perinde est, ac si cum consilio tantum haberet fieri, quia ad veritatem alternatiuæ sufficit alterum adimpleri c. in alternatiuis cum glo. de reg. iur. in 6 hunc que verum illius tex. sensum esse testatur Pauin. par. 2. quæst. t. sub nu. 2. Nauar. consi. i. ne Sed. vac. in nou. Secundo prædictam conclusionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo speciale iure haberet conferre cum episcopo Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 76. quod potest esse duobus modis. s. vel cum consilio vel cum consensu episcopi, & in neutro succedit Capitulum nec in præstatione consilij neque consensus, siqui dem primo casu poterit ille tertius liquere conferre irrequisito Capitulo, nec tenebitur aliquem adire loco episcopi pro tali consilio d. c. vnic. §. fin. vbi Gemin. & Franc. huius rationem adducunt, & in 2. casu de necessitate erit expectandus successor in episcopatu qui consentiat glos. in d. §. fin. ver. cum consilio, & ibi scribẽtes glos. in cap. si pro te, de rescript in 6. ipsique expectanti tanquam impedito tẽpus non currit cap. quia diuersitatem, de concess. præb. c. fin. de elect. quod vltimum declara nisi ille consensus præstandus esset ab episcopo solum ratione iurisdictionis episcopalis vt in concessione iurispatronatus, & decimarum c. nullus, cum alijs concord. de iurepatron. nam tunc succederet Capitulum Pauin., loc. superius cit. num. 11. Tertio conclusionem amplia procedere etiam in beneficijs ad ipsum episcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligentiam, vel culpam inferiorũ prælatorum non conferẽtium, uel male conferentium secundum vnam opinionem cui se subscribit Rebuff. in prax. tit. de deuolut. num. 93. & cũ huius determinatio propter Doctorum varietatem difficillima reputetur prout præcipue est videre ceteris omissis apud Abb. & Feli. in præalleg. c. cũ olim, & apud eosdem in cap. verum, de for. compet. tangit idem Abb. sibi ipsi contrarius in cap. 2. ne Sede vac. Ioan. Andr. Gemin. & Franc. tractant in cap. quamquam, de elect. in 6. habetur per Pauin. par. 2. q. 2. diu me cogitabundum tenuit cui potius adhærerem sententiæ, quæ ad præsens omni difficultate carere videtur propter d. constitutionem. fel. recor. Pij 5. generaliter loquentem. Quarto & denique amplia vt Capitulum Sede vacante non possit conferre etiam hospitale in titulum, quia loco beneficij habetur clem. quia contigit, de relig. dom. clem. 2. de preb. secus quando ad nutum daretur vt per Io. Sylu. in tract. de beneficio par. 2. quæst. 11. in fine.

Quæ conclusio recipit plures fallentias, inter quas prima est vt non procedat in beneficijs quæ communiter spectant ad collationem episcopi, & Capituli, quia vno deficiente vel inhabili existente alter confert. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. Similiter ex identitate rationis succedet in potestate præsentandi, vel eligendi quoties ad vtrumque simul spectaret electio, & præsentatio, alias non prout declarat Lap. quem sequuntur Gemin. & Franc. in d. c vnic. de ma'or. & obed. in 6. & ita concludit Lambert late, & notabiliter examinando in suo tract. de iure patron. par. 2. lib. 2. art. 14. quæst. 2. princ. & quare in his quæ communiter episcopo, & Capitulo imminent facienda de facili transeat de vno ad alium potestas, ratio affertur per Io. Monac. in d. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. a doctoribus in varijs locis relata, & illud dicitur communiter pertinere quando æquale ius quælibet pars

habet

habet in actu prout in d.tex.notat Gemin. & explicat plene Prob. in addit. ad Io. Monac.in c.cum illis, de præb.in 6. Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa.f. An prouisio præbendæ pænitentialis (quam Concil Trid. sess. 24.de ref.c.8.iussit instui ecclesiis Cathedralibus) facta a Capitulo episcopali Sede vacante valida sit, vt traditur per Nauar.cons. 29.de præb.in antiq. Secundo limita vt possit in illis præfigere œconomum, seu ipsas ecclesias ad tempus commendare alicui vt ipsarum iura regat, & administret, donec fuerit per superiorem prouisum c.cum vos, vbi Panor.nu.2.de off.ord.idem Panor.in d.c.2.ne Sed.vac. & in c.bonæ de appellat. Gemin.in d.c.vnic.de maior. & obed.in 6.& in d. §.cum vero Pauin.par.2.q.3.quod rationibus comprobat Felin. in d. c. cum olim.nu.6.& Rebuff.in prax.d.tit.de deuolut.nu.77 & infra. Verum in Regno Neap.Camera statim capit possessionem, vt clare patet ex dictis supra in verbo Beneficiorum possessio fol. 121.& 124. Tertio limita vt nihilominus succedat in potestate instituendi præsentatos a patrono quod est expressum in c.1.de instit.in 6.vbi Gemin. & Fran.diuersitatis rationem assignant, quare scilicet aliud sit in collatione beneficiorum, & per Abb in d.c.1.ne Sed.vac. Item in potestate confirmandi electiones quas episcopus viuens cõfirmabat d.c cũ olim, & per Rebuff.loc.cit.nu.88. Sbroz. in tract.de vic.episc.lib.2.q.70.nu.4.& de vtroq; loquitur Pauin. par.2.q.4.& 5. quod si electio alicuius dignitatis spectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad episcopum vacante Sede Capitulum duplici iure fungetur iux.tex.in l.si consul.ff.de adopt.f quod eliget iure capitulari, & confirmabit iure episcopali.glos.& Doct. in c.pen.de sup.negl.prælat.in 6. Hanc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam succedat in potestate dandi licentiam ędificandi ecclesiam ad finem vt ædificans acquirat iuris patronatus, vt decidit Calder.quem alii sequuntur col. 3.incip. An Capitulum, sub tit.de iure patron.nam si retardaretur assensus vsq; ad aduentum noui episcopi periculum esset in mora, quia posset pænitere fundatorẽ contra dispositia in c.3.de iure patron. Lambert.tamen in d.tract.lib. 1. art.9.q.2. princ.hunc articulum more suo discutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit super eo cogitandum, licet superius dixerit hanc partem veluti communem esse tenendam in iudicando, & consulendo, quam sustinendo declara vt non liceat Capitulo consentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua, propter quam præiudicium aliquod episcopo generetur, quia cum non adsit qui episcopale ius teneatur debet hoc omnino censeri prohibitum.arg.tex.in cap. 1.ne Sed.vac. Secundo prædictam limitationem extende, posse etiam Capitulum Sede vacante si patronus esset clericus ex eius motu proprio illi acceptanti ecclesiam conferre, sicut & episcopus posset. Pauin.par.2.q.5.in fine declarando iuxta dicta Lambert. in præ alleg.tract. par.1.lib.2.art.4.quæst.7.princ. Quarto limita vt possit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus casibus. Primus est quando eorum collatio spectabat communiter ad episcopum, & Capitulum ex gl.notab.& communiter approbata in clem.vnic.in ver.conferantur, & ibi Imol. nu. 11.de rer.permut.Zab.cons.46.num.2.Secundus casus est, quando beneficia pertinent ad collationem tertii.idem Zab.clem.1.ver. Duro de hæret. Quinto limita vt possit recipere beneficiorum resignationem Panor.in d.cap.cum olim, qui fatetur ita maiorem partem Dominorum de Rota fuisse conclusum referr, & sequitur Gemin.in d.c.vnic.casu 22.de maior.& obed.in 6 idem tenet Philip.Fran. in capit.1.sub num.7.de rer.permut.in 6. quod quidem declara procedere tribus modis.primo quando fieret ex causa necessaria non autem libere, & simpliciter Rebuff.loc.superius cit. num.95. vel quando fieret in pœnam ipsius resi-

Et referunt Sacram Congregationem declarasse facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem ex causis comprehensis in c.11.13.& 14 Sess. 23. de ref. transire in Vicarium Capituli Sede Vacante quando tamen ex decretis eiusdem Concilij potest concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt possit approbare de vita, & moribus habentes priuilegium a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antistite cum approbatione Ordinarij de vita,& moribus,quia per talem attestationem non esset dare literas dimissorias, sed solum literas testimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur. Nau.cons. 19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in præalleg. text. Concil. Trid.statuitur, vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat,an possit habere beneficium. Resp.quod prima facie videtur dicendum quod non,quia quod quis sit capax beneficij ecclesiastici est clericale priuilegium vt probatur in c.ex literis de transact. & in capit.2. de institut. Verum quia taliter ordinatus ex mẽte Nauar.cons.20.de temp.ord in antiq.hoc priuilegium non amittit ipso iure, sed debet illud amittere per sententiam, vel per exceptionem, sequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur,& ratio est quia Concil. Triden.vtitur verbo gaudeat,quod cum sit futuri temporis non infligitur pœna ipso iure iux. glos. receptam in reg. in pœnis de reg.iur.in 6.

Secundo dubitatur,Num habens literas dimissorias a suo episcopo continẽtes facultatem suscipiendi ordines a quocumque catholico Antistite si deinde antequã ordinetur,& sic re integra suus episcopus moriatur, possit virtute illarum ordinari. Resp.quod sic,vt determinat Card communiter receptus in cle.si.q.5 de elect. Nauar.in c.placuit.nu.163.de pænit.dist.6.& in conf.49.de temp.ord.in antiq.in 2.par.Romæ impr.fol.747.Hẽric. Henriquez in sum.lib. 10.de ordinis Sacram.c.22.in fine,hocque intrepide tenendum late demonstrat Ioan. Gutierrez lib.2.canon.q.c.17. extendens etiam in literis concessis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac.in casibus tamen,in quibus id potest f. vt finita Capituli potestate nihilominus validæ sint,nisi nouus episcopus eas reuocauerit antequã exequantur,& sortitæ fuerint effectum,consului vero ibidem sub nu. 12. ordinatoribus vt in vtroque casu si tempore præsentationis dictarum literarũ corã eis sciuerint nouũ prelatũ atq; successorem possessionẽ eiusdẽ episcopatus cepisse, vel in episcopatu adesse illas non admittant,nisi reualidatæ, vel nouiter a successore cõcessæ,productæ fuerint,vel ab eius officiali generali ad id speciale mandatũ habẽte,& hoc propter præsumptionem fraudis cũ faciliter contingere possit, quod illæ sint reuocatæ,idque ordinandus subticeat,sicuti semel hoc fatetur accidisse,alias vero procul dubio poterint illas acceptare,& ipsarum virtute ordines in eisdẽ contentos cõmendatis conferre. Hęc ille,confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat c.si super gratia,de off.deleg.in 6.cap.si cui.de præb.eo. lib.& est comm.doctorum sententia Gigas de pension.quæst.91.Rebuff.in prax. benef.tit.de gratia rationi congruit.num.2.Syluẽ.in verbo priuilegium,§.14 Nauar.optime in man.confess.capit.27 sub nume.253.in 4.recognitione Hinc idem voluit consil. 1. de priuil. in antiq. facultatem dispensandi episcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicendum in licentiam, quam quis haberet audiendi confessiones vt non desinat ualere per mortem concedentis, nisi fuerit concessa usque ad eius beneplacitum,iux. text. in capitul.si gratiosę. de rescript. in 6. secus vero si fuerit apposita clausula,donec aliud decreuerit

Dimissoriæ non expirãt p mortẽ concedentis.

huiusque differentię rationē assignat Nauar.cons.2.de priuileg.in antiq.secus etiam vbi non simpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, sed donec reuocauerit. Dec.cons.108.vel etiā si fuerit concessa ad certum tempus, quod adhuc expletum non esset, nisi postea fuerit ex causa per successorem reuocata arg.tex.in c.cum ad hoc.vbi Innoc.de cler.non resid.Card.& Imol.in d.clem.fin.

An possit concedere licētiam episcopo exercēdi pontificalia.

Vndecimo quæro, An capitulum Sede vacante possit concedere licentiam extero episcopo exercendi pontificalia in ecclesia vacante. Resp. quod sic, præterquā ordinandi subditos, vel eos qui sunt sub iurisdictione ipsius capituli Sede uacāte infra annum per dec.Concil.Trid.sess.7.c.10.de refor.Henriquez in sum.lib.10. de ordi.c.22.vbi intelligit conciliū de sæcularibus ordinandis, & apparet ex uerbis eiusdem Concil.post annum uero nullum dubium est, quo ad subditos ipsius capituli, & tunc neque obstabit idem Concil. Trid.sess.6.c.5. etiam quo ad exteros cum dimissoriis suorum superiorum ut tenet Nauar.in cons.21.de temp.ord. in antiq.& cons.44.eo.tit.in nouis.

An indulgentias concedere.

Aduerte, quod Vicarius Capitularis Neap.Sed.Archiep.vacante infra annum renuit concedere licentiam Episcopo in Ciuitate, seu diœcesi Neap.commoranti ut præuio ipsius Vicarii examine, & approbatione ordinare possit regulares existentes de familia in Conuentibus præd.Ciuitatis, & uide decretum de ordinatione regularium relatum in uerbo ordo.

Duodecimo quæro, An Capitulum Sede uacante possint concedere indulgetias, quas posset episcopus si uiueret iux. tex. in c.cum ex eo cum concord. de pænit.& remiss.Resp.omissis in hoc uariorum doctorum citationibus communiter teneri quod non, quia licet potestas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iurisdictionis, ut per D.Thom.3.senten.20.dist.q.4.art.2.est uere iurisdictio concessa episcopali dignitati c.accedentibus, de excess.prælat.de qua comm. testatur Zab.in cle.2.q.3.de pænit.& remiss.Pauin.p.1.q.4.attamen Ludo.Bologn.in suo tract.de indulg.ex professo hunc articulum tanquam frequentem, & necessarium examinando partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti uidetur inhęrere Nauar.de iubil.& indulg.notab.31.nu.7.præsertim si Capitulum Sede uac.id haberet ex consuetudine Henriquez in sum.lib.7.de indulg.c.31. tutius tamen esset ut Capitulum hoc committeret alicui episcopo qui suo nomine hoc faceret ut in simili, scilicet in electo & confirmato in episcopum nondum consecrato inquit Zabar.loc.cit.& in terminis nostris Pauin.cum sequendo d.quæst.4.sub numero 5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum præsertim in his quæ celeritatem desiderarent, item ob contradictionem, ac discordiam quæ oriri posset inter singulos de canonicis commodius & expediens uisum fuit ut hanc iurisdictionem quæ penes ipsorum Capitulum residet uni committat, unumque ad illam exercendam deputet, iure, igitur optimo Sacrosanctum Cōc. Trid.sess.24.capit.16.sanciuit, ut infra octo dies &c.Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur † stante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, quis interim administrabit.Resp. quod quamuis uideatur dici posse Archidiaconum debere tunc temporis uices Vicarii sustinere per text. in cap.1. & in cap. ad hæc.de off. Archid. idque etiam sentiat Iac. Sbroz.in tract.de uic.episc.lib.1.q.61 tamen quia ex diuersis non fit illatio, & dicta iura loquantur sede repleta, non autem Sede uacāte, quo casu de iure trāsit in Capitulū iurisdictio, vt satis abunde supra scriptum fuit, dicendū puto infra octo

illos

illos dies totum Capitulum administrare debere, posseque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione restringere breuiorem statuendo per tex. in c. ecclesia vestra vbi Abb. notab. 1. de elect.

Secundo dubitatur. Quid si adesset discordia inter canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur. Resp. quod in hac controuersia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet ceteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione vel confirmatione possit postea illum reuocare. Resp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæst. 10. sub nu. 7. nam vicarium posse ad libitũ remoueri ab eo cuius est vicarius modo solum habeat potestatem ab illo asseruit Nauar. consil. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin. 3. p. suæ Sum. tit. 19. c. 10. §. 2. in fine ita testatur se Paduæ consuluisse, arg. tex. in c. fin. de precar. tamen huiusmodi motio non debet fieri sine causa, cum absque ea variatio a iure improbetur ex annotatis per scribentes in c. publicato de elect. nec non ad fauorem Vicarij dici posset iustam, & rationabilem causam in reuocatione requiri, etiam si a Capitulo simpliciter, & sine certa temporis præfinitione constitutus esset, vel cũ adiectione clausulæ ad beneplacitum, quam clausulam non importare liberam voluntatem, sed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb. in cap. uerum, nu. 6. de for. compet. Iasin l. si sic legatum nu. 6. de leg. 1. primo Felin. in ca. sub nu. 51. de const. Capyc. decis. 116. nisi ex communi loquendi usu pro libero arbitrio sumeretur sicuti apud Gall. refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæst. 8 num. 10. ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæst. 55. num. 21. & ratione comprobatur, quia si canonici pro libito corũ voluntatis possent auferre uicario commissionem ei factam, sequeretur absurdũ. s. quod ipse uicarius segniter se haberet in administranda iustitia in canonicos particulares uel dependentes ab eis; hoc enim non procedit in uicario episcopi ad beneplacitum constituto, cum ad eius nutum possit libere remoueri arg. text. in l. iudicium soluitur. ff. de iudiciis concord. adductis per Sbroz. in tract. de uicar. episc. libr. 3. quæ. 32 siquidem episcopus iudicare potest de per se absque uicario, secus in Capitulo post octo dies, idque & fortius locum habere asserendum est in uicario Capitulari expresse electo durante Sedis uacatione, uel ad certum tempus determinatum ut eo magis sine iusta causa amoueri non possit ante tempus finitum alias Capitulum teneretur ad interesse Frecc. in tract. de sub feud. libro secundo authorit. 9. uerum in contrarium magna est authoritas D. Antonini loc. cit. loquentis in propriis terminis. Inter iustas autem causas deponendi uicarium ab officio enumerantur sequentes, quarum prima est, quando in suo officio negligens admodum esset l. fi. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. si quos C. de offic. præf. prat. & eo magis si ob eius negligẽtiam in iustitia non ministrata aliquis mortuus fuerit Boer. decis. 153. nu. 20. Secunda causa iusta esset, quando præuaricaretur in ipso officio illum male gerendo. s. vendendo iustitiam, & his similia faciendo Petr. Bellugi in Spec. Princ. rub. 26. de priuat. offic. §. Princeps numero 6. quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarii ab eo constituti, nisi quanto citius sciuerit, eius delictum purgauerit, scriptum reliquit Pauin. loc. cit. sub numer. 22. Tertia causa iusta esset, quando appareret insufficiens in exercitio illius officii capitu. quam uis triste 7. q. 1. Boer. decis. 149. numero 17. Menoch. has causas ex ordine colligens in addit. ad libr. 1. de arbitr. iudic. quæst. 55. num. 29. Neque ignorandum existit iusta causa posse Capitulum Vicarium reuocare, etiam si interpositum fuerit iuramentum, vel ab ipsis

canonicis sub certa pœna promissum de non reuocando, vt & contrauenientes nõ sint periuri nec pœnæ debitores efficiantur. D. Antonin. loc. præall. Pauln. d. q. 10. sub num. 7. Sbroz. in d. tract. lib. 5. q. 32. num. 7. An scilicet Capitulum possit ad libitum amouere Vicarium alias per ipsum electum seu confirmatum placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum ecclesiarum huc transcribere, quæ circa hoc & alia sancita reperiuntur inter Constitutiones, & decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanensis, & habentur apud acta eiusdem Ecclesiæ parte 1. pagina 306 & sunt prout sequitur.

Coprobatur conclusionõ licere Capitulo sine caus. Vt cariũ amouere.

Capitulum Sede Episcopali vacante Vicarium constituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor sit; quod si huiusmodi vir in Collegio, Capitulove non extat, alium de Capitulo, qui quam maxime potest idoneus sit, deligere poterit.

Eidem Vicarium semel electum mutare ob causam licebit, modo alium octo dierum spatio constituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metrolitanum, aut ad eius antiquiorem suffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione vero in controuersiam aut in dubium adducta, is electus censeatur, qui a Capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne vero œconomus, ceterive Officiales semel electi a Capitulo mutentur nisi electio etiam viuente Episcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijsve Officialibus absentibus, substituiorum electio ad Vicarium non ad Capitulum spectet.

Cum Vicarius, aliusue Officialis a suo munere amouendus erit, fas sit Capitulo Vicariũ ipsum, Officialesve ad reddendam rationem administrati muneris compellere, eosque pro modo culpę etiam non expectato nouo Prælato punire: qui nihilominus eandem administrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere possit, atq; in eos, quamuis per Capitulum absoluti essent, animaduertere vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod si mutare Vicarium ob causam licebit, sine causa non permittẽdum; Neque huic conclusioni obstabit auctoritas D. Antonini contrar ũ asseuerantis, si quidẽ nõ est mirum si præfatus Doctor in eam descendit sententiam tunc temporis, quo Capitulum per se ipsum valebat iurisdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concilij Trid. omnino tenetur. Neque a præd. administratione erit illico remouendus nisi causa, quæ aduersus ipsum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quove spiritu d. oppositio fiat, & nisi ex informatione capta aliquid substantiale appareat, quia non est indulgendum malitijs hominum, sed potius obuiandum l. in fundo, §. censuimus. ff. de rei vend.

Terminum octo dierum post mortem Episcopi præscriptum Capitulo ad constituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. sess. 24. capitul. 16. refertur sacram eiusdem concilij Congregationem declarasse currere Capitulo etiam a die scientiæ translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam, quando tamen a Summo Pontifice fuerit Episcopus absolutus a vinculo prioris Ecclesiæ, quia tunc dicitur proprie vacare sedes per translationem etiam ante adeptam possessionem secundæ ecclesiæ. Host. in sum. de translat. Episc. sub num. 6. Abbas in consil. 101. part. 2. Franc. Marc. decision. Delphin. 1098. & tunc cessare administrationem, & fructuum perceptionem censuit sacra Congregatio super causis Episcoporum, quicquid dicat Alphonf. Hoted. in tract. de benef. in compat. part. 1. capit. 3. num. 12. Ex quo sequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad constituendum Vicarium, & successiue posse de per se administrare cũ voto consultoris in casib.

in

in quibus eo opus erit, sed ne Ecclesia, Ciuitas, Diœcesis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, consulo, vt Capitulum deputet personam, quæ nomine ipsius administret per septem dies, absque tamen facultate determinandi causas, & procedendi ad actus irretractabiles, sed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus obeundum sit idoneus, & attente considerare an expediat illum ad certum tempus constituere, an vero durante Sedis vacatione, an cum omnimoda potestate, an vero aliqua reseruare, & quæ, & pro dicta inuestigatione facienda omnes Canonici habentes uocem in Capitulo non semel, sed pluribus vicibus consulto per eum, ad quem spectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habetur, omniaque agere præuia Missa de Spiritu Sancto.

In casu vero in quo Vicarius constitutus non esset Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis, dare ei consultorem Doctorem, vt dicam num. 6 alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi bene uisum, partibus non suspectum, in casibus in quibus eo opus erit, ut fertur eandem Sacram Congregationem super causis Episcoporum censuisse, per quam fuit etiam dispositum, & pluribus Capitulis rescriptum, ut nequeat Capitulum amouere Vicarium sine causa approbanda prius ab ipsa Sacra congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio esset nulla.

4 Quarto dubitatur † An facta electione Vicarij uideatur translata omnis potestas a Capitulo in uicarium, ita ut nihil remaneat apud ipsum Capitulum. Resp. quod post uicarii electionem Capitulum non abdicat a se iurisdictionem, sed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per se ipsum facere uidetur, ex iuris regula, In commissione tamen Vicarii potest Capitulum sibi aliqua reseruare, ut colligitur ex dictis per Ioan. Guttierez lib. 1. canon. quæst. capit. 11. num. 10. dum inquit posse Vicarium rite a Capitulo Sede epis. Vacante cum plena, omnimoda, & libera potestate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, nisi id expresse in mandato, seu commissione denegetur, uel restringatur ad alia, reseruando cetera ipsi Capitulo. Prædicta amplia etiam quãdo Metropolitanus, uel alius ex episcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipsum Vicarium constitueret supplendo Capituli negligentiam, ut non per hoc Capitulum iurisdictione priuetur alijs uicibus, ex quo sequitur quod si Vicarius a Superiore constitutus ex hac uita migraret uel renunciauerit, uel decursum esset tempus ad quod creatus esset, possit denuo a Capitulo alter uicarius eligi, & non a Superiore, cum illa negligentia Capituli suggillet persona, non autem inducat iurisdictionis priuationem, cum Capitulum sit iudex ordinarius, & ad huius comprobationem cito ea quæ in simili scripta fuerunt supra in uerbo Archiepiscopi authoritas auth. 18. Per quæ non intendimus affirmare quod si Metropolitanus, uel is ad quem in hoc casu spectat supplere defectum, & negligentiam Capituli, differret Vicariam deputare, licere Capitulo pænitendo se de commissa negligentia ad uicarij creationem procedere, quia eo ipso quod lapsum est tempus dierum octo, ius est quæsitum ipsi Superiori, & fit executio ab ipso iure, seu Concilio transferrente statim illam potestatem ad Metropolitanum, & ideo facta deuolutione non est locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in cap. fina. numer. 8. de suppl. negl. prælat. in 6. Hinc infertur etiam post uicarij Constitutionem ad Capitulum spectare, ne ecclesiastica libertas,

seu iurisdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctissimus D. N. D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit apostolicis literis tenoris sequentis, videlicet.

Dilectis filijs canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Neapolitanæ.

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos scriptis, deploratis iacturam, quæ a vobis, & ab insigni ista ecclesia nuper facta est in obitu venerabilis fratris nostri Archiepiscopi vestri Alphonsi Cardinalis Gesualdi, cuius animæ sempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc sacro Ordine amplissimi mortem doluimus, sed in Dei voluntate omnes conquiescere æquum est. Vos interea pro eo quod vos decet, cũ ecclesia ista, quam paterne amamus, & in visceribus Christi gerimus, pastore proprio viduata est, dare operam vt cultus Dei & ecclesiastica disciplina accurate conseruetur, & vos ecclesiæ eiusque iurisdictio, & libertas vbique sarta, & tecta sit neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet summa inter vos concordia procurate quam diligentissime, & agite quo ad Deo bene iuuante idoneum Pastorem, & Archiepiscopum, vt maxime cupimus, ecclesiæ isti præficiamus. vobis, filijs, apostolicam benedictionem nostram benigne impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris. Die vij. Martij 1603. Pontificatus nostri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua causa suspectus Vicarius a Capitulo deputatus. Respond. in eo casu ad Capitulum esse recurrendum ipsumque posse eligere arbitrios ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ proponuntur eo, scilicet modo quo episcopus potuisset, & ita Sacra Congregatio censuit, quod si causa suspicionis militauerint in eo casu, arbitror posse Capitulum illas causas a Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur, † An teneatur eligere personam de gremio ipsius Capituli. Resp. non esse de necessitate, si vero adesset idoneus ceteris paribus esset præferẽdus ex declaratione Sacræ Cõgregationis, quæ etiam voluit irritam esse electionẽ Vicarij nõ Doctoris, quãdo haberi potest doctor; Item quod si episcopus demortuus reliquerit Vicariũ non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere. Et quid si in Capitulo nullus ex canonicis adesset, doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipsis, an eidem possit deputari consultor. Resp. quod sic cum per constitutionem Leonis 10. incip. Regimini vniuersalis ecclesiæ. fol. 188. in Bulla. inter alia sit dispositum, quod iudices a Sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, assumere & secundum eius relationem iudicare teneatur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipsius Capituli, an debeat habere salarium ex bonis ecclesiæ vacandis. Resp. affirmatiue ac si esset quilibet extraneus, quia officium suum nemini debet esse damnosum. l. sed si quis ex signatoribus. ff. quemadm. testam. aper. & nemo tenetur suis stipendijs militare.

militare cap. cum ex officij. de præscript. illudque ei soluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipsius prælaturæ, & hoc expresse firmat Card. in clem. statutum. q. 7. de elect. & Imol. ibidem num. 13. Sbroz. de vic. episc. lib. 1. quæst. 55. nu. 7. Sed an possint ipsi canonici conuenire, & pacisci cum Vicario ab eis eligendo vt teneatur salarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter se, & alios canonicos vide Nauar. conf. 2. n. e pral. vices suis in antiq. pro negatiua consulentem, quia in hoc admitteretur simonia, non tamen inciderent in pœnam extrau. g. 2. de simon. etiam si reipsa participarent, quam non habere locũ nisi in simonia commissa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipsemet in Man. confess. c. 23. nu. 111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius Capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu vt lucretur distributiones, an debeat sedere primus inter alios canonicos. Respondeo negatiue, sed debet sedere in loco sui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. nu. n. 6. & Franc. num. 4. de appellat. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de authorit. magni conf. nu. 66. in illo enim casu consideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Meno. de arbit. iudic. lib. 2 cen. 1. casu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicarius Frecc. de subfeud. lib. t. c. incip. Alia etiam fuit quæstio nu. 7. nisi consuetudine contrarium in aliqua ecclesia esset inductum. Nauar. conf. 2. de off vicar. in antiq.

Successiue hæsitare contingit de duobus. & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in processionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum; Ad quod respondendum videtur ei esse præferendum Archidiaconum, seu aliam dignitatem maiorem, & primam post Episcopum, cuius, maioritatis signa pulchre recenset Ioan. Andr. & Gemin. cap. pen. de offi. legati in 6. determinantes, quod in Ecclesijs in quib. Præpositus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpositus, etiam si Archidiaconus gerat vices Episcopi Sede Vacante: & tunc temporis imperet Præposito, quia illa potestas vti temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem, sequitur Felyn. in rubr. de maior. & obed. num. 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine. & præced. graduum vtriusque fori p. 1. num. 21. & expresse in terminis nostris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Episc. q. 25. num. 20 Dubitatur secundo, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præsente ad effectum lucrandi fructus. Respondeo per infrascriptos Doctores videri quod sic, quia censetur esse in seruitio ecclesiæ ea ratione, cum magis commodum sit Ecclesiæ, vt deputetur vnus ad exercendam iurisdictionem, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, & discordias, quæ possunt oriri inter singulas Pauin. in tractat. de off. & potest. Cap. sed. vac. par. 2. q. 10. sub num. 5. cui concinit Rebuff. in prax. par. 1. tit. de Vicar. Episc. num 5. subnectens, quod consuetudo multarum Ecclesiarum illum absentem non excusat, sequitur Rota Ro. decis. 221. diuers. num. 6 par. 2. Verum in hoc casu quando scilicet Vicarius a Capitulo sede vac. de ipsius corpore eligitur, dum a choro absens, exercet officium suum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas distributiones percipere, dicendum putat Alex. Monet. in tract. de distrib. quotid. par. 2. q. 11. num. 83. rationibus, de quib. ibi per eum.

Quẽ locum in choro, & processionibus habere debet Vicarius Capitularis non Canonicus.

An Vicarius de Capituli gremio electus Sede vac. debeat in absẽtia fructus lucrari.

9 Nono dubitatur † An possit plures vicarios constituere. Resp. affirmatiue siue plures æque principales, siue vnum generalem, & alium foraneum, præsertim vbi esset ampla diœcesis Pauin. par. 2. quæst. 10. num. 6. Sbroz. de vicar. episc.

episc.lib.1.q.50.num.2.ac etiam alterum vicarium monialium vbi episcopus viuens illum separatum constituebat vt obseruatur Neapoli.

Referretur Sacram Congregationem censuisse ex decreto Concilij sess. 24.c. 16.a Capitulo sede vac.vnum tantum Vicarium esse eligendum, ceterum non esse eo decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi præsertim immemorabilé. Et ego accepi obseruari, quod quando duo Episcopatus sunt vniti,& Capitula Cathedralium Ecclesiarum sunt separata, per obitum Episcopi constituuntur duo Vicarij, vnusquisque in sua Diœcesi.

Ad maiorem corroborationem sciendum est extare declarationem tenoris sequen.

Pro Capitulo Salernitano supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac.Conc.Trid.præfectis declarari subscripta dubia.

An Capitulum Sede vacante duos Vicario constituere possit, vt alternis mensibus Vicariatus munere fungantur, si ità ab immemorabili tempore consueuerit.

An item possit certum tempus in ipsa Vicarij deputatione præfinire, quo elapso eius iurisdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis,& Capitulo Ecclesiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehensas,& nomine vestro Sacræ Congregationi Cardinalium Concil.Trid.decretorum ex Sanctissimi D.auctoritate interpreti, propositas, sic Congregatio ipsa (quod ad primam attinet) respondit, si legitime probetur immemorabilis consuetudo, posse vtique Capitulum huiusmodi Vicarios constituere, dum tamen illis qualitatibus sint præditi, quas Trid.Conc.c.16.sess.24.requirit. Ad secundam respondit Capitulum tempus præfinire posse. Quam Congregationis de vtroque sententiam vobis notam esse volumus. Deus vos seruet incolumes, gratiæque suæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Vester in Domino.

A.Card.Caraf.

10 Decimo dubitatur † An Vicarius a Capitulo deputatus possit alium substituere. Resp.negatiue nisi in tribus casibus. Primus est quãdo ad modicum tempus & ex magna causa, ac non nimis frequenter alium loco sui relinquere. Host.in in c.clericos, de off.vicar. Zab.in clem.vnic.eod.tit.quæst.19. Secundus casus est vbi hanc potestatem in mandato specifice a Capitulo habuisset Pauin.par.2.q.10.consulens quod quando a Capitulo in commissione datur potestas substituẽdi, ad cautelam poni debent hæc verba videlicet (quem ex nunc nos ipsi constituimus.) Tertius casus est vt ex causa infirmitatis, vel alterius impedimenti possit delegare causas tunc pendentes idem Pauin.in eod.loc.sub num.21. quod ego intelligo de consensu ipsius Capituli, cuius nomine iurisdictionem exercet, alias si Capitulum se opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium constituere dicerem quod possit salua &c.

11 Vndecimo dubitatur † An inhibitio facta Vicario a Capitulo Sede vacante deputato afficiat successorem & modernum episcopum. Resp. quod non, ad effectum

effectum vt si ipse episcopus postea contraueniat inhibitioni, gesta per eum sint tanquam attentata reuocanda, Lancellot. in tract. de attentat. c. 20. limit. 28. nu. 5. dicens ita per Rotam. vltimo loco fuisse resolutum die 15. Decemb. 1574. in causa vt ibi per eum.

12 Duodecimo dubitatur, † An prædicta vendicent sibi locum extra casum mortis. s. quando episcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipse non prouidit. Resp. affirmatiue, quia longa absentia æquiparatur morti Cardin. in clem. vnic. 18. in fine de off. vicar. Vital. in clem. 1. §. volumus, quæst. 5. de for. compet. & ille dicitur esse in remotis cuius præsentia in breui haberi non potest c. vnic. §. fin. vbi Gemin. notat, ne Sed. vac. in 6. ad quod vide gl. in c. cum nullus. ver. remotis, de tempor. ordin. in 6. id. q. in facti contingentia Neap. seruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepisc. Neap. existebat in Polonia Nũcius Summi Pontificis relatum fuit supra in verbo authoritas Archiepiscopi nu. 21. fol. 76. idem est dicendum quando sedes episcopalis quasi vacaret iuxt. tex. in c. si episcopus, de sup. negl. prælat. in 6.

13 Decimo tertio dubitatur † quando expiret potestas Vicarij a Capitulo constituti. Resp. quod cessabit cessante potestate ipsius Capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit possessionem Pauin. d. q. 10. num. 19. Rebuff. in prax. tit. for. vicar. num. 20. nam vsque tunc Sedes habetur pro vacante Host. in c. olim el 1. de restit. spol. Felin. notabiliter cons. 40. num. 4. & sic nõ sufficit quod ecclesiæ fuerit de episcopo prouisum, ac de eo a Papa sit nominatio facta Vitalin. in clem. 1. nume. 176. de hæret. & quousque super sua promotione non fuerint literæ confectæ, non poterit administrare vt habetur in extrauag. Bonifac. 8. incip. Iniunctæ sub titu. de elect. adeo quod nec ei liceat vicarium mittere. Abb. in c. qualiter, notab. 1. de elect. Vital. loc. cit. Ne prædictis repugnare videatur decisio Rotæ 182. inter nouissimas diuers. par. 2. quam allegat etiam Paris. lib. 7. de resign. benef. q. 23. num. 46. & seq. quæ in contrarium facere videtur. Aduertendum est, quod dicta decisio fuit postea reuocata, & ab illa recessum per aliam eiusdem Rotæ decisionem factam in eadem causa Burgen. Canonicatus, vbi etiã fuit reprobata opinio tenentium, quod ad hoc, vt per prouisionem a Sede Apostolica de Prelato factam cesset vacatio Cathedralis Ecclesiæ, sola expeditio literarum sufficiat, & sola scientia, absque illarum præsentatione, & intimatione Capitulo facta, prout attestatur Hier. Gonzalez in comm. ad reg. 8. cancel. gl. 15. num. 49. & in §. 2. eiusdem glo. num. 80. & infra, subdens hanc vltimam decisionẽ fuisse postmodum sæpius a Rota canonizatam, & sic vt Capituli potestas cesset, requiritur apprehensio possessionis Episcopatus cum literarum ostensione. Secundo cessaret Capituli potestas si a Sede Apostolica ecclesiæ vacantis administratio fuerit alteri commissa c. is cui, de elect. in 6. & talis administrator Capitulo æquiparatur, adeo quod poterit etiam Vicarius costituti Sbroz. de vicar. episc. lib. 1. q. 62. Tertio expirat quando a Capitulo eius potestas esset limitata scilicet, vt ad certum tẽpus vices gerat, & tẽpus esset decursum, & quod Capitulum id possit, colligitur ex Pauin. in d. quæst. 10. sub num. 6.

14 Dubitatur deniq; An † Vicarius Capituli Sede vacante finito officio teneatur stare syndicatui, & coram quo. Resp. quod sic, & tenetur reddere rationem administrationis nouo episcopo, & hoc esse speciale in vicario episcopalis iurisdictionis vt Sbroz. in d. tracta. lib. 3. quæ. 52. stante decreto Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 16. vbi id sancitur in hæc verba. Episcopus vero ad eandem ecclesiam vacantem propositus, ex ijs quæ ad eum spectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuscunque officialibus,

huiusque differentiȩ rationē assignat Nauar.conf.2.de priuileg.in antiq.secus etiam vbi non simpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, sed donec reuocauerit. Dec.conf.108.vel etiā si fuerit concessa ad certum tempus,quod adhuc expletum non esset,nisi postea fuerit ex causa per successorem reuocata arg.tex.in c.cum ad hoc.vbi Innoc.de cler.non resid.Card.& Imol.in d.clem.fin.

An possit concedere licētiam episcopo exercēdi pontificalia.

Vndecimo quaro,An capitulum Sede vacante possit concedere licentiam extero episcopo exercendi pontificalia in ecclesia vacante.Resp.quod sic,prȩterquā ordinandi subditos,vel eos qui sunt sub iurisdictione ipsius capituli Sede uacāte infra annum per dec.Concil.Trid.sess.7.c.10.de refor.Henriquez in sum.lib. 10. de ordi.c 22.vbi intelligit conciliū de sȩcularibus ordinandis,& apparet ex uerbis eiusdem Concil.post annum uero nullum dubium est,quo ad subditos ipsius capituli,& tunc neque obstabit idem Concil. Trid.sess.6.c.5. etiam quo ad exteros cum dimissoriis suorum superiorum ut tenet Nauar.in cons.21.de temp.ord. in antiq.& cons.44.eo.tit.in nouis.

An indulgentias concedere.

Aduerte,quod Vicarius Capitularis Neap.Sed.Archiep.vacante infra annum renuit concedere licentiam Episcopo in Ciuitate,seu diœcesi Neap.commorant ut prȩuio ipsius Vicarii examine, & approbatione ordinare possit regulares existentes de familia in Conuentibus prȩd.Ciuitatis,& uide decretum de ordinatione regularium relatum in uerbo ordo.

Duodecimo quȩro, An Capitulum Sede uacante possint concedere indulgetias,quas posset episcopus si uiueret iux. tex. in c.cum ex eo cum concord. de pȩnit.& remiss.Resp.omissis in hoc uariorum doctorum citationibus communiter teneri quod non, quia licet potestas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iurisdictionis,ut per D.Thom.3.senten.20.dist.q.4.art.2.est uere iurisdictio concessa episcopali dignitati c.accedentibus,de excess.prȩlat.de qua comm. testatur Zab.in cle.2.q.3.de pȩnit.& remiss.Pauin.p.1.q.4.attamen Ludo.Bologn.in suo tract.de indulg.ex professo hunc articulum tanquam frequentem, & necessarium examinando partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti uidetur inhȩrere Nauar.de iubil.& indulg.notab.31.nu.7.prȩsertim si Capitulum Sede uac.id haberet ex consuetudine Henriquez in sum.lib.7.de indulg. c.31. tutius tamen esset ut Capitulum hoc committeret alicui episcopo qui suo nomine hoc faceret ut in simili,scilicet in electo & confirmato in episcopum nondum consecrato inquit Zabar.loc.cit.& in terminis nostris Pauin.eum sequendo d.quȩst.4.sub numero 5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum prȩsertim in his quȩ celeritatem desiderarent, item ob contradictionem, ac discordiam quȩ oriri posset inter singulos de canonicis commodius & expediens uisum fuit ut hanc iurisdictionem quȩ penes ipsorum Capitulum residet uni committat, unumque ad illam exercendam deputet,iure, igitur optimo Sacrosanctum Cōc. Trid.sess.24.capit.16.sanciuit,ut infra octo dies &c.Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur † stante prȩfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere,quis interim administrabit.Resp. quod quamuis uideatur dici posse Archidiaconum debere tunc temporis uices Vicarii sustinere per text. in cap.1. & in cap. ad hȩc.de off. Archid. idque etiam sentiat Iac. Sbroz.in tract.de uic.episc.lib.1.q.61.tamen quia ex diuersis non fit illatio,& dicta iura loquantur sede repleta,non autem Sede uacāte,quo casu de iure trāsit in Capitulū iurisdictio,vt satis abunde suprascriptum fuit,dicendū puto infra octo

illos

illos dies totum Capitulum administrare debere, posseque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione restringere breuiorem statuendo per tex. in c. ecclesia vestra vbi Abb notab. 1. de elect.

Secundo dubitatur. Quid si adesset discordia inter canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur. Resp. quod in hac controuersia magis idoneus, & habens qualitates Concilii remanere debet ceteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione vel confirmatione possit postea illum reuocare. Resp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæst. 10. sub nu. 7. nam vicarium posse ad libitũ remoueri ab eo cuius est vicarius modo solum habeat potestatem ab illo asseruit Nauar. cons. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin. 3. p. suæ Sum. tit. 19. c. 10. §. 2. in fine ita testatur se Paduæ consuluisse, arg. tex. in c. fin. de precar. tamen huiusmodi motio non debet fieri sine causa, cum absque ea variatio a iure improbetur ex annotatis per scribentes in c. publicato de elect. nec non ad fauorem Vicarii dici posset iustam, & rationabilem causam in reuocatione requiri, etiam si a Capitulo simpliciter, & sine certa temporis præfinitione constitutus esset, vel cũ adiectione clausulæ ad beneplacitum, quam clausulam non importare liberam voluntatem, sed ad arbitrium boni uiri referri debere uoluerunt Abb. in cap. uerum, nu. 6. de for. compet. Iaf. in l. si sic legatum nu. 6. de leg. 1. primo Felin. in c. 4. sub nu. 51. de const. Capyc. decis. 116. nisi ex communi loquendi usu pro libero arbitrio sumeretur sicuti apud Gall. refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæst. 8 num. 10. ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæst. 55. num. 21. & ratione comprobatur, quia si canonici pro libito eorũ voluntatis possent auferre uicario commissionem ei factam, sequeretur absurdũ. s. quod ipse uicarius segniter se haberet in administranda iustitia in canonicos particulares uel dependentes ab eis; hoc enim non procedit in uicario episcopi ad beneplacitum constituto, cum ad eius nutum possit libere remoueri arg. text. in l. iudicium soluitur. ff. de iudicijs concord. adductis per Sbroz. in tract. de uicar. episc. lib. 3. quæst. 32. siquidem episcopus iudicare potest de per se absque uicario, secus in Capitulo post octo dies, idque & fortius locum habere asserendum est in uicario Capitulari expresse electo durante Sedis uacatione, uel ad certum tempus determinatum ut eo magis sine iusta causa amoueri non possit ante tempus finitum alias Capitulum teneretur ad interesse Frecc. in tract. de sub feud. libro secundo authorit. 9. uerum in contrarium magna est authoritas D. Antonini loc. cit. loquentis in proprijs terminis. Inter iustas autem causas deponendi uicarium ab officio enumerantur sequentes, quarum prima est, quando in suo officio negligens admodum esset l. si. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. si quos C. de offic. præf. prat. & eo magis si ob eius negligẽtiam in iustitia non ministrata aliquis mortuus fuerit Boer. decis. 153. nu. 20. Secunda causa iusta esset, quando præuaricaretur in ipso officio illum male gerendo. s. vendendo iustitiam, & his similia faciendo Petr. Belluga in Spec. Princ. rub. 26. de priuat. offic. §. Princeps numero 6. quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarii ab eo constituti, nisi quanto citius sciuerit, eius delictum purgauerit, scriptum reliquit Pauin. loc. cit. sub numer. 22. Tertia causa iusta esset, quando appareret insufficiens in exercitio illius officii capitu. quamuis triste 7. q. 1. Boer. decisi. 149. numero 17. Menoch. has causas ex ordine colligens in addit. ad libr. 1. de arbitr. iudic. quæst. 55. num. 29. Neque ignorandum existente iusta causa posse Capitulum Vicarium reuocare, etiam si interpositum fuerit iuramentum, vel ab ipsis

canonicis sub certa pœna promissum de non reuocando, vt & contrauenientes nõ sint periuri nec pœnæ debitores efficiantur. D. Antonin. loc. præall. Paulo. d. q. 10. sub num. 7. Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 32. num. 7. An scilicet Capitulum possit ad libitum amouere Vicarium alias per ipsum electum seu confirmatum placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum ecclesiarum huc transcribere, quæ circa hoc & alia sancita reperiuntur inter Constitutiones, & decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanensis, & habentur apud acta eiusdem Ecclesiæ parte 1. pagina 306 & sunt prout sequuntur.

Comprobatur conclusionõ licere Capitulo sine caus. Vicariũ amouere.

Capitulum Sede Episcopali vacante Vicarium constituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor sit; quod si huiusmodi vir in Collegio, Capitulove non extat, alium de Capitulo, qui quam maxime potest idoneus sit, deligere poterit.

Eidem Vicarium semel electum mutare ob causam licebit, modo alium octo dierum spatio constituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metrolitanum, aut ad eius antiquiorem suffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione vero in controuersiam aut in dubium adducta, is electus censeatur, qui a Capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne vero œconomus, ceteri ve Officiales semel electi a Capitulo mutentur nisi electio etiam viuente Episcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijsve Officialibus absentibus, substitutorum electio ad Vicarium non ad Capitulum spectet.

Cum Vicarius, aliusue Officialis a suo munere amouendus erit, fas sit Capitulo Vicariũ ipsum, Officialesve ad reddendam rationem administrati muneris compellere, eosque pro modo culpę etiam non expectato nouo Prælato punire: qui nihilominus eandem administrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere possit, atq; in eos, quamuis per Capitulum absoluti essent, animaduertere vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod si mutare Vicarium ob causam licebit, sine causa non permittẽdum; Neque huic conclusioni obstabit auctoritas D. Antonini contrariũ asseuerantis, si quidẽ non est mirum si præfatus Doctor in eam descendit sententiam tunc temporis, quo Capitulum per se ipsum valebat iurisdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concilij Trid. omnino tenetur. Neque a præd. administratione erit illico remouendus nisi causa, quæ aduersus ipsum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quove spiritu d. opposito fiat, & nisi ex informatione capta aliquid substantiale appareat, quia non est indulgendum malitijs hominum, sed potius obuiandum l. in fundo, §. censuimus. ff. de rei vend.

Terminum octo dierum post mortem Episcopi præscriptum Capitulo ad constituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. sess. 24. capitul. 16. refertur sacram eiusdem concilij Congregationem declarasse currere Capitulo etiam a die scientiæ translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam, quando tamen a Summo Pontifice fuerit Episcopus absolutus a vinculo prioris Ecclesiæ, quia tunc dicitur proprie vacare sedes per translationem etiam ante adeptam possessionem secundæ ecclesiæ. Host. in sum. de translat. Episc. sub num. 6. Abbas in consil. 101. part. 2. Franc. Marc. decision. Delphin. 1098. & tunc cessare administrationem, & fructuum perceptionem censuit sacra Congregatio super causis Episcoporum, quicquid dicat Alphons. Hoied. in tract. de benef. in compat. part. 1. capit. 3. num. 12. Ex quo sequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad constituendum Vicarium, & successiue posse de per se administrare cũ voto consultoris in casib.

in

in quibus eo opus erit, sed ne Ecclesia, Ciuitas, Diœcesis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, consulo, vt Capitulum deputet personam, quæ nomine ipsius administret per septem dies, absque tamen facultate determinandi causas, & procedendi ad actus irretractabiles, sed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus obeundum sit idoneus, & attente considerare an expediat illum ad certum tempus constituere, an vero durante Sedis vacatione, an cum omnimoda potestate, an vero aliqua reseruare, & quæ, & pro dicta inuestigatione facienda omnes Canonici habentes uocem in Capitulo non semel, sed pluribus vicibus consulto per eum, ad quem spectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habetur, omniaque agere prævia Missa de Spiritu Sancto.

In casu vero in quo Vicarius constitutus non esset Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis, dare ei consultorem Doctorem, vt dicam num. 6 alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi beneuisum, partibus non suspectum, in casibus in quibus eo opus erit, ut fertur eandem Sacram Congregationem super causis Episcoporum censuisse, per quam fuit etiam dispositum, & pluribus Capitulis rescriptum, ut nequeat Capitulum amouere Vicarium sine causa approbanda prius ab ipsa Sacra congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio esset nulla.

4 Quarto dubitatur † An facta electione Vicarij uideatur translata omnis potestas a Capitulo in uicarium, ita ut nihil remaneat apud ipsum Capitulum. Resp. quod post uicarij electionem Capitulum non abdicat a se iurisdictionem, sed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per se ipsum facere uidetur, ex iuris regula, In commissione tamen Vicarij potest Capitulum sibi aliqua reseruare, ut colligitur ex dictis per Ioan. Guttierez lib. 1. canon. quæst. capit. 11. num. 10. dum inquit posse Vicarium rite a Capitulo Sede epis. Vacante cum plena, omnimoda, & libera potestate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, nisi id expresse in mandato, seu commissione denegetur, uel restringatur ad alia, reseruando cetera ipsi Capitulo. Prædicta amplia etiam quando Metropolitanus, uel alius ex episcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipsum Vicarium constitueret supplendo Capituli negligentiam, ut non per hoc Capitulum iurisdictione priuetur alijs uicibus, ex quo sequitur quod si Vicarius a Superiore constitutus ex hac uita migraret uel renunciauerit, uel decursum esset tempus ad quod creatus esset, possit denuo a Capitulo alter uicarius eligi, & non a Superiore, cum illa negligentia Capituli suggillet persona, non autem inducat iurisdictionis priuationem, cum Capitulum sit iudex ordinarius, & ad huius comprobationem cito ea quæ in simili scripta fuerunt supra in uerbo Archiepiscopi authoritas auth. 18. Per quæ non intendimus affirmare quod si Metropolitanus, uel is ad quem in hoc casu spectat supplere defectum, & negligentiam Capituli, differret Vicariam deputare, licere Capitulo pænitendo se de commissa negligentia ad uicarij creationem procedere, quia eo ipso quod lapsum est tempus dierum octo, ius est quæsitum ipsi Superiori, & fit executio ab ipso iure, seu Concilio transferente statim illam potestatem ad Metropolitanum, & ideo facta deuolutione non est locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in cap. fina. numer. 8. de suppl. negl. prælat. in 6. Hinc infertur etiam post uicarij Constitutionem ad Capitulum spectare, ne ecclesiastica libertas,

seu iurisdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctissimus D. N. D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit apostolicis literis tenoris sequentis, videlicet.

Dilectis filijs canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Neapolitanæ.

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos scriptis, deploratis iacturam, quæ a vobis, & ab insigni ista ecclesia nuper facta est in obitu venerabilis fratris nostri Archiepiscopi vestri Alphonsi Cardinalis Gesualdi, cuius animæ sempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc sacro Ordine amplissimi mortem doluimus, sed in Dei voluntate omnes conquiescere æquum est. Vos interea pro eo quod vos decet, cũ ecclesia ista, quam paterne amamus, & in visceribus Christi gerimus, pastore proprio viduata est, dare operam vt cultus Dei & ecclesiastica disciplina accurate conseruetur, & vos ecclesiæ eiusque iurisdictio, & libertas vbique sarta, & tecta sit neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet summa inter vos concordia procurate quam diligentissime, & agite quo ad Deo bene iuuante idoneum Pastorem, & Archiepiscopum, vt maxime cupimus, ecclesiæ isti præficiamus. vobis, filijs, apostolicam benedictionem nostram benigne impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris. Die vij. Martij 1603. Pontificatus nostri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua causa suspectus Vicarius a Capitulo deputatus. Respond. in eo casu ad Capitulum esse recurrendum ipsumque posse eligere arbitrios ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ proponuntur eo, scilicet modo quo episcopus potuisset, & ita Sacra Congregatio censuit, quod si causa suspicionis militauerint in eo casu, arbitror posse Capitulum illas causas a Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur, † An teneatur eligere personam de gremio ipsius Capituli. Resp. non esse de necessitate, si vero adesset idoneus ceteris paribus esset præferẽdus ex declaratione Sacræ Cõgregationis, quæ etiam voluit irritam esse electionẽ Vicarij nõ Doctoris, quãdo haberi potest doctor; Item quod si episcopus demortuus reliquerit Vicariũ non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere. Et quid si in Capitulo nullus ex canonicis adesset, doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipsis, an eidem possit deputari consultor. Resp. quod sic cum per constitutionem Leonis 10. incip. Regimini vniuersalis ecclesiæ. fol. 188. in Bulla. inter alia sit dispositum, quod iudices a Sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, assumere & secundum eius relationem iudicare teneatur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipsius Capituli, an debeat habere salarium ex bonis ecclesiæ vacandis. Resp. affirmatiue ac si esset quilibet extraneus, quia officium suum nemini debet esse damnosum. l. sed si quis ex signatoribus. ff. quemadm. testam. aper. & nemo tenetur suis stipendijs militare.

militare cap. cum ex officij. de præscript. illudque ei soluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipsius prælaturæ, & hoc expresse firmat Card. in clem. statutum. q. 7. de elect. & Imol. ibidem num. 13. Sbroz. de vic. episc. lib. 1. quæst. 55. nu. 7. Sed an possint ipsi canonici conuenire, & pacisci cum Vicario ab eis eligendo vt teneatur salarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter se, & alios canonicos vide Nauar. cons. 2. ne præl. vices suis in antiq. pro negatiua consulentem, quia in hoc admitteretur simonia, non tamen inciderent in pœnam extrauag. 2. de simon. etiam si reipsa participarent, quam non habere locū nisi in simonia commissa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipsemet in Man. confess. c. 23. nu. 111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius Capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu vt lucretur distributiones, an debeat sedere primus inter alios canonicos. Respondeo negatiue, sed debet sedere in loco sui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. num. 6. & Franc. num. 4. de appellat. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de authorit. magni cons. nu. 66. in illo enim casu consideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Meno. de arbit. iudic. lib. 2 cen. 1. casu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicarius Frecc. de subfeud. lib. 1. c. incip. Alia etiam fuit quæstio nu. 7. nisi consuetudine contrarium in aliqua ecclesia esset inductum. Nauar. cons. 2. de off vicar. in antiq.

Successiue hæsitare contingit de duobus. & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in processionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum; Ad quod respondendum videtur ei esse præferendum Archidiaconum, seu aliam dignitatem maiorem, & primam post Episcopum, cuius, maioritatis signa pulchre recenset Ioan. Andr. & Gemin. cap. pen. de offi. legati in 6. determinantes, quod in Ecclesijs in quib. Præpositus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpositus, etiam si Archidiaconus gerat vices Episcopi Sede Vacante: & tunc temporis imperet Præposito, quia illa potestas vti temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem, sequitur Felyn. in rubr. de maior. & obed. num. 10. & Nicol. Boer. in tract de Ordine. & præced. graduum vtriusque fori. p. 1. num. 21. & expresse in terminis nostris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Episc. q. 25. num. 20 Dubitatur secundo, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præsente ad effectum lucrandi fructus. Respondeo per infrascriptos Doctores videri quod sic, quia censetur esse in seruitio ecclesiæ ea ratione, cum magis commodum sit Ecclesiæ, vt deputetur vnus ad exercendam iurisdictionem, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, & discordias, quæ possunt oriri inter singulas Pauin. in tractat. de off. & potest. Cap. sed. vac. par. 2. q. 10. sub num. 5. cui concinit Rebuff. in prax. par. 1. tit. de Vicar. Episc. num 5. subnectens, quod consuetudo multarum Ecclesiarum illum absentem non excusat, sequitur Rota Ro. decis. 222. diuers. num. 6 par. 2. Verum in hoc casu quando scilicet Vicarius a Capitulo sede vac. de ipsius corpore eligitur, dum a choro absens, exercet officium suum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas distributiones percipere, dicendum putat Alex. Monet. in tract. de distrib. quotid. par. 2. q. 11. num. 83. rationibus, de quib. ibi per eum.

Quē locum in choro, & processionibus habere debet Vicarius Capitularis non Canonicus.

An Vicarius de Capituli gremio electus Sede vac. debeat in absētia fructus lucrari.

9 Nono dubitatur † An possit plures vicarios constituere. Resp. affirmatiue siue plures æque principales, siue vnum generalem, & alium foraneum, præsertim vbi esset ampla diœcesis Pauin. par. 2. quæst. 10. num. 6. Sbroz. de vicar.

episc.

episc.lib.1.q.50.num.2.ac etiam alterum vicarium monialium vbi episcopus viuens illum separatum constituebat vt obseruatur Neapoli.

Referretur Sacram Congregationem censuisse ex decreto Concilij sess. 24.c. 16.a Capitulo sede vac.vnum tantum Vicarium esse eligendum, ceterum non esse eo decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi præsertim immemorabilẽ. Et ego accepi obseruari, quod quando duo Episcopatus sunt vniti, & Capitula Cathedralium Ecclesiarum sunt separata, per obitum Episcopi constituuntur duo Vicarij, vnusquisque in sua Diœcesi.

Ad maiorem corroborationem sciendum est extare declarationem tenoris sequen.

Pro Capitulo Salernitano supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac.Conc.Trid.præfectis declarari subscripta dubia.

An Capitulum Sede vacante duos Vicario constituere possit, vt alternis mensibus Vicariatus munere fungantur, si ità ab immemorabili tempore consueuerit.

An item possit certum tempus in ipsa Vicarij deputatione præfinire, quo elapso eius iurisdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehensas, & nomine vestro Sacræ Congregationi Cardinalium Concil.Trid.decretorum ex Sanctissimi D.auctoritate interpreti, propositas, sic Congregatio ipsa (quod ad primam attinet) respondit, si legitime probetur immemorabilis consuetudo, posse vtique Capitulum huiusmodi Vicarios constituere, dum tamen illis qualitatibus sint prædicti, quas Trid.Conc.c.16.sess.24.requirit. Ad secundam respondit Capitulum tempus præfinire posse. Quam Congregationis de vtroque sententiam vobis notam esse volumus. Deus vos seruet incolumes, gratiæque suæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Vester in Domino.

A.Card.Caraf.

10 Decimo dubitatur † An Vicarius a Capitulo deputatus possit alium substituere. Resp.negatiue nisi in tribus casibus. Primus est quãdo ad modicum tempus & ex magna causa, ac non nimis frequenter alium loco sui relinquere. Host.in in c.clericos, de off. vicar. Zab.in clem.vnic. eod.tit.quæst.19. Secundus casus est vbi hanc potestatem in mandato specifice a Capitulo habuisset Pauin.par. 2.q. 10.consulens quod quando a Capitulo in commissione datur potestas substituẽdi, ad cautelam poni debent hæc verba videlicet (quem ex nunc nos ipsi constituimus.) Tertius casus est vt ex causa infirmitatis, vel alterius impedimenti possit delegare causas tunc pendentes idem Pauin.in eod.loc.sub num.21. quod ego intelligo de consensu ipsius Capituli, cuius nomine iurisdictionem exercet, alias si Capitulum se opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium constituere edicerem quod possit salua &c.

11 Vndecimo dubitatur † An inhibitio facta Vicario a Capitulo Sede vacante deputato afficiat successorem & modernum episcopum. Resp. quod non, ad effectum

effectum vt si ipse episcopus postea contraueniat inhibitioni, gesta per eum sint tanquam attentata reuocanda, Lancellot. in tract. de attentat. c. 20. limit. 28. nu. 5. dicens ita per Rotam. vltimo loco fuisse resolutum die 15. Decemb. 1574. in causa vt ibi per eum.

12 Duodecimo dubitatur, † An prædicta vendicent sibi locum extra casum mortis. s. quando episcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipse non prouidit. Resp. affirmatiue, quia longa absentia æquipatatur morti Cardin. in clem. vnic. 18. in fine de off. vicar. Vital. in clem. 1. §. volumus, quæst. 5. de for. compet. & ille dicitur esse in remotis cuius præsentia in breui haberi non potest c. vnic. §. fin. vbi Gemin. notat, ne Sed. vac. in 6 ad quod vide gl. in c. cum nullus. ver. remotis, de tempor. ordin. in 6 id. q. in facti contingentia Neap. seruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepisc. Neap. existebat in Polonia Nūcius Summi Pontificis relatum fuit supra in verbo authoritas Archiepiscopi nu. 22. fol. 76. idem est dicendum quando sedes episcopalis quasi vacaret iuxt. tex. in c. si episcopus, de sup. negl. prælat. in 6.

13 Decimo tertio dubitatur † quando expiret potestas Vicarij a Capitulo constituti. Resp. quod cessabit cessante potestate ipsius Capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit possessionem Pauin. d. q. 10. num. 19. Rebuff. in prax. tit. for. vicar. num. 20. nam vsque tunc Sedes habetur pro vacante Host. in c. olim el 1. de restit. spol. Felin. notabiliter cons. 40. num. 4. & sic nō sufficit quod ecclesiæ fuerit de episcopo prouisum, ac de eo a Papa sit nominatio facta Vitalin. in clem. 1. nume. 176. de hæret. & quousque super sua promotione non fuerint literæ confectæ, non poterit administrare vt habetur in extrauag. Bonifac. 8. incip. Iniunctæ sub titu. de elect. adeo quod nec ei liceat vicarium mittere. Abb. in c. qualiter, notab. 1. de elect. Vital. loc. cit. Ne prędictis repugnare videatur decisio Rotæ 182. inter nouissimas diuers. par. 2. quam allegat etiam Paris. lib. 7. de resign. benef. q. 23. num. 46. & seq. quæ in contrarium facere videtur. Aduertendum est, quod dicta decisio fuit postea reuocata, & ab illa recessum per aliam eiusdem Rotæ decisionem factam in eadem causa Burgen. Canonicatus, vbi etiā fuit reprobata opinio tenentium, quod ad hoc, vt per prouisionem a Sede Apostolica de Prelato factam cesset vacatio Cathedralis Ecclesiæ, sola expeditio literarum sufficiat, & sola scientia, absque illarum præsentatione, & intimatione Capitulo facta, prout attestatur Hier. Gonzalez in comm. ad reg. 8. cancel. gl. 15. num. 49. & in §. 2. eiusdem glo. num. 80. & infra, subdens hanc vltimam decisionē fuisse postmodum sæpius a Rota canonizatam, & sic vt Capituli potestas cesset, requiritur apprehensio possessionis Episcopatus cum literarum ostensione. Secundo cessaret Capituli potestas si a Sede Apostolica ecclesiæ vacantis administratio fuerit alteri commissa c. is cui, de elect. in 6. & talis administrator Capitulo æquiparatur, adeo quod poterit etiam Vicarius constitui Sbroz. de vicar. episc. lib. 1. q. 62. Tertio expirat quando a Capitulo eius potestas esset limitata scilicet, vt ad certum tēpus vices gerat, & tēpus esset decursum, & quod Capitulum id possit, colligitur ex Pauin. in d. quæst. 10. sub num. 6.

14 Dubitatur deniq; An † Vicarius Capituli Sede vacante finito officio teneatur stare syndicatui, & coram quo. Resp. quod sic, & tenetur reddere rationem administrationis nouo episcopo, & hoc esse speciale in vicario episcopalis iurisdictionis vt Sbroz. in d. tracta. lib. 3. quæ. 52. stante decreto Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 16. vbi id sancitur in hæc verba. Episcopus vero ad eandem ecclesiam vacantem propositus, ex ijs quæ ad eum spectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuscunque offi-

cialibus,

Et refertur Sacram Congregationem declarasse facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem ex causis comprehensis in c.11.13.& 14 Sess. 23. de ref. transire in Vicarium Capituli Sede Vacante quando tamen ex decretis eiusdem Concilij potest concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt possit approbare de vita, & moribus habentes priuilegium a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antistite cum approbatione Ordinarij de vita,& moribus,quia per talem attestationem non esset dare literas dimissorias, sed solum literas testimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur. Nau.cons. 19.de temp.ord.in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in præalleg. text. Concil. Trid.statuitur, vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat,an possit habere beneficium. Resp.quod prima facie videtur dicendum quod non,quia quod quis sit capax beneficij ecclesiastici est clericale priuilegium vt probatur in c.ex literis de transact. & in capit.2. de institut. Verum quia taliter ordinatus ex mēte Nauar.cons.20.de temp.ord.in antiq.hoc priuilegium non amittit ipso iure, sed debet illud amittere per sententiam, vel per exceptionem, sequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur,& ratio est quia Concil.Triden.vtitur verbo gaudeat,quod cum sit futuri temporis non infligitur pœna ipso iure iux. glos. receptam in reg. in pœnis de reg.iur.in 6.

Secundo dubitatur,Num habens literas dimissorias a suo episcopo continētes facultatem suscipiendi ordines a quocumque catholico Antistite si deinde antequā ordinetur,& sic re integra suus episcopus moriatur,possit virtute illarum ordinari. Resp.quod sic,vt determinat Card communiter receptus in cle.si.q.5 de elect. Nauar.in c.placuit,nu.163.de pænit.dist.6.& in cons.49.de temp.ord.in antiq.in 2.par.Romæ impr.fol.747.Hēric. Henriquez in sum.lib.10.de ordinis Sacram.c.22.in fine,hocque intrepide tenendum late demonstrat Ioan. Gutierrez lib.2.canon.q.c.17. extendens etiam in literis concessis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac.in casibus tamen,in quibus id potest f. vt finita Capituli potestate nihilominus validæ sint,nisi nouus episcopus eas reuocauerit antequā exequantur,& sortitæ fuerint effectum,consulit vero ibidem sub nu.12. ordinatoribus vt in vtroque casu si tempore præsentationis dictarum literarū corā eis sciuerint nouū prælatū atq; successorem possessionē eiusdē episcopatus cepisse, vel in episcopatu adesse illas non admittant,nisi reualidatæ, vel nouiter a successore cōcessæ,productæ fuerint,vel ab eius officiali generali ad id specialemandatū habēte,& hoc propter præsumptionem fraudis cū faciliter contingere possit, quod illæ sint reuocatæ,idque ordinandus subticeat,sicuti semel hoc fatetur accidisse,alias vero procul dubio poterint illas acceptare,& ipsarum virtute ordines in eisdē contentos cōmendatis conferre. Hęc ille,confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat c.si super gratia,de off.deleg.in 6.cap.si cui.de prab.eo.lib.& est comm.doctorum sentētia Gigas de pension.quæst.91.Rebuff.in prax. benef.tit.de gratia rationi congruit.num.2.Sylu.in verbo priuilegium,§.14 Nauar.optime in man.confess.capit 27.sub nume.253.in 4.recognitione Hinc idem voluit consil. 1. de priuil. in antiq. facultatem dispensandi episcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicendum in licentiam, quam quis haberet audiendi confessiones vt non desinat ualere per mortem concedentis, nisi fuerit concessa usque ad eius beneplacitum,iux. text. in capitul.si gratiose. de rescript, in 6. secus vero si fuerit apposita clausula,donec aliud decreuerit

Dimissoriæ non expirāt p mortē concedentis.

M 2 huius-

huiusque differentię ratione assignat Nauar.cons.2.de priuileg.in antiq.secus etiam vbi non simpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum,sed donec reuocauerit. Dec.cons.108.vel etiā si fuerit concessa ad certum tempus,quod adhuc expletum non esset,nisi postea fuerit ex causa per successorem reuocata arg.tex.in c.cum ad hoc.vbi Innoc.de cler.non resid.Card.& Imol.in d.clem.fin.

An possit concedere licētiam episcopo exercēdi pontificalia.

Vndecimo quæro,An capitulum Sede vacante possit concedere licentiam extero episcopo exercendi pontificalia in ecclesia vacante.Resp.quod sic,præterquā ordinandi subditos,vel eos qui sunt sub iurisdictione ipsius capituli Sede uacāte infra annum per dec.Concil.Trid.sess.7.c.10.de refor.Henriquez in sum.lib.10.de ordi.c 22.vbi intelligit conciliū de sæcularibus ordinandis,& apparet ex uerbis eiusdem Concil.post annum uero nullum dubium est,quo ad subditos ipsius capituli,& tunc neque obstabit idem Concil. Trid.sess.6.c.5. etiam quo ad exteros cum dimissoriis suorum superiorum ut tenet Nauar.in cons.21.de temp.ord. in antiq.& cons.44.eo.tit.in nouis.

Aduerte,quod Vicarius Capitularis Neap.Sed.Archiep.vacante infra annum renuit concedere licentiam Episcopo in Ciuitate,seu diœcesi Neap.commoranti ut præuio ipsius Vicarii examine, & approbatione ordinare possit regulares existentes de familia in Conuentibus præd.Ciuitatis,& uide decretum de ordinatione regularium relatum in uerbo ordo.

An indulgentias concedere.

Duodecimo quæro, An Capitulum Sede uacante possint concedere indulgentias,quas posset episcopus si uiueret iux. tex. in c.cum ex eo cum concord. de pænit.& remiss.Resp.omissis in hoc uariorum doctorum citationibus communiter teneri quod non, quia licet potestas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iurisdictionis,ut per D.Thom.3.senten.20.dist.q.4.art.2.est uere iurisdictio concessa episcopali dignitati c.accedentibus,de excess.prælat.de qua comm. testatur Zab.in cle.2.q.3.de pænit.& remiss.Pauin.p.1.q.4.attamen Ludo.Bologn.in suo tract.de indulg.ex professo hunc articulum tanquam frequentem, & necessarium examinando partem affirmatiuam tenet.Huic etiam parti uidetur inhętere Nauar.de iubil.& indulg.notab.31.nu.7.præsertim si Capitulum Sede uac.id haberet ex consuetudine Henriquez in sum.lib.7.de indulg.c.31. tutius tamen esset ut Capitulum hoc committeret alicui episcopo qui suo nomine hoc faceret ut in simili,scilicet in electo & confirmato in episcopum nondum consecrato inquit Zabar.loc.cit.& in terminis nostris Pauin.cum sequendo d.quæst.4.sub numero 5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum præsertim in his quæ celeritatem desiderarent, item ob contradictionem, ac discordiam quæ oriri posset inter singulos de canonicis commodius & expediens uisum fuit ut hanc iurisdictionem quæ penes ipsorum Capitulum residet uni committat, unumque ad illam exercendam deputet,iure, igitur optimo Sacrosanctum Cōc. Trid.sess.24.capit.16.sanciuit,ut infra octo dies &c.Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

2 Primo dubitatur † stante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere,quis interim administrabit.Resp. quod quamuis uideatur dici posse Archidiaconum debere tunc temporis uices Vicarii sustinere per text. in cap.1. & in cap. ad hæc.de off. Archid. idque etiam sentiat Iac. Sbroz.in tract.de uic.episc.lib.1.q.61.tamen quia ex diuersis non fit illatio,& dicta iura loquantur sede repleta,non autem Sede uacāte,quo casu de iure trāsit in Capitulū iurisdictio,vt satis abunde supra scriptum fuit,dicendū puto infra octo

illos

illos dies totum Capitulum administrare debere, posseque etiam præd.ctum numerum octo dierum pro Vicarij electione restringere breuiorem statuendo per tex. in c. ecclesia vestra vbi Abb notab. 1. de elect.

Secundo dubitatur. Quid si adesset discordia inter canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur. Resp. quod in hac controuersia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet ceteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione vel confirmatione possit postea illum reuocare. Resp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæst. 10. sub nu. 7. nam vicarium posse ad libitũ remoueri ab eo cuius est vicarius modo solum habeat potestatem ab illo asseruit Nauar. cons. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin. 3. p. suæ Sum. tit. 19. c. 10. §. 2. in fine ita testatur se Paduæ consuluisse, arg. tex. in c. fin. de precar. tamen huiusmodi motio non debet fieri sine causa, cum absque ea variatio a iure improbetur ex annotatis per scribentes in c. publicato de elect. nec non ad fauorem Vicarij dici posset iustam, & rationabilem causam in reuocatione requiri, etiam si a Capitulo simpliciter, & sine certa temporis præfinitione constitutus esset, vel cũ adiectione clausulæ ad beneplacitum, quam clausulam non importare liberam voluntatem, sed ad arbitrium boni uiri referri debere uoluerunt Abb. in cap. uerum, nu. 6. de for. compet. Ias. in l. si sic legatum nu. 6. de leg. 1. primo Felin. in c. 4. sub nu. 51. de const. Capyc. decis. 116. nisi ex communi loquendi usu pro libero arbitrio sumeretur sicuti apud Gall. refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæst. 8 num. 10. ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæst. 55. num. 21. & ratione comprobatur, quia si canonici pro libito corũ voluntatis possent auferre uicario commissionem ei factam, sequeretur absurdũ. s. quod ipse uicarius segniter se haberet in administranda iustitia in canonicos particulares uel dependentes ab eis; hoc enim non procedit in uicario episcopi ad beneplacitum constituto, cum ad eius nutum possit libere remoueri arg. text. in l. iudicium soluitur. ff. de iudiciis concord. adductis per Sbroz. in tract. de uicar. episc. lib. 3. quæst. 32. siquidem episcopus iudicare potest de per se absque uicario, secus in Capitulo post octo dies, idque & fortius locum habere asserendum est in uicario Capitulari expresse electo durante Sedis uacatione, uel ad certum tempus determinatum ut eo magis sine iusta causa amoueri non possit ante tempus finitum alias Capitulum teneretur ad interesse Frecc. in tract. de sub feud. libro secundo authorit. 9. uerum in contrarium magna est authoritas D. Antonini loc. cit. loquentis in propriis terminis. Inter iustas autem causas deponendi uicarium ab officio enumerantur sequentes, quarum prima est, quando in suo officio negligens admodum esset l. fi. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. si quos C. de offic. præf. prat. & eo magis si ob eius negligẽtiam in iustitia non ministrata aliquis mortuus fuerit Boer. decis. 153. nu. 20. Secunda causa iusta esset, quando præuaricaretur in ipso officio illum male gerendo. s. vendendo iustitiam, & his similia faciendo Petr. Bellugi in Spec. Princ. rub. 26. de priuat. offic. §. Princeps numero 6. quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarii ab eo constituti, nisi quanto citius sciuerit, eius delictum purgauerit, scriptum reliquit Pauin. loc. cit. sub numer. 22. Tertia causa iusta esset, quando appareret insufficiens in exercitio illius officii capitu. quamuis triste 7. q. 1. Boer. decisi. 149. numero 17. Menoch. has causas ex ordine colligens in addit. ad libr. 1. de arbitr. iudic. quæst. 55. num. 29. Neque ignorandum existente iusta causa posse Capitulum Vicarium reuocare, etiam si interpositum fuerit iuramentum, vel ab ipsis

M 3 cano-

canonicis sub certa pœna promissum de non reuocando, vt & contrauenietes nõ sint periuri nec pœnæ debitores efficiantur. D. Antonin. loc. præall. Paulo. d. q. 10. sub num. 7. Sbroz. in d. tract. lib. 3. q. 32. num. 7. An scilicet Capitulum possit ad ibitum amouere Vicarium alias per ipsum electum seu confirmatum placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum ecclesiarum huc transcribere, quæ circa hoc & alia sancita reperiuntur inter Constitutiones, & decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanensis, & habentur apud acta eiusdem Ecclesiæ parte 1. pagina 306 & sunt prout sequitur.

Cõprobatur conclusionõ licere Capitulo sine caus. Vt cariũ amouere.

Capitulum Sede Episcopali vacante Vicarium constituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor sit; quod si huiusmodi vir in Collegio, Capitulove non extat, alium de Capitulo, qui quam maxime potest idoneus sit, deligere poterit.

Eidem Vicarium semel electum mutare ob causam licebit, modo alium octo dierum spatio constituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metrolitanum, aut ad eius antiquiorem suffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione vero in controuersiam aut in dubium adducta, is electus censeatur, qui a Capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne vero œconomus, cæterive Officiales semel electi a Capitulo mutentur nisi electio etiam viuente Episcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijsve Officialibus absentibus, substitutorum electio ad Vicarium non ad Capitulum spectet.

Cum Vicarius, aliusue Officialis a suo munere amouendus erit, fas sit Capitulo Vicariũ ipsum, Officialesve ad reddendam rationem administrati muneris compellere, eosque pro modo culpę etiam non expectato nouo Prælato punire: qui nihilominus eandem administrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere possit, atq; in eos, quamuis per Capitulum absoluti essent, animaduertere vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod si mutare Vicarium ob causam licebit, sine causa non permittẽdum; Neque huic conclusioni obstabit auctoritas D. Antonini contrariũ asseuerantis, si quidẽ non est mirum si præfatus Doctor in eam descendit sententiam tunc temporis, quo Capitulum per se ipsum valebat iurisdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concilij Trid. omnino tenetur. Neque a præd. administratione erit illico remouendus nisi causa, quæ aduersus ipsum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quove spiritu d. oppositio fiat, & nisi ex informatione capta aliquid substantiale appareat, quia non est indulgendum malitijs hominum, sed potius obuiandum l. in fundo, §. censuimus. ff. de rei vend.

Terminum octo dierum post mortem Episcopi præscriptum Capitulo ad constituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. sess. 24. capitul. 16. refertur sacram eiusdem concilij Congregationem declarasse currere Capitulo etiam a die scientiæ translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam, quando tamen a Summo Pontifice fuerit Episcopus absolutus a vinculo prioris Ecclesiæ, quia tunc dicitur proprie vacare sedes per translationem etiam ante adeptam possessionem secundæ ecclesiæ. Host. in sum. de translat. Episc. sub num. 6. Abbas in consil. 101. part. 2. Franc. Marc. decision. Delphin. 1498. & tunc cessare administrationem, & fructuum perceptionem censuit sacra Congregatio super causis Episcoporum, quicquid dicat Alphons. Hoted. in tract. de benef. in compat. part. 1. capit. 3. num. 12. Ex quo sequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad constituendum Vicarium, & successiue posse de per se administrare cũ voto consultoris in casib.

in

in quibus eo opus erit,sed ne Ecclesia,Ciuitas, Diœcesis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur,consulo, vt Capitulum deputet personam, quæ nomine ipsius administret per septem dies, absque tamen facultate determinandi causas,& procedendi ad actus irretractabiles, sed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus obeundum sit idoneus, & attente considerare an expediat illum ad certum tempus constituere,an vero durante Sedis vacatione, an cum omnimoda potestate,an vero aliqua reseruare, & quæ,& pro dicta inuestigatione facienda omnes Canonici habentes uocem in Capitulo non semel, sed pluribus vicibus consulto per eum, ad quem spectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habetur, omniaque agere præuia Missa de Spiritu Sancto.

In casu vero in quo Vicarius constitutus non esset Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis, dare ei consultorem Doctorem, vt dicam num.6 alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi beneuisum, partibus non suspectum, in casibus in quibus eo opus erit, ut fertur eandem Sacram Congregationem super causis Episcoporum censuisse, per quam fuit etiam dispositum, & pluribus Capitulis rescriptum, ut nequeat Capitulum amouere Vicarium sine causa approbanda prius ab ipsa Sacra congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio esset nulla.

4 Quarto dubitatur † An facta electione Vicarij uideatur translata omnis potestas a Capitulo in uicarium,ita ut nihil remaneat apud ipsum Capitulum. Resp. quod post uicarii electionem Capitulum non abdicat a se iurisdictionem, sed illius exercitium tantum,nam qui per alium facit per se ipsum facere uidetur,ex iuris regula, In commissione tamen Vicarii potest Capitulum sibi aliqua reseruare, ut colligitur ex dictis per Ioan. Guttierez lib. 1. canon. quæst. capit. 31. num. 10. dum inquit posse Vicarium rite a Capitulo Sede epis. Vacante cum plena, omnimoda, & libera potestate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, nisi id expresse in mandato, seu commissione denegetur, uel restringatur ad alia, reseruando cetera ipsi Capitulo. Prædicta amplia etiam quãdo Metropolitanus,uel alius ex episcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipsum Vicarium constitueret supplendo Capituli negligentiam, ut non per hoc Capitulum iurisdictione priuetur alijs uicibus, ex quo sequitur quod si Vicarius a Superiore constitutus ex hac uita migraret uel renunciauerit, uel decursum esset tempus ad quod creatus esset, possit denuo a Capitulo alter uicarius eligi, & non a Superiore,cum illa negligentia Capituli suggillet persona,non autem inducat iurisdictionis priuationem,cum Capitulum sit iudex ordinarius,& ad huius comprobationem cito ea quæ in simili scripta fuerunt supra in uerbo Archiepiscopi authoritas auth.18. Per quæ non intendimus affirmare quod si Metropolitanus,uel is ad quem in hoc casu spectat supplere defectum, & negligentiam Capituli,differet Vicariam deputare, licere Capitulo pænitendo se de commissa negligentia ad uicarij creationem procedere, quia eo ipso quod lapsum est tempus dierum octo, ius est quæsitum ipsi Superiori,& fit executio ab ipso iure, seu Concilio transferrente statim illam potestatem ad Metropolitanum, & ideo facta deuolutione non est locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Geminian. in cap. fina. numer. 8. de suppl. negl. prælat. in 6. Hinc infertur etiam post uicarij Constitutionem ad Capitulum spectare, ne ecclesiastica libertas,

seu iurisdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctissimus D. N. D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit apostolicis literis tenoris sequentis, videlicet.

Dilectis filijs canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Neapolitanæ.

CLEMENS Papa VIII. Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos scriptis, deploratis iacturam, quæ a vobis, & ab insigni ista ecclesia nuper facta est in obitu venerabilis fratris nostri Archiepiscopi vestri Alphonsi Cardinalis Gesualdi, cuius animæ sempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc sacro Ordine amplissimi mortem doluimus, sed in Dei voluntate omnes conquiescere æquum est. Vos interea pro eo quod vos decet, cũ ecclesia ista, quam paterne amamus, & in visceribus Christi gerimus, pastore proprio viduata est, date operam vt cultus Dei & ecclesiastica disciplina accurate conseruetur, & vos ecclesiæ eiusque iurisdictio, & libertas vbique sarta, & tecta sit neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet summa inter vos concordia procurate quam diligentissime, & agite quo ad Deo bene iuuante idoneum Pastorem, & Archiepiscopum, vt maxime cupimus, ecclesiæ isti præficiamus. vobis, filijs, apostolicam benedictionem nostram benigne impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris. Die vij. Martij 1603. Pontificatus nostri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua causa suspectus Vicarius a Capitulo deputatus. Respond. in eo casu ad Capitulum esse recurrendum ipsumque posse eligere arbitrios ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ proponuntur eo, scilicet modo quo episcopus potuisset, & ita Sacra Congregatio censuit, quod si causa suspicionis militauerint in eo casu, arbitror posse Capitulum illas causas a Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur, † An teneatur eligere personam de gremio ipsius Capituli. Resp. non esse de necessitate, si vero adesset idoneus ceteris paribus esset præferẽdus ex declaratione Sacræ Cõgregationis, quæ etiam voluit irritam esse electionẽ Vicarij nõ Doctoris, quãdo haberi potest doctor; Item quod si episcopus demortuus reliquerit Vicariũ non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere. Et quid si in Capitulo nullus ex canonicis adesset, doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipsis, an eidem possit deputari consultor. Resp. quod sic cum per constitutionem Leonis 10. incip. Regimini vniuersalis ecclesiæ. fol. 188. in Bulla. inter alia sit dispositum, quod iudices a Sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, assumere & secundum eius relationem iudicare teneatur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipsius Capituli, an debeat habere salarium ex bonis ecclesiæ vacandis. Resp. affirmatiue ac si esset quilibet extraneus, quia officium suum nemini debet esse damnosum. l. sed si quis ex signatoribus. ff. quemadm. testam. aper. & nemo tenetur suis stipendijs militare.

militare cap. cum ex officij. de præscript. illudque ei soluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipsius prælaturæ, & hoc expresse firmat Card. in clem. statutum. q. 7. de elect. & Imol. ibidem num. 13. Sbroz. de vic. episc. lib. 1. quæst. 55. nu. 7. Sed an possint ipsi canonici conuenire, & pacisci cum Vicario ab eis eligendo vt teneatur salarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter se, & alios canonicos vide Nauar. conf. 2. ne præl. vices suis in antiq. pro negatiua consulentem, quia in hoc admitteretur simonia, non tamen inciderent in pœnam extrau. g. 2. de simon. etiam si reipsa participarent, quam non habere locū nisi in simonia commissa in ordine, vel beneficio voluit eiam ipsemet in Man. confess. c. 23. nu. 111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius Capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu vt lucretur distributiones, an debeat sedere primus inter alios canonicos. Respondeo negatiue, sed debet sedere in loco sui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. nu. n. 6. & Franc. num. 4. de appellat. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de authorit. magni cons. nu. 66. in illo enim casu consideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Meno. de arbit. iudic. lib. 2 cen. 1. casu 68. num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicarius Frecc. de subfeud. lib. 1. c. incip. Alia etiam fuit quæstio nu. 7. nisi consuetudine contrarium in aliqua ecclesia esset inductum. Nauar. conf. 2. de off vicar. in antiq.

Successiue hæsitare contingit de duobus. & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in processionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum; Ad quod respondendum videtur ei esse præferendum Archidiaconum, seu aliam dignitatem maiorem, & primam post Episcopum, cuius, maioritatis signa pulchre recenset Ioan. Andr. & Gemin. cap. pen. de offi. legati in 6. determinantes, quod in Ecclesijs in quib. Præpositus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpositus, etiam si Archidiaconus gerat vices Episcopi Sede Vacante: & tunc temporis imperet Præposito, quia illa potestas vti temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem, sequitur Felyn. in rubr. de maior. & obed. num. 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine. & præced. graduum vtriusque fori. p. 1. num. 21. & expresse in terminis nostris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Episc. q. 25. num. 20 Dubitatur secundo, Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præsente ad effectum lucrandi fructus. Respondeo per infrascriptos Doctores videri quod sic, quia censetur esse in seruitio ecclesiæ ea ratione, cum magis commodum sit Ecclesiæ, vt deputetur vnus ad exercendam iurisdictionem, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, & discordias, quæ possunt oriri inter singulas Pauin. in tractat. de off. & potest. Cap. sed. vac. par. 2. q. 10. sub num. 5. cui concinit Rebuff. in prax. par. 1. tit. de Vicar. Episc. num 5. subnectens, quod consuetudo multarum Ecclesiarum illum absentem non excusat, sequitur Rota Ro. decis. 222. diuers. num. 6 par. 2. Verum in hoc casu quando scilicet Vicarius a Capitulo sede vac. de ipsius corpore eligitur, dum a choro absens, exercet officium suum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas distributiones percipere, dicendum putat Alex. Monet. in tract. de distrib. quotid. par. 2. q. 11. num. 83. rationibus, de quib. ibi per eum.

Quē locum in choro, & processioni bus habere debet Vicarius Capitularis non Canonicus.

An Vicarius de Capituli gremio electus Sede vac. debeat in absētia fructus lucrari.

9 Nono dubitatur † An possit plures vicarios constituere. Resp. affirmatiue siue plures æque principales, siue vnum generalem, & alium foraneum, præsertim vbi esset ampla diœcesis Pauin. par. 2. quæst. 10. num. 6. Sbroz. de vicar.

effectum vt si ipse episcopus postea contraueniat inhibitioni, gesta per eum sint tanquam attentata reuocanda, Lancellot. in tract. de attentat. c. 20. limit. 28. nu. 5. dicens ita per Rotam. vltimo loco fuisse resolutum die 15. Decemb. 1574. in causa vt ibi per eum.

12 Duodecimo dubitatur, † An prædicta vendicent sibi locum extra casum mortis. s. quando episcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipse non prouidit. Resp. affirmatiue, quia longa absentia æquiparatur morti Cardin. in clem. vnic. 18. in fine de off. vicar. Vital. in clem. 1. §. volumus, quæst. 5. de for. compet. & ille dicitur esse in remotis cuius præsentia in breui haberi non potest c. vnic. §. fin. vbi Gemin. notat, ne Sed. vac. in 6 ad quod vide gl. in c. cum nullus. ver. remotis, de tempor. ordin. in 6 id. q. in facti contingentia Neap. seruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepisc. Neap. existebat in Polonia Nūcius Summi Pontificis relatum fuit supra in verbo authoritas Archiepiscopi nu. 21. fol. 76. idem est dicendum quando sedes episcopalis quasi vacaret iuxt. tex. in c. si episcopus, de sup. negl. prælat. in 6.

13 Decimo tertio dubitatur † quando expiret potestas Vicarij a Capitulo constituti. Resp. quod cessabit cessante potestate ipsius Capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit possessionem Pauin. d. q. 10. num. 19. Rebuff. in prax. tit. for. vicar. num. 20. nam vsque tunc Sedes habetur pro vacante Host. in c. olim el 1. de restit. spol. Felin. notabiliter cons. 40. num. 4. & sic nō sufficit quod ecclesiæ fuerit de episcopo prouisum, ac de eo a Papa sit nominatio facta Vitalin. in clem. 1. nume. 176. de hæret. & quousque super sua promotione non fuerint literæ confectæ, non poterit administrare vt habetur in extrauag. Bonifac. 8. incip. Iniunctæ sub titu. de elect. adeo quod nec ei liceat vicarium mittere. Abb. in c. qualiter, notab. 1. de elect. Vital. loc. cit. Ne prędictis repugnare videatur decisio Rotæ 182. inter nouissimas diuers. par. 2. quam allegat etiam Paris. lib. 7. de resign. benef. q. 23. num. 46. & seq. quæ in contrarium facere videtur. Aduertendum est, quod dicta decisio fuit postea reuocata, & ab illa recessum per aliam eiusdem Rotæ decisionem factam in eadem causa Burgen. Canonicatus, vbi etiā fuit reprobata opinio tenentium, quod ad hoc, vt per prouisionem a Sede Apostolica de Pręlato factam cesset vacatio Cathedralis Ecclesiæ, sola expeditio literarum sufficiat, & sola scientia, absque illarum præsentatione, & intimatione Capitulo facta, prout attestatur Hier. Gonzalez in comm. ad reg. 8. cancel. gl. 15. num. 49. & in §. 2. eiusdem glo. num. 80. & infra, subdens hanc vltimam decisionē fuisse postmodum sæpius a Rota canonizatam, & sic vt Capituli potestas cesset, requiritur apprehensio possessionis Episcopatus cum literarum ostensione. Secundo cessaret Capituli potestas si a Sede Apostolica ecclesiæ vacantis administratio fuerit alteri commissa c. is cui, de elect. in 6. & talis administrator Capitulo æquiparatur, adeo quod poterit etiam Vicarius constitui Sbroz. de vicar. episc. lib. 1. q. 62. Tertio expirat quando a Capitulo eius potestas esset limitata scilicet, vt ad certum tēpus vices gerat, & tēpus esset decursum, & quod Capitulum id possit, colligitur ex Pauin. in d. quæst. 10. sub num. 6.

14 Dubitatur deniq; An † Vicarius Capituli Sede vacante finito officio teneatur stare syndicatui, & coram quo. Resp. quod sic, & tenetur reddere rationem administrationis nouo episcopo, & hoc esse speciale in vicario episcopalis iurisdictionis vt Sbroz. in d. tracta. lib. 3. quæ. 52. stante decreto Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 16. vbi id sancitur in hæc verba. Episcopus vero ad eandem ecclesiam vacantem propositus, ex ijs quæ ad eum spectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuscunque officialibus,

prædicta Ecclesia nostri culpa aliquid detrimenti in spiritualib. & temporalibus patiatur, Nos dictis sacris Canonibus, & Concil. Trid decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus, & singulis Canonicis, infra tempus a dicto Concilio statutum ad Vicarium, qui vices nostras sustinere debeat, deputandum Congregatisque ijs, qui debuerunt voluerunt, & potuerunt interesse, habitisque interessentium votis de consensu, & voto eiusdem Capituli te Reuerendum N. de cuius probitate scientia, & sufficientia confisi, generalem in spiritualibus, & temporalibus Vicarium, nostrum in prædicta Ecclesia Cathedrali, Ciuitate, & Diœcesi, tenore præsentium deputamus, creamus, & constituimus (per menses sex . . .) (vel Episcopali Sede vacante) cum omnibus, & singulis facultatibus, priuilegijs, honoribus, oneribus, præeminentiis, & prærogatiuis, ad huiusmodi munus exercendum necessariis, & opportunis, Dantes tibi plenam, & liberam potestatem omnia, & singula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro a iure permittuntur, & proinde causas omnes tam ciuiles, quam criminales, & mixtas, etiam hæresis, & matrimoniales, audiendi prouidendi, & decidendi cum facultate excommunicandi, & censuras proferendi, cum voto tamen ordinariorum Consultorum nostræ Curiæ in sententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem a diffinitiua reparari non potest; nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare possumus, etiam si speciale mandatum requirant; Reseruantes nobis collationem beneficiorum, eorumque institutionem ad Capitulum spectantem, deputationem examinatorum, officialium, actuariorum, & ministrorum Curiæ, regimen Seminarij facultatem cognoscendi de causis suspicionum, & denegata iustitia, & constitis (seruatis de iure seruandis) alteri delegandi. Volumus autem, vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonsuram, (in casibus a Sacro Concilio Trident: Capitulo permissis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadragesima; ad dispensare in foro exteriori, etiam quo ad temporum interstitia, & casus reseruatos de nouo facere non possis, absque expresso nostro consensu capitulariter habito. Nec approbare Confes. ordinandos, & ad benef. obtinenda, nisi prævio examine ab examinatorib deputatis, quorum approbationes per Secr. annotentur in lib. In casu vero infirmitatis, vel absentiæ substituere non possis, vel causas delegare sed in his casib prouisio ad nos spectare debeat. Præcipimus itaque vniuerso Clero huius Ciuitatis, & Diœcesis alijsque huius Ecclesiæ iurisdictioni subiectis, quatenus te in Vicarium Officialemque nostrum generalem recipiant, tibique in omnibus præmissis pareant, & obediant. Dantes tibi vices, & voces nostras, &c Contradictores, & inobedientes pœnis, & censuris Ecclesiasticis compescendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum solutione salarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum præsentes scribi iussimus per Notarium nostræ Curiæ, & manu propria subscripsimus Datum in nostro Capitulo Cathedralis Ecclesiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam commissionem erit primo obseruandum, expedire Capitulo in ea aliqua specificare, nam si constitueret Vicarium simpliciter absque temporis præfinitione, eius officium durabit durante Sedis vacatione, si vero cum omnimoda potestate Capitulari, exercitium totius iurisdictionis transiret, in Vicarium, si simpliciter dicendo, Constituimus te Vicarium generalem in spiritualibus, & temporalibus, tunc dubium est, an transeant ea, quæ requirunt speciale mandatum, & quod minime transeant, diximus supra fol. 132. ex Feder. de Senis in cons. 40. quem etiam sequitur Pauin. in sæpius cit. tract. par. 2. q. 10. num. 17. Verum an hodie post Conc. Trid. hoc procedat, & similiter dicendum uidetur non transire, nam,

4 *Quanam Sortilegia inducant casum reseruatum.*
5 *Quando per apostasiam Regularis incurrat casum reseruatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando Regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quod dicatur iudicium regulare, seu legitimum.*
8 *Vt sit falsitas quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furto constituat peccatum mortale.*
10 *Lapsus carnis quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percussio non faciat casum reseruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in regularibus casum reseruatum.*
13 *Confessarii priuilegiati a quibus absoluere non possint.*
14 *Cautela ordinariorum in reseruatione casuum.*

CASVS RESERVATI.

1 PRÆTER Summistas sciendum est quod Casuum reseruatio† debet fieri ad finem vt populus Christianus huius metu a peccatis arceatur, & a recidiuis præseruetur, & licet sit in episcoporum arbitrio quos velint reseruare, expedit tamen vt quo ad fieri potest, sint perpauci, breues, & clari, & obseruare modum vt infra num. 14. quæ reseruatio debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus, Concil. Trid. sess. 14. capitu. 7. de quibus per Nauar. cap. 27. num. 259. & infra, & insuper debet ipse prælatus se facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confessariis absoluendi a casibus reseruatis, alias si sine causa denegaret, peccaret ratione quam affert Nauar. ex verbis D. Thomę in cap. placuit, nu. 119. de pænit. dist. 6. & si Deus benignus vt quid sacerdos austerus vult apparere? cap. alligant autem onera 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus superioribus Regularium est restricta prout sequitur Decretum Sanctiss. D. N. Clementis Papæ viij. super casuum reseruatione ab omnibus regularium superioribus obseruandum.

Sanctiss. D. N. qui iam pridem accurrate perpendit & re ipsa comperit quod reseruatio facultatis absoluendi Religiosos pænitentes a peccatis quibusdam grauioribus nisi superiores admodum prudenter, ac moderate illa vtantur nonnullos infirmiores qui interdum Superiori suo conscientiæ maculas detegere formidant, adducere posset in æternæ damnationis periculum, & spiritualis remedii desperationem.
1 *Ideo vt huic malo Sanctitas sua opportune prospiceret, decreuit, † vt nemo ex Regularium superioribus peccatorum absolutiones sibi reseruet, exceptis iis, quæ sequuntur aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.* Cōgruit tit. de pęni, & remissio.

1 *Veneficia Incantationes, Sortilegia.*
2 *Apostasia a Religione, siue habitu dimisso siue retento, quando eo prouenerit vt extra septa Monasterii seu Conuentus fiat egressio.*
3 *Nocturna & furtiua e monasterio seu Conuentu egressio etiam non animo apostatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis quæ sit peccatum mortale.*
5 *Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.*

6 Pro-

6 *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fætum etiam effectu non sequuto.*
7 *Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterii, aut Conuentus.*
8 *Furtum de rebus Monasterii seu Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.*
9 *Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.*
10 *Occisio aut vulneratio, seu grauis percussio cuiusque personæ.*
11 *Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superiorib. ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto ordine aut Prouincialis in prouincia matura discussione & consensu.

Non liceat Superioribus Regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios pro subditorum numeri maiori vel minori, ijque sint docti, prudentes, ac charitate præditi, quia non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam reseruatorum absolutio cõmittatur quando casus occurrerit, in quo eam debere committi, ipse in primis confessarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii, qui ad superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentissime ne ea notitia quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibusdam peccatis etiam non reseruatis a confessariis imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possit.

Atque ita per quoscunque Regularium superiores quicunque illi sint, obseruari mandauit. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac cuiusuis concilij etiam generalis Decretis nec non consuetudinibus, etiam ab innumerabili tempore obseruatis, aut regulis in generalibus seu prouincialibus capitulis æditis statutis, & in constitutionibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis Priuilegiis indultis, & concessionibus quibuscunque, quorum tenores hic pro expressis habere voluit, ceterisque in contrariam facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum die 26. mensis Maii. 1593.

Andreas Sorbolongus Secretar. visitat.

Sanctitas sua deinceps declarauit, & declarat, vt si huiusmodi regularium confessarius casus alicuius reseruati facultatem petentibus superior dare noluerit, possint nihilominus confessarii illa vice pœnitentes regulares, etiam non obtenta superiore facultate absoluere. & vide infra in verbo monasteria regularium inter Decreta Clem. 8. iussu S. D. N. D. Pauli. V. Romæ impressa, & ibidem a nobis relata.

Sciendum est etiam quod electio confessariorum approbatorum ab ordinario data regularibus, & monialibus vigore Bullæ cruciatæ, & aliorum indulto rum absoluendi a casibus reseruatis non extenditur ad eos confessarios, qui a suis Præla-

Prælatis non sunt deputati ut extat clem. 8. declaratio ut infra in uerbo Confessor.

ADDITIO. Quo ad primum casum non est ignorandum sub illis tribus superstitionum speciebus expresse prolatis, & explicitis comprehendi ceteras omnes species ex identitate, vel maioritate rationis, quia sunt eiusdem generis, namq; quando
3 *agitur de salute animæ, & de euitando peccato debet fieri extensio etiam iuris pœnalis. Ias. qui alios citat in Auth quas actiones num. 25. C. de sacros. eccles. & potius dicitur inclusio similium peccatorum quam extensio, vt patet ex titulo Codicis qui inscribitur de malef. & mathemat. & ceter. similibus. Est etiam sciendum quod*
4 *vt ea quæ attinet ad sortilegia inducant casum reseruatum in religiosis, necesse est vt sint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius summula in ver. Diuinatio, & in verb incantatio.*

Circa secundum declara decretum S. Pontificis intelligi debere in vero, & proprio apostata religione, & sic in religioso illo qui expresse, vel, tacite professus deserit religionem quam professus est sine transitu ad aliam cum animo non redeundi ad suam de quo loquitur titulus de apostatis. D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. & ibi Caiet.
5 *Nauar. notab. in conf. 1. de apostat. Distat tamen in hoc quando retrocedit a religione habitu dimisso, vel habitu retento, siquidem primo casu incidit etiam in excommunicationem latæ sententiæ. cap. 2. & ibi Doc. ne cler. vel monach in 6. in 2. casu quando habitum retinuit, esto quod animum reuertendi non habuerit, neque transeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter, & incidat in casum reseruatum non tamen est excommunicatus, & quid si deferret habitum, sed absconsum, & coopertum ita quod patenter non se exhibeat conspectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens dici possit habitum dimisisse, & per consequens sit innodatus sententia excommunicationis iuxt. tex. in d. cap. 2 vide Doctores præsertim Imol. & Vitalin. in clem. 2. super gloss. in verb. extrinseci, de vita, & honest. clericor. Oldrad. optime in consil 184. incip. Pater sancte. num. 12. vsque in finem Panorm. in c. Deus qui num. 4. de vita & honest cler. Nau. consi. 14. nu 4. de regular. in nou.*

Secundo declara decretum hoc non habere locum in religioso professo qui inconsulto superiore a sua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apostata, nec esse excommunicatus, neque esset casus reseruatus Inn. communiter receptus in cap. intelleximus in fine dc ætat. & qualit. quia non deserit religionem in genere, sed in specie Abb. in c. fin. num. 4. de apostat. & in cap sane num. 6 de regular. Caiet. egregie ad D. Thom. 2. 2. q 12. art. 1. Neque aduersantur. quod si quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Chartusiensium duntaxat excepta) conuolet absque debita licentia sit ipso facto excommunicatus per extrauag. Martini. 4. inc Viam ambitiosæ sub tit. de reg. inter communes, nam id non est ratione apostasiæ, sed propter transitum, vt recte aduertunt Caiet. loc. prox cit. & Nau. in d. conf. 1. de apost & dixi absque debita licentia, quia alias non esset excommunicatus licet sit priuatus omni voce actiua, & passiua in omnibus vicibus cle. 1. & ibi gl. In ver. officij, & Card. de reg. & ad pleniorem intelligentiam quando deserens religionem reputetur Apostata, & quando non, vide quæ scribit nouissime Menoch. de arb iud. Cent. 6. casu 546. a num. 28. vsque 46. in quo loco etiam reperies aliquas iustas causas per eum recollectas numero 40. propter quas Regularis professus posset habitum dimittere animo, tamen non deserendi religionem nec habitum ipsum.

Quo ad tertium quando religiosus vagatur extra monasterium, vel se celat ne inueniri possit tunc dicitur vagus & fugitiuus Pan. & alij in c. si de regular. per tex. in l. quis sit fugitiuus. ff. de edilit. edict. delatio autem habitus, vel ne intereſt tantū quo ad excommunicationis euitationem Oldrad conſ 202. & neutro modo apoſtaſiā incurrit quoties numquam habuerit animum recedendi a religione, nihil vero refert quo minus incidat caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 *Circa quartum quādo monachus dicatur habere propriū, declaratur per Doct. in c. cum ad monaſterium, vbi huius materię ſedes iacet. de ſtat. monac. quibus adde tex in cap exijt. §. porro de verb ſignif in 6 D Tho. 2. 2 q. 186. art. 3. D. Ant. in 3. par ſua ſum. tit 16. c 1. §. 11. Conc. Trid. ſeſſ. 25 de regul. c. 1. & 2. Syluestr. in ver. Religio. 6. nu. 7. Nau plene, & luculenter in cap. non dicatis nu. 17. & infra 12. q. 1. & in conſ. 75. de regular. in antiq quod eſt tertium in nou. ſub tit de ſtat. monac collocatum, ex quorum dictis facile liquebit quando religioſus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis ad hoc vt ſic caſus reſeruatus in hoc decreto cōtentus, & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare. & de eo viuere tangunt. Anton. Franc. in addit. ad Panor in fin. & Fel. num. 26. in cap cum M Ferrarienſis de conſtitut quod per Sacri Conc. Trid. congregationem indiſtincte diffinitum eſt vt quicquid fuerit moniali a parentibus donatum, relictum, vel eius labore, & artificio quaſitum, omne aſſignari debere in manu Abbatiſſæ, quæ ex eo primū prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quaſitum, ſed donatum, & reliquum in communem Monaſterij vſum eſſe conferendum. & quod quando moniales victui, & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſent, niſi ſuſtentētur artificio operū quæ manibus elaborarētur, hoc non prohiberi modo debita illarum clauſura. & honeſtas ſeruetur prout illarum inſtituta & Sac. Trid Conc. decreta poſtulant, reſponſum eſt Epiſcopo Cathaniæ.*

Ad hoc autem vt licentia prælati excuſet regulares a peccato proprietatis, & qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria reperies in præalleg. Doctoribus quib. viſum eſt addere ſequentia, & Primum quod ſi ſuperior conceſſerit monacho vſum ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcūque voluerit, eſſet in peccato mortali, & eſſet caſus reſeruatus quod amplio vt non poſſit monachus etiam ante monachatum conuenire, vt liceat ſibi habere vſumfructum rerum ſuarum ita ut in futurum poſſit detinere inuito Abbate. Panor. in conſ. 88 par. 1. num. 3 ratione ut ibi per eum limito in licentia perpetua quę valere cum confirmatione, & aſſenſu Sedis Apoſtolicæ idem Panor. in cap niſi eſſent circa finem de præb. ad quæ faciunt dicta per Nau. conſ. 20. de regul in antiq.

Secundum, quod ſi regularis dono aliqua acciperet vel a conſeruatorio bonorum caperet veſtes calceos, & ſimilia ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra votum & regulam, nec tamen eſſet proprietarius ſi ea detineret tanquam dependentia a voluntate prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primo, An ex diſpenſatione inferiorum Summo Pontifice liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos reddituus, aliaque bona immobilia uidelicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilii ſeſſ. 25. de Regular. cap 2.

2 An

2 An propter talem dispensationem, seu scientiam superiorum possidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia superflua a culpa, vel a pœna excusentur?

3 An superioribus asseuerantibus huiusmodi se licentias posse concedere fides adhibenda sit.

4 An superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debeant Regulares quo ad mobilium superfluitatem, & conuenientiam?

5 An superiore quantumuis requisito necessaria suis Regularibus negante, vel subtrahente, liceat ipsis clam, vel inuito eo illa sibi comparere, seu retinere.

6 Et quatenus liceat, an iidem liceat, cum necessaria ideo negantur, uel subtrahuntur, quia Monasterii facultates non suppetunt?

7 An dicti superiores regulares dictum capit. 2. declarare, & interpretare possint?

Ad primum Congregatio Concilii respondit non licere.

Ad 2. non excusari neque a culpa, neque a pœna ipso facto incurrenda.

Ad 3. Minime adhibendam.

Ad 4 Nisi de excessu arbitrii constiterit, vtique stare debere, habita videlicet ratione personæ, officii, & regulæ, statusque paupertatis, quam professi sunt, & ceterarum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere si præcisa necessitas sit ad indiuidui sustentationem, ceterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, vsque, adeo, vt si quid priuatim alicui delatum, vel ab ipso partum fuerit, id omne ad superiorē recte deferri oporteat, qui ex eo primum succurrat eius necessitati, cuius intuitu illud obuenerit, si peculiari aliqua necessitate vltra communem prematur, reliquum conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non posse.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

In Aliquibus Monasteriis monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ census, & annuos quosdam redditus & prouentus, seu fructus percipiunt sub diuersis contractuum speciebus. Nam.

Aliquæ in ipsarum persona emerunt certos redditus a personis laicis.

Aliquæ ab aliis monialibus.

Aliquæ ab ipsis Monasteriis.

Aliæ vero dederunt pecuniam monasterio, vt ex earum pecuniis fieret emptio nomine monasterii ad rationem septem, vel octo pro cētenario, & Abbatissæ dabant dictis moninalibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant singulis annis.

Aliquæ Monasteriis, seu eorum superioribus certas pecuniarum Summas manualiter pro monasterii indigentiis dederunt, pacto adiecto, uel etiam tacita conuentione adhibita, vt monasterium, seu Abbatissa certos redditus ad rationem tot pro centenario earum vita durante concedat.

Quæritur, An in huiusmodi casibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere absque incursu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant in pœnas per Conc. Trid. sess. 25. capit. 2. de Regu-

N 2 laribus,

laribus, in proprietarios inflictas, etiam si de licentia Abbatissæ, & ad Abbatissæ nutum, vel Conuentus, seu Monasterii nomine percipiant.

Congregatio Concilij censuit in nullo supradictorum casuum licere Monialibus dictos fructus, seu redditus percipere, & si perceperit incidere in pœnas propositas decreto. d. capit. 2. sess. 25. de regul. neque ab huiusmodi pęnis excusari ob licentiam Abbatissæ, quæ etiam dicti Concilij decreto in supradictis casibus concedere quidem prohibetur, sed debet pro suo munere ex Monasterij redditibus, vel eleemosynis, Monialium necessitatibus in die subuenire.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

Quo modo possit monachus habere ius testandi uide Couar. in capit. 2. num. 10. de testam. item qualiter in hoc circa aliquid se gerere possit absque nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis. vide Nauar. in d. cap. non dicatus, sub num. 22. & in man. cap. 27. num. 270. quod tanquam quotidianum est notatu dignum.

Postremo aduertant Regulares propter sanctam obseruantiam voti paupertatis id quod Card. Zab. in cons. 17. num. 5. asserit, nempe religiosum nec habere dominium pannorum quos in dorso defert ita vt dicere nequeat hæc vestis est mea ad instar serui, l. id vestimentum. ff. de pecul. item quod post professionem non habent neque velle, neque nolle. cap. fin. de testam. in 6. & cap. fin. de sepult. eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod absit) hæc sancta obseruantia non vigeret informantes conscientias suas largas ex proprio sensu, & qualiter regularis posset restituere ordini suo damna quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos descriptos per Nauar. in tract. de redit. eccles. monit. 20. q. 2.

Quo ad quintum. Ex eius verbis infertur secus esse in iuramento falso a religioso facto extra iudicium vt non sit casus reseruatus, sed locum quando iuridi-
7 ce interrogatus falsum deponeret in iudicio † regulari. [coram iudice vel prælato eiusdem ordinis & religionis, vel legitimo scilicet quoties examinaretur a Nuncio, Episcopo, seu quolibet alio delegato, hocque locum habet siue fuerit examinatus tanquam principalis, siue tanquam testis atque etiam siue falsum asseruerit, siue veritatem negauerit iux. tex in cap. 1. §. 1. de crim. fal.

8 Quo ad septimum. Quamuis ad esse falsificationis † vt sit punibilis, tria debeant concurrere de quibus per Syluest. & alios Sūmistas in verb. Falsarius, tamē ad incurrendum casum reseruatum sufficit scilicet quod sit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo. i. animo inferendi damnum licet non sequatur iactura.

Vide Nauar. in man. c. 17. sub num. 2.

9 Circa octauum ad determinandam quantitatem † quæ satis sit ad effectum constituendi culpam mortalem in aliquo furto licet etiam non desint qui asserant quantitatem furti quæ vere inducat mortale crimen debere pensari ad arbitrium boni, & discreti viri iuxta propositas qualitates in cōtingenti specie tamen in expositione huius decreti Pater Marius Andria diffiniuit, nēpe furtū mortale esse quotiescunq; quantitas rei subreptę pertingerit ad summā duorū Iuliorū, seu Carole-

carolenorũ ſumens regulam in attendẽdo valorem, ſeu æſtimationem mercedis diurnæ cuiuſque operarii circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter conſiderari poteſt quantitas duorum argenteorum, vel trium ad ſummum, & non ſoluere mercedem operario pauperi eſſet ei notabile damnum inferre, eo quod eſſet auferre victum quotidianum, cum ex illo denario diurno victum ſuſtentet Deuteron.c.24.& ſic peccatum mortale induceretur: qui enim negat victum interficit.l.necare.ff.de lib. agnoſc. Nec obſtat ordinaria illa obiectio quæ in hac materia fieri ſolet.ſ. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idque probatur quia iuriſconſultus in l.ſi oleum. §.fin.iuncta l.ſeq.ff.de dolo declarauit modicam quantitatem illa eſſe quæ non excedit ſummam duorum aureorum, & quod de modicis non ſit curandum, eſt tex.in l.ſcio.ff.de reſtit.in integ.& abſurdum videri quod anima condemnetur pœnis inferni pro re tam modica ſcilicet duorum carolenorum, nam reſpondeo prædicta procedere in foro exteriori ſcilicet quod pro modica ſumma a iure ciuili quis non puniatur eo quod deneget actionem doli, & non per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura l.nam hoc natura.ff.de condict.indeb. cum diuerſum ſit ius exterius a foro conſcientiæ, vt late habetur per Panorm.in cap.quia plerique, de immunit. eccleſ.Nauar.in c.nouit.notab.6.nu.79.de iudic. & inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argenteorum, ita etiam dici poſſet pro maiori ſumma, cũ anima ſit cunctis rebus prætioſior l. ſancimus C. de epiſc.& cler.& ſic daretur progreſſus in infinitũ, adeo quod oppoſitio de abſurdo euitando non vrget.

An autem hęc concluſio procedat non ſolum quando religioſus prędictam quãtitatem caperet vnica vice, ſed ẽt ſeparatim, & pluribus vicib. adeo quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniuncta conflarent, ſeu efficerent quantitatem notabilem duorum argenteorum. Reſpondeo, quod quamuis opinio communiter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem.ſ.quod eo ipſo, & vt primum peruentum fuerit ad illam ſummam peccatum mortale committatur ratione detentionis cum obligatione reſtituendi ſicuti poſt alios exprimit Couar. lib.1. variar. reſol.c.3.ſub nu.12.Nauar.in man.c.17.num.139.quam etiam ſectatus fuit prædictus P. Marius Andria non habita diſtinctione an interuenerit animus perueniendi ad illam ſummam, an non, reperi nuper eundem Nauar. in ſolenni conſ. 75.de regular.in antiq.nu.27.& conſ. 3. de ſtatu.mona. in nouis non negantem hanc opinionem eſſe probabilem, & cõmunem, & aſſerẽtẽ contrariã veriorem eſſe dummodo ipſe religioſus nõ intenderit expreſſe, vel virtualiter in aliqua illarũ vicium nocere in pluriquam tunc furabatur, & ad hunc animũ præſumendum multum facere an in capiendis illis minutiis habuerit memoriam prioris furti, vel poſterioris faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis, non autem in foro Dei, quod ſola nititur veritate cap.multi.2.q.1.

Eſset etiam furtum mortale, & caſus reſeruatus cum obligatione reſtituendi in religioſo qui ſurriperet rẽ ſacram licet pretio nummario nõ æſtimatur, vt ſunt reliquiæ & huiuſmodi. Et idem ſi ſurriperet aliqua reſcripta ſeu aliud, ꝙ eſset æſtimabile ſingulari pretio, & intereſse affectionis, qa res tãti valet, quãti ab eo ęſtimatur q̃ hẽt rem.l.vnic.C.de ſent.q̃ pro eo ꝙ intereſt proferunt. ſi vero religioſus clã ſurriperet, & conſumeret res comeſtibiles ex locis publicis nempe ex officinis conuentus, quæ ſunt expoſitæ periculo ꝓbabili poſset excuſari, vt non ſit caſus reſeruatus, tamen cauendum eſt. Domin. Bannes in D.Thom.2.2.quæſt.66.art.6.

N 3 Dice-

Diceretur etiam religiosus furtum committere & esset casus reseruatus, quoties ex pecunia quam accepit a suo superiore pro viatico, id quod superesset non restitueret ipsi superiori, sine cuius licentia non potest de eo, quod superfuit, disponere vltra summam duorum Iuliorum, etiam si consumeret in faciendo eleemosynam, & licet Religiosus in itinere possit facere eleemosynam vt inquit glos. in clem. 2. de vita & honest. cleric. illud intelligendum est cum tacita licentia superioris Diu. Thom. 2. 2 quæst. 32. art. 8. vel quod possit erogare constitutis in extrema necessitate Card. in d. clem. 2. vers. sed & tales, q. 4. & ratio per Nauar. assignatur in d. c. non dicatis, nu. 28.

10 Circa nonum sciendum per lapsum carnis † comprehendi omnes species peccati carnalis de quibus per D. Tho. 2. 2. q. 154. per plures articulos adeo, vt peccatum propriæ mollitiei, seu voluntariæ pollutionis etiam sine vlla commixtione tertiæ personæ opere consummatū, sit casus reseruatus, & quando per Capitulum generale, seu prouinciale iuxta potestatem a Summo Pontifice si bi traditam ad præsentem nonum casum superadderentur hæc verba, videlicet, (& quicquid est contra votum Castitatis quod in actum externum prodeat) tunc si solum intercessissent prouocatio, seu sollicitatio ad turpia, oscula tactus, seu amplexus impudici siue in propria siue in aliena persona, essent etiam casus reseruati, alias non.

11 Quo ad decimum. Ad cognoscendum † quando dicatur percussio grauis, seu enormis, mediocris, uel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur præter Doct. in c. peruenit, & in c. cum illorum, de sent. excom. uide Nauar. in man. c. 27. num. 91. & seq. & infra in uerbo excommunicatorum absolutio. Amplia in religioso qui uerberaret etiam Nouitium primi diei ut sit excommunicatus. cap. religioso. §. 1. de sent. exc. lib 6. & sit etiā casus reseruatus; limita in percussione graui, quæ per regularem facta fuisset in termino iustæ defensionis seruato moderamine inculpatæ tutelæ, quod quale debeat esse, & quādo in defensione adfuisse dicendū sit, vide constit. Regni incip. Pacis cultum, Aretin. in tract. de malefic. in verbo & dictus Titius se defendendo. Syluestr. in ver. Bellum 2. Nauar. in man. confess. c. 15. nu. 3. & in quibus con sistere habeat Boer. decis. 168. nu. 4. & infra, Mascard. de probat. conclus. 1126. a nu. 29. vsque in finem, & quando quis dicatur excessisse limites defensionis Menoch. de arbitr. iudic. libro 2. Cen. 3. casu 277. & quando non imputetur excessus, vt eo non obstante dici possit fuisse seruatum hoc moderamen gl. in c. significasti. verb moderamine, de homicid. Foller. in pract. crimin. rubr. recipiantur defensiones. num. 16. & in fragment. par. num 57. & 58. denique de hac defensione late habetur per Anchar. in capit. dilecto. de sen t. excommu. lib. 6.

Circa vndecimum & vltimum. Quibus rationibus prohibeatur literas alienas quæ clausæ sunt, aperire, vide per Nauar. in c. Sacerdos num. 10. & seq. de pœnit. dist. 6. quem refert Menoch. de arbitr. iud. casu 311. num. 12. Cent. 4. & de pœna aperientis literas alijs destinatas præter Bar. in l. Titio ff. ad municip. & Iason. in l. non dubium. num. 53. C. de legib. vide Abb. Felin. & alios in c. cum olim. el 2. de off. deleg. quibus ad materiam adde Syluestr. & alios Summistas in verbo falsarius. D. Anton. part. 2. tit. 1. c. 22. § 5. in fine Nauar. in ma. c. 18. nu. 53. & late Mo
12 noch. de arbitr. iud. cent 6. casu 538. † Vt autem religiosi propter impedimentū, retardationem, & apertionem literarum incurrant casum reseruatum necesse est quod manifeste sit peccatum mortale, esset enim tale si eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secundo si illud eueniret etiam sine tali intentione. Tertio eas proditorie scribentis aduersario ostendendo.

Non

Non esset mortale in manifesto inimico mittentis', vel illius cui mittuntur iuste timente per illas aliquod damnum sibi parari,'vel dubitante ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundo in reserante ac illas bono fine impediente. s. ad præcauendum aliquod malum iniustum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quando communiter tangerent ipsum,& tertium ei illas manifestando. Quarto non esse etiam mortale aperire literas, quæ non sunt alicuius momenti, neque continerent materiam grauem', sed leuem, an autem sit res leuis vel grauis facile dignosci potest, & rem grauem efficere posset illa perturbatio qua pars efficeretur dum id contra eius voluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius casus, secus si id fieret ex consensu præsumpto mittentis, vel bona fide spem ponendo in rat habitione,'eius' cui mittuntur. Quinto, vt non incidat in casum reseruatum religiosus malitiose frangens solum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel sigillum auferens, non tamen illas legens,'quia literæ non dicuntur aperte si sola ligatura sit dissoluta, nisi etiam fuerint lectę cum simus in pęnalibus in quibus debet fieri stricta interpretatio Bar. in l. si quis, in graui, §. si quis tabulas. ff. de Senatusc. Syllan. Felyn. in d. c. cum olim. Denique ceteris omissis qui per Summistas supplentur, non esset mortale in persona legitimam ad id faciendum potestatem habente, vt in prælato seu præfecto ipsorum Regularium cui publica lege id licet, & tunc iure suo vtatur c. non;'dicatis. 12. q. 1. Naua. in d. c. sacerdos. nu. 19. Summistæ loc. cit. hinc est quod de laudabili, & communi Religiosorum obseruantia missio, & acceptio literarum ipsis prohibetur sine superioris licentia, quod vltimum limitatur non procedere in literis necessariis, & vtilibus monasterio, quas iuridice possent ipsi regulares sine superioris voluntate dare, vel accipere, quales essent illæ quibus Regularis denunciaret delicta ipsius superioris arg. tex. in c. ex parte. de accus. vel literas a Papa impetratas super hoc acciperet. Inn. communiter receptus in c. cum I. & A. sub nu. 4. de sen. & re iud. Nau. in d. c. non dicatis, in 4. notab. in fine, & in cons. 33. nu. 4. de sen. excom. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas aliis directas aperiens, & aduersariis ostendens, adde Diaz. in pract. crim. can. c. 103.

Dantur tamen aliqui casus, in quibus Regularis habens casum reseruatum, potest absolui ab alio, quam a suo Superiore, indirecte vero', & cum obligatione, ut quam primum commode poterit pręsentet se Superiori a quo directe absoluatur; prout clare, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in sum. lib. 3. de pæn. c. 15. illud idem asserens eod. c. num. 3. in superiore monasterii, vt possit absolui ab inferiori cum prædicto onere se præsentandi.

Quæ breuiter annotasse sufficiant quo ad casus reseruatos tangentes personas
13 religiosorum, † quantum vero ad ipsos Confessarios tam regulares quam sæculares priuilegiatos circa absolutionem a reseruatis, sciendum est totum facultatem fuisse reuocatam, & moderatam per vniuersam Italiam tantum, vt sequitur.

Declaratio Decreti, quo prohibetur absolutio a casibus reseruatis.

Editum fuit alias a Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, Decretum super absolutione a casibus reseruatis eius, qui sequitur, tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E.'Cardinalium, negotÿs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita iustis, & grauibus causis id exigentibus, ac de Sā

ctissimi D. N. Clementis Papæ viij speciali mandato, viuæ vocis oraculo desuper habito, Sacerdotibus omnibus tam Sæcularibus, quam Regularibus per vniuersam Italiam extra Vrbem degentibus ad confessiones audiendas probatis quorumuis ordinum etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis Iesu, & generaliter quamcunque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit, ne quis eorum sub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel specifice scripto, aut viuæ vocis oraculo, vel per communicationem a Sede Apostolica, vel eius auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegiis, vel Societatibus aut Archicofraternitatibus sæcularium aut singularibus personis, seu alias quomodocunque sub quibusuis tenoribus formis, & clausulis, etiã derogatoriarum derogatorijs, ad cuiusuis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum instantiam concessarum, seu confirmatarum, alicui cuiusuis status, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam ecclesiasticæ, quam secularis, etiam Regiæ, vel Imperialis, ab vllo ex casibus clare, vel dubie in Bulla die Cænæ Domini legi solita contentis, vel alias quomodocunque Sedi Apostolicæ reseruatis, aut in futurum & per Sanctitatem suam, eiusque Successores pro tempore in eodem Bulla, vel aliter reseruandis nec etiam a Casibus, quos Ordinarij locorum hactenus reseruarunt, vel in posterum sibi reseruabunt, nullo casu etiam necessitatis vel impedimenti, nisi in mortis articulo seu cum noua, vel speciali Sanctitatis suæ, aut successorum suorum, vel ordinariorum quo ad casus ab ipsis tantum reseruatos, respectiue, impetrata in scriptis licentia, Ordinarij locorum exhibenda, absolutionis beneficium de cætero impendere audeat vel præsumat sed cum opus fuerit, pænitentes ad superiores legitimosque Iudices, suo accederre consulant; sub pœna contrafacientibus tam regularibus, quam Sæcularibus excommunicationis priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confessiones, & quæcunque officia, præturas, beneficia in posterum obtinenda, ipso facto, absque vlla alia declaratione incurrenda: super quibus a nemine nisi a Romano Pontifice habilitatio, dispensatio, aut absolutio, præter quam in mortis articulo, possit impartiri; Sanctitas enim sua (quatenus opus sit) facultates, & concessiones ipsas in hac parte vti cassas, & irritas haberi de cetero voluit, & vult, non obstantibus quibuscunque.

Præterea nouerint pænitentes, absolutionem si quam obtinebunt contra huiusmodi prohibitionem esse nulliusque roboris, vel momenti.

Et ne locorum ordinarii, quibus ius hoc reseruandorum casuum competit, pluriũ, quam opus sit, reseruatione subditis, aut confessarii in animarum salute procuranda cooperatoribus sint onerosi: monentur omnes, vt paucos, eosque tantum quos ad Christianam disciplinam retinendam, animarumque sibi creditarum salutem, pro cuiusuis Diœcesis statu, & qualitate necessario reseruandos esse indicauerint, reseruent. In quorum fidem, &c. Romæ die 9. mensis Ianuarii Anni 1601.

CVm autem dubia quædam ac difficultates circa eiusdem decreti interpretationem, atque obseruationem emersissent, eadem congregatio, ne vllus deinceps obscuritati, scrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus casibus vigore eiusdem Decreti reseruatis, intelligatur prohibita absolutio, speciali mandato eiusdem S. D. N. Clementis Papæ viij. similiter viuæ vocis oraculo super ea habito, ipsum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet sub eiusdem prohibitione illos tantum in posterum cõprehendi casus, qui in Bulla die Cęne Domini legi cõsueta cõtinētur. Ac præterea Violationis immuni-

immunitatis ecclesiasticæ in terminis Constitutionis felic. rec. Greg. xiiii. quæ in-
cipit: Cum alias nonnulli. Violationis clausuræ monialium ad malum finem. Pro
uocantium & pugnantium in duello iuxta Decretum Sacri Concilii Tridentini,
& Constitutionẽ fel. rec. Gregorii Papæ xiiii. incipientem, Ad tollendum. Inicien
tium violentas manus in clericos, iuxta Canonem, Si quis suadente, &c. 17.q.4.
ac iuris dispositionem. Simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam confiden-
tiæ beneficialis. Item omnes casus, quos ordinarii locorum sibi reseruarunt, uel in
posterum reseruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis casibus duntaxat, &
sublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confessiones eadem Sacra Congrega
tio vult, & mandat, dictum Decretum in sua firmitate, & pristino robore perma
nere: Ac præterea declarat eos quidem sacerdotes tam sæculares, quam Regula-
res, qui aliquo ex priuilegiis, indultis, & facultatibus in supradicto Decreto ex-
pressis suffulti fuerint, posse iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, usu an
te idem Decretum, receptas, & quæ sub aliis reuocationibus non comprehendũ-
tur, tantum, & non alias absoluere a casibus in præsenti declaratione non com-
prehensis: aliis vero sacerdotibus huiusmodi, priuilegia nõ habẽtibus, nihil de no
14 uo concedi † Sed ne locorum ordinarii, ad quos casuum reseruatio spectat, ea in
re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rursus magnopere admonẽ
dos censet, ut non passim, sed cum id videbitur communi bono expedire, atrocio
rum tantum, & grauiorum criminum absolutionẽ sibi reseruent, quorum reserua
tio ad Christianam disciplinam retinendam conferat in ædificationem, non au-
tem in destructionem cedat: ne alioquin Sacra menti pænitentię Ministrorum co
arctata potestate, Sanctæ Matris Ecclesiæ piæ menti contrarius effectus subsequa
tur Prohibet etiam, ne sibi superflue reseruent casus in Bulla die Cænæ Domini
legi consueta, & contentos, neque alios Sedi Apostolicæ specialiter reseruatos. Fa
cultatem vero, & licentiam absoluendi a casibus reseruatis quam in scriptis tantũ
concedi permittebatur, etiam sola viua voce concedi posse declarat. Ceterum ne
quis sacerdotum sæcularium, aut Regularium, sub prætextu, & per primo di-
ctum Decretum non fuerit sufficienter eorum specialibus priuilegiis derogatum
eidem Decreto sic, vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas sua Cõ
stitutionibus, & ordinationibus Apostolicis omnibus, in fauorem quoruncum-
que ordinum seu institutorum Regularium, aut Sacerdotum tam sæcularium,
quam regularium editis, nec non eorundem ordinum, seu institutorum, ac etiam
Eccles. & Monasteriorum, & aliorũ sæcularium, seu Regularum locorum
quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmita
te alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis, quoque indultis, & lite-
ris Apostolicis, etiam Mari magno, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis eisdem
ordinibus, seu institutis, ac etiam Ecclesiis, & Monasteriis, & sæcularib. seu Re-
gularib. locis, aut personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum qui-
busuis etiã derogatoriarũ derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausu
lis, necnõ irritantibus, & aliis Decretis etiã Motu proprio, & ex certa scientia, ac
de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viam cõ
municationis, seu extensionis concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & in
nouatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis teno
ribus, & formis, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ,
non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia ex
pressio habenda, aut alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si
de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, in-
serti

ferri forent, præsentibus pro expressis habens, quo ad ea, quæ præsentibus aduersantur, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogat, contrariis quibuscumque nõ obstantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card Floren. Episc. Prænestinus.

Hier. Aguechius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiscopum Neap. Illustrissime, & Reuerendissime Domine. Accipiet Illustrissima Amplitudo vestra vna cum hisce literis exemplum Declarationis, quam Sacra Congregatio S R. E. Cardinalium, negotijs & consultationibus Episcoporũ, & Regularium præposita, de expresso Sanctissimi Domini nostri mandato nuper edidit super Decreto de prohibita a solutione casibus reseruatis die 9. Ianuarij 1601. promulgato, quod in suis Diœcesibus Ostiensi & Neapolitana publicandum, ac studiose obseruandum diligenter curabit. Cum autem locorum ordinarii magna ex parte indicem, seu notam singulorum casuum a se reseruatorũ huc miserint, compertum est in hoc genere varie quid a variis admissum fuisse, quod aliqua emendatione indigeret, quosdam nimirum quædam reseruasse, quę iam Apostolica Sedes sibi reseruaret; alios alia, quæ minime expediebat, nonnullos vero in ea re modum excessisse, vt nullum fere superesset peccatum, quod non sibi vendicaret indifferens illa seruandi ratio, quæ (vt necesse erat) res plerasque leuis momenti, & alioquin Conc. Triden. aliorumque sacrorum Canonum sententiæ parum congruentes, complectebatur; Verum quia nondum satis hic explorata erat cuiusque loci conditio, ac necessitas, non potuit unicuique reseruationum huiusmodi sigillatim modus ac temperamentum, quod res poscebat, adhiberi. Nec sane debuit vna eademque regula omnibus ecclesiis præscribi, quandoquidẽ alia alibi magis conuenire certum est, & fieri vix potest, vt omnia omnibus in locis æque probentur, & prosit. Quæ cum ita sint, visum est eidem Sac Cõgregationi pręter illam declarationẽ, priuatas quoque literas ad singulos ordinarios mittere quibus moueant, vt simul ac eas acceperint omnes casus sibi iam olim reseruatos, adhibitis aliquibus pietate, & doctrina præstantibus viris, de integro discutiant, diligenterque examinent, & ad ipsius Decreti iam declarati normam accommodent, eorũ multitudinem hic resecantes, vt ad quam paucissimos, eosque maxime necessarios redigantur iidem casus, unde salutaris ille sequatur effectus, cuius causa hæc reseruandi atrociores quosdam casus Episcopis in sua cuique diœcesi tributa est auctoritas.

Præcipue vero hæc monenda censet Sac. Congregatio, vt videant ipsi ordinarii, ne illos casus promiscue reseruent, quibus annexa est excõmunicatio maior a iure imposita, cuius absolutio nemini reseruata sit, nisi forte propter frequentẽ, scandalum, aut aliam necessariam causam aliqui huiusmodi casus nominatim reseruandi viderentur, neque casus, in quibus absolutio nisi cum restitutione, vel executione eorum, ad quæ pænitentes tenentur, non confertur, neque illos, qui ẽt si mortale peccatũ inducãt, circa res tamen parui momenti versantur, & frequẽter inter idiotas euenire solent, vti damni dati, & similium. In peccatis etiam carnalibus reseruãdis multa vtãtur circũspectione, propter periculũ scãdalorũ, in iis maxime

maxime personis, in quas ob accessum ad confessarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios, suspicionis aliquid cadere potest. Postremo eã potissimum ineant, ac sequantur rationem, quæ consideratis diligenter cuiusque Prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propensione magis in domino expedire videbitur. Postquam autem ab ijs peracta, descriptaque fuerit hæc moderatio, vnusquisque eam primo quoque tempore ad me perferendam curet, addita insuper causa, quæ cuiusque casus reseruationem potissimum suaserit. Hoc. n. S. D. nostro deliberatum est, vt postmodum singulæ huiusmodi reseruationes distinctius examinentur, pro perfecte tandem, adiutrice Dei gratia, opportunum iis incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipsius Sanctitatis suæ mandato idem ordinarii monentur, vt per totam suam Diœcesim, ac præsertim iis locis qui a ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti sunt, Pœnitentiarios, aliosque Sacerdotes constituant, ac delegent, quibus facultatem absoluendi a casibus sibi reseruatis, concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs Confessariis si opus sit etiam viua voce impartiri: Idque maxime in solennioribus, & præcipuis anni festiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiusmodi sacerdotũ copia ad peragendam confessionem, alliciantur, quia alioquin plerique vel ob idipsum omittere possent, si necesse haberent pænitentiæ ministros, quibus indigent, longius quærere. In eam igitur curam quantum in se erit sedulo incumbet Illustriss. Amplitudo vestra, vt hæc omnia ex Sanctitatis suæ, & Sacræ Congregationis mente, debitæ executioni mandentur, ea diligentia, eoque zelo vbique adhibito, quem optimus quisque Pastor erga animarum sibi creditarum salutem præ se ferre debet. Vt autem apud se, successoresque suos, perpetuum extet monumentum, quid hic circa totam hanc reseruandi rationem deliberatum sit dabit operam, vt hę literę vna cũ ipso Decreto, ac Declaratione in publicis suarum Curiarum episcopaliũ actis integre describantur. Eas verum cum primum acceperit dignabitur facere nos ea de re certiores, missura postea quantotius fieri poterit, expetitum nouæ resuationis indicem ex præscripto huiusce mandati confectum. Quæ omnia mandante ipsa Sac. Congregatione ego Illust. Dominationi vestræ scripsi Deum precatus, vt eandem quam diutissime incolumen tueatur. Romę die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam amplitudo vestra Illustriss. operam dare, vt prelatis inferioris ordinis exẽptis, seu nullius Diœcesis, si qui sint in sua Prouincia, innotescat Decretum hisce literis inclusum, tum etiam hæc reliqua, quę ei scribuntur super casuum reseruatione.

Illustriss. & Reuerendiss. Dominationis vestrę.

humillimus seruus.

Alex. Card. Floren.

Ex prædictis summarium distincte recolligendo habes quod Sanctissimus D N. derogando omnibus priuilegiis amplissime Prohibet quibuscunque confessariis sacularibus, & regularibus, ne vigore ipsorum priuilegiorum.

Absoluant in casibus contentis in Bulla die Cœnæ clare vel dubie.
Violationis immunitatis ecclesiæ in terminis Const. Greg. 14.
Violationis clausuræ Monialium ad malum finem.

Prouoca-

Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilii, & Constitutioni Gregorij 13.

Iniicientium manus violentas in clericos iuxta cap. si quis suadente ac iuris dispositioneus.

Simonia realis scienter contractæ.

Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus casibus quos locorum ordinarij sibi hactenus reseruarunt, aut reseruabunt.

Etiam in casu necessitatis, & impedimenti.

Nisi mortis articulo, vel

Habeant licentiam nouam specialem a Sede Apost. vel ab Ordinarijs in scriptis, vel in viua voce.

In alijs Casibus, qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates absoluere Dummodo ante decretum essent vsu recepta, vel non reuocata.

Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.

Pœna quo ad Confitentes Nullitas absolutionis.

Quo ad Confessarios excommunicationis priuationis officiorum dignitatum, Beneficiorum. Inhabilitatis ad ea in posterum obtinenda.

Et ipso facto incurrunt absq; vlla declaratione.

Et a nullo dispensari, habilitari, vel absolui possunt, nisi a Sede Apost præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confessiones, sed hodie est sublata.

Quod Ordinarii.

NON *reseruent casus contentos in Bulla Cœnæ Domini.*

Non specialiter reseruatos Sedi Apost.

Non promiscue eos, quibus annexa est excommunicatio maior a iure imposita, cuius absolutio nemini est reseruata Nisi iudicauerint aliquos nominatim reseruandos, propter frequentiam, scandalum, aut aliam necessariam causam.

Non eos in quibus non datur absolutio, nisi facta restitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adsit peccatum mortale, tamen versantur circa res parui momenti, & quæ frequenter euenire solent inter idiotas. } *vt damni dati, & similium.*

Non in Carnalibus, vbi adest periculum scandalorum, vel vbi cadere potest aliquid suspicionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non passim, modum excedendo.

Reser-

Referuent.

Paucos, resecando multitudinem.

Quam paucissimos, eosque maxime necessarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint necessario reseruandos, ad retinendam disciplinam in aedificationem non in destructionem Ad animarum salutem.
Vt non sequatur effectus contrarius pia menti Sanctae matris Ecclesiae.
Quos expedire iudicauerint considerata diligenter cuiusque prouinciae, & populorum moribus, Natura, propensione, pro cuiusque Diaecesis statu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure est imposita excommunicatio propter frequentiam scandalum, aut aliam necessariam causam.

Postremo animaduertendum id quod passim asseritur, scilicet per obitum episcopi casuum reseruationem cessare, intelligi debere de casibus, quos ipse episcopus sibi reseruauerit, sicuti communiter solent episcopi vti his verbis scilicet nobis reseruamus, quia cum sint lati ab homine ipso sublato & ipsi extinguũtur, secus vero de casibus a iure episcopo reseruati, de quibus per Syluestr. in verbo Casus, sub num. 3. quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda absolutio a successore, vel a Capitulo Sede Vacan. succedẽte in eius iurisdictione, & illud idem affirmandum, quoties casuum reseruatio esset facta ab episcopo viuente per modum statuti, seu perpetuae constitutionis, veluti decernendo, quod absolutio ab eis fieri non possit, nisi a nobis vel episcopo qui, pro tempore fuerit, vel reseruando Curiae seu sedi episcopali, tunc enim non expirat nisi fuerit facta reuocatio a Successore, vel a Capitulo Sede Vacante, vt infra dicetur, ad quae faciunt tex. in cap. fin. de offic. lega. in c. 2. §. statuto de constit. in 6. & dicta per Nauar. in man. cap. 27. num. 2. & sub num. 74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod vltra ea quae habentur in Constitutione Sixti 4. relata in extrauag. commu. de reliqui. & vene. Sancto. & in Sac. Conc. Trid. sess. 6. in princip. §. vlt. adest constitutio Pii 5. fol. 1100. in Bullario Romae publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionibus dispu tetur de Conceptione Gloriosae Dei genitricis MARIÆ, qua & innouantur quae per fel. rec. Sixtum Papam 4. & Sac. Conc. Trid. statuta fuerunt incip. Super specula, & infra, &cet. & est tenoris sequentis.

Cõgruit titu. de reliq. & vene. San.

Constitutio S. D. N. Pij PP. V. Ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione gloriosæ Dei genitricis Mariæ, quæ & innouantur, quæ desuper per fe. re. Sixtum Papam IIII. & Sacrum Tridentinum Concilium statuta fuerunt.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

SVper speculam Domini, viribus licet exiguis, cõstituti: prophetæ solicitudinem imitantes, die noctuque ad diuersos Ecclesiæ status nostræ mentis aciem intendimus, studiose prouidentes, vt communi Domino ab omnibus gradibus fideliter seruiat, vt ac illis maxime, quibus digniora ministeria diuini Spiritus fauore credita sunt, inter quos diuini verbi prædicatores adnumerandos esse nemo dubitare poterit, qui eorum munus ab ipso Domino consecratum, Apostolis præcipue iniunctũm fuisse animaduertet, qui si adepto gradu digne fungerentur, euangelizantes pacem, annunciantes bona, prædicantes salutem, non solum vox eorum dulcis, verum & speciosi pedes viderentur, & fraternæ salutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini, Verum quod neque sine animi dolore accepimus, nec referre possumus; quidam diuersorum ordinum Regulares, Clericique seculares, omissis quæ diuinæ maiestatis gloriam, & sanctissimæ Dei genitricis, aliorumque diuinorum venerationem atque fidelium pietatem, promouere poterant, quod Apostolus in quibusdã arguit, languẽt circa quæstiones, & pugnas uerborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, & contentiones, ceteraque vitiorum monstra, potissimum vero cum de gloriosæ Virginis Mariæ Conceptione sermo inciderit, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quæ corde credere ad iustitiam, ore confiteri ad salutem necessarium est. Quibus illud prophetæ conuenire videtur, dicunt, ait Dominus cum ego non sim loquutus cum Sancta Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum Magistra, & doctrix disciplinæ de ea re hucusque; non definierit, nemo, absque temeritate, præiudicate, vel alterius partis sententiam damnare potest, & quasi desint præclarissima inuentricis gratiæ merita, quæ nec angelica quidem lingua satis digne referri possunt, & cum ex illo vberrimo fonte, puteoque aquarum viuentium, non possint saluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum vtilitate, atque dulcedine, reficeretur, ad dissipatas Cisternas occurunt, stultas scilicet, & sine disciplina quæstiones, quæ generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri sapientes qui capiunt, vtiliter percipere valent, præsertim quoniam, vt experimento didicimus ipsorum concionatorum, qui ad quæstiones huiusmodi proponendas facilius erumpere solent, maior numerus materiæ difficultatem prorsus ignorantes, neque intelligentes, quæ loquuntur, aut de quibus affirmant, simplicium animos, indiscretæ deuotionis obtentu, vel potius loquacitatis, & ostentationis effectu, ad tumultus & simultates concitant, quos tumultuantes atque dissidentes componere, sedareq; potius oportebat. Cumque paruulis in Christo lac infundere, prouectis solidum cibum apponere deberent, dum in huiusmodi controuersiis interminatis versantur, omnibus vbera proferunt arentia, quod non absque maledictionis nota legimus in propheta. Nos igitur

tur qui prædecessorum nostrorum saluberrima decreta pro viribus salua esse cupimus, potissimum, illa, quæ a sacrosancta synodo Tridentina denuo sunt confirmata, liberam cuique facultatem relinquentes opinandi huius controuersiæ quamlibet partem prout, vel magis pium, vel magis probabilem esse iudicauerit. Prædictorum igitur, concionatorum, aliorumque contentioni, atque temeritati, populorumque scandalis occurrere studentes. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, statutum fe. re. Sixti iiii. Prædecessoris nostri, super ea re, quod a præfata synodo innouatum est (illud præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plene & sufficienter expresso, & inserto habentes) apostolica authoritate tenore præsentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius a cunctis obseruetur perpetuo statuimus, & ordinamus, ac per apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cuiuscunque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersiæ altera vtra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate asserendo propriã sententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipsa quæstione, cuiusuis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumat. Qui contra fecerit suspensionis pœnam a diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, & quocunque prætereа gradu siue dignitate, vel administratione fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus, & ad eadem vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ ipso etiam facto sit obnoxius, super quibus nisi a Romano Pontifice pro tempore existente dispensari, siue absolui non possit. Et nihilominus aliis pœnis, si opus fuerit a proprio prælato pro delicti mensura infligendis subijciatur, prout subijcimus. Ceterum quamdiu per Apostolicam sedem, altera pars diffinita non fuerit, oppositaque sententia condemnata liceat viris doctis in publicis Academiæ disputationibus, siue generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi alias interi sunt, qui rem capere possunt, nec scandali vlla subest occasio, de illa quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partem, vel asserere, vel impugnare, dum tamẽ neutra, veluti erronea præiudicetur, seruenturq; illa omnia, quæ a dicto Sixto prædecessore nostro statuta sunt, quorum singula, vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas, duximus innouãda, & innouamus per præsentes. Vt autem hæc nostra Constitutio, & præmissa omnia ad eorum omnium, quorum interest, notitiam congruentius peruenire possint in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna suspensionis ab ingressu ecclesiæ etiam eo ipso incurrenda, si in his, quæ mandamus exequendis se negligentes exhibuerint præcipimus, & mandamus, omnibus & singulis locorum ordinariis, ac eorundem Vicariis suffraganeis, & officialibus quibuscunque, & aliis singulis ad quos quomodolibet spectat, & pertinet, quatenus huiusmodi nostram constitutionem singulis suæ diœcesi svel districtus Prædicatoribus, & aliis quibus expedire iudicauerint opportune insinuent, & publicent, ac insinuari, & publicari faciant. Et ne quis in posterum quoquomodo ignorantiam de præmissis possit prætendere, aut se contra præmissa, valeat excusare. Volumus, & similiter eadem authoritate decernimus quod præsentes litteræ per aliquos ex nostris Cursoribus in Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis ac principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, valuis, ac in acie Campi Floræ de Vrbe de more publicentur, & affigantur, & illis inde amotis remaneant in eisdem locis earundem exempla affixa, quę publicatio,

&

& affixio, ita omnes ad quos spectat afficiat, & arctet, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis indultis, & literis Apostolicis, quibusuis personis etiam quantumcunque qualificatis, & in quacunque etiam Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quauis alia dignitate, & honore constitutis, etiam quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant quomodolibet concessis, quæ eis contra præmissa in aliquo suffragari non posse decernimus, Cæterisque contrariis quibuscunque. Volumus insuper, & decernimus quod præsentes vim perpetuæ, & irrefragabilis constitutionis obtineant, & quod illarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus litteris adhiberetur, si ostensæ, vel exhibitæ forent, Regula Cancellariæ nostræ Apostolicæ quacunque in contrarium disponente, non obstante. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, statuti, ordinationis, mandati, subiectionis, innouationis præcepti voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo septuagesimo, pridie Cal. Decembris Pontificatus nostri anno Quinto,

Cæ. Glorierius,

H. Cumyn.

ANno a natiuitate Domini nostri Iesu Christi Millesimo quingentesimo septuagesimo, indictione Decima tertia, Die vero septima mensis Decembris Pōtificatus Sāctissimi in Christo patris & Domini nostri Domini Pij diuina prouidētia Papæ Quinti anno quinto, retroscriptæ literæ apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in basilicarū Sancti Ioānis Lateranēsis, & principis Apostolorū de Vrbe ac Cācellariæ Apostolicæ valuis & acie Campi Floræ dimissis illarū copiis affixis per nos Ioannē Andreā Panizzam & Petrum Aloysium Gaytam, prælibati S. D. N Papæ Cursores.

Camillus Cherubinus Magister Cursorum.

Romæ Apud Hæredes Antonii Bladii Impressores Camerales. Anno. 1570.

Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine statutum fel. rec. Sixti IIII. prædecessoris nostri, super ea re quod a præfata Synodo innouatum est (illud præsentibus, ac si de verbo ad verbum esset insertum, pro plene & sufficienter expresso, & inserto habentes Apostolica auctoritate tenore præsentium, confirmamus & approbamus, atque vt deinceps efficacius a cunctis obseruetur perpetuo statuimus, & ordinamus, ac per Apostolica scripta mandamus, quatenus nemo cuiuscunque ordinis, gradus conditionis, vel dignitatis existat, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersiæ alterutra parte disputare rationibus, vel doctorum authoritate

tate asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo, vel de hac ipsa quaestione, cuiuis pietatis, aut necessitatis praetextu vulgari sermone scribere, vel dictare praesumat. Qui contrafecerit suspensionis poenam a diuinis absq; noua declaratione ipso facto incurrat, si modo fuerit in sacris constitutus, & quocumq; praeterea gradu siue dignitate vel administratione fungatur illis omnibus sit ipso iure priuatus, & ad eadem vel similia munera obtinenda perpetuae inhabilitatis censura ipso etiam facto sit obnoxius, super quibus nisi a Romano Pontifice pro tempore existenti dispensari, siue absolui non possit. Et nihilominus alijs poenis, si opus fuerit a proprio praelato pro delicti mensura infligendis subijciatur, prout subijcimus. Ceterum quamdiu per Apostolicam Sedem, altera pars diffinita non fuerit, oppositaq; sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiae disputationibus, siue generalium aut Prouincialium capitulorum, vel vbi alias intersunt qui rem capere possunt, nec scandali vlla subest occasio de illa quaestione disserere, & argumentis vtramlibet partem, vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti erronea praeiudicetur seruenturq; illa omnia, quae a dicto Sixto praedecessore nostro statuta sunt, quorum singula vt praefertur, etiam quantum ad alias poenas duximus innouanda, & innouamus per praesentes.

SVMMARIVM.

1 Constitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem a Sede Apostolica antequam publicentur.
2 Quid sit Concilium Prouinciale per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties.
3 Quomodo, & qui vocandi, & quam in eo vocem habeant.
4 Quo tempore & loco, & de termino ad comparendum, & recedendum.
5 Quando potestas statuendi deuoluatur ad accedentes.
6 De excusationibus non venientium, & quae non admittantur.
7 Quomodo possint compelli, & de poena contumacium.
8 An possit peti charitatiuum subsidium pro accessu.
9 De ordine illud celebrandi, & sedendi.
10 Quis in eo praesidens, & iudices sint, & quomodo pronunciandum.
11 De quibus causis possit Concilium Prouinciale cognoscere, quam iurisdictionem habeat, & super quos.
12 Ad quem ab eo appelletur, & quid si allegetur suspectum.
13 De eius potestate in statuendo, & quid in eo praecipue agendum.
14 Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.
15 Quinam habeant potestatem absoluendi a censuris per illud latis.
16 Ecclesiae Archiepiscopales, & Episcopales Regni Neapol. quae sint, & celebrent Cōcilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod hodie per constitutionem Sixti V.
1 Concilia Prouincialia postquam fuerint celebrata eorum statuta transmittuntur ad Sanctiss. D. Papam, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione, & exequutione Concil. Triden. recognita, & approbata deinde publicantur, vt patet ex constitutione eiusdem Sixti Romae publicata die 23. Martij 1504. incip. Immensa. Et quoniam de Concilio Prouin-

O

Cogruit titul de consit: Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impressum de anno 1589. qui cum non facile reperiatur hic inserendum esse censui recognoscendo, & addendo.

Inter ceteras sollicitudines quæ Metropolitano incumbunt ea non minima reputatur conuocare scilicet Concilium Prouinciale de quo breuiter, vtiliter, & ordinate scripturus nonnullas ponam quæstiones ex sacris canonib. varijsque Doctoribus ac locis non sine maximo studio, labore, atque vigiliis elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Concilii illusq; progressum, atq; tractatum, & ad præstantiam Archiepiscopi in eo pertinentes. Diuino igitur inuocato auxilio dici-
2. mus † hanc Concilii Prouincialis conuocationem ad Metropolitanum spectare c. si episcopus c. si quis episcoporum c. quoniam c. propter 18. disti. c. sicut olim. de accusat. c. 1. de pœnis in 6. ipse namque est caput huius congregationis, & propterea ad ipsum spectat huiusmodi conuocatio. Card. Alex. siue Prepositi. in d. c. si quis episcoporum, & Concilium Prouinciale dicitur quia præsentat ecclesiam Prouinciæ Abb. in cap. graue in fi. de præben. & in d. c. sicut, vbi etiam de triplici conciliorum differentia post glo. in sum. 17. dist. quorum etiam diffinitiones ponit Io. Paul. Lancel. lib. 1. institu. iur. cano. in titul. de ecclesi. constit. & declarat in sua glo. vel appellatur, quia regulariter fit, & congregatur in prouincia authoritate Archiepiscopi Metropolitani, qui omnibus episcopis, prælatis, & clericis prouinciæ præesse dicitur. Bero. in c. 1. de iudi. & sine authoritate Metropolitani non inferioribus illud congregare Card. Alex. notat in d. c. propter. el 2. Sede tamen Metropolitana vacante episcopi prouinciæ se congregare possunt ad illud celebrandum Archid. & Gemin. in c placuit nu. 2. & in d. c. propter vbi Io. de Cur. crema. Card. S. Sixti nu. 8. ac Card. Alex. in c. de conciliis in 3. notab. & in d. c. placuit 18. dist. Petrus de Mõte episcopus Brixien. in tract. Monarchiæ conciliorum c. 2. nu. 9. Vgonius episcopus Famagustanus in tractat. quem inscr. psit de Conciliis Synodia. Vgonia in prę iudiis q. 5. & in 3. par. fol. 154. Henri. Botteus de Synodo episc. par. 1. num. 43. ad quem tamen finem, quoties, & quid sit tractandum in eo, habetur in d. c. propter c. quoniam 18. dist. & c. sicut, de accusat. iusta etiam causa illud conuocandi est cũ aliqua magna oritur dubitatio, quæ alias comode non posst diffiniri. Card. Alex. in c. multis. in 4. notab. 17. dist. etiam potest conuocari pro corrigendo episcopo, prout in c. 1. 34. dist. & quando immineret necessitas, potest congregari ante tempus statutum idem Card. in d. c. de conciliis Bon. in d. par. 4. nu. 54. sed Archiepiscopo non licet ante receptionem pallii illud conuocare, c. quod sicut §. præterea, de elec. & ex his patet responsio saltem remissiue ad primam quæstionem, quæ erat præmittenda, videlicet, quid illud sit, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties, & de conciliis Prouincialibus, vide quod nouissime fuit decretum per Conc. Trid. sess. 24. de refor. c. 2.

ADDITIO. Verba Conc. Trid. sunt ista videlicet) Prouincialia (concilia sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus controuersijs cõponendis, alijsque ex sacris canonibus permissis renouentur Quare Metropolitani per seipsos, seu illis legitime impeditis. Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilij, & deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ nõ prætermittat Synodum in prouincia sua cogere; quo episcopi omnes, & alij qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis ijs quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. Nec episcopi comprouinciales prætex-

prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Iidem episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant in cuius synodo Prouinciali cum aliis interesse debeant & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent ac obseruari faciant. in reliquis omnibus eorum exemptiones & priuilegia salua, atque in integra maneant. Synodi quoque diœcesanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium ecclesiarum, etiam annexarum debeant ii qui illarum curam gerunt quicunque illi sint synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quam episcopi, & alij suprascripti negligentes fuerint pœnas, sacris canonib. sancitas, incurrant hactenus verba Conc. Trid. Est autem Concilium Prouinciale conuentus episcoporum coactus ab habente potestatem congregandi vocatis vocandis de iure, vel consuetudine. Nauar. cons. 4. num. 3. de verb. signif. in antiq. vbi etiam inquit posse Concilium Prouinciale congregari ad aliquas particulares causas in congregatione ipsius expressas ex mente Innoc. in cap. graue. num. 7. de præb. iidem ex verbis Conc. Triden. supra relatis colligitur hodie cessare potestatem Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac suffraganeos conuocandi licet ante ipsum Concilium Trid. id poterat, vt per Pauin. in tract. de offic. & potest. cap. Sede. vac. par. 1. q. 7. sub num. 3. & Bott. de syno. par. 1. num. 43.

An autem electio semel facta Metropolitani ab episcopo exempto, vt ad eius synodum Prouincialem conueniat, possit postea mutari. Resp. quod non, sed semper in futurum ad illam accedere tenetur, eiusque electio ligat successores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro, † quomodo & qui vocandi. Resp. Metropolitanum conuocare concilium ad statutam diem per literas, & sufficere vnicam citationem cap. si episcopus, & ibi gl. 27. dist. Gemin. & Franc. in c. 1. de pœnis in 6. & episcopi prouinciæ vocandi sunt, & ire tenentur, vt in præall. iuribus habetur ex quo tex. in d. cap. si episcopus. notat Card. Alex. quod suffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale, nisi a Metropolitano sint vocati, in tantum quod si suffraganeus videret omnes alios episcopos consuffraganeos ire ad concilium, si ipse non esset vocatus, nõ tenetur ire nisi in præcedẽti cõcilio, si ipse nõ esset uocatus, nõ tenetur ire, nisi in præcedenti concilio fuisset deliberatũ de futuro celebrãdo cũ assignatione loci, & tẽporis, tunc qui fuissent præsentes non forent necessario ulterius uocandi, uel nisi essent uocati per edictum generaliter. Card. Iacobatius in tract. de concilio lib. 2. art. 4. q. 5. fol. 102. & ratio est, quia in ijs in quibus est necessaria denunciatio, prout hic non sufficit scientia, ubi uero sola scientia est de substantia, non requiritur de necessitate denunciatio, & ita procedit reg. eum qui de reg. iur. in 6. quæ potuisset obstare, ut ibi per Io. And. & Fran. formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis, uide in fine Concil. Prouin. Mediolan. 4. & 6. & in cerem. episc. lib. 1. cap. fin.

Tertio quæro quid de Abbatibus. Resp. quod Abbates etiam intersunt Concilio Prouinciali c. ex ore, de priuileg. capit. ut apostolicæ. eod. titu. in 6 & an accedere teneantur, uide Gemin. & Card. S. Sixti, & Alex. in cap. episcopus. 18. dist. Doct. in d. tract. par. 2. sub num. 4.

ADDITIO. Quando tamen habent populum, & membra non exẽpta, quibus appellatur ad Archiepiscopum clarum est, quod tenentur accedere, vt in iuribus præall. & Abbates habentes populum, & territorium propriũ, iurisdictionemque

episcopalem excercentes intra ambitum ipsius Prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur episcopi Comprouinciales, & possunt dici suffraganei, nam cum habeant iura episcopalia ac proprium territorium & celebrent de per se synodum diœcesanam, dicuntur ordinarij locorum, & appellatione ordinarij comprehenduntur. gl. notab. iuncto tex. in c. ordinarij de off. ordin. lib. 6 quorum Abbatum multi sunt in Regno Nep. qui obtinent plurima castra de quibus per Frecc. in tracta. de subfeud sub rub. de origine baronum c. 3. nu. 28. & isti funguntur vice triũ personarũ. s. Abbatis in monasterio erga monachos, Prælati, seu Antistitis erga populum, et domini iurisdictionis temporalis ciuilis, seu mixtæ (si habent) erga laicos: qui etiam omnibus prælatis inferioribus præferuntur arg. text in c. 1. de ætat. & qual. plene per Lancel. Conr. alios cumulantem in templo omnium iudic lib. 2. c. 7. nu 18. quibus competere possunt non solum ea, quæ sunt dignitatis, & iurisdictionis episcopis, verum etiam ea, quæ sunt ordinis episcopalis de quibus in c. quamuis Chorepiscopis 68 dist. in c. quanto de consuetud. in c. aqua, de consecr. eccles. vel altar. & in c. accedentibus, ubi Panor. de exceff. prælat præter tria videlicet, conferre ordines sacros, consecrare basilicas, & altaria, & conficere chrisma, prout patet ex priuilegijs quibusdam Abbatibus a Sede Apostolica concessis. Insuper isti in concilio sedent post episcopos, ut per Pet. de Monte in tract. monarch. concil q. 5. nu. 4. et per Campeg. in tract. de auctor. Sac. Conc. c. 7. & tanquam locorum ordinarij in Cõ. Prouinciali habẽt vocem decisiuã, vt per Alph. Aluarez. in speculo iuris Pontificij & Cæsarei c 51. §. 2. fol. 208. & tunc de eis in decretis debet fieri mẽtio, vt obseruatum fuit in synodo Prouinciali Sipontina celebrata de mẽse Ianuarij 1567. Manfredoniæ, attento proœmio tenoris sequentis videlicet. Nos Ptolemus Gallius S. R. E. tit. S Pancratij presbyter Cardinalis Comensis, ac Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopus Sipontinus de consilio & assensu Reuerẽdissimorum DD. Episcoporum, Abbatum, & aliorum nostræ Prouinciæ Ordinariorum in Prouinciali Synodo Sipõtina hac statuimus, & sancimus & infra ampliatur vt accedere teneãtur etiã si in capite essent exempti, notat Gemin. in d. c. vt Apostolicæ nu. 4. Secundo ampliatur in commendatarijs perpetuis constitutis in sacris ordinibus habentibus propriũ territorium, curam animarum, ac episcopalem iurisdictionem ex adductis per Nauar in consil 3. nu. 2. de fil presb. & cons. 5. de sponsal in antiq limita vt non omnes Abbates seu commendatarij habeant vocem decisiuam in Concilio Prouinciali, sed illi tantum, qui habent iurisdictionem episcopalem, & alia vt supra, licet habeant insignia episcopalia scilicet, vsum mitræ & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apostolico, cum habere vocem decisiuam, si etiam iurisdictionis, Campeg. in d. tract cap. 7. & 15. Si tamen concilio prouinciali non placuerit consulenda erit Sacra congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti habentes populum intra fines Prouinciæ existentem, a quorum sententijs immediate ad Sedem Apostolicã appellatur, & non ad Archiepiscopum teneatur ad Concilium Prouinciale accedere, & videtur dicendum, quod sic si quidem episcopi exempti a quorum sententiis ad S. Põtificem appellatur tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decre Conc. Trid. supra relati, ergo eo magis Abbates respectu populi exẽpti, tutius enim erit consulere Sanctam Sedem Apostolicam, an scilicet mens Conc Trid. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quarto quæro quid de Capitulis ecclesiarum? Resp. quod Capitula cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilij, non autem ad deci-

decidendum,& possunt comparere per procuratores cap. fin. de his quæ fiunt a prælat.fine conf.Cap.vbi Abb.num.4.dicit procedere etiam in negotijs non tangentibus Capitula,& Card. Zab.in c.graue q.5.de præb.tenet semper vocandos esse ad Conciliũ Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori.Bott.in d.tract. par.2. num.42.itaberque Capitulum vocem consultiuam, formulam literarum quibus Capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur. vide in fine voluminis actorum ecclesiæ Mediolañ. fol.359.

ADDITIO.Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis vacaret sedes,Capitulum Cathedralis ,seu Metropolitanæ succedens in iurisdictione est ordinarius iudex, & debet de necessitate vocari, & potest comparere per Vicarium generalē cum speciali mandato dandi vocem decisiuam , cum sit iurisdictionis, quæ transit in capitulum Sede Vacante, vt satis abunde fuit demonstratum, supra, & in verbo capitulum Sede vacante si tamen concilio prouinciali non placuerit consulenda erit Sacra congregatio.Notandum etiam est quod Sacra Congregatio censuit Capitula Collegiatarum quasi episcopalem iurisdictionem habentia ad Synodum Prouincialem esse uocanda.

Quinto quæro quid de alijs,Resp.quod ad Concilium prouinciale nedum debent venire episcopi,verum etiam alij inferiores , qui se læsos esse existimant,sed episcopi veniunt vt diffinitores,isti autem pro iustitia consequenda d.cap. propter.vbi Card.Alex.in 1.notab.18.dist.

Sexto quæro qui debeant omnino vocari, Resp.quod de necessitate ad illud vocandi sunt episcopi,& non alii Innoc.Host.& Zab.in d.cap.graue.de præb.Abb. in disputat.1.num.29 & sequuntur communiter Doctores, vt refert Card. Alex. in d.c.propter el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra episcopos adessent alij ordinarij locorum habentes episcopalem iurisdictionem vt dixi supra in addit.ad tertiam & 4.quæstio.Item vbi fuisset prouisum de episcopo qui nondum esset consecratus,licet non dicatur episcopus ante consecrationem glos.in clem. dignum de celebr.miss. & per plura citata a Felin in cap. eam te.de rescript. Nauar. in man.confess cap.27 sub num 67.si tamen est electus & confirmatus, & possessionem adeptus poterit interesse concilio, votare arg.tex.in cap.transmissam vbi glo. de ele.& per ea quæ dicit Abb in c accedentibus de exces.prælat.Campegi.de Concil.c.15.eique & synodum consecrare licebit suam synodum conuocare.Bott. de Synod.part.1.& ideo erit de necessitate vocandus.

Septimo quæro.Quid si episcopus vocatus moritur,Resp.quod si citato episcopo,& eo mortuo fuerit prouisum de alio ante inchoatum Concilium ex illa citatione non arctaretur successor Card. Iacob.in d. tractat.de conc.lib.1.articul.4. quæst.6.

Octauo quæro, quid si episcopus non reperitur in diœcesi, Respon.quod episcopi,qui non sunt in suis diœcesibus, sed extra eas necessario non sunt personaliter citandi ad concilium Prouinciale Card. Alex.in cap.peruenit.in 4. notab.18. dist. verum in Prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obseruauimus literas Metropolitani directas episcopo absenti consignari facere eius Capitulo vt transmittat,& proponere edictum ad valuas cathedralis,vbi tenetur residere, & domicilium residentiæ semper est principale, Felin.in c. postulasti,num.1.de for. cõpet.

4 Nono quæro † de tempore & loco, Resp. non debere Concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abstinentiæ, seu contemplationi est vacandum, vt in quadragesima, & in diebus quibus insistendum est celebrationi solennitatum præcipuarum. cap. habeatur, vbi Card. Alexand. in fin. 18. dist. Bott. de synodo. par. 1. num. 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio, vt hi, qui vocati sunt, non fatigentur propter discrimina itinerum, debent ergo fieri huiusmodi congregationes & conuentus in loco non multum remoto, imo proportionato respectu eorum, qui debent venire, etiam debet haberi ratio temporis, vt non in hyeme maxima fiant cum in istis temporibus periculosa sit itineratio Cardinal. Alex. in cap. quoniam 18. dist. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimo quæro de termino ad veniendum, Resp. quod uocati ad Concilium debent venire infra terminum, vel saltem ad terminum eis assignatum c. placuit, & c. si episcopus 18. dist. sed quamdiu concilium non erit absolutum, poterit episcopus moram purgare, & non punietur pęna canonica. Doct. in d. c. si episcopus Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro quid si venit & discessit illicentiatus, Resp. quod episcopus qui venit ad concilium, & discessit illicentiatus antequam synodus absoluatur, debet excõmunicari, & excõmunicatus a synodo non potest absolui per singulos prælatos synodi, sed ab ipsa synodo tantum. c. si quis 18. dist. vbi Card. Alex. notat paria esse non venire, & ante absolutum concilium recedere, facit tex. in c. certum 11. q. 3. & c. 1. de iudic. in tantum, quod si vocatus ad cõcilium expectasset per plures dies alios absentes, & postea etiam in die prorogata illicentiatus recederet, puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilii. Card. Iacoba. in d. art. 1 fol. 112. & 113 Syno. Vgo. in 4. par. fol. 144. & contumax dicitur ille qui illicentiatus recedit. Dec. in c. 1. de iudic. num. 43. in 1. lectu.

5 Duodecimo quæro quid si non omnes venient. Resp. † quod si Archiepiscopus vocat subditos ad Concilium, & ipsi non veniunt in termino eis assignato, conuincuntur de negligentia, & potestas deuoluitur ad accedentes etiam numero paciores. Card. Iacoba. in d. tract. lib. 5. art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos se fecisse videntur c. cum nobis, vbi Panor. num. 3. de elect. & sic absurdum est eos in numero computare. iux. glos. in clem. quod circa eod tit. vnde faciunt, quod contumax resideat in præsentibus, & in terminis nostris asserit Petr. de Monte in præalleg. tract. de concilio. quæst. 6.

6 Decimotertio quæro † de excusationibus non venientium. Respon. quod episcopus qui non potest interesse concilio, debet se excusare per literas subscriptas per eum, & excusationis suæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non est necesse apud totum Concilium illam allegare. Card. Alex. in d. cap. placuit. 18. dist. quem sequitur Card. Iacob. in d. tract. libr. 2. artic. 4. quæst. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide glos. in d. capit. placuit.

Decimoquarto quæro, quæ nam excusatio requiratur. Resp. non quamlibet necessitatem excusare episcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, sed requiri grauem necessitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda statuta edita in Concilio Prouinciali c. episcopus, cum seq. & ibi Cardin. Alexa. ac etiam in c. peruenit. 18. dist. vbi glos. in verbo, necessitatibus, ponit multa, quæ excusant ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Campeg. de conc. c. 11. & formula

mula literarũ, quibus episcopi a Cōcilio Prouinciali absentis excusatio accipitur, reperitur impressa in fine voluminis actorũ ecclesiæ Mediolañ. fol. 359. de quibus excusationum causis late Bott. de syno. par. 2. sub num. 56.

Decimo quinto quæro, quid si episcopus subest duobus Metropolitanis, prout dicit glo. in c. 1. in ver. ven endo. in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium. Resp. quod accedendo ad vnum potest mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO Similis glos. est in c. & temporis ver. vnire 16. q. 1. & arg. tex. in c. 2. de relig. dom. & vide Caccialup. in tract. de vnion artic. 8. num. 11. & in Regn o Neap. extant aliqui episcopi qui subsunt duobus Metropolitanis ratione duorum episcopatuum vnitorum, & inter alios est episcopus Campaniensis, & Satrianensis vniti qui respectu primi subest Archiepiscopo Salernitano & respectu secundi recognoscit in Metropolitanum Archiepiscopum Cōpsanum. Et facit in simili quod dicit gl. fin. in c. ex ore. de priuileg. Imol. in c. quod super his. de maior. & obed. Bott. in d. tract. par. 2. sub num. 42. & Fran. Aret in cons.

Decimo sexto quæro, Quid de vocato ad concilium a Metropolitano, si eodem dem tempore vocetur a Rege ad quem potius accedere debeat, vide g los. in cap. si episcopus 18. dist. & in cum parati. de appellat. vbi Innoc. & Abb. Car. in Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. fol. 117. Lancell. Conrad. in templ. omn. iud. lib. 1 cap. 2. §. 3. num. 6. & Bertach. in tract. de episc. lib. 4. par. 1. q. 14. & Dec. in cons. 72. Campeg. de con. c. 11.

7 Decimo septimo quæro, † An possint episcopi compelli vt veniant cessante impedimento, & quomodo. Resp. quod sicut possunt compelli subditi venire ad synodum episcopalem, sic & compelli possunt episcopi, vt veniant ad Concilium Prouinciale, Abb. in cap. quod super his. de maior. & obed. in 3. not.

Decimo octauo quæro de pęna contumacium. Resp. quod episcopus qui impedimento canonico cessante non venit ad concilium, debet priuari communione aliorum episcoporum vsque ad futurum concilium, si fuerit contumax. cap. si quis episcoporum, & ibi Card. Alex. in 1. not. 18. dist. faciunt etiam c. non oportet. cap. non oportet, in fin. cap. si quis autem. cap. placuit, & cap. si quis episcopus dist. eadem; vnde non erit talis episcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta ecclesiastica, & communicare cum ceteris episcopis & aliis, sed tantum erit suspensus a communibus negotiis cum aliis episcopis, nec poterit interesse scrutinio episcoporum, nec consecrationi eorum, & aliis communiter pertractandis cum Metropolitano & episcopis. glo. in d. cap. placuit, & Card. Alexan. in fine Card. Iacob. in d. art. 5. in princ. fol. 111. subdens, quod etiam poterit excommunicari excludendo a communione fidelium & erit in electione Archiepiscopi; quod sane debet intelligi, vt, si primo vocatus non venit, procedat prædicta pęna, si iterum, & tertio monitus non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto: ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pœna, ideo & si vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communione aliorum episcoporum, & ista non est excommunicato, unde ad hanc pęnam inferendam sufficit unica monitio d. c. si episcopus, si tamen postea tertio monitus adhuc perstitit in sua contumacia, tunc poterit excommunicari, & pro hac diuersitate facit, quia priuatio a communione, de qua in dd. iuribus, non est censura ecclesiastica, sed pœna canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, secus in excō

Metropolitani; licet sit posterius ordinatus præponitur aliis glos.in d.c. fi. de Abbatibus, an debeant præcedere canonicos tractat Felin.in c.pastoralis, num.9.de off.deleg.Card.Iacob.in d.lib.7.art.2.fol.72.Synod. Vgo.fol.88.vbi post Gemin.. & Card.Alex.in d.c.fin. 17.dist.tenet, quod clerici sæculares regularibus, regulariter semper præferendi sunt. quomodo autem se habere debeant in concilio residentes, vide c.in loco benedictionis 5 quæst.4.

ADDITIO. In sessione vero, & ordine proferendi vota inter episcopos, dignitates, Canonicos, Abbates commendatarios, procuratores, & ceteros attenditur hodie nouissima dispositio quæ habetur in d ceremo.episc lib.1.c.fin.& eod lib.c. 3 habetur episcopos in congregationibus concilij prouincialis coram Archiepiscopo, vti posse Rochetto discooperto cum mozeta.

Quidam Archiepiscopo siue titulari, siue alias prouiso ac translato ad ecclesiam suffraganeam an in Synodo Prouinciali sedere debeat immediate post Metropolitanum ratione Archiepiscopalis dignitatis qua functus est, & sic præcedere debeat alios episcopos antiquiores Resp. quod sic arg tex in l.1 ff de albo scrib. & rubr.C. vt dignitat ordo seruetur lib.12.& hoc in memoriam pristinæ dignitatis, & honoris quem gessit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin in capit. qua in ecclesiarum numero 81.de constit est, & alia ratio quia Archiepiscopus translatus ad ecclesiam suffraganeam cessit loco, & non dignitati, arg tex in cap.1.de ordin ab episc qui renun episcopat. & in cap.post translationem de renunt.

10 Vigesimo tertio quæro † quis in eo est præsidens. Resp. quod Archiepiscopus in concilio Prouinciali est præsidens d.cap.placuit.glos.in cap. Pastoralis, in verbo, exceptis, de off.ord, & est caput concilii. Abb.in c.graue, nu.8.& Imol.num.10.de præben.Card. Alex.in cap.si quis episcoporum.18.dist. qui omnibus episcopis, prælatis, & clericis prouinciæ præesse dicitur Bero.in cap.1.de iud. & authoritate Archiepiscopi celebratur, Bonifa.de Vitalinis in clem.1.numero 45. de sent. excommunic.

Vigesimo quarto quæro, quinam iudices sint. Resp. non dum Archiepiscopum, sed etiam alios episcopos esse iudices, cap.1. vbi Abb.in primo nota.& Maria.Soc. in 2.notu pe libell.oblatio.glos.in sum.9 quæst.8. sine quorum consensu non iudicat Archiepiscopus Abb.in cap.1.nu.14.de iudic.Cardin.Iacob.in d. tracta.lib. 5.art.11.fol.292.Syno.Vgo.in 3.par.fol.108.col.3. Metropolitanus ergo est coniudex licet tanquam maior sedeat Card. Alex.3.q.8 in sum.episcopi congregati nō dicuntur esse ibi vt singuli, sed vt collegium capit.1.34.distin. Ancha.& Felin.in cap.sicut olim, de accusa. Henr. Bott.de Syno.par.1.num. 48. & totum concilium est iudex, non autem singulares, Abb in c.non potest.num.18.de sent. & re iudic. in Synodo vero episcopi vnus est iudex, & lata est differentia inter illam, & illam. vt per Bott.in d.tractat.par.1.sua num.32. sicuti non est bona similitudo arguere de concilio Prouinciali ad generale. Card. Iacoba. de concil.lib.6.articul.2. fol.345.

Vigesimo quinto quæro, quis est principalis iudex. Resp. quod Archiepiscopus est iudex principalis, c.1.34.dist. & ipse habet principaliter iudicare de consilio aliorum episcoporum Card. Alex.in capitul.de eo 50.distin. Archiepiscopus enim præsidens cum episcopis suffraganeis in concilio Prouinciali habet iurisdictionem ordinariam.d.cap.sicut olim. Suffraganei episcopi in concilio existentes,

in co-

in cognoſcendo ſunt coniudices, in diffiniendo, vt aſſeſſores, Cardin. Alexand. in cap. propter, el 1. 18. diſtin. Imol. in cap. graue, de præb. Bott. de Syno. par. 1. num. 33. & par. 2. num. 48. Synod. Vgol. cap. 9. ſed ſiue ſint iudices ſiue aſſeſſores, non valet quod fit eis non vocatis Innoc. & Hoſtien. in d. cap. graue. nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in toto prouincia, requiritur conſenſus ſuffraganeorum d. c. ſicut olim, de accuſat. cum ſimil. eorum enim qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus, Abb. in cap. cum olim, num. 4. de arbit. & tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diœceſis ſuæ tantum, capit. Romana, & ibi gloſ. in ver. ſententiæ, de ſentent. excommunic. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum ſuffraganeorum, ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum, & ad ſuam diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorum, niſi conſentirent Cardin. Alexan. 18. diſtin. in ſum. Felin. in c. paſtoralis, num. 7. de off. ord. Lancell. Conrad. in templo. omn. iud. lib. 2. c. 4. nu. 22.

Vigeſimo ſexto quæro, quomodo ſit pronunciandum. Reſp. quod Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu, & conſilio ſuffraganeorum vel maioris partis pronunciare debet. Ioan. And. poſt Hoſtien. in c. 1. de libell. oblatio. idem Card. Hoſt. & Zaba. in c. graue, de præben. nu. 6. vbi Inno. nu. 19. & hanc eſſe veritatem dicit idem Inno. in d. c. 1. in vltimo not. & ſub nu. 21. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. ar. 8. fol. 288. & faciunt c. ſane 65. diſt. c. nec epiſcopi, de temp. ord. cap. ſicut, de accuſa. & ſic in praxi obſeruari patet ex principiis nonnullorum Conciliorum prouincialium, quæ ſunt impreſſa videlicet Mediolanen. Coſentin. Neap. Tranen. & aliorum.

Vigeſimo ſeptimo quæro, de modo in ſtatuendo. Reſp. quod Abb. in cap. 1. de pac. notat modum, & practicam condendi legem in Concilio Prouinciali, nam vnus de concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando, vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimo octauo quæro, an alii præter epiſcopos in d. Concilio ſint vocales. Reſp. quod in concilio Prouinciali Metropolitano multo plus quam aliis eſt tribuendum, nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſque ſacerdotes, vt præter epiſcopos habeant in concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam, vt late demonſtrat Doc. Michael Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habendi concilia Prouincialia, Romæ impreſſa anno 1565. a fol. 81. vſque 99.

ADDITIO. Intellige, vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam vt fuit determinatum per Gregor. 13. in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam a Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d. Concilio, imo requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum, nec ſufficit maior pars faciunt dicta per Campeg in tract. de conc. capit. 6. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum aſſertur præiudicium habentibus deciſiuam ſaltem vbi deeſt copia epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur. Abb. in 1. q ſubnum. 19. de aliis non epiſcopis habentibus vocem deciſiuam. Dixi ſupr. 2 q. 3. 4. & 9. ſuffraganeus legitime impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnum ex ſuffraganeis cu ſpeciali mandato ad decidendum tenet Nauar. conſi. 3. de off deleg in antiquis, & conſ. 7. de maio & obed in nouiſ. quod mihi non placet, nam pro danda voce in omnibus actibus concilij requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicum & facti diſcuſſio, ex

sio.ex quibus mouetur ad determinandum & non potest pendere ab alieno arbitrio cum sit electa industria persona ad determinandũ vna cum alijs, nisi dicamus posse constituere procuratorem ad præsentandum votum in scriptis redactum per ipsum episcopum impeditum accedere super aliquo particulari negotio de eo instructo accedente voluntate Concilii Prouincialis.

Vigesimo nono quæro, quid si Metropolitanus a maiori parte in iudicando, vel statuendo dissentit. Resp. quod Metropolitano discrepante præualet Prouincialis concilij sententia sententiæ Archiepiscopi dicit Card. Iacob. de concil. lib. 6. ar. 2. fol. 329. Henri. Bott. de syno. par. 3 nu. 137. nam concilium Prouinciale reputatur vt collegium. Anchara. & Fel. in c. sicut olim, de accusa. & in agendis a collegio si discordant statur maiori parti c. sane & ibi Car. Alex. 65. dist. gl. in c. si Archiepiscopus, de temp. ordi. Nauar. in cons. 1. de his quæ fiunt a maio. par. cap. in antiq. standum est in dispositionibus concilii iudicio plurimorum Abb. in c. 1. de pac. & in c. in singulis nu. 5. de statu mo. & ideo concilii Prouincialis iudicium
a integrum dicitur, quia plurimorum a sententiis comprobatur cle. 1. de sent. excom. vbi Bonif. de Vitali. in 10. nota. nu. 45. dicit quod stabilius, & firmius est statutum per concilium Prouinciale, quam per sententiam præsulis prouinciæ sicut est Archiepiscopus licet auctoritate Archiepiscopi celebretur. Item dispositio synodalis dicitur quæ fit a maiori parte. Abb. in c. non potest, sub nu. 16. de sent. & re iudi. denique Metroplitani suffragium non potest nisi vim vnius habere. Doctor Thomasius in dicta disputatione, fol. 89. & si non præualeret maioris sententia posset Archiepiscopus solus decernere sine consensu suffraganeorum contra prædicta in superioribus quæstionibus 24. 25. & 26. non obstat c. si quis episcopus cum seq. 6. q. 4. quia speciale est in condemnatione vel absolutione episcopi, vt ibi dicit glo. & in c. episcopis 65. distin.

a *ADDITIO. Adde tex. in c. extra conscientiam 64 dist. & in c. prudentiam de off. deleg. Afflict. decis. 1. & ibi Vrsill. in annot limita vt opinio singularis præualeat communi, quando ratione fortiori nititur per tex. in c. appellanus, & ibi Panor. nu 3. ab omnibus receptus, de ferijs Felin. in c. 1. sub nu. 54 de const. Petr. de Monte in tract. monarch conc. q. 7. Nauar. consi 17 nu 8 de priuileg in antiq.*

Trigesimo quęro Quid si Archiepiscopus non vult pronunciare secundum vota maioris partis. Resp. tunc puto esse recurrendum ad Summum Pontificem per ea quæ dicit glo. in cap. sane 65. dist. in vlt. dicto & in c. fin. in verb. iudic. 63. distinct.

Trigesimo primo quæro, quid si sententiauerit Archiepiscopus secundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas in c. ne episcopi, de tempor. ordin. quod vitiabitur factum, & facit id quod in simili dicit glo. not. in c. 2. in verti. dum consilio, de corpore vitiat.

11 Trigesimo secundo quæro, de quibus causis cognoscere possit consilium Prouinciale, quam iurisdictionem habeat, & super quos. Resp. quod concilium Prouinciale cognoscit de omnibus causis ecclesiasticis totius Prouinciæ. c. propter, & ibi Gemi. notar. 18. dist. & habet iurisdictionem super omnes de prouincia Abb. in c. graue. nu. 4. de præben. & cognoscit, & examinat delicta non solum suffraganeorum, sed etiam subditorum suorum d. c. graue. c. sicut olim, vbi Hostien. de acsat.

cusat.& d.c.propter. Philip. Fran.in c.fi.de censi.in 6. Lancell. Corrad. in templ. omn.iud.lib.2.c.6.nu.2.& habet iurisdictionem, ordinariam Card. Alex.in c. experientiæ 11.q.1.& 3.q.8.in sum.Bero.in c.1.nu.125.de iudi. & cognoscit de omnibus causis nedum per appellationem sed etiam per simplicem querelam Card. Alex.in c.de conciliis 18 dist.& in rub.de appellat.nu.36 & in c. cum speciali nu. 27.eod.tit.quē sequitur Card.Iacob.in d.tract.lib.5.ar.11.fol.298 Lancell. Cor. in d.templo lib.2.c.3.nu.20.& debent audiri querelæ omnium læsorum d.c. propter & secundum Innoc.quem sequuntur Io. And.Imol.Card.Zab.in d.c.graue Abb.in c.1.nu.15.de iudi.& Card.Alex.in d.c. de conciliis 18.dist.etiam non citari tenentur respondere de querelis ciuilibus ac si citati essent de criminalibus autem non nisi sint citati, & exposita crimina super quibus accusantur, habent tamen ius reuocandi domum accusati, si pro specialibus negotiis fiat concilium, & petatur quod respondeant pro aliis arg. c.fin. de for. compet. alias secus si indistincte fiat concilium pro omnibus negotiis emergentibus; etiam competit ius reuocandi domum si concilium sit de longinquo, nisi in casibus, qui de sui natura tractantur in consilio secundum Card. Zab. in d.c.graue. Bott. de syno. par.3. in princ. nu.41.& 42 Card. Iacob.in d.lib.7.ar.8.fol.289. Synod. Vgo.in præl ud.c. 10.& in fine fol.10.& in 3.par.fol.108.col.1.in fine, episcopi in Prouinciali congregati loco ordinarii sunt in omnibus causis clericorum, quæ ad concilium referuntur, ad illum autem qui præest diffinitio pertinet de consilio, & assensu aliorum episcoporum omnium, vel maioris partis. Host.in d.c.graue, & dixi supra quęst.26. Concilium in super prouinciale habet potestatem excommunicandi episcopos illius prouinciæ Abb.in c.1.nu.5.de iudic. vbi Bero nu.67. & prælatos ex proprio delicto potest suspendere, & episcopum tamen deponere nō potest Abb. in d.c graue nu.4.de præben. quia depositio episcoporum soli Papæ est reseruata Abb.in c.Pastoralis in prin.de off.ordi. Feli.in c.1.nu.23.de iudi. dicit tamen Abbas in c.2.num.3. de accusat.quod Archiepiscopus cum suis suffraganeis potest audire causam, sed non diffinire, idem dicit Anchar.in d.c.graue, nu.18.& Imol. b sub nu.18.solum enim interdicitur consilio potestas b deponendi episcopos Abb. in c.1.de iudi.sed circa hoc vide quod fuit decretum per Conc. Trid. sess.24.de re for.generali c.5.& de reseruatis Sedi Apostolicæ vide notab.gl in c.quod translationem, de off.lega.& in clem.quia contingit, de relig.domi. & enumerat Card. S.Sixti in c.huic sedi.17.distin.& Pauin.de visi.par.1.q.10. Habes ergo quod concilium Prouinciale potest cognoscere de causis quæ vertuntur in episcopos, & clericos, item poterit cognoscere de omnibus causis clericorum, dummodo factum sit notorium, vel si res non patiatur dilationem, vel in breui possit liquidari, ipse tamen Archiepiscopus qui præest concilio, vel qui habet potestatem diffiniendi, debet hoc facere de concilio, & assensu aliorum de concilio vel maioris partis, c. nec episcopi, de tempor.ordin.& c.sicut, de accusat. Card. Iacob.in d.lib.6. art 8. fol. 288. in quo concilio debet etiam tractari de corrigendis excessibus, & moribus reformādis, presertim in clero d.c.sicut, & c.propter 18.dist. & ex nō celebratione cōciliorū sequitur incōueniēs, quod multa remanēt incorrecta de his quæ cōcernūt ecclesiasticū statū c.peruenit 18. dist.& debet fieri inquisitio summaria propter breuitatē tēporis, de his quę sunt notoria vel quę cōfitētur per delinquētes, vel de quibus statim fides potest haberi, de dubiis vero delictis nō est inquirēdū, sed sunt cōmittēda, Host.& Zab.in d.c.graue, sub nu.3.& ibi Imol.sub n.19. Bott.de syn.par.3.sub nu.45.dēt etiā fieri generalis inquisitio de malis, sed cōtra certā personā nō debet fieri, fama nō præcedēte secundū Abb.in d.c.graue, nu.9.

b A D-

b *ADDITIO. An concilium Prouinciale possit capere informationem, aut formare processum contra aliquem episcopum suspectum aut accusatum ibide causis grauioribus ad effectum transmittendi probationes, & processum ad Romanū Pontificem. Resp. quod hodie de iure nouo non solum depositio episcoporum est reseruata Papæ sed etiā omnimoda cognitio, & examinatio causæ depositione digna, ita quod inferiori Papa hoc denegetur, prout habetur in præallegato Conc. Trid sess. 24. de ref. c. 5. per quod Capitulum crimen hæreseos, & alia crimina maiora depositione, & priuatione digna exequantur quo ad Nauar. cons. 1. de for compet. in antiq. amplia etiam si talis formatio processus fieret ad finem remittendi causam instructiorem ad Papam glo. in c. inquisitores, de hæret. in 6. limita de mandato expresso Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. descriptas, per quod etiam permittitur, ut minores criminales causæ episcoporum in cōcilio tantum Prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel ad deputandas illas causas, debeant esse episcopi, & an absolutio Concilio possint in illis causis procedere. Resp. videtur dicendum non esse necesse, vt sint episcopi, quia illa facultas est generalis, & eorum iurisdictio non expirat, si prius. i. ante Concilij absolutionem cœperint cognoscere, prout in simili notatur in c. relatum, & c. gratum, de off. deleg. deceret tamen, vt essent episcopi.*

Trigesimo tertio quæro, an cognoscat de Metropolitano. Resp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiscopum. c. graue, de præben. sed tamen potest ex charitate reprehendere glos. in c. si autem & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligē tiam vero Metropolitani circa iustitiam ministrandam supplere potest Conciliū Prouinciale c. si Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. potest cognoscere de causis appellationum interpositarum a Metropolitano glos. in c. multis, in verbo ad maiorem 17. dist. in c. omnis oppressus 2. q. 6. in c. si Roma. cons. 521. nu. 3. Syno. Vgo. in prælud. cap. 10. potest etiam cognoscere de causis ad ecclesiam ipsius Metropolitani spectantibus glo. in d. c. sicut, de persona autem & statu ipsius Archiepiscopi Prouinciale Concilium non cognoscit ad effectum iudicandi, sed admonēdi ipsum Archiepiscopum, vt se corrigat, & si obstinatus se corrigere nollet ad effectum denunciādi Summo Romano Pontifici d. c. graue, de præb. Card. Alex. in c. si clericus 11. q. 1. non tamen potest se intromittere ad effectum iudicandi de eo, vt notat glo. in d. c. sicut, per ea quæ habentur in cap. cum inferior, de maio. & obed. & in c. inferior 21. dist. & ibi glo. & glo. fin. in c. 3. de raptor. ita distinguit Bellamer. in d. cap. sicut. sub num. 21. Card. Alex. 2. q. 8. & ratio est quia ipse præest concilio, & ideo ab ipso Concilio tanquam inferiori non debet iudicari Imol. in d. cap. graue. num. 10.

ADDITIO. Hinc sequitur non posse Archiepiscopum excommunicari a Concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nauar. in cons. L. de off. ordin in antiq. nam contradicit textus in d. cap. graue nimis, & iuribus præalleg. quæ ab ipso non citantur.

12 Trigesimo quarto quæro, † an ab eo possit appellari & ad quem. Resp. quod a Concilio Prouinciali appellatur ad Papam cap. sicut excellentiam 23. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. num. 34. Felin. in cap. 1. num. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d. cap. multis. & Synodus Vgo. in prælud. q. 10. Nauarr. cons. 3. de appellat. in antiq.

Trige-

Trigesimo quinto quæro an totum Concilium Prouinciale possit allegari suspectum, & an si Metropolitanus non est suspectus possit recusari propter episcopos suspectos, & quid si tantum Metropolitanus est suspectus, vel aliqui de concilio, vide Abb. in c. si quis contra clericum sub num. 21. de foro compet. & in c. 2. sub nu. 14. de iudi. & ibi Dec. num 96. in 1. & 2. lectura. Felin. nu. 6. Ripa num. 40. Card. Alex. in c. quia suspecti. 6. q. 5. & in rubr. de appel. col. 12. & in c. cum speciali. eod. tit. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. decis. 269. Capi decis. 138. Menoch. in tract. de arbit. iudi. lib. 2. centu. 4. casu 458 Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. col. 3. communis tamen est opinio, totam Synodum posse recusari, Cardin. Alexand. in d. capitul. cum speciali, & Dec. in d. capitul. 1. nu. 66. in 1. lect. & suspectus non debet interesse quando votatur etiam si non det votum suum Capi. in d. decis. nu. 5. Caraui. in titu mag. Curiæ Vic. 265. suspicionum vero causæ multæ reperiuntur in iure expressæ, & approbatæ, & minor causa repellit tam iudicē quam testem gl. in c. accedens vt lit. non contest. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor post Specula. refert. Card. Alex. in c. postremo, de appella. vbi Philip. Franc. 40. reassumit tractando etiā de personis quæ recusari possunt. Abb. remissiue in d. c. si quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert in Speculo par. vlt. a nu. 25. vsque 68. Multæ tamen causæ possent obuenire, quæ iustiores essent quam in iure expressæ, & relinquuntur arbitrio iudicis, qui si male arbitratur, appellari potest Io. Andr. in d. c. cum speciali col. 3. Ancha. nu. 13. Abb. nu. 8. & ceter. sequuntur in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua communi testatur etiam Nauar. consil 1. de appell. in antiq. & totum Concilium Prouinciale suspectum dici posset, vbi solum illius caput esset suspectum ex allegatis per Crauet in tract. de antiquis tempor par. 1. nu 80. & per Menoch loco cit. nu. 16 posset tamen secundum eum in hoc fieri distinctio prout etiam colligitur ex mente Ripæ in c. 1. nu. 41. in fine de iudic. s. quod aut caput concilij amoueri non potest quin totum Concilium amoueatur, & tunc si caput est suspectum, totum Concilium redditur suspectum, cum ab eo pendeat ipsoq; amoto non detur Conciliū, aut vero caput Concilij amoueri potest, Concilio ipso subsistente, & valent sine eo de causa illa cognoscere, & tunc solum caput esset remouendum, & illius loco alter subrogari, qui illius personam sustineat.

23 Trigesimo sexto quæro de potestate in statuendo. Resp. Concilia prouincialia neq; diffiniendi, neq; generaliter constituendi, vim aliquam habere, sed tantum curandi, vt id seruetur, quod alias statutum est, & quod generaliter, seu specialiter obseruari præceptum est 13. dist. in suum. c. sicut olim. de accusa. Io. Pau. Lancel. in lib. 1 institu. iuris cano. in tit. de eccles. consti. §. Prouincialia, & dispositiones quæ fiunt in Concilio Prouinciali, debent esse canonicæ, & iustæ, canonicæ quantum ad causam, & iustæ quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis 17. dist. & potest facere statuta cle. 1. de sent. excom. Anch. & Felin. in d. c. sicut olim, quæ non debent esse in præiudicium aliorum inferiorum cap. vestra, de locat. & conduct. neque contra ius canonicū c. institutionis 2. q. 2. c. quod super de maior. & obed. vbi Felin. notabiliter examinat, potest tamen statuendo adiuuare ius cōmune: s. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauando pœnam a iure impositam c. innotuit, & ibi Abb. & Ancha. de eo qui fur. ord. suscep. c. 2. de constit. in 6 glos. in clem. ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in capitul. cum dilectus num. 10. de consuetud. & in cap. a nobis el 1. num. 2. de sent. excom. Gemi. Card.

Alex.

Alex. & cæteri Doct. 18. distin. in sum. vbi dicit idem Card. non valere statutum quod non possit a sententia appellari de quibus conclusionibus latissime per Hẽri. Doct. de syno. par. 3. art. 1. ac reassumit Duen. in regula 249 cum seq. Lancell. Cotrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 5. §. 3. nu. 55. & statuta concilij Prouincialis ligant etiam subditos episcopi suffraganei absent s Card. Alex. in c. episcopus synodum. 18. distin. & laici ligantur statuis Archiepiscopi factis in synodo Prouinciali in materia spirituali. cap. fin. 18. distin. vbi Doct. Bott. de syno. par. 3. art. 2. sub num. 3. qui ibidem nu. 102. dicit, quod abstinere debent episcopi a nimia multitudine statutorum, & debent esse pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuersitatem opus est prouidere. Quæ etiam deberent obligare quo ad pœnã tantum temporalem, & non quo ad culpam Panor. in c. cum olim, sub num. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mentionem suam declarare. Bott. de syno. par. 3. art. 1. conclus. 10. in fine. Item in dictis constitutionibus raro est vtendum pœnis censurarum ne ex frequentia contemnantur, & in vilipendium ducantur iuxta Panor. in c. clericus, notab. 2. de cohab. cler. & mulier, eoque magis vbi præuideri potest illas non proficere Host. in c. Romana §. sed nec, de sen. excom. in 6. quem sequuntur Io. And. & Gemin in c. constitutionem, eod. tit. & lib. Iason in l. quod iussit, nu. 42. de re iudic. Couar. in initio c. alma mater. sub num. 10. de sen. excom. in 6. ideoque illas mitigari, & ipsarum loco pęnas temporales imponi debere docet Bott. in d. art. 1. conclus. 13. nu. 113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an possit statuere ne signum crucis pingatur vel sculpatur in alia re humi iacente. vide Nauar. cons. 3. de reliq. & vener. sanct. in antiq & quod statuta Concilij Prouincialis non comprehendant regulares exemptos, eorumque loca, habetur per eundem in cons. 2. de sepult. in antiq a sententijs tamen excommunicationum per statuta Prouincialia aut synodalia promulgatis nequaquam absoluere possunt, alias inciderent in Papalem excommunicationẽ cle 1. de priuileg. non potest Concilium Prouinciale dare facultatem pænitenti subdito episcopi suffraganei eligendi confessarium non approbatum a suffraganeo ipso, ita declarauit Sac. Congreg die 16 Martij 1581.

Trigesimo septimo quæro, quibus præcipue sit in eo vacandum, & quid statuendum in eo, ac etiam de illius potestate, præsertim ex decretis Sacri Concilii Tridentini. Resp. quod episcopi in Concilio Prouinciali se exercere debent in meditatione Euangeliorum, & Canonicorum præceptorum ac in solicitudine ipsorum custodiendorum cap. non oportet cap. quoniam vbi Card. Alex. notat 18. dist. ex quibus infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiuijs nec ludis, vel alijs actibus sæcularibus, sed de corrigendis excessibus, & moribus reformandis præsertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quę statutę sunt in generali Concilio Lateranensi relegentes, vt eas faciant obseruari debitam pęnam transgressoribus infligendo cap. sicut olim, de accusat. Constitutiones in generali Concilio editas enumerat, Host. Ioan. And. & Ioan. de Anan. in d. cap. sicut, sunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici sparsæ sub diuersis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. cap. 9. post quarum enumerationem dicit Host. in d. cap. sicut, quod si Archiepiscopus in Conciliis nescit quid proferat, vt se quandoque vidisse testatur, poterit sibi per has concordantias, ex quibus statuta sua eliciat, subuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poterit

ad-dere-

addere quas reperies in eodem volumine decretalium,& refert idem Host. in d. cap. sicut.

c Audiendæ sunt relationes testium synodalium, c & si non sunt, de nouo statui debent, de quorum munere,& fide habetur, in d. cap. sicut, vbi late per glo. Host. Abb. Anchar. Felin. ceteros Doctores,& per Bott. de syno. par. 3. a num. 57. vsque 76. Synod. Vgo. in prælud. cap. 9.& per conc. Prouinc. Mediolanense quartum p. 3. sub rubr. de testibus synoda. fol. 79.& in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda sunt in primis decreta Sacri Conc. Trid.& facienda est fidei professio ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 2.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem personarum qualificatarum pro commissione causarũ a Sede Apostolica iuxta c. statutum, de rescript. in 6. ex decreto eiusdem Conc. sess. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiusque prouinciæ vtilitate,& moribus certam cuique formulam præscribet, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi,& permanendi, simulque de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt,& si qua huiusmodi ex decreto d. conc. sess. 24. de refor. generali capitul. 12.

Examinare debet Concilium Prouinciale vocatis quorum interest, & diligenter expẽdere quas cathedrales ecclesias propter angustias, & tenuitatẽ redituum inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, confectaque de præmissis instrumenta ad Sum. Roma. Pontificem mittere ex decreto eiusdem conc. sess. 24. de refor. generali, c. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocetur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali si opus erit rationem reddere tenentur, & si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniũtur, circa quam examinis formam prouidere potest, iuxta tenorem decreti eiusdem Conc. sess. 24. de reformat. generali c. 18.

Ad Metropolitanum vna cum concilio Prouinciali spectat iudicare de licentiis datis non residentibus ex decreto eiusdem sess. 23. de refor. c. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiscopum, & superiores negligentes in institutione seminarii Synodus Prouincialis acriter corripere potest,& cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiusdem concili, sess. 23. de refor. c. 18.

Præscribit propriam examinis, seu instructionis faciendæ formam a Sanctiss. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiusdem locis vtilis, & opportuna esse videbitur, circa promouendos ad cathedrales iuxta decretum eiusdem concilii, sess. 24. de refor. generali, c. 1.

Causa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali Metropolitanus potest visitare ecclesias episcoporum comprouincialium, & eorum diœceses ex decreto eiusdem conc. sess. 24. de refor. generali c. 3.

Episcopi & visitatores excedentes in visitatione vltra pęnas impositas, etiam aliis pęnis in synodo Prouinciali arbitri synodi absque vlla spe veniæ mulctantur ex decreto eiusdem concilii, in loco prææallegato.

Quando non constat, quæ cathedralis ecclesia sit proximior ecclesiæ sęculari nullius

nullius diœcesis, prælatus illius debet in concilio prouinciali semel eligere prælatum, qui tanquam Apostolicæ sedis delegatus visitabit ex decreto dicti concilij, sess.24.de refor.generali c.9.

Supplet,& coercet neglientiam episcoporum in exequendis decretis Sac. Cõc. Trid.in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs ipsi in decretis d. concilij specialiter cõmissis, & prouidit etiam in defectum Capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiusdem ordinis iuxta tenorem decreti eiusdem concilij, sess.25.de regula.c.22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoscunt de locationibus rerum ecclesiasticarum in damnum ecclesiæ cõtra canonicas sanctiones factis iuxta formam decreti eiusdem concilij, sess.25.de refor.c.11.

Episcopos concubinarios synodus prouincialis admonere debet,& si perseuerent referre ad Sanctiss.Rom.Pont.ex decreto eiusdẽ Cõcilij, sess.24.de refor.generali c.14.

Abusus indulgentiarum, si quæ irrepserunt episcoporum sententia cogniti in prouinciali Synodo Sanctiss. Rom. Pontifici referri debent ex sess.eadem in fi de indulgentijs,& circa noua miracula,nec non noua s reliquias recipiendas,vide in sess.25.in decreto,de reliquijs.

Minores criminales causæ episcoporum in concilio tantum prouinciali cognoscantur,& terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiusdem Concilii, sess.24. de refor.generali c.5.& sess.13.de refor c.8.& quęnam causa requiratur,vt episcopus possit citari,vt compareat personaliter, vide in sess.13.c.6.vbi in c.7.habetur quænã qualitas requiratur in testibus contra episcopum deponentibus.

Debet a concilio prouinciali fieri diligens inquisi tio, an beneficia fuerint collata indignis personis,& collatores ab eodem post primam, & secundam monitionem reperti culpabiles suspendũtur a collatione, Metropolitani vero delictum superioris iudicio relinquitur ex parte concilii nunciandum d.c. graue, de præben. vbi Imo.post Io. And.in d.c.graue.num. 17. dicit quod episcopi delinquentes conferendo indignis beneficia possunt puniri per Archiepiscopum suum, sed Archiepiscopus si negligens est,tunc concilium habet potestatem hoc faciendi.

Per Concilium Prouinciale compescatur si quis Iudæos,vel paganos officiis publicis præfecerit dicitur in c.cum sit.de Iudę.

e *ADDITIO. Qui testes synodales an denunciare teneantur crimina,quæ probare non possunt,vide Syluest.in verba fama.in fine.*

14 Trigesimo octauo quæro quãdiu durabit. Resp. quod congregati in concilio non morantur simul nisi tribus,vel quatuor,vel paucis diebus. Host. in d.c.graue.col.3. de præben.& non debet Cõcilium prouinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iustam causam posset vlterius differri propter imminentia negotia.Card. Alex.in cap propter.el 1 18.dist.

Trigesimo nono quæro de illius publicatione.Resp.quod singuli episcopi infra sex menses debent notificare in diœcesibus suis ea quæ in conciliis prouincialibus statuta sunt cap.fin.18.distin.vbi Card.Alex.dicit, quod de his sex mensibus subducitur tempus,quo ordinarius potuit redire de concilio,& quod deberent ex latino vulgarizari,vt illa idiotæ intelligerent,formulam autem acclamationum

in fine concilii Prouincialis faciendam, item formulam literarum de monitionibus, quæ episcopis a Concilio Prouinciali absentibus mittuntur, aliamque formulam literarum quibusuis concilium Prouinciale mittitur, ad Summum Pontificem. Itemque formulam literarum ad episcopos prouinciæ de affisione, & promulgatione illius, imprimi fecit. Card. Sanctæ Praxedis in fine voluminis actorū ecclesiæ Mediolan. fol. 553.

15 Quadragesimo quarto, qui nam habeant potestatem absoluendi a censuris per illud latis. Resp. quod Archiepiscopus, & ordinarius possunt absoluere a sententia excommunicationis lata per canonem synodalem Doct. in d. c. graue, vbi Anchar. nu. 12. & quod absoluere possint suffraganei *b* a sententiis per concilia Prouincialia latis, tenet etiam Bon. de syn. par. 3, art. 5. num. 2. post Archid. & ceteros Doct. 17. dist. in sum. quādo tamen quis esset excommunicatus a concilio Prouinciali per viam sententiæ non potest absolui nisi de mandato concilii, secus si per viam statuti Card. Alex. in capit. propter, el 2. 18. dist. denique ex præcedentibus habetur quanta sit Archiepiscopi potestas quo ad concilium Prouinciale quæ est in eo conuocando, prout in 1. & 2 quæst. diximus. Item in recipiendo executiones episcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo contra contumaces, prout in q. 18. in sedendo, præsidendo, & pronunciando tanquam caput, prout in quęst. 22. 23. 25. & 26. item in eligēdo prout in q. 28. item vt conciliū non iudicet de eo, vt in q. uæst. 33. & in absoluendo, vt in præsenti quæst.

b *ADDITIO. Quam conclusionem etiam firmant Card. Zab. in clem. 1. § si quis. q. 6. de reb. eccles. non alien. Io. Gutierez c. 5. canon. quæst. nu. 21. Sbroz. de vic. episc. lib. 2 quæst. 174. nu. 11 quam amplia etiam postquam constitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit apposita aliqua censura, ante publicationem sint per Papam confirmatæ Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus. de instit. Felin. in c. pastoralis, §. præterea col. 1 de off. ord. Burgas. de irregular. par. 6 rub. de absolut. a maior. excom. sub nu. 33 & ratio est, quia confirmatio Papæ non tollit potestatē ordinariā vt notatur in c. 1 de confirm. vtil. uel inut. Panor. loco cit. nu. 12. Secundo amplia, vt non solum possint absoluere suffraganei sed etiam alij sacerdotes, & confessarij inferiores. Bott. in d. par. 3 art. 5. conclus. vnic. nu. 2. episcopi sibi absolutionem reseruauerint Duen. reg. 252.*

16 *Post præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus subnectere Metropolitanas, & Cathedrales ecclesias huius Regni Neapolitani, quarum Antistites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt & vltra descriptionem Consiliarii Marini Freccia in tract. de subfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore iuris canonici de eis fit mentio, & sunt.*

Archiepiscopus Neapolitanus. Huic ecclesiæ præfuit primus episcopus Neapolitanus S. Aspren qui a Sancto Petro Apostolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiusdem Ciuitatis episcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano sub die 3 Augusti, vbi die 4 Septembris de Sācta Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem veniēti prima occurit, atque ab eo baptizata postea sancto fine quieuit. Habuit insuper Ciuitas Neap. multos alios sanctos episcopos eodē Martyrol. Rom. promulgatos

Archiepiscopo Neap. scripsit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de cōstit. Gregor. 3 in c. 1 de stat. monach. Inno. 3 in c. ad nostram. el 3. de iureiur. Greg. 9. in c. fin. de seru. non ordin. Fortunato episcopo Neap. scripsit Gregor. in c. monasterys

riis 19.q.3.& in c.fraternitatem 71.dist Greg.vniuersis militibus Neap in c.Summa 73. q. 1 Idem clero, & nobilissimis ciuibus Neapolitanis in c. Petrus 39 dist. in c de Petro 47.dist.in c.nec nouum 8.q.1.in c.studui.61.dist. & in c priusquā 18. dist In Sardicen.Synodo Osius Cordubensis episcopus & Vincentius Capuanus episcopus,& Ianuarius Beneuentanus,et Calepodius Neapolitanus S R Ecclesia legati extiterunt,vt habetur in cap prima.el 2.§ quarta.16.dist Gregorium primum in Archiepiscopalem sedem Neapolim erexisse patet ex decretalibus eiusdem, qui in d.c.fraternitatem.& c monasterus scribit Fortunato episcopo Neap.& in c primo de relig.dom dicit Victori Archiepiscopo Neap

Stephanus Neap antistes interfuit Concilio sub Symmacho anno 500.idem interfuit sub Symmacho in Cōcilio quarto, Ioānes Neapolitanus interfuit Synodo sexta sub eodem

SVffraganei sunt videlicet.1.episcopus Puteolanus S. Paulus Apostolus venit Puteolos vbi inuentis fratribus māsit apud eos dies septē ut legitur in actibus Apostolorū c.vlt.vnde Verus O uere Campania felix,qua Petro Neapol & Paulo Puteolis gloriaris,est ad Regiam præsentationē.2.Episc.Nolanus.3 Episc.Acerrarum qui est ad Regiam præsentationem.4 Episc.Isolanus,seu Aenarius 5 Episc.Auersanus exemptus.Huic scripsit Honorius 3.in cap fin de cler. agrot.Gregor Guitmundo Auersano episcopo scripsit in c si consuetudinem 8 dist.& quod hactenus ecclesia Auersana Archiepiscopo Neap.responderit,a quo consecrationis, & confirmationis cōsueuerat beneficiū obtinere,& obedientiam ac reuerentiā sicut Metropolitano exhibere patet ex lib.primo decretalium atque aliarum epistolarum Innocen. 3.Romæ impresso fol.199 scribentis episcopo,& Capitulo Auersan.hodie autem est in possessione exemptionis,& eligens Archiepiscopum Neapo. Metropolitanum viciniorem (iux.decretum Concil. Trident sessio.24 de reforma. capitu. 2.) accessit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum,erat tamen antea in facultate ipsius Auersani episcopi,si maluisset accedere ad Capuanum Archiepiscopum eadem vicinitate coniunctum,& hac modo electio ligat successores ex declaratione Romæ habita ad Illustrissim.D Cardin.Borromæum die 25.Aprilis 1568. tenoris sequentis. Electio Metropolitani facta semel ab episcopo exempto ad cuius synodum conueniat ligat successores,similiterque ligat successores electio facta a prælatis nullius diœcesis pro visitationibus.

Episcopatus Cumanus,& Atellanus sunt vniti Auersano.

Archiepiscopus Capuanus Inter Capuanam Prouinciam, & Pisanam est prouincia Romana cap.tua nobis,& ibi Abb.in 3.notab.de off vicar. glos.in cap.vni in ver sede vacante de schismat in 6 Pauin. in tract de off.& potest cap. Sed. vac. par.2.quæst 10.sub num 41. & inter vniuersas Metropoles Capuana est Apostolicæ Sedi vicinior,ita exorditur Innoc 3.in c.cum inter de elect.Gregor.in cap quoniam 61.dist meminit de Festo Capuanæ ecclesiæ episcopo, Honorius 3.de Archiepiscopo Capuano mentionem facit in cap illa ne sed.vac.& Innocen 3.in cap cum causa.de offic.& potest iudic.deleg.Anno Domini 964.in Archiepiscopalem sedem erigitur, vt colligitur ex chronica Cassinensi lib. 2. cap.9 fol 39. vbi quomodo,a quo Pontifice,& quis fuit primus Archiepiscopus,& in lib.3 c.25.fol 93.de Hildebrādo Capuano Archiep.& lib.4.cap.3.fol 135.de Senn.capitu Archiep.& eod. libro cap.71.fol 155 de Othone Archiep.Capuano,fuerunt multi Sancti Antistites Capuani descripti in Martyrologio Rom vt SS Vitalianus, Rufus, Priscus, Aristeus Pamphilus, Paulinus, Victor, Castrensis, Bernardus, & Germanus,nouissime autem præest huic insigni Ecclesiæ Illustriss.& Reuerendiss. D. Robertus Bellarmi-

nus S.R.E.Cardinalis, & Illustriss. Religioni Societatis IESV singulare ornamentum, uita probitate, & doctrina celeberrimus euius scripta, & facta testatur.

SVffraganei sunt videlicet. 1. Episcopus Theanensis, Leoni episcopo Theanẽsi scripsit Stephanus Papa V. prout in c de manifesta 2 quæst. 1. & in c.1.15.q.5. de ecclesia Theanensi legitur in c. Romanus. 81. distin præfuerunt huic ecclesiæ Sancti Antistites Paris, & Vrbanus descripti in Martyrologio Rom. 2. Episcop. Caluensis. 3. Episc. Casertanus. 4. Episc. Calatinus, seu Caiacensis 5. Episc. Calenus seu Calimẽsis seu Carinola, seu Calamẽsis huic scripsit Honor. 3 in cap. illa ne Sed. vacan. 6. Epi c Cesernienlis, vbi ortus fuit S. Petrus de morino postea Celestinus, Papa V. de quo in Martyr. Rom sub die 19. Maij. 7. Episc Suessanus Canonicis Suessanis scribitur ab Honorio 3 in d cap. illa. 8. Episc. Venafranus, de Leone Venafrano episcopo chronica Cassinen. lib. 4. c. 8 fol. 127. & de Gratiano ecclesiæ Venafranæ diacono translato in Diaconum Cardinalem Neap ecclesię habetur in c fraternitatem 71. dist 9. Cassinensis: vitam S. Seueri episcopi Cassinen. scripsit Petrus diaconus, vt refert chronica Cassinen. lib. 4. c. 68 fol. 154. Nunc est cœnobium celebre nullius diœcesis, de quo extat chronica & de electione Cassinen. Abbatis in Tranensem Archiepiscopum habetur in cap. licet de offic. lega. Decano Cassinen scripsit Alex. 3. in cap quia de præsumpt idem Cassinen. Abbati in c. 1. de consang. & affin. & Innoc. 3. in d lib. epistolarum fol 192. 10 Aquinas episcopus prætendit non esse de Prouincia Capuana, vt D Freccia ponit, sed Romana. Antiquitati episcopo scripsit Innoc 3 in cap ex literis de pignor & in d lib epistolarum fol. 131. De Sancto Constantino episcopo dictæ ciuitatis prophetiæ dono multisque virtutibus claro, vide Martyrol. Rom. die 1. Septembris, & S. Greg. in 3 lib dialog. cap. 8. cuius vitam Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem episcopum scripsit, vt refert chron. Cassinen lib 4 cap 68. 11 Fundanus episcopus etiam prætendit non esse de Prouincia Capuana, neque Theatina, vt Freccia ponit, sed Romana, De Benedicto Fundanæ ciuitatis episcopo chron. Cassinen lib 4 cap 55 ac de Andrea eiusdem ciuitatis episcopo quomodo fuerit liberatus a carnis tentatione lege Sanctum Greg in 3. lib dialog. c. 7. 12. Gaietanen episc etiam prætendit non esse de Prouincia Capuana, neq; Theatina, vt Freccia ponit sed Romana Alex. 3. huic scripsit in c. cum P. Manconella de accusat. & in c. 1. de purgat. can. & de Raynaldo Gaietanen. episcopo Chron. Cassinẽ. lib. 4 c. 9 fol 128 & huius ciuitatis episcopus præsentatur a Rege. 13. Socranus episc Ioanni huius ciuitatis episcopo scripsit Gelasius Papa in c. certum de consecr. dist. 1 & Alex. 3 de eo mentionem facit scribens canonicis Soranis in c. veniens, el 1. de sponsa De Roffr. do Sorano Chron Cassin. in d lib. 4 c. 8 fol 127 qui etiam prętendit non esse de Prouincia Capuana, neque Theatina, vt idem Freccia ponit, sed de Romana, quam vrbem Summus vir, & pietate & literis, Cæsar Baronius ortu suo illustrat, ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob vitæ innocentiam, tum etiam ob egregie Reip Christianæ in ecclesiastica historia nauatam operam, (quam multis & rerum, & temporum erroribus implicitam maximo ordini, suæque veritati, qua fieri potuit restituit) a Sanctiss. D. N. Clemente viij in amplissimũ Cardinalatus honorem collocatus est.

Archiepiscopus Salernitanus est ad regiam præsentationem Alex. 3 Archiepiscopo Salernitano scripsit in c cũ tu. de vsur. & in c. de quarta. de prescr & c. clericos de cohab. cler & mulier & in c. de cetero cum seq. de testi & in c. licet de sponsa duorum, & in c. 1. de cognat spirit. & in c verum. de conuers coniugat & in c. ad hæc de prab & in c 1 de corp. vitiat prout habetur in decretali Romæ impresso Honor. 3. in c. 1. de offic. iud Gregor. 3 Archid. Salernit. in cap. 1. de offi Archid.

Suffra-

Suffraganei Episcopi sunt. 1 Episc. Caputaquensis. 2. Policastrensis. 3. Sarnensis 4. Arcenensis. 5. Marsicensis. 6 Campaniensis. 7. Nucerinus de quo Greg. Papa meminit in cap. 2. de relig. dom. & Felici episcopo Nucerino scripsit Innoc. 1. in c. laici dist. 33. 8. Episc Nuscitanus, de Sancto Amato Episcopo Nuscitano legitur apud Martyro. Rom. die vlt. Augusti. 9. Episc. Cauensis est exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monasterii Sanctiss. Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti habebat iura episcopalia in d ciuitate, & casalibus ante erectionem episcopatus quo tempore in anno Millesimo, Nonagesimo fuit præd. Monasterium exemptum cum eius iurisdictione ab Archiepiscopo Salernitano, & ab Vrbano Papa 2 in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data facultates exercendi omnia pontificalia, & spiritualia exceptis tribus. s conferre ordines sacros basilicas, & altaria consecrare & cõficere chrisma, quæ hodie exercet extra tamen diœcesim Cauensem in aliis locis sibi subditis, de quo Cauensi Monasterio meminit Honor. 3 in c. 1. de offic. iud & Eugen. 3. in c. insuper de testib. & de monastico ordine, qui secundum Dei timorem, & Beati Benedicti regulam, & Cauensis Monasterii obseruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauensi ordine introducto in monasterio montis Regalis. Lege epistolam Inno. 3. directam Archiepiscopo montis Regalis. fol. 145 De hoc monasterio legitur etiam apud Chron. Cassinen lib. 2. cap. 30 & lib. 3. c 3. De potestate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris seq.

Nos Hieron Sancti Eustachij Diaconus Cardinalis Matthæius nuncupatus fidem facimus, & attestamur, in libri Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur ad notatum esse, Illustriss Card. Carafam fidem fecisse, & attestatum esse ex authenticis scripturis alias coram Congregatione productis liquido constare, Abbatem Monasterii Sanctiss. Trinitatis Cauæ omnimodam habet iurisdictionem episcopalem, nec alicui subditum esse, sed immediate subiectũ Sedi Apostolicæ, nulliusque esse diœcesis, & proprium habere territorium; In quorum fidem has præsentes fieri iussimus, & nostri sigilli impressione muniri mandauimus.

Datum Romæ Idibus Martij. 1591.

Hier. Card. Metthæius.

Locus sigill.

Sequitur tenor alterius decreti. Die 13. Augusti 1579. Congregatio censuit hos monachos Monasterij Sanctiss. Trinitatis Cauæ non posse ex decreto Conc. sess. 25. c. 13. de regular. cogi ad processiones, tum quia non possunt dici exempti qui nunquam subditi fuerunt, item propter pactum confirmatum a Sede Apost. quod non tollitur per c. 22. de regul.

Archiepiscopus Amalphitanus, Amalphitanæ Ecclesiæ suffraganeis scripsit Nicolaus Papa 2. in cap. de consanguinitate 35. q 2 & 3. Monasterij S. Petri de Amalphia fit mentio in c. 1. de off. iud.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episcopus Capritanus. 2. Scalensis. 3. Minerensis. 4. Litterensis. 5. Episc. Rauellensis, qui est exemptus, & nunc vnitus cum Scalensi per clem 8.

Archiepiscopus Surrentinus. De eo mentionem faciunt Innoc. 3. in c. constitutis el 1. de testi De Surrẽtino episcopo Gregor meminit in c. 2 de relig. dom. Anno Domini 9 3. fuit erecta in Archiepiscopalẽ Sedem secundum Frecciam, De Sãcto Antonio Abbate dictæ Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Romæ die 14.

P 3 Febr.

cusat.& d.c.propter Philip.Fran.in c.fi.de censi.in 6.Lancell. Corrad. in templ. omn.iud.lib.2.c.6.nu.2.& habet iurisdictionem,ordinariam Card.Alex.in c. experientiæ 11.q.1.& 3.q.8.in sum.Bero.in c.1.nu.125.de iudi. & cognoscit de omnibus causis nedum per appellationem sed etiam per simplicem querelam Card. Alex.in c.de conciliis 18 dist.& in rub.de appellat.nu.36 & in c. cum speciali nu. 27.eod.tit.quē sequitur Card.Iacob.in d.tract.lib.5.ar.11.fol.298 Lancell.Cor. in d.templo lib.2.c.3.nu.20.& debent audiri querelæ omnium læsorum d.c. propter & secundum Innoc.quem sequuntur Io.And.Imol.Card.Zab.in d.c.graue Abb.in c.1.nu.15.de iudi.& Card.Alex.in d.c. de conciliis 18.dist.etiam non citati tenentur respondere de querelis ciuilibus ac si citati essent de criminalibus autem non nisi sint citati, & exposita crimina super quibus accusantur,habent tamen ius reuocandi domum accusati,si pro specialibus negotiis fiat concilium , & petatur quod respondeant pro aliis arg. c.fin. de for. compet. alias secus si indistincte fiat concilium pro omnibus negotiis emergentibus; etiam competit ius reuocandi domum si concilium sit de longinquo,nisi in casibus , qui de sui natura tractantur in consilio secundum Card. Zab.in d.c.graue. Bott. de syno.par.3.in princ.nu.41.& 42.Card.Iacob.in d.lib.7.ar.8.fol.289.Synod.Vgo.in prælud.c. 10.& in fine fol.10.& in 3.par.fol.108.col.1.in fine,episcopi in Prouinciali congregati loco ordinarii sunt in omnibus causis clericorum, quæ ad concilium referuntur,ad illum autem qui præest diffinitio pertinet de consilio , & assensu aliorum episcoporum omnium,vel maioris partis.Host.in d.c.graue , & dixi supra quęst.26 Concilium in super prouinciale habet potestatem excommunicandi episcopos illius prouinciæ Abb.in c.1.nu.5.de iudic. vbi Bero nu.67. & prælatos ex proprio delicto potest suspendere,& episcopum tamen deponere nō potest Abb. in d.c graue nu.4.de præben. quia depositio episcoporum soli Papæ est reseruata Abb.in c.Pastoralis in prin.de off.ordi. Feli.in c.1.nu.23.de iudi.dicit tamen Abbas in c.2.num.3. de accusat.quod Archiepiscopus cum suis suffraganeis potest audire causam,sed non diffinire,idem dicit Anchar.in d.c.graue,nu.18.& Imol.

b sub nu.18.solum enim interdicitur consilio potestas b deponendi episcopos Abb. in c.1.de iudi.sed circa hoc vide quod fuit decretum per Conc.Trid. sess.24.de refor.generali c.5.& de reseruatis Sedi Apostolicæ vide notab.gl in c.quod translationem,de off.lega.& in clem.quia contingit,de relig.domi. & enumerat Card. S.Sixti in c.huic sedi.17.distin.& Pauin.de visi.par.1.q.10.Habes ergo quod concilium Prouinciale potest cognoscere de causis quæ vertuntur in episcopos,& clericos, item poterit cognoscere de omnibus causis clericorum, dummodo factum sit notorium,vel si res non patiatur dilationem,vel in breui possit liquidari,ipse tamen Archiepiscopus qui præest concilio, vel qui habet potestatem diffiniendi , debet hoc facere de concilio , & assensu aliorum de concilio vel maioris partis,c. nec episcopi,de tempor.ordin.& c.sicut,de accusat.Card.Iacob.in d.lib.6. art 8. fol. 288. in quo concilio debet etiam tractari de corrigendis excessibus, & moribus reformādis,pręsertim in clero d.c.sicut,& c.propter 18.dist. & ex nō celebratione cōciliorū sequitur incōueniēs, quod multa remanēt incorrecta de his quæ cōcernūt ecclesiasticū statū c.peruenit 18. dist.& debet fieri inquisitio summaria propter breuitatē tēporis,de his quę sunt notoria vel quę cōfitētur per delinquētes,vel de quibus statim fides potest haberi, de dubiis vero delictis nō est inquirēdū,sed sunt cōmittēda, Host.& Zab.in d.c.graue,sub nu.3.& ibi Imol.sub n.19. Bott.de syn.par.3.sub nu.45.dēt etiā fieri generalis inquisitio de malis,sed cōtra certā personā nō debet fieri,fama nō præcedēte secundū Abb.in d.c.graue,nu.9.

b *ADDITIO. An concilium Prouinciale possit capere informationem, aut formare processum contra aliquem episcopum suspectum aut accusatum ibi de causis grauioribus ad effectum transmittendi probationes, & processum ad Romanũ Pontificem. Resp quod hodie de iure nouo non solum depositio episcoporum est reseruata Papæ sed etiã omnimoda cognitio, & examinatio causæ depositione digna, ita quod inferiori Papa hoc denegetur, prout habetur in præallegato Conc. Trid sess. 24. de ref. c. 5. per quod Capitulum crimen hæreseos, & alia crimina maiora depositione, & priuatione digna exequantur quo ad Nauar. cons. 1. de for compet. in antiq. amplia etiam si talis formatio processus fieret ad finem remittendi causam instructiorem ad Papam glo. in c. inquisitores, de hæret. in 6. limita de mandato expresso Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. descriptas, per quod etiam permittitur, ut minores criminales causæ episcoporum in cõcilio tantum Prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel ad deputandas illas causas, debeant esse episcopi, & an absolutio Concilio possint in illis causis procedere. Resp. videtur dicendum non esse necesse, vt sint episcopi, quia illa facultas est generalis, & eorum iurisdictio non expirat, si prius. i. ante Concilij absolutionem cœperint cognoscere, prout in simili notatur in c. relatum, & c. gratum, de off. deleg. deceret tamen, vt essent episcopi.*

Trigesimo tertio quæro, an cognoscat de Metropolitano. Resp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiscopum. c. graue, de præben. sed tamen potest ex charitate reprehendere glos. in c. si autem & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligẽtiam vero Metropolitani circa iustitiam ministrandam supplere potest Conciliũ Prouinciale c. si Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6. q. potest cognoscere de causis appellationum interpositarum a Metropolitano glos. in c. multis, in verbo ad maiorem 17. dist. in c. omnis oppressus 2. q. 6. in c. si Roma. cons. 51 1. nu. 3. Syno. Vgo. in prælud. cap. 10. potest etiam cognoscere de causis ad ecclesiam ipsius Metropolitani spectantibus glo. in d. c. sicut, de persona autem & statu ipsius Archiepiscopi Prouinciale Concilium non cognoscit ad effectum iudicandi, sed admonẽdi ipsum Archiepiscopum, vt se corrigat, & si obstinatus se corrigere nollet ad effectum denunciãdi Summo Romano Pontifici d. c. graue, de præb. Card. Alex. in c. si clericus 11. q. 1. non tamen potest se intromittere ad effectum iudicandi de eo, vt notat glo. in d. c. sicut, per ea quæ habentur in cap. cum inferior, de maio. & obed. & in c. inferior 21. dist. & ibi glo. & glo. fin. in c. 3. de raptor. ita distinguit Bellamer. in d. cap. sicut. sub num. 21. Card. Alex. 2. q. 8. & ratio est quia ipse præest concilio, & ideo ab ipso Concilio tanquam inferiori non debet iudicari Imol. in d. cap. graue. num. 10.

ADDITIO. Hinc sequitur non posse Archiepiscopum excommunicari a Concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nauar in cons. L. de off. ordin in antiq. nam contradicit textus in d. cap. graue nimis, & iuribus præalleg. quæ ab ipso non citantur.

12 Trigesimo quarto quæro, † an ab eo possit appellari & ad quem. Resp. quod a Concilio Prouinciali appellatur ad Papam cap. sicut excellentiam 23. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. num. 34. Felin. in cap. 1. num. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d. cap. multis. & Synodus Vgo. in prælud. q. 10. Nauarr. cons. 3. de appellat. in antiq.

Trige-

Trigesimo quinto quæro an totum Concilium Prouinciale possit allegari suspectum, & an si Metropolitanus non est suspectus possit recusari propter episcopos suspectos, & quid si tantum Metropolitanus est suspectus, vel aliqui de concilio, vide Abb. in c. si quis contra clericum sub num. 21. de foro compet. & in c. 2. sub nu. 14. de iudi. & ibi Dec. num 96. in 1. & 2. lectura. Felin. nu. 6. Ripa num. 40. Card. Alex. in c. quia suspecti. 6. q. 5. & in rubr. de appal. col. 12. & in c. cum speciali. eod. tit. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. decis. 269. Capt decis. 138. Menoch. in tract. de arbit. iudi. lib. 2. centu. 4. casu 458 Synod. Vgo. fol. 108. col. 5. col. 3. communis tamen est opinio, totam Synodum posse recusari, Cardin. Alexand. in d. capitul. cum speciali, & Dec. in d. capitul. 1. nu. 66. in 1. lect. & suspectus non debet interesse quando votatur etiam si non det votum suum Capi. in d. decis. nu. 5. Caraui. in ritu mag. Curiæ Vic. 265. suspicionum vero causæ multæ reperiuntur in iure expressæ, & approbatæ, & minor causa repellit tam iudicē quam testem gl. in c. accedens vt lit. non contest. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor post Specula. refert. Card. Alex. in c. postremo, de appella. vbi Philip. Franc. 40. reassumit tractando etiā de personis quæ recusari possunt. Abb. remissiue in d. c. si quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert in Speculo par. vlt. a nu. 25. vsque 68. Multæ tamen causæ possent obuenire, quæ iustiores essent quam in iure expressæ, & relinquuntur arbitrio iudicis, qui si male arbitratur, appellari potest Io. Andr. in d. c. cum speciali col. 3. Ancha. nu. 13. Abb. nu. 8. & ceter. sequuntur in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua communi testatur etiam Nauar. consil 1. de appell. in antiq. & totum Concilium Prouinciale suspectum dici posset, vbi solum illius caput esset suspectum ex allegatis per Crauet in tract. de antiquis tempor par. 1. n u 80. & per Menoch loco cit. nu. 16 posset tamen secundum eum in hoc fieri distinctio prout etiam colligitur ex mente Ripæ in c. 1. nu. 41. in fine de iudic. quod aut caput concilij amoueri non potest quin totum Concilium amoueatur, & tunc si caput est suspectum, totum Concilium redditur suspectum, cum ab eo pendeat ipsoq; amoto non detur Concilīū, aut vero caput Concilij amoueri potest, Concilio ipso subsistente, & valent e sine eo de causa illa cognoscere, & tunc solum caput esset remouendum, & illius loco alter subrogari, qui illius personam sustineat.

33 Trigesimo sexto quæro de potestate in statuendo. Resp. Concilia prouincialia neq; diffiniendi, neq; generaliter constituendi, vim aliquam habere, sed tantum curandi, vt id seruetur, quod alias statutum est, & quod generaliter, seu specialiter obseruari præceptum est 13 dist. in suum. c. sicut olim. de accusa. Io. Pau. Lancel. in lib. 1 institu. iuris cano. in tit. de eccles. consti. §. Prouincialia, & dispositiones quæ fiunt in Concilio Prouinciali, debent esse canonicæ, & iustæ, canonicæ quantum ad causam, & iustæ quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis 17. dist. & potest facere statuta cle. 1. de sent. excom. Anch. & Felin. in d. c. sicut olim, quæ non debent esse in præiudicium aliorum inferiorum cap. vestra, de locat. & conduct. neque contra ius canonicū c. institutionis 2. q. 2. c. quod super de maior. & obed. vbi Felin. notabiliter examinat, potest tamen statuendo adiuuare ius cōmune: s. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauando pęnam a iure impositam c. innotuit, & ibi Abb. & Ancha. de eo qui fur. ord. suscep. c. 2. de constit. in 6 glos. in clem. ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abb. in capitul. cum dilectus num. 10. de consuetud. & in cap. a nobis el 1. num. 2. de sent. excom. Gemi Card.

Alex.

Alex. & cæteri Doct. 18. distin. in sum. vbi dicit idem Card. non valere statutum quod non possit a sententia appellari de quibus conclusionibus latissime per Hẽri. Doct. de syno. part. 3. art. 1. ac reassumit Duen. in regula 249 cum seq. Lancell. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 5. §. 3. nu. 55. & statuta concilij Prouincialis ligant etiam subditos episcopi suffraganei absentis Card. Alex. in c. episcopus synodum. 18. distin. & laici ligantur statutis Archiepiscopi factis in synodo Prouinciali in materia spirituali. cap. fin. 18. distin. vbi Doct. Bott. de syno. par. 3. art. 2. sub num. 3. qui ibidem nu. 102. dicit, quod abstinere debent episcopi a nimia multitudine statutorum, & debent esse pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuersitatem opus est prouidere. Quæ etiam deberent obligare quo ad pœnã tantum temporalem, & non quo ad culpam Panor. in c. cum olim, sub num. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mentionem suam declarare. Bott. de syno. par. 3. art. 1. conclus. 10. in fine. Item in dictis constitutionibus raro est vtendum pœnis censurarum ne ex frequentia contemnantur, & in vilipendium ducantur iuxta Panor. in c. clericus, notab. 2. de cohab. cler. & mulier, eoque magis vbi prævideri potest illas non proficere Host. in c. Romana §. sed nec, de sen. excom. in 6. quem sequuntur Io. And. & Gemin in c. constitutionem, cod. tit. & lib. Iason in l. quod iussit, nu. 42. de re iudic. Couar. in initio c. alma mater. sub num. 10. de sen. excom. in 6. ideoque illas mitigari, & ipsarum loco pęnas temporales imponi debere docet Bott. in d. art. 1. conclus. 13. nu. 113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an possit statuere ne signum crucis pingatur vel sculpatur in alia re humi iacente, vide Nauar. cons. 3. de reliq. & vener. sanct. in antiq & quod statuta Concilij Prouincialis non comprehendant regulares exemptos, eorumque loca, habetur per eundem in cons. 2. de sepult. in antiq a sententijs tamen excommunicationum per statuta Prouincialia aut synodalia promulgatis nequaquam absoluere possunt, alias inciderent in Papalem excommunicationẽ cle 1. de priuileg. non potest Concilium Prouinciale dare facultatem pænitenti subdito episcopi suffraganei eligendi confessarium non approbatum a suffraganeo ipso, ita declarauit Sac. Congreg die 16 Martij 1581.

Trigesimo septimo quæro, quibus præcipue sit in eo vacandum, & quid statuendum in eo, ac etiam de illius potestate, præsertim ex decretis Sacri Concilii Tridentini. Resp. quod episcopi in Concilio Prouinciali se exercere debent in meditatione Euangeliorum, & Canonicorum præceptorum ac in solicitudine ipsorum custodiendorum cap. non oportet cap. quoniam vbi Card. Alex. notat 18. dist. ex quibus infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiuijs nec ludis, vel alijs actibus sæcularibus, sed de corrigendis excessibus, & moribus reformandis præsertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quę statutę sunt in generali Concilio Lateranensi relegentes, vt eas faciant obseruari debitam pęnam transgressoribus infligendo cap. sicut olim, de accusat. Constitutiones in generali Concilio editas enumerat, Host. Ioan. And. & Ioan. de Anan. in d. cap. sicut, sunt enim 71. quæ omnes reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici sparsæ sub diuersis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. cap. 9. post quarum enumerationem dicit Host. in d. cap. sicut, quod si Archiepiscopus in Conciliis nescit quid proferat, vt se quandoque vidisse testatur, poterit sibi per has concordantias, ex quibus statuta sua eliciat, subuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poterit

addere

addere quas reperies in eodem volumine decretalium,& refert idem Host. in d. cap.sicut.

c Audiendæ sunt relationes testium synodalium c & si non sunt, de nouo statui debent,de quorum munere,& fide habetur,in d.cap.sicut,vbi late per glo.Host. Abb.Anchar.Felin.ceteros Doctores,& per Bott.de syno.par.3.a num.57. vsque 76.Synod. Vgo.in prælud.cap.9.& per conc.Prouinc.Mediolanense quartum p. 3.sub rubr.de testibus synoda.fol.79.& in Syno. Placen.de anno 1570.eod.tit. fol.166.

Recipienda sunt in primis decreta Sacri Conc.Trid.& facienda est fidei professio ex decreto eiusdem Conc.sess.25.de refor.c.2.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem personarum qualificatarum pro commissione causarũ a Sede Apostolica iuxta c.statutum, de rescript. in 6.ex decreto eiusdem Conc.sess.25.de refor.c.10.

Synodus Prouincialis pro cuiusque prouinciæ vtilitate,& moribus certam cuique formulam præscribet, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi,seu modulandi ratione,de certa lege in choro conueniendi,& permanendi, simulque de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt,& si qua huiusmodi ex decreto d.conc. sess.24. de refor. generali capitul.12.

Examinare debet Concilium Prouinciale vocatis quorum interest, & diligenter expẽdere quas cathedrales ecclesias propter angustias, & tenuitatẽ redituum inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, confectaque de præmissis instrumenta ad Sum.Roma.Pontificem mittere ex decreto eiusdem conc. sess.24. de refor.generali,c.13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire,vt per edictum etiam publicum vocetur,qui volent examinari ad beneficia curata obtinenda,quorum examinatores in Synodo prouinciali si opus erit rationem reddere tenentur, & si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniũtur, circa quam examinis formam prouidere potest, iuxta tenorem decreti eiusdem Conc.sess.24.de reformat.generali c.18.

Ad Metropolitanum vna cum concilio Prouinciali spectat iudicare de licentiis datis non residentibus ex decreto eiusdem sess.23.de refor. c.1.quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiscopum,& superiores negligentes in institutione seminarii Synodus Prouincialis acriter corripere potest,& cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiusdem concilii,sess.23.de refor.c.18.

Præscribit propriam examinis, seu instructionis faciendæ formam a Sanctiss. Romano Pontifice approbandam,quæ magis eiusdem locis vtilis, & opportuna esse videbitur,circa promouendos ad cathedrales iuxta decretum eiusdem concilii,sess.24.de refor.generali,c.1.

Causa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali Metropolitanus potest visitare ecclesias episcoporum comprouincialium, & eorum diœceses ex decreto eiusdem conc.sess.24.de refor.generali c.3.

Episcopi & visitatores excedentes in visitatione vltra pœnas impositas, etiam aliis pœnis in synodo Prouinciali arbitri synodi absque vlla spe veniæ mulctantur ex decreto eiusdem concilii,in loco prææallegato.

Quando non constat, quæ cathedralis ecclesia sit proximior ecclesiæ sęculari nullius

nullius diœcesis, prælatus illius debet in concilio prouinciali semel eligere prælatum, qui tanquam Apostolicæ sedis delegatus visitabit ex decreto dicti concilij, sess. 24. de refor. generali c. 9.

Supplet, & coercet neglientiam episcoporum in exequendis decretis Sac. Cōc. Trid. in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs ipsi in decretis d. concilij specialiter cōmissis, & prouidit etiam in defectum Capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiusdem ordinis iuxta tenorem decreti eiusdem concilij, sess. 25. de regula. c. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoscunt de locationibus rerum ecclesiasticarum in damnum ecclesiæ cōtra canonicas sanctiones factis iuxta formam decreti eiusdem concilij, sess. 25. de refor. c. 11.

Episcopos concubinarios synodus prouincialis admonere debet, & si perseuerent referre ad Sanctiss. Rom. Pont. ex decreto eiusdē Cōcilij, sess. 24. de refor. generali c. 14.

Abusus indulgentiarum, si quæ irrepserunt episcoporum sententia cogniti in prouinciali Synodo Sanctiss. Rom. Pontifici referri debent ex sess. eadem in fi de indulgentijs, & circa noua miracula, nec non noua s reliquias recipiendas, vide in sess. 25. in decreto, de reliquijs.

Minores criminales causæ episcoporum in concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiusdem Concilij, sess. 24. de refor. generali c. 5. & sess. 13. de refor. c. 8. & quęnam causa requiratur, vt episcopus possit citari, vt compareat personaliter, vide in sess. 13. c. 6 vbi in c. 7. habetur quænā qualitas requiratur in testibus contra episcopum deponentibus.

Debet a concilio prouinciali fieri diligens inquisitio, an beneficia fuerint collata indignis personis, & collatores ab eodem post primam, & secundam monitionem reperti culpabiles suspendūtur a collatione, Metropolitani vero delictum superioris iudicio relinquitur ex parte concilii nunciandum d. c. graue, de præben. vbi Imo. post Io. And. in d. c. graue. num. 17. dicit quod episcopi delinquentes conferendo indignis beneficia possunt puniri per Archiepiscopum suum, sed Archiepiscopus si negligens est, tunc concilium habet potestatem hoc faciendi.

Per Concilium Prouinciale compescatur si quis Iudæos, vel paganos officiis publicis præfecerit dicitur in c. cum sit. de Iudę.

e *ADDITIO. Qui testes synodales an denunciare teneantur crimina, quæ probare non possunt, vide Syluest. in verba fama. in fine.*

14 Trigesimo octauo quæro quādiu durabit. Resp. quod congregati in concilio non morantur simul nisi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus. Host. in d. c. graue. col. 3. de præben. & non debet Cōcilium prouinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iustam causam posset vlterius differri propter imminentia negotia. Card. Alex. in cap propter el 1 18. dist.

Trigesimo nono quæro de illius publicatione. Resp. quod singuli epscopi infra sex menses debent notificare in diœcesibus suis ea quæ in conciliis prouincialibus statuta sunt cap. fin. 18. distin. vbi Card. Alex. dicit, quod de his sex mensibus subducitur tempus, quo ordinarius potuit redire de concilio, & quod deberent ex latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent, formulam autem acclamationum

P in

in fine concilii Prouincialis faciendam, item formulam literarum de monitionibus, quæ episcopis a Concilio Prouinciali absentibus mittuntur, aliamque formulam literarum quibusuis concilium Prouinciale mittitur, ad Summum Pontificem. Itemque formulam literarum ad episcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit. Card. Sanctæ Praxedis in fine voluminis actorũ ecclesiæ Mediolan. fol. 551.

15 Quadragesimo quarto, qui nam habeant potestatem absoluendi a censuris per illud latis. Resp. quod Archiepiscopus, & ordinarius possunt absoluere a sententia excommunicationis lata per canonem synodalem Doct. in d. c. graue, vbi Anchar. nu. 12. & quod absoluere possint suffraganei *b* a sententiis per concilia Prouincialia latis, tenet etiam Bott. de syn. par. 3, art. 5. num. 2. post Archid. & ceteros Doct. 17. dist. in sum. quãdo tamen quis esset excommunicatus a concilio Prouinciali per viam sententiæ non potest absolui nisi de mandato concilii, secus si per viam statuti Card. Alex. in capit. propter, el 2. 18. dist. denique ex præcedentibus habetur quanta sit Archiepiscopi potestas quo ad concilium Prouinciale quæ est in eo conuocando, prout in 1. & 2 quæst. diximus. Item in recipiendo excusationes episcoporum non valentium venire, vt in q. 13. in procedendo contra contumaces, prout in q. 18. in sedendo, præsidendo, & pronunciando tanquam caput, prout in quæst. 22. 23. 25. & 26. item in eligẽdo prout in q. 28. item vt conciliũ non iudicet de eo, vt in q. 1æst. 33. & in absoluendo, vt in præsenti quæst.

b *ADDITIO. Quam conclusionem etiam firmant Card. Zab. in clem. 1. § si quis. q. 6. de reb. eccles. non alien. Io Gutierez c. 5. canon. quæst. nu. 21. Sbroz. de vic. episc. lib. 2 quæst. 174. nu. 11. quam amplia etiam postquam constitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit apposita aliqua censura, ante publicationem sint per Papam confirmatæ Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus, de instit. Felin. in c. pastoralis, §. præterea col. 1. de off. ord. Burgas. de irregular. par. 6. rub. de absolut. a maior. excom. sub nu. 33. & ratio est, quia confirmatio Papæ non tollit potestatẽ ordinariã vt notatur in c. 1. de confirm. vtil. uel inut. Panor. loco cit. nu. 12. Secundo amplia, vt non solum possint absoluere suffraganei sed etiam alij sacerdotes, & confessarij inferiores. Bott. in d. par. 3. art. 5. conclus. vnic. nu. 2. episcopi sibi absolutionem reseruauerint Duen. reg. 252.*

16 *Post præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus subnectere Metropolitanas, & Cathedrales ecclesias huius Regni Neapolitani, quarum Antistites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt & vltra descriptionem Consiliarii Marini Freccia in tract. de subfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore iuris canonici de eis fit mentio, & sunt.*

Archiepiscopus Neapolitanus. Huic ecclesiæ præfuit primus episcopus Neapolitanus S. Aspren qui a Sancto Petro Apostolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiusdem Ciuitatis episcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano sub die 3 Augusti, vbi die 4 Septembris de Sãcta Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem veniẽti prima occurit, atque ab eo baptizata postea sancto fine quieuit. Habuit insuper Ciuitas Neap. multos alios sanctos episcopos eodẽ Martyrol. Rom. promulgatos

Archiepiscopo Neap. scripsit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de cõstit. Gregor. 3 in c. 1. de stat. monach. Inno. 3 in c. ad nostram, el 3. de iureiur. Greg. 9. in c. fin. de seru. non ordin. Fortunato episcopo Neap. scripsit Gregor. in c. monaste-

rys

riis 19.q.3.& in c.fraternitatem 71.dist Greg.vniuersis militibus Neap in c.Summa 73.q.1 Idem clero, & nobilissimis ciuibus Neapolitanis in c.Petrus 39 dist. in c de Petro 47.dist.in c.nec nonum 8.q.1.in c.studia.61.dist. & in c priusquã 18. dist In Sardicen.Synodo Osius Cordubensis episcopus & Vincentius Capuanus episcopus,& Iauua ius Beneuentanus,et Calepodius Neapolitanus S R Ecclesiæ legati extiterunt,vt habetur in cap prima.el 2.§ quarta.16.dist Gregorium primum in Archiepiscopalem sedem Neapolim erexisse patet ex decretalibus eiusdem, qui in d.c.fraternitatem.& c monasterius scribit Fortunato episcopo Neap.& in c primo de relig.dom dicit Victori Archiepiscopo Neap

Stephanus Neap antistes interfuit Concilio sub Symmacho anno 500.idem interfuit sub Symmacho in Cõcilio quarto, Ioãnes Neapolitanus interfuit Synodo sexta sub eodem

SVffraganei sunt videlicet.1.episcopus Puteolanus S.Paulus Apostolus venit Puteolos vbi inuentis fratribus mãsit apud eos dies septẽ ut legitur in actibus Apostolorũ c.vlt.vnde Verus O uere Campania felix,quæ Petro Neapol & Paulo Puteolis gloriaris,est ad Regiam præsentationẽ.2.Episc.Nolanus.3 Episc Acerrarum qui est ad Regiam præsentationem.4.Episc.Isolanus,seu Aenarius 5 Episc Auersanus exemptus.Huic scripsit Honorius 3.in cap fin de cler ægrot.Gregor Guitmundo Auersano episcopo scripsit in c si consuetudinem 8 dist & quod hactenus ecclesia Auersana Archiepiscopo Neap.responderit a quo consecrationis. & confirmationis cõsueuerat beneficiũ obtinere,& obedientiam ac reuerentiã sicut Metropolitano exhibere patet ex lib.primo decretalium atque aliarum epistolarum Innocen. 3.Romæ impresso fol 199 scribentis episcopo,& Capitulo Auersan.hodie autem est in possessione exemptionis,& eligens Archiepiscopum Neapo. Metropolitanum viciniorem (iux.decretum Concil. Trident sessio.24 de reforma. capitu. 2.) accessit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum,erat tamen antea in facultate ipsius Auersani episcopi,si maluisset accedere ad Capuanum Archiepiscopum eadem vicinitate coniunctum, & hac modo electio ligat successores ex declaratione Romæ hanita ad Illustrissim. D Cardin.Borromæum die 25.Aprilis 1568. tenoris sequentis. Electio Metropolitani facta semel ab episcopo exempto ad cuius synodum conueniat ligat successores,similiterque ligat successores electio facta a prælatis nullius diœcesis pro visitationibus.

Episcopatus Cumanus,& Atellanus sunt vniti Auersano.

Archiepiscopus Capuanus Inter Capuanam Prouinciam, & Pisanam est prouincia Romana cap.tua nobis,& ibi Abb.in 3.notab.de off vicar. glos.in cap.vni in ver sede vacante de schismat in 6 Pauin. in tract de off.& potest cap. Sed. vac. par.2.quæst 10.sub num 41. & inter vniuersas Metropoles Capuana est Apostolicæ Sedi vicinior,ita exorditur Innoc 3.in c.cum inter de elect Gregor.in cap quoniam 61.dist meminit de Festo Capuanæ ecclesiæ episcopo, Honorius 3.de Archiepiscopo Capuano mentionem facit in cap illa ne sed.vac.& Innocen 3.in cap cum causa.de offic.& potest iudic.deleg.Anno Domini 964.in Archiepiscopalem sedem erigitur, vt colligitur ex chronica Cassinensi lib. 2. cap.9 fol 39. vbi quomodo,a quo Pontifice,& quis fuit primus Archiepiscopus,& in lib.3 c 25.fol 93.de Hildebrãdo Capuano Archiep.& lib.4.cap.3.fol 135.de Senn.capitu Archiep.& eod. libro cap.71.fol 155 de Othone Archiep.Capuano,fuerunt multi Sancti Antistites Capuani descripti in Martyrologio Rom vt SS Vitalianus, Rufus, Priscus, Aristeus Pamphilus, Paulinus, Victor, Castrensis, Bernardus, & Germanus nouissime autem præest huic insigni Ecclesia Illustrissi.& Reuerendissi. D. Robertus Bellarmi-

P 2 nus

Suffraganei Episcopi sunt. 1 Episc. Caputaquensis. 2. Policastrensis. 3. Sarnensis 4. Arcenensis. 5. Marsicensis. 6. Campaniensis. 7. Nucerinus de quo Greg. Papa meminit in cap. 2. de relig. dom. & Felici episcopo Nucerino scripsit Innoc. 1. in c. laici dist. 33. 8. Episc. Nuscitanus, de Sancto Amato Episcopo Nuscitano legitur apud Martyro. Rom. die vlt. Augusti. 9. Episc. Cauensis est exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monasterii Sanctiss. Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti habebat iura episcopalia in d. ciuitate, & casalibus ante erectionem episcopatus quo tempore in anno Millesimo, Nonagesimo fuit praed. Monasterium exemptum cum eius iurisdictione ab Archiepiscopo Salernitano, & ab Vrbano Papa 2 in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data facultates exercendi omnia pontificalia, & spiritualia exceptis tribus. s. conferre ordines sacros basilicas, & altaria consecrare, & cōficere chrisma, quae hodie exercet extra tamen dioecesim Cauensem in aliis locis sibi subditis, de quo Cauensi Monasterio meminit Honor. 3 in c. 1. de offic. iud. & Eugen. 3. in c. insuper de testib. & de monastico ordine, qui secundum Dei timorem, & Beati Benedicti regulam, & Cauensis Monasterii obseruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauensi ordine introducto in monasterio montis Regalis. Lege epistolam Inno. 3. directam Archiepiscopo montis Regalis. fol. 145 De hoc monasterio legitur etiam apud Chron. Cassinen lib. 2. cap. 30 & lib. 3. c 3. De potestate huius Abbatis extant literae Sacrae Congregationis tenoris seq.

Nos Hieron Sancti Eustachij Diaconus Cardinalis Matthaeius nuncupatus fidem facimus, & attestamur, in libri Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur adnotatum esse, Illustriss. Card. Carafam fidem fecisse, & attestatum esse ex authenticis scripturis alias coram Congregatione productis liquido constare, Abbatem Monasterii Sanctiss. Trinitatis Cauae omnimodam habet iurisdictionem episcopalem, nec alicui subditum esse, sed immediate subectū Sedi Apostolicae, nulliusque esse dioecesis, & proprium habere territorium; In quorum fidem has praesentes fieri iussimus, & nostri sigilli impressione muniri mandauimus.

Datum Romae Idibus Martij. 1591.

Hier. Card. Metthaeius.

Locus sigill.

Sequitur tenor alterius decreti Die 13. Augusti 1579. Congregatio censuit hos monachos Monasterij Sanctiss. Trinitatis Cauae non posse ex decreto Conc. sess. 25. c. 13. de regular. cogi ad processiones. tum quia non possunt dici exempti qui nunquam subditi fuerunt, item propter pactum confirmatum a Sede Apost. quod non tollitur per c. 22. de regul.

Archiepiscopus Amalphitanus, Amalphitanae Ecclesiae suffraganeis scripsit Nicolaus Papa 2. in cap. de consanguinitate 35. q 2 & 3. Monasterij S. Petri de Amalphia sit mentio in c. 1. de off. iud.

Suffraganei sunt videlicet. 1 Episcopus Capritanus. 2. Scalensis. 3. Minerensis. 4. Litterensis. 5. Episc. Rauellensis, qui est exemptus, & nunc vnitus cum Scalensi per clem. 8.

Archiepiscopus Surrentinus De eo mentionem faciunt Innoc. 3. in c. constitutis el 1. de testi De Surrētino episcopo Gregor. meminit in c. 2 de relig. dom. Anno Domini 9 3. fuit erecta in Archiepiscopalē Sedem secundum Frecciam, De Sācto Antonio Abbate dictae Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrolog. Romae die 14.

Fibr. vbi die 19. Martij de S. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Marco cum alijs nouem.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episcopus Acquensis, seu Vici. 2. Lubrensis, seu Massæ. 3. Stabiensis, seu Castelli ad Mare qui a Rege præsentatur.

Archiepiscopus Compsanus. Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Muranus. 2. Sartianensis, qui est vnitus cum Campaniensi episcopo. 3. Laquedonensis. 4. Episc. Sancti Angeli de Lomardis, & Bisatiensis vniti. 5. Episc. Montis viridis.

Archiepiscopus Acherontinus, & Materanus vniti ad regiam præsentationem. De Acherontino fit mentio in c. cum clamor, de testi & in c. fi. de collus. deteg. Huic scribitur ab Inno. 3. in c cum olim de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ ecclesiæ scripsit vt in eius epistolis fol. 366. quo tempore Cancellarij vicem agebat vt legitur in fine epistolarum. fol. 368.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episcopus Venusinus. De Stephano Venusinæ ecclesiæ episcopo legitur in c. bene quidem. 96 dist. 2. Episc. Anglonensis. De huius ecclesiæ canonicis fit mentio in d. c. cum olim, de cler. coniug. 3. Potentinus qui est ad regiã præsentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur successisse miraculum de Sacris stygmatibus S. Francisci in personam Canonici Rogerij, vt scribit S Bonauentura in eius vita c. 16 §. 5. 4. Episc. Grauiensis. 5 Tricaricensis de huius ecclesiæ cantore habetur in d c. cum olim de cler. coniug. 6. Episc. Montis Pelusij qui est exemptus.

Archiep Tarentinus, qui est ad regiam præsentationem. Huic scripsit Gregor. in c. 2. de cler. percuss. & in c. habuisse. 33. dist Ecclesiæ Tarentinæ mentio habetur in cap ex parte el 2 de rescript Clero & plebi Taren scripsit Gelasius Papa in c. venerabilis de consecr. dist. 4.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc Motulensis, qui est ad regiam præsentationẽ. 2 Episc. Castellaneti. 3. Episc. Oriæ seu Vritanus, qui est ad regiam præsentationem. Huic scripsit Lucius 3 in c. præterea el primo de transact. prout legitur in 2. collectione decretallum.

Archiep. Brundusinus, qui est ad regiam præsentationem. Clero, & Ordini, & plebi Brundusii dirigitur cap. concesso. 12. q. 2 Suffraganeus est. 1 Episc. Hostunensi 2. Episc. Heritonensis alias Nardouensis exemptus. 3. Episc. Monopolitanus exemptus, qui est ad regiam præsentat.

Archiep. Hydruntinus, qui est ad regiam præsentationem De eo legitur in c. cũ secundum de temp ord. Suffraganei sunt videlicet Episc. Lyciensis, alias Lupien. 2. Leucensis, & Alexanensis. 3 Castrensis. 4. Gallipolensis. 5. Episco. Vgentinus qui duo sunt ad regiam præsentationem.

Archiep Barẽsis, & Canusinæ Sedis Antistes Huic scripserũt Alex. 3. in c. super hoc. de eo qui dux. in matrim & in c 2 de coniug lepros. Innoc. 3. in c licet, de off legat & Gregor. 9. in c. consultationi, de tempor. ordin. & in c fin. de collus. det eg.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Bitontinus. 2. Rubensis. 3. Polignauensis. 4. Episc Menaruini 5. Episc. Cupersani seu Conuersanen 6 Episc. Bitecti. 7 Episc Melfieten. exemptus vtasseritur 8 Episc Iuuenatiensis qui est ad regiam præsentationem. 9. episcopus Iauellinus.

Archiepisc. Traneusis & Salpensis est ad regiam præsentationem. De Canonicis Tranensibus fit mentio in cap licet de off legat. Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Vigilen Huic scribitur ab Alex. 3 in c. debitores de iuretur. in c. cum sit de simon in c sponsam, de sponsal in c. quia nos de testamen & in c super eo, de cognat. spirit & ab Vrbano 3. in c. 3. de secund. nupt 2. Episc Andrien. de eo legitur in c. consuluit, de iure patr. Hæc patria est celeberrimi Decretorum, & legum Doctoris casuum conscientiæ.

sciẽtia primarii, Illustrissimæ familiæ & Religionis Societatis Iesu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, et plus publice legit, sacrãque paginã exposuit.

Archiepiscopus, Nazarenus est titularis cui sunt vniti episcopatus Cannensis, & montis Viridis babet ecclesiam in castro Baroli Tranensis diœcesis sub vocabulo Sanctæ Mariæ Nazaret cum capitulo canonicis, de dignitatibus, & clero intus dictam ecclesiam habet iurisdictionem, & vtitur insignibus Archiepiscopalibus.

Archiep. Sipontinus alias Manfredoniæ De eo habetur in c. te referente de celebr. miss. in c. de adulter in cap. si custos 27. q. 1. vbi Gregorius scribit Vitaliano episcopo Sipontino. Paschalis 2. erexit in Archiepiscopalem sedẽ. Suffraganeus est Episcopus Vestanus 2. Episc. Melphien. & Rapollen vniti est exẽptus, & de eo fit mẽtio in c cum clamor de testi. eique scribit Lucius 3 in c requisiuit, de sponsal.

Archiep. Beneuentanus De ciuitate Beneuẽtana legitur in c Frater episcop. 7. q. 4. Consulibus & populo Beneuentano scribitur per Inno 3 in cap cum causa de te sti. & Episcopo ac Archidiacono Beneuentano in c. cum a nobis eod. ti. & Canonicis Beneuentanis in c. ex tenore. qui fil. sint legit.

Suffraganei sunt videlicet. 1. Episc. Ausculanus, de eo in c. sicut ne cler. vel monac. 2. Thelesinus. 3. Epis. S. Agathę de eo in c. præterea de sponsal. in c cũ dilectus. de ijs, quæ vi metusue caus. fiunt. 4. Clifanus 5 Episc Montis Marani. 6. Puellinen. & Frequentinus vniti 7. Triuicanus. 8. Arianus. qui est ad regiam præsentationẽ 9. Boianen. 10. Episc. Bouin. 11. Vulturarien. & Montis Coruini 12. Larinen 13. Epis. Termularum. 14. Episc. Sancti Seueri 15. Episc. Troianus exemptus de eo in c. 3. de auct. & vsu pal. & in c. nisi de off. lega. Episcopo Troiano Regni Siciliæ Cancellario scripsit Inno. 3. vt in eius epistolis fol 380. 19. Episc Guardien. Alpheriæ.

Archiep. Theatinus a Clemente 7. anno Domini 1526. erigitur in Archiepiscopalem sedem De eo fit mentio in c. tenor de sent. & re iud est etiam Comes, nec repugnat esse comitem, & episcopum Abb in c inter dilectos, sub nu 5 de fide instrum. suffraganeũ vnicum tantum habet, & est Epis. Orthonen & Complensis, ad quam Ciuitatem reliquię Sancti Thomæ Apostoli ex India translatæ sunt, vt legitur apud Martyrol. Rom sub die 3 Iul de certitudine dictarum reliquiarum in d. Ciuitate existentium testatur S. Brigitta lib. 7 reuelationũ cælestium c. 4 & extat libellus eius vitæ, & translationis descriptus a Io Bapt de lectis de Orthona impressus, apud Firmanã ciuitatẽ anno Domini 1577. 2. Episcop ciuitatis Pinnæ & Hadrien vniti, de eo habetur in c qualiter de elect in c. nuper. de testi 3 Episc Valuẽsis, & Sulmonen. vniti. 4. Aquilanus, qui est ad regiã præsentationem 9. Marsicanus 6. Aprutinus, alias Therami de quo in c bene 61. dist in dicitur Princeps Therami, & Comes Bisengnæ 8 Episc. ciuitatis Ducalis, hi omnes prædicti nunquam fuerunt suffraganei.

Archiepis. Lanciauensis a Pio 4 ex episcopali fuit erecta in Archiepiscopalem sedem, nululm habet suffraganeum, & est ad regiam præsentationem Episc Tridentinus, qui est ad regiam præsentationem exemptus accessit ad Concilium Prouinciale Lancian eligens.

Archiep. Rheginẽsis est ad regiam præsentationem Huic scribitur ab Inno 3. in c cum causa, de off. & potest. iud. deleg & ab Honorio 3 in c venerabilis eo. tit. Archidiacono Rheginensi scribitur a Gregorio IX. in c. cum olim de maior & obed Suffraganei sunt. 1. Episc Cathacensis, alias Cathanzarij 2. Episc. Cotronien. qui est ad regiam præsentationem 3. Episc Tropiensis qui est ad regiam præsentationem 4. Oppiensis 5. Bouensis 6. Neucastrẽsis 7 Nicotirensis. 8. Ieracen 9. Episc Squillacen. de quo in c Afros 99 dist & in c. pastoralis 7. q. 1. directo Ioanni episcopo Squillatino-

no. nu. 10. Episc. Mileti exemptus de eo habetur in c. exposuisti. de corp. vitiat.

Archiep. Consentinus De eo in c. cõtinebatur, de homicid. & in c. venerabili. de offi. & potest. iud deleg vbi etiam fit mentio de Thesaurario Consentino. Epis. Marturanen. Suffraganeus. 2 Episc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epis. Maluitan 3. Episc Bisinianen. exemptus. 4. Episc. Cassanen. exemptus, qui est ad regiam præsentationem de eo in c. relatum el 2 de testam.

Archiep Rossanen. nullum habet suffraganeum de eo in cap. quod super, de consang & affin. & in c cum causa, de off deleg.

Archiep. S. Seuerinæ De eo in c. dilectus. de concess. præb. Titulus Archiepisc. ecclesiæ est S Anastasiæ virginis, & martyris Romanæ cuius Capitulo scripsit Inno. 4. vt in eius epistolis fol 8. Suffraganei sunt. 1 Epi. Vmbriaticen. 2. Bellicastren. 3. Insulanus 4. Gerentinen & Cariaten vniti 5. Episc. Strongulensis.

Habens ergo ex prædictis in Regno Neap. Sedes Archiepiscopales numero viginti, quarum octo spectat ad Regiam præsentationem, & Cathedrales episcopales num. centum. & tredecim. & harum decem, & septem sunt ad Regiam præsentationem saluo tamen meliori calculo.

Episcopus Liparensis est in Regno Neap & ad regiam præsentationem, est suffraganeus Archiepisc Messanen.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

Cognitio titu de constit.

PRÆTER. Summistas sciendum est, quod Pius IIII. confirmauit generale Concilium Tridentinum, idque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mandauit, prohibendo prælatis sub interdicto ingressus ecclesiæ, alijs vero sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, commentarios, glosas, annotationes, scholia, vllumq; omnino interpretationis genus super ipsius concilii decretis quocunque modo edere, quocunque nomine, etiam sub prętextu maioris corroborationis decretorũ, aut exequutionis, aliove quęsito colore statuere; sed in dubio recurri debere ad sanctã sedẽ Apostolicam, vt ex eius constitutione Romæ 7. Kalen. Feb. 1563. incip. Benedictus Deus. fol. 799. in Bullar. Idem Pius 4. Declarauit tempus scilicet a kal. Maii tunc proxime preteriti decreta d concil. ad reformationem, & ius positiuum duntaxat spectantia quæ obseruari, & euitari debeant omnes obligate cępisse vt in Bulla incip. sicut ad sacrorũ publicata die 20. Iulii 1564. quæ sunt impressa in fine. d. concil. Ab eodẽ Sum. Pont. 13 kal. Martii 1564. sunt facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, cõseruatoriarum, indultorum, confessionalium, maris magni, & aliarum quarumcunque similium gratiarũ, quibuscunque locis, & personis concessarum, his in quibus statutis, & decretis sac. Conc. Trid. contrariantur, annullando in vtroque foro facta, & gesta vigore prædictorum, post id tempus quo concilium obligare cœpit, vt in eius Bulla incip. In Principis Apostolor. fol 481. in Bullario.

Gregorius 13. constitutionem edidit contra iurantes, & iurare facientes illicita, impatibilia damnosa, ecclesiæ libertati, ac decretis Concil. Trid. aduersantia, incip. Inter Apostolicas fol. 1354. in Bullario, & vide infra in verbo iuramentum.

In confirmationib. priuilegiorũ post dictum Concilium solet apponi clausula quatenus sint in vsu. & decretis Conc. Trid. non aduersentur.

An

An autem requiratur expressa mentio, de constitutione Conciliari, vt illi sit de rogatum per clausulam generalem non obstan. habetur in c. ex parte. de cappel. mona. in c. nonnulli, de rescript. vbi Felin. Arch. in cap. 1. de constit. in 6. Gomes. in proœm. reg. canc. q. 5. late per Card. Iacob. in tract. de concilio lib. 5. art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & exequutione extat aliorum Illustrissi norum Dominorum. S. R. E. Cardinalium congregatio instituta a Pio 4. fol. 896. in Bullario incip. Alias nonnullis.

Sixtus 5. illius Sacræ congregationis facultates declarauit, vt in eius constitutione publicata Romæ die 23. Martij. 1583. Incip. Immensa.

Gregor. 13. priuilegia regularibus concessa a Pio 5. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. In tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infra in verbo Priuilegia Regularium. Bulla Pij IIII. supra relata est tenoris sequentis.

Bulla S. D. N. D. Pii Papæ IIII. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium; Maris Magni, & aliarum quarumcunque similium gratiarum, quibuscunque locis, & personis concessarum, in his in quibus statutis, & decretis Sacri Concilii, Tridentini contrariantur.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum sede meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti nihil neque vniuersali Ecclesiæ, curæ, & solicitudini nostræ commissæ salubrius neque iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis officio decentius, præstare possumus quam quod prouidentiæ nostræ ministerio œcumenicum Concilium Tridentinum sicut nostris potissimum auspicijs, summaque sanctorum Patrum concordia per DEI misericordiam feliciter absolutum fuit ita per vniuersos, qui Christiana pietate censentur, vbique suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis, ab omnibus æqualiter obseruetur. Cum itaque in eodem Concilio quamplura Salubria, & ad vniuersalem morum reformationem valde vtilia, decreta, atque statuta maturo præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, quibus multa, atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, & vt vocant confessionalia, & mare magnum, & alia gratiæ quæ varijs, tam cathedralibus, etiam metropolitan. quam collegiatis ecclesiis, monasterijs, & conuentibus, & alijs religiosis, etiam fratrum mendicantium domibus, & ordinibus, Nec non Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Ioannis Lateranensis, ac incurabilium de Vrbe Sancti Antonii Viennen. & Sancti Bernardi Iuten. alijsque Hospitalibus Militiis, eorumque capitulis, & conuentibus ac vniuersitatibus, etiam studiorum generalium collegiis tam secularibus quam ecclesiasticis, Confraternitatibus, societatibus, & tam Principis Apostolorū de Vrbe, quam alijs Fabricis Sanctæ Cruciatæ, alijsque pijs locis

locis,& operibus nec non Patriarchis, Archiepiscopis,episcopis,prælatis, Abbatibus,Abbatissis,Prioribus Præpositis,& aliis ecclesiasticis , tã secularibus quam diuersorum ordinum,& militiarum regularibus,ac etiam laicis cuiuscunque dignitatis,& status, ac gradus, & excellentiæ,ac etiam Ducali Regia,& Imperiali dignitate fulgentibus vtriusque sexus personis , nec non aliquibus Notariis, & etiam de latere legatis,atque nuncijs,tam perpetuo , quam ad tempus per plures Romanos Pontifices prędecessores nostros,ac nos,ac Sedem Apostolicam,eiusq; legatos hactenus etiam motu proprio , & ex certa scientia , ac de Apostolicæ potestatis plenitudine,seu etiam Imperatorum Regum, Ducum, & aliorum Principum cõtẽplatione , & intuitu, etiam de Fratrum Consilio , diuersimodeq; variisque temporibus in genere,vel specie,ex quauis etiam honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata , & innouata fuerunt in plerisque contrariantes. Nos quibus in primis cordi est tam sancta , & ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos vt par est,effectus vbique consequi,& ab omnibus obedienter obseruari. priuilegiorum,exemptionum,immunitatum facultatum,Conseruatoriarum, indultorum,Confessionalium,Maris Magni,& aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcunque Apostolicarum, & aliarum literarum desuper confectarum processuumque decretorum,& aliorum inde secutorum tenores,ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro suffi.ienter expressis, ex plene insertis,habentes Motu proprio,& ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine quod eadem omnia,& singula priuilegia exemptiones, immunitates facultates,dispensationes,conseruatoriæ,indulta confessionalia,Mare Magnum, & alię gratiæ in his omnibus,& singulis,in quibus illa statutis,& decretis, Concilii huiusmodi cõtrariantur ipso iure reuocata,cassata & annullata ac ad ipsius Concilii terminos,atque limites reducta sint , & esse censeantur nec quicquã aduersus ipsa decreta, & statuta quominus vbique & apud omnes obseruantes , in aliquo suffragari posse,sed ea perinde haberi,& reputari debere,ac si nunquam emanassent authoritate Apostolica tenore præsentium declaramus,ac etiam statuimus, & ordinamus. Decernentes nihilominus omnia , & singula,quæ vigore priuilegiorum,exemptionum immunitatum, & dispensationum,facultatum , Conseruatoriarum Indultorum, Confessionalium, & aliarum quarumcunque gratiarum huiusmodi post id tempus , quo Concilium obligare cœpit facta , & gesta quomolibet fuerunt,& in posterum fient,in his in quibus dicti Concilii decretis aduersantes nulla inualida,& irrita esse,& censeri, ac nemini , etiam quantumlibet, vt præfertur,qualificato,tam in foro (quod aiunt) fori, quam conscientiæ suffragari posse, & debere; Et ita per quoscunq; &c. non obstantibus &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1565. tertio decimo. Kal. Martii. Pontificatus nostri. anno sexto sequitur publicatio die 24. Feb. 1565. Hęc Bulla reperitur etiam impressa in fine dicti Concil. Trid.

CONFESSOR.

PRæter Summistas in hoc verbo sciendum est quod Leo x. in generali Concilio Lateranensi de Regularium priuilegijs in Bullar. fol 217. inter alia decreuit, *Quod ipsi fratres forensium confessiones audire valeant laicos tamen, & clericos seculares a sententiis ab homine latis nullatenus absoluere possint.*

Eucharistię vero, & extremæ vnctionis, aliaque ecclesiastica sacramenta , illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium

prium sacerdotem illa sibi dare denegare, dare nequeant; nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorum testimonio probata: aut requisitio coram Notario publico facta, doceretur: Eorundem vero fratrum obsequio insistentibus sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeant nisi illorum durante obsequio.

Decretum Concilii Triden. sessio. 23. de refor cap. 15. Pius V. declarauit, vt infra, videlicet.

Declaramus decretum Conc. Trid. de approbatione Regularium audiendis confessionibus sæcularium præpositorum ab episcopis facienda obseruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiam sub regulari disciplina viuentibus, etiã si sint Doctores, aut in Theologia, etiam de superiorum suorum licentia graduati, vel promoti, vel a suis Magistris Generalibus, vel Prouincialibus ministris sæcularium confessionibus audiendis expositi. Volumus tamen eos, qui semel ab episcopo in ciuitate, & in diœcesibus suis prauio examine approbati fuerint ab eodem episcopo iterum non examinari, ab episcopo autem successore pro maiori conscientiæ suæ quiete examinari de nouo poterunt, vt patet ex eius constitutione Romæ publicata die 22. Augusti. 1571. incip. Romani Pontificis in Bullar. fol. 1131.

Quæ non fuit reuocata a Greg. xiij. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilii Trident. vt testatur Sacra Congregatio cuius decreta fuerunt impressa Romæ apud hæredes Antonii Bladii Impress. Cameralis 1586. tenoris sequentis videlicet.

Pro fratribus Ordinis Prędicatorum Prouinciæ terræ Laboris dicti Regni die 10. Octobris 1586.

Lecto in Sacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familię fratrum Medicantium quarumcunq; Prouinciarum Regni Neap. conquerentium qualiter contra formam suorum Priuilegiorum, Sacrum Canonum, Concilij Trid. & Ordinationum Apostolicarum in quam plurimis ab ordinarijs locorum grauantur, prout eiusdem memorialis series continebat. Illustriss. Domini Cardinales his mature consideratis statuerunt. & decreuerunt, vt infra, ab eisdem locorum ordinarijs perpetuo, & inuiolabiliter obseruari debere.

Primo quod circa sæcularium confessiones ab ipsis fratribus Mendicantibus audiendas seruetur decisio Congregationum Sacri Concilij, & episcoporum corripianturque Ordinarij, qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs concessis id excipiunt.

Secundo, Fratres mendicantes nullatenus a quæstuatione, quæ de licentia suorum Superiorum fit, & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertio, Ordinarij in cognitionibus causarum fratrum mendicantium tam ciuilium, quam criminalium minime sese ingerant, pariter nec in visitatione eorundem fratrũ vel ecclesiarum suarum, nisi quatenus eis per Conc. Trid. decreta cõceditur.

Quarto, Ordinarij non impediant fratres pulsare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad missam antequam pulsetur Campana maioris Ecclesiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto, quo autem ad quartam funeralium seruetur decretum Sacri Conc. Trid.

F Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secret.

Sess 23. cap 15.

Congregatio Concilij censuit Regulares ad audiendas in ciuitate, & Diœcesi sæcularium cõfessiones semel ab episcopo prauio examine approbatos, iterum ab eo-

eodem episcopo non esse examinandos. Ceterum a successore posse utique examinari iuxta Cõstitutionem sanctæ memo. Pij V. datã viij. Id. Aug. Pontificatus illius anno 6 quæ a fel. recor. Greg. xiij. non est reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc Trid. *A. Card. Carafa.*

PRAETER *Summistas ad remouendam omnem dubitandi ansam in quæstione illa non parũ apud insignes, & grauissimos viros controuersa per quos in diuersas sententias itum esse, ex relatis per Ioan Gutier lib. 1. can. quæst c. 27. satis apparet: An scilicet facultas concessa pœnitenti virtute alicuius Bullæ seu Iubilæi, eligẽdi Confessarium quẽcunque presbyterum sæcularem, vel regularem ex approbatis ab Ordinario intelligi debeat, ab Ordinario illius loci, seu diœcesis, vbi exercenda est administratio Sacramẽti Pœnitentiæ et sic vbi pœnitentis Confessarium eligere vult, vt confiteatur. An vero sufficiat approbatio per aliũ Ordinariũ facta in alio Episcopatu; sciendum est, quod propter opinionum varietatem, & conflictum testãte Emanuele Roder in explicatione Bullæ Cruciatæ § 9. nu 5. Ioannes Ribera Archiepiscopus Valentinus consuluit Illustrissimos Cardinales Concilij, eique rescriptũ fuit in hunc modum videlicet. Congregatio Concilij respondet, approbatum ab alio quam a Valentino Archiepiscopo in diœcesi Valentina, non censeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium sentientium non videtur tuta. Quo vero ad personas regulares adest dispositio S. D. N. Clementis Octaui sub. Dat. Romæ 23 Nouembris 1599. tenoris sequent.*

Ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumspecta benignitas honestis petentium votis, quæ personarum sub Religionis iugo Altissimo famulantium statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admitti, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ sanctæ, & alijs priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi Confessorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absoluere a casibus Ordinario reseruatis & a quibusdã etiã quæ dictæ Sedi reseruata sunt, Religiosi dicti Ordinis, seu eorũ nõnulli etiã ijs facultatibus vti præsumunt, & illorũ pretextu eligũt Confessorẽ aliquando præter eos qui a suis Prælatis eorũ confessionibus deputati sunt, quod aliquãdo in speciale eorũ vergit detrimentũ Quare prædictis Procurator Generalis humiliter nobis supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremus. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati talẽ concessionẽ sanctæ Cruciatæ, & aliorũ indultorum particularium quãtum ad prædictum articulum eligendi Confessorẽ, & absoluendi a casibus reseruatis, cũ Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quoruncunque Ordinum, & Congregationum cuiusuis instituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Prouinciæ Hispaniæ, quam extra eam vbilibet locorum minime habere, neque censeri, sed nostræ intentionis existere, quod ijdem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo declaramus, eisdem tamen Prælatis, ut in usu huiusmodi potestatis se cum subditis benignos, & faciles habeant, præcipimus, & mandamus. Non obstantibus &c.

Pius

Pius Papa V.

AD perpetuam rei memoriam. Rom. Pontificis circumspecta benignitas, honestis petentium, vorisque personatum sub religionis iugo altissimo famulantium, statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius prior prouincialis Prouinciæ Hispaniæ ordinis Fratrum prædicatorum, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & alijs priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi confessorem idoneum ab ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absoluere a casibus ordinario reseruatis, & a quibusdam etiam, quæ dictæ Sedi reseruata sunt. Religiosi dicti ordinis, seu eorum nonnulli etiam his facultatibus vti præsumunt, & illarum prætextu eligunt confessorem aliquando, præter eos, qui a suis prælatis pro audiendis eorum confessionibus deputati sunt, quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentũ. Quare prædictus prior nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi obuiare volentes, ac eundem priorem a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque sententijs censuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendis. Harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Cruciatæ Sanctæ, & aliorum indultorum particularium ad prædictum articulum eligendi confessorem, & absoluendi a Casibus reseruatis, cum fratribus, & sororibus monialibus, totius ordinis prædicti, tam Prouinciæ Hispaniæ huiusmodi, quam extra eam vbilibet, locum minime habere, nec censeri: sed nostræ intentionis existere, quod iidem fratres, & moniales, quantum ad sacramenti pœnitentiæ, seu confessionis administrationem dispositioni suorum prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo declaramus, eisdem tamen prælatis vt in vsu huius potestatis, se cum subditis benignos, & faciles exhibeant præcipientes, & mandantes. Et in super quia sacrum Oecumenicum generale Trid. Concil. concessit episcopis, vt absoluere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess. 24. c. 6. habetur ne prior cōuentualis, & superiores prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta prouincia, quam extra eam vbilibet in hac parte deterioris conditionis, quam clerici, aut sæculares existāt: eisdem Priori conuentuali, & superioribus prę latis, vt ipsi per se ipsos idem omnino possint in fratres, & moniales dicti ordinis sibi subditos, quod possunt episcopi in clericos, & laicos sibi subiectos tam quo ad absoluendi, & dispensandi huiusmodi, quam alias quascunque facultates eisdem, authoritate, & tenore, etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus. Decernentes præsentes literas perpetuo durare, & valere, & sub quibusuis illarum consimilium, vel dissimilium concessionum, indulgentiarum, & gratiarum reuocationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus, vel alijs cōtrarijs dispositionibus, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes aut Sedem Apostolicam, etiam ex quauis causa, aut alias quomolibet canonice, vel de facto, nunc, & pro tempore factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabũt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de nouo concessas existere,

fiere,& fore,ac censeri,& suffragari debere,irritum quoque,& inane, si secus fit per his a quoquam quauis authoritate scienter , vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis,& quibusuis Apostolicis ac vniuersalibus, prouincialibus,& Synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus constitutionibus,& ordinationibus. Nec non quibusuis etiam iuramento,confirmatione Apostolica,vel quauis firmitate alia roboratis,statutis,& cõsuetudinibus,priuilegiis quoque. Indultis, & literis Apostolicis,quibusuis personis sub quibuscũque tenoribus,& formis,ac alias quomodolibet cõcessis,& approbatis,& innouatis. Quibus omnibus,& singulis,etiam si de illis,eorumque totius tenoribus,specialis,specifica,indiuidua,& expressa mentio habẽda,aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret,tenorem suum,ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruatę insererent,præsentibus pro sufficiẽter expressis habentes, illis alijs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter,& expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter,vel diuisim ab eadem sit sede indultum,quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas , non facientes plenã, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 21. Iulii, 1571. Pontificatus nostri anno sexto G. Melchioris,& a tergo G. de Castro.

Hæc Pii V. cõstitutio repetitur impressa in priuilegiis minimorum fol. 153. & in compendio Priuilegiorum ordinum mendicantium per Sorbum.

Nauar. in cons. ix. de ætate,& quali. in antiquis & in cons 84. derogari. In nomis dicit quod fere omnes ordines, & religiones habent priuilegia per quæ superiores eam possunt dispensare cum subditis super omnibus irregularitatibus, excepta illa, quęę prouenit ex homicidio voluntario,& mutilatione,ac bigamina Aduerte circa dispositionẽ Concil. Trid. sess. 24. de refor genera. c. 6. in fine quod hodie non possunt absoluere episcopi in crimine. Hæresis, sed absolutio est reseruata Summo Pontifici per Bullam cœnæ,nec etiam vigore priuilegiorum possunt superiores regularium cognoscere causas suorum subditorum ad officium Sãctæ inquisitionis pertinentes per constitutionem S. D. N. D. Pauli V. relatam infra in verbo hæretici.

Sciendum est etiam quod contra Confessores, qui in sacris Confessionibus cõsitentem ab libidinem prouocauerint , cum male de sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento sentire videantur eo abutentes, vti de hæresi suspectos iure optimo hodie procedũt hæreticæ prauitatis inquisitores, vt tradit Fran. Pegna in comment. super director. Inquisit. par 2 q 56 ac ita in sacros. Inquisitionis Tribunalibus obseruari attestatur Ignatius Lopez in addit. ad Diaz in pract. crimen can. cap. 82 quod & iustissime ordinauit, ac decreuit Pius 4 Pont. if. Max. quodam suo Breui cuius tenorem fideliter desumptum ex Archiuo Sacræ Inquisitionis generalis Olysipone (apum libri , in quo continebatur sibi faciente Reuerendissimo D. Antonio de Norona Episcopo Eluensis, & Generali Inquisitore Sanctæ Inquisitionis Regnorum Portugalliæ, refert Eman. Roderico tom. 1. suarum quæst regul. q. 59. ar. 4 fol. 557. in impressis Salmanticæ prout sequitur.

Venerabili fratri Archiepiscopo Hispalensi in Regno Hispaniæ hæreticę prauitatis Inquisitori Generali, Pius Papa 4

Venerabilis prater salutem, & Apostolicam benedictionem. Dum sicut nuper non sine animi nostri molestia, accepimus, diuersos sacerdotes in Regnis Hispaniarum,

rum, atque etiam in ciuitatibus, & diœcesibus curam animarum habentes siue eã pro aliis exercentes, aut alias audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tã tam proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abutantur; nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Saluatori nostro Iesu Christo iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & prouocando seu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maiestatis offensam, & animarum perniciem, Christi fidelium scandalum non modicum. Non animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica recte sentiunt, Sacramentis ab Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant fraternitati tuæ de cuius eximia pietate, virtute atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus & mandamus, quatenus per te, vel alium seu alios a te deputandum seu deputandos contra omnes, & singulos sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum & diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos eam sæculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediate subiectorum Ordinum Regulares cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam super premissis, quam super Fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos a Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta excessuum suorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione sæcularis iudicis arbitrio puniendos tradendo Non obstan &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 16 Aprilis Anno Domini millesimo quingentesimo, Pontificatus nostri anno secundo.

Ampliantur, nam licet ex contextu d constitutionis ibi, Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de sollicitatione ad actus impudicos circa mulieres. vt tamen ea eius mente fuerit velle comprehendere etiam confessores allicientes adolescentes ad peccatum nefandum tum quia ratio in ipsa constitutione expressa conueniat etiam huic casui, immo fortiori seu maiori ratione in hoc casu procedere debet, cum multo grauius sit hoc crimen, tum quia hæc constitutio loquatur, de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt; sed sunt eiusdẽ generis, immo grauioris Roderic. loco præcit. & latius tom. 2 quæst. 26 art 3. Et nos pro huius ampliationis coroboratione, tacitæ etiam obiectioni respondendo, addimus, quod non suffragatur vulgaris regula illa nempe in odiosis, & pœnalibus strictam esse interpretationem faciendam, quia negamus dicendum esse ex hoc casu fieri extensionem sed potius inclusionem, ex glos. notab. in c. 1 in ver. Italia de tempor ord. lib. 6 sufficit enim legislatori apponere casum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forsan tacitus fuit maioris honestatis causa, quia esset valde molestum auribus Piys audire confessarium communiter id quod omnes Christiani abhorrent Accedit, quod vbi agitur de salute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis facienda est extensio de casu ad casum ex communi DD. consensu & allegatis per Ias. in Auth Quas actiones in 15. C. de sacros. eccl. & alias diximus f. 128 & 136.

Insuper sciendum est, qualiter die 2 septembris 1562 Illustrissimi Domini Cardinales inquisitores generales decreuerunt, quod per quamcunque gratiam factam, vel fiendam, quibusuis alias decretis non intendunt eos restituere, vt possint con-

fessiones

fessiones aliquorum sæcularium audire Idem confirmatum fuisse reperitur in actis sancti officij sub die quinta decima Nouembris 1565. cum additione, seu declaratione quod illi qui abiurarunt alias secrete, vel publice, aut alias quomodocunque, non admittantur ad audientiam confessionum sæcularium. ita habentur inter decreta Sancti officii in fine Iudicia in quisit. Romæ impres. anno 15 · fol.476.

ADDITIO De approbatione Regularium ad sacras confessiones audiendas. Summa Henriquez li 3 de pænit. c 6. fol 273 sub rub Quis sit, & reputetur idoneus Confessarius iux Conc Trid. sess 23. c. 15. vbi etiam de priuilegijs ipsorum Regularium circa confessiones.

Item absoluere potest a casibus Episcopo reseruatis, quiuis confessor illo mortuo, post mortem enim eius desinunt esse reseruati si sit reseruatio ab homine, ita ten et Emanuel in Aphorismis Confessariorum, in verbo absolutio, num 20. vide supra in verbo casus reseruati in fine.

Presbyteri Congregationis Oratorij Romæ approbati ad confessiones audiendas non debent examinari extra Vrbem a locorum ordinarijs, quibus sufficit præsentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc & alia patent ex eorum priuilegiis tenoris seq. videlicet.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei mem oiam.

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei cura, & salus gregis Dominici diuinitus est cōmissa prædecessorum suorum vestigijs inhærendo, ea benigniter concedere, quæ ad eiusdē gregis conscientiæ purificationē & peccatorū remissionē, animarumque salutem, ac spiritualem consolationem, noscuntur pertinere. Alias si quidem fel. rec. Greg. Papæ xiij. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei, Præpositi, & presbyterorum Cōgregationis Oratorij in parochiali ecclesia S. Maria in Vallicella, de Vrbe per ipsum prædecessorem antea instituti, exposito, quod de mense Augusti, Anni Domini Millesimi Quingentesimi, Sexagesimi quinti, piæ memoriæ Pius Papa Quartus etiam prædecessor noster Philippo, & presbyteris præfatis, tunc ecclesię Sancti Ioannis Baptistæ nationis Florentinorū, etiam de Vrbe, in diuinis deseruientibus nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura Apostolica authoritate concesserat, & decennium huiusmodi iam tunc expirauerat, dictus Gregorius prædecessor, volens eosdem Philippū & presbyteros non minoribus quam dictus Pius prędecessor prosequutus fuerat gratys, atq; priuilegijs prosequi, & vt ipsi facilius, & libentius altissimo famulari, & animabus Christi fidelium in eorum audiendis confessionib amplius prodesse possent prouidere, Philippo, & presbyteris Congregationis huiusmodi, ut quorumcunque Christi fidelium ad ipsos vndecunque accedentium, illosque infirmitatis, vel quocunque alio tempore, & occasione domum siue ad quemcunque alium locum ad se vocantiū, & requirentium confessiones libere audire, & illis diligenter auditis ipsos Christi fideles, & eorum singulos ab excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac quibusuis alys ecclesiasticis, sententys, & censuris quauis occasione, vel causa, quomodolibet latis, & per eos incursis, ac etiam ab omnibus, & singulis eorum peccatis. crimi-

criminibus, excessibus, & delictis, quatumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini consuetis absoluere, & pro commissis pœnitentiam salutarem eis iniungere, ac vota quæcũque vltramarina visitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de Vrbe, S. Iacobi in Compostella, & B. Mariæ Lauretanæ ac Castitatis, & Religionis votis duntaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, nec non per dimidium horæ spacium, ante auroram, & post meridiem eis eueniente casu Missas celebrare libere, & licite valerent, dicta authoritate indulsit, & facultatẽ concessit, prout in ipsius Gregorij prædecessoris literis desuper in forma Breuis sub die 14. Martij, Pontificatus sui anno quarto, expeditis plenius continetur. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum præfatorum petitio continebat a pluribus credatur literas, & facultates huiusmodi, licet illæ ad certum aliquod tempus specifice, & expresse non fuerint limitatæ, nihilominus decennio iam de mense Martij proxime præteriti elapso, tantum durasse, & propterea ipsi, vt omne dubium tollatur, ac in Dei, animarumque seruitio indies magis, & magis proficere valeant, libentiusque in hanc curam incumbant dictas facultates ipsis in perpetuum concedi, ac in quibusdam extendi, & ampliari desiderent; pro parte eorundem Philippi, & presbiterorum, qui vt asserunt in primo dicta ecclesia ad confessiones audiendas de nostri in dicta Vrbe, & illius districtu Vicarij in spiritualibus generalis licentia deputatis existunt, nobis fuit humiliter supplicatum vt eis in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui honestis petentium votis libenter annuimus, eaq; fauoribus prosequimur opportunis. Philippum, & presbyteros præfatos ac eorum singulos a quibusuis excommunicationis suspensionis, & interdicti alijsque ecclesiasticis, sententijs censuris, & pœnis a iure vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis si quibus, quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon literarum præfatarum tenores præsentibus pro expressis habentes huiusmodi supplicationib inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore existentibus congregationis huiusmodi vbicunque locorum diffusæ, presbyteris in Vrbe a dicto Vicario, seu extra eam ab ordinarijs locorum ad confessiones audiendas, quomolibet approbatis, eorumque singulis, quod ipsi perpetuis futuris temporibus omnium, & singulorum Christi fidelium confessiones audire, illisque auditis eos a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti alijsq; quibusuis ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis quauis occasione, vel causa, quomodolibet latis, & per eos incursis nec non ab omnibus, & singulis eorum peccatis criminibus, excessibus, ac delictis quantuncũque grauibus, & enormibus, etiam in casibus dictæ sedi reseruatis, vel in posterum reseruandis, exceptis tamen contentis in literis die Cœnæ Domini legi consuetis absoluere, ac pro commissis pœnitentiam salutarem eis iniungere, nec non vota quæcumque vltramarina, visitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de Vrbe & S. Iacobi in Compostella, Castitatisque, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, præterea per dimidium horæ spacium ante auroram, & post meridiem Missa celebrare, ac etiam quis ex eis prauio examine ad confessiones audiendas in ipsa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem absque alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum indulto, & facultatibus huiusmodi vti, ac potiri libere, & licite valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentiũ concedimus, & indulgemus. Decernentes præsentes literas nullo vnquã tempore reuocari, suspendi, vel limitari, neq; eis derogari posse,

ri posse, nec sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum suum, & validissimū statū restitutas, ac plenarie redintegratas esse, & censeri irritū quoque, & inane, si secus super his a quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attētari Non obstātibus præmissis, ac cōstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis cæterisq; contrarijs quibuscunque Volumus autē quod Philippus, & presbyteri præfati huiusmodi indulto celebrandi ante diem parte vtantur quia cum in altaris ministerio immoletur Dominus noster Iesus Christus Dei filius, qui candor est lucis æternæ cōgruit, hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce. Quodque præsentium transumptis ēt impressis Notarij publici manu subscriptis, & sigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadē prorsus fides vbiq; locorū adhibeatur, q uæ ipsis præsentibus originalibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam nostræ absolutionis, cōcessionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, siquis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurū. Datum Romæ apud Sanctū Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimoquingentesimo octuagesimo sexto, Non. Septem. Pontificatus nostri anno secundo.

E. Pallotus Dat.

R. Bergerius.

SEquitur declaratio tenoris sequentis videlicet, a tergo Illustrissimis, & Reuerēdissi. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trid. pro presbyteris Cōgregationis Oratorij intus vero Illustrissimi, & Reuerēdissimi. Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record indulsit Patribus Congregationis Oratorij, vt qui ex eis præuio examine ad audiēdas confessiones in ipsa vrbe a Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem absque alio examine de licentia tamen ordinariorum locorum confessiones libere audire valeant, sed quia in partibus præcipue Neapolis ipsis in dubium reuocatur priuilegium prædictum sub prætextu quod non contineat præcisam derogationem, neque mentionem aliquam Concilij Trid. sess. 23. c. 15. quo cauetur, ne quis absque propriorum diœcesanorum examine audeat confessiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij supplices desiderant super hoc responsum a Sacra Congregatione, An fuerit necessaria derogatio Sacri Conc. Trid. Congregatio Concilij censuit si huiusmodi priuilegium fuerit vt proponitur a Sede Apostolica concessum, vtiq; omnino esse obseruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Conc. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthæius.

Circa facultatem absoluendi a casibus reseruatis vigore dictorum priuilegiorum attendenda est hodie declaratio decreti, quo prohibetur absolutio a casibus reseruatis quæ fuit relata supra in verbo Casus reseruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Iesu Christi 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vni-

& vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico in monte Quirinali coram S.D.N. Clemente diuina prouidentia Papa viij. Proposita quæstione.

Vtrum liceat per literas seu internuncium, confessario absenti, peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absolutionem obtinere.

Sanctissimus Dominus noster auditis uotis Patrum Theologorum, & re cum Illustrissimis, & Reuerendissi. Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem, generalibus Inquisitoribus mature ac diligenter considerata; hanc propositionem scilicet licere per literas, seu internuncium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere; ad minus vti falsam, temerariam, & scandalosam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps ista propositio, publicis, priuatisue lectionibus, concionibus, & congressibus doceatur, neue vnquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur; quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam disputatiue tractauerit (nisi forsan impugnando) vel ad praxim directe seu indirecte, deduxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ quam ipso facto incurrat, & a qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunque etiam dignitate fulgente, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ maiori Pœnitentiario; nisi a pro tempore existente Romano Pontifice absolui, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis subiaceat. Quintilianus Adrianus Not. publicata fuit Romæ die. 19. Iulii 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRÆTER Summistas sciendum est, ad declarationem c. omnis vtriusque sexus. de pænit. & remis. Eugenium 4. declarasse quod communicans in hebdomada sancta, vel infra octauam Paschæ satisfacit præcepto ecclesiæ die 8. Iulii. 446. Pontificatus sui anno 10. quam refert. Nauar. in man. confess. c. 21. nume. 45. quę non est in Bullario, sed eam inuenies per extensum impressam in priuilegijs Minimorum fol. 139.

CONGREGATIONES ILLVSTRISSIMORVM DD. Cardinalium & earum facultates.

Sixti Papæ Quinti Constitutio, qua Congregationes quindecim certo S. R. E. Cardinalium numero constituantur vt Romanæ Curiæ status ecclesiastici, ac vniuersæ Reipublicæ Christianæ negotia & causæ quæcunque commodius audiantur, & facilius expediantur propriè denique vniuscuiusque Congregationis functiones, & facultates explicantur.

Sixtus episcopus seruus, seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

IMmensa æterni Dei omnium opifex sapientiaa fine vsque ad finem fortiter attingens, sic cuncta inter se admirabili concordiæ nexu copulauit, suauiter-

que disposuit, vt vicissim ad suorum se munerum functiones exercendas mutuis auxilijs subleuarent ipsa in cælesti Hierusalem varios spirituum ordines distinxit, quorum superiores de diuinæ prouidentiæ rebus, inferiores illuminarent ipsa militantis ecclesieque triumphantis illius imago est, corpus varijs membris discreuit, quæ capiti suo glutino charitatis compacta, & connexa mutuo se adiuuarent, ex quo totius corporis salus, & conseruatio existeret. Quare iure optimo Rom. Pontifex, quem Christus Dominus corporis sui, quod est ecclesia visibile caput cõstituit, omniumque ecclesiarũ solicitudinem gerere voluit multos sibi tã immensi oneris adiutores aduocat, atque adsciscit. Cum venerabiles episcopos fratres suos, quos toto terrarũ orbe ad singulos greges pascendos mittit, tũ amplissimus ordinem S. R. E. Cardinalium, qui tanquam nobilissima membra capiti propius cohærẽtia, eidẽ Summo Pontifici, sicut Christo Domino Apostoli semper assistunt, quique primi laborum, & consiliorum socij sunt, & participes, ut partita inter eos, aliosq; Rom. Cur. Magistratus, ingẽti curarum negotiorũque mole ipse tantæ potestatis clauũ tenens, diuina gratia adiuatrice non succumbat. Nos igitur magni illius Moysi exemplo adducti, qui cum Deo loquens Soceri sui Iethro consilium de varijs iudicibus constituendis non repudiauit, quique Dei iussu insignem Senatum septuaginta seniorum conscripsit, qui cum eo onus populi sublinerent, ne solus ipse grauaretur Pontificium hoc onus Angelicis plane humeris formidandum, inter Senatores Orbis Terræ fratres nostros Cardinales apta quadam distributione pro temporum conditione, negotiorum multitudine, & varietate, ipsaque vtilitatis ratione salubriter partiri decreuimus. Ea in primis cogitatione permoti, vt qui ex omnibus nationibus ad hanc Matrem, magistram perfugiumque fidelium Apostolicam Sedem deuotionis, salutisque studio iuris persequendi, gratiæ impetrandæ, aliarumque multarũ rerum causa frequentissimi confugiunt, ij quidem, & tuto, & commode (quantum in prouincijs nostris præstare possumus) Romam perueniant, & vt facilius, celeriusque expediantur, distinctos Cardinalium conuentus, & Congregationes ad certas rerum negotiorumque tractationes paratas habeant, Cardinalesque ipsi distributi muneris partem leuius ferant diligentius administrent, commodius nos consulant, & denique viri primarii publicis in rebus exercitati, nullo vnquam tempore desint. Itaque motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de eorundem fratrum nostrorũ S. R. Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, ex eodem sacro collegio, quod per Dei gratiam, viris pietate, doctrina, rerumque vsu præstantibus, ex omni natione abundat. Congregationes XV. constituimus, singulisque certa negotia assignauimus, ita vt grauiores, difficilioresque consultationes ad nos referant, ac vnicuique earum suas facultates, & authoritatem, in eum modum, qui infra desciptus est, dedimus, atque attribuimus.

Congregatio pro sancta inquisitione:

IN primis igitur quoniam fides, sine qua impossibile est placere Deo, totius spiritualis ædificationis fundamentum est, cupientes hoc pretiosum dispositum quod nobis potissimum a Christo Domino, in Beato Petro Apostolo, est creditũ, aduersus omnes inferorũ portas, integrũ inuiolatumque custodire: Congregationem Sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis, magna Prædecessorum nostrorum

ſtrorũ prouidentia tanquam firmiſſimam catholicæ fidei propugnaculum in vrbe inſtitutum, cui ob ſummam rei grauitatem Romanus Pontifex pręſidere ſolet, nos quoque confirmamus, & corroboramus illiuſque omnia inſtituta omneſque & ſingulas facultates a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris Cardinalibus ad eam congregationem pro tempore delectis conceſſas, omnemque authoritatem, & poteſtatem eis communicatam ſcilicet inquirendi, citandi, procedendi, ſententiandi, & definiendi, in omnibus cauſis, tam hæreſi manifeſta, quam ſchiſmata, Apoſtaſiam a fide, magiam ſortilegia, diuinationes, ſacramentorum abuſus, & quęcunque alia, quæ etiam pręſumptam hæreſim ſapere videntur, concernentibus non ſolum in vrbe, & ſtatu temporali nobis, & huic ſanctæ Sedis Subiecto, ſed & in vniuerſo Terrarum Orbe, vbi Chriſtiana viget Religio, ſuper oẽs Patriarchas, Primates Archiepiſcopos, epiſcopos, & alios inferiores, & inquiſitores quocũq; Priuilegio illi ſuffulti ſint, quorũ ac aliorũ prędictorũ ſeries his noſtris literis ad verbum expreſſa cenſeatur, confirmamus. Ea denique omnia, veluti per eoſdem prędeceſſores, circa eandem congregationem, illiuſque iuriſdictionem, ac authoritatẽ decreta fuerunt nos itidem ſtatuimus, atque decernimus, ea emptiones quoque, immunitates Priuilegia, atque indulta etiam eiuſdem officiis miniſtris uel in hunc uſque diem conceſſa, vſuque recepta pariter approbamus, obnixe in Domino hortantes, & per uiſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti, & per eius tremendũ iudicium obteſtantes chariſſimos in Chriſto filios noſtros in Imperatorem electum, omneſque Reges, ac dilectos filios nobiles uiros rerũ publicarum, alioſque duces, illiſque regendis & adminiſtrandis, præpoſitos ac ſingulos orbis terrarum Principes & magiſtratus, quibus gladii ſæcularis poteſtas ad malorum uindictam adeo eſt tradita, per eam ipſam quam ſe tueri promiſerunt Catholicam fidem, vt ſic ſuas quiſque partes, ſiue in pręſtando Miniſtris prædictis auxilio ſiue in criminũ poſt eccleſiæ ſententiam animi animaduerſione interponat, (quod eas pro eorum pietate libenter facturos confidimus,) vt eorum quoque præſidio miniſtri ipſi tantum munus tanquam ſaluti ſtrum pro Regis æterni gloria, ac Religionis incremento feliciter exequantur cuius Pii, chriſtianique obſequii Principes ipſi, & magiſtratus ampliſſimum a Domino prę miũ recepturi ſunt in ęternę beatitudinis coſortio, Catholicę fidei aſſertoribus, & defenſoribus pręparatum. In his aũt omnibus noſtra eſt intentio, ne in officio Sanctæ Inquiſitionis in Regnis, & dominijs Hiſpaniarum Sedis Apoſtolicæ authoritate ſuperioribus temporibus inſtituto ex quo vberes in Agro Domini fructus in dies prodire conſpicimus nobis, aut ſucceſſoribus noſtris inconſultis aliquid innouetur.

Huius autem congregationis Cardinales hi ſunt.

LVdouicus Madrutius tituli Sanctę Anaſtaſiæ Presbyter Cardinalis.

Iulius Antonius tituli. Sancti Bartholomæi in inſula presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.

Petrus de Deza. titul. Sancti Hieronymi Illycorum presbyter Cardinalis.

Ioannes Antonius tituli. SS. quatuor Coronatorum presbyter Cardinalis.

Ioannes Baptiſta tituli. Sancti Marcelli, presbyter Cardinalis.

Frater Hieronymus tituli. Sancti Thomæ in Parione presbyter Cardinalis Aſculanus.

Q 3 Frater

Frater Constantius Sarnanus tituli. Sancti Petri in Monte Aureo Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro signatura gratiæ.

Vt quoniam ad eam quæ signatura gratiæ appellatur, & in qua nos etiam Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum more præsidemus ex diuersis orbis Terrarum partibus, ob multiplices gratias obtinendas, magni cõcursus fiunt, supplicesque libelli referuntur, ut quæ ex iudicum ordinaria facultate, expediri nequeunt potestate Principis, qui viua est lex, iustis de causis explicentur, & concedantur, sane pro loci dignitate, & rerum ratione, magna circumspectis adhibenda est, vt & honestæ supplicationes, quantum cum Domino licet, exaudiantur, & multorum petentium importunitas coerceatur, quamobrem Cardinales infrascriptos Signaturæ nostræ gratiæ adscribimus ad hoc vt omnes Signaturam nostrã quauis de causa adeũtes benigne audiãt, porrectasque oblatarũ petitionũ informationes excipiant, nobis vero, aut successoribus nostris dum supplices libelli referuntur assistant, opportunumque concilium afferant, omnique deposito humano affectu sinceram suam quisque sentẽtiam etiam non rogatus, ex conscientia dicat. Declaramus autem in dictam congregationem semper eos Cardinales adscriptos esse qui infrascriptis muneribus, & officiis profecti erunt V.S. maior Pænitentiarius Præfectus Signaturæ Gratiæ, Præfectus Signaturę Breuiũ, præfectus Signaturę iustitiæ, & qui Datarii munere fungetur, si Cardinalis fuerit, qui simulatq; eas præfecturas, & officia adepti erunt, statim in ipsam signaturam adnumerati censeantur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Antonius Carafa SS. Ioannis, & Pauli presbyter Cardinalis signaturæ gratiæ præfectus.

Scipio Lancellottus tituli. S. Saluatoris in Lauro presbyter Cardinalis Signaturæ Breuium præfectus.

Ioannes Baptista Castrucius titul. S. Mariæ in Ara cæli presbyter Cardinalis. Signaturæ iustitiæ præfectus.

Hippolytus Aldobrandinus tituli. S. Pancratii presbyter Cardinalis maior Pœnitentiarius.

Euangelista Pallotus titul. S. Matthæi presbyter Cardinalis Datarius.

Congregatio pro erectione ecclesiarum, & prouisionibus consistorialibus.

Illa præterea cura ad Pastoralis nostri officii solicitudinem, & ecclesiæ vniuersalis gubernationem maxime pertinet, vt ad fidelium Populorum vtilitatem ecclesiis iam erectis, aut in posterum iustis de causis erigendis de episcopis, & Pastoribus idoneis, & fidelibus, ac fructuosis in Vinea magni Patris familias operariis salubriter in Domino prouideamus. Quare aliam cõstituimus Cardinalium Cõgregationem, qui in primis cognoscant de legitimis causis, erectionum nouarũ ecclesiarum quarumcunque Patriarchalium, metropolitanorũ, & Cathedralium, ac de cuiusque earum dote, Capitulo, clero, Populo, aliisque ad eiusmodi erectiones iuxta præscriptum Sacri Concilii Trident. & Sanctorum Patrum Decreta ne-

cef-

cessaria erunt. Examinent præterea omnes difficultates de his incidentes contro uersias quoque inter eas quæ iam erectæ sunt, nec non dictarum ecclesiarum, diœcesum, vel monasteriorum vniones, dismembrationes, cessiones, permutationes, translationes pensionum super illarum redditibus assignationes, Monasteriorum pluralitatem, dignitatum incompatibilitatem, præsentationes, & nominationes electionum, siue postulationum confirmationes, seu admissiones suffraganeorum Coadiutorumque deputationes cum futura successione, siue absque eadem successione curaque adhibebunt solertem circa ætatem, & qualitatē promouendorum, eaque discussa, & examinata ad nos successoresque nostros referant, vt pro nostro, eorumue arbitrio, in Consistorio secreto iuxte formam in hunc vsque diem seruatam proponantur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

ALexander Farnesius episcopus Hostiensis. S.R.E. Vicecancellarius.
Gabriel Paleottus tituli. Sancti Laurentij in Lucina Presbyter Cardinalis.
Ludouicus Madrutius tituli Sanctæ Anastasiæ presbyter Cardinalis.
Petrus de Deza tituli Sancti Hieronymi Illyricorum presbyter Cardinalis.
Franciscus de Gioiosa tituli Sanctæ Trinitatis in Monte Pincio Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro Vbertate Annonæ.

CVmque ad prouidentiam nostram pertineat curare, vt populi ecclesiasticæ ditioni subiecti non solum pane verbi Dei reficiantur, sed hoc quoque terrenó quem etiam cum illo a patre celesti nobis dari quotidie petimus, abundent pauperes præsertim, & egeni, quibus parentis loco sumus, Idcirco vt in omnibus prouinciis nostris, & in hac potissimum Alma Vrbe ad quam tanta hominum frequentia vndique confluit res frumentaria bene curata sit, & annonæ publicæ copia benedicente domino, semper suppetat, Congregationem Cardinalium constituimus, quę omni studio curet non solum in vrbe, sed in vniuerso statu ecclesiastico temporali copiā haberi frumenti atque aliarum huius generis frugum, quibus ad vitam humanam sustentandam indigemus, quæ si peccatis populi id promerentibus ob terræ sterilitatem in ditione ecclesiastica aliquando, quod deus auertat, deerunt, aliunde commeatum pro locorum opportunitate conuehi, comportarique studeat, Ciuitatibus, oppidis, locis, personis, quibuscunque, quauis etiam ecclesiastica atque Cardinalatus dignitate fulgentibus, ea omnia quæ ad abundantiam parandam atque conseruandam erunt opportuna præcipiat, Commissarios vbique locorum prout exegerit necessitas, aut suaserit vtilitas, deputet, Contra impedientes, aut negligentes, siue annonam extrahi, vel adduci per se ipsos, aut per alios palam, vel occulte procurantis procedat, alia quę faciat, quæ ad annonę vbertatem omnino pertinere videbuntur. Pręcipuam vero curam, & diligentiam adhibeat, vt Pecuniæ Summa scutorum scilicet ducentorum millium a nobis tam salubri, ac necessario operi pauperum in primis causa paterne assignata, atque attributa, nec in alium vsum conuertatur, & integra conseruetur. Quod si in caritate annonæ aliquid ex dicta summa decesserit, illius recuperandæ, ac redintegrandæ, ratio quam primum ineatur, vt hoc publicum præsidium, & tanquam patrimonium pauperum eorundem Cardinalium

dinalium prudentię,& sedulitate perpetuo asseruetur,& prout in alia constitutione super hoc a nobis edita latius explicatur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Io. Antonius Sorbellanus Episcopus Portuen. Card. S. Georgii.
Ant. Maria Saluiatus tit. Sanctæ Mariæ de pace presbyter Cardinalis.
Henricus Caetanus tit. S. Pudentianę presb. Card. S. R. E. Cam.
Federicus Cornelius tit. S. Stephani in Monte Cælio presb. Cardinalis.
Benedictus Iustinianus. tit. S. Agathæ Diac. Cardinalis.

Congregatio pro sacris Ritibus, & Caeremonijs.

IAm vero cum Sacri Ritus,& Cæremonię quibus ecclesia a Spiritu Sancto edocta, ex Apostolica traditione, & disciplina vtitur in sacramentorum administratione. Diuinis officiis, omnique Dei, & Sanctorum Veneratione magnam Christiani populi eruditionem veræque fidei protestationem contineant, rerũ sacrarum maiestatem commendent fidelium mentes ad rerum altissimarum meditationem sustollant, & deuotionis etiam igne inflamment, cupientes filiorum ecclesiæ pietatem, & diuinum cultum sacris ritibus, & ceremonijs conseruandis, instaurandisque magis augere, Quinque itidem Cardinales delegimus, qui bus hęc precipue cura incũbere debeat vt veteres ritus sacri vbi vis locorũ, in omnibus Vrbis orbisque ecclesiis, etiam in Cappella nostra Pontificia, in Missis, diuinis officiis, sacramentorum administratione, ceterisque ad diuinum cultum pertinentibus, a quibus ius personis diligenter obseruentur cæremoniæ si exoleuerint, renouentur, si deprauatæ fuerint corrigantur. Missale, & Breuiarium Romanũ, ac libros de sacris ritibus, & Cæremonijs, in primis Pontificale, Rituale Cæremoniale, prout opus fuerit reforment, & emendent officia diuina de Sanctis Patronis examinent, & nobis prius consultis concedant. Diligentem quoque curam adhibeant, circa Sanctorum Canonizationem, festorumque dierum celebritatem vt omnia rite, ac recte, & ex Patrum traditione fiant, & vt Reges, & Principes, eorumque oratores, aliæque personæ etiam ecclesiasticæ ad Vrbem, Curiamque Romanam uenientes pro Sedis Apostolicæ dignitate, ac benignitate honorifice, more maiorum, excipiantur, cogitationẽ suscipiant, seduloque prouideant. Controuersias de præcedentia in processionibus, aut alibi ceterosque in huiusmodi sacris ritibus, & cæremonijs incidentes difficultates cognoscant, summarie terminent, & componant.

Huius etiam congregationis Cardinales hi sunt.

Alphonsus Gesualdus episcopus Tusculanus.
Nicolaus Strondratus titul. Sanctæ Ceciliæ Presb. Cardinalis Cremonen.
Augustinus Valerius tituli Sancti Marci Presbyter Cardinalis Veronen.
Vincentius Laurus tituli Sanctæ Mariæ in via presbyter Cardinalis. Montis regalis.
Federicus Borromæus Sanctæ Mariæ in Domnica Diac. Cardinalis.

Con-

Congregatio pro classe paranda, & seruanda.

PRaeterea postea quam Dei benignitate, nec sine magno nostro labore, & sumptu perditorum hominum licentia compressa, publica tranquillitas, in locis mediterraneis restituta est vt iam vnicuique absque timore vllo sub vite sua, & sub ficu sua quiescere liceat, cupientes vt litora quoque, & orae maritimae ditionis nostrae superi, inferique maris a Piratis, ac praedonibus quantum fieri potest tutae sint, nedum ad nostrorum subiectorum securitatem, verum vt exterae quoque nationes ad hanc fidei patriam Communemque fidelium matrem securi (pro eo quod in nobis est) accedant, ne a Piratis in miseram seruitutem quod alias persaepe accidit abducantur, ob eas causas Cardinales quinque praeficimus triremibus numero decem parandis, edificandis, ornandis, omnique necessario nautico, & militari apparatu instruendis, curaque diligentissima conseruandis, quarum ope, & praesidio Deo adiutore Piratae, & praedones coerceantur, & a nostris litoribus longi repellantur. quare & earum triremium idoneos duces, ac praefectos (nobis tamen, & pro tempore Rom. Pont. consultis) deligant, & cetera omnia ad ea quae duximus, celeriter vtiliterque efficienda pro ipsorum prudentia, & sedulitate dispenant, atque expediant. Deinde operam adhibeant vt subsidium pecuniarum quodcunque ab ijs, qui nostro mandato huic tam necessario operi contribuere tenentur fideliter, integre, matureque exigatur, exactum vero ac receptam ad supradicta tantummodo opera perficienda, & voluntatis nostrae praescriptae fructuose impendatur. Illud autem Cardinales ipsos magnopere admonemus, curent diligenter, vt in his triremibus Apostolicis nautae omnes, & milites non solum ex nautica militarique sed multo magis ex Christiana disciplina, pie & modeste viuant. Quare viros Religiosos animarum corporumque curatores delegant, qui valentes, ad pietatem instruant, aegrotos multae charitatis affectu quouis necessario adiumẽti genere spirituali in primis recreent, atque reficiãt. Denique omni loco a praefectis militibus, nautis, ea pie uiuendi ratio, & institutio obseruetur, vt vere illos Christianos ac Pontificios esse omnes agnoscant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Inicus Aualos Episcopus Sabien. Card. Aragona.
Mathaeus Siticus tit. S. Mariae in Transtibertim presb. Card. ab altaemps,
Ant. Saulius tit. S. Vitalis presb Cardinalis,
Fran. Sfortia S. Nicolai in Carcere diaconus Cardinalis.
Fr. Vgo Lubaeus Verd. lla, S. M. in Porticu Diaconus, Cardinalis magister Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani.

Congregatio pro Indice librorum.

QVia vero haeresis morbus Animae perniciosissimus vt cancer serpit, & filii tenebrarum Arcem Catholicae veritatis omni machinationis genere oppugnant, libris praesertim haeresis veneno infectis promulgandis, aliisque noxia doctrina aspergendis, corrumpendisque, postulat a nobis pastoralis officii solicitudo, vt vulpes dolosas, & lupos rapaces, ab ouili Christi omni Vigilantia arceamus.

mus. Quare vt Cardinalis, qui ad libros prouidendos, expurgandosue, delecti sunt, in ea cura diligenter, ac maiori cum fructu, versentur, has illis facultates tribuimus, vt librorũ eiusmodi Catalagos, & Indices, aut olim, aut proxime confectos, eorumque regulas editas recognoscant, atque examinent certorum auctorum libros prohibitos, aut quouis modo in prioribus indicibus suspensos diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant libros qui post Indicẽ Tridentini Conc. iussu editum prodierunt, Catholicæ doctrinæ Christianorumque morum disciplinę repugnantes expendant, & recognoscant ac (vbi nobis retulerint) nostra authoritate reiiciant, hominum vero iniuria, & dolo deprauatos emendent eos libros, qui paucis erroribus reiectis, alioquin vtiles, studiosis esse possent expurgandi, atque corrigendi modum ineant, Indicesque expurgatoria conficiant, nouos præterea libros approbandi, & imprimendi rationẽ præscribant Vniuersitatum Parisiens. Bononiens. Salamantin. Louanien. aliarumque probatarum studia ad librorum expurgationem, & correctionem excitent ea sũque diligentẽ operã, & industriã requirãt. Permittimus quoq; eidẽ Congregationi vt Theologis, Canonistis, aliisque peritis viris piis, atque idoneis etiã aliunde accersitis ad vniuersum hoc negotium Reipublicę christianæ tam in his temporibus necessarium adhibitis, eam ob rem tantum nec uero aliis, libros vetitos tenendi, legendique etiam absque nostra licentia impertiatur facultatem.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Marcus Antonius Columna episcopus Pręnestin.
Hieronymus de Ruere. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Car.
Philippus de Lenon court. tit. S. Honofrii presb. Card.
Gulielmus Alanus tit. S. Martini in Montibus presb. Card.
Ascanius Columna. SS. Viti, Modesti, & Crescentiæ diaconus Cardinalis.

Congregatio pro interpretatione, & executione Conc Trid.

Deo autem Patri misericordiarum gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Trid. Spiritus S. lumine diffuso, Catholicam Veritatem omnibus patefecit, hęreses nostrorum temporum confutauit, mores, & disciplinam restituit, eiusdemque Cõcilii decreta ab omnibus obseruari volentes, cum ad singularem Romani. Pontificis, auctoritatem tantummodo spectet, generalia concilia indicere, cõfirmare, interpretari, & vt vbique locorum seruentur, curare, ac præcipere eorũ quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent interpretationem nobis ipsis reseruamus. Cardinalibus vero præfectis interpretationi, & exequutioni Concilii Tridentini, si quando in his, quæ de morum reformatione disciplina ac moderatione, & ecclesiasticis iudiciis, aliisque huiusmodi statuta sunt dubietas, aut difficultas emerserit, interpretandi facultatem (nobis tamen consultis) impartimur, & quoniam eodem Concilio Trid. decretum est, Synodos Prouinciales tertio quoque anno diœcesanas singulis annis celebrari debere id in exequutionis vsum ab iis quorum interest, induci eadem Congregatio prouidebit. Prouincialium vero, vbiuis terrarum illæ celebrentur, decreta ad se mitti præcipiet, eaque singula expendet, & recognoscat, Patriarcharum præterea Primatuum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, quibus Beatorum Apostolorum limina certo constituto tempore visitare alia nostra sanctione iussum est, postulata audiat, &

quæ

quę Congregatio ipsa per se poterit, ex charitatis, & iustitiæ norma expediat maiora ad nos referat, qui fratribus nostris episcopis (quantum cum domino licet) gratificari cupimus. Item ab ijsdem præsulibus ecclesiarum exposcat, quæ ecclesijs eorum curæ, ac fidei commissis cleri, populiq; morum disciplina sit, quæ Concilij Tridentini decretorum, cum in omnibus tum præsertim in residentiæ munere exequutio, quæ item pię consuetudines, & qui omnium denique in via domini sint progressus, ipsisque dei literas ex formula præscripta in testimoniũ obitæ per eas visitationis liminum Sanctorum eorundem Apostolorum. Habet iidem Congregatio authoritatem promouendi reformationem cleri, & populi, ne dum in vrbe, & statu ecclesiastico temporali, sed etiam in vniuerso Christiano orbe in ijs, quæ pertinent ad diuinum cultum propagandum, deuotionem excitandam, & mores Christiani populi ad præscriptum eiusdem Concilii componendos, atque ad rationes difficilimis his, perturbatisque temporibus necessarias conformandos, quo vberius diuinę misericordiæ vim in nobis sentiamus iustamque iram, atque animaduersionem effugiamus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Ptolomęus Gallius Episcopus Albanen. Cardinalis Comen.
Hieronymus Rusticucius tit. S. Susannæ Presbyt. Cardinalis.
Antonius Carafa tit. SS. Io. & Pauli Presb. Card.
Fr. Stephanus Bonuccius tit SS. Marcellini, & Petri Presb. Cardin. Aretinus.
Hieronymus Matthęius S. Mariæ in Cosmedin diac. Cardin. Presb.

Congregatio pro grauaminibus subleuandis.

NEc vero paternus noster affectus, quem erga populos nobis & huic sanctæ sedi subiectos tanquam erga peculiares filios gerimus, eo contentus est, quod Deo authore nostraque sollicitudine, publica pace, & tranquillitate perfruuntur, quodque de eorum vtilitate, & quiete, multis alijs modis præstanda, & augenda assidue cogitamus sed eos etiam ab exactionum oneribus ob temporũ interdum difficultates variasque publici boni rationes, a prædecessoribus nostris impositis, magnopere, quantum fieri poterit, cupimus subleuare. Quo circa nouam instituimus Cardinalium Congregationem, vt quæcunque grauamina, vectigalium, pedagiorum, & tributorum cuiuscunque generis illa sint, eorumq; exigendi rationes, quæstorum iniurias, si quas adesse compererint, Commissariorum extorsiones iudicij forma plane postposita, mature audiat & cognoscat: atque si fieri posse videbitur, controuersias moderetur, & componat: Quod si rationibus hinc inde allatis, accurate, expensis res transigi nequiuerit, eam totã ad nos deferat, vt quod ęquum, & pium erit, eius congregationis consilio prudenter definire valeamus, causas vero in quibus iudicialis ordo requiritur proprijs iudicibus de iure decidendas relinquat. Qui autem a iudicibus senserint se grauatos, ad tribunalia, quæ his sunt ex antiqua institutione præposita, ac ad alia, vt moris est, iuris remedia confugiant.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Prosper Sanctacrucius tituli Sancti Clementis Presbyt. Cardinalis.
Io. Hieronymus Albanus tit. S. Ioannis Ante portam latinam Presb. Cardin.
Vincentius Goneaga tit. S. Alexii Presb. Cardin.
Henricus Caetanus tit. S. Pudentianę Presbyt. Cardin. S. R. E. Camerarius.
Hieronymus Matthęius Sanctæ Marci in Cosmedin Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro vniuersitate Studij Romani.

ILlud etiam cogitantes, quod literarum cognitio, liberalesque doctrinę, & disciplinę quibus iuuentus in publicis Gymnasiis instruitur, & eruditur magnā Christianæ Reip. (si cum pietate coniunguntur) afferunt vtilitatem, tunc enim Ciuitates, & Regna optime administrantur, cum sapientes, atque intelligentes gubernacula possident, ob eam sane causam Romani Gymnasii, eiusque vniuersitatis ornandę, & amplificandæ curam merito gerimus, vnde, & ipsam vniuersitatem ab ære alieno xxij. millium scutorum, & aliis pluribus oneribus subleuauimus, ac plane liberauimus. Itaque vt illius rationibus quam optime prospiciamus, Cardinales quinque eidem Gymnasio, & vniuersitati, illiusque reformationi pręficimus, quibus facultatem concedimus, vt cū opus fuerit, præclaros Theologiæ Magistros, Iurisconsultos egregios, & liberalium artium professores eximios vndecunque ad iuuentutem erudiendam euocent, qui morum integritate, eruditione, atque elegantia literarum non minus præstent quam peritia, vsque docendi, assiduisque prælectionibus iuuenes instruant, vtque singulis sciētiarum Magistris pro meritorum ratione, re tamen nobiscum aut cum successoribus nostris participata stipendium constituant. Insuper cum in hac Alma Vrbe nostra singulari Dei beneficio inter alias discentium Scholas Græcorum, Maronitarum, & Neophytorum ingenti Pontificum liberalitate, atque munificentia, erecta sint collegia, congruisque redditibus dotata, in quibus sacra Thæologia liberalesque artes Hæbraice, Græce, Arabice, & Chaldaice edocētur, eiusdem Cardinalibus iniūgimus, vt horum collegiorum Alumnos ad literarū studia ardentiori animo complectēda quod ad fidei catholicæ propagationem, ac literarum ornamentum, & ingenia excolenda maxime pertinet, opportune pro eorum pietate, & prudentia, omni adhibito studio excitari curent. Denique cum in præcipuis Christiani Orbis partibus Sancta hæc Apostolica sedes, vt pia Mater insignes quasdam Vniuersitates, in quibus sacrarum literarum, legum, & Artium, præstantissima studia florent, olim in tutelā, & clientelam receperit suam, nimirum Parisiensem, Oxoniensem, Bononiensem Salamantinam, vt in eis scilicet ex apostolicæ sedis protectione bonarū artium studio tanto maiori cum fructu, excolerentur nos, & illas ipsas, & ceteras Catholicas Vniuersitates paterna beneuolentia, complectentes, nec ipsam Oxoniensem quantum in nobis est, deserentes, sed ex intimo animi affectu ad matris gremium, & ad viam Salutis reuocātes, omnesque intimo cordis affectu, & Summa beneuolentia prosequentes, ac sub nostra, Beat. Petri Apostolorum Principis protectione, iterum suscipientes, eidem Congregationi imponimus, vt earundē vniuersitatum, atque ad eas pertinentium negotiorum apud Sedem Apostolicā curam gerat, illarumque necessitates, nobis, successoribusque nostris ordine exponat,

ponat, vt eis, ex paterna charitate opem, & auxilium afferre valeamus, easque interdum per literas visitet, nostroque nomine Catholicis viris Apostolicam, benedictionem impartiatur, illisque vt prospera cuncta eueniant, aliis uero Spiritum Consilii Saluatoris a Deo optimo Maximo deprecetur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Prosper Sancta Crucius tituli S. Clementis presbyter Cardinalis.
Antonius Maria Saluiatus tit. S. Mariæ de Pace presbyter Card.
Scipio Lancellottus tit. S. Saluatoris in Lauro presbiter Cardinalis.
Henricus Gaetanus tituli S. Pudentianæ presbyter Cardinalis. S.R.E. Camerarius.
Alexander Perettus S. Eustachii Diaconus Cardinalis Montaltus.

Congregatio pro Consultationibus Regularium.

Nec sane minus de regularium ordinibus soliciti sumus, qui ecclesiæ Dei magnum adiumentum, atque ornamentum, omni tempore præstiterunt, immo vero summopere cupientes eorum salutaria studia, progressus ad pietatem promouere, qui e fluctibus sæculi in portum regularis vitæ confugerunt: ob eam causam, vt remotis impedimentis, & inanibus contentionibus amputatis, sub suaui religionis iugo, & suorum institutorum obseruantia, quiete viuant, gratumque altissimo famulatum exhibeant, quinque alios Cardin. delegimus quib. facultatē cōcedimus, vt regulariū, claustraliū, mēdicantiū, nō mendicantiū hospitelariorū, & militariū possidētiū, & nō possidētiū cuiusuis demū ordinis sint, cōtrouersiis dubitationibus, cōsultationibusq; propositis respōdeāt causas vero quas inter ipsos religiosos oriri contigerit iuxta quarū̄ ūq; religionū instituta, eorūque dispositionē superiores illorum definiant, atque terminent. Dum autem inter episcopos, & regulares dubitationes inciderint, quæ sub Decretorum Concilii Trid. dispositione, aut interpretatione, comprehendantur, eas ad eandem Congregationē Cōcilii remittant: Audiant itidem, & decidant præ dicti Cardinales causas, & controuersias inter prædictos ordines vertentes, siue in uniuersum, siue ratione particularium locorum, dummodo formam iudiciariam non requirant: Concedimus etiam, ut dictis regularibus non ad laxiorem, nec ad parem, sed ad arctiorē Religionem transeundi, iis quos feruore spiritus incensos ad perfectioris uitæ statum transire uelle constiterit, non obstantibus quibuscunque prædecessorum nostrorum Decretis, licentiam dare possint, Apostatarum, quoque eiectorum, & præterea extra Monasteria degentium, aut uagantium causas iidem Cardinales audiant, & cognoscant eosque coercendi potestatem habeant. Curent præterea Visitationis Apostolicæ iussa, & constitutiones editas a Romanis Pontificibus circa ipsos regulares exequendas, & in usum introducendas. Prouideant insuper regulares laudatæ uitæ zelo Dei, & salutis animarum, & prudentia spiritus præditos, institutorique regularium ordinis, & laudabilium, consuetudinum peritissimos, qui cum necessitas exegerit, prouincias sui ordinis, & non alterius receptis a nobis literis ad Omnipotentis Dei laudem, & locorum vtilitatem salubriter visitare valeant. Sub nomine autē regularium, etiam moniales, cuiusuis sint regulæ & obseruantiæ comprehendi volumus, omneque denique studiū Cardinales ipsi

impen-

impendant, vt ab inferioribus erga superiores debita humilitas, & vicissim a superioribus erga illos paterna beneuolentia in multa charitate, & disciplina in spiritu lenitatis adhibeatur. neue dominentur inter fratres, sed superiores ipsi Patres se esse meminerint. Postremo eosdem Cardinales quasi religiosorum omniũ tutissimum perfugium esse uolumus; vt eorum authoritate, & auxilio recordati, studium religiosæ vitæ, & regularis perfectionis, sine impedimento Strenue percurrant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Frater Michael Bonellus tit. S. M. supra Mineruam presb. Cardinalis Alexandrinus.

Iulius Ant. Sanctorius tit. S. Bartholomæi in insula presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.

Philippus Spinola tit. S. Sabinæ presbyt. Cardinalis.

Fr. Constantius Sarnanus tit. S. Petri in Monte aureo Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro consultationibus episcoporum, & aliorum Prælatorum.

Et nos quidem ex Apostolicæ seruitutis officio omnibus Christi fidelibus ad ædificationem debitores sumus, sed tamen præcipuo charitatis affectu in Christo complectimur, veniales fratres nostros ecclesiarum præsules & pastores qui ex præcepto Apostoli vigilant, in omnibus laborant, ministeriumq; suũ implent. Quare, vt ab Apostolica Sede, a qua tanquam a matre honorem, & iurisdictionẽ acceperunt sibi cum opus erit, auxilium præsidiumque paratum esse intelligant vt greges suos tanto fructuosius pascant. Quinque itidem Cardinales præponimus episcoporum, & aliorum Prælatorum consultationibus audiendis, quorum erit facultas, vt Patriarcharum Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum Prælatorum, & ordinariorum quorumcunque etiam inferiorum, non tamen regularium, petitiones audiant, propositisque difficultatibus, quæstionibus, ac controuersiis, aliisque super quibus consulti fuerint, etiam per literas sedulo humaniterque respondeant, dubia, rationes, & causas, ecclesiarum earumque dignitatis, iurisdictionis, exemptionis, immunitatis iurium, priuilegiorum, & laudabilium consuetudinum, conseruationem concernentes summarie cognoscant, atq; tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honestum, oportunumque eis videbitur. Causas item, & controuersias, inter eosdem Prælatos de iurisdictione, aliaue de causa, exortas item inter Capitula, aut obtinentes dignitates ac inter quascunque dignitates singulares personas, ac vniuersitates aut locorum in temporalibus Dominos, præter eas quæ Concilij Trid. interpretationem exigunt, vel ordinem iudiciarium re ipsa requirant, examinent, atq; amicabiliter desuper transigere, & per alios, si ita consultum videbitur, etiam extra diœcesim curent. Ac præterea ad ecclesias visitandas vbique locorum in quibus Christiana viget Religio visitatores nobis præsentent, vt exemplo Beati Gregorij Magni, Sancti Leonis, & aliorum Summi Pontificum prædecess. rum nostrorum, cum in Domino expedire videbitur, destinare valeamus. Visitationis item formam illis præscribant, vt multo cum spirituali fructu, & fidelium ædificatione munus suũ obeant, negotiorumque omnium tractationis modum assignent, ac negligentiam, si quando opus erit emendent. Insuper, vbi necessitas, vi

ros vsu,& doctrina idoneos,rectos,& timentes Deum deligant,qui nostrarum literarum authoritate suffulti ecclesias vt Vicarii Apostolici regant. Denique eosdem Cardinales immunitatis ecclesiarum defensores,ad tuendum ipsorum prę latorum personas, res, & bona quacunque ecclesiarum prædicatarum ab omnium iniuriis, atque oppressionibus aduersus quoscunque quauis authoritate præfulgentes constituimus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Nicolaus tit. S. Praxedis presbyter Cardinalis Senonensis.
Hieronymus Simoncellus tit. S. Priscæ presb. Card.
Ioannes Baptistæ. tit. S. Marcelli presb. Card.
Iulius Cananius tit. S. Eusebij presb. Card.
Scipio Gonsaga tit. S. Mariæ de Populo presb. Cardinalis.

Congregatio pro vijs, Pontibus, & Aquis curandis.

ET quoniam Curæ, & cogitationes nostrę ita in communis boni procuratione defixę sunt, vt dum grauiora,maioraque disponimus, eorum etiam quæ minora videntur, nō obliuiscamur. Considerantes quod ad Almæ vrbis locorūque ditionis nostræ Ecclesiasticæ ornamentum,aeris salubritatem,ciuium,incolarumque vtilitatem ac ad Peregrinorum iterque agētium commoditatem,eorum præsertim, qui ad hanc Apostolicam Sedem , & Apostolorum limina,totque S. loca innumerabilium martyrum Sanguine Consecrata pie visitanda concurrunt, Permagni interest viarum, Pontium,& Aquarum Curatio , Nos idcirco huic rei consulentes Cardinales sex infra nominatos deputauimus, quibus facultatem damus vias curandi,aperiendi,muniendi dirigendi factasque tuendi,coarctatas dilatandi, veteres iam occupatas iterum in publicum vsum vendicandi , & redigendi, Pontes item tuendi, & vbi opus est,nouos extruendi, vetere sque ruinosos instaurandi,& iam collapsos,si ita necessitas tulerit reficiendi; Aquarum præterea curam gerendi, illarum præsertim, quas nos tanta impensa , & labore in urbem adduximus, illasque certa mensura ad pubicum vsum, commoditatemque melius destribuendi,& vbi maiori Aquarum copia opus esse viderint , fontes Aquarum magis, vbi res vnde deduci possint inuestigandi deductiones, substructiones,castella,formas,Aquę ductus receptaculaque earundem, Sarta tecta conseruandi omne impedimentū tollēndi,Camerę nostræ. Apostolicæ Præsides, & Ministros,quibus ea specialis cura data est dirigendi,& ab contradictoribus protegendi,aliaque in his necessaria , & opportuna exequendi: Si qua vero difficultas,aut causa tam contra Domicellos,Communitates,& vniuersitates,quam contra quoscunque alios etiam immunes,atque exemptos, super his omnibus iam exorta sit, vel in posterum inciderit, eam omnem summarie sola facti veritate inspectà,ac re primum ad nos,& successores nostros relata demum definiendi potestatem facimus. Qua facultate eosdem Cardinales, ne dum in Alma vrbe, verum in vniuersa ecclesiastica ditione temporali vti posse statuimus.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Io. Hieronymus Albanus tit. S. Ioãnte Portã Latinam presbyter Cardinalis.
Hieronymus Simoncellus tit. S. Priscæ, presb. Cardinalis.
Iulius Cananius tituli S. Eusebij presb. Cardinalis.
Philippus Spinula tit. S. Sabinæ presbyter Cardinalis.
Henricus Caetanus tit. S. Pudentianæ presbyter Cardinalis S. Romanæ Ecclesiæ Camerarius.
Franciscus Sfortia S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro Typographia Vaticana.

CEterum cum ex omni antiquitatis memoria notum sit, quantum semper detrimenti attulerint hæreticorum, aliorumque veritatis, hostium insidiæ, & doli sacris libris, Sanctorumque Patrum monumentis multis modis corrumpendis, quantumque hoc potissimum sæculo animarum perniciem, importauerint eorundem librorum mendosæ impressiones atque editiones, impuro, & pestifero hæresum fermento, aliisque erroribus coinquinatæ, & corruptæ: Nos volentes pro nostra Pontificia solicitudine vt hæc præclara, & salutaris nostra hæreditas a maioribus accepta inuiolata conseruetur, nuper eius rei causa non mediocri nostra impensa Typographiam Vaticanam ereximus, nunc autẽ pro rei, & negotii grauitate infrascriptorum Cardinalium Cõgregationẽ statuimus, quibus imponimus, vt Sacra Biblia latinæ vulgatæ, Græcæ, & Hebraicæ editionis, decretales epistolas, Concilia generalia Sanctorum præcipuorum ecclesiæ Doctorum opera ceteros denique libros quibus fidei Catholicę doctrina, traditionesque ecclesiasticæ continentur, & explicantur, quã emendatissime curent imprimendos. Quare mandamus ut vetustis manuscriptis, emendatisque codicibus adhibitis præsertim, & nobili, & optimis libris referta Pontificia Vaticana bibliotheca, & adiumẽto etiam, studio atque opera doctissimorum hominum, ex omnibus Christiani Orbis nationibus per nos aut successores nostros selectorum, qui linguarum peritissimi sint, libros imprimendos, accurate, diligenterque conferant, & recognoscant, vt eorum editio, quantum fieri poterit, integra, atque incorrupta prodeat. Si quæ vero grauiores dubitationes, & difficultates in veterum codicum authoritate librorum correctione, & emendatione inciderint, rebus prius, in congregatione examinatis, ad nos referant, vt in lectionum varietate id quod orthodoxę veritati maxime consonum erit, ex speciali Dei priuilegio huic Sanctæ Sedi concesso statuamus. Denium eadem Congregatio Typographos, & librorum recognitioni præfectos in quibusuis Christiani Orbis Regnis, & prouinciis admonebit, vt diligentẽ, opportunamque operã ad sua quoque officia fideliter, atque integre exequendam præstent, in librorumque huiusmodi editione accuratissime versentur, & ad Vaticanæ impressionis præscriptum, ac normam omnino se conforment.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Antonius Carafa tit. S. Ioãnis, & Pauli presbyter Cardinalis.
Franciscus de Gioyosa tit. S. Trinitatis in Monte Pincio presb. Card.

Frater

Frater Constantius Sarnanus tit. Sancti Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.
Benedictus Iustinianus S. Agathæ Diaconus Cardinalis.
Scipio Gonsagha tit. S. Mariæ de Populo presb. Cardinalis. Cam.

Congregatio pro consultationibus negotiorum status ecclesiastici.

DEnique cum valde consentaneum sit, vt qui longinquos, & externos in Domino complectimur, eorumque negotia breuiter expediri curamus, domesticis, & propinquis qui sub nostra, & Apostolicæ sedis peculiari tutela sunt, hac quoque in re, propensius consulamus, idcirco vt fideles ecclesiæ Romanæ filii ditioni nostræ temporali subiecti, ad varia negotia, causas, necessitatesque suas proponendas perfacilem aditum inueniāt remediumque ex iustitiæ, & æquitatis præscripto, opportune, celeriterque obtineant, Cardinales itidem quinque eorum cōsultationibus præficimus, ac præponimus, quorum iuris sit, consultationes dubitationes, querelas super causis ciuilibus, criminalibus, & mixtis ad forum sæculare duntaxat spectantes, audire, illasque inter se statis diebus conferre, quod æquum esse, quodque omnibus diligenter consideratis de maioris partis sententia expedire censuerint, statuere, & deliberare iustitiam expedire administrareque decreta, ac definita eiunt executioni tradi curare ipsisque facultatem concedimus, vt in omnibus negotiis, & causis cuiuscunque generis illæ sint etiam inter fiscum, & priuatum & inter priuatos, Communitates, vniuersitates, collegia, eorumque Rectores, aut alios quoscunque etiam coram ditionis Ecclesiasticæ magistratibus, & Ministris introductis, & pendentibus, quod iustum, & æquum videbitur, præcipiant, causas ab eis, vbi id ius, & ratio postulauerit, authoritate nostra auocent, aliisque iudicibus committant, Gubernatoribus. Prætoribus, ceterisque omnibus officia, ex Sedis Apostolicæ authoritate gerentibus, vt iussa, & imperata eius Congregationis exequantur significent, impositas pœnas, siue multas bonorum proscriptiones, seu confiscationes, corporis pœnas, etiam capitis, vltimique supplicii (nobis tamen prius de ea re consultis) moderentur, & commutent ac eos qui in carcere erunt, de loco ad locum, vbi id ita expedire iudicauerint transferri mandent, ceteraque pro iustitiæ conseruatione subditorumque nostrorum quiete, & tranquillitate deliberent, ac prouideant.

Huius Congregationis Cardinales, hi sunt.

Dominicus Pinellus tit. S. Laurentii in Pare, & Perna pres. Card.
Hieronymus de Ruere tit. S Petri ad Vincula pres. Card.
Antonius Maria Gallas titul. S. Agnetis in Agone, presbyter Cardinalis Perusinus.
Alexander Perettus S. Eustachii Diac. Card. Montaltus.
Bened. Iustinianus S. Agathæ Diac. Cardinalis Cam.

Denique, quod dictarū congregationū expeditiones validæ existāt, Cardinales in qualibet cōgregatione nō non pauciores tribus, ad iudiciorū uero consultionē curādā uolumus, ut unaquæque cōgregatio, qū aliqua causa, quæstio, uel cōsultatio

R ad

ad eam delata fuerit, diligenter, perpendat, an ad ipsam proprie eius causæ cognitio & expeditio pertineat, & si ad se minime spectare cognouerit, eandem ad iudices ordinarios, vel ad propriã congregationẽ remittat. Iidẽ Cardinales dictarũ cõgregationũ proprios sigillatim habeãt secretarios, ab eisdem libere deputandos, & ad res quæ in dies geruntur, annotãdas, & in publicã formã, si opus fuerit redigendas, & quoniã diuinis oraculis admonemur, vbi multa consilia, ibi salutem adesse eędem Congregationes, pro earũ arbitrio viros Sacrę Theologiæ Põtificii, Cæsareique iuris peritos, & rerũ gerẽdarũ vsu pollentes in cõsultationibus aduocẽt, atque adhibeant, vt causis, quæstionibus, & negotiis quã optime discussis, q̃ Dei gloriæ animarũ saluti, & iustitiæ, atq; æquitati cõsentanea minime erunt, decernãtur, grauiora vero quæcũque ad nos vel successores nostros deferãtur, vt quid secũdũ Deũ expediat, eius gratia adiuuante, mature statuamus, sicq; & non aliter per quoscũque iudices ordinarios, & delegatos, etiã dictos Cardinales, ac causarũ Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretãdi facultate, iudicari & diffiniri, & debere, irritumque & inane quicquid secus super his a quoquã quouis authoritate sciẽter, vel ignorãter contigerit attẽtari decernimus. Nõ obstãtibus, & præmissis ac quibusuis cõstitutionib. ordinationibus Apostolicis Priuilegiis quoq, indultis, & literis Apostolicis quibuscunq; formulis illa sint cõcepta. Quibus omnibus etsi de illis eorũq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa, nõ autẽ per clausulas generales idẽ importantes mentio, aut quęuis alia expressio habenda esset eorum tenores, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis atque insertis habẽntes, illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat specialiter, expresse, ac latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Demum paternam nostram charitatem, & auctoritatem quæ nobis a Christo Domino data est admonemus, & per ipsum per quem Reges regnant, obtestamur Charissimos in Christo filios nostros in Imperatorẽ electum, omnesque Reges, ac dilectos filios nobiles viros Rerũ publicarũ, aliosque duces, ac ceteros sæculares Principes, quos deus in excelso loco cõstituit, & tẽporali potestate cõmuniuit, vt fidei Catholicæ propugnatores, ac defensores sint, de quo nõ pietate, & erga Apostolicã sedẽ obseruãtia, atq; obediẽtia magnopere in Domino cõfidimus, & quã etiã multis argumẽtis perspectã habemus, alios vero ecclesiastica dignitate prędictos per has Apostolica scripta ac per debitę obediẽtię vinculũ statusque sui sublimẽ cõditionẽ, qua Deo arctius religati existunt obstringimus, vt his nostris conatibus ad Dei laudẽ fidei propagationẽ, fideliũ commoditatem, & salutem assistant ac authoritatem, quę ecclesię præsidibus in Beati Petri persona a Christo Domino credita, & collata fuit, ad fidei Catholicæ exaltationẽ & augmẽtũ, prout ex eorum munere tenẽtur, nosque eos pie facturos speramus, tueãtur, & defendãt, ac operã dẽt studiũque demũ omne cõferãt, & eadẽ authoritas ecclesiastica omnino illæsa cõseruetur, ac ecclesiæ Dei Ministris opẽ, & auxiliũ, in his omnibus impẽdant, & de sede Apostolica, ex sua, maiorũque suorũ pietate, benemereri nõ desinãt, memores se in susceptione Imperialis ac Regii Diadematis, & Principatus ad id præ ceteris deuinctos esse, vt inde in hac mortali vita felicitatẽ, nostrãque & sedis eiusdẽ benignitatẽ ac gratiã vberius valeãt promereri, post exactũ vero mortalis huius uitę curriculũ a Deo æternã gloriã, & beatitudinẽ cõsequãtur. Quod si secus ab eorũ aliquo, quod minime credimus, factum erit, diuinam iram donec sub potenti manu Dei, humilientur, qui tarditatem pœnæ supplicii interdum grauitatem, compensat, se minime effugere posse certo sciant. Vt autem hæ nostræ literæ quam primum vbique

loco-

locorum,& gentium innotescant, quas inter alias Apostolicas perpetuasque Cõstitutiones, annumeramus, illas publicis in locis de more affigi, earumque exemplis, vel etiam impressis, sigillo obsignatæ, alicuius personæ Ecclesiasticæ dignitate præditæ, ac quibus Notarius publicus subscripserit, eandem fidem haberi volumus, quæ his exhibitis maxima cum reuerentia omnino esset adhibenda. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decretorum, constitutionum, assignationis, dationis, attributionis, confirmationis corroborationis, statutorum, approbationis, declarationis, delectionum, præfectionum, tributionis, permissionis, reseruationis, impartitionis institutionis concessionum, iniunctionis, impositionis, voluntatum mandati, præpositionis, derogationis, admonitionis, obtestationis, obstrictionis, & annumerationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ Millesimo, quingentesimo, octuagesimo. 11. Kal. Februarii Pont. nostri anno Tertio.

Tho. Thom. Gualterius.

Registrata apud eundem Thomam Secretarium.

A. de Alexijs.

Anno a natiuitate Domini millesimo, quingentesimo octuagesimo octauo Indictione prima. Die vero Mercurij vigesima tertia mensis Martij. Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Sixti diuina prouidentia Pap. V. anno eius tertio. Retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ lectæ & publicatæ fuerunt in valuis, seu portis Sancti Ioannis Lateranen. & S. Petri Principis Apostolorum de vrbe, nec non Cancellariæ & acie campi Floræ, & per aliquod temporis spacium dimissæ, per nos Ioannem Baptistam Bagni, & Heren. Lucium Sanctissimi D.N. Pap. Curs. Alex. Parabiachus Curs. S.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impressores Camerales 1588.

His subiunximus duas Constitutiones Sixti Diuina prouidẽtia PP. V. quarum prior super noua ordinatione titulorum, & Diaconiarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, posterior autem de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium creandorum numero, ordine, ætate tempore, qualitate, & officio promulgata fuit, & sunt tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

RELIGIOSA Sanctorum Pontificum prædecessorum nostrorũ prouidentia institutum olim fuit, iam inde a vetustissimis temporibus, & posteris ita ditum, vt S. R. E. presbyteris, certę in Vrbe Roma Ecclesiæ, tituli appellatæ, quasi

mus. Quare vt Cardinalis, qui ad libros prouidendos, expurgandosue, delecti sunt, in ea cura diligenter, ac maiori cum fructu, versentur, his illis facultates tribuimus, vt librorũ eiusmodi Catalagos, & Indices, aut olim, aut proxime confectos, eorumque regulas editas recognoscant, atque examinent certorum auctorum libros prohibitos, aut quouis modo in prioribus indicibus suspensos diligenter excutiant, & prout expedire iudicauerint, permittant libros qui post Indicẽ Tridentini Conc. iussu editum prodierunt, Catholicæ doctrinæ Christianorumque morum disciplinę repugnantes expendant, & recognoscant ac (vbi nobis retulerint) nostra authoritate reiiciant, hominum vero iniuria, & dolo deprauatos emendent eos libros, qui paucis erroribus reiectis, alioquin vtiles, studiosis esse possent expurgandi, atque corrigendi modum ineant. Indicesque expurgatoria conficiant, nouos præterea libros approbandi, & imprimendi rationẽ præscribant Vniuersitatum Parisiens. Bononiens. Salamantin. Louanien. aliarumque probatarum studia ad librorum expurgationem, & correctionem excitent earũque diligentẽ operã, & industriã requirãt. Permittimus quoq; eidẽ Congregationi vt Theologis, Canonistis, alijsque peritis viris pijs, atque idoneis etiã aliunde accersitis ad vniuersum hoc negotium Reipublicę christianæ tam in his temporibus necessarium adhibitis, eam ob rem tantum nec uero alijs, libros vetitos tenendi, legendique etiam absque nostra licentia impertiatur facultatem.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

- Marcus Antonius Columna episcopus Pręnestin.
- Hieronymus de Ruere. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Car.
- Philippus de Lenon court. tit. S. Honofrij presb. Card.
- Gulielmus Alanus tit. S. Martini in Montibus presb. Card.
- Ascanius Columna. SS. Viti, Modesti, & Crescentiæ diaconus Cardinalis.

Congregatio pro interpretatione, & executione Conc Trid.

Deo autem Patri misericordiarum gratias agentes, qui in Oecumenico Concilio Trid. Spiritus S. lumine diffuso, Catholicam Veritatem omnibus patefecit, hęreses nostrorum temporum confutauit, mores, & disciplinam restituit, eiusdemque Cõcilij decreta ab omnibus obseruari volentes, cum ad singularem Romani Pontificis, auctoritatem tantummodo spectat, generalia concilia indicere, cõfirmare, interpretari, & vt vbique locorum seruentur, curare, ac præcipere eorũ quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent interpretationem nobis ipsis reseruamus. Cardinalibus vero præfectis interpretationi, & executioni Concilij Tridentini, si quando in his, quæ de morum reformatione disciplina ac moderatione, & ecclesiasticis iudicijs, alijsque huiusmodi statuta sunt dubietas, aut difficultas emerserit, interpretandi facultatem (nobis tamen consultis) impartimur, & quoniam eodem Concilio Trid. decretum est, Synodos Prouinciales tertio quoque anno diœcesanas singulis annis celebrari debere id in exequutionis vsum ab iis quorum interest, induci eadem Congregatio prouidebit. Prouincialium vero, vbiuis terrarum illæ celebrentur, decreta ad se mitti præcipiet, eaque singula expendet, & recognoscat, Patriarcharum præterea Primatuum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, quibus Beatorum Apostolorum limina certo constituto tempore visitare alia nostra sanctione iussum est, postulata audiat, &

quæ

quę Congregatio ipsa per se poterit, ex charitatis, & iustitiæ norma expediat maiora ad nos referat, qui fratribus nostris episcopis (quantum cum domino licet) gratificari cupimus. Item ab ijsdem præsulibus ecclesiarum exposcat, quæ ecclesijs eorum curæ, ac fidei commissis cleri, populiq; morum disciplina sit, quæ Concilij Tridentini decretorum, cum in omnibus tum præsertim in residentiæ munere exequutio, quæ item pię consuetudines, & qui omnium denique in via domini sint progressus, ipsisque det literas ex formula præscripta in testimoniũ obitæ per eas visitationis liminum Sanctorum eorundem Apostolorum. Habet itidem Congregatio authoritatem promouendi reformationem cleri, & populi, ne dum in vrbe, & statu ecclesiastico temporali, sed etiam in vniuerso Christiano orbe in ijs, quæ pertinent ad diuinum cultum propagandum, deuotionem excitandam, & mores Christiani populi ad præscriptum eiusdem Concilii componendos, atque ad rationes difficilimis his, perturbatisque temporibus necessarias conformandos, quo vberius diuinę misericordiæ vim in nobis sentiamus iustamque iram, atque animaduersionem effugiamus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Ptolomęus Gallius Episcopus Albanen. Cardinalis Comen.
Hieronymus Rusticucius tit. S. Susannæ Presbyt. Cardinalis.
Antonius Carafa tit. SS. Io. & Pauli Presb. Card.
Fr. Stephanus Benuccius tit SS. Marcellini, & Petri Presb. Cardin. Aretinus.
Hieronymus Matthęius S. Mariæ in Cosmedin diac. Cardin. Presb.

Congregatio pro grauaminibus subleuandis.

NEc vero paternus noster affectus, quem erga populos nobis & huic sanctæ sedi subiectos tanquam erga peculiares filios gerimus, eo contentus est, quod Deo authore nostraque sollicitudine, publica pace, & tranquillitate perfruuntur, quodque de eorum vtilitate, & quiete, multis alijs modis præstanda, & augenda assidue cogitamus sed eos etiam ab exactionum oneribus ob temporũ interdum difficultates variasque publici boni rationes, a prædecessoribus nostris impositis, magnopere, quantum fieri poterit, cupimus subleuare. Quo circa nouam instituimus Cardinalium Congregationem, vt quæcunque grauamina, vectigalium, pedagiorum, & tributorum cuiuscunque generis illa sint, eorumq; exigendi rationes, quæstorum iniurias, si quas adesse compererint, Commissariorum extorsiones iudicij forma plane postposita, mature audiat & cognoscat: atque si fieri posse videbitur, controuersias moderetur, & componat: Quod si rationibus hinc inde allatis, accurate, expensis res transigi nequiuerit, eam totã ad nos deferat, vt quod ęquum, & pium erit, eius congregationis consilio prudenter definire valeamus, causas vero in quibus iudicialis ordo requiritur propriis iudicibus de iure decidendas relinquat. Qui autem a iudicibus senserint se grauatos, ad tribunalia, quæ his sunt ex antiqua institutione præposita, ac ad alia, vt moris est, iuris remedia confugiant.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Prosper Sanctacrucius tituli Sancti Clementis Presbyt. Cardinalis.
Io. Hieronymus Albanus tit. S. Ioannis Ante portam latinam Presb. Cardin.
Vincentius Goneaga tit. S. Alexii Presb. Cardin.
Henricus Caetanus tit. S. Pudentianę Presbyt Cardin. S. R. E. Camerarius.
Hieronymus Matthęius Sanctæ Marci in Cosmedin Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro vniuersitate Studij Romani.

ILlud etiam cogitantes, quod literarum cognitio, liberalesque doctrinę, & disciplinę quibus iuuentus in publicis Gymnasiis instruitur, & eruditur magnā Christianæ Reip. (si cum pietate coniunguntur) afferunt vtilitatem, tunc enim Ciuitates, & Regna optime administrantur, cum sapientes, atque intelligentes gubernacula possident, ob eam sane causam Romani Gymnasii, eiusque vniuersitatis ornandę, & amplificandæ curam merito gerimus, vnde, & ipsam vniuersitatem ab ære alieno xxij. millium scutorum, & aliis pluribus oneribus subleuauimus, ac plane liberauimus. Itaque vt illius rationibus quam optime prospiciamus, Cardinales quinque eidem Gymnasio, & vniuersitati, illiusque reformationi pręficimus, quibus facultatem concedimus, vt cū opus fuerit, præclaros Theologiæ Magistros, Iurisconsultos egregios, & liberalium artium professores eximios vndecunque ad iuuentutem erudiendam euocent, qui morum integritate, eruditione, atque elegantia literarum non minus præstent quam peritia, vsque docendi, assiduisque prælectionibus iuuenes instruant, vtque singulis sciētiarum Magistris pro meritorum ratione, re tamen nobiscum aut cum successoribus nostris participata stipendium constituant In super cum in hac Alma Vrbe nostra singulari Dei beneficio inter alias discentium Scholas Græcorum, Maronitarum, & Neophytorum ingenti Pontificum liberalitate, atque munificentia, erecta sint collegia, congruisque redditibus dotata, in quibus sacra Thæologia liberalesque artes Hæbraice, Grece, Arabice, & Chaldaice edocētur, eiusdem Cardinalibus iniūgimus, vt horum collegiorum Alumnos ad literarū studia ardentiori animo complectēda quod ad fidei catholicæ propagationem, ac literarum ornamentum, & ingenia excolenda maxime pertinet, opportune pro eorum pietate, & prudentia, omni adhibito studio excitari curent. Denique cum in præcipuis Christiani Orbis partibus Sancta hæc Apostolica sedes, vt pia Mater insignes quasdam Vniuersitates, in quibus sacrarum literarum, legum, & Artium, præstantissima studia florent, olim in tutelā, & clientelam receperit suam, nimirum Parisiensem, Oxoniensem, Bononiensem Salamantinam, vt in eis scilicet ex apostolicæ sedis protectione bonarū artium studio tanto maiori cum fructu, excolerentur nos, & illas ipsas, & ceteras Catholicas Vniuersitates paterna beneuolentia, complectentes, nec ipsam Oxoniensem quantum in nobis est, deserentes, sed ex intimo animi affectu ad matris gremium, & ad viam Salutis reuocātes, omnesque intimo cordis affectu, & Summa beneuolentia prosequentes, ac sub nostra, Beat. Petri Apostolorum Principis protectione, iterum suscipientes, eidem Congregationi imponimus, vt earundē vniuersitatum, atque ad eas pertinentium negotiorum apud Sedem Apostolicā curam gerat, illarumque necessitates, nobis, successoribusque nostris ordine exponat,

ponat, vt eis, ex paterna charitate opem, & auxilium afferre valeamus, easque interdum per literas visitet, nostróque nomine Catholicis viris Apostolicam, benedictionem impartiatur, illisque vt prospera cuncta eueniant, aliis uero Spiritum Consilii Sanioris a Deo optimo Maximo deprecetur.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Prosper Sancta Crucius tituli S. Clementis presbyter Cardinalis.
Antonius Maria Saluiatus tit. S. Mariæ de Pace presbyter Card.
Scipio Lancellotius tit. S. Saluatoris in Lauro presbiter Cardinalis.
Henricus Gaetanus tituli S. Pudentianæ presbyter Cardinalis, S.R.E. Camerarius.
Alexander Perettus S. Eustachii Diaconus Cardinalis Montaltus.

Congregatio pro Consultationibus Regularium.

Nec sane minus de regularium ordinibus soliciti sumus, qui ecclesiæ Dei magnum adiumentum, atque ornamentum, omni tempore præstiterunt, immo vero summopere cupientes eorum salutaria studia, progressus ad pietatem promouere, qui e fluctibus sæculi in portum regularis vitæ confugerunt: ob eam causam, vt remotis impedimentis, & inanibus contentionibus amputatis, sub suaui religionis iugo, & suorum institutorum obseruantia, quiete viuant, gratumque altissimo famulatum exhibeant, quinque alios Cardin. delegimus quib. facultatē cōcedimus, vt regulariū, claustraliū, mēdicantiū, nō mendicantiū hospitelariorū, & militariū possidētiū, & nō possidētiū cuiusuis demū ordinis sint, cōtrouersiis dubitationibus, cōsultationibusq; propositis respōdeāt causas vero quas inter ipsos religiosos oriri contigerit iuxta quarū: ūq; religionū instituta, eorūque dispositionē superiores illorum definiant, atque terminent. Dum autem inter episcopos, & regulares dubitationes inciderint, quæ sub Decretorum Concilii Trid. dispositione, aut interpretatione, comprehendantur, eas ad eandem Congregationē Cōcilii remittant: Audiant itidem, & decidant prædicti Cardinales causas, & controuersias inter prædictos ordines vertentes, siue in uniuersum, siue ratione particularium locorum, dummodo formam iudiciariam non requirant: Concedimus etiam, ut dictis regularibus non ad laxiorem, nec ad parem, sed ad arctiorē Religionem transeundi, iis quos feruore spiritus incensos ad perfectiorēs uitæ statum transire uelle constiterit, non obstantibus quibuscunque prædecessorum nostrorum Decretis, licentiam dare possint, Apostatarum, quoque eiectorum, & præterea extra Monasteria degentium, aut uagantium causas iidem Cardinales audiant, & cognoscant eosque coercendi potestatem habeant, Curant præterea Visitationis Apostolicę iussa, & constitutiones editas a Romanis Pontificibus circa ipsos regulares exequendas, & in usum introducendas. Prouideant insuper regulares laudatæ uitæ zelo Dei, & salutis animarum, & prudentia spiritus præditos, institutorique regularium ordinis, & laudabilium, consuetudinum peritissimos, qui cum necessitas exegerit, prouincias sui ordinis, & non alterius receptis a nobis literis ad Omnipotentis Dei laudem, & locorum vtilitatem salubriter visitare valeant. Sub nomine autē regularium, etiam moniales, cuiusuis sint regulę & obseruantiæ comprehendi volumus, omneque denique studiū Cardinales ipsi

impen-

impendant, vt ab inferioribus erga superiores debita humilitas, & uicissim a superioribus erga illos paterna beneuolentia in multa charitate, & disciplina in spiritu lenitatis adhibeatur, neue dominentur inter fratres, sed superiores ipsi Patres se esse meminerint. Postremo eosdem Cardinales quasi religiosorum omniũ tutissimum perfugium esse uolumus; vt eorum authoritate, & auxilio recordari, studium religiosæ vitæ, & regularis perfectionis, sine impedimento strenue percurrant.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Frater Michael Borrellus tit. S. M. supra Mineruam presb. Cardinalis Alexandrinus.

Iulius Ant. Sanctorius tit. S. Bartholomæi in insula presbyter Cardinalis Sanctæ Seuerinæ.

Philippus Spinola tit. S. Sabinæ presbyt. Cardinalis.

Fr. Constantius Sarnanus tit. S. Petri in Monte aureo Presbyter Cardinalis.

Congregatio pro consultationibus episcoporum, & aliorum Prælatorum.

Et nos quidem ex Apostolicæ seruitutis officio omnibus Christi fidelibus ad ædificationem debitores sumus, sed tamen præcipuo charitatis affectu in Christo complectimur, veniales fratres nostros ecclesiarum præsules & pastores qui ex præcepto Apostoli vigilant, in omnibus laborant, ministeriumq; suũ implent. Quare, vt ab Apostolica Sede, a qua tanquam a matre honorem, & iurisdictionẽ acceperunt sibi cum opus erit, auxilium præsidiumque paratum esse intelligant vt greges suos tanto fructuosius pascant. Quinque itidem Cardinales præponimus episcoporum, & aliorum Prælatorum consultationibus audiendis, quorum erit facultas, vt Patriarcharum Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum Prælatorum, & ordinariorum quorumcunque etiam inferiorum, non tamen regularium, petitiones audiant, propositisque difficultatibus, quæstionibus, ac controuersiis, aliisque super quibus consulti fuerint, etiam per literas sedulo humaniterque respondeant, dubia, rationes, & causas, ecclesiarum earumque dignitatis, iurisdictionis, exemptionis, immunitatis iurium, priuilegiorum, & laudabilium consuetudinum, conseruationem concernentes summarie cognoscant, atq; tam ex partium petitione, quam ex officio componant, prout honestum, oportunumque eis videbitur. Causas item, & controuersias, inter eosdem Prælatos de iurisdictione, aliaue de causa, exortas item inter Capitula, aut obtinentes dignitates ac inter quascunque dignitates singulares personas, ac vniuersitates aut locorum in temporalibus Dominos, præter eas quæ Concilij Trid. interpretationem exigunt, vel ordinem iudiciarium re ipsa requirant, examinent, atq; amicabiliter desuper transigere, & per alios, si ita consultum videbitur, etiam extra diœcesim curent. Ac præterea ad ecclesias visitandas vbique locorum in quibus Christiana viget Religio visitatores nobis præsentent, vt exemplo Beati Gregorij Magni, Sancti Leonis, & aliorum Summi Pontificum prædecessorum nostrorum, cum in Domino expedire videbitur, destinare valeamus. Visitationis item formam illis præscribant, vt multo cum spirituali fructu, & fidelium ædificatione munus suũ obeant, negotiorumque omnium tractationis modum assignent, ac negligentiam, si quando opus erit emendent. Insuper, vbi necessitas, vi

ros vsu,& doctrina idoneos,rectos,& timentes Deum deligant,qui nostratum literarum authoritate suffulti ecclesias vt Vicarii Apostolici regant. Denique eosdem Cardinales immunitatis ecclesiarum defensores,ad tuendum ipsorum prę latorum personas, res, & bona quacunque ecclesiarum prædicatarum ab omnium iniuriis, atque oppressionibus aduersus quoscunque quauis authoritate præfulgentes constituimus.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Nicolaus tit.S.Praxedis presbyter Cardinalis Senonensis.
Hieronymus Simoncellus tit.S.Priscæ presb.Card.
Ioannes Baptista, tit.S.Marcelli presb.Card.
Iulius Cananius tit.S.Eusebij presb.Card.
Scipio Gonsaga tit.S.Mariæ de Populo presb.Cardinalis.

Congregatio pro vijs,Pontibus,& Aquis curandis.

ET quoniam Curæ, & cogitationes nostrę ita in communis boni procuratione defixę sunt,vt dum grauiora,maioraque disponimus, eorum etiam quæ minora videntur, nō obliuiscamur. Considerantes quod ad Almæ vrbis locorūque ditionis nostræ Ecclesiasticæ ornamentum,aeris salubritatem,ciuium,incolarum que vtilitatem ac ad Peregrinorum iterque agentium commoditatem,eorum præsertim,qui ad hanc Apostolicam Sedem , & Apostolorum limina,totque S.loca innumerabilium martyrum Sanguine Consecrata pie visitanda concurrunt, Permagni interest viarum,Pontium,& Aquarum Curatio , Nos idcirco huic rei consulentes Cardinales sex infra nominatos deputauimus , quibus facultatem damus vias curandi,aperiendi,muniendi dirigendi factasque tuendi,coarctatas dilatandi,veteres iam occupatas iterum in publicum vsum vendicandi , & redigendi,Pontes item tuendi,& vbi opus est,nouos extruendi, veteresque ruinosos instaurandi,& iam collapsos,si ita necessitas tulerit reficiendi; Aquarum præterea curam gerendi,illarum præsertim, quas nos tanta impensa , & labore in vrbem adduximus, illasque certa mensura ad pubicum vsum, commoditatemque melius destribuendi,& vbi maiori Aquarum copia opus esse viderint, fontes Aquarum magis, vbi res vnde deduci possint inuestigandi deductiones,substructiones,castella,formas,Aquę ductus receptaculaque earundem, Sarta tecta conseruandi omne impedimentū tollendi,Camerę nostræ. Apostolicæ Præsides, & Ministros,quibus ea specialis cura data est dirigendi,& ab contradictoribus pro tegendi,aliaque in his necessaria , & oppertuna exequendi: Si qua vero difficultas,aut causa tam contra Domicellos,Communitates,& vniuersitates,quam contra quoscunque alios etiam immunes,atque exemptos, super his omnibus iam exorta sit,vel in posterum inciderit, eam omnem summarie sola facti veritate inspecta,ac re primum ad nos,& successores nostros relata demum definiendi potestatem facimus . Qua facultate eosdem Cardinales, ne dum in Alma vrbe, verum in vniuersa ecclesiastica ditione temporali vti posse statuimus.

Huius

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Io. Hieronymus Albanus tit. S. Io. ante Portã Latinam presbyter Cardinalis.
Hieronymus Simoncellus tit. S. Priscæ. presb. Cardinalis.
Iulius Cananius tituli S. Eusebij presb. Cardinalis.
Philippus Spinula tit. S. Sabinæ presbyter Cardinalis.
Henricus Caetanus tit. S. Pudentianæ presbyter Cardinalis S. Romanæ Ecclesiæ Camerarius.
Franciscus Sfortia S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis.

Congregatio pro Typographia Vaticana.

CEterum cum ex omni antiquitatis memoria notum sit, quantum semper detrimenti attulerint hæreticorum, aliorumque veritatis, hostium insidiæ, & doli sacris libris, Sanctorumque Patrum monumentis multis modis corrumpendis, quantumque hoc potissimum sæculo animarum perniciem, importauerint eorundem librorum mendosæ impressiones atque editiones, impuro, & pestifero hæresum fermento, aliisque erroribus coinquinatæ, & corruptæ: Nos volentes pro nostra Pontificia solicitudine vt hæc præclara, & salutaris nostra hæreditas a maioribus accepta inuiolata conseruetur, nuper eius rei causa non mediocri nostra impensa Typographiam Vaticanam ereximus, nunc autẽ pro rei, & negotii grauitate infrascriptorum Cardinalium Cõgregationẽ statuimus, quibus imponimus, vt Sacra Biblia latinæ vulgatæ, Græcæ, & Hebraicæ editionis, decretales epistolas, Concilia generalia Sanctorum præcipuorum ecclesiæ Doctorum opera ceteros denique libros quibus fidei Catholicę doctrina, traditionesque ecclesiasticæ continentur, & explicantur, quã emendatissime curent imprimendos. Quare mandamus ut vetustis manuscriptis, emendatisque codicibus adhibitis præsertim, & nobili, & optimis libris referta Pontificia Vaticana bibliotheca, & adiumẽto etiam, studio atque opera doctissimorum hominum, ex omnibus Christiani Orbis nationibus per nos aut successores nostros selectorum, qui linguarum peritissimi sint, libros imprimendos, accurate, diligenterque conferant, & recognoscant, vt eorum editio, quantum fieri poterit, integra, atque incorrupta prodeat. Si quæ vero grauiores dubitationes, & difficultates in veterum codicum authoritate librorum correctione, & emendatione inciderint, rebus prius, in congregatione examinatis, ad nos referant, vt ea lectionum varietate id quod orthodoxę veritati maxime consonum erit, ex speciali Dei priuilegio huic Sanctæ Sedi concesso statuamus. Demum eadem Congregatio Typographos, & librorum recognitioni præfectos in quibusuis Christiani Orbis Regnis, & prouinciis admonebit, vt diligentẽ, opportunamque operã ad sua quoque officia fideliter, atque integre exequendam praestent, in librorumque huiusmodi editione accuratissime versentur, & ad Vaticanæ impressionis præscriptum, ac normam omnino se conforment.

Huius Congregationis Cardinales hi sunt.

Antonius Carafa tit. S. Ioãnis, & Pauli presbyter Cardinalis.
Franciscus de Gioyosa tit. S. Trinitatis in Monte Pincio presb. Card.

Frater Constantius Sarnanus tit. Sancti. Petri in Monte aureo, presbyter Cardinalis.
Benedictus Iustinianus S. Agathæ Diaconus Cardinalis.
Scipio Gonsagha tit. S. Mariæ de Populo presb. Cardinalis. Cam.

Congregatio pro consultationibus negotiorum status ecclesiastici.

DEnique cum valde consentaneum sit, vt qui longinquos, & externos in Domino complectimur, eorumque negotia breuiter expediri curamus, domesticis, & propinquis qui sub nostra, & Apostolicæ sedis peculiari tutela sunt, hac quoque in re, propensius consulamus, idcirco vt fideles ecclesiæ Romanæ filii ditioni nostræ temporali subiecti, ad varia negotia, causas, necessitatesque suas proponendas perfacilem aditum inueniãt remediumque ex iustitiæ, & æquitatis pręscripto, opportune, celeriterque obtineant, Cardinales itidem quinque eorum cõsultationibus præficimus, ac præponimus, quorum iuris sit, consultationes dubitationes, querelas super causis ciuilibus, criminalibus, & mixtis ad forum sæculare duntaxat spectantes, audire, illasque inter se statis diebus conferre, quod æquum esse, quodque omnibus diligenter consideratis de maioris partis sententia expedire censuerint, statuere, & deliberare iustitiam expedire administrareque decreta, ac definita erunt executioni tradi curare ipsisque facultatem concedimus, vt in omnibus negotiis, & causis cuiuscunque generis illæ sint etiam inter fiscum, & priuatum & inter priuatos, Communitates, vniuersitates, collegia, eorumque Rectores, aut alios quoscunque etiam coram ditionis Ecclesiasticæ magistratibus, & Ministris introductis, & pendentibus, quod iustum, & æquum videbitur, præcipiant, causas ab eis, vbi id ius, & ratio postulauerit, authoritate nostra auocent, aliisque iudicibus committant, Gubernatoribus. Prætoribus, ceterisque omnibus officia, ex Sedis Apostolicę authoritate gerentibus, vt iussa, & imperata eius Congregationis exequantur significent, impositas pœnas, siue multas bonorum proscriptiones, seu confiscationes, corporis pœnas, etiam capitis, vltimique supplicii (nobis tamen prius de ea re consultis) moderentur, & commutent ac eos qui in carcere erunt, de loco ad locum, vbi id ita expedire iudicauerint transferri mandent, ceteraque pro iustitiæ conseruatione subditorumque nostrorum quiete, & tranquillitate deliberent, ac prouideant.

Huius Congregationis Cardinales, hi sunt.

Dominicus Pinellus tit. S. Laurentii in Pane, & Perna pres. Card.
Hieronymus de Ruere tit. S Petri ad Vincula pres. Card.
Antonius Maria Gallus titul. S. Agnetis in Agone, presbyter Cardinalis Perusinus.
Alexander Perettus S. Eustachii Diac. Card. Montaltus.
Bened. Iustinianus S. Agathæ Diac. Cardinalis Cam.

Denique, quo dictarũ congregationũ expeditiones ualidæ existãt, Cardinales in qualibet cõgregatione nõ sint pauciores tribus, ad iudiciorũ uero consultionẽ eandẽ uolumus, ut unaquæque cõgregatio, qñ aliqua causa, quęstio, uel cõsultatio

R ad

locorum,& gentium innotescant,quas inter alias Apostolicas perpetuasque Cōstitutiones,annumeramus,illas publicis in locis de more affigi,earumque exemplis,vel etiam impressis,sigillo obsignatæ,alicuius personæ Ecclesiasticæ dignitate prædite,ac quibus Notarius publicus subscripserit, eandem fidem haberi volumus,quæ his exhibitis maxima cum reuerentia omnino esset adhibenda. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decretorum, constitutionum,assignationis, dationis,attributionis, confirmationis corroborationis, statutorum,approbationis,declarationis,delectionum,prefectionum, tributionis,permissionis,reseruationis,impartitionis institutionis concessionum, iniunctionis,impositionis, voluntatum mandati,præpositionis,derogationis, admonitionis,obtestationis, obstrictionis, & annumerationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ Millesimo,quingentesimo,octuagesimo. 11. Kal. Februarii Pont. nostri anno Tertio.

Tho.Thom.Gualterius.

Registrata apud eundem Thomam Secretarium.

A.de Alexijs.

Anno a natiuitate Domini millesimo, quingentesimo octuagesimo octauo Indictione prima. Die vero Mercurij vigesima tertia mensis Martij. Pont. Sanctissimi in Christo Patris,& D.N.D.Sixti diuina prouidentia Pap. V.anno eius tertio. Retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ lectę & publicatæ fuerunt in valuis, seu portis Sancti Ioannis Lateranen.& S. Petri Principis Apostolorum de vrbe, nec non Cancellariæ & acie campi Floræ, & per aliquod temporis spacium dimissæ,per nos Ioannem Baptistam Bagni, & Heren. Lucium Sanctissimi D.N. Pap.Curs. Alex.Parabiachus Curs.S.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impressores Camerales 1588.

His subiunximus duas Constitutiones Sixti Diuina prouidētia PP.V. quarum prior super noua ordinatione titulorum, & Diaconiarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, posterior autem de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium creandorum numero, ordine, ætate tempore, qualitate, & officio promulgata fuit, & sunt tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus, Seruus Seruorum Dei,ad perpetuam rei memoriam.

RELIGIOSA Sanctorum Pontificum prædecessorum nostrorū prouidentia institutum olim fuit,iam inde a vetustissimis temporibus,& posteris traditum,vt S.R.E.presbyteris,certę in Vrbe Roma Ecclesiæ,tituli appellatæ,quasi

quædã cuiusq; propriæ Diœceses, Diaconibus vero, Vrbis regiones ad Christianæ religionis propagationẽ, & cõseruationẽ assignarentur. Quæ quidẽ sãcta institutio pluriũ sæculorũ continuata serie, ac pro temporũ varietate susceptis incrementis ad nostram vsque ætatem seruata, ita viget, vt præter sex Episcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus Ecclesijs Vrbi finitimis præsunt, singulis presbyteris & Diaconis Cardinalibus propriæ in Vrbe Ecclesiæ tituli videlicet & Diaconiæ cum suis Clero & populo, ac quasi Episcopali iurisdictione in spiritualibus & temporalibus regendæ, & administrandæ committantur. Proinde nos, postquam per nostram nuper editam constitutionem, creandorum Cardinalium numerum, computatis sex Episcopis prædictis, quatuordecim Diaconis, reliquis vero presbyteris Cardinalibus, ad septuaginta præscripsimus, nunc quoque ad Dei honorem, atque ad ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesię decus & ornamentum, ac Romani Cleri & populi bonum regimen salubremque directionem, eisdem presbyteris & Diaconis Cardinalibus totidem titulos, & Diaconias, ipsorum amplitudini & dignitati maxime congruentes, duximus assignandos. Ac licet pleræque ex antiquis Ecclesiis in titulos & Diaconias concedi solitis, aut a prædecessoribus nostris successu temporum additis, adhuc integræ, & illæsæ permaneant; tamen quia nonnullæ, tum diuturnitate & iniuria temporum, tum diuersis quæ olim contigerunt eiusdem Vrbis direptionibus, incendiis, & ruinis collapsæ sunt, Nos antiquę pietatis & religionis Christianæ monumenta conseruare cupientes, sicuti sacrosanctas Basilicas, & angustiora templa antiquitate ipsa veneranda, nedum sarta tecta custodiri, sed & ingenti nostro sumptu refici, instaurari, & ornari indies magis curamus; ita etiam primo quidem loco veteres, & nobiles Ecclesias priscis temporibus in titulos presbyterorum Cardinalium, vt pręfertur, institutas, delegimus, easque omnes, quę adhuc extant, voluimus omnino in titulos pro modernis & futuris presbyteris Cardinalibus retinere. Deinde ex iis, quæ recenti memoria in titulos erectę fuerunt, prętermissis quibusdam, propter loci incommoditatem, aut alias minus idoneis, ceteras itidem retinere; ac demum ne titulorum numerus presbyteris Cardinalibus desit, exemplo nonnullorum nostrorum prædecessorum, alias partim antiquas, nondum tamen huiusmodi honore decoratas, partim uero recentiores, celebres tamen Ecclesias dignitate Præsulum maiorem in modum illustrare, & in similes titulos erigere, & instituere, ac pro numero presbyterorum Cardinalium tot titulos addere, & supplere; ex Diaconijs quoque antiquitus institutis quatuordecim magis insignes pro totidem Diaconis Cardinalibus seligere, & congrua distinctione confusionem perpetuo tollere decreuimus, eosdem nimirum titulos, & Diaconias proprios cuiusque ordinis certos, & distinctos assignando, ita vt nunquam in posterum, quod hactenus sępe factum est, presbyteris Diaconiæ, neque Diaconis tituli presbyterales perturbato ordine, aut promiscue concedantur. Quod quidem rationi consentaneum videtur, vt quemadmodum Summus Pontifex vniuersali Ecclesiæ præsidens, & omnium totius orbis Ecclesiarum solicitudinem gerens, specialiter tamen Vrbis Romæ Episcopus existit, & in ea diuina dispositione supremam Sacerdotalis potestas Cathedram tenet; pari quoque ratione Cardinalibus, quos vti speciales Sanctæ Romanæ Ecclesiæ filios, in Apostolici muneris functione, atque in vniuersæ Reipublicæ Christianæ administratione, præcipuos, sibique, maxime coniunctos habet consiliatios, & cooperatores, in eadem Vrbe Roma, quæ olim Beati Petri Sede in ea constituta, ipsius & Coapostoli eius

Pauli

Pauli doctrina & martyrio consecrata,& caput Christiani orbis,& religionis effecta est,certas sedes,mansionem & locum vnicuiq; proprium assignet,cuius quidem loci concessiones,iidem Cardinales & sui officij admoneantur, & residentiæ, quam assistendo ipsi Romano Pontifici seruare debent,& vel ex hoc magis tanquã in vnum corpus compacta membra,sacro capiti connexa esse,& ab illo dependere clarius dignoscantur. Habita igitur cũ Venerabilibus fratribus nostris eiusdem S.R.E.Cardinalibus deliberatione matura,de eorum consilio & assensu statuimus & ordinamus in posterum perpetuis futuris tẽporibus presbyteris Cardinalibus,has tantũ,quæ infra descriptæ sunt,Ecclesias, neque in titulos assignari debere, videlicet ex antiquis,Sanctæ Crucis in Hierusalem, Sanctorum Marcellini & Petri,Sanctorum Quatuor Coronatorum, Sanctorum Ioannis & Pauli,S.Anastasiæ,S. Sabinç,S. Stephani in Cœlio monte,S. Clementis, Sanctorũ Nerei & Achillei,S. Susannç,S. Pudentianæ,S. Sixti, Sancti Petri ad Vincula, S.Martini in Montibus,S.Eusebij,S.Priscæ,Sancti Vitalis,S.Marci,S.Marcelli, S. Laurentij in Lucina, Basilicç xij. Apostolorum,S. Laurentij in Damaso, quç S. R. E. Vicecancellario pro tempore existenti perpetuo concessa,& assignata est. S.Balbinç,S.Cçcilię,S Chrysogoni,S.Praxedis,S.Mariæ Transtiberim Ex posterioribus vero Sanctorum Quirici & Iulitæ,S.Ioannis ante Portam Latinam, S. Agnetis in Agone,S. Laurentij in Palisperna,S. Thomæ in Parione,S. Syluestri in Campo Martio,S.Pancratij,S.Bartholomæi in Insula,S. Matthæi in Merulana,S. Marię de Araceli,S. Mariæ in Via,S. Marię supra Mineruam, S. Marię Angelorum in Thermis,S. Hieronymi Illyricorum: Nec non quas supradictis antiquis, & posterius institutis addimus, & ex nunc in titulos presbyterorum Cardinalium cum honoribus,insignibus, priuilegijs auctoritatibus præeminentijs debitis, & consuetis, instar aliarum Ecclesiarum, quç in similes titulos per nostros prędecessores antiquitus erectę & institutę fuerunt, sine alicuius pręiudicio perpetuo erigimus,& instituimus,ac titulorum nomine & dignitate insignimus & decoramus. Sancti Honuphrij in Ianiculo,mutato illius statu ex Diaconia, quç hactenus fuit,in titulum presbyteralem,Sancti Augustini, S. Marię de Populo,de Sancti Alexij in Auentino,Sancti Blasij de Annulo, Sanctæ Mariæ de Pace,Sancti Saluatoris de Lauro,Sancti Petri in Monte auro, Sanctissimę Trinitatis in monte Pincio,Sanctæ Mariæ Transpontina. Ex Diaconijs vero antiquis statuimus retinendas esse tantum modo quatuordecim infrascriptas, videlicet Sanctæ Mariæ in Aquiro,Sanctæ Mariæ in Cosmedin, Sanctorum Cosmæ & Damiani,Sanctę Mariæ Nouę,S.Adriani,S.Mariæ in via lata,Sanctæ Mariæ in Porticu,Sancti Angeli in foro Piscario,Sancti Nicolai in carcere Tulliano, S. Mariæ in Dominica, S.Eustachij, Sãcti Viti in Macello,S.Agathæ,ac S.Georgij ad Velabrum Ecclesias,quæ insigniores existunt,& præscriptum a nobis Diaconorum Cardinalium numerum exæquant,ita vt computatis Ecclesiis Cathedralibus,videlicet Ostiensi & Veliterna inuicem vnitis,Portuensi & Sanctæ Rufinæ itidẽ vnitis,Albanensi,Sabinensi,Tusculana,& Prænestina,quibus sex Episcopi Cardinales præsunt, & titulis presbyterorum superius designatis numerũ septuaginta Ecclesiarũ cõstituãt; & alter præterea titulus supra numerũ additus sit,vt si quãdo contingat Diaconũ vel Episcopũ Cardinalem Vicecancellarium esse:& ideo eundẽ dictæ Ecclesiæ Sancti Laurentij in Damaso,quæ Vicecancellario pro tempore existenti per literas fel.recor.Clementis Papæ VII.prædecessoris nostri perpetuo,vt præfertur,concessa & assignata fuit,præesse,alicui presbytero Cardinali proprius titulus non desit. Omnes vero illas Ecclesias, quæ per

præsentem nostram constitutionem presbyteris Cardinalibus in titulos assignatæ sunt, nunc vero a Diaconis Cardinalibus etiam forsan ex dispensatione Apostolica pro Diaconia obtinentur: itidem omnes & quascunque ex quatuordecim superius enumeratis Diaconijs, quæ presbyteris Cardinalibus in titulos forsan etiam ex simili dispensatione concessæ alias fuerunt, & ab ijs obtinentur. Demum omnes & quascunque Ecclesias superius non expressas, ipsis presbyteris, aut Diaconis Cardinalibus in titulos aut Diaconias commissas, & assignatas, ac per ipsos obtentas, volumus & decernimus per præsentes, ex nunc eo ipso vacare, & quascunque illarum assignationes, concessiones, nec non dispensationes desuper etiam Motu proprio & consistorialiter, ac de simili fratrum consilio expeditas, quæ a prædecessoribus nostris, quæque a nobismetipsis emanarunt, literasque Apostolicas desuper confectas, processusque habitos per easdem, & inde secuta quæcunque cassamus, irritamus, & annullamus, irritaque & nulla, ac nullius roboris vel momenti esse nunciamus, mox assignaturi eisdem Cardinalibus, ex quorum personis Ecclesiæ in titulos aut Diaconias per eos hactenus obtentæ, vigore huius nostri decreti vacant, & eorum cuilibet alios titulos aut Diaconias ex supradicto numero proprio cuiusque ordini congruentes. In alijs vero præterquam supranominatis Ecclesijs, etiam si earum aliquæ in titulos presbyterorum, aut denominationes Diaconorum Cardinalium concedi solitæ sunt, & Cardinales iis præfici consueuerunt (quarum singularum situationes, & inuocationes præsentibus haberi volumus pro expressis) nomina, insignia, denominationes, & statum huiusmodi titulorum aut Diaconiatum perpetuo supprimimus & extinguimus, ac districte etiam interdicimus, ne de cetero vnquam perpetuis futuris temporibus, alia, quam ex suprascripto numero, Ecclesia in titulũ, aut denominationem Cardinalatus, cuipiam presbytero aut Diacono Cardinali concedatur, aut assignetur; neque alijs quam supranominatis titulis aut Diaconijs presbyteri vel Diaconi Cardinales præficiantur, neue vnquam aliqua ex supradictis Diaconijs, presbytero, neque contra, vllus ex dictis titulis Diacono Cardinali quomodolibet concedatur vel assignetur; neque cum ijs, aut eorum aliquo, ex quauis causa, de, super dispensetur. Sed & decreta alias in Consistorio super hoc edita innouantes & ampliantes, pari ratione etiam perpetuo prohibemus, ne in posterum alicui presbytero, aut Diacono Cardinali, qui alterum titulum, aut Diaconiam quomodolibet assecutus fuerit; quiue ex ordine Diaconorum ad ordinem presbyterorum, vel ad Episcopalem dignitatem transierit, aut ex ordine presbyteratus in Episcopum pariter promotus fuerit, licentia, & facultas retinendi priorem Ecclesiam sui tituli, vel Diaconiæ in administrationem, aut in titulum, neue Canonicatuum & præbendarum, dignitatum, officiorum aut beneficiorum dimissi tituli, vel Diaconiæ collatio, neque palatij, domus, vineæ, hortorum, aut fructuum, redituum, & prouentuum, aut iurium quorumcunque ad huiusmodi titulos seu Diaconias pertinentium, ad tempus, seu ad vitam retẽtio, aut vlla alia reseruatio, quouis prætextu, occasione, vel causa, etiã meliorationum & sumptuũ in illatũ reparationẽ, necessitatẽ, siue vtilitatem factorum, concedantur; sed volumus vt ipsi tituli, & Diaconiæ, cum illis annexis, iuribusq; & pertinentijs suis vniuersis libere dimittatur. Insuper præcipimus & perpetuo ordinamus, vt de cetero in quibuscunq; literis Apostolicis, in quibus Cardinaliũ subscriptio manu propria facienda erit, ijdẽ Cardinales etiã tituli, seu Diaconiæ, vel Episcopatus sui Cardinalatus nomine expresso se subscribant. Decernentes per huiusmodi erectionem & institutionem, decem prædictas per nos in titulos erectas.

ctas Ecclesias tantummodo nouis priuilegijs & dignitate auctas, decoratas & insignitas; nihil autem omnino præiudicij cuiquam illatum, nihil alieni iuris detractum, aut imminutum censeri posse aut debere, sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Cardinales prædictos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, in quauis causa & instantia iudicari, & diffiniri debere; nec non irritum & inane si secus super præmissis eorumue aliquo a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum supradictarum aliarumquarumcunque, nec non ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cõsuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis illis, ac quibusuis personis quomodolibet cõcessis, approbatis & innouatis: Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Sic igitur ipsi Cardinales, quibus huiusmodi Ecclesiarum regimen, cura, & administratio pro tempore commissa erunt, eas in spiritualibus & temporalibus solicite, fideliter & prudenter regant, & gubernent, ac iuxta constitutionem piæ memoriæ Leonis Papæ X prædecessoris nostri in Concilio Lateranensi nouissime celebrato editam frequenter visitent, circa cultum diuinum inuigilent, mores ac vitam cleri & populi eis subiecti diligenter explorent, eosque ad recte & honeste viuendum paterno moneant affectu, bonorum ac temporalium redituum curam gerant, sic ad Dei gloriam & fidelis populi ædificationem pia & magnifica structura & fabrica suas quique Ecclesias instaurare studeant & exornare, & tam in vita, quam in mortis articulo, pro diuini cultus augmento, & salute animarum suarum ad congrue sustentandum aliquem presbyterum, qui inibi in diuinis deseruiat, siue alias erga ipsas Ecclesias si reparatione indigeant, vel alia subuentione, de bonis sibi a Deo collatis, prout cuique pro modo facultatum conscientia dictauerit, munificos se exhibeant, & liberales, vt earundem Ecclesiarum decora & ornamenta tantorum Præsulum respondeant dignitati, ac ipsæ Ecclesiæ tam sublimibus personis gaudeant se commissas, & eorum amplitudine illustratas; ijdemque Cardinales exinde ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cuius nobilissima membra sunt, maiestatem sua pietate, solicitudine, & prudentia in dies magis extollant, & reuerentiam omnium gentium erga illam exemplis bonorum operum insigniter augeant, ac denique præter æternæ retributionis præmia digna quoque laudum preconia a nobis & Apostolica Sede valeant promereri. Mandamus vero vt præsentes literæ in quinterno Cancellariæ Apostolicæ de more describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, erectionis, institutionis, insignitionis, decorationis, volũtatum, decretorum, cassationis, irritationis, annullationis, nunciationis, suppressionis, extinctionis, interdicti, innouationis, ampliationis, prohibitionis, præcepti, derogationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo, octuagesimo septimo Idibus Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Secundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

1. Te 2. POstquam verus ille atque æternus Pastor, & Episcopus animarum Christus Dominus ad gubernandam vniuersalem Ecclesiam, quam suo pretioso sanguine acquisiuit, Apostolorum Principi Beato Petro Cœlestis simul ac terrenæ tradidit plenitudinem potestatis, eique suas in terris vices commisit, sicut in cathedra ipsius Petri successor, & verus Christi Vicarius Romanus Pontifex diuina præordinatione, eiusdem supremæ Apostolicæ dignitatis fastigium, & locum in terris tenet: ita etiam sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales repræsentantes personas Sanctorum Apostolorum, dum Christo Saluatori regnum Dei prædicanti, atque humanę salutis mysterium operanti ministrarent, eidem Pontifici in executione Sacerdotalis officij, & in dirigenda ipsa Ecclesia Catholica cui præest, consiliarii & coadiutores assistunt, quasi oculi & aures, ac nobilissimæ sacri capitis partes, & præcipua illius membra a Spiritu Sancto constituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia diuina dispositione, instar illius cœlestis, cui ex altera parte responder, ordinata, ad altissimum gradum euecti cũ ipso Romano Pontifice communi patre ac pastore, ad quem ex omnibus vndique gentibus ac nationibus in grauissimis, maximeq; arduis rebus fideles omnium generũ, omnium ordinum, summi, infimi quotidie confluunt, tanti ponderis molem atque onus populorum sustineant, & pro animarum salute, pro fide, pro iustitia, pro veritate assidue inuigilent, ac laborent, qui circa ipsum vniuersali Ecclesiæ seruiendo, singularum Ecclesiarum cõmoditatibus se impendant, quorum consilio idẽ Pontifex agenda dispenat, quorum opera & necessaria & plurimum fructuosa vniuersæ Reipublicæ Christianæ in secundis rebus ornamento & commodo, in dubiis præsidio & adiumento esse possit: qui deniq; pro exaltatione Catholicæ religionis, pro pace & quiete Christiani populi, pro augmento & honore sanctę Sedis Apostolicæ sanguinem, si ita referat, & spiritum constanter effundant. Cũ itaque ipsi veri cardines sint & clarissima Ecclesię lumina, templi Dei bases, firmamenta & lumina Christianæ Reipublicæ singulari quadam pietate ac doctrina, nec vulgari aut mediocri, sed insigni atque eximia virtute abundare debent, vt quam gerunt personam digne & honorifice valeant sustinere. Ac quemadmodum præcipue sunt partes summi Romani Præsulis in ijs asciscendis exquisitam adhibere diligentiam, & accurata circumspectione prouidere, vt viri optimi ac lectissimi assumantur, & vel in hoc potissimum necessitati atque vtilitati totius Ecclesiæ sibi commissæ consulatur: ita etiam Prælati ceteræque personæ Ecclesiasticæ ad tantæ dignitatis sublimitatem promouendi, ante actæ vitę laude, atque excellenti quadam & rara meritorum commendatione præ ceteris fulgeant, necesse est: vt hoc amplissimo honore digni habeantur. Siquidẽ eorũ vita ac mores ceteris exemplo esse debent, verba & respõsa pro oraculis, monita ac præcepta ab vniuersis Christianis, regulæ & norma rectæ viuendi, recteq; sentiẽdi existimãtur ab ijs quasi sapientissimis magistris Ecclesiasticæ disciplinæ forma suscipiũt q̃ ad mores vitãq; cunctorũ fidelium cõponẽdos longe lateq; diffusa propagetur. Ipsi deniq; vere sunt sal terræ ac lucernæ positæ super cãdelabrũ, vt inter sanguinẽ, & sanguinẽ, causam & causam, lepram & leprã discernant, ac doctrinæ opportunitate & veritate infirma cõfirmẽt, disrupta cõsolident, deprauata conuertant, luceant omnib. qui in domo Domini habitant, ac primę huic Sedi assistentes, cũ-

c. per venerabilẽ. q. fil. sint legit. c. fundamenta. de elec. lib. 6.

Extrauag. Io. 22. Execrabilis

Matt. 5

Deute. 17.

ctos,

ctos pastores, dum in grauioribus negotiis eandē Sedem consulunt, eiusue opem implorant, suo iudicio, cōsilio & auctoritate instruere, dirigere ac docere nō cessent. Ceterum cum non solum ad eos spectet plurima, & maximi momenti negotia & causas, quæ eis indies committuntur, præclara fide & prudētia cognoscere, ac legationibus in Prouinciis gubernandis, & in grauioribus rebus, sæpius ad Reges & Imperatores perfungi; sed, quod omnium caput & summa est, ex eorū corpore, numero, & Collegio, ille ipse qui cunctis pastoribus est præficiendus, ac totius Dominici gregis curam habiturus, summus Pontifex deligatur, idemque illū suis suffragiis creent, qui tūc demum publico bono Christiani populi, optimus sine vlla dubitatione existet, si e numero & suffragiis bonorū deligetur in hac sacra electione censendi sunt veri interpretes atque internūcii voluntatis Dei, cuius spiritu sicut vniuersū Ecclesiæ corpus sanctificatur & regitur, ita maxime hoc totū huiusmodi electionis opus eiusdē afflatu & instinctu absolui certissimū est, atq; omnibus exploratum, vt uel ex hoc ipso perspici possit, quāta in eis requiratur puritas & sinceritas ab omni carnis affectu, priuatorum commodorū cura, & factionum studiis aliena, quorum pectora & voces tēpla & organa futura sint Spiritus Sancti, & ex quibus quasi seminibus is sit proditurus, in quē totius Apostolicę potestatis plenitudo Deo annuente merito conferatur. Quapropter, vt tanti muneris amplitudo ea qua decet obseruantia & admiratione apud cūctos mortales honoretur, & in quos ob celsitudinem gradus, omnium oculi, omniū ora cōuertuntur, in eis summæ dignitati par claritas & splendor eluceat, atque in eis glorificetur Deus, honorificetur sacerdotale ministeriū, & animę fideliū lætificētur, certe sacris amplissimi huius honoris insignibus ij demū decorandi videntur, qui eximia eruditione, innocētia ac sanctitate & omni virtutum genere a vero solidorū bonorum largitore Deo supra ceteros fuerint illustrati. Proinde nos, postquam placuit diuinæ bonitati imbecillitatem nostram ad Summi Apostolatus apicē vocare, inter ceteras, quas pro bono vniuersalis Ecclesiæ his maxime turbulentis tēporibus, dies noctesque suscipimus curas, & cogitationes, hāc ipsam Pōtificia nostra solicitudine dignissimam indicauimus, vt ad communem salutē, & profectū Christiani populi nostræ curæ crediti, ac ad ipsius S.R.E. decus, & ornamentum circa Cardinalium electionem atque assumptionem, tam a prædecessoribus nostris, quam a nobis hactenus editas sanctiones & decreta expenderemus, in quibus licet pleraq; salubriter ac prudenter disposita & ordinata fuerint: quia tamē res humanę facile in deterius prolabūtur, nisi sit, qui eas assidue renouet atq; cōseruet, easdē illas sanctiones & decreta partim innouādo, partim declarando, partim pro rerum & temporum exigētia supplendo, & in melius reformādo, habita super his cū Venerabilibus Fratribus nostris eiusdem S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorundē Fratrum consilio & vnanimi consensu, hanc nostram perpetuo valituram constitutionē duximus promulgandā, qua & nosmet ipsos in re tam graui muneris admonemus, & quā nobis legem imponimus, eandē nostris successoribus indicamus, quos & sui officii nō immemores fore confidimus, & se aliquando in districto ac tremendo Dei iudicio suæ villicationis rationē esse reddituros, Apostolo dicēte: Omnes stabimus ante tribunal Christi, & vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. *Rom. 14.* *2 Corint. 5.*

PRIMVM igitur, cum ita exposcente rerū ac temporum qualitate & occasione recessum fuerit a ueteri illo more admodū paucos viros in sacrum Collegiū ascribendi, iamque plures nostra ætate Cardinales quā antiquitus in ipsum Collegium cooptari consueuerint, tum ut iuxta generalis Cōcilii Tridentini decretum

cretum omnium Christianitatis Nationum ratio habeatur, tū quia in eodē Collegio multi, quæ est humani corporis infirmitas, senectute, vel morbis frequenter grauati, haud commode tanto oneri assidue sustinendo sufficere queunt, vt ij. hoc moderatio congrua adhibeatur, & certi limites præscribātur, ne vel ad veterem illam paucitatem eos redigamus, vel rursus eorū honor nimia ac superflua numerositate vilescat, quod interdū, & nosipsi dum in minoribus essemus, vidimus, & experti sumus: Ac vt veteris Synagogæ figura Sanctæ, & Apostolicæ Ecclesiæ veritati respondeat, sequi cupientes mandatū Domini factum ad Moysen, de congregādis septuaginta viris, de senibus Israel, quos nosset senes populi esse, & Magistros, vt secum onus populi sustentarent, & non ipse solus grauaretur, super quos ad ostiū tabernaculi ductos, loquente Domino, Spiritus requieuit: de prędictorū Fratrū nostrorum consilio perpetuo statuimus, & ordinamus, vt in posterū connumeratis omnibus cuiusq; ordinis Episcopis, Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus, qui nunc sunt, quiq; in futurum creabuntur, cuncti simul numerū Septuaginta nullo vnquam tempore excedant, ac talis numerus quouis prætextu, occasione vel causa etiam vrgētissima minime augeatur. Quod si vnū vel plures a nobis vel pro tēpore existente Romano Pontifice in futurū vltra dictum numerum eligi in Cardinalē, aut creari aut pronunciari contingeret, decernimus huiusmodi electionem, creationem, & pronunciationē nullam, irritā, & inanem fore, & censendam esse, nullumq; ius seu titulum te aut nomine sic electo seu electis acquiri, neq; eorū quenquam pro Cardinali haberi aut reputari posse aut debere, neq; dictam electionē, creationem, pronunciationem ab initio inualidā, & vltra numerum factā, si postea ad præscriptum numerum moriente vno vel pluribus Cardinalibus ipsum Collegium redigatur, propterea ex post facto conualescere, sed vti a principio sic deinceps in perpetuum nullius fore roboris vel momenti.

Num c. xj.

Quoniam vero iam inde ab antiquissimis etiam Apostolorū temporibus Diaconorum ordo ad inseruiendum & ministrandum in Ecclesia Dei ex magna, pui dēua dignoscitur institutus, & pro tēporum varietate modo maior, modo minor numerus esse consueuit, ita vt aliquando septē, interdū quatuordecim quandoq; vero decem, & octo Diaconi fuerint, & tamen hoc tempore tum propter eorum paruum numerum, iam propter aliquorum absentiā a Romana Curia, adeo pauci reperiuntur, vt eorum officio satisfacere nequeant, imo sæpius presbyteri Cardinales loco Diaconorum, contra patrū instituta Pontifici assistere, & ministrare cogantur: Idcirco statuimus, vt ex prædict numero Cardinaliū, Diaconi quatuordecim, reliqui omnes præter sex Episcopos, presbyteri sint, & esse debeant.

Nec; posthac quispiam in Diaconū Cardinalē assumi possit, nisi saltē in vigesimo secūdo suæ ætatis anno fuerit constitutus, ita vt omnino intra annū ad sacrū Diaconatus ordinē valeat, & debeat promoueri: alioquin si anno elapso ad ipsum Diaconatus ordinē promotus nō fuerit, eo ipso tam in Consistorialibus, & cibus alijs actibus, & negotijs Cardinalitijs, quā etiam iuxta cōstitutionem fe. re. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri super reformatione Cōclauis editam, in electione Romani Pontificis voce actiua, & passiua omnino careat ac priuatus existat.

Diaconorum autem numerus sic præfinitus perpetuo retineatur, ac Diaconi in eodē ordine semper remaneant, & si qui eorum ex deuotionis feruore ad presbyteratus ordinē promoti fuerint, semper tamē in eodem Diaconatus ordine & officio ministrent, & suū locum inter Diaconos Cardinales teneant, donec ex Cardinalibus de nouo creandis siue eligendis, alij Diaconi prædictum numerū suppleant, & in eorum locum subrogētur, ac substituātur. Quo casu antiquiores Diaconi

coni ad presbyteratus ordinem promoti, ad presbyteros Cardinales transire atque inter eos sedere valeant, & connumerari.

Vt vero Diaconos Cardinales, qui in sua vocatione permāserint, & in ministerio ordinis sui perseuerauerint, maioribus honoribus prosequamur, volumus vt cū aliquā ex sex Cathedralibus Ecclesiis quibus Episcopi Cardinales præsunt, primo, secūdo, & tertio per obitum vel translationem, aut alias pro tempore vacare contigerit, antiquior quidē presbyter Cardinalis præsens, saluo cuique Episcopo. Cardinali iure transeundi ad eam, dimissa priore cui præerat, vt moris est, promoueatur: sed vbi post tres vacationes, tres itidē ex ipsis presbyteris Cardinalibus in Episcopos præfecti fuerint: tunc si quarta alicuius harum Ecclesiarum vacatio cōtigerit, excluso, ea tantum vice, antiquiore presbytero, prior Diaconorū Cardinaliū, qui præsens fuerit, & in ętate legitima cōstitutus, vel si ille noluerit, aut nequiuerit assumi, sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus, ad eam promoueatur, & ita deinceps in huiusmodi vacationibus sex Ecclesiarum prædictarum perpetuo obseruetur, vt post tres presbyterorū ad dictas Ecclesias promotiones, quarta occurente vacatione, prior Diaconorum aut sequens, vt præfertur, in Episcopum præficiatur.

Inter hos Septuaginta Cardinales, pręter egregios vtriusque iuris aut Decretorum Doctores, non desint aliquot insignes viri in sacra Theologia Magistri, præsertim ex Regularibus, & Mendicantium ordinibus assumendi, saltem quatuor, non tamen pauciores.

Antiquum vero Clementis, Anacleti, Euaristi, Alexandri, & aliorum Sāctorū Pontificum Prædecessorum nostrorū morem, per sexcentos & amplius annos cōtinuata serie obseruatum sequi volētes, ac decretum alias per nos in nostro Cōsistorio editum innouantes, perpetuo sancimus tempus creandorum Cardinaliū seu promotionis ad Cardinalatus honorem faciendæ mense Decembri duntaxat in ipsis temporibus seu diebus ieiuniorum, & non aliis esse debere.

Vt autem ipsi Cardinales in regimine vniuersalis Ecclesię nobis & pro tēpore existenti Romano Pontifici vtiliter assistere valeāt, ac de omnibus Christianorū Regnorum, Prouinciarumq; moribus rebus & negotiis prompte & fideliter certa ab eis notitia, pro rerum emergentium opportunitate habeatur, prędicti Cōcilii Tridentini decreto inhærentes, statuimus vt ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, idonei assumantur.

Præterea, qui Cardinales creandi erunt, legitimis, & honestis sint exorti natalibus, neque vlla prorsus labe, aut illegitimorum natalium suspicione quouis modo laborēt, sed omni macula, & impuritate careant, alioquin ad tam eminētē dignitatis gradum, penitus inhabiles, & illius incapaces sint, & esse censeātur. Quocirca considerantes, quod licet tanta sit vis, & efficacia Sacramenti Matrimonii, quod Apostolo teste, Magnum est in Christo, & in Ecclesia, vt qui antea geniti erant, ex soluto, & soluta, inter quos rite Matrimonium constare poterat, post illud cōtractum legitimi habeantur, in nonnullis tamen Prouincijs, & Dominiis, nobilitatis priuilegijs non gaudent, nec ad secularia officia, honores, & dignitates, neque ad nobilium feudorum, & statuum successiones admittūtur: quodq; multo magis indecorum videtur, & ab Apostolicæ sedis dignitate alienū, si huiusmodi illegitimi per sequens Matrimonium, vt præfertur, legitimi, in Cardinales assumerentur, ac Cardinalatus celsitudo, & splendor, qui dignitati Regiæ comparatur facile deprimi, commaculari, aut quodammodo inobscurari posset: Ideo vt puriori dignitati puriores natales respondeant, quoscūque illegitime natos,

Ephes. v.

ios, quorumuis, etiam Magnorum Principum, etiam Ducali, aut maiori, etiam Regia, & Imperiali auctoritate fulgentium filios quocunque gradu, dignitate, & præeminentia præditos, etiam genitos ex soluto, & soluta inter quos tunc Matrimonium constare poterat, ac postea per subsequens Matrimonium, etiam rite, & solenniter in facie Ecclesiæ cõtractum, vel alias legitimatos, & quomodolibet habilitatos, & natalibus restitutos, ac quorumuis honorum capaces effectos, etiam si cum eis, vt hanc ipsam dignitatem obtinere valeant, super defectu natalium fuerit expresse, & in specie auctoritate Apostolica quomodolibet dispẽsatum, nihilominus prædictæ Cardinalatus dignitatis prorsus incapaces, & ad eam obtinendam perpetuo inhabiles decernimus, ac declaramus.

Sed, & insuper prohibemus, ne ii, quos propter defectus, vitia, aut impedimẽta quæcũque ad sacros ordines secũdum canonicas sanctiones promoueri fas nõ est, etiã si cum dictis ipsis auctoritate Apostolica fuerit dispẽsatum, neue alicuius criminis, aut infamię nota resperti in Cardinales, vllo vnquã tẽpore assumantur.

Ceterum, vt nõ solum honore, sed etiã re ipsa cardines sint, super quibus ostia vniuersalis Ecclesiæ tuto nitantur, diuinaq; & humana ministeria sibi cõmissa vtilius exequi possint, statuimus, vt lectissimi, & præcellẽtes viri in ipsum Collegiũ ascribantur, & quorum vitę probitas, morũ candor, præstans doctrina, & eruditio, eximia pietas, & erga salutem animarum ardens studium, & zelus, in dandis cõsiliis sincera fides, & integritas, in rebus gerendis singularis prudentia, constantia, & auctoritas, & aliæ qualitates a iure requisitæ, tam ipsi Pontifici, quam vniuerso Collegio cognitæ, & probatæ sint;

Ac proinde ne homines sacrarum rerum plane imperiti, & rudes, atque Ecclesiasticarum functionum ignari, quasi in Ecclesia Dei hospites, & peregrini statim huiusmodi muneri præficiantur, iuxta decretum iam pridem a nobis in prædicto Cõsistorio nostro sancitũ, quod pariter horũ serie innouamus, districte interdicimus ne quis vllatenus ad Cardinalatus honorẽ assumi queat, nisi qui antea clericali charactere insignitus, & in quatuor minoribus ordinibus constitutus, per annum saltem habitum, & tonsuram gestauerit clericalem.

Cum autem ad honorem adeo sublimem promouendi omni virtutum, & pręsertim castimoniæ laude supra ceteros plurimum eminere debeant, qui vero filios, etiam legitimos, ex vxore sua, alias dignoscitur suscepisse, certum nequeat suę testimonium continentiæ exhibere, & pater erga proprios filios naturali affectu nimia quadam propensione feratur, verendumque sit, ne propterea variis propriæ domus negotiis, ac multiplici liberorum cura distractus, Ecclesiæ negotia sibi credita, aut negligenter tractet, aut minus sollicite, & fideliter, quam par est, eiusdem Ecclesiæ iura tueatur, prohibemus, ne aliquis qui vtriuslibet sexus filium, seu filios, etiam ex legitimo matrimonio susceptos, vel nepotem, seu nepotes ex eis habeat, vllatenus in Cardinalem assumi, aut promoueri possit.

Insuper, vt factionum fomitem, & simultatum ansam, ex sacro hoc cœtu quantum cum Domino possumus, amputemus, decretũ piæ me. Iulii Papæ III. prædecessoris nostri in sacro olim Consistorio editum approbantes, & declarantes, Similiter perpetuo interdicimus, ne vllo vnquã tempore assumatur aliquibus post hac in eiusdem S.R.E. Cardinalem, qui frater vtroq; vel alterutro parente germanus existat alterius Cardinalis viuentis, ita vt eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenus esse possint. Quinimo idẽ decretũ extendentes, & ampliãtes, prohibemus quoque ne patrueli, vel amitino, aut cõsobrino Car-

dinale

dinale viuente, alter eius patruelis vel amitinus aut consobrinus ad Cardinalatū valeat promoueri.

Sed, & pari ratione sancimus, ne patruo aut auunculo Cardinali viuente, eius ex fratre vel sorore nepos, nec rursus nepote ex fratre vel sorore Cardinale existente, illius patruus aut auūculus, nec vllus denique alius, qui primo aut secundo tantum consanguinitatis gradu alicui Cardinali viuenti coniunctus sit, quamdiu is vixerit in Cardinalem assumi possit. Ita vt omnes, & singuli prædicti tam pater filios, aut nepotes habens, quam fratres germani, patrueles, amitini, consobrini, patruus, auunculus, nepos ex fratre vel sorore, & quiuis vt supra primo, aut secundo gradu coniunctus alter altero Cardinali viuente, ad Cardinalatum inhabiles, & illius incapaces sint, & censeantur, neque eorum aliquis Cardinalis creari valeat, neque aduersus hanc prohibitionem ex quacunque etiam vrgentissima causa cum eis liceat dispensari. Et nihilominus electio, creatio, ac pronunciatio Cardinalium huiusmodi contra præsentem prohibitionem aut interdictum facta & attentata nulla, irrita, & inanis sit eo ipso, ac cum omnibus inde secutis nullius sit roboris, vel momenti.

Postremo attendentes proprium esse eorundem Cardinalium munus assistere vt præmittitur, Christi in terris Vicario, eiq; in regēda ecclesia Catholica consiliū & operam assidue præstare, atq; cum eo Ecclesiæ necessitatibus prouidere, ipsosq; tum ad id ex ipsius officii debito, tum ex sanctorū Patrum decretis teneri, ac propterea absurdum esse Cardinales procul ab ipso Pontifice vitam agere, & locum mansionemq; suam in Ecclesia Dei adeo pręcelsam contra huiusmodi officii debitum, & in suarum perniciem animarum negligere ac deserere, inhærētes decreto similiter a nobis in Consistorio nostro dudum desuper promulgato, de eorundē Fratrum consilio statuimus, & ordinamus, ne quis in posterum a Romana Curia absens Cardinalis creetur, aut pronūcietur, nisi hac adiecta cōditione, vt intra annum in Romanam Curiā venire, & Apostolorū limina visitare teneatur, nec non antequam Biretum rubrum, quod a Romano Pontifice de more benedici, ac per certum nunciū mitti solet, ei tradatur, illiusue capiti imponatur, iure in manibus personæ alicuius in dignitate Ecclesiastica cōstitutæ, cui id negotij datū fuerit, se intra annū a die pręstiti iuramenti numerandū omni mora postposita, & impedimento remoto ad Vrbem, vel alio, vbi Ro. Cu. eo tēpore fuerit, personaliter aduēturū, vt sistat se nobis, aut pro tēpore existenti Romano Pontifici, & sanctę Sedi Apost. cuius obsequijs erit ascriptus, & quamdiu ipsi Pōtifici visum fuerit, muneri suo incumbat, atq; ita de legibus, moribus, consuetudinibus, ac toto statu eiusdem Sedis plene instruatur, atq; ad Ecclesiæ seu Prouinciæ, cui forsan præerit, necessitates subleuandas, abusus tollendos, mores reformandos, Ecclesiasticam disciplinam, si qua ex parte labefactata fuerit, restituendam, opportuna, & salutaria consilia ab ipsius Pontificis paterna charitate, sapientia, & vigilantia recipiat, & pro viribus exequatur. Cuius quidem iuramenti postquam per eum præstitum fuerit, publicum inde instrumentum conficiatur, & in forma authentica ad nos, vel nostrū pro tempore successorē nulla interposita mora transmittatur. Quod si forte id iurare recusauerit, volumus, vt biretum rubrum ei omnino denegetur, ac nequaquā tradatur, sed ipso facto, absque alia declaratione, vel decreto Cardinalatus honore priuatus existat: atq; habeatur in omnibus, & p omnia ac si nunquam in Cardinalē assumptus, vel promotus fuisset. Inhabilis quoq; ad eandem dignitatem postea obtinendam, & illius incapax efficiatur. Sin autē iuret, ac biretum rubrum accipiat, sed tñ postea ad Vrbem, & Romanam Curiam, vt pręfertur,

ferrur, intra annum a die præstiti iuramenti non comparuerit, tunc pariter absq; alia declaratione Cardinalatus, dignitate, officio, titulo, denominatione, atq; omnibus, & quibuscunque illius insignibus facultatibus, priuilegijs, auctoritatibus careat eo ipso, & perpetuo priuatus sit, & censeatur, perinde ac si nunquam inter Cardinales cooptatus fuisset, nec biretum rubrum accepisset. Quod quidem biretum post id tempus confestim deponere omnino teneatur. Decernentes sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsos S. R. E. Cardinales, in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuiq; quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere: nec non irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstan. Apostolicis, ac in generalibus Conciliis editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam certum al um eorundem Cardinalium numerum præscribentibus, aut alias super præmissis disponentibus, quas omnes quatenus præsenti constitutioni in aliquo aduersantur, illarum tenores pro plene, ac sufficienter expressis habentes, etiamsi de illis specialis, specifica, expressa, ac indiuidua de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio facienda esset, omnino abrogamus, abolemus, & annullamus. ceterisque contrariis quibuscunque.

Ceterū, vt præsentes literæ omnibus innotescant, mādamus illas ad valuas Lateranensis, & Principis Apostolorū de Vrbe Basilicarum, atq; Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ more solito publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spacium dimitti, eisq; detractis earū exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt illarū transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadē prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hāc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, decretorum, voluntatum, sanctionum, declarationum, prohibitionum, innouationum, interdictorum, approbationis, extensionis, ampliationis, abrogationis, abolitionis, annullationis, & mādati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo, octuagesimo sexto, tertio Nonas Decemb. Pontificatus nostri anno secundo.

† Ego Sixtus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

† ego A. Card. Farnesius, Episcopus Ostien. Vicecancellarius.
† ego Iac. Card. Sabellus, Episc. Portuē
† ego Io. Ant. Card. S. Georgii, Episcopus Tusculanus.
† ego Io. Franciscus Card. de Gambara, Episcopus Prænestin.
†
† ego Inn. Aualus Card. de Arag. Episcopus Sabinen.
†

† Ego

† ego Marcus Siticus Car. ab Altaeps.
† ego Marcus Ant. Card. Columna.
†
† ego P. Card. Sanctaecrucius.
† ego Gabriel Card. Paleottus.
† ego Frater Michael Bonellus, Card. Alexandrinus.
† ego Ludouicus, Card. Madrucius.
† ego Nicol. Car. Senon. tt. S. Praxedis.
† ego, Iul. Ant. Sanctorius Card. S. Seuerinae.
†
† ego Hieronymus Card. Rusticutius.
† ego Io. Hieronymus Car. Albanus.
† ego Hieronymus Car. Simoncellus.
†
† ego P. Card. Deza.
†
† ego Antonius Card. Carafa.
†
† ego Io. Antonius Car. SS. Quatuor.
† ego Io. Baptista Card. S. Marcelli.
†
†
†
† ego Iulius Card. Cananius.
†
† ego Antonius Card. Saluiatus.
† ego Augustinus Card. Veron.
† ego Vincentius Card. Montis regalis.
† ego Philippus Card. Spinula.
† ego Georgius Card. Radiuil.
†
† ego Scipio Card Lancellottus.
† ego Vincentius Card. Gonzaga.
†
†
† ego Io. Baptista Castruccius Signaturae Iustitiae Praefectus.
† ego Federicus Card. Cornelius.
† ego Hippolytus de Rubeis Card. Papiae.
†
† ego Deus Card. Azzolinus.
† ego Hippolytus Card. Aldobrandinus, Maior Paenitent.
†
† ego Ferd. Card. Medicis.
† ego Philippus Vast. Card. Camer.
†
†
†
†

† ego

† ego Andreas Card. Battorius.
† Ego A. Card. Montaltus.

Tho. Thom. Gualterutius.

Registrata apud eundem Thomam secretarium.

Anno a Natiuitate Domini, Millesimo, quingentesimo octuagesimo sexto, Indictione decimaquarta, die vero decimatertia Mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri, Domini Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti, anno secundo. Retroscriptæ literæ lectæ, affixę, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spacium dimissæ in portis, seu valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranensis, & Sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, nec non Cancellariæ Apostolicæ, & aciei Campi Floræ, per nos Io. Freile, & Octauium Taghettum, Sanctissimi Domini Nostri Papæ Curs.

Alex. Parabiachus Mag. Curs.

CONFRATERNITATES.

SCIENDVM est, quod super modo, & forma per quoscunque Regulares Ordines, Religiones instituta seu Archiconfraternitates, & Congregationes sæcularium, tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum, & locorum, in Erectionibus, Institutionibus, & Aggregationibus Confraternitatum, & Congregationum, & communicationibus Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumque spiritualium gratiarum, & Indultorum ejusdem Confraternitatibus, & Congregationibus faciendis in posterum obseruanda, edita fuit a Sanctissimo D.N.D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris 1604. tenoris sequentis.

Clem. 8. Cognit. de priuile. Sen. de pæni. & remissio.

Quæcunque a Sede Apostolica ad promouendam Christi fidelium salutem aliquãdo concessa sunt, & si ea maturo consilio, magnaque prudentia, & cautione sancita, & decreta sint; tamen cum Romanus Pontifex de animarum salute solicitus progressu temporis animaduertit sensim aliquos abusus in eisdem statutis, & decretis obseruandis prouenire; debet pro sui Pastoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino potest, adhibito salutari remedio prouidere. Cum itaque a pluribus Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, & forsan etiam a nobis nonnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, & institutis ac etiam Christi fidelium sæcularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuersarum nationum, nominum, & institutorum, tam in Alma Vrbe nostra quam in alijs Ciuitatibus, & locis Christiani Orbis institutis, facultas erigendi in eorum, & alijs Ecclesijs, & Collegijs, nec non etiam sibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs eis existentes, eisque priuilegia, Indulgentias, facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta sibi concessa respectiue communicandi attributa fuerit ac nulla certa forma, vel ratio pręscripta sit, quæ in huiusmodi erectionibus, institutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis seruari debeat; propterea siue negligentia Superiorum Ordinum Religionum, & institutorum, vel officialium Archiconfraternitatum &

Congre-

Congregationũ erigentium, instituentium, aggregantium, & cõmunicãtiũ, quæ Confraternitatib. & Congregationib. erigendis instituendis & aggregandis, & quib. communicationes priuilegiorum, indulgentiarũ, aliarumq; gratiarum prædictarũ fiunt, non seruant formam in huiusmodi erectionibus, institutionib. aggregationib. & communicationibus seruari debitam, neq; præscribunt modum, quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliasq; spirituales gratias, indulta prædicta cõsequi debeant, seu ipsarũ Confraternitatũ, & Congregationum incuria, quæ nõ inquirũt ea, quæ præstare oportet, vt illa consequantur, nonnullæ prauæ cõsuetudines irrepserũt, multaq; incommoda inde prouenerunt, quib Nos pro commisso Nobis Apostolicæ sollicitudinis officio, paternaque erga omnes Christi fideles charitate prospicere volentes, hac nostra Cõstitutione perpetuo valitura decernimus, atq; statuimus vt in posterum tã huius Almæ Vrbis nostræ, quam aliarũ Ciuitatum, & locorum totius Christiani Orbis Regularĩũ Ordinum, Religionũ, & Institutorum quib in eorũ, & quibuscunque aliis Ecclesiis & Collegiis, Confraternitate secularium erigendi, & instituendi facultas concessa est, nec non etiam Archiconfraternitatũ, & Congregationũ cuiusuis nationis, nominis, & instituti illæ sint, & in quibuscunq; Ecclesiis Domibus, & Oratoriis, tam secularium, quam vt præfertur quorumcũque, etiã Mendicantium Ordinum, Religionum, & Institutorum Regularium quauis tam Ordinaria, quã Apostolica auctoritate erectæ ac institutæ existãt, seu alias quouis modo introductæ reperiantur, quibus alias Confraternitates, & Congregationes instituendi erigendi, ac sibi aggregandi illisq; priuilegia, indulgentias facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi &, communicãdi potestas a Romanis Pontificib. Prædecessorib nostris, vel a Nobis, & Apostol Sede attributa fuit, Magistri Priores, Præpositi, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerii Prælati, Custodes, Guardiani, Præfecti, Administratores, & alii Officiales seu Superiores quouis modo nũcupati, Regularĩũ siquidem Ordinũ, Religionũ, & Institutorum vnã tantũ Confraternitatẽ, & Congregationem, de consensu tamen Ordinarii loci, & cũ literis eius testimonialib. quib. Cõfraternitatis, & Cõgregationis erigẽdæ, & instituẽdæ pietas, & Christianæ charitatis officia, quæ exercere cupit, apud eos commendẽtur, in eorum, & quibuscũque aliis Ecclesiis, & Collegiis erigere, & instituere, ceterarũ vero Archicõfraternitatũ, & Cõgregationũ in singulis Ciuitatib. oppidis, vel locis vnã etiã Cõfraternitatẽ & Cõgregationẽ dũtaxat, q̃ Apostolica, vel Ordinaria auctoritate prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Instituto, Archicõfraternitati, & Congegationi eiusdẽ, vel alterius nationis nominis, & instituti aggregata sit prauio similiter loci Ordinarii consensu, & cũ eius literis testimonialib. quib. eiusdẽ Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ institutum, pietas, & Christianæ charitatis officia, quæ exercere consueuit apud eos commendetur sibi adiungere, & aggregare possint: Huic vero Cõfraternitati, & Congregationi erigendæ, instituẽdæ seu aggregandæ ea tantũ priuilegio, indulgentias, facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta quæ ipsi Ordini Religioni, Instituto erigenti instituenti ac cõmunicãti seu Archiconfraternitati & Congregationi aggreganti nominatim, & in specie, non autem quę per extensionem, vel communicationem sibi quouis modo concessa sunt, & illa quidem nõ sub generali forma verborũ, vel ad instar sed expresse, & in specie cõmunicare valeant. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & institutorum erigentium, & instituentium, ac cõmunicantium, seu Archiconfraternitatum, & congregationum aggregantiam, edita confraternitatibus, & Congregationibus erigendis instituendis, & aggregandis & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum fiũt impar

S tiri, non

tiri non possint, nisi ea prius ab Episcopo Diœcesano examinata, & pro ratione loci approbata fuerint, quæ nihilominus eiusdem Episcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus semper subiecta remaneant Insuper volumus, & ordinamus ut prædicti Ordines, Religiones, instituta erigẽtia, instituẽtia ac cõicantia, nec non Archicõfraternitates, & Cõgregationes aggregantes etiã erigendi instituendi aggregandi, & cõmunicand formulam a Nobis nouissime approbatã diligenter obseruent, secundum quã priuilegia indulgentias facultates, aliasq; spirituales gratias, & indulta ipsis Ordinibus, Religionib Institutis erigentib. instituentib. & communicantib seu Archiconfraternitatib. & Congregationib. aggregantib. nominatim, & expresse, non autem per cõmunicationem, neque ad instar, ut supra concessa ipsis Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis instituendis, & aggregandis, & quibus communicationes fiunt communicare possint, quibus Confraternitates, & Congregationes eiusdem duntaxat nationis, & nominis, Ordinis, Religionis, & Instituti Archiconfraternitatis, & Congregationis cui aggregantur, tã hactenus aggregatæ quam in posterum aggregandæ vtãtur potiantur, & gaudeant, ita ut dictarum Confraternitatum, & Congregationum erectarum, institutarum & aggregatarum, ac quibus communicationes factæ sunt, Ministri, & officiales, & alij supradicti priuilegia, indulgentias, facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta huiusmodi præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus

Seß. 21. de refo. c fin.

de eiusdem Ecclesiæ Capitulo, illa iuxta Sacri Concilij Trid. decretum promulganda decernat debitis temporibus promulgare valeant, quibus etiam Ministris Officialibus, & alijs prædictis eleemosynas & alia oblata Christianæ charitatis subsidia, iuxta modum formam per Ordinarium loci præscribendam remotis tamen mẽsis, peluib & capsis, quæ in Ecclesijs, & Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationum publice ad hoc exponi consueuerunt, excipiendi potestas detur Atque hoc ipsum Ordines, Religiones, Instituta erigẽtia instituẽtia, ac communicatio, seu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregãtes tã Almæ Vrbis nostræ, quã aliarũ Ciuitatũ, & locorum quorumcunq; iuxta m dũ a Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs locorum respectiue præscribendũ, obseruare teneatur. Eleemosynas autem sic collectas in reparationẽ & ornatũ Ecclesiarũ, tã Ordinũ, Religionũ Institutorũ erigentiũ. instituentiũ, & cõicantiũ ac Archiconfratern & Congregationum aggregantium quam Confraternitatum, & Congregationum erigendarum, instituendarum, & aggregandarum & quibus communicationes fient aut in alios earum pios vsus arbitrio eiusdem Vicarij nostri in Vrbe nec nõ Ordinariorum locorum respectiue fideliter exponere atq; erogare procurent, vt omnes intelligant cœlestes Ecclesiæ thesauros non quæstus, aut alicuius lucri causa, sed pietatis, & charitatis excitãdæ gratia, ex Apostolicæ Sedis benignitate, Christi fidelib. aperiri Præterea volumus, vt Cõfessarij qui vigore priuilegiorũ ipsis Ordinib Religionib. Institutis erigẽtib instituentib. & cõmunicantib seu Archicõfraternitatib. & Cõgregationib aggregantib. cõcessorũ, ac Cõfraterninatib & Cõgregationib aggregãdis cõmunicandorũ pro tempore eligi possunt, & potuerunt sæculare s in Alma Vrbe a prædicto nostro Vicario, extra Vrbẽ vero a locorũ Ordinarijs; Regulares autem nõ solũ a prædicto Vicario nostro & a locorum Ordinariis, respectiue, sed etiam a suis superioribus approbati sint; vtque Confratres confitentes a criminibus, casibus, & censuris, iuxta dictorum priuilegiorũ (quatenus tamen sint in vsu, & sacris Concilij Tridentini decretis, ac Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & nostris constitutionibus non aduersentur, nec reuocata aut sub aliquibus reuocantibus comprehensa sint) formam, & tenorem duntaxat absoluere valeant.

Cõgruit tit. de pan. & remiß. & unde supra fol. 147.

Decer-

Decernimus insuper, vt ijdem Confessarij prædictos Confratres cuiuscunq; gradus, status, conditionis, & præeminentiæ ēt si speciali nota digna fuerint a casib contētis in literis, quæ die Cœnæ Domini legi consueuerunt, nec non violationis, immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ & clausuræ Monasteriorum Monialium si videlicet sine necessaria, & vrgenti causa, ac sine superiorum licentia, vel ēt si causa & licentia concessa abutentes, prædicta Monasteria ingressi fuerint; nec non violentæ manus iniectionis in Clericum & singularis certaminis, seu duelli, ac ab alijs ēt casib tam a Nobis, quam a prædicto nostro in Vrbe Vicario & locorum Ordinarijs respectiue reseruatis & pro tempore reseruandis, & ēt a quauis excōicatione, ab homine lata absoluere, & super irregularitatib tam ex aliquo defectu prouenientib quam occasione delicti contractis cum aliquo dispensare prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo possint Demum statuimus & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis auctoritate, vt præfertur, erectæ, & institutæ, quibus communicationes prædictæ factæ sunt, ac cuicunq; ex dictis Ordinibus, Religionib. Institutis, Archiconfraternitatib & Congregationib. vbilibet existentib hactenus aggregatæ ab eisdem respectiue Ordinib. Religionib Institutis. Archiconfraternitatib & Congregationib nouas erectionum institutionum, communicationum, & aggregationum literas, iuxta formā a Nobis nouissime approbatā infra annum si in Europa sint, & extra Europam fuerint, infra biennium a die publicationis præsentium in Romana Curia facienda computandos impetrare teneantur: alioquin dicto tempore elapso, erectiones institutiones, & quæcūq; communicationes priuilegiorum, facultatū indulgentiarū, aliorumq; spiritualium gratiarū & indultorum, & aggregationes illarum vigore ipsi concessa nullius sint roboris & momenti, ac reuocatæ, & abolitæ censeantur eo ipso Erectionum aūt institutionum communicationum, & aggregationum, tam hactenus factarum, quam deinceps faciendarum literæ ab ipsis Ordinib Religionib. Institutis, seu Archiconfraternitatib & Congregationib gratis omnino ac nulla prorsus mercede, ēt a sponte dātib. accepta expediri, & concedi debeant. Quod si Ministri aliqui superiores, vel officiales quocunque nomine nuncupati Ordinum, Religionum, Institutionum seu Archiconfraternitatum Congregationum, & Confraternitatum huiusmodi quauis auctoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, cōtra præmissa in aliquo venire, vel facere præsumpserint Erectiones, institutiones, & communicationes priuilegiorum indulgentiarum facultatum, spiritualiumque gratiarum, & indultorum, aliorumque præmissorum concessiones, nec non aggregationes per ipsos faciendæ seu renouandæ nullius sint roboris, & momenti, & quilibet eorundem Ministrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prædictorum priuationis officiorum, quæ obtinet ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnam, quæ ab alio quam a Nobis, vel Rom. Pont. pro tempore existente remitti non possit, incurrat eo ipso Decernentes præsentes literas perpetuo validas, & efficaces existere & fore, ab oīb & singulis ad quos spectat, inuiolabiliter obseruari debere, sicque nostræ mētis, & intentionis existere, & ita & non aliter per quoscunque Iudices, & c Nō obstantib. & c Vt autē præsentes literas ad omnium, quos concernunt, notitiam facilius deueniant, volumus illas ad valuas Basilicarum S Io Lateran. & Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ, more solito publicari, & affigi atque iis inde amotis, earundem exēpla ēt impressa ibi affixa relinqui, factaq; publicatione huiusmodi oēs Regulares Ordines, Religiones Instituta, & Archicōfraternitates, Congregationes, & Confraternitates sæcularē, quæ in Vrbe quidem post mensem, quæ vero in Europa, post sex menses, quæ demū extra Europam, post

decem menses a die publicationis huiusmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac si earũ cuilibet nominatim insinuatæ fuissent. Et nihilominus, vt ipsæ præsentes literæ notoriæ fiant, magisq; omnib. innotescant, vniuersis & singulis Venerabilib. fratrib. Patriarchis, Primatib. Archiepiscopis Episcopis, & alijs locorũ Ordinarijs per easdem præsentes committimus, & mandamus, vt per se, vel aliũ, seu alios hasce nostras literas postquam earum exemplum receperint seu earũ notitiam habuerint semel, aut pluries, prout eis magis expedire visum fuerit, in suis Cathedralibus, & maioribus respectiue Ecclesiis Ciuitatum, oppidorũ, & locorũ quorũcumq; eorũ Diœcesum, dũ in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, solẽniter publicẽt, & publicari auctoritate nostra mãdẽt, ac faciãt. Ceterum quia &c.

De confraternitatibus vide etiam in verbo præcedentia.

Hodie vero huiusmodi aggregationes & institutiones fiunt cum inserto tenore Breuis Apostolici & inter alias pono infrascriptam videlicet. Nos frater Ludouicus Ystella Valẽtinus S.T. Professor, & totius Prædicatorum ordinis Vicarius Generalis, vniuersis præsentes literas inspecturis salutem in Domino sempiternã. Religio nostra cum inter alia priuilegia quib. a Sancta Sede Apost. decorata est facultatem habeat sæcularium confraternitates sub inuocatione Sanctiss. Rosarii erigendi, eisq; spirituales gratias, priuilegia, & indulgentias cõmunicandi in huiusmodi confraternitatib. instituendis, si ad Christi fideliũ salutẽ promouendã expedire animaduertit liberalem sese præbere consueuit. Nos igitur qui generalẽ totius ordinis ipsius curam gerimus, sperantes fore vt ex hac spiritualiũ gratiarũ participatione, Christi fideles ad deuotionem & pietatem magis excitentur, authoritate nobis a Summi Pont. concessa Confraternitatẽ Sanctiss. Rosarii in ecclesia N. loci N. Diœcesis N. de consensu loci ordinarii, qui eiusdem confraternitatis institutum, pietatem, ac religionẽ literis patentibus nobis nuper exhibitis cõmendauit, dummodo tamen alia similis in ipso, vel alio ad tria miliaria propinquo loco hactenus erecta non fuerit, per præsentes nostras literas instituimus, illique, & pro tempore existentib. vtriusq; sexus confraternitatib. elargimur, & cõmunicamus Indulgentias, priuilegia, & spirituales gratias sigillatim inferius descriptas, nostriq; primariæ confraternitati S. Mariæ super Mineruã, nominatim, expresse, & præcise per Breue S.D.N. Pauli Papæ V. tenoris sequentis concessas. Paulus PP. V. ad perpetuam rei memoriam. Cum certas vnicuiq; confraternitati indulgentias, & gratias spirituales, quib. de cetero fruãtur, duxerimus adscribendas. Ideirco Nos Omnes, & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones, & pœnitentiarum relaxationes Confraternitati Sanctiss. Rosarij in ecclesia B. Mariæ supra Mineruã de Vrbe Ordinis Fratrũ Prædicatorũ, aut in quibusuis alijs ecclesiis & locis institutæ, & illius confratribus, & sororib. hactenus per quoscunq; Rom. Pont. prædecessores nostros concessas reuocantes, & annullantes, ac nullius roboris, & momenti in posterum fore declarantes, De omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorũ Petri, & Pauli Apostolorum eius authoritate cõfisi omnib. vtriusque sexus Christi fidelibus, qui dictam confraternitatem de cetero ingrediuntur die primo eorũ ingressus, si vere penitẽtes, & confessi Sanctiss. Eucharistiæ Sacramentũ sumpserint plenariã, ac tã ipsis pro ut pe describẽdis, q̃ iã descriptis in dicta cõfraternitate cõfratrib. & sororib. eĩ vere pœnitentib. & confessis, ac sacra cõmunione refectis, qui Altare SS. Rosarij in eius festo principali prima Dominica mensis Octobris celebrari solito, a primis vesperis, vsq; ad occasum Solis diei eiusdẽ festi singulis annis deuote visitauerint, & ibi pro Christianorum principum concordia, hæresum extirpatione, ac sanctæ matris ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, ẽt plenariam in mortis quoq; arti-

culo eisdem confratribus, & consororibus, qui pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Communione refecti, Nomen IESV ore, si potuerint, sin antè corde deuote inuocauerint, & animam suam Deo commendauerint plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus, qui vero similiter pœnitentes, & confessi, ac Sacra Cômunione refecti prædictorum Altare Sanctiss. Rosarij in Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis B. Mariæ Virginis festiuitatibus singulis annis visitauerint, & orauerint, vt præfertur, quo die festiuitatum huiusmodi id egerint, decem annos & totidem quadragenas. Insuper præfatis vtriusque sexus confratrib. qui qualibet hebdomada Rosarium, aut totum insimul, vel diuisum in tribus partibus quindecim mysteria ipsius Rosarij contemplando, quindecim annos, qui vero totum Rosarium recitauerint, triginta annos & totidê quadragenas, nec non eisdem côfratrib. & consororib. similiter pœnitentib. & confessis, ac sacra communione refectis, qui processioni in qualibet prima Dominica mensis per dictam confraternitatem fieri solitæ interfecerint, & ibi vt præfertur orauerint, triginta annos, & totidem quadragenas, iis vero, qui côfessi non fuerint, dummodo contriti animum confitendi debito tẽpore habuerint, ducentos dies, nec non qui sabbathi, aut festis diebus Antiphonæ Salue Regina tempore completorij, aut Litanijs B. Mariæ quolibet sabbatho, & vigilijs, & festiuitatib. eiusdem B. Mariæ ante prædictum Altare Rosarij recitari solitis ẽi interfuerint, pro qualibet vice ducẽtos dies, quoties vero Missis in ecclesia vel Altare Rosarij, seu oratorio dictæ cônfraternitatis pro tẽpore celebrandis, & recitandis, seu congregationibus publicis, vel priuatis eiusdẽ confraternitatis, vbiuis faciendis interfuerint, dictumq; Sanctiss. Eucharistiæ Sacramentũ, quãdo tam in processionibus, quam ad infirmos, aut alias quocunq; aut quãdocunq; pro tempore deferretur comitati fuerint, aut ad hoc impediti, campanæ ad hoc signo dato, semel orationẽ Dominicam, & toties salutationẽ angelicam pro infirmo dixerint, aut processionib. extraordinarijs eiusdẽ confraternitatis, aut aliarũ quarũuis aliarum de licentia Vicarij nostri, & ordinarij loci, respectiue faciendis, vel defunctorũ exequijs interfuerint, aut infirmos visitauerint, eisq; in eorũ necessitatibus auxiliati fuerint, vel pauperes hospitio susceperint, aut eleemosynas illis dederint, & opẽ tulerint, vel pacem cum inimicis proprijs vel alienis composuerint, vel componi fecerint, vel procurauerint, aut quinquies Orationem Dominicam & toties salutationem angelicam pro animabus defunctorũ confratrum, & consororum dictæ confraternitatis recitauerint, aut impetentes ad viã salutis reduxerint, & ignorantes præcepta Dei, & ea, quæ ad salutẽ sunt docuerint, aut quocũq; aliud pietatis, vel charitatis opus exercuerint, toties pro quolibet prędictorum operum piorum centum dies de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pęnitentiis in forma ecclesiæ consuetę relaxamus, & insuper eisdem confratrib. qui legitime impediti, infirmi nimirum, nauigantes, & iter facientes ad ecclesiam accedere nequierint, concedimus, & indulgemus, vt eo die huiusmodi causa impediti, tertiam partem Rosarii recitantes, easdem indulgentias consequi possint, quas consequuntur si prædicta omnia in ecclesia adimplerent, ac dilecto filio moderno, & pro tempore existenti Magistro Generali dicti ordinis Prædicatorum, & in sua absentia eius vicario in vrbe cômoranti, vt vbiq; locorum extra vrbẽ côfraternitates Rosarii erigere, & instituere, illisque oẽs prędictas indulgentias, & gratias spirituales (seruata tñ forma pręscripta in constitutione eiusdẽ Clementis pdecessoris super dictarũ côfraternitatũ aggregationib. & institutionib. edita)

S 3 commu-

communicare similiter libere,& licite possit,& valeat Authoritate Apostolica,tenore præsentium facultatem concedimus,& impartimur, non obstantibus constitutionibus,& ordinationibus Apostolicis,ceterisque contrariis quibuscunque, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris Nouembris 1606. Pontificatus nostri anno secundo,quibus omnibus Indulgentiis,& spiritualibus gratiis sigillatim descriptis confraternitatem ipsam nunc erectam eiusque confratres potiri, & gaudere posse decernimus,iuxta felic.rec.Clementis Papæ VIII. constitutionem sequentem.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam , quæcunque a Sede Apostolica ad promouendam Christi fidelium salutem,& reliqua vt supra fuerunt relata in principio huius verbi confraternitates.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summistas in verbo vsura,sciendum est Sixtum V.edidisse Constitutionem super contractibus societatum ad caput saluum , vel alia pacta illicita continentibus,& quomodo in posterum iniri debeant,vt patet ex eius Constitutione publicata Romæ die 25. Octobris 1586.fol.154 in Bullar.incip. Detestabilis auaritiæ ingluuies & infra.

Hac nostra perpetuo valitura Constitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quoscunque contractus, conuentiones, & pactiones, post hac ineundos seu ineundas, per quos,seu quas cauebitur personis pecunias, animalia, aut quaslibet alias res societatis nomine tradentibus, vt etiam si fortuito casu quamlibet iacturam,damnum aut amissionem sequi contingat, sors ipsa seu capitale semper saluũ sit, & integrum a socio recipiente restituatur,siue vt de certa quantitate, vel summa in singulos annos, aut menses durante societate respondeatur: Statuimusque huiusmodi contractus, conuentiones, & pactiones vsurarios, & illicitos posthac censeri debere, atque in posterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia aut alias res in societatem tradent de certo lucro, vt præfertur, percipiendo, inter se paciscí, & concordare,neque etiam siue ad certum,siue ad incertum lucrum conuenerint socios,qui ea recipient,ad sortem seu capitale saluum, & integrum, vbi illud casu fortuito perierit, vel amissum erit reddendum quouis pacto, aut promissione sibi obligare: Ac ne de cetero societates ineantur sub huiusmodi pactis, & cõditionibus quæ vsurariam prauitatem sapiunt, districte interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint societates huiusmodi cum in posterum vnus pecuniam, animalia aut, alias res, & bona, alter vero operam, vel industriam confert pure,sincere & bona fide,sicut decet,iustis & æquis conditionibus, & pactis, secundum iuris dispositionem,ac sine vlla prorsus fraude palliatione, aut vsurariæ prauitatis labe,aut suspicione ineundas, seu contrahendas esse ita vt non ad certam summam aut quantitatem,ab omni periculo & damno, vt præfertur, immunem,lucri nomine persoluendam,neque ad capitales,si casu fortuito perit,restituendum,socius accipiens teneatur. Si vero finita societate ipsum capitale extat, ei qui illud in societatem cõtulerit,restituatur,nisi socio recipienti fuerit communicatum at aliter inter ipsos contrahentes super eo legitime conuentum sit. Ac præterea ijdem contrahentes fructus,expensas, & damna in commune conferant, & prout æquum & iustum fuerit sibi communicent,atque diuidant. Decernentes si qui contractus,conuentiones, & pactiones in futurum contra nostram huiusmodi

pre-

prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandem constitutionem nostram damnatis, & reprobatis etiam si iuramento aut in forma Cameræ Apostolicæ, vel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationem ciuilem aut naturalem oriri, nullamque actionem realem, aut personalem, nec iudicis officium, neque aliud quodcunque ius cuiquam competere, neque quo ad sortem seu capitale integrum recuperandum quod casu fortuito perierit, aut amissum erit, neq; quo ad certas summas, & quantitates in singulos annos, aut menses, lucri socialis nomine promissas. Si qui vero in posterum sub prædictis conditionibus & pactis contrahere temere præsumpserit, aut prætextu similium contractuum, conuentionum, & pactionum societatis nomine initorum, qui huc vsque durant, ad exactionem dictæ sortis, seu Capitalis, siue illius pretij, & valoris, postquam illud in toto vel in parte casu fortuito perierit, aut amissum sit, aut certæ summæ, vel quantitatis annuæ, qui menstruæ sibi promissæ in futurum procedere ausi fuerint, eos vniuersos, & singulos in pœnas contra manifestos vsurarios, & fæneratores a sacris canonibus, & Concilijs generalibus latas, & promulgatas eo ipso incurrere, & contra illos vti manifestos vsurarios, & fæneratores, via iuris, alijsque opportunis remedijs procedi posse, & debere: sicque omnibus, &c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod vltra extrauag. communes Martini V. & Calisti 3 in tit. de e np. & vendi. super annuorum censuum emptione, & venditione confirmatas per Paul. 5. fol. 411. in Bullario habemus Constitutiones Nicolai v. Pij. v. & Greg. xiij. Nicolai v. est tenoris sequenti in Bullario fol. 71.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Solicitudo Pastoralis officij fores nostræ prouidentiæ pulsare non desinit, vt indemnitati, ac statui prospero fidelis populi curæ nostræ cælitus commissi, iuris moderando rigorem per optima prouisionis remedia, quantum ex alto nobis permittitur, salubriter cõsulamus sane (sicut fide dignorũ relationẽ audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs dominij, & terris carissimi filij nostri Alphonsi Arragoniæ, & vtriusque Siciliæ Regis Illustris, auaritiæ cęcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundam oculos adeo excæcauit, vsurariaque prauitas illis in partibus tantum excreuit, quod incolę & habitantes partium illarum pecunijs indigentes eas vix, aliter quam fæneratorum opera (quasi mandatum fænus exercentium) cõsequi possunt, & cũ eas acceperint si in tempore percepta non restituant breui eorũ bona insatiabili vsurarum voragine miserabiliter consumuntur, & quod in dominijs, & terris ipsius Regis vltra montes constitutis, videlicet in Regnis Arragonię, Valentię, & Maioricarũ ac principatu Cathalonię, & Comitatibus Rossilionis, & Ceritanię vniuersitates, & singulares personę tam ecclesiasticę, quã sęculares huiusmodi pecunijs indigentes, vt cũ minori incommodo etiã habere possint, per vẽditiones annualium censualium, (quę mortua nũcupantur) super domib possessionibus, & proprietatib. specialiter, vel etiã generaliter, super omnibus bonis, redditibus emolumentis, iurib & rebus eorũ (mediante tamen instrumento gratia redimendi onera eorum) sibi vt plurimũ prospicere, & consulere consueuerunt. Quod Congruit tit. de empt. & vẽditio.

S 4 *in præ-*

in prædictis eiusdem regni partibus, & Regnis vltra montes constitutis, non solum in longam consuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non existit,) more vtentium deductum est, sed etiam per municipalia huiusmodi Regnorum, & partium iura per Regem ipsum seu eius prædecessorem, cum consensu trium brachiorũ (videlicet ecclesiastici militaris, & Regalis) promulgata specialiter cõfirmatur. Cum itaque multis incolis & habitatoribus partium & dominiorũ eisdem Regnis vltra montes constitutorũ indigentibus per huiusmodi cẽsualium vẽditiones subueniri, ipsique fœneratorũ vsuris eximi possint, sed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vsurariã prauitatem committere, & sic eisdem indigentibus, more præmisso succurrere formidant in indigentium detrimentum, & fœneratorũ quorundã euidens incrementũ, pro parte eiusdẽ Regis asserẽtis se & subditos, serenitatis suæ, quam plures grauiũ vsurarũ voraginib. magnis hactenus pecunijs exhaustos existere, alios quoq; indies pecunijs egentes fœnore magis, atque magis opprimi & vexari, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt eis paterno compatientes affectu, in primis de opportunæ prouisionis opere succurrere, præfatasque cẽsualiũ venditiones cũ clausulis, & cautionibus ad earum valetudinẽ inter venditores, & emptores, mutuo consensu, ineundis, absque læsione conscientiæ in Regnis Siciliæ circa, & vltra Pharũ fieri posse decernere, & declarare, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur pro debito Pastoralis ministerii nobis Diuinitus iniũcti, super his salubriter prouidere, ac statui, & indemnitatibus incolarũ, & habitatorũ Regnorũ & terrarum dicti Regis citra montes constitutorũ, præsentium, & futurorum, quantum cũ Deo possumus subuenire cupientes, & attẽdentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipsius Regis citra montes constitutorum, in suis olim indigentys, per venditiones prædictorum censualium, authoritate Apostolica pluries consultum & prouisum fuit; præfati Regis in hac parte supplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiusmodi Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharũ omnibus, & singulis incolis, habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuersitatib. præsentibus & futuris huiusmodi censualia super rebus, & proprietatibus suis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem instrumento gratiæ pro consimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis census huiusmodi censualium decimã partem principalis recepti seu pretij eorundem, non excedat) inter se contrahendi, vẽdendi, & emendi cum opportuna contrahentium securitate, tuitione, & indemnitate, ac cum potestate vendentes personas, eorumq; proprietates, redditus, iussa, iurisdictiones, census, ac omnia, & singula mobilia & immobilia, bona obligãdi, & obligari faciendi, ac etiam quascunque alias obligationes, & submissiones cuicunque foro nec non renunciationes, promissiones, stipulationes, pœnis, iuramentis, & alijs cautionib. vallatas, & alia quæcunque de quibus inter ementes & vendentes huiusmodi cẽsualia conuentũ & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam, & liberã authoritate Apostolica tenore præsentium concedimus facultatẽ, decernentes, & declarantes eosdem incolas, & habitatores, ac ciuitatum, & terrarum vniuersitates censualia prædicta, modo præmisso in Regnis ipsis Siciliæ citra, & vltra Pharũ libere & licite contrahere, ac emere & vendere posse, neque propterea vsurariam prauitatem committere (dummodo alias quã vt præmittitur, quodlibet annuum cẽsuale decimam partem recepti, seu pretij vẽditionis ipsius non excedat, & pẽsionibus, seu annualitatibus illorum in sortem nõ computatis, pro tota redemptione, præter principalem summam nihil vltra percipiat ab emptore vel exhibeatur a venditore non obstantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicæ Millesimo, Quadringẽsimo secũdo pridie Kal. Octob.

Quę

Quę etiam est impressa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam commentauit Pet. Foller. in praxi censuali, & vide Ioan. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Constitutio Pii V. super forma creandi census fuit Romæ publicata die 29. Ian. 1569. fol. 1042. in Bull. incip. Cum onus, & infra.

Hac igitur nostra constitutione statuimus censum, seu annuum redditum creari, constituiue nullo modo posse, nisi re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de sui natura fructifera, & quę nominatim certis finibus designata sit. Rursum nisi vere in pecunia numerata, præsentibus testibus ac Notario, & in actu celebrationis instrumenti, non autem prius recepto integro, iustoq; pretio Solutiones, quas vulgo anticipatas appellant fieri, aut in pactum deduci prohibemus. Conuentiones directe aut indirecte obligantes ad casus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus. Quemadmodũ nec pactum auferens, aut restringens facultatẽ alienãdi rẽ censui suppositã, quia volumus rem ipsam semper, & libere, ac sine solutione laudemij seu quinquagesimæ, aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter viuos, quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda sit, volumus Dominum census alijs omnibus præferri, eiq; denunciari conditiones, quibus vendẽda sit, & per mẽsem expectari. Pacta continentia morosum census debitorem teneri ad interesse lucri cessantis, vel ad cambium seu certas expensas, aut certa salaria seu expensas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem censui subiectam, sine aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, sine aliunde acquisitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita sint, & nulla. Imo, & censum augeri, & nouum creari super eadem, vel alia re in fauorem eiusdem, aut personæ per eum suppositæ pro censibus temporis vel præteriti, vel futuri, omnino prohibemus. Sicut etiam annullamus pacta continentia solutiones onerum ad eum spectare, ad quem alias de iure, & ex natura contractus non spectaret. Postremo census omnes in futurum creandos non solum re in totum, vel pro parte perempta, aut infructuosa in totum, vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, sed etiam posse pro eodem pretio extingui non obstante longissimi etiam temporis, ac immemorabili, immo centum, & plurium annorum præscriptione, non obstantibus aliquibus pactis directe, aut indirecte talem facultatem auferentibus, quibuscunque verbis, aut clausulis, concepta sint. Cum vero traditione pretij redditus extinguendus erit, volumus per bimestre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & post denunciam, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti posse & vbi pretium, nec volens, intra bimestre soluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocunque redditum extingui posse, præuia tamen semper denuncia de qua supra, & non obstantibus his de quibus supra, idq; obseruari mandamus, etiã quod pluries, ac pluries denunciatum fuisset, nec vnquam effectus secutus fuisset. Pacta ẽt continentia pretiũ census extra casũ prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam causam repeti posse, omnino prohibemus, Contractusque sub alia forma, post hac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obstantibus, quicquid vel expresse, vel tacite contra hæc nostra mandata dari remitti, aut dimitti contingat, a Fisco volumus posse vendicari. Hanc autem salutiferam sanctionem nedum in censu nouiter creãdo, verum etiam in creato quocunque tempore, alienando modo post publicationem constitutionis creatus sit, perpetuo, & in omnibus seruari volumus, Declarantes pretiũ semel censui constitutum, nũquam posse ob temporum aut contrahentium qualitatem seu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui vel augeri. Et licet legẽ ipsam

ſam ad contractus iam celebrantes non extendamus, illos tamen omnes in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, vt ſingulos contractus cenſuræ bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant]. Non obſtantibus, &c.

Hanc Conſtitutionem declarat Nauar. in man. confeſſ. cap. 17. ſub num. 234. & Io. Lup. in d. l. 2. §. 2. num. 84. C. de pact. inter empt. & vend. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. a fol. 101. vſque 109. & folio. 31. num. 15. eamque exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput. 380. cum plurib. ſeq.

GREGOR. XIII. *Ad perpetuam rei memoriam. quæ a Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorum maxime ad tollẽdam peccati occaſionẽ matura deliberatione ſpecialiter cõceduntur, & longo vſu recepta ſunt, vt ea contrarijs generalibus Conſtitutionibus poſtea editis minime obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus Quintus felicis recordationis Prædeceſſor noſtr ſupplicationibus Alphonſi Glorioſæ memoriæ tũc Arragoniæ, & Siciliæ Regis inclinatus, per ſuas literas, tã ipſis Regi, quã Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum, omnibus & ſingulis incolis, & habitatoribus ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, Cẽſus ſuper rebus & proprietatibus ſuis, & facultatibus, & emolumentis, eorundem Inſtrumento gratia pro conſimili pretio illa redimendi, mediante, conſtituere, abſque vſuraria prauitatis incurſu conceſſerit dummodo annualis cenſus decimam partẽ pretij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur quæ recepta, & per cẽtum, & vltra annos obſeruata fuerunt deinde vero recolendæ memoriæ Pius Quintus, etiã Prædeceſſor noſter, cui ſuggeſtũ fuit, multas in venditione, & emptione cenſuum, fraudes cõmitti, multaq; pacta illicita apponi, literas ediderit, quib illud in primis cauetur, vt cenſus, non generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaque in eiſdem ad iuſtitiam contractus minime neceſſaria conſtituerit, contractuſque ipſos emptionis, & venditionis cenſuum, ſuarum literarum forma nõ ſeruata, factos fœneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra Pharum Miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq; exequutioni demandare, tanquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia compertum eſt, eas literas, nõ ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium V, Prædeceſſorem noſtrum acceſſit dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas ab eo ſuarum literarũ declarationes, & moderationes reportauit. Quas, vt Regni neceſſitatibus, minime ſatisfacere compertũ eſt; Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnitati proſpicere volens tam ſuo, quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanũ de eo negotio optime inſtructo ad noſtram præſentiam mittere curauit, qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarum Pij V ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, et illarum obſeruatione prouenientibus di;erte expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quam ipſius Regni nomine, nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videatur, quam ſi literæ Nicolai V. illæſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarum tenoribus diligenter cõſideratis,*

ratis, & re mature discussa, cum literæ Nicolai, nihil in se contineant: quod a ratione sit alienũ, dinque in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obseruatæ fuerunt, literas vero Pij Quinti tam primo, quam secundo loco emanatas, eidem Regno minime expedire attestetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi & diligenti Patrifamilias, in his, præsertim quæ suorum subditorum vtilitatem concernunt omnino credendum esse duximus, supplicationibus prædictis inclinati, vt tã Regi ipsi, quã oĩbus & singulis Regni Siciliæ vltra Pharũ incolis, & habitatoribus & locorũ ciuitatũ, & terrarum vniuersitatib præsentib. & futuris cẽsus iuxta Nicolai V. Cõstitutionẽ facere, emere, & vendere liceat, eosque sic constitutos census, validos & licitos, non autem feneratitios esse perinde, ac si literæ Pij V. prædicti non emanassent: tenore præsentium Apostolica authoritate concedimus declaramus, & statuimus Illud addentes, vt in censuum optione, & venditione, prius vnius vel plurium rerum certarum super qua, vel quibus, census ipse constituatur expresse, & deinde si voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quẽadmodum in censualibus contractibus huiusmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis in quibus forte prius generalis, deinde specialis bonorum mentio facta est, quo ad hoc in suo robore permanentibus retineri, & quatenus opus sit, de nouo introduci, & obseruari præcipimus Præterea si qui abusus in contractibus prædictis faciendis irrepserint qui constitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduersantur, vel facultatem redimendi censum, tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai, & Pij Quinti, literas esse decernimus, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai, & Pij Quinti literas esse decernimus, aliquo modo restringant eas omnes harum authoritate literarum quas perpetuo valere volumus, abolemus literis Pij V. & quatenus literis Nicolai V. aduersantur, vel aliud præterea decernunt & aliis contrariis, quibuscunque non obstantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 6. Ianuarii 1574. Anno secundo,

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA obtinenda a Sede Apostolica.

PRAETER Summistas in uerbo excommunicatio sciendum est, qualiter per Greg. xiij. fuit facta innouatio censurarum, & pœnarum quas fel. recor. Bonifacius Papa viij. edidit contra paciscentes, seu dantes & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ, vel iustitiæ, et ipsarum extensio, vt patet ex eius constitutione, publicata Romæ die 8. Nouembris 1574. incip. *Cognit ti. de sen. ex com.*

Ab ipso Pontificatus nostri principio quã maxime possumus enitimur, atque contendimus, vt domus & curia nostra a sordibus expurgetur. Cui salubris consilio incumbens fel. recor. Bonifacius Papa octauus excommunicauit, & anathematizauit omnes clericos Religiosos, & laicos vtriusque sexus, siue familiares curiæ, siue vndecunque alios qui aliquod pactum facerent seu quid paruum, vel magnũ promitterent, vel promissionem reciperent, aut ex pacto vel promissione occulta, uel manifesta siue sub uerbis generalibus, & plene nõ expressis siue specialibus & aperte expressis facta, quicquam darent, aut reciperent pro iustitia siue gratia, siue pro se siue pro alio in causis, vel iudiciis seu aliãs per literas Apostolicas, & quibuscunque aliis modis *Extrarnag. 1. de sen. excõ*

modis apud sedem Apostolicam obtinenda, & eam sententiam ad promittentes, et acceptantes, dantesque & recipientes duxit extendendam illos etiam qui sibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa esse scirent, vel alicui per quem ad se fideliter referretur, simili voluit sententiæ subiacere. Ac decreuit, vt nullus hanc incurrens excommunicationis sententiam, absque speciali mandato suo absolutionis beneficium valeret obtinere nisi in mortis articulo cõstitutus, sed nec quisquam admitteretur, ad absolutionis gratiam nisi prius erogatum esset pauperibus, quantum ille dedisset, vel etiã recepisset. Iustitiæ vero siue gratiæ expeditiones sic obtẽtæ nullius prorsus essent roboris vel momenti, & scienter illis vtentes simili sententia innodauit ac reseruant sibi absolutionẽ eorum cũ prædictis ad pœnas similes in omnibus obligauit Sed hoc scelus ita hodie in mores inductũ est, vt plerique cupiditate improbi quæstus potentiorum suffragationibus adnixi huiusmodi negotiorum expeditiones hac illac conquirentes turpissime nundinentur Alii alios, quos gratia præstare arbitrantur, donis pollicitationibusque ambiant. Quidam etiam se talium operam atque industriam pretio & muneribus quæsisse effingant. Quæ cum pessima sint, & Curiæ prædictæ existimationem grauissime offendant; in eos qui talia agunt, animaduertendum fore arbitrari, Constitutionem prædictam cum suis cẽsuris & pœnis omnibus innouamus: easdemque omnes extendimus ad audẽtes qualecunque horum facinorum quę adscripsimus, dantesque illis & aliis supradictis auxilium consilium uel fauorem Quin etiam eos omnes omni beneficio, & officio ecclesiastico et sæculari siue temporali, siue perpetuo, ipso iure priuamus ac priuatos esse declaramus, & prǽterea infamia subiectos perpetuo an inhabiles ad illa, et alia esse volumus A quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigãtur quæ cæteris sint exemplo illis tamen qui rem adhuc incognitam, complicesque, ac fautores, et socios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1574, nonis Nouembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Cæ. Glorierius.

M. Datarius.

Hanc extrauag. declarauit Nauar. in commentario de datis, & promissis pro iustitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

Cõgruit titul. de fer.

PRÆTER Summistas in hoc verbo & in ver. Dominica, sciendum est, decreto Conc. Trid. sess. 25. de regular. capit. 12. caueri, quod dies festi, quos in diœcesi sua seruandos episcopus præceperit ab exemptis omnibus etiam Regularibus, seruentur. Extat etiam constitutio Pij Quinti in Bullar. fol. 925. incip. Cum primum, & infra.

Cum vero dierum festorum obseruatio ad Dei cultum maxime pertineat & in lege diuina præcipiatur, cupientes abusus prauos; qui ex eorum inobseruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum statuta renouantes mandamus, vt omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apostolorum feriati, cum omni veneratione obseruentur, & omnes in diebus præfatis ecclesias frequenter, diuinis officiis deuote intendãt ab omni illicito, & seruili opere abstineant, mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & iudiciorũ strepitus conquiescant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit; præter diuinam vltionem, & amissionẽ

c 1 et fi. de ferijs.

anima-

animalium, quibus ad vecturam vtitur, etiam graues pœnas incurret arbitrio nostro, seu Vicarii nostri in Vrbe. In aliis autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magistratuum, ita vt præuentioni locus sit. Quibus omnibus districte præcipimus, vt hæc diligenter obseruari procurent; illas etiam festiuitates, quæ iuxta consuetudinem locorum solenniter celebrari consueuerunt, iuxta laudabilem cõsuetudinem debita cum reuerentia obseruari faciant, sub pœnis arbitrio ipsorum imponendis, & moderandis.

Congregatio Concilii censuit licere diebus festis dare operam rebus ad victum necessariis, ac tempore perituris, præsertim tempore vindemiarum, & messium, ac recollectionis fructuũ, vel vbi necessitas vrgeat, aut suadeat pietas. Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de feriis, & dicta per Sylue. in uerbo Dominica. quæst. 7. Neapoli vero contra inobedientes, & non obseruantes diem festum exigũtur tantum tres Caroleni pro pęna cum restitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur piis vsibus, & si fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An & quando non obstante consuetudine Nundinæ solennes, & priuatæ possint prohiberi per Episcopos diebus festiuis tam de iure communi, quam ex decreto Sacræ Congregationis Concilii, adde S. Stephanum Gratianum in decisi. 11. Rotæ Marchiæ, Romæ impress. ubi num. 17. refert, quod quo ad nundinas priuatas Sacra Congregatio resoluit declarando licuisse Archiepiscopo Neap. prohibere nundinas, siue mercatus, quæ de consuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in festiuitatibus S. Mariæ Annunciatæ, & Spiritus Sancti, cum a præfato decreto facto per Archiepiscopum fuisset habitus recursus ad d. Sacram Congregationem per Præpositos, seu Magistros dictarum Ecclesiarum. *Dies festus.*

Quo uero ad nundinas publicas adest infrascriptum eiusdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occasione nundinarum, quæ in ciuitate Racanaten. consueuerunt fieri ex indultis, & auctoritate SS. Pontificum ab eodem Gratiano ibid. num. 10. relatum, cuius tenor talis est. *Præceptum de Dominicis, & festiuis diebus sanctificandis, & obseruandis sub prætexto mercatuum nundinarum & feriarum nullatenus esse violandum ceterum his diebus licere Agasonibus, ac aliis iumentorum vectoribus, seu mercium conductoribus baiulis, & aliis huiusmodi seruientibus, ac ministris sarcinas, & onera nundinarum causa exonerare, & deponere inceptumque iter Missa tamen prius audita, transeundo prosequi, & continuare: Non autem debere sarcinas componere, & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus aut aliis ciuibus, & viatoribus iis diebus etiam clausis apothecis merces vendere, emere, aut asportare licere, nisi tantum ad victum necessaria aut alia minuscula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata pro transeuntium hospitum, aduenarum, & exterorum vrgenti & præsentanea necessitate & opportunitate. In quo partes erunt Episcopi propositis dictis, prouidere, vt in primis hi festi dies debita obseruatione colantur simulque populorum, eo confluentium necessitatibus, quantum sine diuina offensione fieri potest consulatus. Quo ad iudicia autem, quæ Dominicis, & festis diebus silere debent, id obseruari poterit, quod iure communi permittitur in quibusdam vrgentibus casibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; In quibus, & aliis iurisdictionem consulum nũdinis præpositorum cõcernentibus constitutiones,* *Decretũ Sacræ Cõgregationis.*

&

& Summorum Pontificum, si quæ habent priuilegia, & allegatum Breue fel. rec. Pij V seruanda esse statuit.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST dispositionem Bonifacij Papæ VIII. de qua in cap. vni. de cleri. non resid. lib. 6. vbi quotidianarum distributionũ materiæ sedes residet, fuerunt aliqua per sacrosan. Conc. Trid. circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & a quibus recipiendas, sancita, sess. 21 & sess. de refor. c. 3. ac sess. 24. de ref. c. 12. §. Distributiones vero, & c. 15. De Canonicis celebrantibus Missam priuatim tempore horarum, item & de associantibus suum Episcopum extra Ecclesiam, an debeant distributiones habere, quid Sacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in cõm. ad 8. reg. Cancel. nu. 181 & 183. vt sequitur. Qui tempore, quo cantatur vna Hora in choro, Missam celebrat in eadem Ecclesia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuisse illi Horæ, nec illius distributiones accipere potest; Si vero iussus fuerit a Superiore, vt celebraret, tũc recipere, Superior tamen debet cauere a tali missione. Quod secundum declarauit sic, Nõ possunt Canonici, videlicet duo, aut plures associantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Missam non in Cathedrali, sed in alia Ecclesia ciuitatis participes fieri distributionum quotidianarum, quę non nisi præsentibus, & interuenientibus dantur.

Carcerato, et absoluto ã debeantur distributiones.

De Canonico iniuste ob alicuius criminis suspicionem in carcerem coniecto, veram, iurique consonam, & ab omni quæstione liberam ponimus conclusionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ distributiones, quas lucratus fuisset, si captus non fuisset, & vna cum alijs Canonicis diuinis Officijs interfuisset. Cui conclusioni in specie se subscripserunt Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in præd. cap. vnico, num. 22. vbi etiam Gemin. sub num. 5. Didac. Couar. lib. 2. variar. resol. cap. 13 sub num. 8. vers. Vndecimo ex his colligitur, & cet. Franc. Monald. consil. 27. num. 6 & nouissime Alex. Mon. in tract. de distrib. quotid. par. 2. quæst. 5. num. 8. Quam conclusionem ampliamus, & primo, vt si fuerit absolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ distributiones quotidianæ, verum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum interessentibus diuinis assignantur. Nauar. in consil. 10. de cler. nõ resid. in nou. Ampliamus secũdo, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuersarijs defunctorum largiuntur, & mortuaria, seu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter interessentes officio funeris, ista enim comprehendi appellatione quotidianarum distributionum docet Lap. & ad eum Mandos. in addit. lit. b. allegat. 42. & inter se æquiparari communiter adnotant Scribentes, in d. cap. vnico, in fine. Hinc si Capitulum inuitaretur ad funus, Canonici, qui personaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis consuetudo contrarium disponeret, exciperetur vero casus ille, de quo agimus, sicut & alij excepti, in d. cap. vnico, vbi Gemin. in fin. Tertio loco ampliamus procedere etiam, si tam grandia criminis indicia præcessissent, vt sufficiẽtia Iudici visa sint, nedum ad capiendum, sed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per sententiam a crimine ei obiecto absolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis nostris pro Præposito cuiusdam Ecclesiæ Cathedralis, contraria diluendo, respondit Nauar. consil. 9 de cler. non resid. in antiq. & consil. 11. in nou. Denique & quarto eandem conclusionem ampliari posse arbitramur, etiã si in primo iudi-

cio

cio prolata fuerit condemnatoria sententia, quæ per legitimam appellationem interpositam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius sententiam subsecutam Canonicus inquisitus, seu accusatus, fuerit absolutus, & ad pristinum statum, & famam restitutus, quia appellatio suspendit pronunciatum quatenus respicit futurum, & quatenus respicit præsens extinguit, l. 1. cum sibi concord. ff. ad Turpil. Bald in l. tale pactum. §. qui prouocauit, ff. de pact. & qui appellauit, non dicitur cōdemnatus, l. 2 §. fi. ff. de pœnis. Illam vero limitamus non habere locum quando huiusmodi Canonicus ante carcerationem non consueuerat alias in choro frequens esse, & corporaliter inseruire, per ea, quæ generaliter in alijs causis iustis in iure expressis excusantibus ab omissione quotidianarum distributionum determinant Doctores in hac materia.

Item sciendum est, extare Rotæ decisionem sub die 4. Iunij 1593 & vnanimiter resolutum, quod quando pensio est imposita Auctoritate Apostolica super fructibus, & distributionibus alicuius Canonicatus, seu alterius beneficij, & propter absentiam, vel obitum Canonici, seu beneficiati, Capitulum iure accrescendi recipiat omnes fructus, vel distributiones, quod tali casu Capitulum sine difficultate tenebitur ad soluendum pensionem pensionario, nec aliquo modo se valebit excusare, quamuis dicat, quod nunquam soluerit. De qua decisione attestatur rationem assignans D. Gonzalez in præcit. comment. glos. 5. §. 5. nu. 44. & si in contrariam opinionem inclinauerint. Nauar. in cons. 49. de præb. in antiq. & in cons. 1. & 3. sub tit. de solut. in non. Io. Guuer lib. 1. can. q. cap. 1. num. 109. & infra, ac Alex. Mon. in præf. tract. p. 3. q. 8. nu. 17 & seq.

DIVINVM MOFFICIVM.

QVONIAM plerumque contigit fieri Officium Sanctorum, qui non sunt descripti in Breuiario Romano, ideo operæpretium duximus hoc loco recensere declarationes quasdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII. incipien. Pastoralis officij, & infra. *Greg. 13.*

Ad omnem scrupulum dimouendum motu proprio, & ex certa scientia nostra ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hæc quę sequuntur declaranda duximus, & concedenda. In primis illud nobis declarandum se offert, ex quo magna oriri poterat confusio, cum enim prædecessor prædictus indistincte concesserit, vt Ecclesiæ Hispaniæ possint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ, illique plures sint numero, ex hoc sequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur; & ordo Breuiarij fere subuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædecessoris prædicti mentem sano modo interpretantes, declaramus vnamquamque Hispaniæ Ecclesiam eorū tantū Sanctorum, qui in Breuiario non sunt descripti officia propria celebrare posse, qui vel illius Diœcesis sunt naturales, vel eius Ecclesiæ, seu Diœcesis sunt Patroni, vel eorum corpora, seu notabiles reliquiæ in ea Ecclesia, seu Diœcesi requiescunt. De alijs vero Sanctis, etiam si sint naturales, vel patroni alterius Diœcesis, etiam si illorum corpora, vel notabiles reliquiæ in aliqua Ecclesia alterius Diœcesis requiescant, non celebretur officium proprium, sed seruetur ordo Breuiarij Romani, & quo die celebrabitur festiuitas Patroni vnius Diœcesis religiones omnes teneantur eodem die in suis Ecclesiis intra limites illius Diœcesis existentibus eandem *Congruit tit. de celeb. Miss. & de offi.*

dem festiuitatem celebrare, & in hoc cum Ecclesia Matrice se conforment, &c.

Itē concedimus, quod quælibet Ecclesia, & Monasterium Hispaniç habens aliquas reliquias insignes, puta caput, brachium, vel crus alicuius Sancti, etiam alienigenæ non existentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio possit illius festiuitatem celebrare, & officium duplex facere, & de alio Sancto eodem die occurrenti si fuerit simplex, fiat commemoratio: Si vero fuerit duplex, vel semiduplex transferatur in primam diem simili festo non impeditam, &c.

Cum vero in Ecclesiis, & Religionibus Hispaniæ vigeat consuetudo, quod diebus Paschalibus, & festiuitatibus maioribus celebret Missam conuentualem Antistes, vel alia persona principalis, & regula Missalis ordinet, quod omnibus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Missam conuentualem exeat ante celebrationem Missæ cum pluuiali, vel cappa, & cum ministris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Asperges, & ad aspergendam aquam benedictam populo concedimus, quod Antistes, seu alia persona principalis, celebrans Missam conuentualem præmissa facere non teneatur, sed illa facere possit quilibet alius simplex Sacerdos eius loco, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, sed albam, & stolam, vel superpellicium, & stolam, nec procedat associatus cum ministris, sed solum cum Acolythis, &c. Datum Romæ &c. die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impressum in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Ecclesiæ.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EA quæ a prædecessoribus nostris Roman. Pontific. suadentibus legitimis causis emanarunt libenter approbationis, & innouationis munimine solidamus. Vt eo firmius illibata perdurent quo sæpius fuerint Apost. auctoritate munita illaque de nouo statuimus, & ampliamus prout rationabiles causæ persuadent, & hoc in domino conspicimus salubriter expedire. DVDVM siquidem a fe. re. Clemente Papa VII. prædecessore nostro emanarunt literæ in quibus nōnullæ aliæ inferuntur tenorum subsequentium. Clemens Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Consueuit Roman. Pontifex ex Apostolicæ Sedis prouidentia ad reprimendum nepharios conatus peruersorum contra canonicas sanctiones, & mandata apostolica in suarum, & aliarum animarum periculum, ac dictæ sedis contemptum temere tendentium gesta prædecessorum quandoq; innouare, ac innouata confirmare, & apostolico muniminе roborare prout in Domino conspicit salubriter expedire. Sane dudum fe. re. Iulius Papa II. prædecessor noster Motu proprio Duellorum, & gladiatorum vsum per suas literas damnauit, & improbauit, ac in terris Sanctæ Rom. Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectis per quoscunque quauis auctoritate, & potestate, ac nobilitate fulgentes sub excōicationis latæ sententiæ pœna, ex quacunque causa etiā, a legibus permissa fieri omnino prohibuit. Quas quidem literas postmodum piæ memoriæ Leo Papa. x. prædecessor noster, & secūdum carnem frater patrue-

lis

lis pro illarum maiori robore per suas literas cum literarum Iulii prædecessoris huiusmodi de verbo ad verbum insertione innouauit prout in eisdem literis quas præsentibus de verbo ad verbum inseri fecimus plenius continetur. Nos igitur cupientes literas prædictas pro Christi fidelium animarum, & corporum salute, ac tranquillitate inuiolabiliter obseruari. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine literas prædecessoris huiusmodi auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Decernentes illas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis plenum firmitatis robur obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari, & per executores in illis deputatos aduersus contrafacientes ad executionem pœnarum procedi debere. Non obstante constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in dictis eorum literis voluerunt non obstare ceterisque contrariis quibuscunque. Tenor vero literarum prædictarum sequitur, & est talis. Leo Episcopus seruus seruorum Dei Ad perpetuam Rei memoriam. Quam Deo & hominibus abominabiles viri pugnantes in duello existant, & omnium in ore versatur, & diuina humanaque iura detestantur, nec immerito cum non solum corporum, sed etiam corũ animarũ pro quib. Saluator noster Iesus Christus Dei filius mortẽ subiit tẽporalem graue detrimentum afferre noscantur. Ad reprimendum igitur talium nepharios ausus plurimum conferre censentes eos qui huiusmodi scelus detestabile quidem, & canonica ciuilique lege prohibitum patrare non expauescunt grauiter fore puniendos, ac ea quæ ad compescendum similes vetitos conatus a Roman. Pontificibus prædecessoribus nostris statuta fuerunt vt eo firmius obseruentur quo sępius fuerint auctoritate Apostolica communita approbamus, & nouo munimine roboramus, & si qua ad perterrendum animos audaces meliora sint his addicimus prout in domino conspicimus salubriter expedire. Dudum siquidem a fe. re. Iulio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis videlicet. Iulius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam Rei memoriam. Regis pacifici qui regat in Cælis licet insufficientibus meritis vices gerentes in terris cunctorum fidelium statui prout ex susceptæ seruitutis tenemur officio indefessa solertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes ad ea per quæ vbique præsertim in terris Roman. Ecclesiæ sponsæ nostræ subiectis inter fideles eosdem cædes rixæ & contentiones cessent scandalorum tollantur fomenta pax & concordia vigeant prosperisque eorum successibus consulatur opportunæ prouisionis operam impendimus, prout in domino conspicimus salubriter expedire sane non sine maxima animi nostri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prædictorum inimico humani generis instigante, & aliquibus causis occurrentibus, & plerumque in minimis, & inhonestis, ac leuibus verbis ad contumelias contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alterius sanguine satietur ad temporales Principes, & dominos maxime Ciuitatum, Terrarum, & locorum sedi Apostolicæ subiectorum confugiunt vt eis locum tutum siue campum ad Duellum seu pugnandum assignent, & quamuis principes, & domini præfati Duellum siue pugnam eis dissuadere, & prohibere deberent tamen plerumque locum aut campum tutum huiusmodi assignant maliuolumque altercantium propositum ad executionem augent, magisque vni quam alteri fauent ex quo hominum mortes repentinæ, & nisi diuina gratia præ-

ueniantur animarum perditiones mutilationes, & vulnera inter eos astantesque pugnantium amicos odia, & altercationes & ex vno inconuenienti plura oriuntur in ipsorum fidelium animarum, & corporum periculum quisquehumani præfati iacturam perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos igitur qui fidelium prædictorum tranquillitatem & pacem sinceris desiderijs exoptamus saluberrimis Christianæ Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non esse præmoniti Saluatorisque domini nostri Iesu Christi qui Petro Apostolorum principi, vt gladium mitteret in vaginam mandauit præceptis edocti attendentes hominem homini inter quem cognationem quandam natura constituit insidiari nephas & gladiatoria munera & pugnationes huiusmodi vulgares a Religionis nostræ pietate damnari euentaque spectacula a sacris canonibus, & Imperialibus legibus inhibita & improbata sicque pugnantes infamia notari, & diuersis pœnis puniri & cum omni tempore potissimum tamen in otio ciuili & domestica quiete publica detestanda esse Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione & ex certa scientia hac in perpetuum valitura constitutione Duellorum, & Gladiatorum huiusmodi vsum damnamus & improbamus & in terris Roman. Ecclesiæ mediate vel immediate subiectis per quoscunque quauis auctoritate & potestate ac nobilitate fulgentes sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ex quacunque causa etiam a legibus permissa fieri omnino prohibemus dictosque pugiles taliter pugnantes vbique impune capi posse & puniri homicidio, vel vulnere iuxta iuris communis dispositionem nulla eis consuetudine suffragante statuimus corpora in Duello in terris ecclesiæ mediate, vel immediate subiectis de facto morientium in sacro sepeliri prohibentes sub simili excommunicationis pęna & interdicti ecclesiastici omnibus & singulis vtriusque sexus Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & alijs temporalibus Dominis, Vicarij communitatibus, & vniuersitatibus, Ciuitatum, Terrarum, & locorum præfatæ Roman. Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum mandantes ne de cetero perpetuis futuris temporibus aliquibus cuiuscunque dignitatis, & nobilitatis fuerint & ex quacunque causa etiam a legibus non improbata locum seu Campum liberum ad Duellum seu alias ad pugnandum tutum aut alias quomodolibet assignent concedant seu tradant aut assignari concedi seu tradi faciant, vel permitant sub excommunicationis latæ sententiæ & quatuor millium ducatorum Cameræ Apostolicæ applicandorum pæna pro qualibet vice incurrenda, & si huiusmodi constitutionis violatores vltra dictam primam vicem fuerint vltra dictas pœnas feudo seu Vicariatu quem a dicta Roman. Ecclesia obtinuerint priuatos fore apostolica authoritate tenore præsentium præcipimus, & mandamus atque decernimus non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus priuilegijs indultis, & concessionibus quauis authoritate editis, & quibusuis concessis ceterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod præsentes literæ nostræ postquam in valuis Basilicæ principis Apostolorum, & in Campo Floræ in vrbe affixæ fuerint omnes & singulos Ciues Roman. & alios in Vrbe commorantes effluxis quindecim diebus alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos Vicarios Communita-

munitates, & vniuersitates præfatas Ciuitatum, Terrarum, & locorum sedi præfatæ mediate vel immediate subditorum decurso mense arceteur, & contrafacientes pænas præfatas incurrant in omnibus, & per omnia perinde ac si eis in omnibus, & singulis contrafacientibus personaliter, & particulariter intimatæ fuissent, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ damnationis, improbationis, prohibitionis, statuti, præceptionis, mandati, & voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eis se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis dominicæ Millesimo Quingentesimo octauo sexto Kl. Martii pontificatus nostri anno sexto. Cum autem sicut accepimus in eisdem literis contenta ab aliquo tempore citra non fuerint obseruata, & ex eo quam plurimi Barones, Domini temporales, & alii præsertim eidem Roman. Ecclesiæ subditi ad eo procliuiores ad pugnandum in Duello redditi sint vt passim quotidie singularia huiusmodi certamina vbique committi videantur ac domini temporales præfati, armorumque Duces eos ad id inuitare quin potius irritare non formidentrum, & in eorum Territoriis, & iurisdictionibus tutum pancratium siue Arcam preparent, & alia cruenta spectacula exhibeant, & illis comitiuam prestent. Nos igitur non minus detestabilem Duello pugnantium quam Ducum, Comitum, Marchionum Baronum Domicellorum, & armorum Capitaneorum aliorumque Dominorum temporalium eis ad id auxilium consilium, & fauorem præstantium nequitiam ac improbam eorum conscientiam reprobantes qui ad ea visendi conueniunt corporum, & animarum saluti Christi fidelium opportunis remediis indefesso studio prospicere volentes literas Iulio prædecessoris præfati Motu proprio, & ex certa scientia nostra ac animi deliberatione harum serie auctoritate Apostolica approbamus, confirmamus, & innouamus ac præsentis scripti patrocinio communimus adiicientes & eadem auctoritate Apostolica statuentes quod pugnantes ipsi non solum pœnis prædictis subiaceant sed eorum memoria perpetuo damnata sit ac bona præscripta sint, & Cameræ nostræ Apostolicæ confiscata eo ipso Duces quoque, Barones, Comites, Marchiones, Domini temporales, Vicarij, Feudatarii armorum Capitanei, Communitates quoque Ciuitatum Terrarum, & locorum eidem Roman. Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum campum ad pugnandum præstantes, ne quidem pænas prædictas incurant sed ab omni iure quod in locis, & Territoriis suis obtinent ipso facto cadant illudque ad Cameram præfatam deuoluatur, & deuolutum esse censeatur absque ea declaratione desuper facienda, qui vero ad talia cruenta spectacula videnda conuenerint si nobiles quingentorum si mediocris fortunæ centum, si vero ignobiles vigintiquinque ducatorum nec non excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant ac locus ipse ecclesiastico subiaceat interdicto, Et in super omnia, & singula tam per Iulium prædecessorem statuta, & vt præfertur per nos confirmata, & illis adiecta

perpetuæ firmitatis robur obtinere ac inuiolabiliter obseruari debere decernimus. Quocirca venerabili Fratri Raphaeli Episcopo Hostien. Camerario nostro, ac dilectis filiis præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore existentibus, Motu simili mandamus quatenus præsentes literas solenniter prout sibi videbitur publicari ipsaque ac omnia, & singula in eis contenta inuiolabiliter obseruari faciant contrafacientes vero prædictas censuras & pœnas damnabiliter incurrisse declarent ac summatie, & eorum Camerali more exequantur, & irremisibiliter exigant conuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis super quibus amplam eisdem concedimus facultatem, & potestatem non obstan. omnibus supradictis aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, innouationis, commonitionis; adiectionis, statuti, decreti, mandati, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo decimo nono decimo kl. Augusti Pont. nostri anno septimo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, communitionis, & decreti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo vigesimo quarto Id. Febr. pont. nostri anno secundo. Cum autem sicut nobis innotuit quamplurimi Duces, Comites, Marchiones, Domicelli, Barones, & alii in temporalibus Domini, Vicarii, Communitates, & vniuersitates Ciuitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum nonnullique alii singularia certamina exoptantes, & alii etiam vt præfertur subditi illa uidere cupientes suorum status salutis & honoris immemores literis prædictorum huiusmodi contrauenire, & censuras, ac pœnas illis contentas paruipendere non vereantur in animarum suarum perniciem, & diuinæ Maiestatis offensam ac Reipublicæ læsionem. Nos quorum est, sceleratorum insolentiis quibus aduersus Deum, & proximum ac dictæ sedis authoritatem veluti Catholicæ professionis inimici seruiunt salubriter reprimendis ne ipsorum inualescat præsumptio, & peruersitas extollatur intendere, & ne literæ prædictæ quæ prouida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanarunt contemptibiles reddantur, sed illarum transgressores debita animaduersione puniantur prouidere volentes. Motu proprio non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam.

Sed de nostra mera deliberatione & ex certa scientia singulas Iulij, Leonis & Clementis prædecessorum prædictorum literas cum statutorum ordinationum, additionum, decretorum, declarationum, confiscationum, incorporationis, applicationis, voluntatum, & mandatorum, ac omnibus & singulis aliis in eis respectiue contentis clausulis auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, & perpetuo firmitatis robore subsistere, & singulos quos literæ ipsæ concernunt, & concernent, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, damnationis, criminis læsæ Maiestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & priuationis Statuum, & Dominiorum, ac Feudorum, & Vicariatuum, ac aliorum bonorum suorum ac depositionis illorum, nec non inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac interdicti, ac aliis censuris, & pœnis ecclesiasticis, & temporalibus, alijsque in eiusdem literis contentis quas contrauenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, ac vltra pœnas prædictas Carceribus mancipari, & detineri, & pœnis prædictis irremissibiliter puniri debeant perpetuo obseruari; & per Executores in dictis literis deputatos aduersus eosdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernimus, illasque tam ad pugiles taliter pugnantes quam eos ad id tentantes, & prouocantes aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis astantes, & interessentes, ac certantes comitantes, & comitiuam præstantes, nec non consulentes, ac adhærentes, & fautores, nec non chartas certaminis seu Duelli subscribentes, vel affigentes, aut publicantes, etiam si prædictæ seu cuiuscunque alterius dignitatis, nobilitatis, status, gradus, & ordinis, tam ecclesiasticæ quam mundanæ, existant etiam ad hoc, vt ipsi vltra pœnas prædictas excommunicationis maioris latæ sententiæ pœnam a qua non nisi a nobis seu Roman. Pont. pro tempore existente absolui possint eo ipso incurrant, & si ecclesiastici fuerint etiam omnibus, & singulis ecclesiis, Monasterijs, dignitatibus, & aliis beneficijs ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus, & ad quæuis eis competit eo ipso priuati, & ad illa, ac alia in posterum obtinenda inhabiles existant, nec non illa, anquam per priuationem huiusmodi vacantia ab alijs impetrari possint extendimus, & ampliamus, & nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per Iulium, Leonem, & Clementem prædecessores præfatos statuta, & ordinata inhibita, decreta, & mandata fuerunt in omnibus, & per omnia, de nouo statuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus, & mandamus, ac omnes concessiones Duellorum huiusmodi, & facultates desuper prædictis, seu alijs quibusuis per ipsos per quoscunque Roman. Pont. prædecessores nostros sub quibusuis formis, & verborum expressionibus forsan concessas, approbatas, innouatas harum serie reuocamus, cassamus, & annullamus. Et insuper cupientes illa, & tam detestabilem pugnantium, & aliorum loca ad pugnandum, ac alias in præmissis fauorem præstantium, & denique tanti sceleris fautorum nequitiam non solum in terris, & locis eidem Roman. Ecclesiæ, vt præfertur, subiectis sed alias vbilibet penitus reprimi & aboleri ac singulorum Christi fidelium animarum periculis obuiare per viscera domini nostri Iesu Christi rogamus, & obtestamur vniuersos & singulos totius orbis Imperatorem, Reges, Duces etiam armorũ, Marchiones, Barones, ceterosque principes Christianos nec non dominia potentatus, communitates ciuitatum, ac in temporalibus dominos ac etiam militum tam equestrium, quam pedestrium Capitaneos & præfectos etiam temporali ditioni ipsius Roman. Ecclesiæ non subditos cuiuscunque status, gra-

dus ordinis, conditionis, nobilitatis, ac præeminentiæ fuerint, ut diuini nominis intuitu, & pro sua in nos & hanc sanctam Sedem Apostolicam deuotione, & reuerentia, nec non fidei cultus & conseruatione ac animarum eorum qui huiusmodi Duella diabolica fraude decepti perquirunt salute dicta Duella seu alia singularia certamina in suis Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Baronijs, Dominijs, Terris, & locis nullatenus fieri permittãt, immo ne fiant expresse prohibeãt & dissuadeant districtius præcipientes eis ne vllo vnquam tempore huiusmodi Duella, seu certamina quouis prætextu seu quauis occasione vel causa admittere aut aliquos ad id irritare seu prouocare, vel illis interesse, aut vt fiãt pati seu permittere audeant, vel præsumant, alioquin eos ac etiam extra terras, & loca ditioni Ecclesiæ huiusmodi non subiecta Duella, seu singularia certamina huiusmodi aut diffidationes desuper facientes, & ad id irritantes seu prouocantes & auxiliũ consilium vel fauorem dantes ac illis astantes & interessentes & similiter chartas desuper subscribentes aut publicantes seu de illis se intromittentes eorumq; ac ipsorum singulos ab Imperatore, & Regibus, inferiores maioris excõicationis & vltra eam si ecclesiastici fuerint priuationis & inhabilitatis pęnis prædictis subiacere, illasque incurrere & ab eis præterquam a nobis seu dicto Roman. Pontifice pro tempore existente vt præfertur absolui aut aduersus illas restitui seu rehabilitari non posse neque debere decernimus, & declaramus. Non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quę dicti prędecessores in singulis eorum literis prędictis voluerunt non obstare ceterisque cõtrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę approbationis, innouationis, extensionis ampliationis, statuti, ordinationis, inhibitionis, mandati, præcepti reuocationis, cassationis, annullationis, rogationis, attestationis decretorum & declarationum infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo, Idibus Nouembris. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Cæ. Glorierius.

Barengus.

Fed. Cardinalis Cæsius.

Gregorii xiij. Constitutio Romæ publicata die 24. Decemb. 1582. fol. 1319. in Bullario extenditur, & ampliatur decretum Conc. Trid. sess. 25. c. 19. de refor. generali, vt in dic. Const. incip. Ad tollendum & infra.

Auctoritate Apostolica statuimus omnes illos, qui ex condicto statuto tempore & in loco cõuento monomachiam commiserint, etiam si nulli patrini socii ve ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nulleue prouocatoriæ literæ, aut denunciationis chartulæ præcesserint censuris, & pęnis omnibus a d. Cõcilio propositis teneri perinde ac si publico, & consueto abusu singulare certamẽ iniuissent: Volentes etiam locorum dominos, si certamen ex condicto huiusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint omnesque illud fieri mãdantes, instigantes, auxiliũ, cõsilium, vel fauorẽ dantes, equos, arma, pecuniã com-

commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectatores, vel socios quouis modo sese præbentes eisdem censuris, & pœnis subiacere, etiam si illi qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnā non commiserint, si per ipsos non steterit, quo minus illa committatur: non obstantibus &c.

Nouissime autem adest Sanctissimi Domini Nostri, Clementis viij. Confirmatio, declaratio, & extensio Constitutionum Apostolicarum, & decreti Concilij Tridentini, contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Nec non contra mittentes, scribentes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut scripta, quæ dicuntur manifesta, eorūque fautores, & complices. Romæ publicata die 2. Sept. 1592. tenoris seq.

Illius vices, licet immerito, gerentes, qui, vt animas suorum fidelium a peccato, & diaboli laqueis liberaret, e cælo descendens, humana carne assumpta, ne proprio quidem suo prætiosissimo sanguini pepercit, sed se ipsum in Ara crucis immaculatam hostiam æterno Patri offerre voluit, in hanc præcipue curam summo studio incumbimus, vt easdem animas inæstimabili pretio redemptas, aduersus Sathanæ fraudes, quantum in nobis est illæsas præseruemus; præsertim vero totis viribus nobis a Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina Maiestas grauius offenditur, quæque; eodem fabricante humani generis hoste inuenta, atque introducta sunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam simul interitus, ac pernicies sequatur. Recte, si quidem & salubriter fel. rec. Pius Papa iiij. prædecessor noster post alios complures suos, nostrosque prædecessores, qui detestandum, diuina, naturalique lege, ac sacris canonibus damnatum duellorum abusum suis etiam Constitutionibus seuere prohibuerant, grauesque pœnas contra quoscunque temporali ditionis S. R. E. mediate, vel immediate subiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiens non solum in terris prædictis, sed alias vbilibet, animarum periculi obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in suis dominiis id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni ecclesiasticæ subiecta, huiusmodi duella, seu singularia certamina, aut diffidationes desuper facientes, ac ad inuitantes, prouocantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, illisque astantes, & interessentes, nec non chartas desuper subscribentes, aut publicantes, seu de illis se intromittentes, singulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, ac si (ecclesiastici fuerint) vltra eam, etiam priuationis omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinēda, pœnis subiacere, easque incurrere voluit, a quibus non nisi a Rom. Pont. absolui possint. Sed & postmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminādum, penitus ex Christiano orbe hoc malum statuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, & dominio Ciuitatis, Castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab ecclesia obtinent, priuati intelligantur, & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ, iuxta sacros canones, puniri debeant: Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto, dede-

T 4 runt,

& Summorum Pontificum, si qua habent priuilegia, & allegatum Breue fel rec. Pij V seruanda esse statuit.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE.

POST dispositionem Bonifacij Papæ VIII. de qua in cap. vni. de cleri. non resid. lib. 6. vbi quotidianarum distributionū materiæ sedes residet, fuerunt aliqua per sacrosan. Conc. Trid. circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & a quibus recipiendas, sancita, sess 21 & sess. de refor. c. 3. ac sess. 24. de ref. c. 12. §. Distributiones vero, & c. 15. De Canonicis celebrantibus Missam priuatim tempore horarum, item & de associantibus suum Episcopum extra Ecclesiam, an debeant distributiones habere, quid Sacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in cō m. ad 8. reg. Cancel. nu 181 & 183. vt sequitur. Qui tempore, quo cantatur vna Hora in choro, Missam celebrat in eadem Ecclesia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur inter fuisse illi Horæ, nec illius distributiones accipere potest; Si vero iussus fuerit a Superiore, vt celebraret, tūc recipere, Superior tamen debet cauere a tali missione. Quod secundum declarauit sic, Nō possunt Canonici, videlicet duo, aut plures associantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Missam non in Cathedrali, sed in alia Ecclesia ciuitatis participes fieri distributionum quotidianarum, quę non nisi præsentibus, & inseruientibus dantur.

Carcerato, et absoluto a debeantur distributiones.

De Canonico iniuste ob alicuius criminis suspicionem in carcerem coniecto, veram, utique censonam, & ab omni quæstione liberam ponimus conclusionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ distributiones, quas lucratus fuisset, si captus non fuisset, & vna cum aliis Canonicis diuinis Officijs interfuisset. Cui conclusioni in specie se subscripserunt Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in præd. cap. vnico, num. 22. vbi etiam Gemin. sub num. 5. Didac. Couar. lib. 2. variar. resol. cap. 13 sub num. 8. vers. Vndecimo ex his colligitur, & cet. Franc. Monal. consil. 27. num. 6 & nouissime Alex. Mon. in tract. de distrib. quotid. par. 2. quæst. 5. num. 8. Quam conclusionem ampliamus, & primo, vt si fuerit absolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ distributiones quotidianæ, verum etiam, & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum interessentibus diuinis assignantur. Nauar. in consi. 10. de cler. nō resid. in nou. Ampliamus secūdo, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuersariis defunctorum largiuntur, & mortuaria, seu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter interessentes officio funeris, ista enim comprehendi appellatione quotidianarum distributionum docet Lap. & ad eum Mandos. in addit. lib. b. allegat. 42. & inter se æquiparari communiter adnotant Scribentes, in d. cap. vnico, in fine. Hinc si Capitulum inuitaretur ad funus, Canonici, qui personaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis consuetudo contrarium disponeret, exciperetur vero casus iste, de quo agimus, sicut & alij excepti, in d. cap. vnico, vbi Gemin. in fin. Tertio loco ampliamus procedere etiam, si tam grandia criminis indicia præcessissent, vt sufficientia Iudici visa sint, nedum ad capiendum, sed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per sententiam a crimine ei obiecto absolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis nostris pro Præposito cuiusdam Ecclesiæ Cathedralis, contraria diluendo, respondit Nauar. consil. 9 de cler. non resid. in antiq. & consil. 11. in nou. Denique & quarto eandem conclusionem ampliari posse arbitramur, etiā si in primo iudi-

cio

cio prolata fuerit condemnatoria sententia, quæ per legitimam appellationem interpositam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius sententiam subsecutam Canonicus inquisitus, seu accusatus, fuerit absolutus, & ad pristinum statum, & famam restitutus, quia appellatio suspendit pronunciatum quatenus respicit futurum, & quatenus respicit præsens extinguit, l. 1. cum sibi concord. ff. ad Turpil. Bald in l. tale pactum. §. qui prouocauit, ff. de pact. & qui appellauit, non dicitur cōdemnatus, l. 2 §. fi. ff. de pœnis. Illam vero limitamus non habere locum quando huiusmodi Canonicus ante carcerationem non consueuerat alias in choro frequens esse, & corporaliter inseruire, per ea, quæ generaliter in alijs causis iustis in iure expressis excusantibus ab omissione quotidianarum distributionum determinant Doctores in hac materia.

Item sciendum est, extare Rotæ decisionem sub die 4. Iunij 1593 & vnanimiter resolutum, quod quando pensio est imposita Auctoritate Apostolica super fructibus, & distributionibus alicuius Canonicatus, seu alterius beneficij, & propter absentiam, vel obitum Canonici, seu beneficiati, Capitulum iure accrescendi recipiat omnes fructus, vel distributiones, quod tali casu Capitulum sine difficultate tenebitur ad soluendum pensionem pensionario, nec aliquo modo se valebit excusare, quamuis dicat, quod nunquam soluerit. De qua decisione attestatur rationem assignans D. Gonzalez in præcit. comment. glos. 5. §. 5. nu. 44. & si in contrariam opinionem inclinauerint. Nauar. in cons. 49. de præb. in antiq. & in cons. 1. & 3. sub tit. de solut. in nou. Io. Gutier lib. 1. can. q. cap. 1. num. 109. & infra, ac Alex. Mon. in præf. tract. p. 3. q. 8. nu. 17 & seq.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerumque contigit fieri Officium Sanctorum, qui non sunt descripti in Breuiario Romano, ideo operæpretium duximus hoc loco recensere declarationes quasdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII. incipien. Pastoralis officij, & infra. *Greg. 13.*

Ad omnem scrupulum dimouendum motu proprio, & ex certa scientia nostra ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hæc quæ sequuntur declaranda duximus, & concedenda. In primis illud nobis declarandum se offert, ex quo magna oriri poterat confusio, cum enim prædecessor prædictus indistincte concesserit, vt Ecclesiæ Hispaniæ possint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ, illique plures sint numero, ex hoc sequebatur vt officium maioris partis feriarum anni omitteretur; & ordo Breuiarij fere subuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædecessoris prædicti mentem sano modo interpretantes, declaramus vnamquamque Hispaniæ Ecclesiam eorū tantū Sanctorum, qui in Breuiario non sunt descripti officia propria celebrare posse, qui vel illius Diœcesis sunt naturales, vel eius Ecclesiæ, seu Diœcesis sunt Patroni, vel eorum corpora, seu notabiles reliquiæ in ea Ecclesia, seu Diœcesi requiescunt. De alijs vero Sanctis, etiam si sint naturales, vel patroni alterius Diœcesis, etiam si illorum corpora, vel notabiles reliquiæ in aliqua Ecclesia alterius Diœcesis requiescant, non celebretur officium proprium, sed seruetur ordo Breuiarij Romani, & quo die celebrabitur festiuitas Patroni vnius Diœcesis religiones omnes teneantur eodem die in suis Ecclesiis intra limites illius Diœcesis existentibus eandem *Congrait tit. de celeb. Miss. & de offi.*

dem

dem festiuitatem celebrare, & in hoc cum Ecclesia Matrice se conforment, &c.

Itē concedimus, quod quælibet Ecclesia, & Monasterium Hispaniæ habens aliquas reliquias insignes, puta caput, brachium, vel crus alicuius Sancti, etiam alienigenæ non existentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio possit illius festiuitatem celebrare, & officium duplex facere, & de alio Sancto eodem die occurrenti si fuerit simplex, fiat commemoratio: Si vero fuerit duplex, vel semiduplex transferatur in primam diem simili festo non impeditam, &c.

Cum vero in Ecclesiis, & Religionibus Hispaniæ vigeat consuetudo, quod diebus Paschalibus, & festiuitatibus maioribus celebret Missam conuentualem Antistes, vel alia persona principalis, & regula Missalis ordinet, quod omnibus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Missam conuentualem exeat ante celebrationem Missæ cum pluuiali, vel cappa, & cum ministris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Asperges, & ad aspergendam aquam benedictam populo concedimus, quod Antistes, seu alia persona principalis, celebrans Missam conuentualem præmissa facere non teneatur, sed illa facere possit quilibet alius simplex Sacerdos eius loco, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, sed albam, & stolam, vel superpellicium, & stolam, nec procedat associatus cum ministris, sed solum cum Acolythis, &c. Datum Romæ &c. die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impressum in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Ecclesiæ.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EA quæ a prædecessoribus nostris Roman. Pontific. suadentibus legitimis causis emanarunt libenter approbationis, & innouationis munimine solidamus. Vt eo firmius illibata perdurent quo sæpius fuerint Apost. auctoritate munita illaque de nouo statuimus, & ampliamus prout rationabiles causæ persuadent, & hoc in domino conspicimus salubriter expedire. DVDVM siquidem a fe. re. Clemente Papa VII. prædecessore nostro emanarunt literæ in quibus nōnullæ aliæ inferuntur tenorum subsequentium. Clemens Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Consueuit Roman. Pontifex ex Apostolicæ Sedis prouidentia ad reprimendum nepharios conatus peruersorum contra canonicas sanctiones, & mandata apostolica in suarum, & aliarum animarum periculum, ac dictæ sedis contemptum temere tendentium gesta pia decessorum quandoq; innouare, ac innouata confirmare, & apostolico munimine roborare prout in Domino conspicit salubriter expedire, Sane dudum fe. re. Iulius Papa II. prædecessor noster Motu proprio Duellorum, & gladiatorum vsum per suas literas damnauit, & improbauit, ac in terris Sanctæ Rom. Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectis per quoscunque quauis auctoritate, & potestate, ac nobilitate fulgentes sub excōicationis latæ sententiæ pœna, ex quacunque causa etiā, a legibus permissa fieri omnino prohibuit. Quas quidem literas postmodum piæ memoriæ Leo Papa. x. prędecessor noster, & secūdum carnem frater patruelis

lis pro illarum maiori robore per suas literas cum literarum Iulii prædecessoris huiusmodi de verbo ad verbum insertione innouauit prout in eisdem literis quas præsentibus de verbo ad verbum inseri fecimus plenius continetur. Nos igitur cupientes literas prædictas pro Christi fidelium animarum, & corporum salute, ac tranquillitate inuiolabiliter obseruari. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine literas prædecessoris huiusmodi auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Decernentes illas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis plenum firmitatis robur obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari, & per executores in illis deputatos aduersus contrafacientes ad executionem pœnarum procedi debere. Non obstante constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in dictis eorum literis voluerunt non obstare cæterisque contrariis quibuscunque. Tenor vero literarum prædictarum sequitur, & est talis. Leo Episcopus seruus seruorum Dei Ad perpetuam Rei memoriam. Quam Deo & hominibus abominabiles viri pugnantes in duello existant, & omnium in ore versatur, & diuina humanaque iura detestantur, nec immerito cum non solum corporum, sed etiam corũ animarũ pro quib. Saluator noster Iesus Christus Dei filius mortẽ subiit tẽporalem graue detrimentum afferre noscantur. Ad reprimendum igitur talium nepharios ausus plurimum conferre censentes eos qui huiusmodi sceleris detestabile quidem, & canonica ciuilique lege prohibitum pattare non expauescunt grauiter fore puniendos, ac ea quæ ad compescendum similes ventos conatus a Roman. Pontificibus prædecessoribus nostris statuta fuerunt vt eo firmius obseruentur quo sępius fuerint auctoritate Apostolica communita approbamus, & nouo munimine roboramus, & si qua ad perterrendum animos audaces meliora sint his addicimus prout in domino conspicimus salubriter expedire. Dudum siquidem a fe. re. Iulio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis videlicet. Iulius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam Rei memoriam. Regis pacifici qui regat in Cælis licet insufficientibus meritis vices gerentes in terris cunctorum fidelium statui prout ex susceptæ seruitutis tenemur officio indefessa solertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes ad ea per quæ vbique præsertim in terris Roman. Ecclesiæ sponsæ nostræ subiectis inter fideles eosdem cædes rixæ & contentiones cessent scandalorum tollantur fomenta pax & concordia vigeant prosperisque eorum successibus consulatur opportunæ prouisionis operam impendimus, prout in domino conspicimus salubriter expedire sane non sine maxima animi nostri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prædictorum inimico humani generis instigante, & aliquibus causis occurrentibus, & plerumque in minimis, & inhonestis, ac leuibus verbis ad contumelias contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alterius sanguine satietur ad temporales Principes, & dominos maxime Ciuitatum, Terrarum, & locorum sedi Apostolicæ subiectorum confugiunt vt eis locum tutum siue campum ad Duellum seu pugnandum assignent, & quamuis principes, & domini præfati Duellum siue pugnam eis dissuadere, & prohibere deberent tamen plerumque locum aut campum tutum huiusmodi assignant maliuolumque altercantium propositum ad executionem augent, magisque vni quam alteri fauent ex quo hominum mortes repentinæ, & nisi diuina gratia præ-

 ueniantur

ueniantur animarum perditiones mutilationes, & vulnera inter eos astantesque pugnantium amicos odia, & altercationes & ex vno inconuenienti plura oriuntur in ipsorum fidelium animarum, & corporum periculum quisque humani præfati iacturam perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos igitur qui fidelium prædictorum tranquillitatem & pacem sinceris desiderijs exoptamus saluberrimis Christianæ Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non esse præmoniti Saluatorisque domini nostri Iesu Christi qui Petro Apostolorum principi, vt gladium mitteret in vaginam mandauit præceptis edocti attendentes hominem homini inter quem cognationem quandam natura constituit insidiari nephas & gladiatoria munera & pugnationes huiusmodi vulgares a Religionis nostræ pietate damnari euentaque spectacula a sacris canonibus, & Imperialibus legibus inhibita & improbata sicque pugnantes infamia notari, & diuersis pœnis puniri & cum omni tempore potissimum tamen in otio ciuili & domestica quiete publica detestanda esse Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione & ex certa scientia hac in perpetuum valitura constitutione Duellorum, & Gladiatorum huiusmodi vsum damnamus & improbamus & in terris Roman. Ecclesiæ mediate vel immediate subiectis per quoscunque quauis auctoritate & potestate ac nobilitate fulgentes sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ex quacunque causa etiam a legibus permissa fieri omnino prohibemus dictosque pugiles taliter pugnantes vbique impune capi posse & puniri homicidio, vel vulnere iuxta iuris communis dispositionem nulla eis consuetudine suffragante statuimus corpora in Duello in terris ecclesiæ mediate, vel immediate subiectis de facto morientium in sacro sepeliri prohibentes sub simili excommunicationis pœna & interdicti ecclesiastici omnibus & singulis vtriusque sexus Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & alijs temporalibus Dominis, Vicarij communitatibus, & vniuersitatibus, Ciuitatum, Terrarum, & locorum præfatæ Roman. Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum mandantes ne de cetero perpetuis futuris temporibus aliquibus cuiuscunque dignitatis, & nobilitatis fuerint & ex quacunque causa etiam a legibus non improbata locum seu Campum liberum ad Duellum seu alias ad pugnandum tutum aut alias quomodolibet assignent concedant seu tradant aut assignari concedi seu tradi faciant, vel permitant sub excommunicationis latæ sententiæ & quatuor millium ducatorum Cameræ Apostolicæ applicandorum pœna pro qualibet vice incurrenda, & si huiusmodi constitutionis violatores vltra dictam primam vicem fuerint vltra dictas pœnas feudo seu Vicariatu quem a dicta Roman. Ecclesia obtinuerint priuatos fore apostolica authoritate tenore præsentium præcipimus, & mandamus atque decernimus non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus priuilegijs indultis, & concessionibus quauis authoritate editis, & quibusuis concessis ceterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod præsentes literæ nostræ postquam in valuis Basilicæ principis Apostolorum, & in Campo Floræ in vrbe affixæ fuerint omnes & singulos Ciues Roman. & alios in Vrbe commorantes effluxis quindecim diebus alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos Vicarios Communita-

munitates,& vniuersitates præfatas Ciuitatum,Terrarum,& locorum fedi præfatæ mediate vel immediate subditorum decurso mense attentè, & contrafacientes pænas præfatas incurrant in omnibus, & per omnia perinde ac si eis in omnibus,& singulis contrafacientibus personaliter, & particulariter intimatæ fuissent, Nulli ergo omnino hominum liceat hac paginam nostræ damnationis, improbationis,prohibitionis,statuti,præceptionis,mandati,& voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri,& Pauli Apostolorum eis se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis dominicæ Millesimo Quingentesimo octauo sexto Kl. Martii pontificatus nostri anno sexto. Cum autem sicut accepimus in e. sdem literis contenta ab aliquo tempore citra non fuerint obseruata, & ex eo quam plurimi Barones, Domini temporales, & alii præsertim eidem Roman. Ecclesiæ subditi ad eo procliuiores ad pugnandum in Duello redditi sint vt passim quotidie singularia huiusmodi certamina vbique committi videantur ac domini temporales præfati,armorumque Duces eos ad id inuitare quin potius irritare non formidentcum, & in eorum Territoriis, & iurisdictionibus tutum pancratium siue Arcam preparent, & alia cruenta spectacula exhibeant, & illis comitiuam prestent. Nos igitur non minus detestabilem Duello pugnantium quam Ducum,Comitum, Marchionum Baronum Domicellorum, & armorum Capitaneorum aliorumque Dominorum temporalium eis ad id auxilium consilium, & fauorem præstantium nequitiam ac improbam eorum conscientiam reprobantes qui ad ea visendi conueniunt corporum, & animarum saluti Christi fidelium opportunis remediis indefesso studio prospicere volentes literas Iulio prædecessoris præfati Motu proprio, & ex certa scientia nostra ac animi deliberatione harum serie auctoritate Apostolica approbamus, confirmamus, & innouamus ac præsentis scripti patrocinio communimus adiicientes & eadem auctoritate Apostolica statuentes quod pugnantes ipsi non solum pœnis prædictis subiaceant sed eorum memoria perpetuo damnata sit ac bona præscripta sint, & Cameræ nostræ Apostolicæ confiscata eo ipso Duces quoque, Barones, Comites, Marchiones, Domini temporales, Vicarij, Feudatarii armorum Capitanei, Communitates quoque Ciuitatum Terrarum, & locorum eidem Roman. Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum campum ad pugnandum præstantes, ne quidem pænas prædictas incurant, sed ab omni iure quod in locis, & Territoriis suis obtinent ipso facto cadant, illudque ad Cameram prefatam deuoluatur, & deuolutum esse censeatur absque ea declaratione desuper facienda, qui vero ad talia cruenta spectacula videnda conuenerint si nobiles quingentorum si mediocris fortunæ centum, si vero ignobiles vigintiquinque ducatorum nec non excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant ac locus ipse ecclesiastico subiaceat interdicto, Et insuper omnia, & singula tam per Iulium prædecessorem statuta,& vt præfertur per nos confirmata, & illis adiecta

T 2 per-

perpetuæ firmitatis robur obtinere ac inuiolabiliter obseruari debere decernimus. Quocirca venerabili Fratri Raphaeli Episcopo Hostien. Camerario nostro, ac dilectis filiis præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore existentibus, Motu simili mandamus quatenus præsentes literas solenniter prout sibi videbitur publicari ipsaque ac omnia, & singula in eis contenta inuiolabiliter obseruari faciant contrafacientes vero prædictas censuras & pœnas damnabiliter incurrisse declarent ac summarie, & eorum Camerali more exequantur, & irremisibiliter exigant conuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis super quibus amplam eisdem concedimus facultatem, & potestatem non obstan. omnibus supradictis aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, innouationis, commonitionis, adiectionis, statuti, decreti, mandati, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo decimo nono decimo kl. Augusti Pont. nostri anno septimo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, communitionis, & decreti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo vigesimo quarto Id. Febr. pont. nostri anno secundo. Cum autem sicut nobis innotuit quamplurimi Duces, Comites, Marchiones, Domicelli, Barones, & alii in temporalibus Domini, Vicarii, Communitates, & vniuersitates Ciuitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum nonnullique alii singularia certamina exoptantes, & alii etiam vt præfertur subditi illa uidere cupientes suorum status salutis & honoris immemores literis prædictorum huiusmodi contrauenire, & censuras, ac pœnas illis contentas paruipendere non vereantur in animarum suarum perniciem, & diuinæ Maiestatis offensam ac Reipublicæ læsionem. Nos quorum est, sceleratorum insolentiis quibus aduersus Deum, & proximum ac dictæ sedis authoritatem veluti Catholicæ professionis inimici seruiunt salubriter reprimendis ne ipsorum inualescat præsumptio, & peruersitas extollatur intendere, & ne literæ prædictæ quæ prouida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanarunt contemptibiles reddantur, sed illarum transgressores debita animaduersione puniantur prouidere volentes. Motu proprio non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam.

Sed

Sed de nostra mera deliberatione & ex certa scientia singulas Iulij, Leonis & Clementis prædecessorum prædictorum literas cum statutorum ordinationum, additionum, decretorum, declarationum, confiscationum, incorporationis, applicationis, voluntatum, & mandatorum, ac omnibus & singulis aliis in eis respectiue contentis clausulis auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, & perpetuo firmitatis robore subsistere, & singulos quos literæ ipsæ concernunt, & concernent, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, d[illegible]ationis, criminis læsæ Maiestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & priuationis Statuum, & Dominiorum, ac Feudorum, & Vicariatuum, ac aliorum bonorum suorum ac depositionis illorum, nec non inhabilitatis ad illa, & alia iu posterum obtinenda, ac interdicti, ac aliis censuris, & pœnis ecclesiasticis, & temporalibus, alijsque in eiusdem literis contentis quas contrauenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, ac vltra pœnas prædictas Carceribus mancipari, & detineri, & pœnis prædictis irremissibiliter puniri debeant perpetuo obseruari, & per Executores in dictis literis deputatos aduersus eosdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernimus, illasque tam ad pugiles taliter pugnantes quam eos ad id tentantes, & prouocantes aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis astantes, & interessentes, ac certantes comitantes, & comitiuam præstantes, nec non consulentes, ac adhærentes, & fautores, nec non chartas certaminis seu Duelli subscribentes, vel affigentes, aut publicantes, etiam si prædictæ seu cuiuscunque alterius dignitatis, nobilitatis, status, gradus, & ordinis, tam ecclesiasticæ quam mundanæ, existant etiam ad hoc, vt ipsi vltra pœnas prædictas excommunicationis maioris latæ sententiæ pœnam a qua non nisi a nobis seu Roman. Pont. pro tempore existente absolui possint eo ipso incurrant, & si ecclesiastici fuerint etiam omnibus, & singulis ecclesiis, Monasterijs, dignitatibus, & aliis beneficijs ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus, & ad quæuis eis competit eo ipso priuati, & ad illa, ac alia in posterum obtinenda inhabiles existant, nec non illa, anquam per priuationem huiusmodi vacantia ab alijs impetrari possint extendimus, & ampliamus, & nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per Iulium, Leonem, & Clementem prædecessores præfatos statuta, & ordinata inhibita, decreta, & mandata fuerunt in omnibus, & per omnia, de nouo statuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus, & mandamus, ac omnes concessiones Duellorum huiusmodi, & facultates desuper prædictis, seu alijs quibusuis per sonis per quoscunque Roman. Pont. prædecessores nostros sub quibusuis formis, & verborum expressionibus forsan concessas, approbatas, innouatas harum serie reuocamus, cassamus, & annullamus. Et insuper cupientes illa, & tam detestabilem pugnantium, & aliorum loca ad pugnaudum, ac alias in præmissis fauorem præstantium, & denique tanti sceleris fautorum nequitiam non solum in terris, & locis eidem Roman. Ecclesiæ, vt præfertur, subiectis sed alias vbilibet penitus reprimi & aboleri ac singulorum Christi fidelium animarum periculis obuiare per viscera domini nostri Iesu Christi rogamus, & obtestamur vniuersos & singulos totius orbis Imperatorem, Reges, Duces etiam armorũ, Marchiones, Barones, ceterosque principes Christianos nec non dominia potentatus, communitates ciuitatum, ac in temporalibus dominos ac etiam militum tam equestrium, quam pedestrium Capitaneos & præfectos etiam temporali ditioni ipsius Roman. Ecclesiæ non subditos cuiuscunque status, gra-

commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectatores, vel socios quouis modo sese præbentes eisdem censuris, & pœnis subiacere, etiam si illi qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnã non commiserint, si per ipsos non steterit, quo minus illa committatur: non obstantibus &c.

Nouissime autem adest Sanctissimi Domini Nostris. Clementis viij. Confirmatio, declaratio; & extensio Constitutionum Apostolicarum, & decreti Concilij Tridentini, contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Nec non contra mittentes, scribentes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut scripta, quæ dicuntur manifesta, eorũque fautores, & complices. Romæ publicata die 2. Sept. 1592. tenoris seq.

Illius vices, licet immerito, gerentes, qui, vt animas suorum fidelium a peccato, & diaboli laqueis liberaret, e cælo descendens, humana carne assumpta, ne pro prio quidem suo pretiosissimo sanguini pepercit, sed se ipsum in Ara crucis immaculatam hostiam æterno Patri offerre voluit, in hanc præcipue curam summo studio incumbimus, vt easdem animas inæstimabili pretio redemptas, aduersus Sathanæ fraudes, quantum in nobis est illæsas præseruemus; præsertim vero totis viribus nobis a Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina Maiestas grauius offenditur, quæque; eodem fabricante humani generis hoste inuenta, atque introducta sunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam simul interitus, ac pernicies sequatur. Recte, si quidem & salubriter fel. rec. Pius Papa iiij. prædecessor noster post alios complures suos, nostrosque prædecessores, qui detestandum, diuina, naturalique lege, ac sacris canonibus damnatum duellorum abusum suis etiam Constitutionibus seuere prohibuerant, grauesque pœnas contra quoscunque temporali ditionis S. R. E. mediate, vel immediate subiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiens non solum in terris prædictis, sed alias vbilibet, animarum periculi obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in suis dominiis id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni ecclesiasticæ subiecta, huiusmodi duella, seu singularia certamina, aut diffidationes desuper facientes, ac ad inuitantes, prouocantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, illisque astantes, & interessentes, nec non chartas desuper subscribentes, aut publicantes, seu de illis se intromittentes, singulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, ac si (ecclesiastici fuerint) vltra eam, etiam priuationis omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinẽda, pœnis subiacere, easque incurrere voluit, a quibus non nisi a Rom. Pont. absolui possint. Sed & postmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminãdum, penitus ex Christiano orbe hoc malum statuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, & dominio Ciuitatis, Castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab ecclesia obtinent, priuati intelligantur, & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ, iuxta sacros canones, puniri debeant: Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto, dede-

rint, aut alia quacunque ratione ad id quenquam suaserint nec non spectatores, excommunicationis, & perpetuæ maledictionis vinculo teneantur. Quas pœnas nouissime piæ mem. Gregorius Papa xiij. pariter prædecessor noster extendit aduersus illos etiam omnes, qui non publice, sed priuatim ex condicto, statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commisissent, etiam patrinis, socijsve non vocatis, & loci, securitate non habita, & prouocatorijs literis minime præcedentibus, etiam contra locorũ Dominos, si id (quantum in se fuerit) non prohibuissent, ceterosque supradictos criminis socios, & ex composito spectatores, etiam si pugnam ob aliquod impedimentum non commisissent, si ad locum accessissent pugnaturi, & per eos non stetisset quo minus pugnarent. Verum quia cum magna animi nostri molestia intelleximus adhuc in quibusdam, præsertim transalpinis ac remotis regionibus, & potissimum vbi bella vigent, castrensi quadam, & militari licentia, seu verius audacia perniciosum hoc scelus inter fideles exerceri, quasi fas sit in solo hostili, vbi Christiani nominis, seu Catholicæ fidei hostes tyrannidem exercent, siue hæreses, & schismata impune grassantur, siue inter signa & castra militaria in caput suorum fratrum impios conuertere mucrones, quos multo salubrius contra Christi aduersarios stringi par esset. Nos nefaria diaboli arma salutari ecclesiæ gladio ad continendos in officio fideles nobis præcipue ipsius Domini authoritate traditos retundere, atque a ceruicibus gregis Domini nostri curæ crediti, quantũ (eodem Deo adiutore) eniti possumus, propulsare cupientes prædictas omnes Constitutiones ac Decretum Cõcilij Tridentini cum omnibus & singulis in eis contentis censuris & pœnis, decretis extensionibus, quarum, & quorum omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, & ad verbum insertis, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, confirmamus, & innouamus. Ac insuper auctoritate, & tenore præmissis decernimus, & declaramus easdem Constitutiones ac decretum locum habere vbique gentium & terrarum, inter quascũque personas, etiã armatas, & in castris seu propugnaculis militantes, etiã vbi nostrorum & S. R. E aut Catholicæ fidei hostium furor impune grassatur, vel sit Dominijs per eos occupatis, & detentis. Idem quoq; iuris censendum esse, si publico, & forsan iusto bello indicto miles aliquis cõtra alterum in aduersariorum exercitu militãtem, siue alias in hostium castris, præsidijs, aut terris degentẽ, priuatas simultates atq; inimicitias publicæ causæ intermiscendũ, etiã ducũ permissu ex condicto ad singulare certamen descendat, aut illum prouocet. Nec non ijsdem pœnis, decreto, & constitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initæ sint de dirimẽdo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit, seu sanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinque illatus fuerit, vel si conuenerint, vt non singuli cum singulis, sed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent. Et non solum locorũ Dominos, sed etiã magistratus, præsides, Locum tenentes, aut etiam militũ Duces, & Capitaneos in Castris, vel extra ea, in alieno, vel hostili solo, vel cum militibus exercitus aduersariorum monomachiam in quocumque casu per præsentem, vel alias Cõstitutiones huiusmodi prohibitis permittẽtes: vel quantũ in ipsis est non prohibentes, aut post admissum crimen, veniã, & impunitatẽ concedẽtes. Præterea pari ratione prohibemus oĩa, & singula eius generis scripta manifesta, seu fides vulgo appellata, quę etiã sine expressa prouocatione ad certamẽ tamẽ quasi preparatoria quędã ad chartulas, seu libellos prouocatorios, & ad duella, illorumque veluti radices, aut semina, vt plurimum lacessendi aliquem ad pugnam, & suscitandæ simultatis, atque inimicitiæ materiam, & occasionem præbent.

præbent. Dum scilicet in illis per modum epistolæ, libelli, aut publicæ attestationis, & intimationis, siue per authētica documēta, siue per vnius, pluriumue chirographum, subscriptiones, aut relationes sub prætextu, proprij, vel alieni honoris, & famæ, more militari, atque vt vulgo dicitur cauallaresco tuendi, aut lædendi, siue ad illatæ, propulsatæue contumeliæ, aut iniuriæ probationem, seu tollendam illius suspicionem rei alicuius gestæ ad id pertinentis, vel verborum, aut responsionum series, & ordo, narratur. Vel ex simili abusu hac de causa aliquid tale adeo firmiter asseritur, aut negatur, vt qui contradixerit, is, siue nominatim siue in genere mendacii arguatur, aut mentiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam consuetudine quæritur, declaratur, aut respondetur, qua mente, aut quo sensu quippiam eiusmodi, quod ad superius expressa spectet, gestum dictumue sit. Vel denique offert se quispiam contra certam, vel incertam personam, vel generatim contra quemcunque ad probandum armis, & verificandum etiam initio certamine aliquid ita esse, vel fuisse, vel non fuisse. Nec non quascunque etiam sine scripto factas talium rerum supradicta quoquomodo concernentium, & huiusmodi causas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominū multitudo cōuenire soleat, de nunciationes, narrationes, declarationes, & testificationes. Volētes eos omnes, & singulos, qui suo, vel alieno nomine, ad effectum, de superius dictum est, prædicta, vel his similia, multoque magis ad certandum prouocatoria scripta, libellos, epistolas, earumue exempla dictauerint, composuerint, scripserint, miserint, detulerint, diuulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impresserint, subscripserint, intimauerint, vel etiam verbo denunciauerint, siue attestati. Quiue aliis ad singulare certamen, publice vel occulte ineundum, vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, siue ad huius generis scripta, quæ manifesta, quæque chartulæ prouocatoriæ appellantur, scribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, consilium, operam vel fauorem præstiterint, siue id suaserint, aut mandauerint, quiue in præmissis, vel eorū aliquo se quomodolibet immiscuerint, etiam si neque pugna aliqua, nec certamen aut effectus, nec accessus, aut actus ad pugnam proximus, neque expressa, & aperta prouocatio subsecuta fuerit, neque scriptiones prædictæ, quæ manifestæ dicuntur, in publicum prodierint, aut cuiquam intimatæ extiterint, si per eos non steterit, quominus publicatio, aut denunciatio fieret, Nihilominus censuris, & pœnis omnibus in præsenti, & aliis prædictis Constitutionibus, & Decreto contentis subiacere tam si superius enumeratis, quam si aliis etiam maioribus ecclesiasticis vel mundanis dignitatibus, gradibus, & præeminentiis excellant. Quinimo de nouo etiam per præsentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, excommunicamus, & anathematizamus, maledicimus, & execramur omnes, & quoscunque publice vel priuatim, palam, vel occulte, in quibuscunque locis, modis, & formis, ac casibus sub præsenti nostra, vel aliis prædictis constitutionibus, ac Decreto comprehensis, singulare certamen (quod duellum vulgo dicitur) ex composito ineuntes, nec non id scelus suadentes, aut prouocantes, opem, consilium, vel fauorem præstantes, equos, arma, & commeatus præbentes, aut comitantes, vel circa chartulas, seu libellos, literas, nuncios, aut quæcumque alia scripta huiusmodi quomodo liber peccantes, huiusque delicti socios, de industria spectatores, patrinos, fautores, defensores, quacumque tam superius expressa, quam alia ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, ita vt singulares etiam personæ cuiuslibet communitatis, vniuersitatis, collegii, aut Reip. quæ huius criminis participes quoquo modo fuerint nequaquam excusentur, sed prædictos omnes, eorumque singulos

gulos ipso facto, absque vlla monitione, iudicis decreto, aut ministerio perpetui anathematis, excommunicationis maioris, & maledictionis æternæ mucrone percussos, & damnatos harum serie declaramus, & si in ipso conflictu obierint sepultura ecclesiastica perpetuo priuatos esse volumus: Ipsas vero Ciuitates, Terras, Oppida, vel Castra, & loca, in quorum territoriis id facinus scientibus, & tacite, vel expresse permittētibus, aut tolerātibus Dominis, aut Magistratibus, vel Senatu, aut Populo, admissum fuerit, ecclesiastico supponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excommunicationis absolutionem, ab alio, quam a nobis aut pro tempore existente Romano Pontifice pœnitentia, & satisfactione congrue peracta, nisi in mortis articulo constituti nequeant obtinere, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibusuis personis tam ecclesiasticis cuiuscunq; ordinis, aut militiæ status, gradus, aut conditionis existentibus, quam laicis, etiam Imperiali, Regali, vel alia mundana præeminentia insignitis, per Sedem Apostolicam in genere, vel in specie concessorum. Quæ omnia, quo ad præmissa, nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Pœnis aliis tam spiritualibus, quam temporalibus contra eos inflictis, nihilominus in suo robore permansuris; Vniuersos autem, & singulos charissimos in Christo filios nostros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nob. viros Duces, etiam armorum, & exercituum, Marchiones, ceterosq; Principes Christianos, nec non Dominia, Potentatus, Communitates, & Vniuersitates Ciuitatum, Oppidorum, & Castrorum, illorumq; Domicellos, & Dominos temporales, ac etiam Militum, & copiarum tam equitrium, quam pedestrium Ductores, Tribunos, Præfectos, Capitaneos in quibuscunq; etiam nobis, & S.R.E. temporali iurisdictioni non subiectis locis constitutos, cuiuscunq; gradus, præeminētiæ, & nobilitatis existentes, hortamur, rogamus, & obtestamur per viscera D.N. Iesu Christi, & eius diuini nominis intuitu pro sua erga eundem Deum, per quem regnant reges, & a quo principatus acceperunt, pietate, atque erga nos, & sanctam hanc sedem reuerentia, & deuotione, non modo nihil tale in suis Dominiis fieri permittant, nec vllo modo cōniueant, sed hoc malum omni studio, diligentia, & auctoritate exterminare totis viribus procurent, & contra quoscunque delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalib. pœnis grauissimis animaduertant, & per suos officiales, & Curiæ ministros procedi curent: scituri se obsequium Deo pergratum, perque acceptum præstituros, si quo gladio ad tutelā bonorum, & ad propulsandos perditorum conatus sunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, & ad sumnendas de huiusmodi criminis rei debitas pœnas exercuerint: contra vero memores, si in re tam graui malefe gesserint, se in districto Dei iudicio rationem in nouissimo die reddituros, volumus autem vt præsentium transsump is &c.

ADDITIO. Adest etiam in Regno Neap. Pragmatica sanctio incip Nouis occurentibus morbis statuens pœnam mortis naturalis ipso iure incurrendam non solum per ipsos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam si nullum certamen sequeretur verū etiam per nuncios intermedios, & assistentes similibus pugnis, & duellis excipiūtur vero duo casus, in quibus dicta pœna minoratur vt in d. Pragmat super qua extant commētaria Petri Follerij & Io. Francisci Scaglioni.

ELE-

ELECTIO.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter quantum ad electionem Summi Pōtificis attinet, vltra diſpoſita in cap. licet de vitanda. de electio. & cap. vbi periculum. eod. tit. in 6. & clem. ne Romani. d. titul. extat conſtitutum Pij 4. ſuper reformatione conclauis in electione Summi Pontificis fol. 767. in Bullario incip. in eligendis. & eſt tenoris, ſequentis.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Eligendis Eccleſiarum Prælatis, quibus & humana & diuina miniſteria cōmittuntur, quantam adhiberi curam oporteat, teſtantur patrum noſtrorum ſacratiſſimæ conſtitutiones, quas illi magna ſeueritate de Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate ediderunt, propterea quod a bonis bona omnia vz. charitas vigilantia eccleſiaſtica diſciplina denique animarum eis commiſſarum ſalus proficiſceretur, A malis vero contra non niſi mala, nempe auaritia neglīgētia faſtus, & animarum periculum poſſit expectari. Quod ſi in quibuslibet eccleſiarum Paſtoribus tantopere prouidendum eſt, ne quis aſſumatur indignus, maiorem certe, & perſpicaciorem diligentiam in Roman. Pontifice eligendo qui cæteris Paſtoribus eſt præfuturus, & totius Dominici gregis curam habiturus oportet adhiberi. Hac ſancta meditatione permoti prædeceſſores noſtri, & præſertim fel. record. Alexander iij. Gregorius x. Clemens v. Clemens vj. & Iulius ij. nonnullas Conſtitutiones ſanxerunt ad prouidendum, vt ſummorum pōtificum electiones libere & recte & mature fierent. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur niſi ſit, qui eas aſſidue retineat & conſeruet verendumque ſit ne aliquando propter earum conſtitutionum tranſgreſſionem ſuborti abuſus longius ſerpant, & progrediantur. Nos quantum cum Deo poſſumus futuris caſibus & periculis occurrere, Volentes eorundem prædeceſſorum noſtrorum conſtitutiones tum innouando tum declarando, & pro rerum & temporum neceſſitate ſupplendo de fratrum noſtrorum vnanimi conſilio atque aſſenſu definimus, ſtatuimus & declaramus, vt cum pontificem de hac vita migrare contigerit, Cardinales præſentes decem tantummodo diebus iuxta dicti Gregorij prædeceſſoris conſtitutionem in concilio Lugdunen. editam Cardinales abſentes expectare teneantur, & interim ſolitas nouem continuorum dierum exequias omnino peragant, nec vllo prætextu vlterius differāt. Et ne quid impedimēto eſſe poſſit, quominus exequiæ ipſe nono die abſoluantur, ſi quando per obſeruantiam alicuius magni, & præcipui feſti Cardinalibus videretur officium exequiarum intermitti debere, dies illi ſic intermiſſi in numerum nouē dierum nihilominus computari debeant, & impenſa quæ in eis pro exequiis facienda eſſet, inter pauperes Chriſti diſtribuatur. Ac vt ſuperfluis quodque ſumptibus, qui iam in immenſum excreuerunt, modus imponatur, funus ſimplicius quam cōſueuerit fiat, ita vt illius ratione (præter regalia populo Romano præſtari ſolita) decem Millium ducatorum ſummam pannis lugubribus, & regalibus tam Camerarii, & Clericorum, ac aliarum Cameralium, quam aliorum quorumcunque miniſtrorum & officialium ac aliis omnibus omnino computatis impenſa nō excedat. Summa autem

tem decem Millium huiusmodi vel si collegio visum fuerit etiam minor, ac nullo modo maior, per tres Cardinales antiquiores vnum videlicet de quolibet ordine & Camerarium proportionabiliter pro rata distributionis alias fieri solitæ inter prędictos omnes, & singulos diuidatur. Lapsis vero decem diebus a die obitus pontificis ingressus Conclauis nullatenus protogetur aut differatur, sed sequenti die missa de Spiritu Sancto celebrata siue Cardinales absentes venerint, siue nō, qui fuerint præsentes statim Conclaue ingredi teneantur, & ingredientes ipsi absque mora aliqua omissa omnino Capitulorum confectione primis diebus fieri solitorum, in electionis negotio procedant, & singulis diebus scrutinium fiat, & in primo scrutinio etiam accedere liceat. Si qui vero forte intrare noluerint vel ingressi absque manifesta infirmitatis causa iuramēto Medicorum, & a maiori parte Cardinalium per secreta suffragia approbata exiuerint, dictæ constitutionis Gregorij x. pœnam incurrant. Declarantes nihilominus quod postquam Card. prę sentes alijs Cardinalibus etiam de latere Legatis, aut ex alia quacunque etiam publica causa etiam cum licentia Summi Pontificis absentibus vlterius non expectatis, post tamen lapsum dictorum decem dierum a morte Pontificis electionem siue intra, siue extra Conclaue fecerit, electio sic facta ex itineris aut alterius etiam probabilis, & Notarij ipsorum Cardinalium absentium impedimenti prætextu impugnari minime valeat, quū publica vtilitas ex natura electionis prouenies cuius alteri rationi præferri debeat. Sedis autem vacatione durante collegium Cardinalium in iis quæ ad Pontificem Maximū dum viueret, pertinebāt nullam omnino potestatem aut iuridictionē habeat, neque gratiam neque iustitiam faciendi aut factam per pontificem mortuum executioni demandandi, sed ea omnia futuro pontifici reseruare teneatur. Neque de statu temporali Roman. Ecclesiæ neque de pecunijs Cameræ Apostolicæ aut datarij, vel pro solutione debitorum ante obitum pontificis quomodolibet contractorum aut alias ex quauis causa (casibus infrascriptis duntaxat exceptis) quicquam disponere, nec contra dictam Gregorij constitutionem pro seipsis aliquid percipere, nec æs alienum vltra necessarios sumptus præsentibus, comprehensos contrahere debeat, neque Camerarius Thesaurarius, Datarius Depositarius Castellanus arcis Sancti Angeli aut alij officiales contra harum constitutionum tenorem Collegio obedire teneantur siue debeant, quinimo si eis in talibus obtemperauerint aut ipsi Cardinales vel officiales ex eorum officijs contra præmissa aliquid attentare præsumpserint de suo proprio Cameræ Apostolicæ plenarie satisfacere, & pecunias erogatas restituere, ac quæuis damna ad eligendi pontificis arbitrium resarcire cogātur. Quod autem expendi possit erit pręfata decem Millium ducatorum summa. Illud item quod pro victu familiæ pontificiæ ante Conclauis ingressum, ac post ingressum pro pauperum officialium palatij tantum per Camerarium, & priores ordinum describendorum victu, ac etiam pro eleemosynis sede vacante fieri consuetis. Itemque pro defensione terrarum Ecclesiæ, vel partis earum, Nec non pro regalibus, populo Roman. & illius Magistratibus ac custodia vrbis, & Conclauis, illiusque prouisionibus opportunis necessarium erit. Quæ vero impensa pro defensione terrarum, & locorum Ecclesiæ & securitate ac prouisionibus Cōclauis facienda sit. Cardinales præsentes per secreta suffragia ordinare debeant, ita ut maioris partis sententia obtineat id, quod obseruandum erit etiam in gubernatoribus vrbis tam vltra pontem, quam citra & aliis officialibus etiam pro status Ecclesiastici regimine si opus fuerit eligendis. Si uero ultra prædicta aliquod grande periculum immineret cui omnibus, & singulis Cardinalibus præ-

sentibus

sentibus iuxta ordinationem Gregorii x. aut saltem duabus illorum tertiis partibus per secreta suffragia videretur celeriter occurendum, tunc collegium iuxta maioris partis sententiam similiter per secreta suffragia de remedio opportuno ac prouide de necessaria impensa prouidere possit & debeat. Statuimus etiam quod tres Cardinales antiquiores vnus videlicet ex quolibet ordine vna cũ Camerario post Pontificis obitum reliquos Cardinales congregandi, & occurrentes necessitates in congregationibus generalibus proponendi, & vt cõclaue bene vndique claudatur curandi ius habeant. Ipsorum autem officium tertia die post cõclauis ingressum omnino expiret, eorumque loco tres alii sequentes in ordine quolibet tertio quoque die cum eodem Camerario in eadem potestate succedant. Camerarii quoque, & maioris Pęnitentiarii officia quæ etiam Sede uacante durãte ita durare decernimus, & declaramus, & non solum ea, quæ præsenti constitutione prohibentur, & quę pontifice uiuente exercere non consueuerunt, seu a quibus pro eiusdem Pontificis reuerentia aut alias quomodolibet abstinebant, minime usurpent, sed Camerarius ac præsidentes, & clerici aliique Ministri, & officiales Camerę Apostolicę exactioni pecuniarum eidem Cameræ debitarum ac prouisionibus ratione Sedis uacantis iuxta præmissa necessario faciendis duntaxat incumbere, & propterea a solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, rationum solidatione, extractionibus frumentorum, remissionibus delictorum, assecurationibus delinquẽtium, & quibuscũque aliis expeditionibus tam gratiam quam iustitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus omnino abstinere debeant. Pænitentiarius uero, & eius officiales ea tantum facere, & expedire ualeant, quę ad forum conscientię pertinent, in reliquis officium eorum conquiescat. Itaque a quibuscunque matrimonialibus, & aliis dispensationibus ac absolutionibus, & declarationibus nec non quibusuis aliis expeditionibus forum (quod aiunt) fori mixtim, uel separatim quomodolibet respicientibus omnino abstineant. Alioquin in quibus tam Camerarius quam Pęnitentiarius, & alii prædicti etiam de licentia aut mandato totius collegii cõtrafecerint, ea nulla, & irrita sint, ac nemini suffragentur. Et nihilominus eorum excessus & inobedientię rationem Pontificis arbitrio quandocunque reddere teneantur. Literis etiam nostris super reformatione Cameræ, & Pænitentiariæ huiusmodi editis in suo robore permansuris. Datarii vero ministerium per eiusdem Pontificis obitum omnino expiret, ita vt non solum datas per eum antea notatas extendi potestatem minime habeat, sed quascunque supplicationes gratiarum, & iustitiæ pęnes eum, aut eius ministros adhuc existentes etiam si datatæ fuerint Collegio Cardinalium statim sub sigillo clausas præsentare teneãtur futuro Pontifici reseruandas. Quod si contra præmissa quicquam ad cuiusuis etiam Cardinalis instantiam attentare præsumpserit, irritum, & inane existat, & nihilominus falsi crimen incurrat illius rationem futuro Põtifici redditurus. Prohibentes insuper ne Cardinales, & prælati, signaturæ gratiarum, & iustitiæ præfecti Sede vacante supplicationes, & commissiones aliquas etiam si supplicãtes paruas datas, vt moris est, antea obtinuerit, signare ualeant, sed officia eorum omnino cessare intelligantur. Quod si aliter fecerint pro excessibus huiusmodi futuri Pontificis arbitrio puniantur. Mandamus quoque quod Cellæ cõclauis Cardinalibus sorte distribuantur, nec liceat eas etiam infirmitatis prætextu mutare aut desuper ædificare, uel illas dilatare, sed quilibet, etiam Decanus, sit sua sorte contentus. Post Conclauis uero ingressum interdicimus, & expresse prohibemus sub officiorum, & beneficiorum priuationis pœna atque etiam sub alia arbitrio

bitrio gubernatoris ad custodiam conclauis deputari soliti infligenda, ne quis tam in ediate supra aut infra conclaue seu a lateribus habitare, vel morari possit. Quæ loca muris claudi,& a præsidentibus custodię conclauis ac a dicto Gubernatore sæpius visitari debeant. Et si qua fraus commissa fuerit, teneatur ipse Gubernator sub periurii pœna eo ipso incurrenda & alia arbitrio futuri Pontificis infligenda, delinquentes huiusmodi Cardinalibus pro tempore deputatis reuelare curareque, vt delinquentes ipsi carcerentur,& acriter puniantur. Teneantur quoque Cardinales pro tempore deputati Cellas Cardinalium,& alia conclauis loca sæpius visitare & diligenter perquirere ne in ipsius conclauis muris aut laquearibus, seu pauimentis versa foramina fiant. Et si quid tale deprehensum fuerit, auctores priuationis officiorum,& beneficiorum ac aliis etiam corporalibus, & seuerissimis eisdem pœnis teneantur, nisi statim, si intra conclaue fuerint eisdem Cardinalibus deputatis, si vero extra conclaue Gubernatori,& prælatis præpositis reuelauerint. Quiquidem Gubernator,& Prælati sub periurii pœna in hoc inuigilare,& opportune prouidere debeant. Quilibet autem Cardinalis in cõclaui duobus seruientibus Clericis,vel Laicis contentus sit. Infirmis autem,& grauiter affectis a maiori parte Collegii per secreta suffragia tertius ad summum indulgeri possit. Qui seruientes familiares domestici,& continui commensales ipsius Cardinalis, & ab anno ante fuisse & tunc esse debeant, & non mercatores, ministri principum, domini temporales,& iurisdictionem habentes, neque fratres aut nepotes Cardinalium, etiam si expensis eorum viuerent. Et de qualitatibus conclauistarum Cardinales deputati ante conclauis ingressum diligenter inquisitionẽ habere,& eos approbare, ac post ingressum denuo diligenter prouidere debeant. Sacrista quoque cum vno clerico coadiutore in officio Sacristiæ, duo quoque magistri ceremoniarum conclaue ingrediantur Missis celebrandis,& alijs quę ad ipsos pertinent vacaturi. Adsit præterea vnus religiosus pro confessionibus audiendis a maiori parte Cardinalium per secreta suffragia eligendis vnus collegii Secretarius rãtum, duo Medici, vnus Chirurgus, vnus Aromatarius cum vno, aut duobus seruientibus, vnus faber lignarius, vnus Cementarius, duo Barbitonsores, cũ vno aut duobus seruientibus. Item octo aut decem seruientes publicæ vtilitati,& commoditati omnium, veluti pro lignis portandis, pro verendo conclaue,& similibus necessariis ministrandis, qui omnes a collegio Cardinalium, non tamen ex familia alicuius Cardinalis, per fabas secretas eligantur: ita tamen vt is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis salaria de publico persoluantur. Quod si vltra præfatas personas, in conclaui aliquis inuentus fuerit, expelli statim debeat. Et si quis vspiam se occultasse deprehendatur, ignominiosa expellatur,& infamia notetur,& officijs atque beneficijs priuetur, consocij vero sub eadem pena illos collegio reuelare teneantur, præmium reportaturi si indicauerint. Clauso conclaui nulli ad colloquium etiam extra portam conclauis etiam principum oratores, nisi ex magna,& vrgenti causa a maiori parte collegij approbanda admittantur. Et si quis forte (quod absit) clam ipsum conclaue,& aliunde quam per ostium ingrediatur, omni honore, gradu, ac officio,& beneficio ipso facto priuatus generis scripta ad eos; qui in conclaui erunt, seu nuncium vel notam, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, e conclaui ad eos, qui foris erũt, vllo modo liceat, qui contra fecerint quacunque dignitate etiam si Cardinalatus honore præfulgeant pęnæ excommunicationis latæ sententiæ subiaceant, absoluendi facultate, præterquam in mortis articulo, soli pontifici maximo reseruata, a quo nihilominus pro qualitate delicti vltra dictam excommunicationis pœnam

nam puniendi erunt. Prohibentes etiam super futura electione Pontificis sponsiones, quas excommissas vocant, fieri, & si forte contra præsentium tenorem factæ fuerint, illas nullas, & irritas in iudicio, & extra fore, & omnino censeri, & cõtrafacientes ac proxenetas arbitrio Gubernatoris, & futuri Pontificis puniri debere decernimus. Cardinales autem primo ipso die quo conclaue ingressi fuerint tam in prandio, quam in cœna vno solo ferculo vnius speciei tantum eoque moderato, & alias iuxta constitutionẽ præfati Clementis vi. qualificato contenti sint, & esse debeant, nec quisquam in alterius cella vel de alterius ferculo vescatur. Prælati quoque ad custodiam conclauis deputati sub pœna periurij, & suspensionis a diuinis maxima, & exquisitiua diligentia vtantur in inspiciendis ac perscrutãdis epulis, & alijs rebus ac personis conclaue intrantibus, & de eo exeuntibus, ne sub earum rerum velamine literæ aut notæ vel signa aliqua transmittantur. Quod si tale quid inuentum fuerit, familiares Cardinalium aut alij delinquentes pęnã priuationis officiorũ, & beneficiorũ, ac inhabilitatis ad obtẽta, & obtinẽda incurrãt, Et vlterius per Gubernatorẽ carceribus mãcipentur, ex inde nisi de mãdato noui Põtificis minime relaxãdi, sed eius arbitrio acrius puniẽdi omni facultate collegio Cardinaliũ in fauorẽ quorũcunq; q in premissis vel eorũ aliquo deliquerint omnino interdicta. Cõclauistæ vero, & quicunq; alij seruiẽtes conclaue ex causa infirmitatis manifestæ, & notabilis a Medicis medio iuramento probatæ, & de consensu deputatorum, quorum etiam conscientiam desuper oneramus, & non aliter exituri, nullo modo reuerti possint, sed eorum loco alii eodem prorsus tempore, quo infirmi exibunt, ingrediantur. Statuimus etiã, & declaramus, quod si forte aliquis Cardinalis saltem in Diaconatus ordine cõstitutus non fuerit, is nullatenus ad eligendum admitti debeat. Cardinales autẽ per viscera misericordiæ Domini Nostri Iesu Christi enixe rogamus, & hortamur, ac eis nihilominus sub diuini interminatione Iudicij pręcipimus, & mandamus, vt attendentes magnitudinem ministerij, quod per eos tractatur in dandis suffragiis, ac alijs omnibus, & singulis electionem quomodolibet concernẽtibus omni dolo ac fraude, factionibus, & animorum passionibus remotis, ac principum sæcularium intercessionibus, cæterisque mundanis respectibus minime attentis, sed solum Deum præ oculis habentes, sese pure, libere, sincere quiete, & pacifice gerere, & habere debeant, Nec pro ipsius pontificis electione conspirationes, cõdictas pactiones, & alios illicitos tractatus inire, signa, aut contra signa votorum suorum alteri dare, minas sue aliquibus inferre, tumultus excitare, aut alia facere per quæ electio retardetur, vel minus libere suffragia pręstentur per se, vel alium directe, vel indirecte, quouis colore, vel ingenio audeant vel præsumant. Quod si secus fecerint aut cõtra prohibita in præsenti cõstitutione, aliquid admiserint, vltra diuinam vltionẽ futuri Pontificis pro modo culpæ in eos quãdocunque animaduerti possit. Quia vero parũ esset iura cõdere, nisi forẽt qui executioni ea demãdarẽt, statuimus, & ordinamus, vt Prælati Rectores officiales vrbis ac Principũ Oratores, illustres viri, quos oẽs a collegio ꝓ custodia cõclauis eligi cõtinget, eligere aũt collegiũ debeb:t eos q ad id magis idonei videbũtur ꝑmissa oia plene, & inuiolabiliter ac si ne fraude, & dolo aliquo obseruari faciant, de quo corporale iuramentum coram ipso collegio ante ingressum conclauis, & quoties opus fuerit, præstare teneantur: quæ quidem nisi fecerint, vel si in eis dolum, & fraudem commiserint, prædictas pęnas, & ceteras in dicta constitutionem Gregorii x. contentas incurrant. Volumus autem neque per Prælatos neque, per Rectores aut officiales præfatos vltra, quam præmittitur, Cardinales arctari, neque præsentes.

sentes has nostras constitutiones per collegium Cardinalium ullo modo alterari corrigi, aut immutari posse, sed illas coram omnibus de verbo ad verbum in prima congregatione post obitum Pontificis fieri solita, & deinde post conclauis ingressum legi, & iurari eo modo quo leguntur, & iurantur constitutiones Iulij II. & aliorum prædecessorum nostrorum, quorum constitutionibus, & pœnis in eis contentis vltra præmissa per hanc nostram constitutionem derogare non intendimus, sed magis eas confirmare, innouare, & comprobare. Et ne dissensionis occasio aut schismatis oriatur, volumus cēsurarum, & excommunicationum præfatarum, & aliarum quarumcunque prætextu Cardinales a Pontificis electione actiue, vel passiue excludi nullo modo posse: quas quidem excommunicationes, & censuras ad electionis effectum tantum, illis alias in suo robore permansuris, suspendimus, & suspensas esse volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & censuras ipsas eum solum afficere, qui deliquerit, non autem alios conclaui durante cum eo conuersantes, ac præsentes nostras vbicunque electionem Summi Pontificis etiam extra vrbem fieri contigerit locum habere, & obseruari debere. Ac insuper illas in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ apostolicæ, ac in acie campi Floræ aliquos cursores nostros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & singulos Cardinales etiam absentes, præsentes, & futuros, & alios quoscunque quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum afficere, & ligare, nullumque earum ignorantiam prætendere posse ac si eis personaliter intimatæ forent, præmissis ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis non obstantibus quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis statutorum declarationum decretorum prohibitionum mandatorum interdicti, præcepti rogationis, hortationis, & voluntatum infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctũ Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo secundo. Septimo Id. Octobris Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

† Ego R. Card. de Carpo episcopus Hostien.
† Ego F Card. Pisanus episcopus Port. manu propria
† Ego Fed. Card. Cæsius episcopus Tusculanus
† Ego Io. Card. Moronus episcopus Præneſtinus. ff.
†
† Otho Truchses de Vualdburg. Episcopus Card. Albanen,
† Ego Ti. Card. Crispus.
† Ego Io. Card. Saracenus.
† Ego Io. Card. Sancti Vitalis.
† Ego Iac. Card. Puteus.
† Ego Io. B. Cicada. S. Clemen.
† Ego B. Card. Tranen.
† Ego Scipio Card. Pisarum.

† Ego

† Ego Io. Card. Reumanus.
† Ego Io. Ant. Card. Capisuccus.
† Ego F. M. Card. Alexandrinus.
† Ego Clemens Card. Aracæli.
† Ego Io. Ant. Card. Sanct. Georgii.
† Ego Aloysius Card. Cornelius.
† Ego Bernardus Card. Saluiatus.
† Ego Ph. Card. Aburd.
†
† Ego M. Ant. Card. Amulius.
† Ego R. Cardin. Nauagerius.
†
† Ego A. Card. Farnesius Vicecance.
† Ego G. Asc. Card. Cam.
† Ego Iul. Card. Vrbin.
† Ego Hier. Card. Simoncellus.
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Carolus Card. Borromeus.
† Ego Franciscus Card. Gonzaga.
† Ego Ind. Aualos Card. Arag.
†
†
†

Cæ. Glorierius
Francis. Delyon.

Anno a Natiuitate Domini millesimo quingentesimo secundo Indictione quinta die vero 21. mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pij diuina prouidentia Papæ Quarti Anno tertio, suprascriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in locis suprascriptis, vt est moris, inibi earundem copiis dimissis affixis per nos Andream de Curia, & Franciscum Faya eiusdem S. D. N. Papæ Cursores.

Pro Magistro Cursorum Franciscus Rogerius Curs.

Contra ineuntes sponsiones super vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium extat Gregorii xiiij. Constitutio Romæ publicata die 28. Martii 1591. incip. Cogit nos deprauata.

Grego. xiiij contra ineuntes spōsiones.

Cogit nos deprauata miseri huius sæculi corruptela, vt vel in ipso nostri Pōtificatus ingressu seuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam, qui cæca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinam Maiestatem lædere, ac sacrosanctæ Ecclesiæ Dei mala, & scandala perniciosa inferre non perhorrescunt. Qualia multa cum ingenti animi nostri dolore sensimus manere ex frequenti sponsionum illarū vsu, quæ excommissæ vulgo dictæ super futura electione, aut vita, & morte Romani Pontificis, aut promotionibus S. R. E. Cardinalium fieri consueuerunt: Nam siue rem ipsam, quæ nedum ecclesiastica, & sed & sacra, & mere spiritualis est, spectemus, profanatio quædam rei sacræ, & sacrilegium quoddā inde propterea committi videtur, dū electionibus, & promotionibus sacris, ac

plene spiritualibus sors pecuniarum immiscetur, & turpissimæ nundinationis genus cohæret, siue grauissima peccata earum occasione perpetrari solita, & detrimenta inde prouenientia, sponsione huiusmodi, quæ super prædictis fiunt omnino damnandas, & prohibendas, atque a Christi fidelium commercio prorsus exterminandas arbitramur. Multi siquidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directe, vel indirecte, per se, vel alium, electiones, seu promotiones impedire, aut retardare conantur: Alii eligendorum, aut promouendorum honorem famam, & existimationem impiis falsis, ac prorsus iniquis detractionibus aut diffamationibus lædere, ac dilacerare non erubescent; Orationes vero, & vota, ac pias preces Christiani populi, quas eo potissimum tempore summo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerso fidelium cœtu Deo omnipotenti offerri par esset, vt huiusmodi electionibus ac promotionibus Spiritus Sanctus assisteret, non mediocriter hac de causa impediri, perturbari, ac refrigescere necesse est, dum multi temporibus lucris intenti, aut obliuiscuntur, quæ Dei sunt, aut certe desiderant sæpenumero, & procurant, vt eligantur non ii, qui optimi sunt, sed ex quorum electione plurimum lucri se consecuturos animaduertunt; Nec desunt, qui innumerabiles fraudes, ac perniciosa mendacia, dolos & fallacias comminiscuntur, dum sponsionum pretia augere, aut imminuere callide, & versute satagunt. Nonnulli quoque manifesta iniustitia peccant, dum fere certi eorum, qui eligendi, aut promouendi sunt, conuentiones, seu suspensiones ineundo ab aliis id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dum vana spe vniuersum patrimonium suum in discrimen temere deducunt, repente, & ex improuiso ad inopiam rediguntur; ex quo & abominabiles contra Deum blasphemiæ, & plurima scandala, & peccata atrocia consequuntur; quod autem deterius est, miseri quidam ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita sortilegia, damnataque diuinandi genera confugiũt, vt futura (si id fieri posset) prænoscendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipsi vana spe decepti sibi persuadent, certiore euentu sponsiones ineant: Illud denique omnibus notissimum est, magnum hoc esse auaritiæ fomentum, & ex eo vehementem quæstus cupiditatem, quandoque etiam in Ecclesiasticis, & Religiosis personis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad Pastoralem nostram solicitudinem maxime pertinere existimamus, vt gregem Dominicum fidei nostræ creditum ab omni offensione, atque æternæ vitæ periculo securũ in viam salutis, diuina fauente gratia, dirigentes; pestiferi huius morbi contagionem, priusquam in communem fidelium perniciem latius serpat (quantum in nobis est) tollere, nec non delicti, & scandali inde, vt plurimum prouenientis occasionem penitus, & vbique submouere cupientes, ac simul æquum censentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, ad tollendum scandali periculum generatim, & pariter omnibus interdicatur: fel. rec. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri, qui pariter hoc ipsum super futura Pontificis electione fieri prohibuit, vestigiis inhærentes, de tributæ nobis a Domino potestatis Apostolicæ plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura constitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quascumque sponsiones promissiones, stipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommissas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, siue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicæ, aut priuatæ scripturæ, aut chirographi genere, vel per Mensariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas credit (vt dicunt) seu verbo tantum data fide, aut facto depositio certæ pecuniarum summæ, vel cuiusuis alterius

rei pre-

rei pretio æstimabilibus, aut alias quoquo modo, vel sub quauis nominati, aut innominati contractus forma, aut conditione, in euentum vitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, aut eo viuente, quam Apostolica Sede vacante; aut in euentum promotionum S.R.E. Cardinalium, posthac in quibusuis Christiani Orbis Regnis, Dominijs, Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum inire quandocunque contigerit, ipsosque contractus, sponsiones, aut pacta, si quæ post hanc nostram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorsus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, itaque ex nunc, prout ex tunc, & e contra harum serie rescindimus, & annullamus, ac ne de cetero fiat districte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquam damnatis, & reprobatis, etiam si iuramento, quod pariter illicitum, & tanquam contra bonos mores præstitum nihil operari in hoc, declaramus, aut instrumento in forma Cameræ Apostolicæ, vel alias quomodolibet roborata fuerint, nullam prorsus obligationem oriri, nullamque actionem realem, aut personalem, aut Iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud; nec etiam quo ad forum conscientiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam competere. Quinimo statuimus, & declaramus ex prædictis damnatis sponsionibus nullum talium pecuniarum dominium, etiam si solutæ, aut datæ, seu remissæ, vel condonatæ hac de causa fuerint, cuiquam acquiri: sed quicquid pecuniarum, aut cuiusuis alterius rei in contractus, seu sponsiones huiusmodi deductum fuerit, siue datum, & acceptum, siue tantummodo promissum, vel vt præfertur condonatum, aut etiam, vt ab alijs soluatur, mandatum extitit, eo ipso pijs locis eius Ciuitatis, aut oppidi, vbi sponsiones ipsæ initæ, vel vbi primum defecta fuerint, etiamsi prius alibi initæ sint, acquisitum censeri, & ipsos contrahentes ad restitutionem siue elargitionem eisdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Episcopum (cuius conscientiam super hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remedijs, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis cogi, & compelli debere, & non solum Procuratoribus, seu administratoribus, seu cuilibet personæ, actionem popularem nomine eorundem piorum locorum pro ipsis pecunijs cõsequendis competere: Ita tamen, vt si plura loca pia in Oppido, seu Ciuitate huiusmodi existant, inter ipsa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cœperit: nec componere transigere aut concordare cum ipsis delinquentibus, aut iis partem aliquam pœnæ remittere, aut concordare quoquomodo liceat, sed integre ab ipsis locis pijs exigatur: quod si de facto concordatum fuerit, tunc eo ipso concordia, compositio, aut transactio irrita sit, & nulla, & actio pro reliqua summa non exacta ad alia loca pia deuoluta censeatur, donec pœna prædicta integre ab ipsis transgressorib. fuerit persoluta. Personas vero ecclesiasticas, si quæ forsan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut sponsionem contra hanc nostram prohibitionem inire præsumpserint, tam sæculares, quam cuiusuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuscunque status, gradus, vel conditionis fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Primatiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiam S.R.E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter supradictam, & alias in præsenti constitutione contentas pœnas) omnibus, & quibuscunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc eo ipso per præsentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcunque in posterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque

omnia iuxta præsentem Constitutionem ipso facto vacare, deque illis libere per Sedem Apostolicam, vel per ordinarios Collatores illis prouideri posse; ac etiam si alioquin nostræ, & Sedis Apostolicæ, seu Ro. Pontificis tantum, dispositioni ex quauis reseruatione generali, etiam in corpore iuris clausa, seu alias quomodolibet reseruata, seu affecta fuerint, nihilominus per Ordinarios Collatores, ad quos eisdē reseruationibus, seu affectionibus Apostolicis cessantibus, pertineret, libere, & licite conferri, & de eis perinde, ac si reseruata, aut affecta non essent, disponi posse volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic nostræ Constitutioni contrauenire præsumpserint, tam si prædictis, quæ hic pro expressis habeantur, quam si quibusuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eosdem, vel alios, qui id in Terris, locis, Ciuitatibus, ac Dominijs, sibi subiectis tacite, expresse fieri permiserint, eorumque Consiliarios, Magistratus, Potestates, Gubernatores, Præfectos, aut Loca tenentes, eorumque singulos, qui pariter consensum, auxilium, consilium, vel fauorem in præmissis] præstiterint, ac in quoscunque Proxenetas, vel mediatores: excommunicationis sententiam per easdem præsentes ferimus, & promulgamus, eosque ipso facto absque alia monitione, aut declaratione, Iudicis decreto, aut ministerio excommunicationis sententiam incurrere volumus, a qua eorum nullus ab alio, quam a Romano Pontifice, pro tempore existente (nisi in mortis articulo) quo ad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiā præmissorum occasione perceperint, etiā præuia restitutione integre pecunia eiusmodi occasione perceptarum, absolui possit aut debeat.

Sicque in omnibus, & singulis superius expressis per quoscunque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S. R. E. Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quauis causa, & instantia, iudicari, & diffiniri debere: Irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuersis locorum ordinariis vbilibet constitutis per Apostolica scripta mandamus, vt præsentes literas in suis quisque ecclesiis, Ciuitatibus, diœcesibus, & locis, ab omnibus inuiolate obseruari curent, & contra quoscunque præsentis Constitutionis transgressores ad declarationem censurarum, & pœnarum huiusmodi procedent, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio bracchii sæcularis. Non obstantibus &c.

ADDITIO. De huiusmodi sponsionibus seu conuentionibus factis sub aliquo futuro euentu, vide Dec. cons. 115. Couar in reg. peccatum par. 2. §. 4. num. 2. Lud. Molin. de contract. disput. 508. & in terminis Vincent. de Franch. decis. 113. & in Regno Neap. etiam adsunt Pragmaticæ sanctiones, similiter fieri prohibentes excōmissas sede vacante, & super creatione Summi Pontificis, necnon, & excommissas super pueris mulierum pragnantium sub pœnis ibi contentis sub tit. de sponsionibus mercatorum.

Quantum vero attinet ad electionem cathedralium sequitur eiusdem Pontificis constitutio de forma faciendi processus, & inquisitiones ex præscripto Concilii Tridentini, super promouendis ad regimina ecclesiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, seu Monasteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Consistorio prouidetur.

Onus

Onus Apostolicæ seruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit assi- *Greg. xiiij.* due admonet, in eam potissimum curam nobis esse pastorali solicitudine incumbendum, vt quæ a sacris, œcumenicisque Concilijs pro communi totius Christiani populi salute pie, prudenterque statuta sunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur; ea præsertim, quæ ad bonos, idoneosque pastores Cathedralibus, ac Superioribus ecclesijs gubernandis præficiendos pertinet, nam si in quibusuis ecclesiæ gradibus, & ministris curandum est tales eligi, qui Religione, & sanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandum est, ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquã seruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet; cum certum sit gregis salutem magnopere pendere ex boni pastoris præstanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium a Summis Pontificibus prædecessoribus nostris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in aliis rebus multis præclarum studium ad *Ses. 24. de ref. gen. c. 1.* corrigendos deprauatos mores, & collapsam ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tum in eo potissimum insigni zelo, magnaq. cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes, & in ecclesiasticis functionibus, diu multumque versati, ecclesiis Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus constituti Cremonensem ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum sanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostrã reuersi magno semper desiderio flagrauimus, vt tam salubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus; Multo nunc magis, cum disponente Domino omnium ecclesiarum cura, & solicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, vt Pastores ij præficiantur Ecclesiis qui opus suum, & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc salubertimo, & pernecessario negotio, quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis videtur esse præcipuum, vt instructio, examen, & inquisitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate fideliter, ac serio instituatur, vt omnis fallaciæ fuco remoto certo cõfidere valea- *Ses. 6. de ref. cap. 1.* mus, tales a nobis Christi gregi pascendo esse propositos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro ijsdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac sanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum statuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanũ habenda præscriberetur quibusque locis, & Prouincijs, propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilius atque opportuna esse videretur. Verum neque id hactenus nisi a paucissimis factum est, neque spes est nisi longissimo temporis spacio, vt ab *Supra Sess. eodem c. 1. §. quoniam.* omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, siue inquisitionis ratio a Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis sperari posse videbatur, & experientia ipsa docuit per tot annos a publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in vnaquaque Prouincia opus sit, quidue possit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sãctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, & assensu præsenti nostra perpetuo valitura cõstitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, instructio siue inquisi-

rio facienda erit, nemo omnino cuiuscumque status, gradus, conditionisue fuerit inquisitionẽ prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium ijs, qui a prædicto Tridentino Concilio, designantur, Apostolicæ, videlicet, Sedis Legatis, seu Nuncijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquisitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, nisi iustis de causis nobis, aut pro tempore existenti Roman. Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis prædictorum consanguinitate, aut affinitate vsque ad tertium gradum inclusiue promouendum contingeret, vt omnibus suspicio carnalis affectus a tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum qui proxime sequitur hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nunciũ, si Nuncius ad ordinarium, si ordinarius ad viciniorem ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia vero hæc functio spectet, vel ad eos Cardinales, qui a nobis, vel pro tempore existente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quod si de Episcopo, vel Metropolitano extra Ro. Curiam degẽte ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui, & iusta causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apostolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Ecclesia ipsa a qua transfertur sita erit, ad Metropolitanum, si Episcopus, ad suffraganeum vero antiquiorem residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Conciliũ, non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negotij magnitudinẽ probe intelligerent, ad hoc officium nominauit, Declaramus, & statuimus tã Legatos, siue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac sacta Sede forte delegãdos non per Auditores, aut Vicarios, aliosue Ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere; quamuis ab huiusmodi personis alijsq. viris peritis adiuuari possint, & si Prælatus inquirens per se nõ posset ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquẽ, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiusmodi, licebit ei articulum illũ alteri personæ in dignitate ecclesiastica cõstitutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionẽ. Quod si forte cõtingat aliquem supradictorum legitime impediri, vt per se hoc munus præstare nonpossit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est, de ijs qui ob consanguinitatẽ, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, vt mens eiusdem sacri Conci. recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportere, vt Prælatus, qui munus inquirendi susceperit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum, ac fidele testimonium daturos esse existimet. Verum, vt inquisitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, si Prælatus qui inquisitionem facturus est, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet schedulam, in qua qua sint ordine descripta nomẽ promouendi, cognomen, patria, parentes ætas, ordo, gradus, professio, functio si quã is forte exercuit, loca in quib. aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tẽpore versatus fuerit, deniq. amici, ac familiares, qui tã ipsũ, quã parentes eius intime norit. Quod si promouẽdus documẽtũ aliq.

exhi-

exhibere voluerit, unde ipsis ætas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, muneraque, aut aliquod eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inferendum erit, modo documentum publicum seu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum censuimus, ac expresse prohibemus, ne ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Ecclesiam, quilibet homines admittantur, sed viri tantum graues, pij, prudentes docti, qui qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt supra diximus sincerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atq; æmuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi, Prælatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsum, ac sigillatim examinabit, & si quando indicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tũ iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eosdem etiam serio, & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrãdo, vel retinendo vera, in causa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiusmodi Ecclesijs præficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac potissimum quam sint ad promouendos affecti, vt inde coniiciat vtrum ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quo ad eius fieri poterit omnia, & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur per ipsas exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijsque Canonicis sanctionibus continentur, probe cognitæ esse debeant, iis quibus, inquisitiones officium demandatum est, quales sunt natum esse ex legitimo matrimonio, atque parentibus Catholicis, annum trigesimũ iam expleuisse, sacris ordinibus saltem ante sex menses initiatum esse, gradũ Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaretur, ad hęc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fide puritate, Innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina præditum esse; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpe contingit, vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam a publicis Academiis testimonium habuerunt, quod idonei essent ad alios docendos, nisi forte aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita vero inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoscatur, & quoniam in quibusdam prouinciis nulla sunt studia generalia, neque vllæ publicæ scholæ, neque vsus habet, vt q studiis operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christian. m scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo; quod prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publice, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint: ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Tridentinum Concilium statuit, vt regulares a

suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus nomine superiorum eos dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui ordinis superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum præsidentes siue definitores, aut visitatores Capitulum generale repræsentantes, siue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant, & nihilominus præter superiorum testimonium, quia fidem faciunt eiusmodi regulares ad alios docendo idoneos esse volumus ea seruari, quæ de iis diximus, publicum doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet serio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studiis fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem vero de fide, vita moribus, doctrina, & promouendi, nec non informationem de statu Ecclesiæ, aliisque necessariis rebus quæ pariter coram superius expressis Prælatis iuxta eiusdem Concilii decreta fieri debet, professio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit; nisi forte qui professionem emissurus est a Prælato inquirente longe distet: tunc enim is prelatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de statu Ecclesiæ, accipienda; si quando contingeret, vt in alia Prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus professionem promouendi præsente Notario publico, ac testibus, atque eam a se admissam, ac receptam propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoque qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Denique his peractis Notarius publico instrumento fidem faciet de professione prædicta adhibitis testibus, vt præfertur; Vbi vero totum examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quam primum clausa, & obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua obseruari volumus, vt professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur quam felicis record. Pius Papa IIII. prædecessor noster statuit obseruandam, & vt Prælatus qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per literas separatas simul tamen cũ processu mittẽdas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis eorumque dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit; simul etiam quid de promouendo ipse sentiat, processus autem sic formati, & ad Curiam transmissi, a Cardinale, cui promouẽdi munus incumbet, & a tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilii prædicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouissime celebratum omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegii adeant, antequam Ecclesiam proponat; vt quæ a referente Collega sint audituri occulta fide quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus, & decernimus qui nominati, præsentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales; ac Prioratus seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias

regula-

regularium cuiusuis Ordini, aut etiam sæcularium præfecturas de quibus consistorialiter prouideri contigerit, atque eos præsertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumque regularium, vel sæcularium annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel temporalis, excepta tamē ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Cōcilia non statuant, vt personæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus siue licentiæ gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus, & statuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiose, ac diligēter inquirant super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superius præscriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per processum, qui ab inquirente transmittetur, certo statuere, ac iudicare possimus an persona promouenda vere sit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda est exigit, & requirit. Hortamur vero in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates ius habent, vt serio apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, trāquilitas Reipublicę, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad mentem reuocent, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero præsentādis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ superius obseruanda esse declarauimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adijciendum censuimus, vt nominationibus, præsentationis, vel electionis ius habentes eos deligere studeant, atque omnino contentur, qui non modo eundem Ordinem sint ante professi, sed in eodem etiam satis diu laudabiliter versati, neque enim decet, vt Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui prius non didicerint superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re præstabunt serio admonemus, vt ad fide, ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, vt a Deo, & a nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationē omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorū eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo, primo Maij, Pontificatus nostri anno primo.

Gre-

Gregorii XI. prohibitio dandi aliquid, vel promittendi nunciantibus prouisiones beneficiorum.

GRegorius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Solicite debet vitari, quod noxium esse dignoscitur, & ex cupiditatis auiditate, etiam in honoris Apostolicæ Sedis depressionem, ortum habere videtur. Sane nuper ad nostrum peruenit auditum, quod nõnulli inhonesta lucra quærentes, dum per Sedem prædictam de personis aliquorum apud Sedem constitutis eandem, Patriarchalibus, Metropolitanis, & alijs cathedralibus ecclesiis, siue monasteriis vacantibus prouidetur, vel personæ ipsæ ad huiusmodi per dictam sedem de alijs ecclesijs transferuntur, aut alias ipsorum gubernationi committuntur, huiusmodi prouisiones, translationes, commendas, siue commissiones, prædictis personis hic apud Sedem prędictam constitutis, vt aliquod munus ab ipsis recipiant, denunciare festinent. Nos igitur in præmissis (prout ex debito tenemur pastoralis officij) prouidere volentes, vniuersis, & singulis personis ecclesiasticis, sæcularibus, & Regularibus, cuiuscunque status, gradus, sexus, ordinis, vel conditionis existant, etiam si pontificali vel alia quauis ecclesiastica præfulgeant dignitate, auctoritate Apostolica tenore præsentium, districtius inhibemus, ne de cetero illis, qui ipsis huiusmodi prouisiones, trãslationes, commendas, siue commissiones earundem, siue de Romani Pontificis pro tempore existentis, siue de alicuius, vel aliquorum ex venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Rom. Eccles. Cardinalibus, aut alterius cuiuscunque mandato, seu alias qualitercunque apud dictam sedem nunciabunt, seu nunciari facient, siue dici, vel super hoc noua portari, aliquod directe, vel indirecte per se, vel per alium donent, seu promittant, neque per alium datum, seu promissum, persoluant. Nos enim quoscunque præsumentes contrarium quoquo modo, excommunicationis sententiæ subiacere volumus, & decernimus ipso facto, a qua nullus ab alio quam a Rom. Pontifice possit, nisi duntaxat in mortis articulo, absolutionis beneficium obtinere. Non obstantibus &c. Dat. Auinioni VI. Kal. Nouembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Quantum vero attinet ad electionem superiorum regularium vltra disposita per Concil. Trid. sess. 25. de regula. cap. 6. Sciendum est, quod Archiepiscopi, & episcopi cuiuscunq; ordinis professores a claustra suorum ordinum redeuntes ad officia, & dignitates, assumi non possunt per Constitutionem Pauli 4. Romæ publicatam die 22. Iulij. 1559. fol. 634. in Bulla. incip. in Sacra Beati Petri Sede, & infra. Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & Apostolica auctoritate mandamus, & ordinamus, quod nullus cuiusuis ordinis, seu religionis professos, episcopus, seu Archiepiscopus, post quam manus consecrationis huiusmodi susceperit (etiam si a vinculo ecclesiæ cui præfuerat, per sedem eandem absolutus, eique quod in suo ordine permanere, & ad dignitates, ac officia, & superioritates huiusmodi assumi, eaque obtinere posset per sedem eandem, seu illius auctoritate concessum foret) ad dignitates, aut officia, seu superioritates huiusmodi cuiuscumque qualitatis existant, & quouis nomine nuncupentur eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenus possit, & ineligibilis, ac ad ea obtinenda perpetuo inhabilis existat: Ac quæuis indulta, concessiones, dispensationes, & facultates, ac *Paul. 4.*

aliæ

aliæ gratiæ ei, tam à Nobis, & Sede prædicta, etiam per literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, vel alias ab eius legatis, seu Nuncijs, aut maiori pœnitentiario nostro, quam a superioribus dictorum ordinum, ac quibusuis alijs etiam ad id potestatem, & auctoritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscunque, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibus, & alijs decretis, etiam motu, & scientia similibus, & desuper hactenus concessa, & in posterum concedenda, nulla, & inualida, nulliusque roboris, vel menti sint, & esse censeantur. Et si quis eum de cetero ad dignitates, seu officia, aut superioritates huiusmodi scienter elegerit, iure eligendi perpetuo careat, ac voce actiua, & passiua eo ipso priuatus existat, Reuocantes, Cassantes, & Annullantes omnia, & singula indulta, concessiones, dispensationes, facultates, & gratias huiusmodi, quorum tenores, ac si diuerso ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, ac decernentes irritum, & inane quicquid super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus, &c.

Quantum vero attinet ad electionem parochialium ecclesiarum, vltra dispolita per Sacros Canones, & Conc. Trid. sess. 24. c. 18. de reformat. generali, extat Constitutio Pii V. incip. in conferendis, quam habes supra in verbo Beneficii Parochialis collatio.

Quando eligens indignum ad officium ecclesiasticum ad effectum vt eligendi facultate priuetur, præsumatur in dubio scienter, vel ignoranter elegisse, vide Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad casum 511. num. 9. vsque in finem.

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRæter Summistas sciendum est, Decreto Conc. Trid. sess. 25. de reform. generali c. 3. Salutiferam in his monitoriis formam seruandam præscribi in hæc verba. Quamuis excommunicationis gladius, neruus sit ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris sobrie tamen, magnaque circumspectione exercendus est, cum experientia doceat, si temere, aut leuibus in rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab episcopo decernantur, & tunc non alius, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per episcopũ examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiusuis sæcularis, etiam Magistratus auctoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum, quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit.

Pro cuius Concilij Trid. executione extat Pii V. ordinatio incip. Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Pius Diuina prouidentia Papa V. volens *Pij V.* super expeditione mandatorum quæ fiunt in forma significauit pro rerum subtractarum, aut deperditarum restitutione, seu illarum, & illas subtrahentium reuelatione, modum, & formam statuere (manente in aliis reformatione officii correctoris literarum contradictarum a Sanctitate sua edita) præsenti quod perpetuo obseruari vult scripto ordinat, vt mandata pro restitutione, seu reuelatione huiusmodi dentur. Modo super illis supplicationes in præsentia suæ Sanctitatis signatæ fuerint ad earum duntaxat instãtiam, quorum ciuiliter interest, quæ supplicationes.

plicationes rem ipsam, de qua agitur, reique valorem nominatim, & specifice exprimant, nisi forte sint pro ecclesijs, locis pijs, Communitatibus, Vniuersitatibus Collegijs, aut vniuersalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipsa qualitate personarum expressa, ita demum ferri poterit quædam in genere designatio rerum, si designatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inuerisimilis sit, & tamen ostendat res ipsas (id quod præcipue in omnibus attendendum est) minime vulgares existere. Committuntur autem episcopo ordinario loci, vel eius vicario in spiritualibus generali, sub hac forma verborum, quæ est ex Concilio Tridentino videlicet si causa diligenter, & magna maturitate examinata per ipsum pro rei, loci, temporis, & personæ qualitatibus sibi pro sua conscientia videbitur expedire, decernēs irritum, &c. Solent autem expediri huiusmodi sub tenore. Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, venerabili fratri Episcopo N. seu eius in spirituali Generali Vicario salutem, & Apostolicam benedictionem. Significauit nobis dilectus filius N. quod nonnulli iniquitatis filij, quos prorsus ignorat, Census, Terras, Domos, Possessiones, bona mobilia, & immobilia, scripturas publicas, & priuatas, fidem tamen facientes, ac iura, nec non pecuniarum summas, auri, & argenti, ferri, lignorum, vini, olei, hordei, frumenti, ac aliarum frugum, quantitatum, Iocalias, Gemmas, pannos lineos, laneos, sericos, Domusque supellectilia magni momenti, ad dictum significantem ratione successionis, hæreditatis parentum, & consanguineorum suorum defunctorum, & alias legitime spectantia subtraxerunt, & temere occuparunt, eaque malitiose occultare, atque occulte, & indebite detinere præsumpserunt, & præsumunt, ex quo dicto significanti grauia damna, valorem quinquaginta ducatorum excedentia, nequiter intulerunt, in animarum suarum periculum, & dicti significantis non modicum detrimētum, super quo ipse significās Apostol. Sedis remedium implorauit, quocirca fraternitati tuæ Episcope, & discretioni tuæ fili Vicarie per Apostolica scripta mandamus, quatenus quilibet vestrum diligenter, & magna maturitate, causa diligenter examinata, pro rei, loci, temporis, & personarum qualitatibus, vobis pro vestra conscientia videbitur expedire, omnes huiusmodi bonorum detentores, & illorum celatores, aut alias scientiam habentes, ac damnorum illatores occultos, ex parte nostra publice in ecclesiis corā populo per vos, vel aliū, seu alios moneatis, vt infra competentem terminum, quem eis præfixeritis, ea dicto significanti debita detentores quidem, & occupatores restituant, occultatores vero, ac illa scientes reuelēt, & si non adimpleuerint, infra aliū competentē terminum, quē eis ad hoc duxeritis perēptorie præfigendū, ex tunc in eos generalē excōicationis sententiā proferatis, & faciatis, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & videbitur expedire, vsq; ad satisfactionem condignam, & reuelationem debitā solenniter publicari. Volumus autem quod ex reuelatione huiusmodi, si eam fieri contingat, non possit, nisi pro ciuili interesse, & ciuiliter tantum agi, & aliter reuelatio ipsa neque in iudicio, neque extra iudicium fidem faciat. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum &cet.

Notandum quod quando impetratur a Papa tale rescriptum in forma significauit, non potest pars, ad cuius instantiam est expeditum rescriptum, formare alia capita vitra expressa in rescripto, nisi in eo adsit clausula, latius arbitrio tuo, vel significānus, quæ si deficit, rescriptum est publicandum de verbo ad verbum, non alterando sensum, sermonem, nec verba dicti rescripti, sed pro idiotis potest publicari materna lingua, seu vulgari, vt rescripsit Sacra Congregatio Archiepi-

chiepiscopo Neapolitano his verbis videlicet, Molto Illustre & Reuerendissimo Signore come fratello, Altre volte si e Scritto al Vicario di. V. S. che in esecutione di monitorii de scommuniche in forma significauit, non si deueno specificare capi di sorte alcuna, ma solo publicare il contenuto dell'istesso monitorio tradotto di latino in volgare, per diuersi inconuenienti successi con la prattica in contrario, & lamentandosi hora la Signora N. che cio se le deneghi sopra vn simile monitorio per essa vltimamente ottenuto. De ordine de questi mei Signori Illustrissimi ne dò auiso a V. S. a fin che le piaccia di comandare, che non essendoui cosa releuante per contra, se proceda all'esecutione del præfato monitorio nella manera che l'ho detto, & Nostro Signor la præserui. Di roma li 20. di Settembre 1593. Di Vostra Signoria Molto Illustre & Reuerendissima Come fratello affettionatissimo il Cardinale Alexandrino.

Quæ clausula latius arbitrio tuo, vel significantis, hodie non ponitur in rescriptis, & quando apponeretur in formādis aliis capitibus, erunt concedenda iuxta decretum Concilij. Trid. consideratis considerandis, secundum etiam dispositionem iuris, vt per Doctores infra allegandos forma monitorijs quando auctoritate ordinaria conceditur a Curia Archiepiscopali Neapolitana, est tenoris sequentis videlicet. Præmisso prius nomine Archiepiscopi. Vobis Nuncijs nostræ Curiæ, & vestrum cuilibet in solidum requirens tenore præsentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus quoties pro parte infra script. instant. fueritis requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus, publice alta, & intelligibili voce, nostri parte, vt moris est in locis publicis, solitis, & consuetis in genere moneatis omnes, & singulos vtriusque sexus homines mares, & feminas, quos dictus instans prorsus ignorat, & de contentis in capitibus in pede præsentium descriptis, conscios, Culpabiles, siue aliquid scientes, quatenus infra sex dierum spacium, quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & vltimo peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus, ijdem conscij, & scientes reuelasse, culpabiles vero, & fautores restituisse, & satisfecisse debeant, prout in infrascriptis capitibus continetur, alioquin dicto termino elapso, & monitioni eiusmodi non parito, illos, &, eorum quemlibet in ecclesiis, alijsque locis publicis solitis, singulis dominicis & festiuis alijs diebus, campanis pulsatis, & Candelis accensis, ac demum extinctis, & in terram proiectis, pro excommunicatis publice denuncietis, prout nos præsentium tenore excommunicamus, denunciamus, & declaramus, id tamdiu facientes donec, & quousque ad gremium Sanctæ matris ecclesiæ, mandatis nostris huiusmodi obedien. humiliter redierint, & prævia condigna satisfactione, & reuelatione, a nobis absolutionis beneficium meruerint obtinere, Datum Neap. in Palatio Archiepiscopali, &c.

Practica monendi generaliter malefactores, & scientes, vt infra certum terminum satisfaciant, vel reuelent, alias excommunicationem incurrant, nec non, & modus ipsius excommunicationis publicandæ habetur optime, in extrauag. comm. vnica Ioannis 22. sub titulo de furtis, & ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis sub excommunicationis pœna, vide Zabar. Imol. & alios in Clement. dispendiosam. de iudic. vbi præfatarum literarum formam notant. Luculentissime scripserunt Ioannes de Neuizan. in sua sylua nuptiali, lib. 4. in verbo monitoriæ. Philip. Prob. ad Ioann. Monac. in cap. 2. de constitut. in 6. Nauar. in repetit. cap. inter verba. conclus. 6. Corrolar. 66. 11. quæst. 3. licet etiam aliqua pauca sparsim tangat in manual. & in conf. 7. de senten. excom.

excom. in Antiq. Ioannes Guttierez. lib. 1. canon. quæst. c. 11. per totum Henriquez. in summ. lib. 3 excom. cap. 18. quædam etiam ad propositum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip. in Tract. de pest. in fin. a num. 121. vsque 128. & nouissime scripsit Reuerendissimus episcopus Montis Marani in sua praxi c. 1. & 2. per quos traduntur regulæ obseruandæ in dictis literis concedendis, explicantur causæ ex quibus quis excusatur a reuelando. Numerantur personæ quæ ab huiusmodi literis eximuntur, & præsertim declararatur quæstio illa, an, & quando principalis teneatur seipsum propalare, & denique traditur communis praxis eius, quod agendum est receptis reuelationibus. An autem quis compelli possit censuris ad exhibendas scripturas contra se, & quando ad id teneatur, præter Doctores in c. 1. de probat. vide Sot. in 4. dist. 22. quæst. 1. art. 2. casu 3. Nauar. in cons. 3. de censib. in antiq. Henriquez. distincte, & notabiliter in præal leg. c. 18. nu. 1. & 2.

Contingit sæpe sub clypeo harum monitorialium falsitates committi, ideo episcopus, seu eius vicarius, antequam eas concedat, tam authoritate ordinaria, quam Apostolica delegata, semper præ oculis habere debet decretum prædictum Conc. Trid. considerando illa verba ex re non vulgari, causaque diligẽter, ac magna maturitate examinata, pro re, loco, persona, aut tempore, & alia secundum mitis dispositionem recollecta per præallegatos Doctores.

Pro tutiori debere principalem cum iuramento prius interrogare de rei valore, eius interesse, & an competat actio, an habeat testes certas scripturas, vel alias probationes, ad quem finem, an pendeat lis, in quo termino reperiatur, nã quãdo petuntur pro habẽdis testibus, & illis postea examinandis, seu repetendis coram iudice laico, debet procedi cum magna circumspectione, ob suspicionem facultatis, cum principales, qui non producunt, prætendunt excusari ab ea, & sub hoc clypeo excusationis, possent etiam testes euadere pœnam falsitatis, allegando se non venisse sponte, sed coactos, ne inciderent in excommunicationem contentam in monitorialibus. Item an resultent in alicuius infamiam, vel si dirigi possunt in causam criminalem, & quamdiu habet, quod ipse principalis passus est damnum, nam pro rebus multo tempore citra deperditis, ego regulariter non concederem, si a die quo sciuit, & recurrere potuit, esset elapsum longum tẽpus, & ne contra coniunctos, qui in eadem domo habitant, & personas in eius potestate constitutas; Interdum etiam illud exigatur, vt constet aliqualiter de damno, prius quam concedantur ob frequentes calumnias, item quoniesicumque in capitibus monitionum, nominatur aliqua persona viuẽs, vel ii facile colligi potest contra quem, vel nominatur persona mortua, etiam si capita non cõcernant infamiam, & esset casus concedendi, nõ publicentur, antequam notificentur personæ nominatæ viuenti, uel heredi defuncti. Itẽ si principalis qui petit monitoria est absens, non concedantur absque speciali mandato procuratoris, item bonũ esset ex officio interuenire in receptione testiũ, ipse episcopus, vel vicarius, vel eo impedito, committere receptionem testiũ personæ idoneæ, & timoratæ, faciẽdo eis interrogatoria opportuna in recipiendis reuelationibus præcipiat episcopus, vt nihil recipiatur nomine ipsius, vel eius vicarij, etiam nomine decreti, vt in Concilio prouinciali Mediolanensi fuit statutum; De hac materia, ad meam, & aliorum instructionẽ, dum essem cõsultor ordinarius in Curia Archiepiscopali Neapolitana, aliqua scripsi, antequam ederetur praxis prædicta, & Ioann. Guttierez in loco præallegato.

EX-

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod quantum ad euitationem excommunicatorum attinet, extat constitutio Leonis X. in Conc. Lateranensi vltimo sess. 11. fol. 79. 3. ter. in antiquis, & in Bullar. fol. 212. tenoris sequentis.

Statuimus insuper, quod ad euitãdum scandala, & multa pericula, subueniendumque conscientiis timoratis, quod nemo deinceps a communicatione alicuius in sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscunque diuinis, vel extra prætextu cuiuscunque sententiæ, aut censuræ ecclesiasticæ, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum ecclesiasticum obseruare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura, huiusmodi fuerit vel contra personam, collegium, vniuersitatem ecclesiasticam, aut locum certum, aut certam a iudice publicata, & denunciata specialiter, & expresse, aut si notorie in excommunicationis sententiam constiterit, incidisse, quod nulla possit tergiuersatione celari, aut aliquo iuris suffragio excusari, cum a communione illius abstinere volumus iuxta Canonicas sanctiones. Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet suffragari.

Hanc extrauag. inter alios recitant, & declarant Nauar. in man. confess. c. 27. nu. 35. Couar in c Alma mater, par. 1. § 2 nu. 7. de sent. excom in 6 Henriquez in summa lib. 13. de excom. cap. 5. latissime Ioan. Gutier lib. 1. canon q c. 1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTTIO.

PRÆTER Summistas in hoc verbo, sciendum est, quod Regulares a sententia excommunicationis ab homine lata nullatenus absoluere possunt laicos, & clericos seculares. Leonis X. Constitutione cauetur in generali Concil. Lateranen. vide fra in verb. priuilegia Regularium in quo etiam fuit prouisum, quod excommunicatio ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de interesse tertii agetetur, absolui non possint, nisi præuia satisfactione. Procuratores quoque & negotiorum gestores, ac operarii eorundem fratrum seruitijs insistentes sententiis excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint. Et scias quod excommunicatio lata ab homine non prouenit nisi ratione contumaciæ, a iure vero prouenit ratione delicti Abb. in rub. de sent. excomm. in c. qua fronte. nu. 1. de appell. & de absolutione casuum reseruatorum. vide infra in verbo casus reseruati. *Leo X.*

Annectere visum fuit Ioan. 22. declarationem, qua sit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extensum Ioan. Bapt. Confect. in collect. priuileg. Ordin. Mendic. & non Mend. fol 22. mouit nos ad hoc agendum, præsertim, quia Nauar. in Man. cap. 27. sub num 91. Io. Gutier. lib. 1. cano. q. c 5. nu. 15. & Sayr. in Thesauro cas. consc. lib. 3. cap. 18. nu. 8. diminutam illam referũt, & vt tutius iudicium fieri possit, an Ordinarii absoluere valeant. Præd. extrauag. tenor talis est.

Perle-

Perlectis litetis vestris circa absolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perspeximus, quæ esset modica, aut leuis iniuria, circa quam, sicut talis loquitur, absoluendi vobis contulimus potestatem; Ad quod, cum sit facti potius quam iuris quæstio, vobis prout possumus respondemus: illam videlicet modicam percussionem, aut impulsionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effusionem sanguinis non excedit, nec si tam leuissimi ictus, aut pugni percussiones sanguis exiret, transire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc sit ab absolutione talium abstinendũ, vt tamen non solum ipsum factum, imo etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur; & ipsius facti circumstantia loci videlicet, & etiam personæ, quæ sit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifestius cognoscatur: loci quidem vt in theatro, vel in foro, coram Rege, Prælato, vel Iudice, in Ecclesia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria conferatur. Personæ veluti si Magister, vel Iudex, aut etiam Magistratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel personatu constitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur: per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ sint tales, aut modicæ tanquam ex opposito cognoscantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenum omnia differantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ vestro duximus arbitrio committendum, vt potestatem vestram, cum ad hæc processeritis, temperetis, vt citra metas huiusmodi potius, quam vltra eas circa absolutionem talium procedatur, ne iniuriantes de vicina absolutione confisi, de facili in atroces prorumpant percussiones, vel iniurias, & sententias canonis iam periculosis contemnentes, in excommunicationis sententias procliuius prolabantur. Tolerabilius est enim, aliquos, qui per vos etiam possunt absolui, nobis, vel superiori absoluendos relinquere, quam contra statuta Canonum imagine quadam absolutionis, (quod non fit sine grandi periculo,) quamquam relinquere innodatum, cum vmbra quædam videatur in opere, veritas autem non subeat in effectu.

Hactenus verba literarum Ioan. xxij. Quarum literarum terminos, scilicet, quando percussio, seu lesio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis præter Nauar, & Sayr. vbi supra declarant Tolet. in sum. lib. 1. cap. 32. & latius Suarez de censuris disput. 21. sect. 1. pag. 408. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE CAENAE DOMINI.

PRÆTER Summistas in verbo, excommunicatio, sciendum est; quod excõmunicationum quarum absolutio est reseruata Summo Pontifici quædam sunt extra dictam Bullam, quædam uero continentur in ea; quæ enumerantur, & declarantur per Summistas præsertim per Nauar. in manuali confessorum c. 27. tenor uero dictæ Bullæ est tenoris sequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINIT.
Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint Vniuersi hoc præsens publicum transumptum inspecturi, quod Nos Marcellus Lantes Protonotarius Apostolicus, vtriusque Signaturæ S. D. N. Papæ Referendarius, ac Curiæ Causarum Cameræ Apost. generalis Auditor,

ditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, sententiarumque & censurarum in eadem Rom. Curia latarum, ac quarumcunque literarum Apostolicarum vniuersalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inspeximus literas Apost. S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriç quintæ, & Cœnæ Domini, solenniter more solito lectas, & publicatas, eiusque Bulla plumbea cum cordula rubei, croceique colorum more Romanæ Curiæ pendente, bullatas, & omni suspicione carentes, subsequentis tenoris.

Paulus Episcopus seruus seruorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

PROOEMIVM BVLLAE.

PAstoralis Romani Pontificis vigilantia, & solicitudo cum in omni Christianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda, pro sui muneris officio assidue versatur, tum potissimum in Catholicæ fidei, sine qua impossibile est placere Deo vnitate, atque integritate retinenda & conseruanda, maxime elucet: Nimirum vt fideles Christi non sint paruuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumuentionem erroris, sed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, neque se in huius vitæ societate, & communione lædant, aut inter se alter alteri offensioné præbeat, sed potius in vinculo charitatis coniuncti tanquam vnius corporis membra sub Christo capite, eiusque in terris Vicario Romano Pontifice Beatissimi Petri successore a quo totius Ecclesiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita diuina gratia adiutrice sic præsentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque Beatitudine perfruantur Ob quas sane causas Rom. Pontifices Prædecessores nostri hodierna die quæ, anniuersaria Dominica Cænæ commemoratione, solennis est, spiritualem Ecclesiasticæ disciplinæ gaudium, & salutaria iustitiæ arma per ministerium summi Apostolatus, ad Dei gloriam, & animarum salutem solenniter exercere consueuerunt.

Nos igitur, quibus nihil optabilius est, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iustitiam Deo auctore tueri, & solennem hunc morem sequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filij & Spiritus Sancti, Auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Nostra; quoscunque Hussitas, VVicleffistas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluinistas, Vgonottos, Anabaptistas, Trinitarios & a Christiana fide Apostatas, ac omnes, & singulos alios Hæreticos quocumque nomine censeantur, & generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorundem libros Hæresim continētes, vel de religione tractātes, sine auctoritate Nostra, & Sedis Apostolicæ sciēter legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quauis causa publice vel occulte, quouis ingenio vel colore, nec non Schismaticos, & eos qui se a Nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis, obedientia, pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.

2. Item excommunicamus, & anathemazamus omnes; & singulos cuiuscunque status, gradus, seu conditionis fuerint: Vniuersitates vero, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, interdicimus ab ordinationibus, seu mandatis nostris, ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad vniuersale futurum Concilium appellantes: nec non eos quorum auxilio, vel fauore, appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, anathematizamus omnes Piratas, Cursarios, ac Latrunculos Maritimos, discurrentes Mare nostrum, præcipue a Monte Argentario vsque ad Terracinam: ac omnes eorum fautores, receptatores, & defensores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui Christianorum quorumcunque Nauibus, tempestate seu in transuersum (vt dici solet) iactatis, vel quomodo naufragium passis, siue in ipsis nauibus, siue ex eisdem eiecta in mari, vel in litore inuenta, cuiuscumque generis bona, tam in nostris Tyrrheni, & Adriatici, quam in ceteris cuiusque Maris Regionibus, & litoribus surripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium, cõsuetudinem, aut longissimi, etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quẽcumque prætextum excusari possint.

5 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris suis noua Pedagia, seu Gabellas, præterquam in casibus sibi a iure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia, permissis, imponunt, vel augent, seu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes falsarios literarum Apostolicarum, etiam, in forma Breuis ac supplicationum, gratiam vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S R. E. Vicecancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato eiusdem Romani Pontificis signatarum, nec non falso fabricantes literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, & etiam falso signantes Supplicationes huiusmodi, sub nomina Romani Pontificis, seu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum.

7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes, & inimicos, vel Hæreticos, per nostras, siue huius Sanctæ Sedis, sententias expresse, & nominatim declaratos, deferunt, seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipso canape, quã alia quacumque materia, & ipsam materiam, aliaque huiusmodi, quibus Christianos, & Catholicos impugnant, nec non illos, qui per se, vel alios de rebus, statum Christianæ Reip. concernentibus, in Christianorum perniciem, & damnum, ipsos Turcas, & Christianę Religionis inimicos, nec non hæreticos, in damnum Catholicæ Religionis certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consiliũ, vel fauorem quomodolibet præstant. Nõ obstantibus quibuscumque priuilegijs, quibusuis personis Principibus, Rebuspubiicis, per nos, & Sedem prædictam, hactenus concessis, de huiusmodi prohibitione, expressam mentionem non facientibus.

8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, seu inuadentes eos, qui victualia, seu alia ad vsum Romanæ Curiæ necessaria dicunt, ac etiam eos, qui ne ad Roman. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, seu perturbant, seu hæc facientes defendunt, per se vel alios cuiuscunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & status, etiam si Pontificali, seu Regali,

Regali, aut alia quauis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem sua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent, nec non illos omnes, qui iurisdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel nostris iudicibus non habentes, illam sibi temere vendicantes, similia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu deprædantes Romipetas, seu peregrinos, ad Vrbem causa deuotionis seu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, & in his, dantes auxilium, consilium, vel fauorem.

11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S.R.E. Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a suis diœcesibus, territoriis, seu dominiis, eiicientes. Nec non ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes eis auxilium, consilium, vel fauorem.

12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel per alios, personas Ecclesiasticas quascunque, vel sæculares, ad Romanam Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, ac illa in eadem Curia prosequẽtes, aut procurantes, negotiorumque gestores, aduocatos, procuratores, & agẽtes, seu etiam Auditores, vel Iudices super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi, occidunt, seu quoquomodo percutiunt, bonis spoliant, seu qui per se, vel per alios directe, vel indirecte delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauore præstare non verentur, cuiuscumque præeminentiæ, & dignitatis fuerint.

13. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, tam Ecclesiasticos, quam sæculares, cuiuscunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem a grauamine, vel futura executione literarum Apostolicarum, etiam in forma Breuis, tam gratiam, quam iustitiam concernentium; nec non citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum executorialium, & aliorum decretorum, a Nobis, & a Sede prædicta, seu Legatis, Nunciis, Præsidentibus Palatii nostri, & Cameræ Apostolicæ Auditoribus, Commissariis, aliisque Iudicibus, & delegatis Apostolicis, emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut aliis ad Curias, sæculares, & laicam potestatem recurrunt, & ab ea, instante etiam Fisci procuratore, vel aduocato, appellationes huiusmodi admitti, ac literas citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quiue illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, & consensu, vel examine, executioni demãdari, aut ne Tabelliones, & Notarii super huiusmodi literarum, & processuum executione, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti cuius interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent; ac etiam partes, seu eorum agentes, consanguineos, affines, familiares, Notarios, executores, literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex ciuitatibus, locis, & regnis eiiciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur, per se, uel alium, seu alios, publice, vel occulte, quiue alias quibuscumque per-

sonis, in genere, vel in specie, ne pro quibusuis eorum negotijs prosequendis, seu gratijs, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas, vel literas a dicta Sede impetrent, seu impetratis vtantur directe, vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, vel eos apud se, aut Notarios, seu Tabelliones, vel alias quomodolibet, retinere præsumunt.

14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui per se, vel alios, auctoritate propria, ac de facto quarumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apostolicarum prætextu, beneficiales, decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commissarijs nostris, alijsq; Iudicibus Ecclesiasticis auocant, illarumue causas ipsas prosequi volentes, impediunt, ac se de illarum cognitione, tanquam iudices interponũt. Quiue partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes vel inhibitiones, aut alias literas in eisde cretas, & faciendum, vel consentiendum, eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, a censuris, & pœnis in illis contentis, absolui, per statutum, vel alias compellunt, vel executionem literarum Apostolicarum, seu executoriarum processuũ ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seu etiam donec ipsi ad nos informandos, vt dicunt supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes huiusmodi coram Nobis, & Sede Apostolica legitime prosequantur, etiam si talia committentes, *fuerint* Præsidentes Cancellariarum, Consiliorum, Parlamentorum, Cancellarii, Vicecancellarij, Consilarij, Ordinarij, vel extraordinarii quorumcunque Principum sæcularium, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates Commendatarij, seu Vicarij fuerint.

15. Quiue ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam partis, aut aliquorum quorumcunque personas Ecclesiasticas, Capitula, cõuentus, collegia Ecclesiarum quarumcũq; coram se ad suum tribunal, Audientiam, Cancellariã, consilium, vel parlamentum, præter Iuris dispositionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directe, uel indirecte, quouis quæsito colore, nec non qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quæuis alia decreta in genere, vel in specie, ex quauis causa, & quouis quæsito colore, ac etiam prætextu cuiusuis consuetudinis, aut priuilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint vel factis, & ordinatis, vsi fuerint, vnde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quouis modo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis, ac quarumcunque Ecclesiarum iuribus, quomodolibet directe, vel indirecte, tacite, vel expresse præiudicatur.

16. Nec non qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscumque iudices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet hac de causa directe, vel indirecte carcerando, vel molestando eorum agentes, procuratores, vel familiares, nec non consanguineos, & affines impediunt quo minus, sua iurisdictione Ecclesiastica, contra quoscunque vtantur secundum quod canones, & sacræ Constitutiones Ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt, ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcumque sententias, & decreta, aut alias fori Ecclesiastici iudicium eludentes, ad Cancellarias, & alias

Curias

Curias sæculares recurrunt,& ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pœnalia Ordinariis,aut delegatis prædictis,decerni,& contra illos exequi,procurant,eos quoque qui hæc decernunt,& exequuntur seu dant auxilium,consilium,patrocinium,& fauorem in eisdem.

17. Qui ue iurisdictiones,seu fructus,redditus,& prouentus, ad nos, & Sedem Apostolicam,& quascunque Ecclesiasticas personas, ratione Ecclesiarum , Monasteriorum,& aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum , pertinentes vsurpant, vel etiam quis occasione, vel causa, sine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium,expressa licentia sequestrant.

18. Qui ue,Collectas,Decimas,Talleas,Præstantia, & alia onera,clericis,prælatis,& aliis personis Ecclesiasticis,ac eorum,& Ecclesiarum,Monasteriorum,& aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus,redditibus, & prouentibus huiusmodi,absque simili Romani Pontificis speciali, & expressa licentia,imponunt,& diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita,etiam a sponte dantib.& concedentibus,recipiunt, Nec non qui per se, vel alios directe, vel indirecte, prædicta,facere,exequi,vel procurare,aut in eiusdem auxiliũ, consilium,vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunque sint præeminentiæ, dignitatis,ordinis,conditionis,aut status, etiam si Imperiali,aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites,Barones, & alij Potentatus quicunque etiam Regnis,Prouinciis, Ciuitatibus, & Terris quoquomodo præsidentes, & Consiliarii,& Senatores,aut quauis etiam Pontificali dignitate insigniti,Innouantes decreta super his, per sacros Canones, tam in Lateranensi nouissime celebrato, quam aliis Conciliis generalibus,edita, etiam cum censuris,& pœnis, in eis contentis.

19. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes, & quoscunque Magistratus,& Iudices,Notarius,Scribas,Executores,& Subexecutores,quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus,contra personas Ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferendo,vel exequendo, sine speciali,specifica,& expressa huius Sanctæ Sedis Apostolicæ licentia quique eiusmodi licentiam ad personas,& casus non expressos extendunt , vel alias illas perperam abutuntur , etiam si talia committentes, Consiliarij,Senatores, Præsidentes,Cancellarii, Vicecancellarii, aut quouis alio nomine nuncupati,

20. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos,qui per se,seu alios directe, vel indirecte sub quocunque titulo,vel colore, inuadere, destruere , occupare,ac detinere præsumpserint in totum, vel in partem Almam Vrbem, Regnum Siciliæ, Insulas Sardiniæ, Corsicæ,Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum,Comitatum Venaysinum,Sabinẽsem, Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ,& Maritimas Prouincias,illarumque Terras, & Loca,ac Terras specialis commissionis Arnulforum,Ciuitatesque nostras Bononiam Cæsenam, Ariminum, Beneuentum, Perusium, Auinionem, Ciuitatem Castelli, Tudertum, Ferrariam,Comalum, & alias Ciuitates, Terras,& Loca,vel iura,ad ipsam Romanam Ecclesiam, pertinentiã,dictæque Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiecta, nec non supremam iurisdictionem in illis,nobis,& eidem Romanæ Ecclesiæ competentem, de facto vsurpare,perturbare,retinere,& vexare variis modis præsumunt, nec non adhærentes fautores,& defensores eorum,seu illis auxilium,consilium, vel fauorem quomodolibet præstantes.

Absolutio soli Pontifici reseruatur.

Volentes præsentes nostros processus, ac omnia, & quæcunque his literis, contenta, quousque alij huiusmodi processus a nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore existente, fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri.

Absoluere præsumentes excommunicantur.

Ceterum a prædictis sententijs, nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo, cautione præstita, absolui possit, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuscumque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarium, regularibus etiam Episcopali, vel alia maiori dignitate prædictis, ipsisque Ordinibus, & eorum Monasteriis, Conuentibus, & Domibus, ac Capitulis, Colegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus, & locis piis, nec non laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cuiusuis Concilii decreta, verbo, literis, aut alia quacumque scriptura, in genere, & in specie concessorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum.

Quod si forte aliquid contra tenorem præsentium, talibus, excommunicatione, & anathemate laqueati, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus grauius contra eos spiritualiter, & temporaliter, prout expedire nouerimus, processuri.

Papæ absolutio non comprehendit eos qui a præmissis non destiterint.

Declarantes, ac protestantes quamcumque absolutionem, etiam solenniter per vos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus comprehensos; nisi prius a præmissis, cum vero proposito vlterius similia non committendi, destiterint, ac quo ad eos, qui contra Ecclesiasticam libertatem, vt præmittitur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta huiusmodi, publice reuocauerint, & ex Archiuis, seu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac nos de reuocatione huiusmodi certiores fecerint eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per huiusmodi absolutionem, aut quoscumque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam nostrã, vel successorum nostrorum, quantumcunque tempore continuatam, in præmissis omnibus, & singulis, ac quibuscunque iuribus Sedis Apostolicæ, ac S.R.E. vndecunque, & quandocunque quæsitis, vel quærẽdis, nullatenus præiudicari posse, aut debere.

Non obstantibus priuilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalib. vel specialibus supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus aliis, cuiuscunque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiam si, vt præmittitur Põtificali, Imperiali, Regali, seu quauis Ecclesiastica, & mundana præfulgeãt dignitate, vel eorũ Regnis. Prouinciis, Ciuitatibus, seu locis a prædicta Sede ex quauis.

quauis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & sub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibusuis clausulis; et derogatoriarum derogatoris, concessis, etiam continentibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdici non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum, mentionem, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, præscriptionibus quantumcunq; longissimis, & aliis quibuslibet obseruantiis, scriptis, vel non scriptis, per quæ contra hos nostros processus, ac sententias quo minus includantur, in eis iuuare valeant, vel tueri. Quæ omnia, quo ad hoc eorum omnium tenores, ac si de verbo, ad verbum, nihil penitus omisso, inserentur, præsentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Vt vero præsentes nostri processus ad publicā omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas Processus ipsos continentes Valuis Ecclesiæ Sancti Ioannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, appēdi faciemus. Vt ij, quod, processus huiusmodi concernunt, quod ad ipsos non peruenerint, aut quod ipsos ignorauerint, nullam possint excusationem prætendere, aut igonrantiam allegare, cum non sit verisimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Insuper, vt processus ipsi, & præsentes literæ, ac omnia, & singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuersis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, & Prælatibus vbilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, vt per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesiis suis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, solenniter publicent, & ad Christi fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Quicunque audiunt confessiones apud se has literas habeant.

Ceterum Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, aliique locorum Ordinarii, & Ecclesiarum Prelati, necnon Rectores, ceteriq; curam animarum exercentes, ac presbyteri sæculares, & quorumuis ordinum regulares ad audiendas peccatorum cōfessiones, quauis auctoritate deputati, transumptum præsentium literarum penes se habeant easque diligentes legere, & percipere studeant.

Volentes earundem presentium transumptis, etiam impressis Not. publici manu subscriptis, & sigillo Iudicis ordinarii Rom. Cur. vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem in illud, vbique locorum adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, protestationis, sublationis, reuocationis, commissionis, mandati, & voluntatis infringere; vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum

eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. Decimo Kal. Aprilis, Pontificatus Nostri Anno primo.

P. Card. Prodat.

M. Vestrius Barbianus.

S. de Vrsinis.

Registrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D. N. Iesu Christi Millesimo sexcentesimo sexto, Indict. quarta die vero vigesima tertia mensis Martij Pont. Sanctissi. in Christo Patris, & D. N. D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, supradictæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum, S. Ioannis Lateranen. & in acie Campi Floræ per nos Bernabeum Politum, & Bernardinum Mazzatellum S. D. N. Papæ Curs.

Io. B. Bagni. Mag. Curs.

Quibus quidem literis diligenter inspectis, illas ad requisitionem, & instantiam Mag. D. Prosperi Farinacij S. D. N. Papæ, & Cam. Apost. Procuratoris Fiscalis, per D. Hierony. Fabrium nostrum, & de Curia Not. publicum infrascriptum transumi, & exemplari, ac in hanc publicam transumpti formam redigi mandauimus, decernentes, & volentes, vt huic præsenti transumpto, iuxta earundem literarum, & decreti in eis appositi formam, continentiam, & tenorem, de cætero plene, & indubitata fides adhibeatur vbique locorum, ac si ipsæ Literæ originales exhibitæ, vel ostensæ forent. Quibus omnibus, & singulis auctoritatem nostram ordinariam, ac decretum interposuimus, & interponimus per præsentes. In quorum fidem præsentes Literas, atque præsens publicum Instrumentum transumpti exinde fieri, & per Impressores Camerales imprimi, ac per dictum nostrũ, & Curiæ nostræ Not. infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, nostrique solitis sigilli impressione muniri iussimus, & fecimus. Dat. Romę in ædibus nostris, anno a Natiuitate D. N. Iesu Christi, 1606. Indictione quarta, die vero 23. Mensis Martij, Pont. autem S. D. N. D. Pauli Diuina prouidentia PP. V. Anno eius primo. Præsentibus ibidem DD. Laureto Persico, & P. Ant. Catalono d. Cu. nostræ Not. & coram nobis scribis testibus ad præmissa omnia, & singula vocatis, specialiter atque rogatis.

Locus ✝ sigilli.

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cu. Caus. Cam. Ap. Not. & Mens.

De casibus in hac Bulla Cęnæ contentis. vide Extrauag. commu. Pauli II. & Sixti IIII. incipien. etsi Dominici de pęniten. & remissi. ac constitutiones Innoc. VIII. incip. officij nostri. fol. 121. in Bulla Leonis X. incipien. in supremo. fol.

229.

219.in Bulla Clem. VII.incip. Romanus Pontifex.fol. 347. loquentes de impedientibus exequutionem literarum Apostolicarum.

Item Pij II.incip.execrabilis.fol.75.& Iulij II.incip.suscepti.fol. 156. contra appellantes ad futurum Concilium.

Item Vrbani VI.incip.quia sicut.fol.47.contra bannientes seu relegantes aut praescribentes personas ecclesiasticas.

Item Leonis X.contra inuadentes, vel occupantes ciuitates, & loca S.R.E. eorumque fautores incip.inter graues.fol.195. in Bulla.

Item Pauli III. contrahentes bona naufragantia. fol. 442. incip.accepimus, nuper cum similibus ibi notatis per Dominum Laertium Cherubinum.

Item Leonis X.in Concil. Lateranen. contra occupantes fructus beneficiorum &c.& de impedientibus libertatem ecclesiasticam.fol.194. in Bulla.§.& cũ fructuum.

Item Alex.6.contra offendentes litigantes in Romana curia,eorumque aduocatos,procuratores,vel iudices testes,vel Notarios.fol.146.incip.in eminenti.

EXEMPTIO.

PRÆTER Summistas sciendum est.Pium 4 Episcopis residentibus concessisse, vt iurisdictionem habeant contra clericos saeculares, & etiam Regulares extra claustra degentes quomodolibet exemptos, vt in eius constitutione incip. De salute.§.insuper fol.... in Bullar.. & infra in verbo Residentia, quae facultas postea per Concilium Trid.fuit in pluribus ampliata.siquidem dicti Concilij vigore possunt episcopi seu Archiepiscopi contra exemptos procedere tanquam Apostolicae Sedis delegati in infrascriptis.

Et primo Compellere opportunis remedijs,vt lectio sacrae Scripturae habeatur in monasteriis monachorum,vbi commode fieri potest, si Abbates in hoc negligentes fuerint.sess.5.de ref.cap.1.

2.Prouidere vt Plebani,Parochi,& alij curam animarum habentes, per se,vel per alios,plebes sibi commissas,pro sua,& earum capacitate pascant salutaribus verbis diebus saltem Dominicis, & festis solennibus, & si ipsae ecclesiae essent nullius dioecesis, Archiepiscopi id praestare debent, vt delegati.d.sess.5,cap.2. post princ.

3.Procedere contra praedicatores etiam speciali priuilegio exemptos, qui haereses praedicarent.d.c.2.circa finem.

4.Deputare vicarios, & prouidere,ne animarum cura negligatur in ecclesiis etiam exemptis eorum,qui priuilegia,indulta,aut dispensationes habent de nõ residendo. sess.6 c.2.

5.Visitare,punire,& corrigere clericos saeculares priuilegiatos, vel regulares extra monasteria degente, si deliquerint. d.sess.6.c.3.

6.Visitare,corrigere,& emendare toties,quoties opus fuerit, capitula exempta.ead.sess.6.c. 4. etiam quando extra visitationem procedit iuxta praescriptum cap.6 sess.25.de refor.

7.Examinare vniones a 40.annis citra factas.sess.7.c.6.

8.Visitare quascunq; ecclesias,quomodolibet exemptas,& prouidere,vt reparentur d.sess.7 cap.8.

9.Cognoscere causas mercedum,& miserabilium personarum ead.sess.6.c.14.

10. Vi-

10. Visitare hospitalia iux. formā clem. quia contingit de relig dom. ead. sess. cap. 15.

11. Cognoscere de surreptione, & obreptione absolutionū concessarum alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipse inquirere ceperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerat. sess. 23. c. 5.

12. Cognoscere, & punire excessus clericorum sæcularium exemptorum, qui alias suæ iurisdictioni subessent, tam in uisitatione, quam extra uisitationem, dū modo in suis ecclesijs resident. sess. 14. cap. 4.

13. Conuertere in distributiones quotidianas tertiam partem fructuum etiā dignitatum, canonicatuum, personatuum, portionum, & officium Cathedraliū, & collegiatarum ecclesiarum, in quibus nullæ sunt distributiones, vel ita tenues vt verisimiliter negligantur. sess. 21. & 22. c. 3.

14. Præscribere Dignitatibus, personatibus, & of. cathedralium, & collegiatarum ecclesiarum competens seruitium ab eis personaliter adimplendum pro distributionibus lucrandis. d. c. 3. sess. 22

15. Nouas parochias erigere, & in erectis ministrorum numerum, prout opus fuerit, augere, sess. 21. c. 4. & vniones facere ead. sess. c. 5. illasque quæ a 50. annis citra factę sunt, reuidere, & examinare. sess. 7 cap. 6.

16. Coadiutores dare Parochis minus idoneis. sess. 21. c. 6.

17. Transferre beneficia, & ecclesiarum refectionem procurare. d. sess. 21. cap. 7.

18. Commendata monasteria, in quibus non viget regularis obseruantia, & beneficia quæcumque qualitercunque commendata visitare, & curare vt reficiātur, quę restauratione indigent, vt animarum cura, & alia debita obsequia recte exerceantur. sess. 21. c. 8.

19. Visitare, & corrigere Regulares in commendatis monasteriis, in quibus regularis obseruantia viget, residentes, qui secundum eorum institutā non viuunt, cum superiores admoniti intra sex menses non fecerint, & correxerint. d. cap. 8. sess. 21.

20. Cognoscere in dispensationibus, quæ a Sede Apostolica conceduntur, & in commutationibus vltimarum voluntatum preces veritati nitantur. sess. 22. c. 5. & 6.

21. Exequi omnes pias voluntates. sess. 22. c. 8.

22. Visitare hospitalia Collegia, Confraternitates laicorum, etiam quas scholas vocant, non tamen, quæ sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia, Montes Pietatis, ac omnia loca pia. d. c. 8. sess. 22.

23. Notarios examinare, & suspendere. sess. 22. c. 10.

24. Visitare ecclesias exemptas, & quæ in nullius diœcesi esse dicuntur. sess. 24. cap. 9.

25. In omnibus, quæ ad visitationem, & morum correctionem spectant, procedere. sess. 24. c. 10.

26. Procedere contra Cappellanos regios, & habentes titulum Protonotariatus, & contra oblatos Militiarum, & hospitalium, preterquam eos, qui actu inseruiunt. sess. 24. cap. 11.

27. Prohibere ne in consequutione possessionis beneficiorum, canonicatuum & c. interueniant solutiones, promissiones, & alia sapientia simoniam, & turnorum lucra, quæ in vsus pios non conuertuntur. sess. 24. c. 14.

28. Redigere in Congregationes Monasteria Sedi Apostolicæ immediate subiecta,

biecta, si ipsi Religiosi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiscopi in prouincia, & si nec ad Metropolitani instantiam se redegerint, episcopis subiaceãt, in quorum diœcesi sunt, sess. 25. de regular. cap. 8.

29. Monasteriis monialium Sedi Apostolicæ immediate subiectis præesse. d. sess. 25. cap. 9.

30. Procuratore in monasteriis sibi non subiectis vt Monialium clausura restituatur, vbi violata est conseruetur iux. c. periculoso. de stat. regular. in 6. renouatum. sess. 25. de regular. cap. 5.

31. Rescindere concessiones iuris patronatus ex augmento dotis, vel alia simili causa a 40. annis circa acquisitas, & in posterum acquirendas. sess. 25. de reform. cap. 9.

32. Procedere & punire Concubinarios, post quam admoniti non resipuerint. iux. formam traditam. sess. 25. de refor. c. 14.

Quibus sic in vnum recollectis sciendum est præterea extare constitutionem S. D. N. D. Clementis VIII. super executione decreti Concil. Triden. sess. 25. cap. 14. contra regulares non subditos episcopo, intra claustra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes, vt populo scandalo sint, ac contra eorum superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia suorum ordinum loca transmittentes, vel transmissos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris sequentis. *cle. 8.*

Suscepti muneris ratio postulat, vt ea, quæ in Sac. Trid. Conc. prouide constituta sunt, ab ijs, ad quos spectet, inuiolate obseruari curemus. Maturo sane consilio ipsius Concilij, decreto prouisum est, vt quicunque regularis non subditus episcopo, intra claustra degens, extra ea ita notorie deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo superiore intra tempus ab Episcopo præfigendũ, seuere puniatur, & superior de punitione Episcopum certiorem faciat, sin minus, ipse a suo item superiore officio priuetur, & delinquens ab episc. puniri possit. Verum quia experientia compertũ est interdum in huiusmodi decreti executione nimis remisse procedi, cum enim episcopus instat, aliquem regularem, eo, quo supradictum est, modo, delinquentem, a suo superiore puniri, sæpe fit, vt superior regularem delinquentem ad alia suorum ordinum loca, extra episcopi diœcesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiam ipse aliquando ad alias prouincias se conferat, nec vlterius super delinquentis excessibus inquirat, & de eius punitione Episc. certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tũc ab episcopo puniri potest, cum extra ipsius diœcesim existens, nec superior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur: Nos pro Pastorali nostra solicitudine, præfati decre. executioni, quantum cum Domino possumus, facere, & præmissis malis, (vt par est) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium prædicti Concilij interpretum sententia; Motu proprio, & ex certa scientia nostris ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione omnibus, & singulis cuiuscunque ordinis, & instituti regularium, etiam mendicantium superioribus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, quilibet ipsorum, regularem non subditum episcopo, intra claustra degentem, & extra ea ita notorie delinquẽtem, vt populo scandalo sit episcopo instante, intra tempus ab episcopo præfigendum, seuere puniat, ac de punitione episcopum certiorem faciat, *Congruit tit. de regul.*

& alias.

& alias decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum si superior in regularem delinquentem non animaduerterit, quinimo si illum impunitum ad alia suorum ordinum loca, extra episco. diœcesim, vt præfertur, transmiserit volumus, & simili motu, atque auctoritate decernimus, vt superior instante episcopo, intra terminum, ab episcopo præfigendum, & sub eisdem indignationis nostræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, nec nõ & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac vlterius, priuationis actiuæ & passiuæ vocis, ad quas a nemine præterquam a nobis, & a Romano Pontifice pro tempore existente restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum regularem delinquentem a loco, ad quem transmissus fuit reuocare, & in quo deliquit, constituere seu sistere teneatur. Quod si hoc etiam facere prætermiserit, per præsentes similiter statuimus, vt ordinarius loci ad quem regularis deliquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso ordinario loci, ad quem regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel alias de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquam sedis Apostolicæ delegatus prædictũ Concilij decretum omnino exequi, & in regularem delinquentem seuere animaduertere possit, & debeat. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem Rom. Ecclesiæ Cardinales, & Causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, quicquid secus super his a quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c.

Iurisdictio ordinariorum est fundata in iure communi cap. omnes basilicæ. 16. q. 7. cap. cum personæ de priuileg. in 6. super omnes de diœcesi exceptis exemptis. cap. fine, & ibi gl. de excess. prælat. & proprie Sedis Apostolicæ est eximere gl. in c. 1. ver. exemptionis de priuileg. in 6. qui exempti in multis casib. iurisdictioni episcoporum subijciuntur. glos. in d. c. 1. in ver. instituta, & in clem. 1. §. fin. in ver. puniri de pœnit. & remiss. & quando priuilegium non extendatur contra ordinarium est tex. in c. Ne aliqui de priuileg. in 6. & quãdo ex verbis priuilegiorũ discerni possit, si ordinariorum iurisdictioni sit derogatum, vide text. in c. ex parte. de priuileg. & in c. Si Papa. eod. tit. lib. 6. Mascard. de probat. conclus. 713. An autem pendente lite inter episcopum, & aliquem ex suis clericis, exemptus existat clericus ab ipsius episcopi iurisdictione, notabiliter declaratur per Guliel. Cassad. decis. 5. sub t. t. de priuileg.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

Congruit tit. de testam. PRÆTER Summistas sciendum est, quod licet Episcopi de iure sint executores piarum voluntatum c. 3. & cap. tua nobis, & ibi Doct. præsertim Complures explicans assertiones de testam. etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, Concil. Trid. sess. 22. de ref. cap. 8. in princ. id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S. Petri, & extat Pij. V. Bulla applicationis Fabricæ mediotatis reddituum piorum non executorum per triennium: sub Dat. Romæ XI. kal. Ianuarij. 1569. folio. 1605. in Bullario incip. Exigit, & infra.

Pij V. Hinc est, quod nos, qui nuper accepimus, quod tam in alma Vrbe nostra, alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, locis, & Regnis reperiuntur multa legata a pijs testatoribus facta ad effectum celebrationis Missarum, & recitationis Diuinorũ

officio-

Officiorum, nec non erogationis eleemosynarum diuersis Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, & alijs pijs locis, ipsaque legata hæredum auaritia, seu alias per mé nium retroactũ executioni debitæ demandata nõ fuerint, volẽtesque &c. De Apostolicæ potestatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiusmodi, si & postquam iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum sibi concessarum legata huiusmodi executioni debitæ demandari fecerint, vnam illorum medietatẽ, reliquam vero loco, cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernentes &c. Sicque per quoscunque iudices &c. (Super qua Bulla, & alijs dubiis editæ fuerunt declarationes sequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ fabricæ Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illustrissimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe residentibus, super interpretatione eis concessa dubiorum occurentium circa priuilegia dictæ Fabricę, ad tollendas difficultates, quæ sæpe in controuersiis iudiciorum coram eius Commissariis, & iudicibus oriuntur, ac pro faciliori litium expeditione infrascripta declarãda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ concessa delegatis, hæreditatibus, & piis dispositionibus certis, ad fauorem piorum locorum, Ecclesiarũ, & Ecclesiasticarum personarum, pro vna vice, & sine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, seu alias grauatis realiter adimpleta, non fuerunt vsque ad triennium computandum a die mortis, quinta pars, tantum ad ipsam fabricam spectat, lapso vero triennio, si adhuc adimpleta non sint, eidem Fabricæ medietas debetur. Declaramus medietatem huiusmodi pariter die mortis dictorum testatorum, & disponentium ipsi Fabricæ debitam esse, seruandãq; fore in lus Bullam fel. rec. Pii Papæ V. sub Datum 11. kal. Ianuarii. 1569. quam generaliter de omnibus piis relictis intelligendam esse significamus, & interpretamur, & prædicta etiam locum habere in relictis similibus, quæ intra statutum a testatore, & disponente tempus satisfacta non sunt, vt eo lapso triennium intelligatur cucurisse a die mortis.

Annua vero pia legata, & disposita piis locis Eccclesiis, & Ecclesiasticis personis certis, & nominatis cum onere celebrationis Missarum Diuinorum Officiorũ, erogatione eleemosynarum, aut similium in perpetuum, aut ad certum tempus, seu statutis quibusdam diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemẽto bona, seu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, seu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati erant, aut tenebantur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu non sunt, tunc redditus, & relicta huiusmodi hucusque decursa, & realiter non soluta, fabricæ debeantur. In futurum vero decurrenda ipsis legatariis cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obseruatum est.

Quando vero bona, seu annui redditus, & introitus a monasterijs, Capitulis, Cappellanis, seu aliis legatariis percepti, & exacti sunt, ac percipiuntur, & exiguntur pro dicta celebratione Missarum, & diuinorum Off. in perpetuum, aut ad tempus vt supra; & Missæ huiusmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipsis legatariis celebratæ nõ fuerunt, vel celebrari desierũt, aut etiã minime celebrãtur propter ipsorum legatariorũ negligentiã, seu impotentiã nempe, quod maior sit numerus Missarum, quam Sacerdotum, huiusmodi relicta pro rata Missarum, & diuinorum Officiorũ, sic per negligentiam, seu impotentiam omissarum, ad Fabricam ipsam deuoluta esse declaramus. Dantes facultatem ministris a nobis deputatis, seu ab aliis ad hæc specialiter substitutis, vt cum legatariis, aut

alias,

alias obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarii, quibus a principio relictus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut a principio quidem capaces exiſtebant, ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegiis, aut declarationibus alias factis, præſertim ſub die 18. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi, quæ a principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu alias obligatos ſpectare, ſeu vt caduca ab eis vindicari poſſe, ſed Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſi, tanquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacunque cauſa a legatarijs ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradẽdis, quæ amore Dei, ſeu alias ratione animæ, non autem affectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter, perſoluta, ſeu depoſita, etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra cõcedantur, niſi in totum incerta eſſent, ita ad Fabricã, iuxta priuilegia, omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab Ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint, vindicari valeant iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia, vt accepimus, ſæpe huiuſmodi legata, & piæ diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſuſtentatione eccleſiaſticarum perſonarum ſæcularium, ſeu regularium, tam virorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, vel poſt triennium, hæredes ea adimplere curant, ex quibus ſi quinta, aut medietas reſpectiue pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negliguntur, aut ſine debita perfectione inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quo vt huic incommodo, quantum fieri poteſt, occurramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnis fraudis occaſio auferatur, dum huiuſmodi legatorum ſolutionem, & executionem procraſtinare ſolẽt, vt interim dictorũ piorũ relictorũ fructus percipiant, ad quorũ reſtitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis ſolutionẽ ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt. Idcirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluendos, a die mortis, quos realiter ex re legata, ſeu alias relicta perceperunt, aut percipere potuerunt; ſi res huiuſmodi ſui natura, aut alias fructifera ſit ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pii relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum, debitæ executioni demandari non poſſe propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentum; quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſteriũ non

ſufficit,

sufficit, aut in loco a testatore designato ædificari non potest, seu etiam licentia ab Episcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cum æquum non sit, vt pium opus huiusmodi propterea deseratur, sed potius in aliud de iure commutandum veniat, declaramus, vt granans certus competens terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiusmodi realiter, & cum effectu remouendis, aut pro obtinenda a Sede Apostolica commutatione talis pii relicti, & dispositionis. Quod si terminus elapsis, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non sit, tunc legatum ipsum integraliter a Fabrica exigatur, proinde ac si ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuisset.

Cum vero interdum eo vsque habendi cupiditas accrescat, vt non vereantur multi hæredes, & legatarii scripturas falsas fabricare, priores datas cōfingere, aut alias Fabricam ipsam defraudare: Declaramus contra huiusmodi falsarios, complices aut quouis modo culpabiles, omnibus iuris, & facti remediis procedi debere, etiam declarando eos in censuras Ecclesiasticas, & pœnas incidisse, mulctas, & pœnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiusdem fabricæ priuilegia.

Tandem teneri hæredes, qui intra statuta a iure tempora, bonorum hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram solutionem faciendam legatorum, & piorum relictorum, quoties iuxta eiusdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque sub prætextu, quod hæreditas soluēdo non sit, excusare posse, quo minus etiam vltra vires hæreditarias teneantur. Cum enim sine inuentarii confectione hereditates adeundo, aut in eis seipsos immiscendo, cum legatarijs quasi contraxisse videantur, non debent beneficio legis perfrui, quam contemnendam esse censuerunt, nisi a S. D. N. restitutionem in integrum aduersus lapsum temporis ad inuentarii confectionem concessi forsan obtinuerit.

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari contingat, & vt iustitiam indifferenter omnibus cuiuscunque gradus, & conditionis existunt, ministretur, iussimus, & mandauimus hanc nostram declarationem etiam per Secretarium nostrum in membranis redigi, solitoq. sigillo subsignari. Datum Romæ die vigesima septima mensis Martii Millesimo quingentesimo nonagesimo octauo. Pontificatus S D. N. Clementis Papæ Octaui. Anno eius septimo.

Ad fauorem etiam prædicti Officii Fabricæ adest Motus proprius Pii Papæ IIII per quem datur facultas Collegio, & Deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoscunque Notarios ad aperiendum, & ostendendum testamenta, post annum a die obitus testatoris fol. 728. in Bullar. incip. Etsi per diuersos, & infra.

De Apostolicę potestatis plenitudine, prędictis Collegio, & eius Commissarijs, vt sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ac alias iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & singulos Notarios, penes quos huiusmodi testamenta clausa, ut præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, post annum a die obitus testatorum ad illa aperienda, & ipsis Commissariis ostendenda, solutaque ipsis Notariis debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum sibi exemplar ipsorum Testamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachii sæcularis, si opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere possint tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Sicque in præmissis &c. Non obstantibus &c.

Item

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V. fuit prouisum, quod duæ sententiæ diffinitiuæ in causis Fabricæ Sancti Petri faciant rem iudicatam in ea parte, in qua sunt conformes, & commissiones appellationum, quæ concederentur, intelligantur cum clausula, sine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Et si omnium litium &c. fol. 1066. in Bullar.

De erectione Collegij Fabricæ Basilicæ S. Petri de Vrbe, eiusque Officialibus, facultatibus, iurisdictione, indultis, exemptionibus, vide constitutionem Clem. VII. incip. Admonet nos &c. fol. 292. in Bullar.

FIDEI PROFESSIO.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod publicam fidei professionem facere tenentur prouisi de cathedralibus, canonicatibus dignitatibus, & alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, curam animarum habentibus ex Concil. Triden. decreto sess. 24. c. 1. & 12. de refor. gener.

In Concilio Prouinciali, & Synodo diœcesana emittitur etiam ab his qui de iure, vel consuetudine interesse debent ob decretum Conc. Trid. sess. 25. c. 2 de refor. gene. Quicunque de monasteriis, conuentibus, domibus, & alijs quibuscunque locis regularium quorumcunque ordinum, etiam militiarum quocunque nomine vel titulo prouidentur ex Pii. 4 Constitutione de anno 1564. *Idibus Nouẽbris* Incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apostolicæ seruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Ecclesiæ suę directionem, Sanctis Patribus, in nomine suo cõgregatis diuinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaq; iuxta Concilii Trid. dispositionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus Canonicatibus, & aliis quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros, spondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoscunque quibus de monasteriis, Conuentibus Domibus, & aliis quibuscunque locis, Regulariũ quorumcunque Ordinum, etiam Militiarum, quocunque nomine, vel titulo prouidebitur, idem seruari, & ad hoc, vt vnius eiusdem fidei professio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ solicitudinis partes in hoc alicui minime desiderari, formam ipsam præsentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectant, recipi, & obseruari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, professionem prædictam solenniter fieri auctoritate Apostolica tenore præsentium districte precipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittẽda in ordinatione, & promotione Doctorum, & per alios curusuis artis, & facultatis professores altera eius Consti., prouidit eodem die, & anno, incip. In sacrosancta. fol. 829. in Bullario. Videlicet.

In sacrosancta Beati Petri Principis Apostolorum Cathedra, meritis licet imparibus, hisce procellosis militantis Ecclesiæ tempestatibus constitutos, plurimum nos oportet esse solicitos, vt Domini gregem curæ nostræ commissum non

solum

solum ab apertis rapacium luporum vndecunque causis obstrepentium insultibus, sed etiam a magis formidolosis pestiferum vulpecularum domi latitantium insidiis, per prouidum pastoralis officii ministerium, ipso Domino cooperante præseruemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctissimi vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera Religio, & Catholicę fidei puritas nullibi reperitur, sapientiæ sit initium, & qui, vel in scientiis proficere, vel eas alios docere parant, supremũ illum sapientiæ parentẽ, benignumque larguorem deuoto sanæ fidei obsequi demereri, vtraque sincera Religionis pietate sibi conciliare debẽt. Idcirco hanc fidei puritatem scientiis, doctrinisque quibuslibet tũ tradẽdis, tũ addiscendis, tanquã necessariam basim, constituere, & ne simplicia nonnullorũ adolescentiũ res nouas audiẽdi cupidorũ ingenia, in naufragos blandientiũ hæresũ scopulos imprudẽter impingant, occurrere cupiẽtes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra ac de Apostolicæ potestatis plenitudine; quod deinceps nullus Doctor, Magister, Regens, vel alius cuiuscunque artis, & facultatis professor, siue Clericus, siue Laicus, ac Secularis, vel cuiusuis Ordinis Regularis sit, in quibusuis studiorum generalium Vniuersitatibus, aut Gymnasijs publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris Cathedram assequi, vel iam obtentam retinere, seu alias Theologiam, Canonicam, vel Ciuilem censu ram, Medicinam, Philosophiam, Grãmaticam, vel alias liberales artes, in quibuscunque Ciuitatibus, Terris, oppidis, ac locis, etiã in Ecclesiis, Monasterijs, aut Conuentibus Regularium quorumcunque, publice, vel priuatim quoquomodo profiteri, seu lectione reliquas in facultatibus huiusmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipsi, aut Vniuersitatum, seu Gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarii, vel alii Superiores, sed nec etiam Palatini Comites aut alii particulares facultatem eruditos viros ad eosdem gradus promouendi, etiam a Nobis, & Apostolica Sede, vel alias vndecunque habentes Scholares, tã Laicos, quam Clericos, & cuiusuis ordinis regulares, vel alios quoscunque quantalibet eruditione præditos ad vllũ gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere, & admittere. Neque Doctores, Magistri, & Scholares ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuersitatis, aut Gymnasii procedere. Nec ipsi Scholares, vel alii quamtumlibet docti, & alioqui habiles, gradus huiusmodi, vel eorum aliquem, palam, uel priuatim recipere valeant, Nisi Doctores videlicet, ac Regentes, Magistri, & alii professores iam ad Cathedras, & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra sex menses a die publicationis præsentium computandos reliqui vero ad Cathedras, & alias lecturas ibidem in posterum assumendi ante illorum receptionẽ in Rectoris, vel aliorum Superiorum, Eligendi autem in Rectores, vel Canc. ante illorum electionem, vel saltem admissionem ordinarii loci, vel eius in spiritualib. Vicarii, Ac promouendi Scholares, & alii præfati, ante illorum promotionem in eiusdẽ Ordinarii, seu eius Vicarii, aut Doctorum aliorumue promouentium manibus, præuio etiam processu, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur super Religione, fideq. Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorũ Lectorum, & promouendorum eorundem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formæ infrascriptæ tenorem conceptis palam, & solenniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum cõfici, ac de processu seu informatione, & fidei professione in Priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiusmodi specialis, ac de verbo ad verbum mẽtio, & relatio fidei debeat authoritate Apostolica tenore

præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & singulis earundem Vniuersitatum, & Gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis Superioribus, ac aliis facultatem Doctorandi habentibus, cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & praeminentiæ fuerint, si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali auctoritate præfulgeant, ne quam in Vniuersitatibus, Ciuitatibus, Oppidis, vel aliis locis sibi in spiritualibus, vel temporalibus subiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, consequi, vel ad gradus promoueri respectiue patiantur in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub interdicto ab ingressu Ecclesiæ, quo ad Antistites, quo vero ad inferiores sub excommunicationis lata sententia, nec non priuatione omnium, & singulorum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, eo ipso per contrafacientes incurrendis pœnis districtius inhibemus, Ac quascunque receptiones, promotiones, electiones, & admissiones absque processu, certaque de Religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione sic (vt præfertur) præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliusque roboris, vel momenti esse, neque cuiquam in iudicio, vel extra suffragari posse, sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, et diffiniri debere, ac quicquid secus a quoquã quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus &c.

Forma autem dictę professionis Fidei hęc est.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quę continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet; Credo in vnum Deum Patrem, omnipotentem factorem cęli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium, & in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula Deum de Deo, lumen de lumine Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas, & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis, & in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas, & vnam sanctam catholicam, & Apostolicam ecclesiam, confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Apostolicas, & ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector.

Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scripturarum admitto; nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse vere, & proprie sacramenta nouæ legis a Iesu.

ſu Christo Domino noſtro instituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, confirmationem, & ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoq; & approbatos Eccleſię Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolenni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propiciatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum animo, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Christi, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque ſacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iouari.

Similiter, & Sanctos, vna cum Christo regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Christi, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem a Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe, illarum que vſum Christiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Christi Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cetera item omnia a ſacris canonibus, & œcumenicis concilijs, ac præcipue a Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulque cótraria omnia, atque hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo.

Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Y 2 PRO-

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FACIENDA, iussu fe. re. Greg. Papae xiij. edita.

EGo firma fide credo,& profiteor omnia,& singula,quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur,videlicet.

Credo in vnum Deum,Patrem omnipotentem,factorem cæli,& terræ, visibilium omnium,& inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen, de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum,consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines,& propter nostram salutē descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine,& homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato,passus,& sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cælum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos,& mortuos,cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre,& Filio simul adoratur,& conglorificatur: qui loquutus est per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen.

Credo etiam,suscipio,atque profiteor ea omnia, quæ sacra œcumenica Synodus Florentina super vnione Occidentalis,& Orientalis,Ecclesiæ diffiniuit,& declarauit,videlicet; quod Spiritus Sanctus a Patre,& Filio æternaliter est; essentiam suam,suumq; esse subsistens habet ex Patre simul, & Filio; & ex vtroque æternaliter,tanquam ab vno principio,& vnica Spiratione procedit. Cum id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum, Sanctum,ad hāc intelligentiā tendat; vt per hoc significetur Filium, quoque esse secundum Græcos quidem causam, secundum Latinos vero, principium subsistentiæ Spiritus Sancti,sicut & Patrem. Cumque omnia quæ Patris sunt, ipse Pater vnigenito Filio suo gignendo dederit,pręter esse Patrem; hoc ipsum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius a Patre æternaliter habet, a quo æternaliter etiam genitus est. Illamque verborum illorum, Filioq; explicationem, veritatis declarandæ gratia,& imminente tunc necessitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Item in azymo,siue fermētato pane,triticeo corpus Christi veraciter confici: Sacerdotesque in altero ipsum Domini corpus conficere debere,vnumquemque scilicet iuxta suæ Ecclesiæ,siue Occidentalis,siue Orientalis consuetudinem.

Item si vere pænitentes in Dei charitate decesserint,antequam digni s pænitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pœnis Purgatorij post mortem purgari: & vt a pœnis huiusmodi releuentur, prodesse eis fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia; orationes,& eleemosynas & alia pietatis officia, quæ a fidelib. pro alijs fidelib. fieri consueuerunt secundum Ecclesiæ instituta. Illorumque animas, qui post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerent, illas etiam quæ post contra-

ctam

ctam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus, prout superius dictum est, sunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clare ipsum Deum trinum, vnum sicuti est, meritorum tamen diuersitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas.

Item sanctam Apostolicam sedem, & Romanom Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac Doctorem existere, & ipsi in Beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam a Domino nosstro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in actis œcumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.

Insuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex decretis sacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia, etiam vltra cōtenta in supradicto fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda proposuit atque præscripsit vt sequitur.

Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq; eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissime admitto, & amplector.

Item sacram scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scriptu rarum, admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoq; septem esse vere, & proprie sacramenta nouæ legis a Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine Sacrilegio reiterari non posse.

Receptos quoq; & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solenni administratione recipio, & admitto.

Omnia, & singula, quæ de peccato Originali, & de Iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atq; in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi; fieriq; conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat.

Fateor etiam sub altera tantum specie, totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi.

Constanter teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vna cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Firmissime assero imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, nec non

aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam potestatem, a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem, & magistram agnosco, Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro.

Cetera item omnia a sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac praecipue a Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, simulque contraria omnia, & schismata atq; haereses quascunq; ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anathematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitae spiritum, constantissime, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorũ cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & praedicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem Spondeo,

Voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & haec Sancta Dei Euang.

FORVM COMPETENS.

PRÆTER Summistas sciendum est qualiter contra personas ecclesiasticas foro suo renunciantes, vel alias personas ecclesiasticas ad forum laicale trahentes extat decretalis Innocentii tertii relata in cap. si diligenti, de foro compe. quae fuit innouata, & ampliata per Martinum Quintum fol. 62. in Bullario tenoris sequentis. Martinus episcopus seruorum Dei.

Ad reprimendas insolentias transgressorum, eorumue praesumptionem refrenandam, si neruus ecclesiasticae disciplinae lentescat, eorum voluntas procliuior fit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculosius in alios deriuatur. Propter quod ad praesidentis officium pertinet, sic debitam executionem adhibere iustitiae, quod commissa iam puniat, & committendorum in posterum audaciam interdicat. Sane sicut displicenter accepimus nonnulli diuersorum regnorum, & terrarum iudices, alijque officiales laici, & laicales personae, iurisdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quod laicis in clericos & ecclesiasticas personas, & illorũ bona, nulla sit attributa potestas praetextu huiusmodi (quo afferant in suis dominiis ad se pertinere) coercere via facti, q̃ vere, & ficte attentata asseruntur etiam in quocunque loco sacro, vel religioso quantũcunque Deo dicato, ex quacumque causa etiam si ratione delationis corporis Christi, collationis sacramentorum, & beneficiorum ecclesiasticorum venditionis factarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad ecclesias, & ecclesiasticas personas pertinentium quomodocunque, etiam si sola negatione, vel affirmatione facti interueniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad se spectare pro eo quod factum, & nouitas, quae pretenduntur etiam sine

alia.

alia violentia, quãuis in loco spirituali, & in loco sacro, siue religioso, eo quod immediate, vt prætenditur, spiritualia non exigant) propterea ministros ecclesię, & personas ecclesiasticas, quantũcumque res, causa, vel occasio vnde pendeat, & deriuantur, pia, sacra, vel ecclesiastica sit, aut spiritualis, ad forum suum, & ipsarum cognitionem trahunt, & respondere cogunt. Nec non procuratores fiscales in curijs tẽporalibus multoties agere procurãt, ad quos (quod deterius est) nõnulli prælati, & personæ ecclesię in superbiã, & elatãonem dati, ad superandum, sibi subijciendum per tales inuentiones, & cautelas alias personas ecclesiasticicas, & religiosas, habent plerumque recursum, & propterea in eisdem regnis, & terris, ciuitatibus, castris, & locis, authoritas, & iurisdictio ecclesiastica penitus absorbentur, & nihilominus ipsi laici iudices, alijs laicis respondent in foro ecclesiastico super rebus quantumcunque ecclesiasticis, vel spiritualibus, & concernentibus immediate ecclesiasticas personas, ne respondeant, & iudicibus ecclesiasticis ne cognoscant, inhibitiones fieri sub grauibus pęnis temporalib. faciunt & procurant, & si secus fecerunt, emendam pecuniariam, excessiuam exigere, ac vassatores in domib. & pijs alijs locis ecclesiasticis, & religiosis inducere, ac loca ipsa personasque ecclesiasticas iocalib. & paramentis ecclesiasticis, & bonis mobilib ac alijs spoliare, illaque vendere, & alienare, fructus quoque, & prouentus ad tẽporalitatem ad manus suas ponere, nec non diuersas iniurias, & molestias reales, & personales eisdem personis ecclesiasticis inferre non verentur in Dei offensam, animarum suarum periculum, ecclesiasticæ libertatis vilipendium, & plurimorum grauamen, præiudicium, & iacturam. Nos igitur aduersus talia præsumentiũ temeritatem remedia apponere, & super his salubriter prouidere cupientes, ac concilij Mileuitan. ac fel. re. Innocẽtij Papę tertij prędecessoris nostri Cõstitutionib. super hoc editis, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, hac nostra irrefragabili Constitutione perpetuo duratura tenore præsentium statuimus, decernimus ac etiam ordinamus, quod omnes, & singulæ personæ ecclesiasticæ sæculares, & regulares ordinum quorumlibet, quacumque exceptione suffultæ etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, episcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam personam ecclesiasticam, collegium vel conuentum in actione reali, mixta, vel personali, ciuili, vel criminali, etiam occatione cuiuscumque submissionis, etiam iuramento vallatæ, vel alias ad finem, siue iudicium laicale directe vel indirecte (de qua in foro ecclesiastico ordinari consueuerit, possit, vel debeat, de iure, vel de consuetudine, aut alias cognosci) trahere præsumpserit causam ipsam, & omne ius ei, siue eis, in possessorio, vel petitorio iure, vel ad rem, causa vel occasione huiusmodi quomodolibet competens, eo ipso perdant penitus, & amittant, & singulares personę excommunicationis, Capitula vero, & conuentus suspensionis, & interdicti sententias incurrant ipso facto, & si personæ ipsæ, & eis in pręmissis adhærentes, & seruientes in aliquo rebelles fuerint, & in continenti non obedierint, omnes illas per priuationem suorum beneficiorum ecclesiasticorum quorumcunque, quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in posterum obtinenda, coerceri, & compelli volumus ante dictas, & nihilominus omnes, & singulos iudices, & executores, communitates, dominia, laicos, & laicales personas, postquam exceptum fuerit de non iurisdictione eorum, aut euidenter appareat huiusmodi cognitionem ad eos de iure non spectare, talia pręsumentes, & ea fieri mandantes, seu eorum nomine, & mandato facta rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel fauorem, cuiuscunque præeminentiæ

 digni-

dignitatis gradus, ordinis, vel conditionis existat, sæculares personas, eorum videlicet singulos officiales, quocumque nomine censeantur, & consiliarios, & priuatas personas, quæ præmissorum principales perpetratores existerent excommunicationis sententiam incurrere volumus ipso facto, nullusque ab eisdem sententijs, per alium, quam per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo constitutus absolui valeat, Siue possit, & præmissa omnia non tantum ad futura, sed etiam ad præsentia, & pendētia extendimus auctoritate memorata; quodque etiam procurator fiscalis causarum, curiæ cameræ Apostolicæ contra culpabiles in præmissis desuper Summaria informationes prçhabita, per se vel alium, seu alios agere, & procedere possit, & valeat, nihilominus concedentes. Non obstante si aliquibus communiter, vel diuisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de eorum propriis nominibus, ac indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet constitutionibus, priuilegiis indultis, & literis Apostolicis, de quibus etiam plena, & expressa ac de verbo ad verbum in nostris literis habenda est mentio specialis cęterisque contrarijs quibuscū que. Nulli ergo &c. nostrorum statuti, decreti, ordinationis, & volentis infringere &c. Datum Romæ apud Sanctos Apostolos Cal. Februarii Pontificatus nostri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clem. VIII. Constitutio tenoris sequentis.

Clemens. Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

AEqua, & circumspecta Romani Pontificis prouidentia inter cetera, quę ei diuinitus incumbunt onera, illud etiam sollicite prospicere, & cauere debet, ne sæculares iudices in personas ecclesiasticas, & præsertim hospitalis, S. Ioannis Hierosolymitani, pro fidei Catholicę aduersus Christiani nominis hostes defensione assidue laborantes sub prætextu criminis assassinii vltra quam deceat manus extendant; Propterea nos pro pastoralis officii nostri munere his malis atque incommodis, quæ de cetero euenire possent opportūa ratione obuiare volentes, & vt Milites Religiosi, ac personæ hospitalis prædicti in suis immunitatibus, & priuilegiis vt par est conseruentur illæsi. Motu proprio non ad ipsius Religionis, aut alicuius pro ea nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac nostra perpetuis futuris temporib. valitura constitutione, Decernimus, declarationem criminis assassinii ad iudicem ecclesiasticum omnino pertinere, Ideoque omnibus, & singulis quarumcunque ciuitatum, Prouinciarum, Terrarum, Regnorum, & Dominiorum curiis Tribunalibus, Magistratus, nec non gubernationibus, Potestatibus, officialibus, & Ministris ceterisque personis quacumque etiam Regali, Imperiali, & alia auctoritate, & potestate fungentibus, & functuris auctoritate Apostolica tenore præsentium districte prohibemus, atque interdicimus, ne sub excommunicationis maioris lata sententia, a qua non nisi a Romano Pontifice præter quam in mortis articulo constituti absolui nequeant, aliisque pœnis nostro, & successorum nostrorum pro tempore existentium arbitrio infligendis, & per quemcumque eorum ipso facto, & ipso iure sine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo præsumant ex nunc de cetero in perpetuum contra aliquos dicti hospitalis Fratres, Milites, ac Religiosos, Donatos, Familiares, seruitores, nec non Presbyteros sæculares eorum ecclesiis inseruientes dum eis inseruiunt, & alias quasuis personas dicti Hospitalis declarationem ali-

quam

quam sententiam ferre, quod assassinii crimen commiserint, neque ad pœnarũ exequutionem deuenire, nisi prius per superiores eorum adiuncto sibi loci episcopo, declaratum fuerit eos tale assassinium cõmisisse, non obstante quauis etiã antiquissima, & immemorabili consuetudine in contrarium forsan quomodolibet vigente. Decernentes quoque sic in præmissis omnibus per quoscunque iudices, & commissarios ecclesiasticos & sæculares quauis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia auctoritate, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his a quacunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam in corpore iuris clausis, nec non statutis legib. & consuetudinib. Priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis quibusuis huiusmodi curiis tribunalib. magistratib. & aliis supradictis eorumq; iudicibus, ac aliis superioribus, & personis sub quibuscunque tenorib. & formis, ac cum quibuscumque clausulis, & decretis in contrariũ forsan quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, quib. oĩb. etiam si de illis eorumq; totis tenorib. specialis, specifica & indiuidua mentio facienda esset, illarum huiusmodi tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alios in suo robore permansuris latissime hac vice specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumq; volumus autem quod præsentiũ transumptis ẽt impressis manu Notarii Publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadẽ prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 18. Decembris 1595. Pontificatus nostri anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

Romæ apud Impressores Camerales 1595.

De pœnis contra assassinos est tex. in capit. 1. de homi. in 6. Diaz. in pract. crimi. cano. in verbo per assassinos alios interfici mandantes. vbi Igna. Lopez. in additio. & nota Declarationem criminis assassinii contra personas ecclesiasticas ad iudicem ecclesiasticum de iure spectare, vide Iulium Clar. in pract. cri. q. 36. sub nume 31. Capic. decis. 112. & 155. sub num. 25 Gram. voto 8. & 11. post Doc. in d. c. 1. de homi. & dicuntur assassini etiam si promissio sit incerta Vinc. de Franc. decis. 176. quib. adde Menoch. de arbitra. iud. lib. 2. centur. 4. casu. 360. sub nu. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem. d. c. primi. de homi. & quando punitur affectus, effectu non sequuto.

GRAECORVM RITVS.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Græci de iure communi sunt subiecti Episcopo Latino loci ordinario, in quo degunt. c. quod translationẽ, de tempo. ordin. facit tex. in c. quoniam, de offic. ord. & sacerdotes Græci vtuntur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erant in minorib.

c.cum.

c. cum olim, de cler. coniug. c. quæsitum. de pœn. & rem. ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum tolerandi non sunt, in his quæ periculum generant animarum, & ecclesiasticæ derogant honestati. c. fin. de baptismo. Et de reformatione Græcorum, eorumque erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ editæ Constitutiones tenoris seq.

Perbreuis instructio super aliquibus ritibus Græcorum ad Reuerendissimos Patres DD Episcopos Latinos, quorum ciuitatibus, vel diœcesibus Græci, vel Albanenses Græco ritu viuentes degunt, ac literæ quædam Apostolicæ ad ipsos Græcos, & eorum ritus pertinentes, nec non firma professionis Fidei orthodoxæ a Græcis ad vnitatem S. R. E. venientibus faciendæ, Mandato Sanctiss. D. N. D. Clementis Papæ VIII. simul excusæ Romæ apud Impressores Camerales Anno Domini. 1597.

Circa Sacramentum Baptismi.

Presbyteri Græci baptizatos chrismate in fronte non consignent, & ideo ab ipsis in ordine baptismi apud eorum enchologium prætermittantur, quæ sequuntur post illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν, & c. vsque ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc est & post orationem &c. (vbi habetur forma huius consignationis) vsque ad verba: postea facit sacerdos figuram circuli &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Episcopi Latini infantes, seu alios baptizatos a presbyteris Græcis de facto chrismate in fronte consignatos confirment, & tutius videtur, vt cum cautela & sub conditione id faciant (videlicet si es confirmatus, ego te non confirmo, sed si non es confirmatus, ego consigno te signo crucis ✝ & confirmo te chrismate salutis ✝ in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti) præsertim vero cum verisimiliter dubitari potest, quod ab episcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Eucharistiæ.

Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum quod pro infirmis asseruatur, singulis octo diebus, aut saltem quindecim renouetur.

Non asseruetur idem sacramentum toto anno, si tamen asseruatum fuerit, saltem in fine anni sumatur.

Tollatur abusus tundendi, vel etiam miscendi sacro oleo, ac iterum coquendi, vel alias exsiccandi species Sacramenti sacræ Eucharistiæ feria quinta Cænæ Domini, vt deinde illud asseruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab Episcopis Latinis consecrata bene erit, sin minus tolerentur eorum thioni, siue thironi super altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti Latini habeant nisi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In casu necessitatis presbyteri Græci Catholici possint Latinos absoluere.

Vtantur forma absolutionis in generali Concilio Florentino præscripta, & po-

& postea si voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiusmodi absolutionis dicere tantum consueuerunt.

Tollendus abusus, vbi est, vt vir atque vxor simul, & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die mensis benedicta, conseruetur in ecclesia, vt illa fideles aspergantur. Circa oleum Sanctum Catechumenorum, & Infirmorum.

Non sunt cogendi presbyteri Græci olea sancta, præter Chrisma ab episcopis Latinis Diœcesanis accipere, cum huiusmodi olea ab eis in ipsa oleorum, & sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, seu benedicantur. Chrisma autem, quod non nisi ab episcopo etiam iuxta eorum ritum benedici potest, cogantur accipere. Prohibeantur vero ab episcopis Græcis externis schismaticis, seu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ communionem non habentibus illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab episcopis schismaticis, alias rite ordinatis seruata debita forma, recipiunt quidem ordinem, sed non executionem.

Proinde ordinati ab episcopis schismaticis, correcti vel emendati reconciliandi sunt, & absoluendi cum pœnitentijs salutaribus, dummodo errores, vel saltem schisma ordinatoris abiuret in iudicio, vel publice, vel secreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias rite susceptis ministrare non permittantur, nisi cum ipsis super irregularitate huiusmodi occasione contracta auctoritate Sanctæ Sedis Apostolicæ fuerit dispensatum.

Non sunt admittendi episcopi schismatici siue pro ordinibus siue pro aliis sacramentis conferendis, sed detinendi quo ad Sancta Sedes Apostolica desuper consulatur, & responsum habeatur.

Græci sine literis dimissorijs episcopi Latini Diœcesani ad sacros ordines promoti, suspensi sunt, & si suspensi suis ordinibus ministrauerint, efficiuntur irregulares, sicut & Latini.

Super huiusmodi autem & similibus irregularitatibus dispensandi facultatẽ a Sancta Sede Apostolica obtineri oportet.

Si episcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui a presbytero Græco in Baptismo Chrismate in fronte de facto fuerit consignatus, debet illum antea confirmare, saltem sub conditione, videlicet Nisi es confirmatus &c. vt supra. Presbyteri vidui, seu vxoribus orbati, habitum deferant diuersum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent ordinarij locorum, vt decretum Sacri Generalis Concil. Tridentini de reformatione matrimonij vertatur in linguam Græcam vulgarem, & in locis & parochiis Græcorum, Albanensium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, seu diuortia quo ad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & si qua de facto processerunt, nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus, vxoris Græcæ ritum non sequatur.

Latina vxor non sequatur ritum mariti Græci.

Græca

Græca vero uxor ſequitur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit quiſque coniugum in ſuo ritu,

Catholico tamen, manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi præualuerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante Sacrum Sacrificium, ſeu Sanctam Miſſam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam a filio Spiritum Sanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare, niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter Latinos, aut neceſſitas pullularet confitendi fidem catholicam, quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate, vel alia iuſta cauſa.

Presbyteri ſeculares Græci abiuratis ſchiſmate, & erroribus, atque in fide Catholica bene inſtructi in parochialibus, ſeu curatis eccleſijs, Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud Græcos vſus carnium die Sabbathi, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum eſt, vt ad ieiunium eodem die Sabbathi in Quadrageſima excepto vno Sabbato Sancto, ex antiqua traditione non teneantur, ſed duntaxat abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel alias a Diœceſanis, vel in Iubilæis a Sũmo Romano Pontifice indictis, dies Sabbati in eis comprehenſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſius Diœceſanis, Apoſtolica auctoritate Sanctiſſimi D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sanctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romæ habendum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ, & Inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Greco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretales, ſeu literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes: ac etiam profeſſio orthodoxæ fidei, a Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Grecorũ decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.

INNO-

INNOCENTII PAPÆ IIII. Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculan. Apoſtolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quæ extant in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritibus Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

SVB Catholicæ profeſſione fidei, atque cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos ceteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tanquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operarium ſalutis præcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hęc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorem infunderet, ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei in vnum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtiq; anxiæ noſtræ mentis ardorem affluentis lętitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſteriũ, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione ipſos ad Catholicam reduceret vnitatem, vt cum reliquis orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirent, tunc ipſi Eccleſiæ prouenirет magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc eius vterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus orıretur ſupernæ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis; tunc per vniuerſam eccleſiam inundantis gaudij erumperet plenitudo; tunc exultatione nimia clareſceret totus orbis, quia valde bonum, & iucundum exiſteret fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata lætitia nouæ iucunditatis canticum perſonaret. Verum quia nonnulli Græcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes ei reuerenter obediunt, & intẽdũt, licet expedit, vt mores ac ritus eorum quantum cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in Eccleſiæ Romanæ obedientia præſeruemus: quamquam in his, quæ animarum periculũ parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus. Saneinter Ven. Fratrẽ noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam, & turbationem fore ſubortam, & eorundem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorũ Græcorum ad illos, nobis, vt melius poſſemus inſtrui ſuper eis, plene, ac prouide per tuas literas intimaſti, ſollicite requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligentia curaremus. Nos autem literis ipſis affectuoſe receptis, earum ſeriem, & ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cetera, quæ continebantur in illis, vna cum Fratrib. noſtris perlegimus, intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes ſuper his,
1 prout rei qualitas exigebat. Circa hæc itaque ſic deliberatio noſtra reſedit, vt Græci eiuſdem Regni in vnctionib. quæ circa baptiſma fiunt, morem Eccleſiæ Roma-
2 næ teneant, & obſeruent. Ritus vero ſeu conſuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizandorum corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non pōt, cum ſiue fiat, ſiue non, quãtũ ad baptiſmi efficaciam, vel effectum non
3 multum referat, toleretur. Nec refert ẽt vtrũ in frigida, vel calida aqua baptizẽt,
4 cum parẽ vim, & effectũ in vtraq; baptiſmũ habere aſſeuerare dicantur. Soli autem.

tem Episcopi consignent chrismate in frontibus baptizatos, quia huius vnctio
non debet, nisi per Episcopos exhiberi: quoniam soli Apostoli, quorum vices ge-
runt Episcopi per manus impositionem quam confirmatio, vel frontis chrisma-
tio repræsentat Spiritum Sanctum tribuisse leguntur. Singuli quoque Episcopi
5 in suis ecclesiis in die Cænæ Domini possunt secundum formam Ecclesiæ Chris-
ma conficere ex balsamo quidem & oleo oliuarum. Nam Spiritus Sancti donū
in Chrismatis vnctione confertur: Et columba vtique, quæ ipsum designat Spi-
ritum, oliuæ ramum ad archam legitur retulisse: sed si suum antiquum ritum in
hoc Græci potius seruare voluerint, videlicet quod Patriarcha vna cum Archie-
piscopis & Episcopis eius suffraganeis, & Archiepiscopi cum suffraganeis suis si-
6 mul Chrisma conficiant in tali eorum consuetudine tolerentur. Nullis autem
per Sacerdotes; vel Confessores pro satisfactione pænitentiæ vnctio aliqua so-
7 lummodo iniungatur. Infirmis vero iuxta verbum Iacobi Apostoli, vnctio exhi-
8 beatur extrema. Porro in appositione aquæ, siue frigidæ, siue calidæ, vel tepida in
altaris sacrificio, suam si velint consuetudinem Græci sequantur, dummodo cre
dant, & asserant, quod seruata Canonis forma conficiatur pariter de vtraque.
9 Sed Eucharistiam in die Cænæ Domini consecratam, vsque ad annum, prætextu
infirmorum, vt de illa videlicet ipsos communicent, non reseruent, liceat tamen
eis pro infirmis ipsis corpus Christi conficere, ac per quindecim dies, & non lon-
giori temporis spacio conseruare, ne per diutinam ipsius reseruationem, altera-
tis forsitan speciebus, reddatur minus habile ad sumendum, licet veritas & effi-
cacia semper eadem omnino remaneat, nec vlla vnquā a diuturnitate, seu volu-
10 bilitate temporis euanescat. In celebratione vero solēnium, & aliarum Missarū,
& de hora celebrandi eas, dummodo in confectione, vel consecratione formam
verborum a Domino expressam, & traditam obseruent, & celebrādo non trans-
11 grediantur horam nonam, suam sequi consuetudinem permittantur. Sacerdo-
tes autem dicant horas canonicas more suo, sed Missam celebrare, prius quam
12 officium matutinale compleuerint, non præsumant. Promouendi vero ad Sa-
cerdotium & presbyteri, qui præficiendi fuerint Ecclesiarum regimini, examinē-
tur antea diligenter, præcipue de horis canonicis, & Missarum officijs, secundū
distinctionem temporum exequendis, sint sufficienter instructi, vt ad hæc non
13 nisi digni & idonei admittantur. Ceterum vnusquisque sacerdos in aureo, vel
argenteo solum, aut saltem stāneo calice sacrificet, habens corporale de lino can
didum & nitidum, & altare mundis vestimentis opertum, vel decentibus para-
14 mentis. Mulieres autem seruire ad altare non audeant, sed ab illius ministerio
15 repellantur omnino. De ieiunio vero diei Sabbati Quadragesimali tempore,
quamquam honestius, & salubrius, Græci agerēt, si sic toto illo tēpore abstinerent
vt nec vnico die institutum ieiunium violarent, teneant, & seruent pro libito
16 morem suū. Sacerdotes quoq; coniugati, & alij quib. parochiarum cura, vel ec-
clesiarum parochialiū regimen per episcopos suos cōmittitur, licite, ac libere pos-
sint parochianorum suorum cōfessiones audire, ipsisque pænitentiam iniungere
pro peccatis: quia cui licet, vel conceditur quod est maius, competit nimirū, nec
negari cōuenit quod est minus liberum tamen sit ipsis Episcopis viros alios ido-
neos coadiutores, & cooperatores habere in audiendis confessionibus, & pæ-
17 nitentiis iniungendis, ac ceteris quæ ad salutem pertinent animarum. Ipsisque
in his per eorū diœceses absq; Sacerdotū ipsorū præiudicio, & grauamine com-
mittere vices suas, cum propter occupationes multiplices, & occasiones varias
possit contingere, quod nequeāt per easdem diœceses officium suum exequi per
18 se

18 se ipsos. De fornicatione autem quam solutus cum soluta committit, quin sit
mortale peccatum, non est aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios, quã
adulteros a regno Dei Apostolus asserat alienos. Ad hæc volumus, & expresse pr̨
19 cipimus, quod episcopi Græci septem ordines secundum morem Ecclesiæ Roma
næ de cetero conferant, cum huc vsque tres de minoribus circa ordinandos ne-
glexisse vel prætermisisse dicantur. Illi tamen qui tam sunt taliter ordinati per
eos, propter nimiam ipsorum multitudinem, in sic susceptis ordinibus toleren-
20 tur. Quia vero, secundum Apostolum, mulier mortuo viro ab ipsius est lege solu
ta, vt nubẽdi cui vult in Domino liberam habeat facultatem, secundas & tertias,
ac vlteriores etiam nuptias Græci non reprehendant aliquatenus, nec condem-
nent, sed potius illas approbent inter personas, quæ alias licite ad inuicem ma-
trimonio iungi possunt.
21 Secundo tamen nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quoniam apud
22 eos consueuerunt contrahi matrimonia inter personas contingentes se iuxta
eorum computationem octauo gradu, qui secundum computationem, & di-
stinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præ-
sumatur deinceps firmiter prohibemus: districte præcipientes, vt cum in vlterio
ribus gradibus licite matrimonia contrahantur, in prædicto quarto consanguini
tatis, vel affinitatis gradu copulari vlterius non præsumant, statum in hoc gene-
ralis Concilij obseruantes. Illos tamen qui iam in gradu huiusmodi contraxe-
23 runt, dispensatiue permittimus in sic contracto matrimonio remanere. Deni-
que cum veritas in Euangelio asserat, quod si quis in Spiritum Sanctum blas-
phemiam dixerit, neque in hoc sæculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod
datur intelligi quasdam culpas in præsenti, quasdam vero in futuro posse sæculo
relaxari, & Apostolus dicat, quod vniuscuiusque opus, quale sit, ignis probabit,
& cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse autem saluus erit, sic tamen qua-
si per ignem, & ipsi Græci vere, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur, ani
mas illorum, qui suscepta pænitentia, ea non peracta, vel qui sine mortali pecca-
to, cum venialibus tamen, & minutis decedunt, purgari post mortem, & posse suf
fragijs Ecclesiæ adiuuari. Nos, quia locum purgationis huiusmodi dicunt non
fuisse sibi ab eorum Doctoribus certo, & proprio nomine iudicatum quidem iux
ta traditiones, & auctoritates Sanctorum patrum Purgatorium nominantes,
volumus quod de cetero apud ipsos isto nomine appelletur, illo enim transito-
rio igne peccata vtique, non tamen criminalia, seu capitalia, quæ prius per
pænitentiam non fuere remissa, sed parua, & minuta purgantur, quæ post mor-
24 tem etiam grauant, si in vita non fuerint relaxata. Si quis autem absque pæniten
tia in peccato mortali decedit, hic procul dubio æternæ gehennæ ardoribus per-
25 petuo cruciatur. Animæ vero paruulorum, post baptismi lauacrum, & adulto-
rum etiam in charitate decedentium, qui nec peccato, nec ad satisfactionem ali
26 quam pro ipso tenentur, ad patriam protinus transuolant sempiternam. Ordi-
nationes demum, & instituta regularia Sanctorum patrum de vita, & statu Mo-
nachorum præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabiliter obser-
uari. Fraternitatem itaque tuam hortamur attente, per Apostolica tibi scripta
mandantes, quatenus præmissa omnia Episcopis Gręcis præfati Regni seriatim,
& diligenter exponi facias, districte ipsis iniungens, vt ea solicite attendere, stu
diose tenere, ac efficaciter procurent, & a suis faciant subditis obseruari. Memo-
moratis autem Archiepiscopo Nicosien. & eius suffraganeis Latinis firmiter au
ctoritate nostra pręcipias, vt eosdem Græcos super præmissis contra huiusmodi
proui-

prouisionem,& deliberationem nostram non inquietent aliquatenus,nec molestent. Contradictores eadem auctoritate,appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus si prædictis Archiepiscopo,& suffraganeis, vel quibuscunque aliis a Sede Apostolica sit indultum,quod interdici,suspendi, vel excommunicari,non possint per literas Apostolicas plenam,& expressam ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiusmodi mentionem, Datum Lateran.II. Non. Martii, Anno II.

LITERÆ PII PAPÆ IIII. In forma Breuis per quas Ecclesiæ Graecorum,earumque Prælati,& administratores visitationi,ac superioritati Ordinariorum subiiciuntur.

Pius Papa Quartus, Ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis assertor, facultates,& gratias ab Apostolica Sede concessas,ex quibus tempore procedente animarũ pericula, & inter Catholicos scandala prouenire animaduertit,pro sui pastoralis officii debito maturereuo care cõsueuit. Sane nõnulli locorũ ordinarii nuper ad audientiã nostram referri curarũt,quod in quampluribus Regni Siciliæ citra & vltra Pharum,& aliis Christiani nominis Ciuitatibus,& locis magna Græcorum, tam Religiosorum & sæcularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur,qui Ecclesiæ Græcæ mores, & ritus obseruantes, seque suos proprios eiusdem nationis Prælatos habere,ac illis,non autem locorum ordinariis subesse, sed immunitatum, aliorumque priuilegiorum sibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiam III. & forsan alios Ro.Pont. prædecessores nostros,& dictam Sedem antiquitus concessorum prætextu, se ab eorundem ordinariorũ iurisdictione,& superioritate exemptos esse prætendentes, impunitate sibi proposita, in diuersas hæreses, nefariasque opiniones, & absurda deliramenta passim prolabuntur,asserentes inter alias eorum blasphemias nullum esse defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eos iurisdictionem, vel auctoritatem habere negantes,indulgentias ab illo concessas damnantes, Ecclesiasticas sententias & censuras ab eo latas spernentes, Sanctissimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ, Beatorum Apostolorum,& aliorum Dei Sanctorum festiuitates ab Ecclesia Romana,sanctisque Patribus ordinatas non obseruantes, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suis infantibus in baptismo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera superstitione quadam impia,& plusquam barbarica e sepulchris eruentes, igneque comburentes: Ordinariorum locorum, quos habitant, visitationem, iurisdictionemque contemnentes, & ecclesiasticam disciplinam perturbantes, ac demum huiusmodi aliisque suis opinionibus erroneis atque sacrilegis, populos Latinos inficientes, correctionem legitimam suæ prætensæ exemptionis clypeo repellentes, in suis impietatibus abusibusque consenescunt,& immoriuntur,& in suarum viciniorumque populorum,præsertim simplicium, animarum perniciem,& scandalum plurimorum. Nos igitur prouide considerãtes, eiusdem Sedis intentionem nunquam fuisse exemptionem aliudve priuilegium a se concessum iri, vt inde scelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abusibus, & periculis huiusmodi, quantum cum Deo possumus,tempestiue obuiare volentes, ac quarumcunque exemptionum, aliorumque

rumque

aliorumque priuilegiorum dictis Græcis,eorumq; Prælatis, Rectoribus, Abbatibus,& alijs,tam Sancti Basilij,& alterius ordinis regularibus,quam sęcularibus, ac etiam laicis per sohis quocunq; nomine nuncupatis,per præfatos,& alios quoscunq; Romanos Pontifices prædecessores nostros,ac nos,& Sedem prefatam in specie hactenus concessorum,ac etiam iteratis vicibus approbatorum,& innouatorum,literarumque desuper confectarum,& inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes,Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & singulas exeptiones, ac prout illas concernunt,desuper confectas literas præfatas, ad hoc videlicet vt ipsi locorum ordinarij quascunq; Gręcorum Ecclesias,Monasteria,Prioratus, & alia pia loca,tam sæcularia,quam cuiusuis ordinis regularia,eorumque Prælatos,etiam si Episcopali, Archiepiscopali,ac maiori dignitate præfulgeant, nec non Abbates, Rectores, ministros, & quasuis alias eiusdem nationis personas in suis ciuitatibus,& diœc. consistentia,quoties opus fuerit,visitare,ac in illis suam ordinariam iurisdictionem,plenamque,& omnimodam superioritatem in ijs, quæ Dei cultū, Sacramentorum administrationem,& animarum salutem, hæresumque extirpationem concernunt,exercere,& exequi libere, & licite valeant, reliquis ipsorum Græcorum in diuinis celebrandis, alijsque ritibus a Sede Apostolica approbatis,nec non priuilegijs,& gratijs Apostolicis intactis remanentibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo reuocamus,cassamus,& annullamus ac reuocatas,cassatas,& annullatas esse,nec ipsis Græcis clericis, vel laicis, eorūue Prælatis, ecclesijs, Cœnobijs,aut alijs pijs locis in aliquo suffragari, sed illos omnes,& singulos locorum,in quibus moram traxerint,Ordinariorum visitationi,correctioni, punitioni iurisdictioni, & omnimodæ superioritati in præmissis subesse, illisque tanquam superioribus suis suarumque animarum pastoralibus humiliter obedire,& per quoscunque Iudices,& Commissarios quauis auctoritate fungentes,etiam S.R.E. Cardinales sublata eis quauis aliter iudicandi facultate iudicari,& definiri debere,ac quiquid secus a quoquam quauis auctoritate sciēter,vel ignoranter attentari contigerit,irritum,& inane decernimus. Non obstantibus præmissis,ac Constitutionibus,& ordinationibus Apostolicis ceterisque cōtrariis quibuscunque. Per hoc tamen non intendimus,quod ipsi Græci ab eorum Græcanico ritu abstrahantur, vel alias desuper quoquomodo per locorum ordinarios,aut alios impediantur. Et quid difficile foret præsentes ad diuersa loca, in quibus illarum exhibitio forsan erit necessaria,circumferri, volumus, & eadem auctoritate similiter decernimus, quod earūdem præsentium transumptis etiam impressis,Notarii publici manu subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo signatis,plenaria,& indubia,eaque prorsus adhibeatur fides in iudicio,& extra,quæ præsentib. adhiberi deberet,si forent exhibitæ, uel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris,die 16. Febr. 1564. Pontificatus nostri, Anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

Anno a Natiuitate Domini,Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Indictione nona die vero tertia Octobr. Pontificatus Sanctiss. D. N. D. Pii diuina prodentia Papæ V. anno primo, Retroscriptę literę affixæ,lectæ,& publicatę fuerunt in valuis Principis Apostolorum de Vrbe,& Cancellariæ Apostolicę,& Acie Cāpi Florę,per me Io. Freile, prælibati S. D. N. Papę Cursorem.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curs.

Z BVLLA

BVLLA SANCTÆ REC. PII PAPÆ V. Reuocationis, licentia rum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus concessarum.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnunquam ea quæ suadentib. causis per eius prædecessores gesta sunt, ex alijs non minus rationalibus causis alterat, & ad pristinam statum reducit, prout æquitas suadet, & in domino conspicit expedire. Sane cum ad notitiam nostram peruenerit, quod nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S.R.E. ritum tam in celebratione Missarum, quam aliorum diuinorum officiorum peruertere satagentes, diuersas licentias, & facultates, Missas, & alia diuina officia Græci latino more, ac Latini græco ritu celebrandi ab Apostolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore Pænitentiario pro tempore existente varij prætextibus impetrarunt, illisque iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, Sanctorumque patrum decretis deuiare considerantes, propterea hunc abusum ac Ecclesia Dei extirpantes, & submouere volentes, omnes, & singulas licentias, & facultates huiusmodi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & quibusuis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper cōfectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac præsenti nostra perpetuo valitura constitutione reuocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, quibusuis presbyteris tam Græcis, quam Latinis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis a diuinis pœnis districtius inhibentes, ne deinceps presbyteri Græci præcipue vxorati latino more, & Latini græco ritu huiusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quouis prætextu Missas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præsumant. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Ciuitatibus, & diœcesib. proprijs præsentes nostras literas publicari, & sub prædictis, & alijs sibi bene uisis pœnis per quoscunque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quaslibet inuiolabiliter obseruari faciant, Contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo. Non obstātibus præmissis, ac quibusuis Cōstitutiobus, & ordinationibus Apostolicis, nec nō Ecclesiarum, Monasteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roborati, statutis, consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, eisdem Ecclesijs, Monasterijs, Domibus, & locis, illorūque Capitulis, Conuentibus, Superioribus, & personis, ac ordinibus sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & alijs decretis, etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus,

nibus, illorum tenores pro expressis habentes, specialiter & expresse derogamus, illaque, quo ad præmissa cassamus penitus, & annullamus; ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autē quod præsentes literæ ad Valuas Beati Petri Apostolorū Principis, & Cancellariæ nostræ, ac in acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis, cassationis, annullationis, irritationis, mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis infringere, ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis, Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, tertio decimo Kalen. Septemb, Pontificatus nostri Anno Primo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno a Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, indictione nona, die vero Veneris, vigesima mensis Septemb. Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno eius primo, præsentes infrascriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Bartholomæum Sotto casa, & Io. Andream Rogerium, præfati Sancti. D. N. Papę Cursores.

Nicolaus de Matthæis Mag. Cursorum.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ IIII. Vt Sacramentum Confirmationis, baptizatis, non nisi a solis Pontificibus admi nistretur. Et licet in eis de Gręcis nominatim non dicatur, de ipsis tamen expresse traditur supra in literis Innocentii Papę I V. §. Soli autem Episcopi. Ac quæ illis suffragantur.

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII. PAPÆ I. In Epistola prima seu regulari ad Decentium Episcopum Eugubinum, cap. 3 Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant nisi a solis Episcopis chrismate consignari, vbi ita rescripsit.

INNOCENTIVS, &c. De consignandis vero infantibus, manifestum est non ab alio, quam ab Episcopo fieri licere. Nam presbyteri licet sint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicē non habent. Hæc autem Pontificibus solis deberi, vt vel consignent, vel paracletum spiritum tradant, non solum cōsuetudo

Ecclesiastica demonstrat, verum & illa lectio Actuum Apostolorum, quæ afferit Petrum, & Ioannē esse directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum Sanctum. Nam presbyteris, seu extra Episcopum, seu præsente Episcopo baptizant, chrismate baptizatos vngere licet, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cum tradunt spiritum paracletum. Verba vero dicere non possunt, ne magis prodere videar, quam ad consultationem respondere.

Et hoc quidem decretum refertur a S. Isidoro de Ecclesiasticis officijs, cap. 26. & vltimo, & Albino Alcuino in libro de diuinis officijs, cap. de Sabbato Sancti Paschæ, & Beda in acta Apostolorum, cap. 8. Tomo 5. & ab alijs scriptoribus Ecclesiasticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de consecrat. distinct. 4. cap. Presbyteris, ac etiam apud Sacrum Concilium Florentinum in Bulla instructionis Armenorum. §. secundum Sacramentum est, proxime citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium suum apud Constantinopolim, quæ habentur libro 2. primi Tomi eius, regesti impressi. fol. 398. & positæ sunt in compilatione Decretalium lib. 1. titul. 4. de consuetudine, c. Quanto.

L. Vicario nostro apud Constantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate Sedis Apostolicæ locum obtines celsiorem, tanto tibi est solicitius procurandum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad sinistram, quod non minus re quam nomine vices Apostolicas gerere videaris. Peruenit sane ad audientiam nostram, quod quidam simplices Sacerdotes apud Constantinopolim ea Sacramenta præsumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apostolorum tempore rite fuerunt solis Pontificibus reseruata: vt est Sacramentum Confirmationis, quod chrismando renatos, soli debent Episcopi per manus impositionem conferre, ad excusandas excusationes in peccatis, & sui erroris fomentum solam consuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat, sed augmentet, quæ tanto grauiora existunt, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc, & alia, quæ oculos diuinæ maiestatis offendunt, de agro Dominico extirpari, discretioni tuæ per Apostolica scripta præcipiendo mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris, apud Constantinopolim constitutis, districte prohibeas, ne talia de cetero sua temeritate præsumant: quæ licet non sint a fidelibus contemnenda; tutius tamen esset, sine periculo, ex necessitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, qua lege damnatur, non sine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quadam ostendatur in opere, veritas autem non subeat in effectu. Alios quoque subiectos tuos, & ab illicitis reuocare satages, & ad facienda bona verbo, & exēplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas destinemus, ex rescripti nostri fetie perpendere poteris euidenter.

Datum Laterani 16. Kal. Decemb.

DE-

DECRETVM EVGENII PAPÆ IIII. In generali Concilio Florentino, in Bulla instructionis Armenorum §. secundum Sacramentum est, in quo sic traditur.

SECVNDVM Sacramentum est Confirmatio, cuius materia est chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo, quod odorem significat bonæ famæ per Episcopum benedicto. Forma autem est; Signo te signo Crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Ordinarius minister est Episcopus. Et cum ceteras vnctiones simplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi Episcopus debet conferre, quia de solis Apostolis legitur, quorum vicem tenent Episcopi, quod per manus impositionem Spiritum Sanctum dabant, quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat. Cum enim audissent (inquit) Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Ioannem: qui cum venissent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum Sanctum. Nōdum enim in quemquam illorum venerat, sed Baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio. Legitur tamen aliquando, per Apostolicæ sedis dispensationem, ex rationabili, & vrgente admodum causa, simplicem Sacerdotem, chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum sacri generalis Oecumenici Conc. Trid. sess. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione canone iii. ita diffiniuit.

Si quis dixerit S. Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episc. sed quemuis simplicem Sacerdotem, anathema sit.

Professio orthodoxæ fidei a Græcis facienda iussu fel. re. Greg. Papæ xiii. edita. fol. 253. fuora.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod clerici beneficiati, & in sacris constituti tenentur incedere in habitu, & tonsura ex decreto Conc. Trid. sess. 24. de refor. cap. 6. alii vero in minoribus constituti non beneficiati cogi nequeunt Abb. in capitul. fin. de cler. coniug. sed si volunt gaudere priuilegio fori oportet, quod deferant habitum, & tonsuram, & seruiant in diuinis *a* etiam si sint coniugati, ex Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 6. & cap. 17. in fine, extat insuper hodie cōstitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonsura per clericos seu milites beneficia vel pensiones obtinentes deferendis, & pœnis cōtra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18 Ianuar. 1589. incip. Cum Sacrosancta, & infra. Hac nostra perpetuo valitura constitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuscūq; clericis non solum in sacris sed etiā in aliis minoribus ordinibus constitutis, & clericali tantum tonsura insignitis, & nedum beneficia ecclesiastica qualiacunque etiam simplicia nunc, & pro tempore obtinentibus, & in illis vel ad ea ius habētibus, verum etiam pēsiones super quibusuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium,

& aliarum quarumcumque ecclesiarum, seu Abbatialium, Capitulariũ, & Conuentualium mensarum, nec non Monasteriorum, Præpositurarum, Præpositatuum, Prioratuum, Præceptoriarum, Hospitalium, Canonicatuum, præbendarũ, dignitatum, personatuum, administrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcunque ecclesiasticorum sæcularium, & quorumuis ordinum regularium, seu illorum distributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuersis sibi reseruata, aut fructus ipsos, prædiaue, aut bona ecclesiastica loco pensionum sibi assignatos, vel assignata ex quacumque concessione, seu dispensatione Apostolica, percipientibus, etiam coniugatis, præsertim si ijdem clerici coniugati iuxta cõstitutionem piæ men. Bonifacij VIII. prædecessoris nostri in Concil. Trid. innouatam priuilegijs clericalibus, vt velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum constitutis, vt ipsi & eorum quilibet quantumuis exempti existant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacunque dilatione, aut tergiuersatione post posita, debeant omnino qui in vrbe præsentes fuerint, intra quindecim dies, qui vero citra montes intra quatuor menses, qui denique vltra montes constituti sunt, intra octo menses a die publicationis præsentium literarum, in Rom. Curia facienda, tonsuram & habitum clericalem, vestes, scilicet talares, aut Militis infra dicendi, quibus pensiones, aut fructus, aliaue bona ecclesiastica reseruata sunt, suæ Militiæ conuenientem quacumque remota excusatione assumere & iugiter deferre. In futurum autem non nisi actu clericis in habitu clericali, & tonsura, & Militibus infra dicendis in militari incedentib. suæ Militiæ propria, aut alia quacunq; ecclesiastica et simplicia beneficia respectiue conferantur, aut cõmendentur, aut pensiones fructusue, aut bona ecclesiastica reseruantur. Alioquin ipsos & ipsorum quemlibet, qui quo ad gestandum habitum clericalem, & militarem supradictũ, lapso huiusmodi tempore eorum vnicuique vt supradictum est, præfixo, nostris huiusmodi præcepto, & mandato, nunc & in posterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pœnas contra eos inflictas, etiam quibuscunque dignitatibus, administrationibus, officijs, canonicatibus, & præbẽdis, ac beneficijs etiam simplicibus, & præstimonijs, per eorum quemlibet in titulum, commendam, vel alias pro tempore obtentis, nec non pensionibus, & fructibus ac prædiis bonisque ecclesiasticis huiusmodi: quocunque modo eis reseruatis, vel reseruandis, omnique iure sibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum serie ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine priuamus, ac sine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut ministerio ipso facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipsa per priuationem huiusmodi vacare libere alijs conferri posse quam etiam pensiones cassatas, extinctas esse, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reseruationes cessare, & quemquam vlterius ad illorum solutionem minime teneri, & ob non solutionem censuras & pœnas aliquas incurrere non posse, nec debere decernimus: ipsasque dignitates, personatus, administrationes, officia, nec non canonicatus, & præbendas, & beneficia sic pro tempore vacantia, collationi, prouisioni, & dispositioni nostræ, & & Rom. Pont. pro tempore existentis, perpetuo reseruamus. Statuentes sic in præmissis vniuersis, & singulis, per quoscunque iudices, & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere, nec non irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit

rit attentari. Ceterum Milites, quarumuis Militiarum sub regula aliqua approbata canonice institutarum, vel alios Roma. Cur officiales, qui non vti Clerici, sed potius tanquam Milites iuxta priuilegia, & dispensationes Apostolicas ejs in genere, vel in specie per nos aut prædecessores nostros nominatim concessa, & sub fel. rec. Pij Papæ V prædecessoris nostri constitutione, quæ incipit, Sacrosanctum, &c. hujusmodi priuilegiorum forsan reuocatoria minime comprehensa, beneficia Militiæ, quam professi sunt regularia obtinent, seu pensiones super qui busuis fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis etiam prædictarum Ecclesiarum, & beneficiorum sæcularium, aut fructus ipsos sibi reseruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipiens in futurum, siue clericali charactere insigniti sint, siue non sint: qui vero clerici sunt etiam si ab initio tempore reseruationis pensionum, seu fructuum huiusmodi, regularem habitum nondum susceperint, nec militijs officiorum Rom. Cur. ascripti fuerint, sed post factas eorum cuique reseruationes, ante vel post publicationem præsentis constitutionis Milites effecti extiterint, sub præcepto, & mandato præfatis de habitu, & tonsura Clericali deferendis nolumus comprehendi: sed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam professi sunt conuenienti, vel si ipsi Milites Rom. Cur. officiales fuerint, qui pensiones, aut fructus, aliaue prædia aut bona ecclesiastica ex dispensatione, sed priuilegio Apostolico percipiant, habitu militiari suprascripto absque alicuius censuræ, vel pœnæ ecclesiasticæ incursu licite vti valeant, & nihilominus tam beneficia suæ Militiæ regularia retineant, quam etiam pensiones super ecclesiarum, & beneficiorum prædictorum etiam sæcularium fructibus, seu bona, vel fructus præfatos sibi pro tempore reseruatos percipiant. Non obstantibus, &c.

Hanc constitutionem declarauit, & moderauit idem Sixtus V. eodem anno pridie kal. Febr. faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro omnibus pensiones &c. non vltra 60. duc. percipientibus, ac prorogatio termini ad alios xv. dies pro personis in vrbe degentibus, vt patet ex eius constitutione fol. 167. in Bull. incip. Pastoralis & infra.

Omnibus, & quibuscunque clericis, tam in Rom. Cur. quam extra eam vbi libet gentium, & locorum constitutis, qui pẽsiones, fructus, aut prædia, vel bona ecclesiastica, sibi in vna, vel pluribus vicibus reseruata, & concessa summam, seu valorem annuũ sexaginta ducatorum auri de Camera in simul non excedẽtes, seu excedentia percipiũt, aut percipient in futurum: Ac præterea nostris familiaribus, nobis in quibusdam inferioribus ministerijs, quales sunt qui a pedibus, seu parafrenarij mensæ dispositores, aut credentiarij, aut dispensatores, vulgo dicuntur, & alijs h s similibus seruitijs actu ministrantibus, quiue in futurum inseruient: nec non quibusuis nostrorum intimorum familiatiũ actu nobis in Palatio nostro Apostolico inseruientiũ familiarib. continuis cõmensalib. præsentib. & futuris, qui pensiones, aut fructus, bonaue ecclesiastica loco pensionum, vsq; ad quamcunque summam, & valorem nunc percipiunt, aut in posterum pro tẽpore percipient, vt ipsi & eorum quilibet in habitu, & tonsura clericali incedere minime teneantur: sed laicali habitu impune, & licite vti possint, quo sua munia promptius, expeditiusque obiri valeant, nec pœnis in eadem Constitutione inflictis subiaceant, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem nostris, aut personarum nobis inseruientium familiaribus continuis cõmensalibus, omnibusque, & singulis alijs tã clericis, quam militibus beneficia fructuum, vel bonorum ecclesiasticorum re-

seruationes, ac pensiones obtinentibus, aut in ipsis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in vrbe præsentibus tempus quindecim dierum in dicta constitutione præfixum, nec dum elapsum ad alios quindecim dies a fine primo dicti termini computandos extendimus, & prorogamus. Ac demum Militibus, tam Militiarum canonice institutarum, quam Roma. Cur. Officialibus, qui iuxta præfatam nostram Constitutionem Militari habitu incedere tenentur, vt vestibus cōmunibus, cum insignibus tamen Crucis, aut Numismatis suę Militię propriis vti valeant, atque hac ratione ipsius Cōstitutionis pręcepto plene satisfacere censeantur pariter indulgemus. Eos vero clericos, aut Milites, quibus pensiones, aut fructus, bonaue aut prædia ecclesiastica ad quamcunque summam reseruata, aut reseruari concessa sunt, vel post hac reseruabuntur, non aliter ad gerendum huiusmodi habitum teneri volumus, nisi postquam pensiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos steterit quo minus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato decreto Concil. Trid. sess. 14. cap. 6 consuluit Illustrissimus Dominus Ioannes Franciscus de Ponte Marchio Morconi Regens Decanus Regiam Cancellariam & de consilio suæ Maiestatis Catholicæ responso 24 suorum consiliorum clericum prima tonsura remittendum esse ad iudicem ecclesiasticum & in eo quod præd. Concilium requirit, scilicet seruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clerico, qui deseruiret alteri ecclesiæ, quam illi, cui fuit adscriptus, vel deseruiret cappellæ existenti in ecclesia, quæ ab episcopo confraternitati laicorum pro oratorio esset assignata ex declaratione Sacra Congreg. Secundo intellige procedere etiam in seruitio diuino, quod clericus non continuatum, sed aliquo impedimento necessario interpellatum præstiterit, vt hoc non obstante gaudeat priuilegio fori, quia verba sunt intelligenda ciuili modo l. si cui. ff. de seruitut. & Doctores tam in proœm decretal. quam sexti notent id dico continuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit, Tertio intellige non procedere in clerico, qui & si ministerio ecclesiastico vacaret, non tamen incederet in habitu, & tonsura, & sic vt fori priuilegio non gaudeat, idque amplia etiam si nulla præcedat sui episcopi monitio ad habitum reassumendum de mente Concilij fuisse censuit Sacra Congregatio super d. c. 6. sess. 23.

Prænarrata constitutio posset limitari in casibus infrascriptis, & primo in clerico qui ex iusta causa timoris habitum clericalem postponere & transformari exegerit ex tex in c. clerici. de vita & honest. cleric. Secundo si ratione paupertatis illum gestare non valeret ex Imol. in clem. 2 num 9 eod. tit Tertio, vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omissionē, sed nec essaria esset tanta perseuerantia, vt publice existimetur laicus Prosper. Farinac. in pract. crimin tit de inquisit q 8 num 68 ex Consil Christoph de Castellio ab eo citato Quarto in clerico qui nequiret tonsuram deferre propter infirmitatem Cappel. Tholos. dec. 104.

Dubium tamen est ad effectum, vt præsenti Constitutioni satisfactum videatur, & vt clerici indicentur incedere in habitu clericali, quæ vestes sint eis congruentes, seu decentes & vere clericales; si quidem præd. Cōstitutio quo ad hoc nil aliud prouidet nisi circa lōgitudinem & breuitatem disponendo, vt vestes sint talares, de cetero circa vsarū quantitatem, hoc neq; per illam neq; per alia iura canonica præfinitum seu cautum reperitur præterquam quod clericis certarum vestiū vsus interdicatur, de quibus in præallegatis. c. clerici. & clem 2 & ibi Doctores, Diaz. in prax. crim. can. c. 75 Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. centur. 4. casu. 393. & quod

clerici

clerici sæculares non babebant certum & determinatum habitum testatur glo. not in clem. 1. in fine de elect. Resp quod in huiusmodi casu illæ censentur clericis vestes honestæ, & vsu, & consuetudine illius regionis seu prouinciæ, vbi commorantur, ad missæ fuerint, ita post glos. in c. si quis virorum 30. dist. & in d. c. clerici ver. deauratis, alios quam plures allegantes conclusiue tenet Couar. lib. pract. q. c. 32. sub num. 7. Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. num. 11. Foller. in pract. criminî in verbo audiantur excusatores, num. 42. Ignat. Lopez ad Diaz. loc. cit. dicentes in hoc attendendam esse prouinciæ consuetudinē, intellige idest similium personarum, & clericorum eiusdem conditionis. Prosp. Farinac. loco præalleg. num. 69.

HAERETICI.

PRÆTER Summistas in hoc verbo sciendum est, quod per S. D. N. Clementem viij. fuit facta innouatio Constitutionis fel. rec. Pauli Papæ iiii. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Iesu Christi, aut eius conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiss. semper Virg. Dei genitricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiusdem Constitutionis seruanda, ne de cetero illius ignorantia a quoquam quo ius prætextu possit allegari, publicata Romæ die 14. Februarii 1603. tenoris sequentis.

Clemens Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis, licet meritis imparibus, cōmissi, solicitudo postulat, vt Romanorum Pōtificum prædecessorum nostrorum Constitutiones, quas præsertim ad fidei catholicæ integritatem conseruandam, & impios homines, ac prauarum hæresum assertores debitis pœnis plectendos pertinent, innouemus, ne qui eiusmodi errorum labe infecti sunt, earundē Constitutionum, & pœnarum eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excusare posse præsumant. Cum itaque fec. rec. Paulus Papa 4. Prædecessor noster, ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non solum diuersas hæreses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamenta negare præsumebant, suoque exemplo multos in interitum animæ trahebāt, quadam sua perpetuo valitura constitutione, quæ incipit, Cum quorundam hominum prauitas: vt huiusmodi homines a suis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus resipiscerent paterna monitione, & requisitione, nec non cum ipsorum resipiscentium a quibuscunq; censuris, & pœnis ecclesiasticis, & temporalibus plenissima absolutione sanciuerit, vt quicunque iam eatenus lapsi fuissent, & inter tempus præfixum non resipuissent, quam qui in posterum prolaberentur in hos errores, aut eorum aliquem, qui nimirum asseruissent, dogmatizassent, vel credidissent Deum Omnipotentem non esse trinum in personis, & incomposita omnino, indiuisaque vnitate substantiæ, & vnum vnamet simplici Diuinitatis essentia, aut Dominum nostrum Iesum Christum non esse verum Deum eiusdem substantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto, aut eundem secundum carnem non esse conceptum in vtero Beatissimæ, semperque Virginis Mariæ de Spiritu Sancto, sed sicut ceteros homines ex semin Ioseph, aut eundem Dominum, & Deum nostrum Iesum Christum non subijsse acerbissimam

mam crucis mortem, vt nos a peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret, aut eadem Beatiss. Virginem Mariam non esse veram Dei matrem, nec perstitisse semper in Virginitatis integritate ante partum scilicet, in partu, & perpetuo postpartum, pro subuersis, & relapsis in hæresim haberi, & vt relapsi curiæ sæculari tradi, & per ipsam curiam debitis pœnis in relapsos statutis puniri posse in omnibus, & per omnia perinde, ac si vere, & realiter in hæresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret, prout in prædicta Constitutione, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum septimo Idus Augusti Pontificatus sui anno primo edita plenius continetur: Eo tamen huiusmodi impiorũ hominum prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiusmodi Constitutionis, ac pœnarum in eadem Constitutione inflictarum, seu illis minime subiacere nec obnoxios esse putent, ac propterea se ab eisdem pœnis liberari, & absolui posse prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoque Paulus prædecessor bene animaduertit) huiusmodi errores tam graues, ac nefandos existere, vt illi qui in eos incidunt, nullam prorsus excusationem habeant, sed subuersi potius & immanes, quam heretici merito dici possint, propterea vt illi debita animaduersione omnino puniantur, nec a præfatis erroribus vlla excusatione de cetero se tueri valeant. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, denique Apostolicæ Potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, dicti Pauli prædecessoris vestigiis inhærentes, ac eius constitutionem prædictam quo ad pœnas in ea contentas innouantes, ac perpetuo confirmantes, & approbantes, supradictos omnes, & singulos, qui hactenus in similes errores, aut eorum aliquem lapsi sunt, aut in posterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuscunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existent, nulla illis etiã ignorãtiæ supra dictæ constitutione executione suffragãte, pro subuersis, & relapsis in hæresim haberi, & tanquam relapsos Curiæ sæculari tradi, ac per eãdẽ Curiã debitis pœnis in relapsos statutis puniri posse, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, Non obstantibus omnibus illis quæ prædictus Paulus prædecessor voluit non obstare, ceterisque cõtrarijs quibuscunque. Vt au ẽ huiusmodi Cõstitutionis ignorantia de cetero allegari, aut prætendi nunquam possit, atque vt præsentes omnibus innotescant, volumus illas ad valuas Ecclesię Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ, more solito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impressa, ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiusmodi, omnes qui in Vrbe post mensem, qui vero extra eã, & citra montes, post quatuor menses, & qui denuũ vltra montes fuerint, post decem menses a die publicationis huiusmodi computandos, perinde afficere & arctare, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Et nihilominus vt ipsæ præsentes literæ eo notiores fiant, & omnibus magis innotescant, nec non pro potiori cautela volumus, vt Inquisitores contra hæreticam prauitatem, in ijs ciuitatibus, terris, & locis in quibus constituti sunt, vbi vero huiusmodi Inquisitores non sunt, locorum ordinarij publicationem præsentium, vt infra dicetur, fieri curẽt, ac propterea vniuersis, & singulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis Episcopis, & aliis locorũ ordinariis, nec nõ dilectis filiis Inquisitoribus præfati cõtra hæreticã prauitatem vbilibet cõstitutis, per easdẽ præsentes cõmittimus, & in virtute sanctę obedientię districtę præcipiẽdo mãdamus, vt per se alium, seu alios hasce nostras literas, postquam earum exemplum receperint, seu earum notitiam habuerint, semel, aut pluries prout eis magis ex-

pedire

pedire visum fuerit, ipsi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi & alij locorum ordinarij in eorum Cathedralibus, maioribus respectiue Ecclesijs Ciuitatum, Oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diœcesum, vbi Inquisitores non fuerint, vbi vero Inquisitores fuerint, ipsimet Inquisitores in eisdem Ecclesijs, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, solenniter publicent, & publicari authoritate nostra mandent, & faciant. Ceterum quia difficile foret easdem præsentes ad singula loca, vbi opus deferri, volumus, & simili auctoritate decernimus, vt earum transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Inquisitori contra hæreticam prauitatem, vt cuiuscunque personæ in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eadem vbique in iudicio, & extra, fides habeatur, quæ ipsismet literis haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris 3. Februarij, Die 3. Februarij 1603. Pontificatus nostri Anno vndecimo.

M. Vestrius Barbianus,

Constitutio Pii V. de impedientibus, & offendentibus personas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officij Inquisitionis, eorumque, & filiorum, & complicum pœnis publicata Romæ die 2. Maij 1569. fol. 1046. in Bullar. tenoris seq.

Si de protegendis ceteris omnibus Ecclesiæ ministris, quos in fidem, & clientelam nostram a Domino recepimus, cura nobis quotidiana insidet, & quanto maiore studio eam nos sollicitudinem capere necesse est, vt qui in Sacro Inquisitionis hæreticæ prauitatis officio versantur, sub tutela inuiolatæ auctoritatis huius sedis periculorum omnium expertes, quæque munera exaltationem fidei catholicæ exequantur? Cum itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualescat, qui omnibus malis artibus prædictum officium spuertere, ministrosque functiobus disturbare moliuntur, etiam nos detrusisse ecessitas, vt nefariam, & scelestã illorum audaciam acerbiore castigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali constitutione de fratrum nostrorum consilio sancimus, vt quicunque siue priuatas, siue cuncta Ciuitas, siue populus, siue Dominus, Comes, Marchio, Dux vel potiore titulo Illustris, quemuis ex Inquisitoribus, Aduocatis, Procuratori- Notarijs, alijsue Ministris prædicti Officij, vel Episcoporum id munus in suę diœcesi, aut prouincia obeuntium, seu accusatorem, denunciatorem, aut testem in causa fidei, quomodocunque productum, vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, seu perterrefecerit, quiue Ecclesias, ædes, alias siue publicas, siue priuatas officij, aut ministrorum expugnauerit, inuaserit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, alia instrumenta, si publica, siue priuata vbicunque posita combusserit, diripuerit, seu interuerterit, seu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, seu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione etiam inermis siue rapiendi, siue comburendi, siue supprimendi causa fuerit, siue res, aut personas seruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerem, aut aliam custodiam, seu publicam, seu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, seu emiserit, capiendum prohibuerit, captumque eripuerit, receperit, occultauerit, seu facultatem effugiendi dederit, seu iusserit id fieri, qui cœtum, concursumue fecerint, siue vt aliquid prædictorum fieret, omnes acommodauerit, siue alias aux ilium, consilium, aut fauorem publice, vel occulte in quolibet prædictorum scienter præstiterit, licet:

nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus, vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, succensum, direptumue, nullum denique damnum re ipsa sit secutum: nihilominus is sit anathemate præsentis canonis auctoritate ligatus, idem quoque læsæ maiestatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipso priuatus, sæcularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipsas pœnas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per Constitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebusque omnibus fisci iuribus applicatis, vti etiam est de damnatis hæreticis per sanctiones canonicas constitutum: eius filii paterna infamia subiecti, omnis, & cuiuscunque hæreditatis successionis, donationis, & legati, siue propinquorum, siue extraneorum omnino sint expertes, eisdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut causam vllam proponere, vel prætendere possit, qui tantum nefas in contemptum, & odium huius officii admiserit; nisi contrarium per claras probationes docuerit se fecisse. Quod porro de prædictis, eorumque filiis statuimus, illud idem de omnibus clericis, & presbyteris sæcularibus, & quorumuis Ordinum etiã exemptorum regularibus, & quacunque etiam Episcopali, & maiori dignitate prędictis, ac etiam priuilegio quomodocunque suffultis, decernimus exequendum, ita vt ipsi beneficiis, & officiis omnibus Ecclesiasticis, præsentium auctoritate priuati, per iudicem Ecclesiasticum, hæreticorum more degradentur, demum potestati sæculari traditi, pœnis prædictis laicorum instar subiiciantur: Pontificum tamen causis nobis, & successoribus nostris reseruatis, vt re quæsita, & nobis renunciata contra eos ad depositionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur postulare. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut alias intercedere tentauerint, in easdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores a Sacris Constitutionibus inferuntur, ipso facto se nouerint incidisse. Verum si quis etiam huiusmodi criminum conscius, vel affinis, siue religionis studio, siue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam reiexerit, supplicio liberetur. Ceterum eã omnium, & quarumcunque absolutionum rationem a prædictis criminibus, nec non habilitationum, & restitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps habendam optamus, vt successores nostri nullas nisi saltem semestri post cuiusque assumptionem ad huius dignitatis fastigium excurso, ac precibus apud supremum officium inquisitionis hic institutum verificatis, concedant. Decernentes omnes, & quascunque huiusmodi absolutiones, habilitationes, & restitutiones, quæ precibus sic non verificatis de cetero fient, nemini prorsus prodesse, sed nec præsentibus, nisi toto ipsarum tenore ad verbum inserto, & gratia excerta Romani Pontificis scientia facta, & propria manu subsignata ulla in parte derogari, vel derogatum censeri debere, & si illis ex quacunque causa aliter derogari contigerit, derogationes huiusmodi nullius prorsus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuersos, & singulos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & ceteros Ecclesiarum Prælatos per vniuersum Orbem constitutos, vt per se, vel alium, seu alios præsentes literas, aut earum exempla in suis quisque Prouinciis, Ciuitatibus, diœcesibus, & locis solenniter publicare, & quantum in se est, firmiter obseruari procurent, contradictores quoscunque per censuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Non obstantibus &c. Ceterum omnes Orbis terrarum Principes, quibus gladii sæcularis potestas ad malorum vindictam est permissa, per eam, quam se tueri promiserunt fidem, obtestamur, ita suas quisque partes, siue in præstando

mint-

ministris prædictis auxilio, siue in criminum post Ecclesiæ sententiam animaduersione, interponere, vt eorum quoque præsidiis ministri ipsi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, amplissimum à Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ assertoribus in æternæ beatitudinis consortio præparauit. Nulli ergo &c.

De præeminentia Inquisitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eisdem ab omnibus præstanda.

Sanctissimus D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa Quintus, statuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit, vt negotia Fidei omnibus, & singulis aliis præferantur, cum Fides sit substantia, & fundamentum Christianæ religionis. Ideirco omnibus, & singulis almæ Vrbis, eiusque districtus Gubernatori, Senatori, Vicario, Cameræ Apostolicæ Auditori, quibuscunque alijs Legatis, Vicelegatis Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum sitæ Sanctitati & S. R. E. mediate, & immediate subiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Barisellis, & aliis ministris, nec non alijs locorum Ordinarie, ceterisque Magistratibus, & Officialibus, ac cuiusuis conditionis, & status hominibus in omnibus, & singulis terris, oppidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Christiana existent sub excommunicationis latæ sententiæ ac indignationis suæ Sanctitatis & alij arbitrio suæ Sanctitatis, & Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium Inquisitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuscunque Officium sanctæ Inquisitionis huiusmodi concernen. pareant, & obediant.

Reges vero, Duces, Comites, Barones, & quosuis alios Principes sęculares in Dei nomine rogauit, vt eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, eorumque Officialibus faueant auxiliumque prębeant, & a suis Magistratibus subditis auxilium pręberi faciant in negotijs ad dictum Officium spectantib. Nec non carceratos quoscunque pro quibusuis delictis & debitis etiam atrocibus, apud dictum Inquisitionis Officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, suspensa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eosdem Cardinales, & Inquisitionis carceres, ibidemque ad criminis hęresis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendo, & postea ad eosdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, sine mora transmittant.

CONSTITVTIO S.D.N.D. Clementis Diuina prouidentia Papę VIII. vt Itali extra Italiam agentes, non habitent nisi in locis vbi liber, & publicus cultus, siue vsus Catholicæ religionis existat, & quid in eis tunc facere, vel cui tare debeant. Sub Dat. Romæ die 26 Iulii 1596.

Cum sicut non sine magno animi nostri dolore accepimus, quam plures Christi fideles ex diuersis Italię partibus, eorum patriis, vbi uera, & Sancta Catholica, & Apostolica Religio viget, & publice prędicatur, discedentes, abeant in loginqua loca, vbi non solum hęreses impune grassantur, sed, quod peius est Catholicæ Religionis vsus publice interdicitur, & prohibetur, quo fit vt personæ ibi permanentes, etiam si Catholicæ sint, cogantur tamen, contra eorum pia desideria, sacrosanctæ Missæ sacrificio, aliisque diuinis Officiis, ac Sanctorum

Sacra-

Sacramentorum perceptione, in fuatũ animarum discrimen diutius carere. Quare nos his, & aliis malis, & periculis inde prouenientibus, quãtum cum Domino possumus, obuiare cupientes, hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus, & ordinamus, vt de cetero nullus Italus, siue mercator, siue cuiusuis alterius conditionis, vel status existat, quouis quæsito colore, prætexu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in ciuitate, oppido, seu loco, vbi aliqua Ecclesia cum Parocho, vel Past ore, seu Sacerdote Catholico non existat, in qua libere, sine omni periculo palam, & publice celebrari, & audiri possint Sacrosanctæ Missæ, & alia diuina officia, & conciones, ac Sacramenta Ecclesiastica ministrari, mortuorum corpora sepeliri, & cetera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ: Vt que iidem Itali abstineant Matrimoniis cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum sepulturis, filios suos de sacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipsi vicissim hæreticorum filios nisi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare pręsumant. Medicorum quoque hęreticorum opera, necessitate cessante, & vbi adsit copia Catholici Medici idonei, non vtatur. Cum vero Itali prędicti ex Italia recedunt ad morandum, seu inhabitandum in partib. prędictis, id significent suis Ordinariis, vel Inquisitoribus locorum, a quibus serio admonentur, vt in eis perpetuo Catholicam, & orthodoxam Fidem constanter retinentes, & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & festos dies, abstinẽtias, & sacra ieiunia ab Ecclesia pręcepta religiose colant atque omnem hęresim, & errorem, & hereticos schismaticos, & ab orthodoxa Fide aberrantes fugiant, & euitent, ac vt salutem singulis annis de eorum sacramentali peccatorum confessione, & Sanctissimę Eucharistię perceptione per eos facta fidem, seu testimonium ipsis Ordinariis, vel Inquisitoribus in Italiam transmittant: ad quod, & nos dictos Italos, tenore pręsentię teneri, & obligatos esse decernimus, & mandamus. Quod si quis proprię salutis immemor, contra pręmissa facere pręsumpserit, possit aduersus eum per locorum Ordinarios, & Inquisitores hęreticę prauitatis, vt de heresi suspectum procedi. Non obstan. &c.

Declaratio, & constitutio quod sententiæ in reorum inquisitorum fauorem, per quoscunque iudices contra iurisdictionis dispositionem, vel stylum Officij Sanctissimæ inquisitionis latæ, & ferendæ, numquam transierint, nec in futurum in rem iudicatam transire possint.

Pius Papa V.

MOtu proprio &c. Inter multiplices curas, quæ animum nostrum assidue pulsant, illa in primis est, prout esse debet, vt Ecclesia Dei nobis ex alto commissa, purgatis, immo quantum fieri potest procul exterminatis omnibus hæresibus, & prauis erronearum opinionum dogmatibus, tuto militare, & tanquam nauis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus, & procellis, secure nauigare, & ad optatum salutis portum peruenire possit. Cum itaque nos, dum in minoribus constituti Sanctissimi Officij Romanæ, & vniuersalis contra hæreticam prauitatem inquisitionis negotia pertractaremus, tandem ex longo vsu.

vsu,atque experientia rerum magistra cognouerimus,quod multi rei delati,& in prædicto sanctissimo officio,seu alibi coram locorum ordinarijs,& hæreticæ prauitatis inquisitoribus processati, ac de hæretica prauitate inquisiti, falsos testes ad eorum defensam examinari faciendo, ac compurgatorum de eorum vita, & doctrina minime informatorum opera,& testimonio se iuuantibus, ac diuersis alijs illicitis modis,excogitatisque dolosis excusationibus, & malitiis prædictum sacrum officium Sanctissimæ Inquisitionis,ceterosque iudices,& etiam Romanos Pontifices deludendo, & decipiendo, plures etiam veluti innocentes diffinitiuas a prædictis processibus,& inquisitoribus absolutorias, & præcedente canonica purgatione eorum assertæ,bonæ,& catholicæ fidei,vitæ,& doctrinæ declaratorias sententias,seu decreta ab eodem sanctissimo Officio, aliisque locorum ordinariis siue delegatis, & inquisitoribus, ac etiam Rom. Pont. prædecessoribus nostris obtinuerunt,seu extorserunt, quas sententias,& decreta præfati Romani Pont.etiam cum perpetui silentii impositione,ac inhibitione,ne dictum sanctissimum Officium,aut alij inquisitores ad vlteriora procedere possent, seu deberent, nec non etiam cum causarum auocatione ad solum Romanum Pontificem sub cuius protectione submittebatur, aliisque derogatoriarum derogatoriis, & efficacissimis clausulis,ac etiam irritantibus, & aliis decretis etiam in forma gratiosa ampliando,per varios,& varias eorum Motus proprios,ac etiam sub plumbo,vel annulo piscatoris expeditas literas, etiam in consistorio, seu consistorialiter emanatas,confirmarunt, vnde eueniebat, quod prædicti rei inquisiti sub velamine,& tutamine prædictarum sententiarum declaratoriarum, & literarum Apostolicarum,& præsertim vigore clausulæ inhibitoriæ contra inquisitores factæ confidentes, clam, & etiam aliquando palam in antiquis eorum erroribus contra fidem catholicam perseuerando, numquam ad gremium Ecclesię vere redibant, immo cum aliis secure, & tanquam catholici conuersando, eorundem aliorum animos corrumpere, & inficere, ac in suas hæreticas opiniones trahere de facili poterant, in totius Reipublicæ Christianę non modicum scandalum, & præiudicium, prædictorumque delatorum animarum perniciem, & iacturam, nos Itaque scandalo adeo periculoso,& cōtagioso obuiare, dictarumque animarū saluti consulere,& prouidere, omnemque iuris peritorum dubietatem,& altercationem,ac quæcunque impedimenta,& obstacula, propter quæ sancta inquisitio hæreticæ prauitatis quomodocūque,& qualitercunque impediretur,vel retardaretur,tollere volentes, Motu simili,& ex certa nostra scientia,ac de apostolicæ potestatis plenitudine,in primis omnes,& singulas, ac quascunque literas Apostolicas sub quacunque verborum forma,etiam in prædictis, ac quibusuis alijs causis hæresis,etiam motu proprio,&cet.ac etiam consistorialiter,&c.& alias quomodolibet emanatas, nec non etiam desuper signatas Motuum propriorum, & alias schedulas quaslibet ad ius, & Iustitiā, ac iuris terminos reducentes, nec non fisco prædicti Sancti officij inquisitionis,& aliorum ordinariorum, & delegatorum iudicum aduersus prædictas literas inhibitiones, ac etiam derogatoriarum derogatoriás,aliasque clausulas quaslibet os aperientes, & quatenus iurisdictionis dispositioni,vel stylo dicti officij sint contraria, illas penitus,& perpetuo reuocantes, hac nostra perpetua, perpetuoque valitura vniuersali constitutione, omnes,& singulas, & quascunque etiam ex capite assertę innocentiæ absolutiones, vel etiam præcedente canonica purgatione, sub quacunque verborum forma declaratorias sententias,etiam diffinitiuas, & decreta, in eorundem reorum inquisitorum,& delatorum fauorem per prædictum Sanctissimum officium, aliosque iudices,

iudices ordinarios,& delegatos,ac etiam Roman. Pontifices latas,& lata, aut in futurum per nos etiam,& successores nostros Rom. Pontifices pro tempore existẽtes ferendas,& ferenda, numquam fecisse,nec in futurum posse facere transitum in rem iudicatam, Apostolica auctoritate declaramus,decernimus, statuimus, & ordinamus,præfatisque sententijs,& decretis,& quantumcunque per literas Apostolicas, etiam in forma gratiosa, etiam iteratis vicibus, ac etiam a Pluribus Romanis Pontificibus, emanatis, confirmatis, vel confirmandis, cum prædictis, vel alijs quibuscunque etiam derogatoriarum derogatoriis, ac etiam irritantibus,alijsque clausulis, & decretis nec non inhibitionibus, ac etiam canonicis Sanctionibus, quorum omnium, & singulorum, aliorumque præmissorum, & inde sequutorũ tenores,ac si de verbo ad verbum insererẽtur,præsentibus haberi volumus pro expressis,ac totaliter insertis, cæterisque, in contrarium facientibus quibuscunque non obstantibus,per prædictum Sanctum officium sanctæ inquisitionis, ac dilectos filios modernos, & pro tempore existentes. S.R.E. Cardinales hæreticæ prauitatis inquisitores, & super dicto officio nunc,& pro tempore deputatos,contra eosdem reos delatos,& inquisitos, etiam si fuerint,& sint episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates. Eiusdem. S. R.E. Cardinales legati,etiam de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tã de antiquis,quam nouiter etiam super eisdem articulis receptis vel recipiendis testibus, alijsque argumentis, Probationibus, & indicijs iuxta facultates eisdem Cardinalibus inquisitoribus, per nos,& quoscunque prædecessores,& successores nostros Roman. Pontifices pro tempore existentes, ac Sedẽ Apostolicam quomodolibet concessas,& datas, ac in futurum respectiue dandas, & concedendas,denuo inquiri,& procedi posse,& debere, etiam in omnibus, & per omnia perinde, ac si prædictæ sententiæ,decreta, & literæ Apostolicæ,ac etiam canonicæ purgationes, in prædictorum reorum delatorum,& inquisitorum, etiã Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatuum Cardinalium, legatorum, Comitum, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum,& Imperatorũ fauorem non emanassent, nouis præsertim superuenientibus indicijs eiusdem, vel alterius speciei hæresis tempus præteritum, etiam respicien. vel vbi appareret per aliqua indicia, quod illicitis modis prius ipse delatus, vel inquisitus fuisset absolutus, eadem Apostolica Auctoritate volumus pariter, & mandamus. Concedentes eisdem Cardinalibus inquisitoribus, & super dicto sacrosancto inquisitionis officio, nunc,& pro tempore deputatis, plenam, liberam, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem,& auctoritatem, causas huiusmodi etiam auctoritate oecumenici vniuersalis Concilii Tridentini decisas reuidendi, ac in statu, & terminis, in quibus ante prædictas sententias, & decreta, ac etiam canonicas purgationes quomodolibet reperiebantur, reassumẽdi, fineque debito terminandi, prout in aliis causis pendentibus indecisis per eosdem Cardinales inquisitores iuxta eorum facultates fit, fierique potest, & consueuit. Et insuper, vestigiis fel. Rec. Pauli Papæ IIII. prædecessoris nostri inhærendo, constitutionem alias contra hæreticos, & Schismaticos, per eũdem Paulum Prædecessorem, sub data videlicet Romę apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicę 1558. quinto decimo Kal. Martii Pontificatus sui anno quarto editam tenore pręsentium reuocamus,& etiam confirmamus, illamque inuiolabiliter, & ad vnguem obseruari volumus,& mandamus iuxta illius seriem, atque tenorem, & sic in omnibus, & singulis supradictis censeri, ac ita per prædictos, & quoscumque iudices &cet. sublata &cet. iudicari &cet. debere. irritum &cet. perpetuo decernimus, & declaramus,

nimus,& declaramus,non obstantibus præmissis, ac regula nostra de non tollendo iure quæsito,& quibusuis aliis Apostolicis, vniuersalibus, prouincialibus, & Synodalibus Constitutionibus,ordinationibus, nec non etiam iuramento, &cet. roboratis statutis &cet. Priuilegijs quoque, indultis, & prædictis, ac aliis literis, & etiam Motibus propriis quibuslibet,etiam præfatis reis,& inquisitis, etiam episcopis, &c.ac imperatoribus etiam absolutis,& quibusuis aliis personis in genere, vel in specie sub quibuscunq; tenoribus, &cet. ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis,aliisque clausulis,ac etiam irritantibus, & aliis decretis,ac etiam pœnalibus inhibitionibus,etiam motu proprio,&cet. ac consistorialiter,&cet. & alias in contrarium quomodolibet concessis &cet. in posterumque concedendis &cet. quibus omnibus, etiam si de illis, &cet. eorum tenores &cet. latissime hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque cum clausulis opportunis.

Fiat motu proprio.M.

Et cum absolutione a cen.ad effectum,&cet.& de reductione,&cet. reuocatione singulis declaratione, decretis, statuto, ordinatione voluntatibus, mandatis, cõcessione,renouatione,cõfirmatione derogatione,aliisque præmissis,vt supra in forma gratiosa perpetuo,& ad perpetuã rei memoriã,& quod post quã præsentes, seu desuper forsan conficiendæ literæ per aliquem,vel aliquos ex cursoribus nostris in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ valuis,ac acie campi Floræ affixæ,& publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam episcopos &cet.ac Imperatores,& alios quorum interest afficiant,& arctent,perinde ac si eis personaliter intimatę,& insinuatæ fuissent,ac vim,& efficaciam solennis,personalis,validæ,& peremptoriæ monitionis,& citationis habere,omnesque ligare habeant,& quod præsentis nostri motus propriis sola signatura sufficiat,& vbique fidem faciat in iudicio,& extra, regula contraria non obstante, & nihilominus si videbitur literæ desuper, etiã per Breue nostrum,aut officium contradictarum simul,vel ad partẽ expediri possint,& quod præsentium, seu desuper conficiendarum literarum transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarii publicis subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ aut curiæ ecclesiasticæ munitis,eadem prorsus fides adhibeatur,quæ ipsis Originalibus adhiberetur si exhibitę forent,vel ostensæ.

Fiat.M.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Duodecimo Kal. Ianuarii. Anno primo.

Anno a Natiuitate domini 1567. indictione decima, die vero lunæ trigesima mensis Decembris,Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris,& D.N.D.Pii diuina prouidentia Papæ V.anno primo, suprascriptus motus proprius affixus, & publicatus fuit ad valuas principis Apostolorum Beati Petri de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ,ac in acie campi Floræ dimissis ibidem eiusdem copiis affixis, vt moris est,per nos Ioannem Gerardi,& Christianum de monte Prælibati Sanctiss. D.N.Papa cursores Stephanus de Olea magister cursorum.Registrata in lib.pri. secretorum fol.51.

G.S.Sarde.

S.D.N. Pauli Papæ V. Constitutio, qua reuocantur facultates, Superioribus quorumcunque ordinum concessa, cognoscendi causas suorum subditorum, ad officium Sanctæ Inquisitionis pertinentes.

Paulus episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex ea interdum, quæ a prædecessoribus suis temporum, & rerum qualitate, id tunc exposcente prouide pro hæresum extirpatione sancita sunt, nouis emergentibus rationibus reuocat, & immutat, aliaque desuper disponit, & ordinat prout in Domino salubriter conspicit expedire; Dudum siquidem fel. rec. Pius Papa Quartus prædecessor noster, sua perpetuo valitura Constitutione, statuit, ordinauit, & declarauit quod ex tunc deinceps in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ prauitatis, iam generales, quã in quibusuis Prouincijs, ciuitatibus, oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcumque ordinum, etiam exemptorum, etiam mendicantium professores, & Religiosos, ac etiam alios quoscumque quouis modo priuilegiatos, & exemptos de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodo ab eorundem professorum, & Religiosorum superioribus, vel prælatis in causis huiusmodi præuenti non fuissent, iuxta facultates officij inquisitionis ipsius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos secundum canonicas sanctiones castigare, atque punire possent, & valerent, ac alias prout in literis ipsius Pij prædecessoris latius continetur. Cum autem rerum vsu compertum sit, occasione præuentionum huiusmodi nonnulla interdum impedimenta orta esse, quominus causæ huiusmodi ea, qua decet diligentia cognoscantur. Nos de consilio Venerabilium fratrum nostrorum. S.R.E. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum illa de medio tollere volentes, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione, hac nostra etiam perpetuo valitura Constitutione omnia, & quæcumque priuilegia, indulta, facultates, & concessiones Generalibus, superioribus, & prælatis, quorumcumque ordinum, siue Mendicantium, siue Clericorum Regularium cuiusuis ordinis, & instituti, etiam in dicta Constitutione non expressorum, & quantumuis exemptorum, & quocumque nomine nuncupentur per dictum Pium, ac quoscumq; Rom. Pont. Prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa, approbata, & innouata, & quantumuise, iam longissimo tẽpore obseruata, causas ad dictũ officiũ quouis modo spectantes cognoscẽdi, & terminãdi, seu in illis quoq; modo se intromittẽdi, quorũ omniũ, & singulorũ tenores, etiã si de illis specialis, & expressa mẽtio habẽda esset, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & insertis habẽtes, Apostolica auctoritate tenore præsentiũ perpetuo cassamus, reuocamus, & abolemus, ipsisque Generalibus, Superioribus, & prælatis, vt de cetero quouis quæsito colore, vel prætextu præuentionis, vel consuetudinis, & præscriptionis immemorabilis, seu cognoscendi, an delationes huiusmodi calumniosæ sint, nec ne, in eisdem causis, iam motis, quam mouendis, quoquomodo se intromittere, seu immiscere, denunciationes recipere,

cipere, testes examinare, processus conficere, causas ipsas cognoscere, definire, vel terminare minime audeant, seu præsumant, simili authoritate districtius inhibemus volentes, & expresse mandantes, vt ipsi Religiosi possint, & debeant omnes, etiam Ordinum huiusmodi professores, de hæresi suspectos Inquisitoribus, vel ordinarijs locorum vicinioribus libere denunciare, absque eo, quod superiores prædicti personas denūciandas & causas perquirere, vel quoquomodo id impedire, vel retardare audeant, seu præsumant. Insuper omnes, & quascunq; causas ad d ctum officium quomodolibet spectantes, & pertinentes coram Generalibus, Superioribus, & prælatis huiusmodi, in quibuscunque locis existentibus, ac contra quoscunque Religiosos, vt præfertur, exēptos motas, & pendentes ad nos harum serie auocamus, easque omnes in statu, & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur ipsius prauitatis inquisitoribus, vel ordinariis locorum viciniorbus, terminandas committimus. Præterea ipsis Generalibus Superioribus, & Prælatis pari auctoritate præcipimus, atque mandamus, vt omnes processus, & acta causarum huiusmodi Inquisitoribus, seu ordinariis prædictis respectiue remittant, & consignent; necnon professores, fratres, & Religiosos supradictos, quos hæresis labe infectos, vel suspectos, etiam in visitatione esse nouerint, absque alia consultatione cum proprijs superioribus facienda, eisdem inquisitoribus, vel ordinariis locorum viciniorib respectiue denuncient; quod si Generales aliiq; prædicti præsentib. literis non paruerint, eos omnes priuationis quarumcunq; dignitatū, seu prælaturarum, vel officiorum suorum ordinum, ac vocis actiuæ, & passiuę, perpetuæque inhabilitatis ad easdem, nec non contra fautores hæreticorum, & impeditores officii statutas, & inflictas pœnas aliasque censuras ecclesiasticas, etiam excommunicationis maioris latæ sentētiæ a qua non, nisi a nobis, vel a Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo absolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipso incurrisse, nec non præsentes literas, licet Generales, Superiores, & Prælati prædicti, aut quicumque alii, quauis authoritate, dignitate, vel officio, seu honore fulgentes, in præmissis quomodolibet interesse habentes, vel habere prætēdētes ad hoc vocati non fuerint, semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari, sicq; per quoscumque Iudices, & Cōmissarios, quauis authoritate fungentes, etiam Sanctę Romanę Ecclesię Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & declaramus. Non obstant. prędictis, ac quibusuis aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non ordinum, & institutorum quorumcunque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cōsuetudinibus, priuilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, etiam Mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatis eisdem ordinibus, eorumque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, ac personis, etiam per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac sedem prędictā, & per nos quouis modo cōcessis, cōfirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quib. ac aliis omnib. quæ præsentib. quomodolibet obstare possent etiā si de illis, eorū q; totis tenorib. specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbū, non autē per clausulas generales idē importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores, pro plene, & sufficienter præsentibus expressis, & totaliter in

fertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque, vt autem presentes literę ad omnium notitiam deducantur, neue aliquis ignorantiam earum prętendere, aut contra eas se excusare valeat, illas in valuis. S. Ioann. Lateranen. & principis Apostolorum Basilicarum de vrbe, nec non Cancellariæ Apostolicæ, ac Acie Campi Floræ de more affigi, & publicari, earumque exempla inibi, affixa dimitti, ac post publicationem huiusmodi, omnes, & singulos quos concernunt, & concernent in futurum perinde arctent, & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatę fuissent, quodque earum transumptis etiam impressis Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ monitis, eandem prorsus fidem in iudicio, & extra, vbique gentium, & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si essent exhibitę, vel ostensæ, & nihilominus, vt ad maiorem notitiam singulorum, & quorumcunque Religiosorum prædictorum præsentes deueniant, etiam volumus, & in virtute Sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, Generalibus, Superioribus, & Prælatis prædictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, seu Congregationibus Prouincialibus, vel generalibus cuiuscumque Prouinciæ, tam in Italia, quam extra, præsentes nostras literas legi, & publicari faciant, & procurent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ cassationis, reuocationis, abolitionis, inhibitionis, mandatorum, auocationis commissionis, præceptorum, Decreti, Declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, eius se nouerit incursurum. Datum Romæ Apud S. Marcum anno in carnationis Dominicæ 1606. Kal. Septembris Pont. nostri anno secundo P. Prodat. Registrata apud Scipionem Secretarium. Scipio Cobellutius. S. De Vrsinis. Anno a Natiuitate. D. N. Iesu Christi 1606. indictione 4. Pont. autem. Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pauli Diuina Prouidentia PP. V. anno secundo, die vero tertia mensis Octobris, supradictæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ, vt moris est per me Io. Baptistã Menochium, eiusdẽ Sanctis. D. N. Papæ, & Sanctissimę inquisitionis Cursorem Romæ ex Typographia Reuum Cameræ Apostolicæ; M. D. C. V I.

Regulares recurrentes ad Sanctum officium vt in eo testimonium perhibeant non grauentur a suis Superioribus Die 17. Augusti 1567.

Sanctissimus D. N. Pius Papa Quintus in generali congregatione Sancti officij, consulens libertati ipsius Sancti officij, & indemnitati recurrentium ad illud, vel in eo testimonium Perhibentium statuit, & decreuit, vt regulares quorumuis, etiam mendicantium ordinum personæ quæ pro tempore ad officium Sanctæ inquisitionis pro quocunque fidei negotio recurrerint, seu confugerint, vel in eo testimoniũ perhibuerint veritatis, aut alia quomodolibet deposuerint, nequaquã a suis superioribus per quinquennium cõtinuum a die recursus, seu depositionis huiusmodi molestari, vel ex quacunque causa, vel excessibus prætensis personarum illarum, & de debitis propterea pœnis, seu pœnitentiis eisdem imponendis, nisi ipsi Illustrissimi Cardinales inquisitores generales certiores facti fuerint vel eis aliter clare notificatum, & ab ipsis Cardinalibus, desuper responsum fuerit.

Ita habetur inter decreta Sancti officij in fine iudicia. inquisi. Romæ Impres. anno 1570. fol. 476.

HO-

HORAE CANONICAE.

PRÆTER Summiftas in hoc verbo fciendum eft,contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilii Lateranen. vltimi fub Leone 10.fol.194.in Bullar.tenoris feq.

Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel fine cura, fi poft fex menfes ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceffante beneficiorum fuorum fructus fuos non facit pro rata omiffionis recitationis,officii, & temporis, fed eos tanquã iniufte per ceptos in fabricas huiufmodi beneficiorum,vel pauperum eleemofynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in fimili negligentia contumaciter permãferit,legitima monitione præcedente,beneficio ipfo priuetur,cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere,quo ad hoc vt beneficio priuari poffit,qui per quindecim dies illud his faltem non dixerit, Deo tamen vltra præmiffis de dicta omiffione reddituri rationem,quæ pœna in habentibus plura benficia reiterabilis totiens fit,quotiens contrafacere conuincatur.

Quod decretum fuit innouatum, declaratum,& actum per Pium V. qui edidit ftatutum de fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas non recitant, Romæ datum fub die 12.kal. Octob.1571.fol 1134.prout fequitur.

Ex proximo Laterani Concilio pia & falubris fanctio emanauit, vt quicunque habens beneficium ecclefiafticum,cum cura,& fine cura, fi poft fex menfes,quã illud obtinuerit, diuinum officium legitimo ceffante impedimento non dixerit, beneficiorum fuorum fructus,pro rata omiffionis officii,& temporis,fuos non faciat,fed eos tanquam iniufte præceptos, in fabricas ipforum beneficiorum, vel pauperum eleemofynas erogare teneatur. Veruntamen multorum animi fufpenfione tenentur,cuiufmodi ratæ prædictæ ratio fit habenda. Nos huic rei euidentius atque expreffius prouidere volentes,ftatuimus, vt qui horas omnes canonicas,vno vel pluribus diebus intermiferit,omnes beneficii feu beneficiorum fuorum fructus, qui illi, vel illis diebus refponderent, fi quotidie diuiderentur, qui vero matutinum tantum,dimidiam, qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum fingulas,fextam partem fructuum eiufdem diei, amittat;tametfi aliqui choro addictus non recitans omnib horis canonicis cum aliis præfens, adfit, fructufque,& diftributiones forte aliter affignates, fola præfentia iuxta ftatuta, confuetudinem,fundationẽ,vel alias fibi lucrifeciffe prætendat. Is etiam præter fructuum,& diftributionem amiffionem, item ille, qui primis fex menfib officiũ non dixerit,nifi legitimum impedimentum ipfum excufauerit,graue peccatum incell gat admififfe. Declarantes præftimonia,præftimoniales, portioniales,portiones, & qualiacũque alia beneficia,etiam nullum omnino feruitium habentia obtinentes,cum prædictis pariter conueniri. At quicunque penfionem, fructus, aut alias res ecclefiafticas,vt clericus percipit, cum modo prædicto ad dicẽdum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penfionum, fructuum,rerumque ipfarum amiffioni obnoxium Nulli ergo &c.

ADDITIO. Ad quorum ftatutorum ornatum, & declarationem videndi funt Domin.a Soto lib.10.de iuft.& iur.q.5 art.6.Nauar.in man.cap.25.nu.121. & feq.

& seq & de orat. & horis canon cap 7 num 31 & infra, & in cons. 22. & 14 de celebr miss in antiq Symanc de cathol institut titul 9 num 208 Ignat Lopez ad Diaz in pract crim. can cap 54. auctor Catechesi Neap lib 4. a cap 1 vsque ad 7. Menoch de arbitr. iudic lib. 2 cent. 2 cas 429. iunctis his, quæ dicit in addit nouissime impressis ad prad. casum 429 quo in loco non admittit, nec recipit opinionem Nauar (in quam fere omnes conueniunt) asserentis clericum omittentem recitare horas canonicas intra primos sex menses a die habiti beneficij non teneri ad fructuum restitutionem licet mortaliter peccet ipse tamen conclusiue tenet quod cum primum quis habet beneficium quacunque horarum omissio illum ad fructuũ restitutionem obligat, & mouetur ratione quia tales fructus dantur loco mercedis operæ & laboris, vt habetur Numer c. 18. ibi Filys Leui dedi omnes decimas Israel in possessionem pro ministerio quo seruiunt mihi in tabernaculo fœderis, & qui non laborat non manducat 2 Thessalonic cap. 3. & tunc, an ipse clericus possit se componere cum suo episcopo & superiore pro hac pœna ad eius arbitrium, & voluntatem adde Sot loc superius citator. qualiter vero illa rata fructuum, de qua in Constitutione T y V sit restituenda scilicet an pro aliqua parte vel in totum vide Card Toled. in sum lib 2 sub cap. 12. & Henriquez in sum lib. 13. de excommunic cap 13 sub num 2 & vt cessent pœnæ, de quibus in pranar statutis quæ sint iusta causæ excusantes recitationẽ horarum post Nauar in man cap 25 num. 100. & seq & latius illas discutientem de orat & hoc canon cap 11. per totum breuiter & sub compendio illas recensent Menoch in praalleg. addit ad casum 429. & Toled in prad lib. 2. cap 14 sub rubr. de causis excusantibus ab officio persoluendo & de tempore horarum canonicarum adest insignis tractatus Marcelli Francolini presbyt & Doct Bodiani.

Præterea sciendum est, quod Sacra Congregatio censuit canonicos collegiatæ omnino esse ad residendum, atque ad horas canonicas statis horis recitandas compellendos nisi collegiata esset ruralis ac destituta, in qua antea nunquam supra memoriã solitum sit resideri, & canonicos non habentes aliunde vnde viuant alere non possit, & nisi huiusmodi qualitates in ea collegiata simul concurrant, canonicos ad ad incunctanter compelli debere & tãgunt rescriptum Domino episcopo Sarnensi.

Quando vero canonicus non residens ex iusta causa possit percipere fructus, & quas distributiones vide infra in verbo Residentia.

ILLEGITIMI.

PRÆTER Summistas in hoc verbo sciendum est, quod illegitimi sunt inhabiles ad ordines, Beneficia, ad successionem bonorum, & ad ingressum religionis.

De ordinibus, & beneficijs habetur in titulo de filiis presbyt. in decre. & in 6. & quantum ad ordines remanet ius antiquum intactum vt dicam infra in verbo ordo. Sed in beneficiis de iure antiquo per Constitutionem Alex 3. poterat succedere mediate tamen per Clem. 7. fuit reuocata in anno 1533. incip. Ad canonum conditorem. fol. 339. in Bull. tenoris sequentis.

Clemens.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD canonum conditorem non est dubium pertinere, cum statuta a se, vel prędecessoribus suis ad animarum Christi fidelium salutem edita, propter eorum ausum qui successu temporis malitia hominum succrescente magis indies dignoscitur obesse, quam prodesse, animaduertit, ne vlterius obesse valeat, prouidere. Sane postquam fe. re. Alexander Papa tertius prædecessor noster filios præsertim sacerdotum in ecclesiis paternis succedere prohibuerat, eosque nihilominus, media interce dente persona filios ipsos habere disposuerat, cum passim sacerdotes in ecclesiis suis eorum filii potirentur satagentes in Alexandri prędecessoris huiusmodi dispositione confisi ecclesias suas, quas, ad eorum peruenire filios gestiebant, in fauorem personarum, quę ecclesias ipsas, etiam illarũ possessione non habita, in ipsorum resignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox resignarent, ipsique filii ecclesias ipsas dispensatione super defectu natalium, quem ex dictis sacerdotibus resignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expresso, obtenta consequi hactenus consueuerint, profecto perniciosum semper, & abominabile, ac in grauem diuinæ maiestatis offensam tendere, videlicet quod ipsi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non sine turpitudine ob inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere erubescerent. Iudicamus propterea, quod vbi tempus, quod omnia palam facit, & præsentium ratio, quid in futurum cauendum sit, admonet, merito ad nonnihil, & ad tollendum huiusmodi abusum necessario arbitrati sumus eiusdem Alexandri predecessoris canonem corrigere, potius quam tanta cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctę Romanę Ecclesię Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio, & vnanimi consensu auctoritate Apostolica tenore pręsentium statuimus & ordinamus, quod de cetero filii presbyterorum ex fornicatione nati ecclesias Cathedrales etiam Metropolitanas ac monasteria, quibus eorum patres prefuerunt, seu illa, & illas dignitates, etiam maiores, & principales personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiua, & quęcunque beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura secularia, & quorumuis ordinum regularia, quę presbyteri, & clerici ac religiosi eorum patres in titulum, vel commendam, aut administrationem ad tempus seu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus, & si quas dispensationes per nos concedi contigerit, tanquam per pręoccupationem, & contra mentem nostram concessas eis nullatenus suffragari tales quę dispensationes nostris volumus exulare temporibus, & quod nob stricte non patimur nostris successoribus indicamus non obstantibus pręfati Alexandri pręd ecessoris, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscunque &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicę 1533. nonas Iunii Pontificatus nostri anno septimo.

Filii illegitimi excluduntur a successione in beneficiis parentum tam mediate, quam immediate de qua meminit Rebuff. in prax benef. par. 2 sub titul. de dispen. super defectu natal. num. 24. eamque refert Nauar. in cap. si quando except. 21. de rescript. & ampliatur per Conc. Trid. sess. 25. capitul. 15. de refor. per

quod redduntur prorsus inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in ecclesia, in qua parentes eorum habent, vel habuerunt illud, vel aliud simile, aut dissimile, quod decretum refert, & declarat Nauar. in fine d.c. filius vero legitimus potest succedere mediate, non autem immediate cap. ad extirpandas, de fil. presb. Quantum vero attinet ad successionem bonorum, illegitimos inhabiles prorsus, & incapaces reddit Pius V. per eius Constitutionem Romæ publicatam die 2. Martij 1571. in Bullar. fol. 1169. tenoris sequent.

Quæ ordini ecclesiastico noxia esse & scandalum obijcere perhibentur, necesse est e medio submouere. Quod nos pro nostri muneris officio inter alia incommoda, quæ in oculos nostros incurrunt de Christi peculio, ne ab indignis, & reiectis ignominiose consumatur, neue illorum causa ecclesijs, & pauperibus præripiantur, curam præcipuam habere volentes, de nobis attributæ potestatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, & quæcumque priuilegia, licentias, dispensationes, & indulta faciendi testamenta, donationes siue inter viuos, siue causa mortis, legata, & quascunq; alias dispositiones, de dominiis, terris, castris, domibus, & quibuslibet aliis bonis, & rebus immobilibus, mobilibus, & se mouentib. nec non pecunijs, iuribus, & actionibus ex beneficijs, fructibus, pensionibus, & alijs rebus ecclesiasticis qualibuscunque confectis, acquisitis, & alias quomodocunque prouenientibus, nec non de peculio, & aliis etiam sola industria, labore, muneribus, aut quocunque alio modo partis, cuiuscunque qualitatis, speciei, naturæ, & valoris existentibus, in quoscunque illegitimos siue suos, siue extraneos, etiam legitimatos, eosdemque ex toto vel in parte *hæredes instituendi*, & substituendi, seu quod ipsi in prædictis ab intestato *succedant*, ceteraque huiusmodi facultates, & permissiones, ac etiam habilitationes, & capacitates succedendi in bonis, & rebus feudalibus, & emphyteoticis ab ecclesiis, monasteriis, & piis locis profectis, quibuscunque personis sæcularibus, & quorumcumque ordinum, nec non militiarum, & hospitalium, Regularibus ac Rom. Curiæ officialib. & aliis curialib. curiãq; ipsam sequẽtib. & etiã Vrbis Romæ ciuib. ac palatii ædes, census, aliaq; bona in ea, eiusq; districtu habentib. nostris quoq; & aliorum Romanorũ Pontificũ familiarib. ecclesiarũ prælatis, etiã S.R.E. Cardinalibus, & aliis cuiuscunq; dignitatis, ordinis, & cõditionis existentibus, illorumq; & alijs ecclesiis, capitulis, conuentibus, ordinibus, Militiis, Hospitalibus, collegiis, officiis, & locis, ac prædictæ Vrbi, aliisque ciuitatib. prouinciis, & dominiis, eorũq; dominis, populis, ciuib. & incolis, tam per fec. rec. Sixtum. 4. Innocẽtium 8. Alexandrum 6. Iulium 2. Leonem 10. Clementẽ 7. Paulum 3. Iuliũ 3. Paulũ 4. Pium 4. & qui ante illos fuerunt alios quoscunque Romanos Pontifices, ac nos, & sedem Apostolicam, eiusq; legatos etiam de latere, nuncios, Notarios, comites, collegia, officia, & loca, etiã per modũ statuti perpetui, generalis legis, initi & stipulati contractus seu quasi, & alias sub quibuscunq; tenorib. & formis, ac cũ quibusuis restitutiuis, præseruatiuis, mentis attestatiuis, derogatoriarũ derogatoriis, aliisq; fortiorib. efficacioribus, & insolitis clausulis, nec nõ irritantib. & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, ac prædictorũ Cardinaliũ consilio, & matura deliberatione in consistorio, habita, nec nõ consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiã Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum & obsequiorum nobis, & dictæ sedi impensorum, refectionem damnorum, compensationem iurium cessorum vel ablatorum, nauatæ militiæ contra hæreticos, & infideles, seu pro prædicta Vrbis ornatu, & frequentatione, ac quibus

cumque

cumque alijs vsibus, ac etiam necessariis & piis causis concessa, & multiplicatis vicibus confirmata, innouata, extensa, & moderata, & quantocumque tempore pacifice obseruata, quo ad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat, etiam si illa contineant, quod omnes curiales, curiam sequentes, & alii siue ecclesiastici, etiam Cardinales, siue mundani, qui palatia, domus, & prædia vrbana vel rustica ædificauerint, aut census, aliaue bona acquisierint, aut alias acquisita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad miliaria decem, ex bonis seu fructibus ecclesiasticis, hi tales de illis nec non iuribus, & iurisdictionibus omnibus in fauorem illegitimorum, aut quomodolibet inhabilium, & incapacium, siue inter viuos, siue causa mortis disponere, eosque hæredes, & successores vniuersales, vel particulares instituere, & substituere, & si intestati decesserint, ipsi illegitimi, & incapaces in illis succedere possint, quodque per quascunque reuocationes, derogationes, aut alias contrarias dispositiones, illis quorum interest, præiudicari nequeat, & si vllo vnquam tempore præiudicatum, aut derogatum, quoquo modo apparuerit, ius quæsitum, ablatum, & literæ reuocationum, & derogationum huiusmodi, iuris quæsiti ablatiue censeantur. Sicque per quoscunque iudices iudicari debeat, & etiam diffiniri; Ac pariter tollimus, & abrogamus omnes, & quascunque facultates similia concedendi, legatis nunciis, Notariis, comitibus, collegiis, officiis, & aliis supradictis, quorum omnium tenores, ac si ad verbum insererentur habemus præsentibus pro expressis, ita vt priuilegiorum dispensationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indultorum, & aliorum supradictorum sic reuocatorũ, ac etiam literarum legitimationis prætextu, nullus, omnino de huiusmodi bonis, rebus, pecuniis, iuribus, iurisdictionibus, & actionibus in cõmodum, & fauorem illegitimorum vtriusque sexus, siue etiam filiorum, siue consanguineorum, affiniumue, siue extraneorum, etiam in statu sæculari procreatorum, ac legitimitati quacumque authoritate donatorum, & ad huiusmodi res, & bona, eiusque successionem testato vel intestato idoneorum, & capacium effectorum, siue testamento, siue donatione, siue legato, siue eleemosyna, siue alio quocunque titulo, & pio opere (exceptis in communi, ac omni fraude, conuentione, seu compositione cessante, hospitalib. expositorum, & orphanorum) disponere nec illegitimi ipsi in eis ab intestato, siue protinus, siue per interpositas personas ac quomodocunque succedere, aut illa alias ad eos etiam per quemcumque circuitum multiplicatarum in alios capaces successionum, vllo tempore deuenire possint. Ad hæc nulla esse, & pro infectis haberi volumus, omnia, & quæcunque facta hucusque testamenta, legata, donationes, & alia disposita huiusmodi, quæ viuentibus adhuc testatoribus, aut alias locum non habuerunt, ac pariter ab intestato, successiones, non tamen litigiosas, quæ plenarium non sunt effectum sortitæ. Dehinc vero districtius prohibemus ne talia siue in prædictos illegitimos vtriusque sexus, siue in illorum coniuges siue ipsorum parentes filios, descendentes, ascendentes, vel alios cognatos, siue viuentibus, siue defunctis vitiis illegitimis, etiam paupertatis, dotis, aut alterius cuiuscumque pii operis intuitu fiant, neue ipsi vnquam in rebus, bonis, pecuniis, iuribus, iurisdictionibus, & actionibus prædictis, siue totius, siue in parte succedant, aut illa ad ipsos, quauis dispensatione suffultos, etiam per prædictum circuitum deueniant, neue de eis vlla in alium, seu alios concessio, donatio, translatio, aliaue dispositio fiat, aut alia bona similia, vel dissimilia, illegitimis, aut aliis supradictis concedantur. Quod si prædictorum quisquam fuerit præsentium violator, testamentum, donatio, legatum, & dispositio omnino non teneat, nec etiam quo ad alios capaces, & res alias valeat,

leat, sicque disponens priuilegio, dispensatione, facultate & indulto prædicto eiusque vsu, & commodo etiam in ceteris omnibus ipso iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prætextu fructus, res, pecunias aut prorsus alia bona sua faciat, nec illa detinens vlla præscriptione, aut vllo alio iuris præsidio adiuuetur, sed ad integram illorum restitutionem quocunque temporis lapsu non obstante debeat coerceri. Ita vt omnes in ecclesijs, monasterijs, & beneficijs successores, tam coniunctim, quam diuisim, quisque videlicet pro rata sua, illa omni tempore recuperare possint, & qui primus ceteris ab eo monitis & negligentibus iudicium intenderit, ei soli res tota merito vendicetur. Nullis vero huiusmodi successoribus pro prædictis insistentibus, ac etiam de peculio alias quam ex rebus ecclesiasticis confecto, locorum ordinarij, tam concessorum & relictorum illegitimis, eorumque causa quam quorumcunque aliorum annorum immobilium, & se mouentium, nec non pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, alias sub dictis testamentis, donationibus, legatis, & dispositionibus comprehensorum, corporalem possessionem, amotis inde & expulsis quibuscunque detentoribus siue incapacibus, siue capacibus, per se vel alium seu alios, libere apprehendant & apprehensam huius sedis nomine custodiant, donec ipsa sedes de illis, vti tum tulerit piorum operum necessitas duxerit prouidendum. Bona vero res & iura feudalia, vel emphyteutica (alijs legitimis ad ea forte vocatis non existentibus) eo ipso deuoluta, & iuri ac proprietati suarum ecclesiarum, & locorum restituta, & cum reliquis eorum bonis consolidata esse declaramus. Decernentes irritum, & inane, quicquid secus per quascunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c.

Quam Constitutionem idem Pius V. die 5. Martij 1572. per aliam constitutionem fol. 1159. incip. Ad Romanum &c. declarauit loqui, & intelligi debere etiam de quibuscunque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus, & se mouentibus, iuribus, & actionibus quibuscunque.

ADDITIO. Pro quarum Constitutionum maiori declaratione adest notabilis decis. Rotæ Romanæ 214 par. 2. diuersorum Aldobrandini, tunc Auditoris nunc Summi Pontificis die 29 Octob 1584 fol. 122. vbi refert ex d. Bullæ dispositione fuisse conclusum & iudicatum, non prohiberi laicum vigore priuilegiorum disponere in illegitimos de bonis more patrimonialibus & laicalibus, nullam habentibus mixturam cum bonis ab ecclesia profectis, sed Bullam comprehendere solum clericos disponentes de bonis nedum quæsitis ex fructibus beneficiorum, sed etiam de bonis patrimonialibus, item & laicos, quando disponerent de bonis ab ecclesia profectis, vt sunt emphyteusis, & feuda ecclesiastica, & bona quæsita ex pensionibus quas laici ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pij V. constitutio reuocatoria facultatum testandi, & disponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur, seruanda tamẽ est ad text. in l. prospexit. ff. qui a quibus, &c. Sed est rursus cum hac moderatione interpretanda, vna cum eiusdem conditoris declaratoria, quæ retentis eisdem terminis constitutionis declaratæ intelligi debet, cum omnibus illius clausulis, vt scilicet sonent, & restringantur quo ad licentias, priuilegia, & indulta a iure speciali prouenientia, non autem a iure communi concessa in fauorem illegitimorum, tum quia sublato iure speciali regulariter non tollitur ius commune, quod vt potentius difficilius reuocatur, quã ius speciale ad tex. in l. eius miles. §. militia

missus,

missis,ff.de milit.testam.tum quia a iure antiquo non censetur recessum,nisi quatenus in nouo exprimitur. argum. ex in l praecipimus, §.fin.vbi glossa.C.de appellat. & per hanc extrauag nulla mentio,neque recessio a iure communi,& ideo quando fieret dispositio in illegitimos de bonis cuiuscunque qualitatis vigore alicuius facultatis,seu gratiae particulariter competentis,& Sedis Apostolicae auctoritate impetratae contra,vel praeter ius commune,hoc praecise intelligitur prohibitum,& reuocatur per hanc extrauag. Non autem quando Clerici saeculares in Sacris constituti,vel obtinentes beneficia Ecclesiastica,(omni dolo, & fraude cessante) in suos vel alienos spurios pauperes,& bonae conditionis, ac famae disponerent ex causa alimentorum, vel dotis quae loco alimentorum succedit, vt hac Constitutione non obstante id licite possint iuxta aequitatem Canonicam,& iuris communis dispositionem contentam in cap.cum haberet,& ibi Panor.& Card. Alex.de eo,qui dux.in matrim.quam pol.per adulter. late Anton. Gabriel. lib.6. com.conclus.tit.de alimentis conclus.1. cum alias resultaret iniquitas contraria naturali pietati,quae declaratio dare colligitur ex Nauar. in comment. de spolijs. §.18.num.9.& seq.quo loci hanc Pij V extrauag. ad verbum plures ad illam adijciendo annotationes refert,& repetit ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione in cons.4.& 5. de testament.in nou.& fuit decisum per Rotam Rom.in dec.485.diuers.volum.1. quae Rota,sub num.12.subdit,vt in tali casu disponi possit in primis tamen de bonis patrimonialibus,aut alias,quam ex beneficijs acquisitis,& in subsidium ex fructibus beneficiorum,seu pensionum &c. An vero filius Sacerdotis,siue Clerici Sacris Ordinibus insigniti valeat succedere matrim.par.2.c.8.§.5.num.17 Vrsillum in annot. ad decis. Afflicti 96. & Molinam de iustitia disput.167.sub 4.conclus.

Item declaratur,vt reuocatio,quae per hanc Pij V.constitutionem fit,non extenditur ad priuilegia,seu indulta concessa ab Imperatore,Regibus,& regalia iura habentibus filijs Clericorum, quo ad facultatem capacitatis succedendi circa temporalia, extra tamen dominium temporale Papae ex Nau. in proprijs huius Bullae terminis in praealleg.conf.3.num.6.& 7.

Denique declara,vt praefata extrauag quatenus annullat legitimationes, & vt ipsis non obstantibus excludantur etiam ipsi legitimi a iure succedendi,tanquam exorbitans,restringatur, iuxta limites,seu terminos,de quibus loquitur, & sic ad effectum tantum,ne legitimationum praetextu possint mediate,vel immediate succedere,aut alias acquirere, non autem vt censeantur inhabilitati simpliciter scilicet,vt illarum vigore non possint effugere turpitudinem,& maculam, ac fieri honesti,& digni,cum ista respiciant personam,& constitutio loquitur, quo ad bona,vt praefertur, vnde tanquam penitus diuersa inductum in vno non porrigitur ad aliud,prout illam tu hac parte,sic declarat Rot.Rom.in decis. 505. diuers. vol.1.

Quo ad illegitimos volentes ingredi Religionem,& de eis iam ingressis, vide infra in verbo Monasteria,seu conuentus Regularium.

INVENTARIVM ACTORVM.

SCIENDVM est, quòd ne Sede vacante acta causarum criminalium occupentur, fuisse Pij V. constitutione præceptum omnibus Episcopis vtriusque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium suæ Curiæ, fol. 1111. in Bullar. publicata Romæ die vltima Martij 1571. incip. Muneris nostri est aditum prohibere per quem salubris delictorum animaduersio perperam disturbatur. Nefarium etenim facinus in plerisque Episcopatibus Regni Siciliæ citra, & vltra Pharum, audiuimus exoriri, quod Cathedralibus Ecclesijs Præsule viduatis, Vicarij a Capitulis constituti, gratia, timore, odio, vel sordibus, quas volunt inquisitiones, & testimonia rerum, & causarum criminalium violant, surripiunt, & lacerant, ne delictorum cognitio, vel vindicta vspiam consequatur. Nos ad hoc malum, qua potest industria, coercendum, pro nostro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiscopis, & Episcopis dicti Regni, præsentibus, & futuris, vt deinceps inuentarium authenticum omnium, & quarumcunque suæ Curiæ querelarum, accusationum, inquisitionum, denunciationum, testificationum, instrumentorum processuum, cęterorumque actorum causarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quæ apud Curiæ suæ Notarium fuerint, quotannis in perpetuum conficiant, confectum', & dicti Notarij manu subscriptum penes se custodiant, donec super ijs fuerit iudicatum. Et si eos de vita decedere interim constiterit, illud vniuersum sigillo suo obsignatum, fidei Sacerdotis cui peccata confitentur, morte impendente committant, qui ea secura protinus ipsum Prælato, ac domui, seu conuentui digniori Regularium illis Ciuitatis debeat resignare, vt ab eis tute, & fideliter asseruetur, donec futurus aduenerit Præsul, cui illud itidem clausum, & integrum tribuatur. Quod ipsimet per se faciant, si quando necesse habuerint peregre proficisci, illa vt illud ipsum statim cum præsentes redierint, recipiant ab eisdem. Quicunque autem testimonia, processus, scripturas, & instrumenta huiusmodi quocunque modo violauerit, corruperit, subtraxerit, combusserit, suppresserit, aut iusserit id fieri, seu auxilium consilium, vel fauorem præstiterit, omni sit dignitate, officio, & beneficio, præsentium auctoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipso. Idem quoque, & pariter Notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut alia deliquerit in prædictis, tam falsi reus declaretur, pœnasque omnes subeat, quæ sunt in huiusmodi rerum falsarios per sanctiones Canonicas, & constitutiones legitimas irrogatæ, Nulli ergo &c.

IVDÆI.

PRæter Summistas sciendum est, qualiter vltra disposita in c. Iudæi el. 2. de iu æ. & in extrauag. com. Ioan. 22. incip. dignum. eo. titul. ad maiorem declarationem extat Pauli tertij constitutio, quod Iudæi, ceterique infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes bona patrimonialia maternaliaque, & omnia eorum consuetudine acquisita, seu quæ verum domi-

dominium habere non reminiscuntur, etiam viuis,& inuitis parentibus habere tenere & possidere valeant tenoris sequentis.

Paulus episcopus seruus seruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

CVpientes Iudæos, & alios infideles quoslibet ad fidem catholicam conuerti, & prætextu bonorum per eos antea possessorum ab eodem fide non distrahi, motu proprio, & ex certa nostra scientia, authoritate Apostolica, tenore præsentium, hac in posterum valitura Constitutione sancimus, quod cuicumque eorundem Iudæorum, & infidelium ad dictam fidem conuerti volenti, etiam si in patria potestate constitutus fuerit, bona sua quæcumque tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæsa permaneant. Ita vt etiam filijsfamilias, & in patria potestate, vt præfertur constituti, legitima, & quacunque alia portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de iure, seu successione bonorum eis alias debitorum, per eorum parentes fraudari, aut priuari non possint, neque debeant, sed eis integre, etiam si contra voluntatem parentum suorum ad fidem ipsam conuersi fuerint; etiam eorum parentibus viuentibus, debeantur. Et si bona ipsa ex vsura, aut illicito quæstu fuerint acquisita, & notæ sint personæ, quibus eorum fuerit de iure facienda restitutio, (quia non remittitur peccatum, nisi restituatur male ablatum) illa eisdem personis omnino restituantur: personis vero non extantibus prædictis, qui bona ipsa essent per manus ecclesiæ in pios vsus conuertenda, bona huiusmodi eisdem Iudæis, & alijs infidelibus, in fauorem suscepti Baptismatis, tanquam in pium vsum libere concedimus: eaque apud ipsos sic conuersos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus. Interdicentes sub diuini anathematis pœna, quibusuis, tam ecclesiasticis, quam sæcularibus personis, ne vllam super bonis huiusmodi, quouis quæsito colore molestiam inferant, aut inferri patiantur sed magnum se fecisse lucrum existiment, dum tales Christo lucrati fuerint, ac quoniam (vt scriptum est) qui habuerit substantiam mundi huius, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in ipso? si ipsi conuersionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam ecclesiasticos, quam Sæculares per uiscera misericordiæ Dei nostri exhortamur, vt ipsis conuersis manus porrigant adiutrices, ipsi quoque Diœcesani, non solum Christianos ad subueniendum ipsis exhortentur, sed etiam, tam de redditibus ecclesiarum, prout poterunt, quam de his, quæ ad pauperum vsus per ipsos conuertendos deuoluantur huiusmodi Neophytos sustentare non negligant: ipsosque a detractionibus, & contumelijs paterna affectione defendant. Et quoniam per gratiam Baptismi ciues Sanctorum,& domestici Dei efficiantur, longeque dignius existit regnare spiritu, quam nasci carne, eadem constitutione statuimus, vt ciuitatum, & locorum, in quibus Sancto Baptismate pro tempore regenerabuntur vere ciues sint,& priuilegijs ac libertatibus,& immunitatibus quæ alij ratione natiui-

natiuitatis,& originis dumtaxat consequitur,gaudeant. Curent insuper sacerdotes baptizantes, & alij de sacro fonte eos suscipientes, tam ante baptismum, quam post illos in articulis fidei, ac legis nouæ præceptis catholicæque ecclesiæ ritibus diligenter instruere, & tam ipsi, quam Diœcesani operam dent, ne cum alijs Iudæis, seu infidelibus, saltem per longum tempus conuersentur, ne, sicut quandoque contigit ab infirmitate curatis, modica occasio ad pristinam damnationem recidiuam efficiat. Et quoniam experientia teste,compertum est mutuam ipsorum Neophytorum,inter se conuersationem, ipsos in fide nostra fragiliores reddere,ac saluti ipsorum plurimum efficere, hortamur locorum ordinarios, vt quantum pro incremento fidei uiderint expedire, curent, & studeant, Neophytos ipsos cũ originarijs Christianis matrimonio copulare. Et prohibeãt eisdem sub grauibus pœnis ne mortuos more Iudæorum sepeliant,aut sabbata, aliasque solennitates, & antiquæ sectæ ritus quoquo modo obseruent,sed & Ecclesias, & prædicationes, prout alij catholici frequentent,& in omnibus Christianorum moribus se conformes reddant. Contemptores autem prædictorum per sacerdotes,in quorum parochijs degent, aut alios ad quos de iure, vel antiqua consuetudine,de talibus inquirere spectat, aut etiam per alios quoscumque diœcesanis,seu inquisitoribus hæreticæ prauitatis deferant,& inuocato, si opus fuerit auxilio brachij sæcularis, per eos taliter puniantur, quod alijs transeat in exemplum. Et insuper de his omnibus,in prouincialibus,& Synodalibus conciliis,diligens fiat inquisitio,& tam circa episcopos,& sacerdotes in *præmissis* negligentes,quam ipsos Neophytos,& infideles prædictos contemptores,*opportunum* adhibeatur remedium.

Si quis autem cuiuscũque gradus,vel præeminẽtiæ fuerit, huiusmodi Neophytos,ne obseruationem ritus Christiani,& aliorum præmissorum complectantur, fouerit,aut defenderit,pœnas contra fautores hæreticorum promulgatas,ipso facto incurrant,Neophyti vero,si se corrigere post monitionem Canonicam neglexerint, & ad vomitum Iudaizãtes redire comperti sint,contra eos,tanquam per fidos hæreticos,per Ordinarios locorum secundum sacrorum canonum instituta procedatur. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis,ac quibusuis priuilegijs, indultis, & literis, etiam Apostolicis, seu etiam regijs, vel imperialibus eisdem Iudæis, vel infidelibus, quomodolibet concessis:quæ quatenus in detrimentum Catholicæ fidei, aut nominis Christiani seu aliquorũ ex præmissis,quomodolibet vergent,& ad effectum præsentium cassamus,& irritamus,ac cassa,& irrita esse decernimus: Alijs decretis,& Constitutionibus Apostolicis, quæ super præmissis sunt cõdita in suo robore duraturis,& vt huiusmodi Sanctæ Constitutionis iugis memoria habeatur,& ne quisquam ipsius ignorantiam prætendere possit,illam per singulas cathedrales, & collegiatas ecclesias, aliaque pia loca in quibus vberior erit fidelium concursus, semel in anno ad minus infra diuina publicari volumus,& decernimus, & quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earundem præsentium transumptis,seu copijs etiam impressis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis,ac sigillo alicuius prælati munitis,eadem prorsus fides adhibeatur,quæ præsentibus adhiberetur, vbicumque fuerint exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesimo primo Martij, Millesimo,quingentesimo,quadragesimo secundo, Pontificatus nostri anno octauo. Ad hanc Constitut. Pauli 3. vide Nauar. cons. 2. de iud.

Bulla

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papa V. super confirmatione, ac reualidatione Bulla olim a Sancta mem. Paulo PP. IIII. contra Iudaos edita.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romanonus. Pontifex Christi vicarius in terris nonnunquã ea, quæ pro zelo Religionis a ceteris Roman. Pontificibus prædecessoribus, suis concessa dicũtur, vt illibata persistãt approbat, & cõfirmat, prout in domino conspicit salubriter expedire. Dudum felicis recordationis Paulus Papa. IIII. prædecessor noster zelo fidei Christianæ motus, certum modum viuendi, & habitandi Iudæis præscripserit, prout in quadam eius constitutione, cuius tenor sequitur, & est talis videlicet. Paulus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Cum nimis absurdum, & inconueniens existat, vel Iudæi quos propria culpa perpetuæ seruituti submisit, sub prætextu quod pietas Christiana illos recceptet, & eorum cohabitationem sustineat, Christianis adeo sint ingrati, vt eis pro gratia cõtumeliam reddant, & in eos pro seruitute quam illis debent, dominatus vendicare procurent, nos ad quorum notitiam, nuper deuenit eosdem Iudæos in Alma Vrbe nostra, & nonnullis S. R. E. Ciuitatibus, Terris, & locis in id insolentiæ prorupisse, vt non solum mixtim cum Christianis & prope eorum Ecclesias nulla intercedente habitus distinctione cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Ciuitatum, Terrarum, & locorum in quibus degent, vicis, & plateis conducere, & bona stabilia comparare, & possidere, ac nutrices, & ancillas, aliosque seruientes Christianos, mercenarios habere, & diuersa alia in ignominiam, & contemptum Christiani nominis perpetrare præsumant, considerantes Ecclesiã Roman. eosdem Iudæos tolerare in testimoniũ veræ fidei Christianæ, & ad hoc, vt ipsi Sedis Apostolicæ pietate, & benignitate allecti, errores suos tandem recognoscant, & ad verũ Catholicæ fidei lumen peruenire satagant, & propterea conuenire, vt quamdiu in eorum erroribus persistunt effectu operis recognoscant se seruos Christianos vere liberos per Iesum Christum Deum, & dominum nostrum effectos fuisse, iniquumque existere, vt filij liberæ filiis famulentur ancillæ. Volentes in præmissis quantum cum Deo possumus salubriter prouidere, hac nostra perpetuo valitura constitutione sancimus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam in dicta Vrbe, quam in quibusuis alijs ipsius Romane. Ecclesia Ciuitatibus, Terris, & locis Iudæi omnes in vno, & eodem, ac si ille capax non fuerit in duobus, aut tribus, vel tot quot satis sint contiguis, & ab habitationibus Christianorum penitus se iunctis per nos in vrbe, & per Magistratus nostros in aliis Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis designandis vicis, ad quos vnicus tantum ingressus pateat, & quibus solum vnicus exitus detur omnino habitent. Et in singulis Ciuitatibus, Terris, & locis in quibus habitauerint vnicam tantum Synagogam in loco solito habeant, nec aliam de nouo construere, aut bona immobilia possidere possint. Quinimo omnes eorum Synagogas præter vnam tantum demoliri, & deuastare ac bona immobilia, quæ ad præsens possident infra tempus eis per ipsos Magistratus præfigendum Christianis vendere, & ad hoc vt pro Iudæis vbique dignoscantur, Masculi biretum, Feminæ vero aliud

aliud signum patens ita vt nullo modo celari, aut abscondi possit glauci coloris pa lam deferre teneantur, & astricti sint, nec super non delatione Bireti, aut alterius signi huiusmodi prætextu cuiusuis eorum gradus, vel præeminentiæ, seu tolerantiæ excusari, aut per eiusdem Ecclesiæ Camerarium, vel Cameræ Apostolicæ Clericos, seu alias illi præsidentes personas, aut Sedis Apostolicæ Legatos, uel eorum vicelegatos quouis modo dispensari, aut absolui possint. Nutrices quoque seu Ancillae, aut alios vtriusque sexus seruientes Christianos habere, vel eorum infantes per mulieres Christianas lactari, aut nutriri facere, seu dominicis, vel alijs de præcepto Ecclesię Festis diebus in publico laborare, aut laborari facere, seu Christianos quoquomodo grauare. Aut contractus fictos, vel simulatos celebrare, seu cum ipsis Christianis ludere, aut comedere, vel familiaritatem, seu conuersationem habere nullatenus præsumant. Nec in libris rationum, & computorum, quæ cum Christianis pro tempore habebunt alias, quam latinis literis, & alio quam vulgari Italico sermone vti possint, & si vtantur libri huiusmodi contra Christianos nullam fidem faciant. Iudæi quoque præfati sola arte Strazzariæ, seu cenciariæ, vt vulgo dicitur contenti aliquam Mercaturam frumenti, vel hordei, aut aliarum rerum vsui humano necessariam facere, Et qui ex eis Medici fuerint etiam vocati, & rogati ad curam Christianorum accedere, aut illi interesse nequeant, nec se a pauperibus Christianis dominos vocari patiantur. Et menses in eorum rationibus, & computis ex Triginta diebus completis omnino conficiant, & dies qui ad numerum Triginta nõ ascenderint non pro Mensibus integris, sed solum pro tot diebus quot in effectu fuerit computentur, & iuxta ipsorum dierum numerum, & non ad rationem integri mensis eorum credita exigant, ac pignora eis pro cautione pecuniarum suarum pro tempore consignata nisi transactis prius a die quo illa eis data fuerint, Decem, & Octo integris mensibus vendere nequeãt, & postquam menses prędicti effluxerint, si ipsi Iudæi pignora huiusmodi vendiderint omnem pecuniam, quæ eorum credito superfuerit domino pignorum consignare, Et statuta Ciuitatum, Terrarum, & locorum in quibus pro tempore habitauerint fauorem Christianorum concernentia inuiolabiliter obseruare etiam teneantur, & si circa pręmissa in aliquo quomodolibet defecerint, iuxta qualitatem delicti in Vrbe per nos, seu Vicarium nostrum, aut alios a nobis deputandos, ac in Ciuitatibus Terris, & locis prædictis per eosdem Magistratus, etiam tanquam rebelles, & criminis læsæ Maiestatis rei, ac a toto Populo Christiano diffidati nostri, & ipsorum Vicarii, ac deputandorum, & Magistratuum arbitrio puniri possint. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis tolerantiis, seu priuilegiis, & indultis Apostolicis eisdem Iudæis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, aut illius Legatos, vel ipsius Romanę Ecclesiæ Camerarios, & Cameræ Apostolicæ Clericos, seu alios illi Præsidentes, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu Proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de eis eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alias expressio habenda, aut aliqua exquisita forma seruãda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata inserti forent præsentibus pro expressis habentes, illis

alias

alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque cōtrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginã nostræ sanctionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attentare præsumpserit indignationē omnipotentis Dei, ac Beatorū Petri, & Pauli Apostolorū eius se nouerit incursurū. Dat. Romæ apud Sanctū Marcū Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Quinquagesimo Quinto, Pridie Idus Iulij Pontificatus nostri Anno Primo. Nos igitur cupiētes, vt cōstitutio, statuta, & ordinationes huiusmodi perpetuis futuris tēporibus obseruētur, Motu Proprio, & ex certa nostra sciētia, & nō ad alicuius alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instātiā, sed ex mera nostra deliberatione, cōstitutionē, statuta, & ordinationes huiusmodi, & pro vt illa cōcernūt omnia, & singula in dicti prædecessoris literis cōtēta, & inde secuta quæcūque auctoritate Apostolica præsentiū tenore approbamus, innouamus, & cōfirmamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus, ac volumus sub interminatione diuini iudicij præcipimus, & mãdamus ea omnia in posterū obseruari firmiter, nō solū in Terris, & Dominiis nobis subiectis, sed etiã vbiq; locorū. Et ad omnē circa colorē Bireti per masculos, & signi per feminas deferēdorū huiusmodi submouendam hæsitationem, declaramus dictum colorē esse, qui vulgo gialdo dicitur. Mãdantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis quatenus in ciuitatibus, & Diœc. proprijs præsentes nostras literas publicari, & obseruari faciãt. Et omnes Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, & obsecramus per viscera misericordiæ Iesu Christi eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdē Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum fauorem, & auxilium præstent, ac contrafacientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Non obstantibus omnibus quæ idem Paulus Prædecessor in supradictis literis voluit nō obstare, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis per recolendæ memoriæ Pium IIII. Roman. Pontificem prædecessorem nostrum, & Sedem Apostolicam, etiam forsan consistorialiter, ac per viam generalis legis, & statuti, ac in vim stipulati contractus, ex quauis etiam vrgentissima, & onerosa causa, ac Motu Proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusuis etiam derogatoriarū derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibusque, & alijs decretis quomodolibet cōcessis confirmatis, & innouatis, etiam si in eis disponeretur, & caueretur expresse quod ad delationem Bireti glauci coloris huiusmodi in itinere, ac quod non, vt præmittitur, in loco clauso habitare tenerentur, & quod bona stabilia vsque ad certam summã acquirere ac societatem cum Christianis super rebus ad annonam spectantibus inire, ac cōuersationem cum eisdē Christi fidelibus habere, ac pignora alias quam præscripto modo distrahere, ac plures Synagogas retinere possent indulserit, aut alias quomodolibet eis dictas literas Pauli prædecessoris in fauorem Hebræorum præ dictorum limitauerit. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma seruanda foret, & in eis caueatur, quod nullatenus derogari possit, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, nec non modos, & formas ad id seruãdas, pro indiuiduo seruatis habentes harū serie specialiter,

cialiter, & expresse derogamus. Et literas eiusdem Pauli prædecessoris, & omnia in eis contenta obseruari in omnibus, & per omnia mandamus, perinde, ac si literæ Pij similiter prædecessoris nostri non emanassent, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excõmunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria, & Acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus quod earum Transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, confirmationis, decreti, præcepti, mandati, requisitionis, obsecrationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo Sexto. Tertio decimo kal. Maij Pontificatus Nostri Anno Primo.

Visa de Curia Io. Riuetius

H. Cumyn.

Cæ. Glorierius.

ANNO a Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo Sexto indictione nona, die vero prima, Mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri, Domini Pij diuina prouidẽtia Papæ V. Anno Primo. Retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis per nos Scipionem de Octauianis, & Io. Andream Panizzam Apostolicos Cursores.

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

Romæ apud Antonium Bladum, Impressorem Cameralem. Anno MDLXVI.

Gregor. XIII. Quod Medici Hebræi, vel infideles ad Christianorum curam non admittantur. vide infra in verbo Medicus. fol. 302.

Eiusdẽ. De prædicatione facienda Iudæis semel in hebdomada. vide infra in verbo prędicator. fol. 400.

Clemẽt. VIII. Contra impia scripta, & libros Hebręorum incip. cum hebræorum malitia vide indicem librorum prohibitorum in obseruationem circa nonam regulam

Gregor. XIII. Statutum de Blasphemiis & flagitiis Iudæorum in quæ hæreticæ prauitatis inquisitores animaduertunt.

Publicatum Romæ die x. Iunii 1585. incip.

Gregorius

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ANtiqua Iudæorum improbitas, quæ diuinæ bonitati semper restiterunt, tanto execratior consistit in filiis, quanto ipsi ad cumulandam patrum suorum mensuram in Dei filio repudiando, eiusque in mortem nefarie conspirando, grauius deliquerunt: qui propterea suis effectis maioribus nequiores, propriis sedibus expulsi, atque in omnes dispersi Orbis terrarum regiones seruitutique perpetuæ mancipati, non maiorem cuiusquam ditione clementiam, quam in Christianorũ Prouinciis, maxime vero in Apostolicæ pietatis gremio inuenerunt, quæ pro eorum conuersione laborans, eos misericorditer excepit, atque in cohabitatione una cum filiis suis sustinuit, ad veritatisque lumen allicere pio semper studio conata est, rebusque ad vitam necessariis iuuit, iniuriis, & contumeliis prohibuit, multis denique beneficentiæ suæ priuilegiis communiuit: illi vero nullis beneficiis mansuefacti, nihilque de suo pristino scelere remittentes, Dominum nostrum Iesum Christum in cælo triumphantem adhuc in Synagogis suis, & vbique persequuntur; Christi quoque membris infensissimi non desinunt in Religionem Christianam horrenda facinora quotidie magis audere: quibus nos ne pietatis nostræ puritas polluatur, aut a fœdis mancipiis Christo, Christianorumue nomini impune illudatur obuiare volentes statuimus, ac etiã declaramus, Inquisitores hæreticæ prauitatis libere procedere posse in omnibus causis, & casibus, qui sequuntur.

Si quis Iudæus, aut infidelis in iis, quæ circa fidem cum illis nobis sunt communia, veluti Deum vnum, & æternum Omnipotentem, Creatorem omnium visibilium, & inuisibilium, & similia non esse asseruerit prædicauerit, vel priuatim alicui insinuauerit.

Si dæmones inuocauerit, consulueritue, aut eorum responsa acceperit, ad illósue sacrificia, aut preces ob diuinationem, aliamue causam direxerit, aut quid eis immolauerit, vel thuris alteriusue rei fumigationes obtulerit, aut alia quæuis impietatis obsequia præstiterit.

Si Christianos verbo, facto, vel exemplo, aut alio quouis modo nefaria huiusmodi docuerit, vel ad ea perpetranda perduxerit, aut perducere attentauerit.

Si Saluatorem, & Dominum nostrum Iesum Christum purum hominem, vel etiã peccatorem fuisse, Matremue Dei non esse Virginem, & alias huiusmodi blasphemias, quæ per se hæretica dici solent, in Christianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impie protulerit.

Si cuiusuis eorum opera, auxilio, consilio, vel fauore aliquis Christianus a fide defecerit, quamque semel susceperat, abnegauerit, vel ad Iudæorum, seu aliorum infidelium ritus, cæremonias, superstitiones, vel impias sectas transierit, vel redierit, seu in hæresim aliquam inciderit, aut qui, vt Christi fidem abneget, seu in hæresim incidat, opem, consilium, auxilium, vel fauorem quomodocumque præstiterit.

Si quis Catechumenum, vel quemcumque ex Iudæis, aut infidelibus Deo inspirante ad fidem Christianam venire volentem, post declaratam nutu, verbo facto, aut quocumque alio modo eius voluntatem a fide, vel fidei instructione, aut a Sacri Baptismi susceptione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidẽ veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit.

Si quis apostatas, haereticosue scienter domi sua aceptauerit, aluerit, commeatu iuuerit, seu quouis modo eis cibaria vbicumque praebuerit aut dona, vel munera dederit, vel miserit, aut de loco ad locum deduxerit seu associauerit, vel deducendos seu associandos curauerit, aut sumptus ministrauerit, duces, comitesue illis adiunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut inuestigari nequeant, fecerit. Quique dictos apostatas, aut haereticos scienter aliquo modo receptauerit, occultauerit, defenderit, aut eis opem, consilium, auxilium, vel fauorem, quomodolibet praestiterit.

Si libros haereticos, vel Thalmudicos, aut alios Iudaicos quomodolibet damnatos, aut alias prohibitos tenuerit, custodierit, vel diuulgauerit, vel in quacumque loca detulerit, aut ad eam rem operam suam accommodauerit.

Si Christianos deriserit, redemptionisque nostrae hostiam salutarem in ara crucis immolatam Christum dominum ludibrio, & despectui habens, quandocumque maxime vero in Sacro Parasceues die agnum, siue ouem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamue conspuerit, seu quodcumque contra ipsam fecerit.

Si nutrices Christianas contra sacrorum Canonum statuta, diuersorumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum sanctiones adhuc retinuerit, aut eas retinens die, qua Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, lac vno, vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel loca effundere coegerit.

In quibus casibus vniuersis, & singulis omnes praedictae prauitatis Inquisitores omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominorum, & locorum Vniuersi Orbis Christiani Iudices in suis quemque locis perpetuo delegamus, vt super his contra Iudaeos, aut Infideles quoscumque simul, vel separatim; prout in causis fidei iuxta Sacrorum Canonum formam, nec non Officij Inquisitionis huiusmodi constitutiones, diligenter inquirant, & procecedant, & quos in aliquo, vel aliquibus horum flagitiorum excessibus culpabiles repererint, in eos pro culpae modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut consuetudine delinquendis, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exilia, aliaque atrociora decernant, & alias de eis exempla edant. quae sceleratos illos deterreant ab huiusmodi flagitijs in posterum admittendis. Nos enim venerabilibus fratribus nostris Sanctae Roman. Eccles. Cardinalibus Inquisitoribus generalibus, nec non Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Praelatis, ac etiam alijs praedictis Inquisitoribus, in virtute Sanctae obedientiae districte praecipimus, & mandamus, vt praesentes nostras literas in Ciuitatibus, & locis cuique subiectis publicare, & iuxta illarum tenorem procedere, ipsasque debita executioni mandari procurent. Decernentes irritum &c. Non obstantibus &c.

IV-

IVDEX.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Iudices, & conseruatores a Sede Apostolica deputati si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti assumere, & secundum eius relationem iudicare teneantur. Leo Decimus in Concil. Gener. Lateranen. decreuit. fol. 188. in Bullar.

IVRAMENTVM.

PRÆTER Summistas in hoc verbo sciendum est, quod vltra Constitutionem Nicolai Tertij relatam in c. 1. de iureiur. in 6. extat Gregorij XIII. illius innouatio, & aliarum sanctionum, contra iurantes, & iurare facientes illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticæ libertati, ac decretis Concilii Trident. aduersantia publicatæ Romæ die 14. Septembris 1684. fol. 1354. in Bullar. incip. inter Apostolicas, & est sequentis tenoris.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

INter Apostolicas, & alias canonicas sanctiones, quæ de iurisiurandi religione variis temporibus prodierunt, fel. record. Nicolaus Papa Tertius, intelligens in nonnullis ecclesiis de earum consuetudine obseruari, vt cum earum prælati ad ecclesias ipsas primo accedunt, vel cum de recipiendis ibidem nouis canonicis agitur, nec præfatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis ecclesiis, nisi iurato ab eis, statuta, & consuetudines ipsarum ecclesiarum, scripta, & non scripta inuiolabiliter obseruare, inter laicos etiam multarum ciuitatum, castrorum, & terrarum eum consuetudinis morbum in assumendis potestatibus, Rectorib. vel officialibus suis irrepsisse, vt ipsi potestates, & rectores, & officiales, ad huiusmodi potestarias, rectorias, & officia, nullo modo admittantur, nisi prius se, statuta ipsorum locorum clausa iurauerint seruaturos, & quia in statutis, consuetudinibusque supradictis, interdum aliqua reperiebantur illicita, seu impossibilia, vel obuiantia ecclesiasticæ libertati, idcirco ne sub tali generalitate iurandi iis iurantibus peccandi occasio præberetur, cum iuramentum non fuerit institutum, vt vinculum esset iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animarum periculis obsistere cupiens, frugifera, & salubri constitutione præcepit quibuscunque scientibus, contineri in prædictis consuetudinibus, & statutis, illicita, impossibilia, vel libertati ecclesiasticæ obuiantia, huiusmodi iuramenta, ab eis nullo modo præstari, & iuramenta ea intentione facienda, vel facta, vt etiam illicita, vel impossibilia, seu libertati ecclesiasticæ obuiantia obseruentur, cum etiā sub tali intentione præstari non possent, absque diuinæ maiestatis offensa, decreuit in huiusmodi, illicitis, impossibilibus, seu libertati ecclesiasticis obuiantib. non seruanda, quin potius pro animarum salute, si sub forma prædicta, vel simili aliquos ignorantes prædicta illicita, seu impossibilia, vel libertati ecclesiasticæ obuiantia iurare contingeret, ad obseruanda dumtaxat licita, possibilia, & libertati ecclesiasticæ non obuiantia, iuramentorum intentio referri deberet, declarans iuramenta sub huiusmodi generalitate, qualitercumque, & sub quacunque verborum forma præstita, vel præstanda, ad

Bb 3 licita,

licita, possibilia, ac ecclesiasticæ libertati non obuiantia, duntaxat extendi, ipsosque iurantes ad alia per præstationem huiusmodi iuramenti non teneri. Veruntamen multi infirmi, cupidique sensus, se se in huiusmodi iuramenta cũ animarũ suarũ periculo præcipitant. Nos, quoniã hęc sanctorũ quoque patrũ institutis, & salubriterũ ecclesiasticarũ directioni aduersantur, & tãquã de radice ambitionis procedẽtia omne bonũ in ecclesiis, rebusq; publicis peruertũt, ea nouę prouisionis subsidio prohibere volentes, præsentiũ auctoritate, innouamus præ dictã constitutionẽ Nicolai Papæ itidemque alias omnes canonicas sanctiones de abusu, & reprobatione huiusmodi iuramẽtorũ promulgatas, volumusq; eas vbique ab omnibus, etiã quo ad præterita inuiolabiliter obseruari, ac etiã præcipimus, & interdicimus prælatis, canonicis, & aliis supradictis, nec nõ ecclesiarũ Capitulis, & Monasteriorũ, cęterisque cõuentibus. Ciuitatũ quoq; Castrorũ, & terrarũ, Cõmunitatibus, & personis quacunq; e dignitate prædictis, ne vlla omnino iuramẽta illicita impossibilia, damnosa, vel libertati ecclesiasticę, aut decretis Cõcilii Tridẽtini obuiãtia, siue post electiones, cõfirmationes, prouisiones, receptiones, admissiones, aut alios actus, vbicunque, ac quocũque tẽpore, etiã prætentu cuiusuis cõsuetudinis, quãlocunque tẽpore obseruatæ, quæ potius corruptela est cẽsenda, siue in genere, sine in specie præstare, reddere, vel exigere, neue super præstitis, redditis, vel exactis hucusque quẽquam in iudicio, vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel ecclesiasticæ libertati, aut decretis dicti Concilii obuiantia, exigere cõtenderint, episcopos videlicet, & alios quoscunque pontificali dignitate prædictos suspendimus a diuinis, Capitula vero, & conuentus, eorumque ecclesias, & loca omnia interdicto ecclesiastico supponimus, ac singulares personas excõicationis sentẽtia innodamus, inhabilesque facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipso, nobisque, & Rom. Pontifici pro tẽpore existẽti relaxationẽ suspensionis, & interdicti, nec nõ absolutionẽ ab excõmunicationis sentẽtia huiusmodi perpetuo reseruamus, Decernentes eos, qui talia iuramẽta scienter præstiterint, vsu, & comodo rei, & gratiæ cuius causa iurauerint, eo ipso priuatos esse, alios vero ignorantes, ad prætitorũ iuramẽtorũ huiusmodi obseruationẽ minime teneri, nec non irritũ, & inane quicquid secus, per quoscunque scienter, vel ignoranter attẽtatum est hactenus, & deinceps cõtigerit attentari, nõ obstãtibus pręmissis, seu quibusuis prælatis Capitulis. Cõuentibus, & personis prædictis, vel quibusuis aliis, cõmuniter, vel diuisim, ab eadem sit sede indultum, vel in posterũ indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mẽtionem, cęterisque cõtrariis quibuscunque. Et quoniam difficile nimis esset, præsentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus, vt earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ Apud Sãctum Marcum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingẽtesimo octuagesimo quarto nonis Septembris. Põtificatus nostri anno tertio decimo. M. Car. S. Stephani. Cę. Glorierius. A. de Alexiis.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Tridentina Synodo delectos, auctoritate Pij Quarti primum editus, postea vero a Sixto V. auctus, & nunc demum S. D. N. Clementis Papæ viij. iussu recognitus, & publicatus, instructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deque sincere emendandi, & imprimendi libros ratione.

Si quis autem aduersus eas regulas, prohibitionemque fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiusuis auctoris scripta propter hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipso iure in excommunicationis pœnam incidat, eamque ob causam in eum, tanquam de hæresi suspectum inquiri, & procedi liceat præter alias pęnas super hoc ab Apostolica sede, sacrisque Canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit habueritue, præter peccati mortalis reatũ, episcoporum arbitrio, seuere se onerit puniendum, vt patet ex Constitutione Pij iiij. die 24. Martij. 1564. incip. Dominici, fol. 803. in Bulla. & est impressa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæresim continentes, vel de religione tractantes siue auctoritate Summi Pont. & Sedis Apostolicæ scienter legentes, aut retinentes imprimentes, aut quomodolibet defendentes ex quauis causa publice vel occulte quouis ingenio, vel colore, sunt etiam excommunicati in Bulla Cœnę Domini, capite primo, & est reseruata Summo Pontifici.

Sciendum est etiam qualiter post editionem dicti indicis extat Clementis Papæ Octaui prohibitio operum Damnatæ memoriæ Caroli Molinæi cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi quibuscumque personis hactenus concessarum, & inhibitione, ne eædem licentię cuiquam de cetero concedantur, publicata Romę die 26. Augusti 1602. Incipien. Apostolicę sedis & infra.

Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, hac nostra perpetuo valitura constitutione omnia, & quęcunque prędicti Caroli Molinęi Hæretici scripta opera, & commentaria, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra auctoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionem vniuersis & singulis Christi fidelibus cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & pręeminentię, licet de illis specialis, & indiuidua mentio haben da foret, existant, etiam sub excommunicationis latę sententię, alijsque censuris, & pœnis in indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam suspicionis ipsius hæresis, quantumuis scripta, opera, & commentaria ipsa, iam quouis modo fuisse expurgata prętendant, districte perpetuo interdicimus, & prohibemus. Et propterea omnes, & quascunque licentias quibusuis personis, tam ab ordinarijs locorum, quam etiam ab ipsis Cardinalibus, super dicto indice deputatis, ac supremis Sanctæ vniuersalis Inquisitionis contra hæreticam prauitatem inquisitoribus, ac a nobis, & Apostolica sede quomodolibet concessas legendi, & retinendi libros eiusdem Caroli Molinæi, etiam sub alio nomine inscriptos, vel expurgatos, cum, non aliter quam igne expurgari possint, reuocamus, cassamus, & annullamus, inhibẽtes omnib. & singulis supradictis, ne de cetero huius

modi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiusmodi licentias retinendi, vel legendi opera huius impii auctoris, ex quacunque causa, & sub quouis prætextu, & colore quibuscunque personis, quauis auctoritate etiam Apostolica suffultis, & quacunque dignitate prædictis, etiam ipsismet Cardinalibus super Indice librorum prohibitorum deputatis, ac supremis inquisitorib prædictis adimimus, eamque nobis, & successorib. nostris Romanis Pontificibus tantum reseruamus. Cassantes insuper, & ex nunc irritantes quascunque licentias, etiam a nobis cõcessas, & a successoribus nostris Romanis Pontificib. respectiue concedendas, quæ manu nostra, aut successorum prædictorum subscriptæ non fuerint. Per has tamen nostras literas non intendimus prohibere retentionem librorum iuris canonici, & aliorum Catholicorum Auctorum habentium additiones, seu apostillas, vt vocant, huius impii hominis ipsis tamen additionibus, seu Apostillis deletis, & emendatis iuxta censuram de mandato nostro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apostolicæ impressam Romæ hoc anno MDCII. Chartis seu foliis xxiiij. distinctam, cuius initium est. Censura in omnes additiones, sed adnotationes marginales damnatæ mem. impij Caroli Molinei ad textum Iuris Canonici. Commentaria Decii in decretales, & ius ciuile, ad consilia Decii, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iu. & Decium in titulum ff. de reg. iu. finis vero est, Aliqua fortasse in præmissis, & consimilibus additionibus ab oculis nostris effugerunt, notatu, & censura digna, quæ diligens lector animaduertens delere prorsus teneatur. Postremo sub censuris, & pœnis supradictis omnibus, & singulis Christi fidelibus per Apostolica scripta mandamus quatenus intra mensem a publicatione præsentium in locis per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire possint, facienda computandum, omnia, & singula scripta, opera, & commentaria prædicta Caroli Molinei, realiter, & cum effectu locorum ordinariis, vel inquisitoribus exhibeant, & consignent, ipsis vero locorum ordinariis vel inquisitoribus, vt illa statim nulla interposita mora, aut expectata licentia igne comburant, & comburi faciant, vt autem &c.

LITANIAE.

PRÆTER Summistas sciendum est, extare Decretum S.D.N. Clementis Papæ viii. circa litanias obseruandum.

Quoniam multi hoc tempore priuati etiam homines prætextu alenæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarũ circumferãtur, & in nonnullis ineptę sententię, in aliis (quod grauius est) periculosæ, & errorem sapientes inueniantur Sanctiss. Dominus Noster Clemens Papa viij. pro solicitudine sua prouidere volens, vt animarum deuotione, Deique ac Sanctorum inuocatio, sine vllius detrimenti spiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquissimis, & cõmunibus litaniis, quæ in Breuiariis, Missalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, nec non litaniis de Beata Virgine, quæ in Sacra Aede Lauretana decantari solent: quicunque alias litanias edere, vel iam editis, in ecclesiis, siue oratoriis, siue Processionibus, vti voluerint, eas ad Congregationem Sacrorum rituum recognoscendas, & si opus fuerit corrigendas mittere teneantur, neque sine licentia prædictæ Cõgregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare præsumant, sub pœnis (vltra peccatum)

tum) arbitrio Ordinarij,& Inquisitoris se vere infligendis. Præsens decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis,habita in Palatio Apostolico in Monte Quirinali coram prædicto Sanctissimo Domino Nostro, ac Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus,aduersus hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus,octauo Idus Septembris, Anno a Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi.MDCI.

Quintilianus Adrianus. Notarius.

MAGISTER.

PRÆTER Summistas sciendum est,qualiter Leo.X.in Concilio generali Lateranen.decreuit fol.171.in Bul.incip.Apostolici,& infra.

Omnibus,& singulis Philosophis in Vniuersitatibus studiorum Generalium, & alibi publice legentibus,districte præcipiendo mandamus,vt cum Philosophorum principia,aut Conclusiones,in quibus a recta fide deuiare noscuntur auditoribus suis legerint,seu explanauerint,quale hoc est de animæ mortalitate, aut vnitate,& mundi æternitate,ac alia huiusmodi,teneantur eisdem veritatem religionis Christianæ omni conatu manifestam facere & persuadendo posse docere ac omni studio huiusmodi Philosophorum argumenta, cum omnia solubilia existant,pro viribus excludere atque resoluere,& cum non sufficiat aliquando tribulorum radices præscindere,nisi,& ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum semina,originalesque caussas,vnde facile oriuntur remouere,cum præcipue humanæ Philosophiæ studia diuturniora,quam Deus secundum verbum Apostoli euacuauit,& stultam fecit,absque diuinæ sapientiæ condimento,& quæ sine reuelatæ veritatis lumine interiorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem; Ad tollendam omnem in præmissis errandi occasionem hac salutari constitutione ordinamus,& statuimus, ne quisquam de cetero in Sacris Ordinibus constitutus,secularis vel regularis,aut alias ad illos a iure arctatus in studijs generalibus,vel alibi publice audiendo,Philosophiæ, aut poesis studijs vltra quinquennium post grammaticam,& dialecticam, sine aliquo studio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbat. Verum dicto exacto quinquennio, si illis studijs, insudare voluerit,liberum sit ei, dummodo simul aut seorsum, aut Theologiæ,aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis,& vtilibus professionibus Sacerdotes Domini inueniant,vnde infectas Philosophiæ,& poesis radices purgare, & sanare valeant. Et hos Canones per ordinarios locorum vbi generalia studia vigent, & rectores vniuersitatis eorundem studiorum singulis annis in principio studij,in virtute Sanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo,&c.

Leo X. Congruit. tit. ne cleric. vel monac.

Extat item eiusdem Leonis X.in eodem Concilio Lateranensi Decretum obseruandum a Magistris,& Præceptoribus Scholarium fol 164.in Bullar.incip.Supernæ,& infra.

Cum omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, & a teneris assuefieri ad bonum,magni sit operis,& affectus,statuimus,& ordinamus,vt Magistri scholarium,& præceptores,pueros suos,siue adolescentes nedum in grammatica,& rhetorica,ac ceteris huiusmodi erudire, & instruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt sunt præcepta diuina, articuli fidei,

cong. tit. de magis.

fidei, Sacri Hymni, & Psalmi, ac Sanctorum vitæ, diebusque festiuis nihil aliud eos docere possint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinen eosque in illis instruere, & hortari, & cogere in quantum possunt teneantur, vt nedum ad Missas, sed etiam ad vesperas, diuinaque officia audienda, ad ecclesias accedant, & similiter ad prædicationes, & sermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere possint.

Sciendum est insuper qualiter Pij V. constitutione cauetur quod Ordinarij cōstituant loca in quibus pueri Doctrina Christiana erudiantur cum facultate erigendi Confraternitates, & indulgentia pro confratribus pueros docentibus fol. 1163 incip. Ex debito, & per Gregor. XIII. facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum a Pio V. societatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Christiana erudiendos deputatis concessarum, vt in eius constitutione incipien. Vniuersis. fol. 1204. in Bullar. & faciunt disposita per Concil. Tridentinum Sessione 24. de ref. cap. 4. & Sess. 23. de ref. cap. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod duodecim illa impedimenta matrimonij per eos adnotata in verbo Matrimonium, remanent incorrecta præter tria sequentia, quæ per Conc. Trid. restringuntur, & circa impedimentum ex cognatione spirituali proueniens vltra disposita in titul. de cognat. spirit. in 6. & per Conc. Trid. sess. 24. de refor. matrim. cap. 2. adest Pij V. declaratio præfati decreti Conc. Trid. de cognatione spirituali in maritum, vel vxorem suscipientis, & Baptizatum, Baptizatique patrem, & matrem, & quascunque alias personas tam ex parte suscipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, publicata Romæ die 19. Decem. 1566. fol 953. in Bullar. incip. Cum illius vicem, & infra. Sane licet ex eo, quod in Conc. Trid. decretum fuerit cognationem spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt, Baptizatum de Baptismo, ac Baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non Baptizantem, & Baptizatum, Baptizatique patrem, & matrem, in reliquis personis, quæ per antiquos canones occasione cognationis huiusmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum sublatum esse videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis huiusmodi inter maritum, vel vxorem suscipientis, & Baptizatum, nec non inter maritum, vel vxorem suscipientis, & patrem, ac matrem Baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum, esse videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volentes, a præcisis verbis Concilij minime discedendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiusmodi subesse decernimus, & declaramus, quo minus interdictos maritum, vel vxorem suscipientis, & Baptizatum, Baptizatique patrem, & matrem, & quascunque alias personas tam ex parte suscipientis, quam Baptizantis, & Baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas, Matrimonium licite, & libere contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari &c.

Cognitio tit. de cogna spi.

Quantum ad impedimentum publicæ honestatis attinet vltra disposita in cap. sponsam. de sponsal & in cap. vnic. eod. titul. lib. 6. cum alijs concord. attenditur hodie

hodie decretum Sacri Concil. Trid, sess. 24. de refor. matrim. cap. 3. quod fuit declaratum per Bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1018. in Bullar. incip. Ad Romanum spectat Pontificem, & infra. Sane ad aures nostras peruenit, multos esse, qui dubitant, an decretum Oecumenici Conc. Trid. sess. 24. de reform. matrim. c. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honestatis, vbi sponsalia valida non fuerint, prorsus tolli, vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlteriorib. gradibus non possit huiusmodi prohibitio seruari, de sponsalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præsenti contracta, non tamen consummata, quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita vt etiā eo casu impedimentum inde proueniens sublatum fuerit. Nos itaque vt omnis difficultas, dubitatioq; tollatur, attendentes quod sponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non nisi impropriè matrimonium verbis de præsenti conceptis contractum continetur, quoq; agitur de correctione iuris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum duntaxat procedendum est, præsertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præsenti contracta, quā in sponsalibus de futuro vigere a nemine dubitetur, idcirco Motu proprio auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & diffinimus decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio sic (vt præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentū in omnib. illis casib. & gradib. quib. de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque statuimus. Non obstantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens erat antea vsque ad quartum gradum. c. quædam. cum pluribus seq. 32. q. 7. & tot. tit. de eo qui cogn. consang. vxor. suæ, sed per Concil. Trid. fuit restricta vsque ad secundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Conc. Trid. sess. 24. c. 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente publicata Romæ, die 19. Decembris 1566. fol. 954. in Bulla incip. Ad Romanum Pontificem, & infra.

Sane postquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non solum Matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo secundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus statuit Matrimoniū postea factum non dirimi, a pluribus Christi fidelibus, vt accepimus, est dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiusmodi matrimonium contractum nō dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnes ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij libertati, quātum cum Deo possumus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in vlterioribus gradibus huiusmodi libere, & licite Matrimonium contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Quæstio illa, quæ præteritis temporibus disputabatur, An scilicet spadones, quibus ambo testiculi abscissi sunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi sint, vel ne, definita iam reperitur per quasdam literas fel. rec. Sixti V. in forma Breuis transmissas, vt infra.

Venerabili fratri Episcopo Nouarien. nostro, & Sedis Apostolicæ in Regnis Hispaniarum Nuncio. Sixtus Papa V.

Venera-

cialiter,& expresse derogamus. Et literas eiusdem Pauli prædecessoris,& omnia in eis contenta obseruari in omnibus,& per omnia mandamus,perinde,ac si literæ Pij similiter prædecessoris nostri non emanassent, aut si aliquibus communiter,vel diuisim ab eadem sit Sede indultum,quod interdici,suspendi,vel excõmunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam,& expressam,ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria, & Acie Campi Floræ publicentur,& inter Constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus,& etiam declaramus quod earum Transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis,ac sigillo alicuius Prælati munitis,eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ,vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis,confirmationis,decreti,præcepti,mandati,requisitionis,obsecrationis,iniunctionis, derogationis,declarationis,& voluntatis infringere,vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo Sexto. Tertio decimo kal. Maij Pontificatus Nostri Anno Primo.

Visa de Curia Io. Riuetius

H.Cumyn.

Ca. Glorierius.

ANNO a Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo Sexto indictione nona, die vero prima, Mensis Maij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris,& Domini Nostri, Domini Pij diuina prouidẽtia Papæ V. Anno Primo. Retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis per nos Scipionem de Octauianis, & Io. Andream Panizzam Apostolicos Cursores.

Camillus Cherubinus Mag. Curs.

Romæ apud Antonium Bladum, Impressorem Cameralem. Anno MDLXVI.

Gregor. XIII. Quod Medici Hebræi, vel infideles ad Christianorum curam non admittantur. vide infra in verbo Medicus. fol. 302.

Eiusdẽ. De prædicatione facienda Iudæis semel in hebdomada. vide infra in verbo prædicator. fol. 400.

Clemẽt. VIII. Contra impia scripta, & libros Hebræorum incip. cum hebræorum malitia vide indicem librorum prohibitorum in obseruationem circa nonam regulam

Gregor. XIII. Statutum de Blasphemiis & flagitiis Iudæorum in quæ hæreticæ prauitatis inquisitores animaduertunt.

Publicatum Romæ die x. Iunii 1585. incip.

Gregorius

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ANtiqua Iudaeorum improbitas, quae diuinae bonitati semper restiterunt, tanto execratior consistit in filiis, quanto ipsi ad cumulandam patrum suorum mensuram in Dei filio repudiando, eiusque in mortem nefarie conspirando, grauius deliquerunt: qui propterea suis effecti maioribus nequiores, proprijs sedibus expulsi, atque in omnes dispersi Orbis terrarum regiones seruitutique perpetuę mancipati, non maiorem cuiusquam ditione clementiam, quam in Christianorũ Prouinciis, maxime vero in Apostolicae pietatis gremio inuenerunt, quae pro eorum conuersione laborans, eos misericorditer excepit, atque in cohabitatione una cum filijs suis sustinuit, ad veritatisque lumen allicere pio semper studio conata est, rebusque ad vitam necessarijs iuuit, iniurijs, & contumelijs prohibuit, multis denique beneficentiae suae priuilegijs communiuit: illi vero nullis beneficijs mansuefacti, nihilque de suo pristino scelere remittentes, Dominum nostrum Iesum Christum in caelo triumphantem adhuc in Synagogis suis, & vbique persequuntur; Christi quoque membris infensissimi non desinunt in Religionem Christianam horrenda facinora quotidie magis audere: quibus nos ne pietatis nostrae puritas polluatur, aut a foedis mancipijs Christo, Christianorumue nomini impune illudatur obuiare volentes statuimus, ac etiã declaramus, Inquisitores haereticae prauitatis libere procedere posse in omnibus causis, & casibus, qui sequuntur.

Si quis Iudaeus, aut infidelis in ijs, quae circa fidem cum illis nobis sunt communia, veluti Deum vnum, & aeternum Omnipotentem, Creatorem omnium visibilium, & inuisibilium, & similia non esse asseruerit, praedicauerit, vel priuatim alicui insinuauerit.

Si daemones inuocauerit, consulueritue, aut eorum responsa acceperit, ad illosue sacrificia, aut preces ob diuinationem, aliamue causam direxerit, aut quid eis immolauerit, vel thuris alteriusue rei fumigationes obtulerit, aut alia quauis impietatis obsequia praestiterit.

Si Christianos verbo, facto, vel exemplo, aut alio quouis modo nefaria huiusmodi docuerit, vel ad ea perpetranda perduxerit, aut perducere attentauerit.

Si Saluatorem, & Dominum nostrum Iesum Christum purum hominem, vel etiã peccatorem fuisse, Matremue Dei non esse Virginem, & alias huiusmodi blasphemias, quae per se haeretica dici solent, in Christianae fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impie protulerit.

Si cuiusuis eorum opera, auxilio, consilio, vel fauore aliquis Christianus a fide desciuerit, quamque semel susceperat, abnegauerit, vel ad Iudaeorum, seu aliorum infidelium ritus, caeremonias, superstitiones, vel impias sectas transierit, vel redierit, seu in haeresim aliquam inciderit, aut qui, vt Christi fidem abneget, seu in haeresim incidat, opem, consilium, auxilium, vel fauorem quomodocumque praestiterit.

Si quis Catechumenum, vel quemcumque ex Iudaeis, aut infidelibus Deo inspirante ad fidem Christianam venire volentem, post declaratam nutu, verbo facto, aut quocumque alio modo eius voluntatem a fide, vel fidei instructione, aut a Sacri Baptismi susceptione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidẽ veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit.

Bb 2 Si

Siquis apostatas, haereticosue scienter domi sua aceptauerit, aluerit, commeatu iuuerit, seu quouis modo eis cibaria vbicumque praebuerit aut dona, vel munera dederit, vel miserit, aut de loco ad locum deduxerit seu associauerit, vel deducendos seu associandos curauerit, aut sumptus ministrauerit, duces, comitesue illis adiunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut inuestigari nequeant, fecerit. Quique dictos apostatas, aut haereticos scienter aliquo modo receptauerit, occultauerit, defenderit, aut eis opem, consilium, auxilium, vel fauorem, quomodolibet praestiterit.

Si libros haereticos, vel Thalmudicos, aut alios Iudaicos quomodolibet damnatos, aut alias prohibitos tenuerit, custodierit, vel diuulgauerit, vel in quacumque loca detulerit, aut ad eam rem operam suam accommodauerit.

Si Christianos deriserit, redemptionisque nostrae hostiam salutarem in ara crucis immolatam Christum dominum ludibrio, & despectui habens, quandocumque maxime vero in Sacro Parasceues die agnum, siue ouem, aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamue consputerit, seu quodcumque contra ipsam fecerit.

Si nutrices Christianas contra sacrorum Canonum statuta, diuersorumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum sanctiones adhuc retinuerit, aut eas retinens die, qua Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, lac vno, vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel loca effundere coegerit.

In quibus casibus vniuersis, & singulis omnes praedictae prauitatis Inquisitores omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominorum, & locorum Vniuersi Orbis Christiani Iudices in suis quemque locis perpetuo delegamus, vt super his contra Iudaeos, aut Infideles quoscumque simul, vel separatim; prout in causis fidei iuxta Sacrorum Canonum formam, nec non Officij Inquisitionis huiusmodi constitutiones, diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo, vel aliquibus horum flagitiorum excessibus culpabiles repererint, in eos pro culpa modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut consuetudine delinquendis, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exilia, aliaque atrociora decernant, & alias de eis exempla edant. quae sceleratos illos deterreant ab huiusmodi flagitijs in posterum admittendis. Nos enim venerabilibus fratribus nostris Sanctae Roman. Eccles. Cardinalibus Inquisitoribus generalibus, nec non Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Praelatis, ac etiam alijs praedictis Inquisitoribus, in virtute Sanctae obedientiae districte praecipimus, & mandamus, vt praesentes nostras literas in Ciuitatibus, & locis cuique subiectis publicare, & iuxta illarum tenorem procedere, ipsasque debitae executioni mandari procurent. Decernentes irritum &c. Non obstantibus &c.

IV-

I V D E X.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Iudices, & conseruatores a Sede Apostolica deputati si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum ab ipsis partibus, vel e iturum altera requisiti assumere, & secundum eius relationem iudicare teneantur. Leo Decimus in Concil. Gener. Lateranen. decreuit. fol. 188. in Bullar.

IVRAMENTVM.

PRÆTER Summistas in hoc verbo sciendum est, quod vltra Constitutionem Nicolai Tertij relatam in c. 1. de iureiur. in 6. extat Gregorij XIII. illius innouario, & aliarum sanctionum, contra iurantes, & iurare facientes illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticæ libertati, ac decretis Concilii Trident. aduersantia publicatæ Romæ die 14. Septembris 1684. fol. 1354. in Bullar. incip. inter Apostolicas, & est sequentis tenoris.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

INter Apostolicas, & alias canonicas sanctiones, quæ de iurisiurandi religione variis temporibus prodierunt, fel. record. Nicolaus Papa Tertius, intelligens in nonnullis ecclesiis de earum consuetudine obseruari, vt cum earum prælati ad ecclesias ipsas primo accedunt, vel cum de recipiendis ibidem nouis canonicis agitur, nec præfatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis ecclesiis, nisi iurato ab eis, statuta, & consuetudines ipsarum ecclesiarum, scripta, & non scripta inuiolabiliter obseruare, inter laicos etiam multarum ciuitatum, castrorum, & terrarum eum consuetudinis morbum in assumendis potestatibus, Rectorib. vel officialibus suis irrepsisse, vt ipsi potestates, & rectores, & officiales, ad huiusmodi potestatias, rectorias, & officia, nullo modo admittantur, nisi prius se, statuta ipsorum locorum clausa iurauerint seruaturos, & quia in statutis, consuetudinibusque supradictis, interdum aliqua reperiebātur illicita, seu impossibilia, vel obuiantia ecclesiasticæ libertati, idcirco ne sub tali generalitate iurandi iei urantibus peccandi occasio præberetur, cum iuramentum non fuerit institutum, vt vinculum esset iniquitatis, prædictus Nicolaus Papa animarum periculis obsistere cupiens, frugifera, & salubri constitutione præcepit quibuscunque scientibus, contineri in prædictis consuetudinibus, & statutis, illicita, impossibilia, vel libertati ecclesiasticæ obuiantia, huiusmodi iuramenta, ab eis nullo modo præstari, & iuramenta ea intentione facienda, vel facta, vt etiam illicita, vel impossibilia, seu libertati ecclesiasticæ obuiantia obseruentur, cum etiā sub tali intentione præstari non possent, absque diuinæ maiestatis offensa, decreuit in huiusmodi, illicitis, impossibilibus, seu libertati ecclesiasticis obuiantib. non seruanda, quin potius pro animarum salute, si sub forma prædicta, vel simili aliquos ignorantes prædicta illicita, seu impossibilia, vel libertati ecclesiasticæ obuiantia iurare contingeret, ad obseruanda duntaxat licita, possibilia, & libertati ecclesiasticæ non obuiantia, iuramentorum intentio referri deberet, declarans iuramenta sub huiusmodi generalitate, qualitercumque, & sub quacunque verborum forma præstita, vel præstanda, ad

licita, possibilia, ac ecclesiasticæ libertati non obuiantia, dumtaxat extendi, ipsosque iurantes ad alia per præstationem huiusmodi iuramenti non teneri. Veruntamen multi infirmi, cupidique sensus, se se in huiusmodi iuramenta cū animarū suarū periculo præcipitant. Nos, quoniā hęc sanctorū quoque patrū institutis, & salubri rerū ecclesiasticarū directioni aduersantur, & tāquā de radice ambitionis procedētia omne bonū in ecclesiis, rebusq; publicis peruertūt, ea nouę prouisionis subsidio prohibere volentes, præsentiū auctoritate, innouamus præ dictā constitutionē Nicolai Papæ itidemque alias omnes canonicas sanctiones de abusu, & reprobatione huiusmodi iuramētorū promulgatas, volumusq; eas vbique ab omnibus, etiā quo ad præterita inuiolabiliter obseruari, ac etiā præcipimus, & interdicimus prælatis, canonicis, & aliis supradictis, nec nō ecclesiarū Capitulis, & Monasteriorū, cęterisque cōuentibus. Ciuitatū quoq; Castrorū, & terrarū, Cōmunitatibus, & personis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramēta illicita impossibilia, damnosa, vel libertati ecclesiasticę, aut decretis Cōcilii Tridētini obuiātia, siue post electiones, cōfirmationes, prouisiones, receptiones, admissiones, aut alios actus, vbicunque, ac quocūque tēpore, etiā prætextu cuiusuis cōsuetudinis, quātocunque tēpore obseruatæ, quæ potius corruptela est cēsenda, siue in genere, siue in specie præstare, reddere, vel exigere, neue super præstitis, redditis, vel exactis hucusque quēquam in iudicio, vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel iurbare, illos enim qui iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel ecclesiasticæ libertati, aut decretis dicti Concilii obuiantia, exigere cōtenderint, episcopos videlicet, & alios quoscunque pontificali dignitate prædictos suspendimus a diuinis, Capitula vero, & conuentus, eorumque ecclesias, & loca omnia interdicto ecclesiastico supponimus, ac singulares personas excōicationis sententia innodamus, inhabilesque facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipso, nobisque, & Rom. Pontifici pro tēpore existēti relaxationē suspensionis, & interdicti, nec nō absolutionē ab excōmunicationis sentētia huiusmodi perpetuo reseruamus, Decernentes eos, qui talia iuramēta scienter præstiterint, vsu, & comodo rei, & gratiæ cuius causa iurauerint, eo ipso priuatos esse, alios vero ignorantes, ad prętextu rū iuramētorū huiusmodi obseruationē minime teneri, nec non irritū, & inane quicquid secus, per quoscunque scienter, vel ignoranter attētatum est hactenus, & deinceps cōtigerit attentari, nō obstātibus prēmissis, seu quibusuis prælatis Capitulis. Cōuentibus, & personis prædictis, vel quibusuis aliis, cōmuniter, vel diuisim, ab eadem sit sede indultum, vel in posterū indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mētionem, ceterisque cōtrariis quibuscunque. Et quoniam difficile nimis esset, præsentes ad omnia loca, quibus illis opus erit, perferri, volumus, vt earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ Apud Sāctum Marcum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingētesimo octuagesimo quarto nonis Septembris. Pōtificatus nostri anno tertio decimo. M. Car. S. Stephani. Cę. Glorierius. A. de Alexiis.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Tridentina Synodo delectos, auctoritate Pij Quarti primum editus, poſtea vero a Sixto V. auctus, & nunc demum S. D. N. Clementis Papæ viij. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deque ſincere emendandi, & imprimendi libros ratione.

Si quis autem aduerſus eas regulas, prohibitionemque fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis auctoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure in excommunicationis pœnam incidat, eamque ob cauſam in eum, tanquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſque Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit habueritue, præter peccati mortalis reatũ, epiſcoporum arbitrio, ſeuere ſe nouerit puniendum, vt patet ex Conſtitutione Pij iiij. die 24. Martij. 1564. incip. Dominici, fol. 803. in Bulla. & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſiue auctoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes imprimentes, aut quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publice vel occulte quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cœnę Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt editionem dicti indicis extat Clementis Papæ Octaui prohibitio operum Damnatæ memoriæ Caroli Molinæi cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi quibuſcumque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentię cuiquam de cetero concedantur, publicata Romę die 26. Auguſti 1602. Incipien. Apoſtolicę ſedis & infra.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnia, & quęcunque prędicti Caroli Molinęi Hæretici ſcripta opera, & commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra auctoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionem vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & pręeminentię, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicationis latę ſententię, alijſque cenſuris, & pœnis in indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam ſuſpicionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & commentaria ipſa, tam quouis modo fuiſſe expurgata prętendant, diſtricte perpetuo interdicimus, & prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcunque licentias quibuſuis perſonis, tam ab ordinarijs locorum, quam etiam ab ipſis Cardinalibus, ſuper dicto indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem inquiſitoribus, ac a nobis, & Apoſtolica ſede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinæi, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum, non aliter quam igne expurgari poſſint, reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibẽtes omnib. & ſingulis ſupradictis, ne de cetero huiuſ

Bb 4 modi

modi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiusmodi licentias retinendi, vel legendi opera huius impii auctoris, ex quacunque causa, & sub quouis prætextu, & colore quibuscunque personis, quauis auctoritate etiam Apostolica suffultis, & quacunque dignitate prædictis, etiam ipsismet Cardinalibus super Indice librorum prohibitorum deputatis, ac supremis inquisitorib. prædictis adimimus, eamque nobis, & successorib. nostris Romanis Pontificibus tantum reseruamus. Cassantes insuper, & ex nunc irritantes quascunque licentias, etiam a nobis cōcessas, & a successoribus nostris Romanis Pontificib. respectiue concedendas, quæ manu nostra, aut successorum prædictorum subscriptæ non fuerint. Per has tamen nostras literas non intendimus prohibere retentionem librorum iuris canonici, & aliorum Catholicorum Auctorum habentium additiones, seu apostillas, vt vocant, huius impii hominis ipsis tamen additionibus, seu Apostillis deletis, & emendatis iuxta censuram de mandato nostro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apostolicæ impressam Romæ hoc anno MDCII. Chartis seu foliis xxiiij. distinctam, cuius initium est. Censura in omnes additiones, sed adnotationes marginales damnatæ mem. impij Caroli Molinei ad textum Iuris Canonici. Commentaria Decii in decretales, & ius ciuile, ad consilia Decii, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iu. & Decium in titulum ff. de reg. iu. finis vero est, Aliqua fortasse in præmissis, & consimilibus additionibus ab oculis nostris effugerunt, notatu, & censura digna, quæ diligens lector animaduertens delere prorsus teneatur. Postremo sub censuris, & pœnis supradictis omnibus, & singulis Christi fidelibus per Apostolica scripta mandamus quatenus intra mensem a publicatione præsentium in locis per quæ eadem ad eorum notitiam peruenire possint, facienda computandum, omnia, & singula scripta, opera, & commentaria prædicta Caroli Molinei, realiter, & cum effectu locorum ordinariis, vel inquisitoribus exhibeant, & consignent, ipsis vero locorum ordinariis vel inquisitoribus, vt illa statim nulla interposita mora, aut expectata licentia igne comburant, & comburi faciant, vt autem &c.

LITANIAE.

PRÆTER Summistas sciendum est, extare Decretum S.D.N. Clementis Papæ viii. circa litanias obseruandum.

Quoniam multi hoc tempore priuati etiam homines prætextu alenæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam prope innumerabiles formæ Litaniarū circumferātur, & in nonnullis ineptę sententię, in aliis (quod grauius est) periculosæ, & errorem sapientes inueniantur. Sanctiss. Dominus Noster Clemens Papa viij. pro solicitudine sua prouidere volens, vt animarum deuotione, Deique ac Sanctorum inuocatio, sine vllius detrimenti spiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquissimis, & communibus litaniis, quæ in Breuiariis, Missalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, nec non litaniis de Beata Virgine, quæ in Sacra Aede Lauretana decantari solent: quicunque alias litanias ediere, vel iam editis, in ecclesiis, siue oratoriis, siue Processionibus, vti voluerint, eas ad Congregationem Sacrorum rituum recognoscendas, & si opus fuerit corrigendas mittere teneantur, neque sine licentia prædictæ Cōgregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare præsumant, sub pœnis (vltra peccatum)

tum) arbitrio Ordinarij,& Inquisitoris se vere infligendis. Præsens decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in Monte Quirinali coram prædicto Sanctissimo Domino Nostro, ac Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aduersus hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus, octauo Idus Septembris, Anno a Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi MDCI.

Quintilianus Adrianus. Notarius.

MAGISTER.

PRÆTER Summistas sciendum est, qualiter Leo.X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol. 171. in Bul. incip. Apostolici, & infra.

Omnibus, & singulis Philosophis in Vniuersitatibus studiorum Generalium, & alibi publice legentibus, districte præcipiendo mandamus, vt cum Philosophorum principia, aut Conclusiones, in quibus a recta fide deuiare noscuntur auditoribus suis legerint, seu explanauerint, quale hoc est de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiusmodi, teneantur eisdem veritatem religionis Christianæ omni conatu manifestam facere & persuadendo posse docere ac omni studio huiusmodi Philosophorum argumenta, cum omnia solubilia existant, pro viribus excludere atque resoluere, & cum non sufficiat aliquando tribulorum radices præscindere, nisi, & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum semina, originalesque causas, vnde facile oriuntur remouere, cum præcipue humanę Philosophię studia diuturniora, quam Deus secundum verbum Apostoli euacuauit, & stultam fecit, absque diuinæ sapientiæ condimento, & quæ sine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem; Ad tollendam omnem in præmissis errandi occasionem hac salutari constitutione ordinamus, & statuimus, ne quisquam de cetero in Sacris Ordinibus constitutus, secularis vel regularis, aut alias ad illos a iure arctatus in studijs generalibus, vel alibi publice audiendo, Philosophiæ, aut poesis studijs vltra quinquennium post grammaticam, & dialecticam, sine aliquo studio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbat. Verum dicto exacto quinquennio, si illis studijs insudare voluerit, liberum sit ei, dum tamen simul aut seorsum, aut Theologiæ, aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus professionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philosophiæ, & poesis radices purgare, & sanare valeant. Et hos Canones per ordinarios locorum vbi generalia studia vigent, & rectores vniuersitatis eorundem studiorum singulis annis in principio studij, in virtute Sanctæ obedientię publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Leo X.

Congruit. tit. ne cleric. vel monac.

Extat item eiusdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranensi Decretum obseruandum a Magistris, & Præceptoribus Scholarium fol 164. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Cum omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, & a teneris assuefieri ad bonum, magni sit operis, & affectus, statuimus, & ordinamus, vt Magistri scholarũ, & præceptores, pueros suos, siue adolescentes nedum in grammatica, & rhetorica, ac ceteris huiusmodi erudire, & instruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt sunt præcepta diuina, articuli fidei,

cong. tit. de magis.

hodie decretum Sacri Concil. Trid, sess. 24. de refor. matrim. cap. 3. quod fuit declaratum per Bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1018. in Bullar. incip. Ad Romanum spectat Pontificem, & infra. Sane ad aures nostras peruenit, multos esse, qui dubitant, an decretum Oecumenici Conc. Trid. sess. 24. de reform. matrim. c. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honestatis, vbi sponsalia valida non fuerint, prorsus tolli, vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non possit huiusmodi prohibitio seruari, de sponsalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præsenti contracta, non tamen consummata, quæ interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita vt etiā eo casu impedimentum inde proueniens sublatum fuerit. Nos itaque vt omnis difficultas, subitatioq; tollatur, attendentes quod sponsaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non nisi impropriè matrimonium verbis de præsenti conceptis contractum continetur, quoq; agitur de correctione iuris veteris, quo casu secundum proprietatem verborum duntaxat procedendum est, præsertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præsenti contracta, quā in sponsalibus de futuro vigere a nemine dubitetur, idcirco Motu proprio auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & diffinimus decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio sic (vt præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentū in omnib. illis casib. & gradib. quib. de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque statuimus. Non obstantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens erat antea vsque ad quartum gradum. c. quædam. cum pluribus seq. 32. q. 7. & tot. tit. de eo qui cogn. consang. vxor. suæ, sed per Concil. Trid. fuit restricta vsque ad secundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Conc. Trid. sess. 24. c. 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente publicata Romæ, die 19. Decembris 1566. fol. 954. in Bulla incip. Ad Romanum Pontificem, & infra.

Sane postquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non solum Matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo secundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus statuit Matrimoniū postea factum non dirimi, a pluribus Christi fidelibus, vt accepimus, est dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiusmodi matrimonium contractum nō dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij libertati, quātum cum Deo possumus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in vlterioribus gradibus huiusmodi libere, & licite Matrimonium contrahi possit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Quæstio illa, quæ præteritis temporibus disputabatur, An scilicet spadones, quibus ambo testiculi abscissi sunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi sint, vel ne, definita iam reperitur per quasdam literas fel. rec. Sixti V. in forma Breuis transmissas, vt infra.

Venerabili fratri Episcopo Nouarien. nostro, & Sedis Apostolicæ in Regnis Hispaniarum Nuncio. Sixtus Papa V.

Venera-

Congr. titul. de frigi. & & malefic. & impotẽ.

Venerabilis frater salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum frequenter in istis regionibus eunuchi quidam, & spadones, qui vtroque teste carẽt, & ideo certum, & manifestum est eos verum semen emittere non posse, quia impura carnis tétigine, atque immundis complexibus cum mulieribus se commiscent, & humorem forsan quendam similem semini, licet ad generationem, & ad matrimonii causam minime aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus, præsertim hunc ipsum eorum defectum scientibus contrahere præsumant, idque sibi licere pertinaciter contendant, & super hoc diuersæ lites, & controuersiæ ad tuum, & Ecclesiasticum forum deducantur, requisiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiusmodi connubiis sit statuendum. Nos igitur attendentes, quod secundum canonicas sanctiones, & naturæ rationem qui frigidæ naturę sunt, & impotentes iidem minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodque prædicti eunuchi, aut spadones quas tanquam vxores habere non possunt, easdem habere, vt sorores nolunt, quia experientia docet tam ipsos, dum se potentes ad coeundum iactitant quam mulieres, quæ eis nubunt, non vt caste vtiuant, sed vt carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinosa intentione, sub prætextu, & in figura matrimonii, turpes huiusmodi commixitiones affectare quæ cum peccati, & scandali occasionem præbeant, & in animarum damnationem tendant sunt ab Ecclesia Dei prorsus exterminandæ: Et insuper considerantes, quod ex spadonum huiusmodi, & eunuchorum coniugiis nulla vtilitas prouenit, sed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, vt coniugia per dictos, & alios quoscunque eunuchos, & spadones vtroque teste carentes, cum quibusuis mulierib. defectũ prædictum, siue ignorantibus, siue etiam scientibus contrahi prohibeas, eosque ad matrimonia quomodocunque contrahenda inhabiles auctoritate nostra declares, & tam locorum Ordinariis, ne huiusmodi coniunctiones de cetero fieri quoquomodo permittant, interdicas, quam eos etiam qui sic de facto matrimonium contraxerint, separari cures, & matrimonia ipsa sic de facto contracta nulla, irrita, & inualida esse decernas. Eos etiã, qui sic iam contraxerunt, si appareat illos, non vt caste simul viuant contraxisse, sed actibus carnalibus, & libidinosis operam dare, simul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulierib. dormire conuincantur, omnino similiter separari cures: Nos enim ita in præmissis, & non aliter per quoscunq; Iudices & Cõmissarios, quacunque auctoritate, & dignitate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quacunque causa & instantia iudicari, & diffiniri debere, & si secus super his a quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus vel attentari in posterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus quibusuis Ciuitatibus, Prouinciæ, aut Regni statutis, legibus municipalibus, aut consuetudinibus, quæ abusus potius, & corruptelæ censendæ sunt, etiam si ab immemorabili tempore obseruatæ dicantur, ceterisque contrariis quibuscunque. Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 27. Iunii 1587. Pontificatus nostri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacent, refert Ioan. Gutier. lib. 1. can. q. c. 16. sub num. 18.

MATRI-

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam. Verba sunt Conc. Tridentini sess. 24. de reform. matrim. c. 5. in fine.

Hinc sciendum, quod causæ, quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, sunt infrascriptæ, videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta statum sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata existat, & dictus orator illam si indotatam in vxorem ducere, ac vsque ad quantitatem secundum oratricis qualitatem cōpetentem ex integro dotare intendat.

Propter angustiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius angustiam virum sibi non consanguineum, vel affinem, paris conditionis, cui nubere possit, inuenire nequeat.

Propter angustiam locorum, quando Oratores sunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in dictis locis, etiam de vno ad alium se transferen. propter illorum angustiam virum sibi &c. nequeat.

Clausula etsi extra.

5 Et si extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos quam ipsa habet, non esset competens neque sufficiens, vt cum ea virum, cui iuxta statum sui conditionem nubere posset, inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parētes, consanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen quàm ex causa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum sit, quod si Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiusmodi omnino componerentur. Pro illis igitur cōponendis, ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt &c.

Propter

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, lites huiusmodi omnino componerentur, pro illis igitur &c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum alias inter dictorum Oratorum parentes, consanguineos, vel affines graues inimicitiæ viguerint, aliunde tamen, quam ex causa matrimonij inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licet inter ipsos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione Oratores prædicti cupiunt, &c.

Pro Belgis.

9 Quod cum Oratores prædicti nouerint se Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, sub obedientia S.R.E. viuere intendant, & in illis partibus, in quibus multi hæretici existunt, ne contingat eos cum hæreticis contrahere, cupiunt &c.

Pro habitatricibus locorum situs ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris situs cótinuis inuasionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hostium, expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, eo accedere velint, cupiunt &c.

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 Quod dicta Oratrix vigesimum quartum annum excedés, hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non inuenit.

Causæ infamiæ, quando adest carnalis copula.

12 Cum autem, Pater Sancte, nisi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde scandala possent verisimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt seruata forma Concilij & consummarunt, detectoque impedimento abstinuerunt.

13 Quod ipsi alias ignorantes aliquod impedimentum inter eos existere, quominus possent inuicem matrimonialiter copulari, matrimonium inter se per verba de præsenti publice factis proclamationibus in eorum parochiali Ecclesia, iuxta formam Conc. Trid. nulloq; detecto, neque denunciato impedimento contraxerunt, illudq; in facie Ecclesiæ solennizarunt, & carnali copula consummarũt; postmodum vero cum ad eorum peruenit notitiam, eos quarto cósanguinitatis,

gradu

gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod a carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt; Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſet veriſimiliter exoriri, ſupplicant &c.

Quibus expletis, rurſus ſciendum eſt, quod praxis Romanæ Curiæ, pariterque ſacra Concilii Congregatio cenſuit, quod diſpenſationes factæ non expreſſa copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionem Rom. Pontificis factam Ordinario de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullæ prout de vtroque teſtatur Io. Gutier. lib. 1. can. q. c. 15 : rub. nu. 24. & Apoſtilla ad conſ. 9. Nauar. de conſang. & affin. in nouis, ac declarationem ad literam etiam refert Petrus de Ledeſma de magno matrim. Sacram. q. 56 art. 5. concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quod diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniunctos intra quartum conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandam conceſſa, quoniam continet duo æque principaliter, videlicet mandatum de diſpenſando, vt illi qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, & poteſtatem legitimandi prolem, licet quo ad matrimonium non potuiſſet effectum habere, propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mādari quo ad legitimationem prolis, prout in vna Siracu. ao. illegitimitatis, die, 19. Octobris 1573. reſolutum fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente Octauo, deciſ. 207. diuerſ. p. 1. per conſ. Ancharani 409. & aliam eiuſdem Rotæ deciſionem, teſte Puteo deciſ. 433. incip. Matthæus Gabella, lib. 2. quod nota propter propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra decretum Cōcilii Lateranenſis relati in cap. cum infirmitas, de pænit. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pii V. Romæ publicata die 11. Mart. 1566. fol. ... in Bullar. tenoris ſequentis.

Supra gregem dominicum noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, ad ea per quæ animarum ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat libenter intendimus, vt Chriſti fideles poſt Baptiſmum in peccata lapſi, per ſacramentum pænitentiæ Deo reconcilientur. Sane cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat dicente domino languido quem ſanauerat, vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouide fel. recor. Innoc. tertius prædeceſſor noſter Medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari contigerit ipſos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur, in deſperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari conſtitutionem præfatam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & decernimus quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneant, vt idoneo confeſſori omnia pec-

cata

cata sua iuxta ritum S.R.E.confiteantur,neque tertio die vlterius eos visitent,nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationabilem causam,super quo eius conscientiam oneramus, concesserit, & eis per fidem confessoris in scriptis factam constiterit,quod infirmi,vt præmittitur,peccata sua confessi fuerint. Coniunctos,vero ac omnes familiares,& domesticos infirmi indomino rogamus, monemus, vt de infirmitate parochum certiorem faciant, ac tam parochus, quam coniuncti,& familiares præfati infirmum ad confessionem peccatorum suadeant, & inducant. Quod si qui Medicorum præmissa non obseruauerint, vltra pœnas in dicta Constitutione cōtentas,quas incurere declaramus,perpetuo sint infames,& gradu medicinæ,quo insigniti erant,omnino priuentur, & a Collegio seu vniuersitate Medicorum eijciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum,vbi deliquerint,mulctentur. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obseruentur,volumus,& eadem auctoritate præcipimus,& mandamus, vt nullus posthac vbique locorum in Medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas a quouis Collegio,& vniuersitate concedatur; nisi omnia in præsenti nostra Constitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico, & testibus obseruare in eorum manibus,vel ordinarij iurauerit, & de huiusmodi iuramento in priuilegio seu licentia medendi specialis mentio fiat.Quod si collegia,& vniuersitates præfatæ non recepto a promouendis iuramento huiusmodi, eosdem ad gradum prædictum promouerint,aut eisdem medendi licentiam præstiterint, pœnam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant.Mandantes in virtute Sanctæ obedientiæ omnib.& singulis venerabilibus fratribus,& Patriarchis,Primatibus,Archiepiscopis,& Episcopis,quatenus in Ciuitatibus,& diœcesibus proprijs præsentes nostras literas publicari faciant,ac iuramentum prædictū a Medicis iam promotis,seu licentiam medendi habentibus,omnibus iuris remedijs exigant,neque aliquos ad medendum in ciuitatibus,& diœcesibus prædictis admittant,nisi eis constiterit eosdem iuramentum huiusmodi præstitisse, & contumaces, & iurare ac iuramentum huiusmodi iam præstitum exhibere recusantes,gradu Medicinæ, & omnibus priuilegijs eisdem Medicis tam coniunctim, quam diuisim eis,& eorum cuilibet concessis per quosuis etiam Romanos Pontifices priuent,ac ab ingressū ecclesiæ arceant,donec resipuerint. Non obstantibus præmissis priuilegijs,indultis,literis Apostolicis,quibusuis personis, collegijs, & vniuersitate sub quibusuis verborum formis,& tenoribus concessis. Quæ omnia quo ad effectum validitatis Constitutionis nostræ,tantum reuocamus, cassamus, & annullamus, & omnes Principes sæculares ac alios Dominos, & magistratus temporales regimini, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Iesu Christi eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungēntes,quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis,Primatibus,Archiepiscopis,& Episcopis assistant,& suum fauorem,& auxilium præstent,ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur,& inter Constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur &c.

Sciendum est, quod præter Constitutionem Pij V.de Medicorum Officio in curatione infirmorum relatam,extat altera Gregorij XIII.quod Medici Hebræi, vel infideles ad Christianorum curam non admittantur publicata Romæ die 15. Aprilis 1581.folio 1303.in Bullar.incip. Alias piæ mem. Paulus Papa Quartus, & infra.

Greg.13. Vniuersis vtriusque sexus Christi fidelibus districte prohibemus, & interdicimus,

mus, ne posthac Iudæos, vel alios infideles ad ipsorum Christianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, seu admittant, aut vocari, admittiue faciant concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & singulis Venerabilibus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, nec non dilectis filijs aliis locorum Ordinariis, & quibusuis Parochis, aliisue animarum curam habentibus, & exercentibus, sub indignationis nostræ, ac aliis arbitrio nostro infligendis pœnis, vt præsentes nostras literas in suis Ecclesiis, quæ in illis Ciuitatibus, vel diœcesibus constitutæ sunt, in quibus Hebræi, vel alii infideles moram trahunt, quam primum ad eos perlatæ fuerint, & deinde singulis annis initio quadragesimalis ieiunii publicent, aut publicari faciant, & quod si quis post earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existens aduersus illas facere ausus fuerit, sacramenta ei Ecclesiastica nullatenus ministrentur, nec etiam a regularibus exemptis, & sic decedens Ecclesiastica careat sepultura, quæ quidem omnia parochi ægrotantibus significare apto tempore non omittant, præsertim cum Iudæum, vel infidelem Medicum ab eis admissum esse cognouerint, & alias ipsi locorum Ordinarii contra huius mandati transgressors debita animaduersione procedant: Iudæosque ipsos nihilominus iuxta Pauli, & Pii. Pontificum prædictorum literas contra illos editas pro earum transgressione puniant. Non obstantibus &c.

M I S S A.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod vltra decretum Concil. Trid. sess. 22. de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, ibi (debitis horis celebrent) extat Pii V. Reuocatio licentiarum, ac facultatũ celebrandi Missas vespertino tempore, publicata Romæ die 29. Martii. 1566. fol. 924. in Bullar. tenoris sequentis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Pius diuina prouidẽtia Papa Quintus ad cuius notitiam peruenit, quod nulli Cathedralium, etiam forsan Metropolitanorum, collegiatarum, & aliarum ecclesiarum, nec non Monasteriorum, conuentuum, domorum, & aliarum Piorum locorum sæcularium, & diuersorum ordinum, ac Militarium regulariũ, Prælati, Capitula, clerici, fratres aliique superiores, & personæ antiquum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum in statutis, Missarum celebrandarum temporibus peruertere satagentes, diuersas licentias, & facultates Missas, quæ media nocte, seu in aurora Natiuitatis, ac de mane Resurrectionis Domini Nostri Iesu Christi, & forsan aliarum festiuitatum iuxta prædictum Ritum celebrari consueuerat, de sero etiam forsan circa solis occasum vigiliæ festiuitatum earundem in suis ecclesiis, & cappellis celebrandi, seu celebrari faciendi ab Apostolica Sede, vel eius legatis, ac etiam maiori Pænitentiario pro tempore existente variis prætextibus impetrauerunt, illisque iam pridem vtuntur, hoc ab antiquo catholicæ ecclesię instituto, sanctorumque Patrum decretis deuiare considerans, ac propterea hunc abusum ab ecclesia Dei submouere volens omnes, ac singulas licentias, & facultates huiusmodi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusuis causis, quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia reuoca- *Congr. ti. de celeb. missa.*

uit, ac omnino cassauit, & annullauit hac præsenti perpetuo valitura constitutione, quibusuis Prælatis, capitulis, clericis, fratribus, aliisque superioribus, & personis earundem ecclesiarum, monasteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum locorum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis suæ, ac perpetuæ suspensionis a diuinis pœna districtius inhibens, ne deinceps missas vespertino tempore huiusmodi licentiarum, & facultatum huiusmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præsumant, ac mandans locorum ordinariis, vt eandem præsentem constitutionem sub prædictis, & aliis sibi beneuisis pœnis per quoscunque Prælatos, capitula, clericos, fratres, superiores, & personas huiusmodi inuiolabiliter obseruari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo. Non obstantibus, &c.

Bullam Pii V. reuocationis licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus concessarum vide supra in verbo Græcorum ritus fol. 68.

Vid Nauar. in ma. c. 25 nu. 81. Quanta circumspectione vti debeant Episcopi in concedendis licentiis, vt sacrosanctum Missæ sacrificium in priuatis alicuius domus Oratoriis celebretur, attendendum est tum ex Concilio Trid. sess. 22. in decreto de obseru. & euit. in celebratione Missæ, ibi, Neue patiantur priuatis in domibus &c. & Illustrissimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, nisi propter necessitatem, & tunc fieri debet Oratorio, aut altari ad diuinum cultum tantum dedicato, vt refert Io. Gutierrez lib. 1. canon. quæst. c. 30. nu. 28. tum quia quando Summus Pontifex hanc licentiam per Breuia Apostolica indulget, solet in illis apponere sequentia moderamina, seu clausulas, videlicet, Vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum existat, ac ab omnibus domesticis actibus liberum, ab Ordinario loci etiã visitandum, & approbandum. Item vt Missa celebrari possit per quemcunque Sacerdotem sæcularem, seu de Superiorum suorum licentia regularem. Item vt dicta concessio intelligatur, sine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Item adiici solet, vt alii, præter familias illius personæ, cuius contemplatione dicta licẽtia impartitur seruitio necessarios, ibidem Missæ interessentes diebus festis de præcepto ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia minime liberi censeantur.

Posse Episcopum in Synodo refrenare, seu reducere numerum Missarum, a Fidelibus relictarum vbi tenues sunt eleemosynæ, & Missæ non dicuntur, deducitur ex Concil. Trid. sess. 25. de reform. cap. 4. Qua de re cum Capitulo Cathedralis Neap. pro tenui eleemosyna incumberet onus celebrationis 101 anniuersariorum, vt ad salutare remedium præfati Concilii sibi recurrendum foret, hæsitabatur tamen, eo quod in d. c. 4. de Missis tantum mentio fiebat, & non de anniuersariis, & consulti Illustrissimi Cardinales, eis super hoc ipsius Capituli nomine supplicatione porrecta, rescripserunt, vt sequitur.

Perillustri, ac Reuerendissimo Domino vti fratri, D. Archiepiscopo Neapolitano.

Perillustris, ac Reuerendiss. Domine. Cum ex libello hoc Capituli istius Cathedralis nomine oblato cognitum esset Illustrissimis Cardinalibus, qui sacra Trid. Concilii decreta interpretantur, dubitari abs te; An eiusdem Concilii decretum sess. 25. c. 4. intelligatur etiam de anniuersariis, ij Amplitudini tuæ significandum censuerunt, decretum prædictum in sacrorum etiam Anniuersariorum reductione locum habere, vt in margine ipsius libelli adscriptum est. Quamobrem

brem Amplitudo tua præfati canonis facultate in casu proposito vti non dubitabit, & Bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouembris 1583.

Amplitudinis tuæ vti frater Philip. Boncomp Card. S. Sixti.

Item, vt refert Gonzalez in præcit. commen. glo. 5. nu. 29. declarauit eadem Sacra Concilij Congregatio, vt sequitur. Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, sed solum iure legati relictum fuit a quibusdam, vt certæ in hebdomada Missæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiusmodi legato satisfaciant? Responsum fuit a Congregatione, satis esse, si prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Ecclesijs Parochialibus, & quæ sub Magistrorum laicorum gubernio, & directione esse solent, ex stauriis nuncupatis, sacerdotalia munera, ac presbyterales functiones, quæ populi, & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales sunt. *Decretũ sac. Congr.*

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptismalis benedictiones, Sanctissimi Sacramenti delationes, celebrationes Missarum feriæ v. in Cœna Domini, & Sabbati Sancti aspersiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Ecclesia fiunt, quæque circa cultum Sanctissimi Sacramenti Corporis Christi in 40. horarum oratione, & similes non ad Cappellanos, seu Sacristam Ecclesiarum huiusmodi ab eisdem laicis deputatos, sed ad Parochum, seu Rectorem animarum curam habentem in Ecclesijs huiusmodi institutum præcedente examine, & alijs requisitis ab Ordinario loci prouisum spectare debere censuit Sacrorum Rituum Congregatio, die 18. Maij 1922. *Congr. tit. de celebr. Miss.*

Ptolomęus Cardinalis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVLarium virorum.

PRÆTER Summistas, quantum ad clausuram attinet, sciendum est Pium V. per eius constitutionem reuocasse omnes licentias ingrediendi monasteria, & domos Cartusien. & aliorum quorumcunq; Regularium ordinum, etiam Mendicantium, quibusuis mulieribus concessas sub die 14. Octobris, & publicatã Romæ die 28. eiusdem mensis 1566. fol. 95. in Bullar. tenoris sequen. *Pij V.*

Regularium personarum, quæ relicto sæculo Dei se obsequio dedicarunt pro commisso nobis officio, quieti consulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas a diuino cultu auocet, præpeditæ, secundum ordinum suorum regularia instituta, & decretum Sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum. Quia igitur, & Cartusientium ordinis, & aliorum Regularem vitam professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modestiæ matronalis oblitæ, domos, ac monasteria eorum, contra ipsorum instituta prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum ingredi audeant, *Congr. tit. de regula seu de statu regul.*

ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & alijs Præsidentibus aliquando recusantibus, & renitentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine graui laicorum etiam offensione, ac scandalo, si quando admitti nimis facile videantur: huic rei prouidere volentes Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas facultates, ac licentias ingrediendi monasteria, ac domos Cartusiensium, & aliorum quorumcunq; regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieri cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacunque dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & quibuscunque verborum tenoribus, & formis, & cũ quibuscunque etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis; Nec non irritantibus decretis ab Apost. Sede quomodocunque concessas, quarum tenores perinde ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, tenore præsentium reuocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus; Districte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, sub excommunicatis latæ sententiæ pęna, postquam harum literarum notitiam habuerint, a qua non possint nisi a nobis, aut a Rom. Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolui, præterquam in mortis articulo: ne dictas domos, & monasteria ingredi audeant. Ipsis vero monasteriorum, & conuentuum Abbatibus, Prępositis, Prioribus, & alijs Pręsidentibus, quocunque nomine vocentur: eorum Monachis, Canonicis, & Fratribus, siue mendicantibus, siue non mendicantibus, sub priuationis officiorum, quæ in præsentia obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis, a Diuinis ipso facto, sine alia declaratione, incurrendis pœnis, nec eas introducere, admittereue præsumant, Non obstantibus, &c.

Quam reuocationem confirmauit Gregor. XIII. extendens etiam ad monasteria monialium per eius constitutionem incip. Vbi gratiæ, fol. 1239. in Bullar. de qua infra in verbo Monasteria monialium, super qua reuocatione ab eodem Pio D. edita fuit declaratio in eum, qui sequitur modum.

Nos Alexander miseratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam Latinam Presbyter Cardinalis Cribellus nuncupatus, omnibus, & singulis præsentes nostras literas inspecturis, lecturis, & audituris fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis attestamur, qualiter Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster D. Pius Diuina prouidentia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauerit, fuisse, & esse mentem, & intentionem suam, quod eius literæ in forma Breuis, sub die 24. Octobris 1566. Pontificatus sui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus, quibuscunque Monasteriorum Regularium ingressus cum derogatorijs clausulis, & irritantibus decretis prohibebatur, non solum comprehenderent, & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem; & indulta ingrediendi huiusmodi monasteria, sed etiam omnes, & quascũque mulieres alias tam in genere, quam in specie. Significans nihilominus idem Sanctissimus D. N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas suas literas non intellexit, nec intelligit quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monasteria, & loca regularia, ac eorum claustra, quando in eis Missæ, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando Christi fidelium cadauera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed libere concessit, & condit eisdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca; in quibus dicta pia opera exercentur cum aliis catholicis personis accedere libere, & licite possint, & valeant, & similiter quod quando diuinum verbum

in

in ecclesia Monasteriorum,& regularium huiusmodi proponitur vel propter aliam quamcunque causam est tantus concursus populi, quod commode ingredi non possint,& egredi per principalem portam ecclesiæ,concessit, & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictę mulieres vna cum alijs sæcularibus personis possint ingredi,& egredi per portam claustri Monasteriorum, & regularium locorũ huiusmodi,dummodo recto tramite accedant ad portam,qua exitur a monasterio,non obstantibus priuilegi s,& literis Apostolicis,ac quibuscunque in contrarium facientibus. In quorum omnium,& singulorum fidem, & testimoniũ præmissorũ præsentes nostras literas ex inde fieri fecimus, illasque manu propria subscripsimus, sigillique nostri, quo in talibus vtimur,impressione communiuimus. Datum Romæ in Palatio Apostolico in ædibus nostræ solitæ residentiæ sub anno a Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. Die vero 28. mensis Ianuarii, Pontificatus præliba ti Sanctis.D.N.Pii V.anno tertio.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus loco † sigilli.

Adde Nauar.in man.cap.27.sub num.150.& in cap.statuimus.num.61.in 4. notab.19.q.3.affirmantem fuisse etiam de mente,& sententia Greg.xiii.includere etiam mulieres intrantes sine vlla tali facultate,& licentia, & subdit ita seruato prætorium Pænitentiariæ,idem testatur auctor Catechef.Neap.lib.3.cap 12.f. 208.qualiter vero ad hunc finem intelligatur clausura regularium virorum, & sic quando sub ista prohibitione ingressus monasterii comprehendantur horti, & sacristiæ,item in quibus casibus mulieres, illasque admittentes propter huiusmodi ingressum non incurrerent in pœnas,pleraque alia ad resolutionem dubiorum,& difficultatum,quæ occurrere possent circa intelligentiam prædictarum cõstitutionum,& declarationis Pii V. supra relatæ reperies annotata, & accurate elucidata,per bonæ mem.R.P.F.Hieronymum a Sorbo ordinis Capuccinorum in Compend. Priuileg.Fratrum Minorum,& aliorum, in verbo ingredi Monasteria,quo loco inter cetera recenset duas Illustrissimorum Cardinalium declarationes ad propositum huius materiæ,quarum altera est,quod Illustriss.Car. Alexandrinus, nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc.anno 1584.respõdit in Monasteriis seu locis eorum,quæ sunt in fieri, vel in qua, dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus,sed solum ibi aliqui habitauerint Fratres pro Fabricæ potius seruitio,quã aliter, Clausuram nullam esse talem vt si mulieres intrarent, pœnas propterea in suprad . Motu proprio contentas incurrerent. Idemque debere dici de Domibus, seu Infirmariis in Ciuitate positis, cum nec ecclesiam, nec conuentum habeant.

Altera declaratio est,quod per Greg.xiii.ex sent. Congregationis Conci. Trid. religioso fratri ordinis Minimorum S.Francisci de Paula quærenti, An per supra dictum Pii V.statutum censeretur derogatum suæ Regulæ Concessioni huic, vt singulæ Dominæ de stirpe Regia procreatæ,ac etiam omnes huius ordinis fundatrices, quæ locorum eiusdem ordinis septa communiora videre postulauerint, eędem honeste cum sua comitiua intrare,ac deuote visitare tolerent. Fuit declaratum non censeri derogatum quo ad Reginas, vel Fundatrices duntaxat.

Quantum vero attinet circa qualitatem recipiendorum ad religionem, & statum regularium extat Sixti V. Constitutio contra illegitimos, illegitimatos, criminosos, & reddendis rationibus obnoxios, ad aliquam religionem transire volentes, & contra regulares absque superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes seu transmigrantes, publicata Romæ die 27. Nouembris 1587. tenoris sequentis.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cōgruit ti. de regular. et trāseunti ad relig.

CVM de omnibus Ecclesiasticis ordinibus in ea, qua conuenit puritatee, & dignitate conseruandis, præcipuam geramus solicitudinem, tum vero illud præter cetera nobis cordi est, vt a Regularium personarum Congregationibus, quas tanquam Deo dicatas maxime candor, sanctitasq; decet, cuiuscunq; criminis aut turpitudinis labes, & scandali occasio quam longissime arceantur. Siquidem res ipsa nos admonet, quam indecorum sit, & ab ea, quę diuinæ Maiestati, ei que consecratis personis debetur, reuerentia, alienum, si eiusmodi homines, qui propter sua scelera, pœnas graues sibi in sæculo propositas timent, qui ue propter immunditiam, & peccata ex quibus orti sunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore, & a paterna hæreditate repelluntur, ijdem omnipotenti, Deo, tanquam hostiæ offerantur; atque ad habitandum in domo, quam decet honor, & sanctitudo, inter ministros Domini, cui seruire regnare est, ad sacras functiones quacunque profana præeminentia multo nobiliores, sine vllo delectu admittantur. Cum etiam secundū legem Moysi, immundi ab ingressu Sanctuarii excluderentur, ac sacerdos habens maculam panes Deo suo offerre non posset, nec accedere ad ministerium eius, & quod in holocaustum Domini, aut victimam pacificorun offerebatur, id immaculatum esse deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula esset in eo, quod si maculam habuisset, neque offerendum, neque acceptabile futurum esset.

Ne igitur contingat illegitime genitos, qui vt plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari solent, nec pietatis studio, sed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorum aut dignitates aliquas consequi non possunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo a Religione alieno susceperunt ab institutis Religiosis alienam, plerumque cum dedecore, & propriæ salutis dispendio ducere, suisque corruptis moribus, & malis exemplis, quietem, & statum ceterorum Dei famulantium perturbare, aut hac quasi fece, & colluuie ipsarum Religionum honorem, & existimationem lędi vt denique homines qui hac spe ad filios spurios in peccato gignendos essent propensiores, eo magis abstineant ab huiusmodi carnis flagitiis, quo suæ proli hoc quoque refugium præclusum viderint. Hac nostra in perpetuum valitura cōstitutione districte interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi, procreati ex incestu, aut ex sacrilegio (quorum scilicet Parētes consanguinitate, vel affinitate intra tertiū gradum inuicē coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens castitatem Deo vouerit) & Apostolica, Imperiali, vel Regia, aut quauis alia auctoritate, legitimati, aut natalibus restituti, ad aliquam quorumcunq; ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicātium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularīū. Congregationum, aut Hospitalium Religionem, neque ad habitum, nec professionem

sionem regulares recipi, vel admitti quoquomodo possint. Quod si eorũ quispiã habitum post publicationem præsentis Constitutionis in futurum receperit, vel professionem posthac emiserint, decernimus habitus susceptionem, & professionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam, & inualidã, nulliusque roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiusmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri posse, quinimo illos habitu regulari, ad quem reassumendum perpetuo inhabiles sint, quam primum exui, & ab ipsa Religione eiici, exterminarique debere. Et nihilominus quicunque Superiores, tam Monasteriorum, Prioratuum, Præposituarum, Domorum, Collegiorum, & locorum regulariũ, quam etiam præfatorum ordinum, Congregationum, Hospitalium, & quarumcunque Religionum Prouinciales, vel generales quouis nomine nũcupati, qui ex prædictis incestu, vel sacrilegio genitos post dictam publicationem ad habitũ receperint, vel ad professionem admiserint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, a qua eorum nemo, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed ne iis, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni seruire, & pænitentiam agere intra Monasteria, vel domos regulares, cupiunt, ad sanctum huiusmodi propositum via penitus præcludatur, permittimus, vt præfati illegitimi, ex dictis incestu, aut sacrilegio geniti ad habitum Conuersorum, seu famulorum in Monasteriis, vel domibus regularibus seruientium recipiant, & in ipsis Monasteriis, seu domibus ad seruilia ministeria, viliora obsequia, humiles functiones, atque abiecta seruitia admitti possint, ea tamen conditione, vt ad habitũ religiosorũ, vel ad professionem, quam Religiosi emittere solent, emittendam, nec non ad omnes nõ modo sacros, sed etiam minores ordines, vel ad Clericalem characterẽ, denique ad cuncta Ecclesiastica officia, & functiones, & ad ascendendum ad alterius gradus fini eis portæ perpetuo clausæ, & obseruatæ.

Quo ad reliquos vero non ex incestu præfato, nec sacrilegio, sed ex quouis alio minus legitimo toro natos, spurios, vel naturales etiam, vt præfertur, vel alias legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionẽ ingredi cupiunt, statuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non posse, aut debere, nisi prius illorũ vita, & moribus diligenter cognitis, & circumstantiis vniuersis, quæ circa idoneitatem personæ attendendæ erunt, consideratis, ac de Religionis zelo pietate, integritate, & doctrina fide dignis testimoniis adeo commendati fuerint, adeo bonã indolem, & specimen virtutis præ se ferant ac tot merita eis suffragentur, vt defectum natalium suppleant, eorumque receptio vniuersæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et super hoc ipso in Generali vel Prouinciali Capitulo, matura deliberatione habita, Generalis, vel Prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi consensu approbati, & ad habitum regularẽ admissi extiterint: & tamen hi sic recepti ad gradus, honores, & dignitates sui ordinis obtinen. perpetuo inhabiles, & illorum incapaces remaneant, nisi super hoc cum eis fuerit auctoritate Apostolica specialiter dispensatum. Si quis autem eorum alias quam vt præfertur, recipietur, professio similiter nulla sit atque ipsi habitu priuati, & a Religione eiici debeant, eorumque receptores, excommunicatione, vt supra, innodati ipso facto existant.

Ceterum quoniã sæpe se vitia ingerunt, & se esse virtutes mentiuntur, ac multi decoctores post dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni, aut interuersam alienam pecuniam eorum fidei creditam, vt ratiocinia effugant, alii post furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrata,

etiam banniti,aut damnati,seu qui meritas pro suis delictis pœnas metuunt, non pia intentione,sed ad euitandam legum, & iudiciorum seueritatem quia tuto in sæculo viuere non possunt,tunc demum quærunt a Religione auxilium, quando aliunde illud non sperant, vnde sub habitu,& nomine Religiosorum, animum Religioni inimicum,inueterata vitia retinent,neque alios,qui sancta vocatione vocati sunt, patiuntur tranquille diuinis obsequijs insistere, in grauem Dei offensam,Religionis opprobrium,& scandalum plurimorum,vt his quoque subterfugij, & impunitati spes omnis tollatur, auctoritate Apostolica, & tenore præsentium,etiam perpetuo statuimus,& ordinamus,iuuenes, aut viros adultos maiores sexdecim annis,non aliter in aliquam Religionem recipi posse, nec debere,nisi prius de eorum parentibus,patria,deque anteacta vita,& moribus diligenter inquiratur,& ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum sit,eos neque aliquorum criminum,qualia sunt homicidia, furta, latrocinia,vel alia similia,aut grauiora, reos vel suspectos existere, vt propterea damnati sint,aut ne damnentur,formident,neque ingenti ære alieno supra vires facultatum suarum grauatos,vel reddendis ratiocinijs ita obnoxios, vt ex huiusmodi causa,his,vel molestia eis iam illata,vel timendum sit ne inferatur. Nisi denique constet,ipsos non humana aliqua ratione,sed tantum deuotionis, & pietatis feruore,vitam Religiosam sponte,& ex animo elegisse: Deque his omnibus in Generali,vel Prouinciali Capitulo plena,& indubitata fide facta, tam Superioris generalis,seu Prouincialis,quam Diffinitorum consensu approbati, & ad habitum regularem admissi fuerint. Omnes autem,& quoscunque,vt dictum,est criminosos,vel suspectos,aut æri alieno,vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos,ad Religionem perpetuo inhabiles declaramus, Et si qui eorum contra præsentem *a* nostram constitutionem temere admittentur,tam susceptionem habitus,quam professionem,& inde secuta,ex nunc,prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, viribusque, & effectu carere decernimus: ac iubemus, eos qui sic de facto recepti erunt,habitu spoliari,& a Religione expelli: & nihilominus si expulsi non fuerint,volumus, & pariter declaramus habitu susceptionem, & professionem penitus nullum esse censeri, ac propterea attenta nullitate habitus,& professionis,licere quibuscunque Iudicibus, Curijs etiam sæcularibus, ad quos,seu quas spectat contra eos,vt prius iuris,& facti remedijs opportunis,ex officio,vel ad cuiuscunque instantiam vel querelam ciuiliter,criminaliter,aut mixtim procedere. Quare volumus, vt cuiusque iuuenis, aut viri maioris 16. annis a sæculo ad Religionem *b* transeuntis,approbatio,admissio, & receptio in Generali vel Prouinciali Capitulo,vt supra ordinatum est,pro tempore fiant, nec non Religiosi sic recepti nomen,& cognomen,quib. in sæculo vtebatur, & patria in actis ipsius Capituli describantur,& notentur. Et insuper quoscunque Religiosos,eorumque Superiores,qui aliquas personas,vt dictum est, inhabiles post hac Constitutionem publicatam receperint, voce actiua, & passiua, nec non officijs, gradibus,honoribus, & dignitatibus quibuscunque per eos obtentis eo ipso in perpetuum priuamus,tam illis priuatos, quam ad illa, & alia quæcunque in posterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorumque incapaces decernimus, & declaramus.

Sed,& quia interdum Satanas in Angelum lucis se callide transfigurat, ac perditi quidam,& facinorosi homines,quod sæpe vidimus, & experti sumus, instigante antiquo Pacis,& Religionis hoste,non veriti sunt temerario ausu habitum Religiosorum assumere,ea mente,vt velut sub ouina pelle lupi rapaces,per dolum,

lum, ac insidias Christi fideles incautos, & nihil mali a Religiosis suspicantes opprimerent, siue vt post scelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberet, siue vt banniti Curiæ sæcularis, quæ eos propemodum interceptos persequebatur, manus effugerent; & contingit aliquando ipsos Sicarios, Religiosis vestib. indutos, a veris Religiosis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hospitio receptos fuisse; prohibemus eodem modo atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam sui ordinis transeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monasterium, domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tanquam hospes recipi, aut ad modicum tempus diuertere possit, nisi a Superiore eius loci vbi residet, expressam licentiam discedendi in scriptis obtentam, seu literas obedientiæ, vel commendatitias secum deferat, atque exhibeat, vel nisi ita cognitus sit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius persona, nullus omnino dubitationi, aut suspicioni locus relinquatur. Ideoque præcipimus vniuersis, & singulis locorum Ordinariis, eorumque Vicariis in spiritualibus generalibus, vt per suos officiales, Ministros, vel executores curent ab omnibus personis regulari habitu indutis, quas per suas Ciuitates vel diœceses iter facere, vel transire, & ad quęcunque Hospitia, vel diuersoria recipere contigerit, diligenter perquiri, num huiusmodi literas obedientiæ, seu commendatitias secum deferat, quod si eos dictas literas non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint contra ipsos etiam, tanquam dictorum criminum suspectos procedere, & tamdiu illos sub custodia detinere, donec certa de eisdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt, ij qui etiam pietatis vel hospitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut sine licentia, vel literis vt supra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, nec non officiorum, graduum, honorum & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes sic in præmissis omnibus per quoscunque iudicari debere. Nec non irritum & inane, si secus a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, dictorum ordinum, Congregationum, Hospitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apostolicam protectoribus, nunc & pro tempore existentibus ac locorũ ordinarijs præfatis, per Apostolica scripta mandamus, vt eorum vnusquisque, per se vel alium, seu alios, Cardinales quidem in suæ protectionis, ordinarij vero in suarum Ciuitatum, diœcesum, & districtuum regularibus locis, curent præsentes literas publicari, easque perpetuo firmiter, & inuiolate obseruari; Inobedientes, censura & pœnas prędictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggrauando, Inuocato eo iam si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantib. &c. Dat. Rom. 6. Kal. Decemb. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Constitutio super dubijs in priori constitutione emergentibus de admittendis ad habitum & professionem Regularibus declaratio in forma perpetuo valituræ constitutionis, Datum Romæ 12. kalen. Nouemb. 1588. & publicata die 7. Nouemb. 1588. tenoris sequentis.

Six-

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. tutul de regu. et transeũ. ad relig.

AD Romanum spectat Pontificem Sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum sancita sunt, ita suæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini possit dubitationis scrupulus exoriri; præsertim vero salubriter consulere, vt cum de Regularibus agitur, qui se omnino Dei omnipotentis obsequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum Sanctum Christo pie inseruiendi institutum quoquomodo valeant perturbare. Sane post editam nostram Constitutionem, quæ incipit: Cum de omnibus ecclesiasticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos qui sub Religionis iugo Altissimo famulari desiderant, cum variæ sint exortæ dubitationes, & quæstiones eæque postea ad audientiam nostram perlatæ, Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occasionem, habita cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationis super Regularium negotiis & consultationibus per nos institutæ matura deliberatione, de illorum consilio & assensu præsentem nostram perpetuo valituram declarationis Constitutionem duximus promulgandam Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta nostra Constitutio vbi de illegitime genitis loquitur, comprehendat etiam eos qui postea per subsequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum dispositioni auctoritate Apostolica tenore præsentium

Declaramus illegitime natos ex ijs parentibus, inter quos tempore quo ipsi geniti sunt, matrimonium rite consistere poterat, secuto postea matrimonio legitimos effectos sub dicta Constitutione minime comprehendi, sed eos quo ad emittendam professionem quam quo ad consequendos gradus, honores & dignitates, sui ordinis, æquo iure cum illis qui ex matrimonio legitimo, & constanti nati sunt, censendos esse.

Illegitimos vero etiam ex soluto & soluta, qui antequam nostra Constitutio emanaret professi, vigore seu prætextu priuilegiorum, aut indultorum Apostolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi eorumue superioribus in genere, vel in specie concessorum eo ipso per ingressum religionis, vel per eosdem superiores siue alios quoslibet etiam Sedis Apostolicæ de latere legatos, aut alios officiales, vel ministros quauis præeminentia, vel auctoritate etiam Apostolica fungentes, aut facultate suffultos legitimati, aut ad gradus, honores, & dignitates habilitati, seu redintegrati, & illis alias præfuncti sunt: Volumus posthac non obstantibus quibuscunque tam antiquis priuilegijs, aut literis Apostolicis, quam aliis indultis seu declarationibus, etiam si illa per nos post dictam constitutionem nouissime edita fuisse asserantur, honores, gradus, aut dignitates huiusmodi obtinere non posse, ac dispensationes, & legitimationes quascunque eis nullatenus suffragari, nisi specialiter & nominatim cum eorum singulis fuerit super natalium defectu ad honores, gradus, & dignitates obtinendas ante vel post ingressum religionis per Rom. Pontificem immediate, vel de eius speciali mandato dispensatum, deque dispensatione seu mandato per literas Apostolicas, seu in forma Breuis, vel saltem per patẽtes literas Cardinalis Protectoris de ipsius Rom. Pont. voluntate fidem facientes legitime cõstiterit.

Eos pariter qui tempore publicationis nostræ Constitutionis in suis Religionibus,

gionibus, sine huiusmodi speciali Rom. Pont. dispensatione officia, honores & dignitates habeant ad vitam, eo ipso ab illis amotos, & absolutos harum serie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in sua administratione vsque ad finem sui temporis conseruari: ita tamen vt in posterum nec tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipsi ad alias non modo similes verũ etiam neque ad inferiores, aut altiores, & maiores dignitates, honores, gradus ascendere possint, perinde ac si id ipsum præfata nostra Constitutione ab initio expressum fuisset.

Ne tamẽ huiusmodi Religiosi in liberalium artium, ac præsertim sacræ Theologiæ studiis, & religiosis profectibus segniores fiant, atque eorundem pia studia refrigescant, eos nosse volumus, quod si ipsorum quispiam eximia doctrina, vitæque & morum sanctitate excellere reperietur, deque eorum probitate, & præclaris meritis ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immerito sperari queat, eorum doctrinam & operam ipsi Ordini, & sanctæ dei Ecclesiæ vsui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam & benignitatem nostram facile experientur.

Quoniam vero a multis quæsitum est sub nomine honorum, graduum & dignitatum a quibus illegitimo penitus excluduntur, quod potissimum sit intelligendum: Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, appellatione dignitatum honorum, graduum debere intelligi Præpositatus, Abbatiatus, prioratus, Guardianatus, Custodiatus, Prouincialium, ac Generalium superiorum officia, & alia his similia cum honore, & superioritate coniuncta.

Ab officiis autem oneris veluti lectoris, confessarii, studiorum, & sacræ Theologiæ Magistris, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & ceteris huiusmodi, immo etiã a voce actiua, a sacris ordinibus suscipiendis ipsorumque ministerio ipsos illegitimos, dummodo ex sacrilegio vel incestu geniti non sunt, nequaquam arcemus.

Cum vero in quibusdam Religionibus Capitula Prouincialia, aut nunquam, aut non quotannis, sed rarius celebrentur: quædam etiam monasteria, aut domus huiusmodi in remotissimis regionibus Hæreticorum, aut Infidelium Tyrannidi finitimis sita sint: ne ii, quos extra Capitula ad habitum, vel professionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus, & indulgemus,

Vt in qualibet Prouincia saltem duo, vel si commode fieri poterit, tria aut plura monasteria seu domus regulares deputentur, quarum seu quorum superiores infra annum saltem ad inquisitionem super Nouitiis faciendam, & ad ipsos Religiosos iuxta formam præfatæ Cõstitutionis recipiendos, & ad alia quæ in ipsa constitutione continentur peragenda in simul congregentur.

Quod si paucitas, aut nimia distantia Monasteriorum ne id quidem patiatur, saltem tribus ex antiquiorib. Patribus vnius Monasterii, aut domus eius Prouinciæ huiusmodi facultas & auctoritas per Capitulum Generale scilicet Monachorum, vel Prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum iis Monasteriis, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Cõgregatione redacta, aut alias nulli Prouinciæ subiecta sunt, statuimus, vt trina Capitula Conuentualia tribus distinctis cum interuallo saltem decem dierum vicibus celebrata, eandem in recipiẽdis Nouitiis per trinas huiusmodi distinctas

vices

vices approbatis habeant auctoritatem, quæ per nostram Constitutionem Capitulis Prouincialibus est attributa.

Neque vero si in Generalibus vel Prouincialibus Capitulis aliqui vocales desint, nec si a diffinitorum consensu aliquis discrepauerit, idcirco receptio religiosorum retardari, impediri, aut impugnari debebit: sed satis esse volumus si vocalium & suffragiorum numerus legitimus a iure, vel per cuiuscunque ordinis statuta præfinitus interuenerit. Et quod de Capitulo Prouinciali aut Generalis dictum est, idem iuris statuimus, si quæ Religiones non Capitulorum, sed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad professionem tam illegitimorum, quam eorum qui post 16. ætatis annum expletum regularem habitum susceperunt; quia tunc demum vere & proprie religiosi effici dicuntur cum professionem emittunt; Declaramus eos qui ante prædictam nostrã editam Constitutionem habitum susceperint, & post ipsius promulgationem eueniũt profiteri, non alias ad professionem admittendos esse, quam facta inquisitione, & seruata forma in ipsa constitutione præscripta, & eorum, qui post dictam promulgationem etiam ignoranter nõ habita dicta inquisitione, & non seruata forma ad professionem admissi fuerint professionem nullius esse roboris, & momenti. In oblatis autem & Conuersis professionem emittentibus satis erit si quo ad mores, & statum personarum ipsa inquisitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita professione emittenda, quæ militat in expressa, statuimus, quod in quibusuis ordinibus, & religionibus, neque etiam tacita professio quorumcunque religiosorum induci possit, nec dicta intelligatur, nisi in receptione constitutionis forma seruata fuerit.

Si quis vero ante editam nostram Constitutionem iam tacite professus, expresse cupiat profiteri, vel si quis apostata ad suam Religionem redire voluerit, inquisitio & forma præscripta non erit necessaria, nisi vel de moribus, statu, & qualitate personæ, vel de validitate ipsius tacitæ professionis dubitatio aliqua oriatur.

In ijs autem qui in locis a sua patria longissime remotis degentes, vel quorũ patria ab Hæreticis, vel Infidelibus misere oppressa detinetur, voluerint se diuinis obsequiis sub regulari habitu dicare, vt in hoc quoque Sedis Apostolicæ benignitas elucescat, quæ cunctos mortales, præsertim vero exteros ex longinquis regionibus ad eam assidue confluentes materna sinu libenter amplectitur, sancimus exteros huiusmodi aduenas, quamuis non liquido constet de ijs omnibus quæ in constitutione nostra requiruntur, tamen si deligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputandos esse.

Quod si quis ante vel post Constitutionem ipsam professus ad sacros ordines vel ad honores, gradus, & dignitates promotus existat, & postmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Constitutione nostra expressorum nota, quæ prius ignorabantur, detegi contigerit. Decernimus eum statim post huiusmodi defectus notitiam habitam non alias quam iuxta formam ipsius constitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem sacrorum ordinum admitti debere.

Contra criminosos vero, quorum professio eadem Constitutione nostra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus, & curiis sæcularibus procedendi facultas conceditur; tunc demum id locum habere volumus, & non aliter, cum actis publicis constiterit ipsos Iudices, & curiam secularem ante susceptionem habitus de ipso crimine

crimine aduersus eos accusationem suscepisse, vel inquisitionem instituisse.

Ceterum quæ a nobis circa Religiosos viros in præfata constitutione sancita sunt, ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Postremo dũ interdicimus ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monasterium, domum, vel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquam hospes, & ad modicum tempus recipi possit, nisi a superiore loci vbi residebat, & a quo discessit licentiam expressam in scriptis exhibuerit, vel nisi satis cognitus sit; id obseruari volumus non solum in religiosis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, sed in ijs quoque qui proficiscuntur de vno in aliud eiusdem Prouinciæ monasterium tam sui quam alterius ordinis. Quod si dicerent se ad Apostolicã Sedem confugere ob grauamina a suis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuisse, non propterea vllo modo recipi valeant, nisi fide dignorum testimonio de petita ab eis licentia, & per suos Superiores denegata constiterit.

In Alma vero Vrbe nostra Religiosi aduenæ, & peregrini de grauaminibus sibi illatis conquerẽtes nullibi sine huiusmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, nisi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium super negotiis Regularium a nobis deputatorum, vel ad suos Protectores remittantur, vt ipsis audiris pro rerum & personarum qualitate quid agendum sit, statuetur.

Reliqua autem in priori nostra Constitutione contenta, quæ in præsentibus literis non declarantur, Volumus perpetuo firma & valida, & in suo robore permanere, ac ab omnibus ad quos spectat inuiolabiliter obseruari.

Et si quid a nobis alicui ordini aut Religioni præter aut contra præfatæ constitutionis formam post illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum aut concessum fuit, id omne ac desuper confectas literas prorsus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos præsentis Constitutionis reducimus, & alias nemini volumus suffragari. Decernentes sic in præmissis vniuersis & singulis per quoscunque iudices, &c. Non obstantibus, &c.

Moderatio prædictarum Constitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium fuit facta a Gregor. decimo quarto, Idus Martii 1590. tenoris sequentis.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Circumspecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rationabilibus causis, auctoritate Apostolica sancita fuerunt, ipsa rerum experientia suadente, ex aliis interdum non minus iustis causis moderatur & immutat, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Sane licet alias felicis recordationis Sixtus Papa Quintus prædecessor noster, nõnulla circa qualitates modũ, & formã admittẽdi Religiosos ad quoscumq; Ordines salubriter statuerit, prout in duabus desuper, prima videlicet sub datũ sexto Kalẽdis Decẽb. Anno Tertio, & altera sub datũ Duodecimo kalendis Nouembris, Anno Quarto sui Põtificatus editis Constitutionib. latius cõtinetur. Quia tamẽ vsu comprobatũ est, multa inuenta fuisse impedimẽta, propter quæ ea quæ in præmissis statuta fuerũt, executioni mãdari minime potuerunt. Vnde quãplures literis, & pietate insignes viri a sancto proposito regularẽ ducendi vitam abducti, ac impediti, atque etiã alii diu cũ maxima eorum laude in Religione versati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cũ

non

non modico Religionis, & ordinum huiusmodi detrimento repulsi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea quæ decuit experientia salubriter fuisse constituta confirmare, quæ vero moderatione aliqua indigere moderari volentes, ac dictarum constitutionem, & inde sequutorum quorumcunque tenores etiam veriores præsentibus, pro expressis habentes, Habita cum Venerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, super negotiis, & consultationib. Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorundem consilio prædictas constitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expresso damnato thoro, vel complexu ad quamcũque Religionem neque ad habitum, aut professionem regulares, sed tantum ad habitum Conuersorum, aut famulorum in Monasteriis, aliisque locis regularibus seruientium admittantur, & si post dictam Constitutionem professionem emitterent, voluit illam nullius esse momenti. Et in altera parte, in qua illegitime genitos, etiam ante ipsas Constitutiones professos vigore priuilegiorum, aut indultorum cuius ordinis, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumue Superioribus in genere, vel in specie concessorum, etiam ipsi per ingressum Religionis, vel eosdem Superiores legitimatos, seu ad gradus, honores, & dignitates habilitatos seu integratos, ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuscunque tam antiquis, quam aliis priuilegiis, literis Apostolicis, indultis, aut declarationibus, non obstantibus excludi, ac dispensationes quascunque aut legitimationes non suffragari, neque in futurũ cum his nisi a Sede Apostolica, Priuilegiis, quibuscunque non obstantibus dispẽsare posse voluit, auctoritate Apostolica tenore præsentium ad terminos iuris reducimus, & moderamur, ac omnes dispensationes, & habilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum Apostolicorum cuius Ordini Religioni Monasterio aut Congregationi, eorumque Superioribus in genere, vel in specie, vt præfertur concessorum, quæ tempore constitutionum huiusmodi vsu recepta, & non sub vllis aliis reuocationibus comprehensa erunt per quoscunque eorum Superiores factas, in pristinum statum, & validitatem in quibus ante ipsas constitutiones existebant, restituimus & redintegramus. Volentes iisdem Constitutionibus non obstantibus, eos qui quouis modo illegitimi procreati fuerint ad habitum, & professionẽ regulares admitti posse quẽadmodũ admitti poterant, si supradictæ Cõstitutiones editæ non fuissent. Ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocũque illegitime natis, ad habitum, & professionem Ordinum quorũcunq; agetur, ii ad quos huiusmodi receptio spectat, præter alia, de quibus ex dictarum constitutionũ præcepto circa quoscunque etiam legitimos disquirere debent, diligẽter eorum vitã, & mores inquirant, & ita demum recipiant, si tamen bonam indolem, & virtutis specimen præ se ferant, ac tot eis merita suffragentur, vt Natalium suppleant defectum, eorumque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et super hoc ipso ii ad quos, vt dictũ est, pertinet huiusmodi receptio matura deliberatione habita ita censuerint, & iudicauerint, dummodo tamen filius illegitimus in Regione, in qua pater, siue ante, siue post natiuitatẽ dicti filii professus fuerit, ipso patre viuente non admittũtur, quod expresse prohibemus. Volumus quoque ac statuimus licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat iuxta tenorem priuilegiorũ, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dũmodo vsu recepta, nec alias sub vllis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali Prouinciali, seu intermedio Capitu-

lo,& non alias suffragantibus meritis dignos iudicauerint,ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas,& inde sequuta quæcunque vt antea valere tenere, perinde ac si supradictæ constitutiones non emanassent. Ceterum cum accepetimus, nonnullarum Religionum,& Ordinum,præsertim Monachalium Monasteria ita instituta esse, vt in eis perpetua quædam filiatio constituatur: Ideoq; receptio Nouitiorum in vnoquoque Monasterio ad superiorem Prælatum,& Capitulum eiusdem Monasterij tantum pertineat,quæ etiam Monasteria,vt plurimum inter se longe distant,nec generalia,Prouincialia,aut intermedia Capitula nisi raro celebrare solent. Ideo statuimus,vt Superiores illorum Monasteriorum de consensu sui Capituli præhabitá simul cum his,de quibus in vnaquaque Religione,aut Monasterio iuxta eius cõstitutiones recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his, quæ in dictis constitutionibus continentur, ad receptionem huiusmodi procedere valeant,dum tamen antequam ad professionem admittatur, plenarie, & eo modo, prout in dictis constitutionibus habetur,inquisito fiat quę postea ab his,a quibus in prædictis Monasterijs examinari solent,diligenter examinetur,& approbetur,& demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quod Superiores prædicti cum eorum Capitulo,aut vbi consuetudo non fuerit celebrandi Capitula cum tribus,aut quatuor, ad id in generali Congregatione per vota secreta deputatis,seruatis eorum regularibus institutis,ac supradictis omnibus eandem in recipiendis nouitijs habeant auctoritatem, quæ per dictas constitutiones Prouincialibus Capitulis est attributa. Decernentes sic, & nõ aliter per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem Romanæ Curiæ Cardinales,& causarum Palatii Apostolici Auditores,sublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate vbique iudicari,& diffiniri debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantib. præmissis, ac quibusuis alijs constitutionibus,& ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem,quod præsentium transumptis, etiã impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis,& sigillo alicuius Prælati,vel personæ in dignitate Ecclesiastica cõstitutæ obsignatis,eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ,vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reductionis,moderationis,restitutionis,redintegrationis,prohibitionis,reualidationis,statutorum,volũtatum, & decreti infringere,vel ei ausu temerario contrarire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,indignationem omnipotentis Dei,& Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romę apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo nonagesimo, Idus Martij, Pontificatus nostri anno primo.

L.Dat.

M. Vestrius Barbianus.

A.de Alexijs.

DECRE-

DECRETA GENERALIA AD REGVLARIVM reformationem, ac Nouitiorum receptionem, professionem, & institutionem spectantia alias facta, & publicata, S.D.N.D. Pauli Diuina prouidentia Papæ V. iussu nuper edita.

Decreta fel. rec. Clementis PP. VIII. De Nouitijs ad habitum Regularem, & professionem non admittendis nisi in Conuentibus designandis.

CLEMENS PAPA VIII.

Regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum iuxta nostri muneris debitum laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentũ afferre quotidiano vsu compertum est, quod in omnibus Conuentibus, iis præsertim, qui maiori reformatione indigent, singuli ad religionem venientes passim recipiuntur. Vnde fit, vt quo magis nos varijs Constitutionibus male affectas radices amputare studemus; eo magis in dies deprauatæ, infructuosæque eiusmodi nouiter profitentium succrescant. Cui quidem malo occurrere volentes, præsenti Decreto statuimus, districteque præcipimus omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commissarijs, Ministris, ceterisque Superioribus Conuentuum intra Italiæ, & Insularum adiacentium fines existentium quibuscunque, & quorumcunque ordinum Mendicantium, vt de cetero neminem sub quouis prætextu, aut colore ad habitum regularem admittant, nisi in Conuentibus auctoritate nostra propediem in vnaquaq; Prouincia designandis. Insuper sancimus, vt quo ad eiusmodi Conuentus, vt præfertur, per nos deputati non fuerint, omnes præfatorum Ordinum Superiores a receptione quorumcunque Nouitiorum, siue ad habitum, siue ad professionem omnino abstineant. Superior, qui huius Decreti transgressor extiterit, ipso facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque actiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, se nouerit incurrisse, ac alijs etiam pœnis arbitrio nostro subiaceat. Receptiones vero, & professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum nostrum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ex nunc decernimus. Priuilegijs, Statutis, & consuetudinibus quibuscunque contrarium minime obstantibus. Dat. Romæ die 12. Martij 1596.

Reuo-

Renouatio, & ampliatio eiusdem Decreti.

De Nouitiis ad habitum Regularem non recipiendis nisi in Monasteriis, & locis designandis.

SAnctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Clemens Diuina prouidentia Papa VIII. cum iamdudum animaduerteret collapsæ Regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum, iuxta sui muneris debitum, vigilare, ac laborare non desistit, illud in primis magnum impedimentum afferre; quod in omnibus Monasteriis, & Conuentibus, iisque præsertim, qui maiori indigent reformatione, singuli ad Religionem profitendam accedentes, passim, ac sine delectu recipiuntur; ac inde fieri, vt quo magis varij constitutionibus male affectas radices euellere studet, eo magis infructuosa nouiter profitentium germina quotidie succrescant; cumque ob zelum, ac desiderium, quo tenetur Sanctitas Sua, omnes Regulares ad vetus suæ cuiusque Religionis institutum redigendi, districte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & Mendicantium Ordinibus ad suscipiendum habitum Religionis admitteretur, profiteretur ue, quousq; Monasteria, & Conuentus aliquot destinarentur, in quibus posset commodius regularis obseruantia, secundum reformationem a Sanctitate Sua institutam, introduci: Quia tamen, non obstante tali prohibitione, cognouit nonnullos fuisse, vel sub colore facultatis, & licentiæ a Sanctitate Sua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum non peruenerit, receptos, & admissos, præter mentis suæ sensum. Idcirco huic malo prospicere volens, ne licentiarum, ac facultatum huiusmodi subreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis Suæ irritum reddatur; Nunc denuo districte præcipit, ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commissarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuscunque, ceterisque Superioribus Conuentuum, Monasteriorum, ac Domorum quocunque nomine appellentur, intra Italiam, & Insularum adiacentium fines existentium, quorumcunque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Cartusianorum, Fratrum Minorum de strictiori obseruantia, nec non Capuccinorum Sancti Francisci, Reformatorum Sancti Dominici, Discalciatorum Ordinis Carmelitarum, nec non Fratrum Congregationis Foliensis, Cisterciensis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulensis, & Montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Iesu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum de Somaschia, Ministrorum infirmorum, respectiue Ordinibus, Societatibus, seu Congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi;) Ne sub cuiusuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, nisi per literas in forma Breuis dumtaxat, & non alias quemquam ad habitum Regularem suscipiendum, nec etiam conuersos, nisi in Conuentibus, Monasterijs, & Domibus, auctoritate eiusdem S.D.N. propediem in vnaquaque Prouincia designandis, recipere aut receptos ad professionem admittere vllo modo audeant. Quinimo contra primam prohibitionem Sanctitatis Suæ receptos, etiamsi imperfectum habitum, aut sine caputio gerant, post præsentis Decreti in Romana Curia publicationem, omnino eiicere debeant.

Dd Superio-

Superiorem autem, qui huius Decreti transgressor extiterit, ipso facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & passiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, eo ipso incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis Suæ imponendis subiacere.

Receptiones vero, & professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ad quemcunque effectum, ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas Sua eos Ordines comprehendere, qui Conuentus, Domos, & Monasteria a se probata pro Nouitiorum receptione, & educatione, hactenus permissione sua constituerint.

Ceteras vero licentias, siue particulares, quæ in hanc diem effectum non sunt, sortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc suum in solitis locis Vrbis publicatũ ita prædictorũ singulos afficere, ac si cuilibet personaliter fuisset intimatum, Priuilegijs, Statutis, & Constitutionibus quibuscunque in contrarium minime obstantibus.

Datum Romæ apud S. Marcum. Die xx. Mensis Iunij. M.D.XCIX. Et fuit publicatum Romæ die tertia Iulij 1599.

Decreta pro Reformatione Regularium, tam Monachorum, quam Mendicantium cuiuscunque Ordinis, & instituti.

CLEMENS PAPA VIII.

1 NVllus omnino prætextu cuiuscunque priuilegij, vel superioritatis, etiam Generalatus, a seruitio chori censeatur immunis, nisi pro tempore, quo quis in proprij officij munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus Superiores ijs tantum diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, dispensare possint; Idem quoque præstare valeant cum ægrotis, & studiorum causa legitime impeditis. In eos vero, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, salutari pænitentia Superiores animaduertant ad præscriptum Regulæ, & Constitutionum, alimenti etiam, si opus fuerit, subtractione.

Lectio Sacræ Scripturæ, vel Casuum conscientiæ bis in hebdomada præscriptis diebus in singulis Monasterijs, & Conuentibus habeatur, ad quam fratres omnes conueniant, eaque absoluta, mutua collatione circa explicatam doctrinam sese vtiliter exerceant.

Quo Tridentini Concilii Decreta de Paupertatis voto custodiendo fidelius obseruentur; Præcipitur, vt nullus ex fratribus, etiam si Superior sit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, prouentus, census, eleemosynas, siue ex concionibus, siue ex lectionibus, aut pro Missis, tam in propria Ecclesia, quam vbicunque celebrandis, aliove ipsorum iusto labore, & causa, & quocunque nomine acquisita, etiam si subsidia consanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere possit, sed ea omnia statim superiori

tradan-

tradantur, & Conuentui incorporentur, atque cum ceteris illius bonis, redditibus, pecuniis, ac prouentibus confundantur, quo communis inde victus, & vestitus omnibus suppeditari possit.

4 Neque Superioribus, quicunque illi sint, vllo pacto liceat eisdem fratribus, aut eorum alicui bona stabilia, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem, aut commendam, etiam depositi, aut custodiæ nomine concedere.

5 Eorum vero, quæ ad necessitatem concessa erunt, nullus quicquam possideat, vt proprium, neque vt proprio vtatur.

6 Qui in præmissorum aliquo deliquerit, pœnas, ne dum a Concilio Tridentino præscriptas, sed alias quoque multo grauiores, superiorum arbitrio imponendas, incurrat.

7 Nulla quorumcunque superiorum dispensatio, nulla licentia, quantum ad bona immobilia, vel mobilia fratres excusare possit, quo minus culpæ, & pœnæ ab eiusdem Concilij Decretis impositæ, & ipso facto incurrendæ, obnoxij sint, etiamsi Superiores asseuerent huiusmodi dispensationes, aut licentias concedere posse, quibus in ea re fidem minime adhiberi volumus.

8 Fratrum vestitus, & supellex cellarum ex communi pecunia cōparetur, & omnino vniformis sit fratrum, & quorumcunque Superiorum, statuique paupertatis, quam professi sunt, conueniat: ita vt nihil superflui admittatur; nihil etiam, quod sit necessarium, alicui denegetur.

9 Quæcunque fratrum vestes, siue laneæ, siue lineæ, omnisque alia supellex in aliquem commodum Conuentus locum deferantur, ibique ab vno, vel duobus fratribus huic muneri deputatis diligenter custodiantur, vt inde Superioris arbitrio, prout vnicuique opus fuerit, subministrari opportune possint.

10 Omnes etiam superiores, quicunque illi sint, eodem pane, eodem vino, eodemque obsonio, siue eadem (vt aiunt) pitantia, in communi mensa prima, vel secunda, nisi infirmitatis causa impediti fuerint, vescantur; neque singulare aliquid, quo priuatim quisque in cibum vtatur, vllo modo afferri possit si quis in ea re peccauerit, nihil ea die alimenti percipiat, nisi panem, & aquam.

11 Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præstationes peculiares ratione officiorum habent, eorum accepta, & expensa in libro distincto fideliter, & diligenter adnotari curent, neque in alios vsus, quam ratione officii sui necessarios, quicquam expendant. Cum vero contigerit ipsos in aliquo Conuentu commorari, eam pecuniæ quantitatem in communi conferant, ex qua sibi, & ijs, qui secum erunt, victus ad præscriptum Regulæ, & Constitutionum suppeditetur.

12 Nullus ex Superioribus locorum, administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, & redditeum sui Conuentus, etiam nomine conuentus, per se ipsum habere, siue exercere possit; sed vniuersum id onus tribus fratribus eiusdem Conuentus a Generali ita demandetur, vt vnus rerum, & bonorum, redituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alteri tanquam Depositarius, pecunias, ac cetera ab illo collecta, & exacta fideliter asseruet; alius de pecunijs, & rebus a Depositario acceptis Priori, & fratribus, ac Conuentui vniuerso de necessariis, mandante ta-

 men

men ipso Priore, non secundum proprium affectum, sed iuxta charitatis regulā; veluti bonus dispensator prouideat, officiorum huiusmodi confusione penitus interdicta.

13 Ceterum hi tres tam impensi, quam accepti singulis mensibus Superiori locali adhibitis etiam duobus, vel tribus fratribus eiusdem Cōuentus probatioribus; rerumque vsu peritis, rationem reddant. Deinde ipsimet rursus, præsentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, cum aduenerint: denique ipse Generalis, in quolibet proximo Capitulo Generali saltem coram tribus iudicibus, ab ipso Capitulo ad hoc constitutis illorum omnium, vniuersamque suæ administrationis tam publicæ, quam priuatæ rationem reddere teneatur, cuius etiam exemplum authenticum ex actis Capituli describatur, ad hoc, vt ad omne mandatum nostrum, vel Sedis Apostolicæ Romam transmitti possit.

14 In vnoquoque Conuentu, fratrum is tantum deinceps constituatur, & in posterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius propriis, vel ex communibus consuetis, vel etiam singulorum eleemosynis, aliisve quibuscunque obuentionibus in commune (vt præfertur) conferendis, commode possit sustentari: redditus vero, & supradicta omnia in communi loco, ac tuto diligenter asseruentur.

15 Superioribus autem, ne Concilii Tridentini, aut hæc nostra Decreta declarare, interpretari, aut relaxare vllo modo possint, omnino interdicimus, & prohibemus, decernente irritum, &c. si quis autem contra præsumpserit attentare, is eo ipso omni gradu, officioque priuatus, & ad ea perpetuo inhabilis existat.

16 Nullus nisi actu legat, vel prædicet, aliquo sui gradus priuilegio gaudeat.

17 Si alicui ex necessaria causa, Generalis iudicio probanda, socius ex eodem ordine, qui illi ministret, concedēdus erit, is nisi vigesimum quintum agat annum, & qui communi seruitio sit deputatus, non concedatur, & si commode fieri potest, sit Laicus Conuersus.

18 Vt omnis scandalorum, & vagationis occasio tollatur, Conuentus clausura perpetuo, ac diligenter seruetur, ac propterea a Superiore Ianitor constituatur, qui diligentia, ac morum integritate maxime commendetur: is ianuæ custodiendæ semper assistat, eamque nemini fratrum aperiat, nisi socium, & exeundi licentiam obtinuerit.

19 Nullus a Conuentu egredi audeat, nisi ex causa, & cum socio, licentiaque singulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta a Superiore, qui non aliter eam concedat, nisi causa probata, sociumque exituro adiungat, non petentis rogatu, sed arbitrio suo, neque eundem sæpius. Licentiæ vero generales exeundi, nulli omnino concedantur.

20 Contrauenientes autem pœna graui, etiam carceris ad Superioris arbitrium plectantur, eandem etiam Ianitor subeat, si sciens exeundi facultatem fecerit.

21 Cum autem quis in Cōuentum reuertitur, Superiorem iterum adibit, benedictionem recepturus, qui a socio itineris rationem, & quid rei actum sit, diligenter perquirat.

22 Nullos fratres Romam venire superiores permittant, nisi prius a Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam in scriptis impetrauerint.

23 Si

23 Si quis autem sine huiusmodi facultate Romam venire præsumpserit, voce actiua, & passiua biennio priuatus existat, subiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas. Quæ item omnia aduersus eos, qui supradictos admiserint, & receperint, sine vlla exceptione locum habeant.

24 Habeat Superior clauem ita fabrefactam, vt cum sibi videbitur, cellas omnes reserare possit, & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin semper a Superiore possit aperiri.

25 In medio Dormitorii totam noctem lampas collucear.

26 Nullus etiam Superior cellas siue in claustro, siue alibi separatas a communi Dormitorio habeat, sed vnusquisque vnica cella, eadem cũ ceteris aliorum fratrũ coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lecto, & mensa humilibus, vniformique supellectili (vt præfertur) quemadmodum Religiosos decet, contentus sit. possit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conuentuum, si eorum muneris, & officij necessitatem id exigere cognouerit, alteram etiam cellam concedere.

27 Cellæ, siue ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, aut alias ad communem vsum, & commoditatem Conuentus redigantur.

28 Sigillatim suo quisque lecto cubet, neque vllibi duo eodem lecto dormire possint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

29 In priuatis cellis nulli camini permittentur, sed omnes obstruantur statim, cardinibus etiam e parietibus conuulsis, vt res illa non ad tempus facta, sed perpetuo duratura videatur, cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

30 Conuentus fenestræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes prospiciunt, muro ita obstruantur, vt omnino is prospectus impediatur.

31 Valetudinarium in singulis Conuentibus certo, ac salubriori loco constituatur, quod pro loci situ, ac fratrum numero, quo ad fieri poterit, commodissimũ esse possit, in quo fratres omnes, cum ægrotabunt, curẽtur, nec inde nisi recuperata sanitate abire permittãtur. Qui vero infirmorum curæ præpositi sunt, omni sedulitate, ac charitate operam suam præstabũt, ac curabũt, ne quid ægrotis omnino desit, quod ad sanitatem recuperandam pertineat.

32 Incatur ratio, qua, sublatis licentijs ac facultatibus hactenus quibuscunque concessis, degentes extra Conuentus claustra, ad ea quam primum reuocentur, nec de cetero, nisi ex grauissima causa a Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint.

33 Nulli in posterum ad habitum, aut professionem admittantur, nisi in Conuentibus per Sedem Apostolicam in qualibet Prouincia deputandis.

34 Curent superiores, vt Constitutio interdicentes largitiones munerum, & præscribens hospitalitatis formam ab omnibus in quolibet Conuentu inuiolabiliter obseruetur.

35 Vt omnis officiorum ambitus occasio præcludatur, caueant omnes a directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratione tam pro se ipsis, quam pro aliis, tum in Capitulis locorum, tum in ceteris præsertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi. Quicunque secus fecerint, præter alias pœnas, & censuras hactenus contra huius-

modi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quę obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quęcunque pariter inhabiles habeantur, super quo cum eis dispensari a nemine possit, nisi a Nobis, vel Successoribus nostris, & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur. Porro supradictas omnes pœnas ad complices, ac simpliciter scientes, & non reuelantes extendimus.

36 In superiorum, & officialium omnium electionibus forma pręscripta a Sacro Concilio Tridentino, & Ordinis constitutionibus inuiolabiliter seruetur, iurent que electores secundum veritatem cuiusque conscientiæ probiores, ac magis idoneos se electuros, ac propterea priusquam ad electionem deueniatur, in primis, & ante omnia pręlegantur Constitutiones de qualitate, & requisitis eligendorũ. Ad officia, gradus, & Prælaturas illi pręcipue eligantur, qui possint, & consueuerint regulas Ordinis, & constitutiones obseruare, pręsertim quę pertinent ad seruitium chori, ac vestitum, & victum communem.

37 Eligantur in Capitulo Generali, vel Prouinciali aliquot graues, & periti ex fratribus cuiuslibet Prouinciæ, saltem tres, qui admittendos ad prædicationem verbi Dei, vel ad audiendas confessiones etiam ipsorum fratrum, ac Lectores publicos diligenter simul examinent, priusquam probentur, & ad huiusmodi ministeria admittantur. Horum etiam curæ sit examinare, & probare tam quo ad doctrinam, quam quo ad mores, promouendos ad quoscunque Ordines, in quo seruetur decretum Congregationis interpretum Sacri Concilii Tridentini, hac de causa nuper editum, & promulgatum.

38 Illud porro Superiores omnes in Domino admonemus, vt memores sint rationis, quam in Nouissimo die reddituri sunt pro Grege sibi commisso, ac propterea omni studio inuigilent, vt quæ in eorundem Ordinis, regulis, & Constitutionibus de oratione mentali, silentio, ieiuniis, Capitulo culparum, aliisque spiritualibus exercitiis prudenter, ac pie sancita sunt, ea omnia, & singula ad vnguem obseruentur; intelliganique super his veluti fundamentis omnium Religionum ædificia construenda, & amplianda esse, quæ vt faciliorem exitum sortiantur, & fructus vberiores in animis fratrum producant, valde opportunum erit, si in quolibet Conuentu, singulis hebdomadis habeatur sermo de religiosa disciplina, regularique obseruantia.

39 Quo vero omnia ordinate peragantur, appendatur tabella in loco conspicuo vniuscuiusque Conuentus, in qua distincte adnotetur quid singulis horis cuiusque diei quilibet frater præstare debeat, vt certo quoque signo pręmonitus, maiore animi pręparatione suo muneri satisfacere possit. Quæ Ordinis constitutiones, his decretis non aduersantur, inuiolate custodiendæ erunt.

40 Quibus horum decretorum capitibus certa pœna præscripta non est, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur. Vt autem hæc decreta (donec alia, quæ ad pleniorem reformationem facient, edantur) ab omnibus obseruari possint, districte præcipimus Generalibus, ac omnibus aliis quibuscunque Superioribus, ad quos hoc spectat, vt curent, ac efficiant, ea omnia inter alias eorundem Ordinum Constitutiones perpetuo valituras redigi, interdicta omnino eorum singulis facultate illas declarandi, & aduersus eas vnquam dispensandi. Alioquin sciant se in pœnam Generatus, & officiorum priuationis, ac inhabilitatis perpetuæ, ad alia quoque munera ipso facto, & siue vlla exceptione respectiue incidisse.

41 Ne vero prætextu dilatæ publicationis eorum obseruatio, quoquo modo differri

differri possit, aut impediri, volumus, vt post illorũ publicationem in Conuentu, vel Monasterio cuiuslibet Ordinis de Vrbe factam Generalẽ, aliosque Ordinum Superiores, ceterosque quoscunque fratres præsentes, statim; reliquos vero absentes citra Montes, vnius mensis, vltra Montes, trium mensium spacio ita arctent, ac si eorum singulis personaliter intimata fuissent.

42 Insuper mandamus, quod Generales in singulis conuentibus citra montes, vnius mensis; vltra vero montes, trium mensium cursu decreta supradicta publicari faciant, sub pœna priuationis Generalatus, alijsque arbitrio nostro imponendis. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum die 25. Mensis Iulij M. D. XCIX.

DEcretum illud, quo Fratres Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia dumtaxat permissum est, Sanctitas Sua extendi ad Prouincialem decreuit, ita vt Prouincialis ipse ex causa communi totius Prouinciæ dumtaxat facultatem huiusmodi facere valeat, Declarauitque pœnam priuationis vocis actiuæ, & passiuæ contrafacientibus in dictam Sanctitati Suæ reseruatam esse, interdicta omnino eorum Superioribus singulis, etiam Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi. Dat. Romæ die 20. Martij 1601.

Decretum felicis record. Clementis PP. VIII. Super Casuum reseruatione ab omnibus Regularium Superioribus obseruandum.

SAnctissimus Dominus Noster, qui iam pridem accurate perpendit, ac re ipsa comperit, quod reseruatio facultatis absoluendi Religiosos pœnitentes a peccatis quibusdam grauioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ad moderate illa vtantur, nonnullos infirmiores, interdum superiori suo conscientiæ maculas detegere formidant, adducere posset in æternæ damnationis periculum, & spiritualis remedij desperationem; Ideo, vt huic malo Sanctitas Sua opportune prospiceret, decreuit: vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reseruet, exceptis ijs, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, pro ut subditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

Apostasia a Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eo peruenerit, vt extra septa Monasterij seu Conuentus fiat egressio. Nocturna, ac furtiua e Monasterio, seu Conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta.

Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale, Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.

Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non sequuto.

Falsificatio manus, aut Sigilli Officialium Monasterij, aut Conuentus, Furtum de rebus Monasterij, seu Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.

Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.

Occisio, aut vulneratio, seu grauis percussio cuiusque personæ.

Dd 4 Malitio-

Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandam videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in Prouincia, matura discussione, & consensu.

Non liceat Superioribus Regularium Confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu id ab iis petierint.

Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios, pro subditorum numero maiori, vel minori, iique sint docti, prudentes, ac charitate præditi, quia non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam reseruatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse in primis confessarius indicauerit.

Tam superiores pro tempore existentes, quam confessarij, qui ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentissime ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pænitentias graues quibusdam peccatis, etiam non reseruatis a confessariis imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possint.

Atque ita per quoscunque Regularium Superiores, quicunque illi sint, obseruari mandauit. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac cuiusuis concilii, etiam Generalis Decretis, nec non consuetudinibus, etiã ab immemorabili tempore obseruatis; aut Regularibus, seu prouincialibus Capitulis editis, Statutis, & Cõstitutionibus etiam Apostolica auctoritate confirmatis, Priuilegijs, Indultis, & Concessionibus quibuscunque quorum tenores hic pro expressis haberi voluit, ceterisque in contrafacientibus quibuscunque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum die 26. Mensis Maij Anno Domini 1593.

Sanctitas Sua deinceps declarauit, & declarat, vt si huiusmodi Regularium Cõfessarijs casus alicuius reseruati facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice pænitentes Regulares, etiam non obtenta a Superiore facultate, absoluere.

Formula concedendi facultatem pro Nouitijs ad Regularem habitum recipiendis in Monasteriis, & locis designatis.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus N. D. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus cum regularem disciplinam restituere, atque in pristinum statum reuocare maxime cuperet, regularesque omnes, vitam, moresque suos ad rationem eius instituti, quod quisque professus esset, ita componere, vt quæ ad votorum vim, habitum, victumque communem pertinent, ea potissimũ

singuli

singuli religiosissime obseruarent, generali decreto, quod de mense Iunii editum, tertia Iulii anni 1599. promulgatum fuit, Ordinum Religiosorum Superioribus, (nonnullis exceptis) prohibuit, ne aut Nouitios reciperent, aut quenquam ad professionem ante admitterent, quam a Sanctitate Sua Monasteria aliquot ad eam rem præscripta essent, in quibus obseruantia Regularis vigeret. Nunc vero eadem Sanctitas Sua a locorum etiam Ordinariis, quibus id muneris demandauerat, certior facta, in infrascriptis Monasteriis, & Conuentibus Ordinis N. præfinitum esse numerum duntaxat eorum, qui vel ipsius Monasterii censibus, vel consuetis eleemosynis sustentari ibi commode possunt, atque in ijs omnia fideliter obseruari, quæ sunt cum illorum professionis perfectione coniuncta, nempe castitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, vna cum ceteris decretis particularibus, vel instituti ipsius, vel Pontificiis, etiam ad victum, vestitumque communem spectantibus (ipso decreto, vt supra, edito, & promulgato, nequaquam obstante) potestatem facit Superiori eiusdē Ordinis, Nouitiatus in infrascriptis Monasteriis, & Conuentibus erigendi, Nouitios recipiendi, educandi, atque ad professionem admittendi; modo tamen id ad præscriptum instructionis iussu Suæ Sanctitatis editum, neque alio modo fiat. Quoniam vero ea est Suæ Sanctitatis mens, & voluntas, vt in Monasteriis, & Conuentibus, ad alendos Nouitios præfinitis, regularis obseruantia perpetuo retineatur, mandat, & præcipit, vt in ipsis præscriptus iam personarum numerus in posterum seruetur, nullusque omnino Superior cuiusuis conditionis, personarum, & Nouitiorum numerum augere præsumat, ea pœna proposita, vt in omnibus priuatus officiis, vocis actiuæ, & passiuæ ius omne amittat. Vult denique Sanctitas Sua huiusmodi facultatem per congregationem Reformationis Apostolicæ hoc decreto Secretarii manu subscripto concedi, non obstante decreto, vt supra, promulgato. Dat. Romæ die, &c.

Præscribitur vero numerus Sacerdotum.., Clericorum.., Nouitiorum.., Conuersorum autem...

N. Visitationis, & reformationis Apostolicæ Secretarius.

Decretum super forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & professionem.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Clemens Diuina prouidentia Papa VIII. Qui alias pro Regularis disciplinę restitutione, singulis Regularium Ordinibus (quibusdam exceptis) prohibuit, ne ad Regularem habitū Nouitios in posterum reciperent, receptosue ad professionē admitterent, quousque in aliquibus cuiusuis Ordinis Monasterijs, seu Conuentibus, (in quib. Nouitiatus pro recipiendis, & educandis Nouitiis designarentur, & approbarētur) ad eius

ad eius, quam professi sunt, Regulæ præscriptum, vitam moresque restituerent, & componerent, certior deinde factus quosdam omnium fere Ordinum Conuentus, seu Monasteria ad pristinam illam Regularem viuendi formam, & disciplinam, quam diutius desiderauerat, fuisse redacta; in eisdem Monasteriis, & Conuentibus, vt Nouitiatus erigi, Nouitijque recipi possent, (sub certis tamen legibus, ac ea præsertim, vt licentia a Congregatione Reformationis Apostolicæ prius obtenta esset,) concessit, & ad id illa designauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione, & institutione, de mandato Sanctitatis S. præscripta fuerunt, in posterum accuratius, & exactius obseruentur, vltra formam traditam in Constitutionibus fel. rec. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis S. super receptione Nouitiorum, decreuit, ac præsentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus, seu Monasterijs ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis Suæ, seu dictæ Congregationis Reformationis licentia hactenus designatis, & approbatis, seu in posterum designandis, & approbandis, Nouitij ad habitum recipi vllatenus possint, vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel a propriis locorum Ordinariis, aut ab illis, in quorum diœcesi Nouitiatus existunt, in quibus Nouitij recipiendi fuerint expresse, & nominatim Nouitij ipsi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi, & admitti possint, licentiam in scriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quo ad scripturam, concedendam) obtinuerint. Monet autem Sanctitas Sua eosdem Ordinarios omnem curam, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, conditionem, educationem, scientiam, vitam, & mores, ceterasque qualitates in ipsis Nouitijs requisitas, obseruentur Institutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ, Neque aliter, nec alio modo aliquem ad habitum recipi permittãt: Ordinariorum ipsorum conscientiam onerando, si quempiam approbauerint, vel admitti permiserint, qui non sit idoneus, & iuxta Constitutiones, & Institutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcunque Ordinum qui, in admittendis ad habitum, & professionem Nouitiis, formam Constitutionum, & Institutionum prædictarum non seruauerint, aut Nouitium aliquem; quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio Conuentu, & loco; seu Monasterio, præterquam in hactenus a Sua Sanctitate, vel a dicta Congregatione designatis, & approbatis, seu in posterum designandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum singulis præscriptum, seu præscribendum receperint, vel admiserint, seu alias præmissis quouis modo contrafecerint. Irritum ex nunc, & inane decernens quicquid secus, vel alias, quauis auctoritate a quouis gestum, vel attentatum fuerit. Non obstantibus quibuscunque, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 19. Maij 1602. Pontificatus eiusdem Sanctissimi Domini nostri Anno vndecimo.

Insti-

Institutiones super receptione, & educatione Nouitiorum Religiosorum in Monasteriis, & Conuentibus designatis, vel designandis, Clementis eiusdem iussu editæ.

CVm ad Regularem disciplinam in singulis Religiosorum Monasterijs propagandam, Nouitiorum institutio maxime vtilis sit, ac necessaria, & nihil ad grauem illam, ac laudatissimum priscorum Patrum viuendi rationem relaxādam maiorem vim habuisse compertum sit, quam, vel nimiam in recipiendis Nouitijs facilitatem supra numerum, quem capere, atque alere Monasteria ipsa possent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum spiritu, an vere esset ex Deo, atque ex præcipuo desiderio illi inseruiendi, vel denique in curiam in eis educandis, atque instituendis. Idcirco, vt huiusmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & singulis ad quos spectat, vt in recipiendis Nouitiis, & in eorum institutione, atque educatione, nec non in magistri, & aliorum ministrorum electione, præter alia, quæ in Sacris Canonibus, ac Decretis præsertim Concilii Tridentini, Pontificiis, & cuiuscunque Ordinis, aut Instituti Constitutionibus continentur, tam in alias designatis, quam nunc, & in posterum ad hoc designandis Monasteriis, & Conuentibus, hæc quæ sequuntur, inuiolate obseruari, & exequi perpetuo curent.

Primum, quod attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, vltra diligentem perquisitionem, quæ habenda erit de vniuscuiusque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita ante acta, ac præcipue eorum, qui sextum decimum ætatis suæ annum excedent, an criminosi, an ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius administrationis rationi obnoxii sint, iuxta formam Constitutionis felicis record. Sixti Quinti, & moderationum subsecutarum: Illud etiam Superiores, ad quos spectabit, sedulo perquirant, vt, quibus in Monasteriis, & Conuentibus ex Apostolica facultate Nouitiatus fuerint instituti, in ijs ad religionam nullus in posterum admittatur, qui, & ex honestis parentibus natus non sit, & conditiones Sacris Canonibus, Summorumque Pontificum Cōstitutionibus præscriptas non habet, iuxta Decretum super forma recipiendi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quisque recipiendus in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantium, in ea sit ætate constitutus, quam eius Ordinis, in quo recipietur, regularia instituta, & ordinationes requirunt, eam vero literarum scientiam calleat, aut illius addiscēdæ spem indubiam præ se ferant, vt minores, & suis temporibus, maiores Ordines, iuxta Decreta Sacri Concilii Tridentini suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimum quintum excedens ad habitum regularem admitti postulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuersorum tantum, quibus literarū scientia non est necessaria, numerum referatur; Ipsi autem Conuersi non recipiantur ante vigesimum ætatis suæ annum. & nisi saltem præcipua Doctrinæ Christianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo spiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem sibi finem proposuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo liberius famulari possint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes destituantur.

Proui-

Prouideant quoque vt omnes, etiam Conuersi recipiendi, priusquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs quibus munus hoc incumbit, de regula, quam professuri sunt, tribus votis essentialibus, itaque regulari, & aliis cuiusque Ordinis peculiaribus institutis, & Constitutionibus diligenter instruantur. Et quia quarundam Religionum moris est, nedum Conuersos ad professionem admittendos, verum, & Oblatos, vt vocant, recipere, circa ipsorum Oblatorum receptionem vnaquæq; religio suas peculiares Constitutiones, specialiaq; instituta obseruare teneatur.

Statim atque Nouitii ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confessionem totius anteactæ vitæ conscientiam discutiant, & expurgent.

Quod vero ad loci qualitatem vniuscuiusque Nouitiatus spectat, locus huiusmodi propria clausura ab ea parte Conuentus, & Monasterij, in qua degunt professi, segregatus, quot erunt numero Nouitij, vel dormitorium ita capax, vt pro singulis singuli lectuli commode sterni possint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magistro, eiusque socio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adsit ad spirituales collationes, seu conferentias faciendas, ac lectiones, instructionesq; Magistri audiēdas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum se igne communi recipiant.

Oratorium insuper, seu Cappella, si commode fieri poterit, ad Nouitios in spiritualibus, præsertim in cæremoniis, ecclesiasticisque functionibus exercendos.

Hortus quoque peculiaris ad honestam recreationem bene conclusus, atque munitus adsit, sin minus, hortum cæteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur. Ipsis vero Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magister cū loci Superioris auctoritate (si opus fuerit) e in eundem quisquam alius ingrediatur.

Ad huiusmodi locum Nouitiatus nemini eiusdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monasterij Officiali, vllo vnquam tempore sub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magistro, eiusque socio, ac etiam Monasterii, aut Conuentus Superiori, si quandocunque ingrediendum sibi necessario existimauerit, quo tamen casu aliquem semper ex senioribus Conuentus, vel Monasterii Patribus socium assumat.

Huius loci clausuræ clauis apud Magistrum semper asseruetur, illique soli liceat ex graui tantum causa ingressum illuc alicui permittere; si quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magistro præsente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magistro socius, si per Nouitiorum instruendorum multitudinem necessarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) consimilis deputetur, qui in his, quæ ad Nouitiatus regimen spectant, dicto Magistro immediate subiectus existat, eliganturq; tam Magister, quam socius per Prouinciale Capitulum, per triennium ad minus onus huiusmodi subituri. Quod, si aliquo casu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magistri Nouitiorum, & socij huiusmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, seu Ministrum, aut eorum Visitatores, seu Vicarios, de Diffinitorum tamen vel grauiorum aliorum Patrum consensu fieri permittitur; idemque seruetur, si intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de causa

causa ex illis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alii consimiles subrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magister, quam socius ab iis omnibus officiis, oneribusq; vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipse Magister sacerdotali ordine sit initiatus, ac in quinto saltē supra trigesimum ætatis suæ anno constitutus, & per decennium a professione emissa in religione perstiterit: Socius vero trigesimum annum excedat, sintque ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo præstantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateque referti, non sine affabilitate graues, zelum Dei cum mansuetudine prę se ferētes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira præsertim, & indignatione, quæ in se, & erga alios charitatem impedire consueuerunt, quam lōgissime alieni, & tales demum, qui omnibus seipsos bonorum operum exemplū præbeant, vt ii, qui eorum curæ subsunt, illos non tam metuant, quam reuereantur, nec illis vnquam detrahere quicquam possint.

Habeat etiam Magister plenam, & absolutam potestatem circa Nouitiorum institutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Visitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore se ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitii omnes in regulari disciplina sedulo exerceantur, agnoscantque præcipue diuinæ, qua digni facti sunt, vocationis præstantiam, & excellentiam, quæ vera sit atque perfecta votorum solennium, & quam necessaria cuiusque Ordinis Constitutionum obseruantia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali fructuosē persistendi, illicitas passiones, & vitia (ad quæ natura per peccatū labefactata omni tempore prona est, atque procliuis) per sensuum custodiam, & mortificationem cohibendi, austeritatem, ieiunia, cilicia, disciplinas, conscientię puritatem, crebram illius discussionem, Sacramentorum frequentiam, confessionis præsertim, quæ his saltem singulis mensibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum cordis, & tentationum manifestationem, per exercitium humilitatis circa viliora ministeria, per modestiam in omnibus actionibus, diuturnumque silentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnusquisque secundum propriam capacitatem, & ordinem sibi a Magistro præscriptum, ac pluries in die propriam conscientiam vnusquisque examinare contendat. Ipsi autem Magistro soli Nouitiorum confessiones audiendi cura cōmittatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, si ita expedire iudicauerit, vel per seipsum, vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum confessiones audire.

Quotidie Missæ sacrificio intersint, & statutis horis in Choro, nocturnis, diurnisque diuinis Officijs assistant.

Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quæ in solitario loco, & commodo extra Nouitiatum semel in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadibus longior statuatur, fiatque semper Magistro præsente, vel socio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur disiuncti, atque eo tempore, cuiusque, in quam natura feratur, propensionem, scrutentur.

Non

Non liceat eis, durante Nouitiatus, & probationis tempore vna cum Professis, nisi in Choro, in Ecclesia tempore officiorum, in processionibus, aut in cœnaculo causa refectionis commorari, nec permittatur eis professos domo exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiusque necessitatibus, quæ accidere possunt, vnus ex Nouitijs ipsi ætate, moribusque prouectior deputetur, qui absente socio, Magistro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat cui etiam ianuæ custodia, & rerum leuioris momenti prouisio intra nouitiatum committi poterit.

Cum autem, licet Clericorum bene instituendorum cura debeat esse præcipua, Conuersorum tamen religiosa instructio non sit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda, quandoquidem satis exploratum est, istorum etiam cum regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum, tum alijs Christi fidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre: Conuersis ipsis a Clericorum Nouitiatu separatus ad dormiendum locus (quantum commode fieri poterit) assignari præcipitur. Illi tamen hac separatione non obstante, Magistro Nouitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Cōuentuum iuxta cuiusque Ordinis statuta, & Constitutiones subditi esse, & obedientiam præstare debebunt, a quo non tantum circa corporalia obsequia probandi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de spiritualibus, præsertim de modo mentaliter orandi, diligenter instruendi erunt, quod vt commodius fiat, ad Capitula, & spirituales Conciones, quæ per Magistros Nouitijs fieri solent, accersiri debeant, & in Ecclesiis statutis honoris conueniant, nisi tunc in suis officiis actualiter occupati fuerint.

Tempore vero probationis elapso, ii tantum, qui non solum religiosæ perfectionis capaces, sed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperti fuerint (dūmodo ætatis suę annum, quo ad Clericos decimum sextum, quo vero ad Conuersos, vigesimum primum excesserint) ad professionem admittantur. Sed qui ad Conuersorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statū transire, etiam durante tempore probationis, non possint.

Superior cuiuslibet Cōuentus, in quo Nouitiatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo vniuscuiusque Nouitij professio registretur illamque Nouitius professus propria manu, & duo testes, qui præsentes fuerint, subscribant.

Conuersus vero literarum ignarus, professus, eorundem testium, qui se subscripserint, præsentia propria manu signum crucis apponat, asserueturque liber, & custodiatur in Archiuio, vbi scripturæ ad Monasterium, seu Conuentum pertinentes reponi consueuerunt.

Quia vero in quibusdam Ordinibus filiationis vsus est receptus, declaratur, quod licet decretum sit, vt Nouitijs educandi circa Monasteria, aut Conuentus designata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen sit Superioribus Monasteriorum, & Conuentuum huiusmodi Ordinum, in quibus filiationis vsus receptus est, eos, quos prænarratis qualitatibus suffultos repererint, in suorum locorum filios iuxta cuiusque Ordinis constitutiones adscribere, sicque adscriptos, cum iuxta præsentes Institutiones, & alias, seruatis seruandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatuum cum testimonialibus literis transmittere, vbi tanquam dictorum Conuentuum, seu Mo

nasteriorum

nasteriorum filii, eorundem nomine, & instantia recipi, ac in Nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem Monasteria, seu Conuentus filiationis huiusmodi remittantur, in professorio ad perfectionem, vt præmissum est, exerceri debebunt.

Porro, ne loca vnius Monasterii, seu Côuentus ab alio præoccupetur, Capituli generalis, aut prouincialis partes erunt, numerum præscribere pro omnibus, & eam similiter rationem circa alimentorum contributionem (si opus fuerit) inire, ac singulis Conuentibus, & Monasterijs præscribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem Nouitij iam in Professorum numerum (sicut præmittitur) recepti melius in bono spiritu, regularisque disciplinæ obseruantia stabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt statim post professionem emissam, si in Conuentibus, aut Monasteriis pro Nouitiatibus assignatis locus adeiit secundi Nouitiatus, siue Professorij, ab ea, quæ Nouitiorum est, atque antiquiorum Professorum habitatione distinctus, & segregatus, ibi collocentur, si Monasterium, aut Conuentus eos alere queat, sin minus, in alium commodiorem Conuentum, aut Monasterium transferantur, in quo is locus cum requisitis ad Nouitiatum supranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo construatur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ, suarum constitutionum, seu institutorum vigore maioris temporis cursus nouos Professos intra Nouitiatum detinere consuescunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum constitutionibus non obstantibus, id ipsum facere possint, si id rationi ac religioni magis expedire dijudicauerint, quib. in locis degât sub regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quam seruent antiquiores Professi, ita quod in negotiis Monasteriorum, aut Conuentuum non se intromittere, nec communibus tractatibus interesse, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibique permaneant, quousque ad ætatem sacris Ordinibus suscipiendis sufficientem deuenerint, vel saltem per triennium post professionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarum studiis operam nauare sub directione ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magistrum præditum esse oportere dictum est.

Declaratur tamen, quod propter premissa non censeatur concessa licentia recipiendi Nouitios, nisi in locis pro Nouitiatu designatis, aut in posterum designandis, & pro numero duntaxat in eorum singulis præscripto, vel præscribendo.

Denique si illi, qui inter Religiosos gradu, & ordine Superiores sunt, & alij ad quos spectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, seu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tûc obtinebunt, priuationem, grauioresque pro modo admissæ culpæ pœnas, se subituros, certo sciant. Dat. Romæ apud S. Petrum, die 19. Martij 1603.

Decre-

Decretum S. D. N. D. Pauli Papæ Quinti.

De certo Religiosorum numero cuicunque Monasterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus Noster, Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa Quintus, Cum ex plurimis, iisque grauissimis Decretis, quæ fel. recor. Clemens VIII. ad regularem disciplinam restituendam, & augendam condidit, illud maximi momenti esse animaduerterit, quod a Sacro Concilio Tridentino multo ante cautum etiam fuerat, vt is tantum Religiosorum hominum numerus in singulis Monasteriis, Conuentibus, & Domibus Regularibus constitueretur, qui, vel propriis redditibus, & obuentionibus, vel consuetis emolumentis, ac eleemosynis ali commode possent; magnamque fortasse obseruantiæ regularis iacturam inde factam esse, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium distulerunt: vt hoc, etiam adhibito remedio, huiusmodi incommodo prospiceret, aditumque iis Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad suã Religionem admittentes, quam Monasteriorũ & Conuentuũ census, eleemosynæ, & qualitates ferant, non leuem subditis vitæ claustralis relaxandæ occasionem præbere videntur, Decreuit, & præcepit, ac præsentis Decreti virtute præcipit, & mandat omnibus, & singulis Generalibus, Prouincialibus, Commissariis, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicarijs, & quibuscunque aliis Superioribus Monasteriorum, Cõuentuum, & Domorum, quouis nomine nuncupentur, Ordinum, Congregationum, & Institutorum, tam Monachorum, quam Mendicantiũ, & non Mendicantium, Regularium quorumcunque, existentium intra fines Italiæ, & Insularum adiacentium, vt singuli, ad quos pertinet, in qualibet Prouincia, adhibitis duobus, aut tribus Monachis, Fratribusue sui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum vsu peritioribus, bona immobilia, census, redditus, & prouentus omnes, consuetas item eleemosynas, & obuentiones, tam communes Monasteriorum, Conuentuum, & Domorum eiusdem Peculiatiæ, quam etiam singularibus personis religiosis assignatas, seu permissas, in communem vsum deinceps conferendas, decem annorum diuersorum habita ratione, diligenter, mature recognoscãt, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præstationes, grãdines, sterilitates, aliaue cuiuslibet generis onera consueuerunt absorbere; eaque omnia scripto fideliter exarata idem Superior, cuius interest, in primo Capitulo, seu Congregatione Prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipsomet Capitulo, vel Congregatione diligendis proponat, qui computatis huiusmodi redditibus, eleemosynis, & obuentionibus vniuersis, ac oneribus, vt super ius detractis, sedulo examinent, quot religiosi homines in vnoquoque Monasterio, Conuentu, Domo regulari, iuxta regionis & proprii Instituti morem, victum, & vestitum in communi habentes competenter valeant sustentari; Tum eorundem bonorum, redditiuum, eleemosynarum, & onerum præcisam notam ipsimet Congregationi, Capituloue Prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus discussis, cuicunque familiæ Conuentus, Monasterii, & Domus regularis quouis nomine nuncupatæ in singula quaque Prouincia certus earum tantum personarũ numerus

numerus communi Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemosynis, & obuentionibus, vt superius, sufficienter ali possint. Ne vero Superiores, qui id præstare debent, serius, aut remissius, quam par est, muneri suo satisfaciant; Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, vt infra annum a die dati præsentis Decreti computandum, omnia hoc de genere Capitulariter gesta in authenticam formam redacta ad Congregationem Reformationis Apostolicæ singuli mittant, numerumque familiæ singulorum Conuentuum, Monasteriorum, & Domorum huiusmodi regularium, Capituli vel Congregationis Prouincialis sententia & auctoritate præfinitum iidem Superiores Ordinum, Congregationum, & Institutorum quorumcunque tam Generales, & Prouinciales, quam locales omnes perpetuo seruare omnino teneantur: eos autem Superiores cuiuscunque status, gradus, & conditionis existant, qui prædicta omnia præfixo termino non præstiterint, vel numerum huiusmodi præscriptum quouis modo augere præsumpserint, priuationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vocisque actiuæ, & passiuæ, ac ad omnia suæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipso incurrere, atque aliis etiā grauioribus ad Sanctitatis Suæ, & successorum suorum arbitrium infligendis pœnis subiacere voluit, & declarauit. Vult præterea Sanctitas Sua per hoc Decretum eiusdem Congregationis Reformationis Apostolicæ Secretarii manu subscriptum, consuetisque Almæ Vrbis locis affixum, & publicatum omnes, & singulos Ordinum Regularium Superiores, ad quos spectat, perinde affici, ac si fuisset cuilibet personaliter intimatum. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, priuilegiis, statutis, indultis, nec aliis contrariis quibuscunque. Datum Romę apud Sanctum Petrum die 4. Decembris M. DC V. Pontificatus eiusdem S.D.N Anno primo.

Ant. Seneca Refor. Apost. Secr.

Sciendum quod ad declarationem Concil. Tridenr. sess. 25. de Regular. c. 16. Relationem per Sacram Congregationem Concilii Pio V. facta. Sanctitas Sua dixit Decretum dicti Concilii procedere tantum in illis Nouitiis, quos Superiores lapso tempore Nouitiatus habiles inuenerint, non in his, quos inhabiles inuenerint, vt sunt illi, qui non bene adhuc didicerunt, & ideo quod attinet ad istos, Sanctitas Sua concessit, quod Superiores possint prolongare illorum professionem, dummodo habeant spem probabilem, quod efficiantur habiles intra sex menses, ita testatur Passarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod consulenti sibi a Neapoli 8. die Nouembris anno Dom. 1569. responderunt Illustrissimi Cardinales Concilij interpretes.

Decretum Sacræ Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temere, leuiue ex causa accedentes absque eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi studio siue dum imminentē admissorum criminum pœnam, ex suis Constitutionibus, aut alias debitam sibi metuunt, falsa & commentitia grauamina causati non ad immediate sui ordinis Superiores, scilicet a grauamine Prioris ad Prouincialem; a Prouinciali ad Generalem: a Generali ad protectorem, prout cuiusque Religionis constitutionib. disponitur; sed ad hanc Romanam Curiam absque licentia sæpius fugiunt, potius quam recurrant ex quo ordinū disciplina relaxatur, Prelati contemnuntur,

Ee & ipsi

& ipsi indies audaciores euadunt. Placuit Sacræ Regularium Congregationi, ex ordine Sanctissimi statuere, vt si quis Regularium in posterum temere, leuiue ex causa hanc almam Vrbem, seu Curiam absque sui Superioris licentia, & supradicta forma prætermissa, adire præsumpserit, ad suos eosdem Superiores, seueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Palearius V.I.D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonii Bladii Impress. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miseratione diuina tit. S. Pancratii S. R. E. presbyter Cardin. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obseruantia protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obseruantia purius, ac sincerius in feruore spiritus, & altissima humilitate Domino inseruire valeant, ac quæcunque occasiones transgressionum tollantur; ordinamus, ac decernimus, vt quando a Generali, ac Ministris Prouincialibus, Custodibus, Guardianis, aliisque Superioribus Regularibus Sancti Francisci de Minor. obseruantia, pro culpis leuibus disciplina, vel alia pænitentia in refectorio, vel alibi facienda, subditis mortificationis gratia imponitur, nullus eorum, quibus talis pænitentia iniungitur, ad Nos, siue ad Alios Superiores Regulares nobis subiectos, appellare possit. Si quis autem contra fecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane & aqua ieiunet. Itemq; si quis pænitentias impositas a prædictis Superioribus reuelauerit aliis, quam suis Superioribus pœnæ inobedientiæ subiaceat. In quorum fidem, &c.

Dat. Romæ in Palatio nostro, die 2. mensis Decembris 1602.

Hier. Card. Matthæius Protector.

Locus Sigilli.

Angelus Planus Secret.

Romæ, apud Impressores Camerales. 1603.

REVOCATIO indultorum, præter iuris communis dispositionem concessorum, recipiendi vel retinendi Religiosos alterius Ordinis etiam laxioris, publicata Romæ die 1. Decembris 1569. fol. 1059. in Bullar. incip. Quæcunque sacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ potestatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcunque priuilegia, facultates, dispẽsationes, & indulta præter iuris communis dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorũ Ordinum professores, qui buscunq; Ordinib. Monasteriis, Hospitalibus, Militijs, & piis locis, ẽt S. Antonij Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hierosolymitani

Iesu

Iesu Christi, Sancti Iacobi de Spada, Sancti Lazari Hierosolymitani, eorumque Ecclesiis, membris, superioribus, & personis, per quoscunque Rom. Pontifices praedecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, tam in ipsorum Monasteriorum, Hospitalium, & locorum institutione, quam deinceps quomodocunq; ac quotiescunque etiam per modum statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, & alias sub quibuscunque tenorib. & formis, ac cum quibusuis restitutionibus, praeseruationib. mentis attestationib. derogatoriarum derogatoriis aliisque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, nec non irritantibus & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, deque simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miserabilium, & cuiuscunque alterius pii operis intuitu ac etiam ex quibuscunque aliis causis, quantumuis gradibus, charitatiuis, & necessarijs, etiam consideratione, vel ad supplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, nec non S. R. E. Cardinalium, deque illorum consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata, ac etiã multiplicatis vicibus innouata, extensa, vel etiam moderata. Cassamus, quoque, & annullamus quo ad illa, omnes Apostolicas, & alias literas super ijs confectas, ac processus, & alia inde secuta quaecunque. Ac volumus ea omnia vires, & effectum de cetero non habere, ita, vt posthac illorum sic reuocatorum praetextu, Praelati, & superiores praedicti, aut alij quicunque nullum prorsus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel obseruantiae regularem, etiam specialem transeundi ad ipsos licentiam (iuxta huiusmodi priuilegia dumtaxat) ferentem ad habitum, & professionem regularem in suis quisque Monasterijs, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam, vt in claustro perpetuo maneat, admittant, nec omnino quemquam recipiant, vel retineant. Eos vero, quos in aliquo ex casibus praedictis (vigore huiusmodi priuilegiorum tantum, ac praeter iuris communis dispositionem) iam habent translatos ad eorum superiores, & loca eius Ordinibus, vnde erant profecti, quam primum remittant. Decernentes admissiones receptiones, & retentiones huiusmodi nulla firmitate subsistere, nemineque prorsus vlli voto, vllique regulae, vel obseruantiae, etiam iuramento, aliaue solennitate promissae obligare, nec non irritum, & inane quicquid secus per praedictos, aut quoscunque alios quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque vero aliquem contra huius nostrae reuocationis tenorem admiserint, aut receperint, aut quos iam habent (modo praedicto) translatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus, & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficiis, officiis, fructibus, & pensionibus ecclesiasticis praesentium auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles esse volumus eo ipso. Quo circa omnibus locorum Ordinariis, in quorum dioecesib. loca praedicta consistunt, per Apostolica scripta mandamus, vt per se, vel alium, seu alios de translatis praedictis auctoritate nostra cognoscentes in eos, quos contra hoc praescriptum nostrum degere inuenerint, ac etiam recipientes, vel retinentes, reiecto quocunque exemptionis priuilegio, animaduertant, ipsosque praeterea translatos, vel retentos, ad priores Ordines, & disciplinam remittere procurent. Contradictores quoscunque per censuras, & poenas Ecclesiasticas ceteraque iuris, & facti remedia opportuna, quacunque appellatione postposita, compescendo inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij saecularis. Non obstantibus &c. Nulli ergo &c.

Concil. Trid. 23. de ref. ca. 11.

Quo ad transitum Religiosorum de vna Religione ad aliam, in quodam libro priuilegiorum S. Benedicti Congregationis, Romae impresso anno Domini 1589. referente Emanuele Roderico tomo 3. quaest. regular. q. 52. art. 20. in fine,

continetur quædam declaratio Illustrissimorum Cardinalium, quæ ita se habet: Illustrissimi Cardinales definierunt ꝙ transitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat, nisi causa cognita transeuntis, & vitæ, ac morum ratione, idque ex approbatione Capituli generalis. Item a Sacra Congregatione super negotijs Regularium resolutum refertur, quod per licentias, quæ conceduntur claustralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis transire ad claustrales, vt sunt Militares, & Hospitalariæ, prout admonet apostilla ad cons. 58. Nauar. de regular. in nouis.

Reducto ad terminos iuris, & Sacrorum Canonum, vnius, super qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religiosorum, & alterius illius declaratoriæ Constitutionum fel. rec. Sixti Papæ V quoad nullitates professionum saluis pœnis contra Superiores Ordinum receptione Religiosorum peccantes inflictis. Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis MDCII.

In suprema Ecclesiæ Catholicæ specula meritis licet imparibus, Diuina prouidentia disponente constituti, omnibus incommodis, quæ in eadem Ecclesia, non sine Fidelium animarum periculo, & detrimento oriri possunt, ob variam, & sinistram Constitutionum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, quas iustis de causis ediderunt, interpretationem, pro nostri Pastoralis officij munere conamur prouidere, prout in Domino salubriter conspicimus expedire. Cũ igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prædecessor noster ad integritatem, & candorem in Regularibus, & Religiosis Ordinibus in Ecclesia Sancta institutis retinendum, & conseruandum, quadam sua, quæ incipit, Cum de omnibus Ecclesiasticis Ordinib. sub Dat. sexto Kalen. Decembris, Pontificatus sui anno tertio, nonnulla circa modum, formam, & qualitates admittendi Religiosos ad quosuis Regulares Ordines decreuerit, & deinde alia simili, quę incip. ad Romanum spectat Pontificem sub Dat. xij. Kalen. Nouembris, Pontificatus sui anno tertio, quædam dubia super dicta priori constitutione exorta, declarauerit, Et præterea piæ mem. Gregorius Papa XIIII. etiam prædecessor noster alia sua perpetuo valituris constitutionibus, quæ incip, Circumspecta Romani Pontificis prouidentia sua Dat. Idibus Martij, Pontificatus sui anno primo respectiue editis, Constitutiones Sixti prædecessoris supradictas, quo ad illegitimos moderatus fuerit, prout in eisdem Constitutionibus plenius continetur. Tamen quia longo vsu, & experientia compertum est, ex nimia facilitate, & multitudine casuum, in quibus professio a suscipientibus habitum alicuius Regularis Ordinis a dicto Sixto prædecessore nulla declaratur, multos hac occasione arrepta fraudulenter petijsse, & in dies petere, vt professio quam in aliquo Regulari Ordine emiserunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & instituta sub hoc prætextu deseruerunt, & idcirco plerisque in locis maxima incommoda, & scandala exorta fuerunt. Nos ea scandala, & incommoda, quantum in Domino possumus, remouere, & ne in posterum alia eiusmodi hac de causa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, singularum constitutionum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes, matura super his cum Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus super negotijs Episcoporum, & Regularium deputatis consultatione præhabita, ex eorum sententia, & voto Constitutiones prædictas Sixti prædecessoris, quoad eam partem, per quam eorum, qui formam in eisdem Constitutionibus præscriptam de cetero non seruauerint, & quoad alios etiam casus ibidem expressos, in quibus receptorum in quibuscunque etiam Mendicantium Ordinibus professio nulla declaratur, ad terminos iu-

ris, & Sacrorum Canonum, perinde ac si prædictæ Constitutiones in illa parte editæ non fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium reducimus. Ceterum pœnas contra Superiores quorumcunque Ordinum etiam Mendicantium huiusmodi, qui in admittendis Regularibus ad habitum, & professionem, earundem Constitutionum formam non seruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipsis Constitutionibus inflictas saluas esse volumus, & statuimus; sicque, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus. Non obstantibus &c.

Dubium illud, An.s. renunciatio, seu donatio bonorum facta ab existente adhuc in sæculo, prætextu, & intuitu ingressus Religionis, stante dispositione Conc. Trid. sess. 25. de regular. cap. 16. valida sit, vel neque Illustrissimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hunc modum, videlicet. Congregatio Concilij censuit decretum Concil. Trid. c. 16. sess. 25. de regul. & mon. non habere locum in renunciatione facta ante susceptionem habitus. Hieronymus, Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuisse super precibus monasterij Sanctæ Agnetis Ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitr. iud. casu 436. sub nu. 3. qua attentata non est habenda ratio eorum, quæ in contrariũ, scripserunt, Nauar. in cons. vlt. de donatio. in antiq. & Molina de iustit. disput. 139. in vers. Ambiget rursus. &c. de qua declaratione admonet etiam Apostilla ad cons. 81. Nauarr. sub tit. de regular. in nouis.

Sequitur eiusdem S. D. N. Clementis P. P. VIII. præscriptio normæ dandi licentiam ob Ordinarijs ad ædificanda in posterum Regularia Monasteria.

Quoniam ad institutam Regularium locorum, & personarum reformationem promouendam, & conseruandam maxime pertinet, vt in quibuscunque domibus, & monasterijs is tantũ numerus Religiosorum qui commode ibidem ali- possit, contineatur, ac eo pariter spectat, vt in quibusque ciuitatibus, & locis nouæ domos, & Monasteria, præsertim Mendicantium, non erigant, nisi in eisdem ciuitatibus, & locis, aliorum domorum, & monasteriorum in eis existentium, habita ratione, commode sustentari posse, dignoscatur. Hac igitur nos consideratione ducti, & in præmissis pro nostro Pastorali munere opportune prouidere volentes, Motu proprio, ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine; ex voto etiam venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super consultationibus, negotijs Episcoporum, & Regularium Præpositorum, harum serie declaramus, locorum Ordinarios non posse licentiam ad nouos Conuentus cuiusque, etiam Mendicantium Ordinis in ciuitatibus, & locis eorum Ordinariç iurisdictioni subiectis, & erigendos impertiri, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem ciuitatibus, & locis existentium Conuentuum Prioribus seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causa seruatis seruandis cognita constiterit, in eisdem ciuitatibus, & locis nouos huiusmodi erigendos Conuentus sine aliorum detrimento commode sustentari posse: Si vero ab eorum in huiusmodi causis, & sententiis ad nos, & Apostolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipsos ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum suspendere debere, quousque a nobis, & Apostolica Sede in eadẽ causa pronunciatũ

Cle. 8. Congr. tit. de ecclef. ædif.

extiterit, irritum nihilominus, & inane decernentes quid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuersis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mãdamus, vt præsentes nostras literas obseruent, & obseruari curent, & faciant. Non obstantibus &c. Dat. Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die 23. Iulij M.D.C.III. Pontif. nostri anno xij.

SCiendum est quod ad reformationem Ordinis Minorum Conuentualium S. Francisci editæ fuerunt infrascriptæ constitutiones contentæ in Bulla Pij V. incip. Illa nos cura &c. publicata Romæ die 2. Augusti 1568. fo. 1023 in Bulla. & sunt videlicet.

Nouitij etiam oblati, ante decimum octauum ætatis suæ annum completum, ne recipiantur, neque ante decimum nonum item completum ad professionem admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati, quintum decimum annum nõ expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel necessarios, etiã inuiti remittantur, vel alias omnino emittantur, nec postea in ædib. vnde exierint, aut in alijs eiusdem ordinis domib. versari vllo modo possint.

Laici, qui vigesimum quintum annum non attigerunt, ad seruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores sunt, eiciantur.

Nouitii ne recipiantur, aut educentur, nisi in conuentibus insignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant seorsum ab aliis fratribus.

Nullus deinceps Prouinciæ præficiatur, qui eiusdem Prouinciæ sit, sed Prouinciales ex aliena Prouincia semper assumantur, qui tamen idonei sint ad id officium, & cultores regularis obseruantiæ.

Guardianatus insigniores, & priuilegiati, vt Rom. Assisien. & huiusmodi triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne sint, in quo tamen habenda est ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iusta de causa in longius tempus arbitrio superioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus concessis, & posthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, nisi qui Prouinciatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadragesimum annum agat, & alias etiam eo titulo, & priuilegio dignus existat.

Nulli in eodem conuentu plus biennio manere liceat, exceptis sexagenario maioribus, quibus aliquid ex causa superioris arbitrio honeste condonari poterit.

In conuentu, vel domo pauciores ne sint duodecim fratribus, si qua autem domus hunc familiæ numerum alere non possit, vel tota prouincia victum, & quæ præterea necessaria sunt suppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouisione tamen adhibita, ne ecclesiæ destruantur, sed ad eius populi commoditatem conseruentur. Permittimus tamen, vt in conuentibus, qui fratribus iter faciẽtibus cõmodi sint, saltem quatuor fratres, nõ minores quinquaginta annis, cõstãti, & probata vita maneant, si plures ea domus alere nõ possit.

In maioribus studijs regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam, veluti de Sacramentis, vel de vita recte, sancteque instituenda, ex Magistro sententiarum, ac Sancto Bonauentura: alteram speculatiuam ex Scoto: in minoribus vero studijs, vna lectione ex Theologia practica contenti sint. Curent autem superiores, vt in singulis Conuentibus Fratres maxime in conscientiæ casibus, & reliquis, quæ ad audiendas confessiones pertinent, ob rei grauita-

grauitatem,& necessitatem,summo studio,ac diligentia exerceantur.

Fratres etiam si superiores sint, nihil proprium habere possint, sed omnino in commune conferantur, distribuenda singulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiusque conuentus facultatibus, & eleemosynis pro viribus domus, vnicuique fratri quæ sunt necessaria, præbeantur.

Fratres omnes,& superiores,& quomodocunque priuilegiati, & ægrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant,& communi mensa vtentes, communibus epulis vescantur. In primis autem ægrotorum, & senum cura habeatur. Quod si propriæ facultates domui non suppetant, ad subueniēdum necessitatib. ægrotantium vicini Conuentus ditiores suppleant, aut etiam tota Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus vel domibus locus communis Thesauri, vel capsa sit tribus clauibus clausa, quorum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depositarius, quo in loco, vel capsa aurea, argentea, iocalia, & quæque pretiosa, pecunia item Conuentus, cum inuentario eorundem rerum, condita custodiantur, seruata tamen distinctione sacrarum,& profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magistratus,& superioris titulo fungantur priuatas ædes aut in claustro, aut alibi vsquam habeat, sed singuli vnica Cella in cōmuni Dormitorio nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & mensa humilibus contenti sint, quemadmodum pauperes religiosos decet. Cameræ, siue ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, vel alios vsus, toto Conuentui communes redigantur, vel si Cellæ communis Dormitorii pro fratrū numero non sufficiant,& illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam cōmunis Dormitorii redigi possint, in dormitorium commune redigantur, sin minus destruantur, ac materia,& cæmenta ad reparandam fabricam Conuentus, si opus fuerit, conuertantur, vel vendantur, & pretium ad communem vsum Conuentus conferatur.

Nullus ex fratribus priuatum hortum habeat, sed horti sint totius Conuētus communes, Verum tamen Nouitii,& infirmaria, hortum seu viridarium a cōmuni Viridario seiunctum habere poterunt, quo ceteris ingredi nullo modo liceat.

Vestes, libri, & relicta a Superioribus cuiquam fratri ad vsum, & necessitatē concessa quæcunque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim assignentur, sed ita distribuantur, vt dimidia pars sit natiui Conuentus, altera eius vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Custodibus,& aliis Religionis Ministris quouis illi nomine appellentur, prouinciales item a Guardianis, aliisue officialibus, ob eorum deputationem, vel confirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne sponte quidem oblatum accipiat, neque Cancellariū, aut scribæ pro sigillo, siue scriptura quicquam detur, sed omnia gratis fiant, ac detur. Neque Generalis, neque prouincialis minister, neque Custos, neque Guardianus a quouis fratre sui ordinis, aliquid etiam sponte oblatum, siue dono datum accepiet, vel recipiat. Pro communibus autem impensis, quas necessario ad cōmodū totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus fieri contigerit Generali, Prouinciali, & aliis eo modo consulatur, quo in literis sanctissimi D. N. Pii V. proxime editis cautum esse constat.

Quod vero ad promotiones,& gradus attinet, id omnino seruetur, quod Alexandrinis constitutionibus sancitum est, vt nihil a promouēdo exigatur, aut quouismodo sponte oblatū accipiatur. Quod si promotione facta conuentus promo-

rorum aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id sit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum, & communium sumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum; & expensarum rationem reddat.

Fratres omnes quocunque gradu, & honore sint, camisijs laneis, & reliquo vestitu honesto, ac Religioso, omnique supellectile, & instrumento paupere atque humili, quemadmodum alijs etiam constitutionibus cautum est, vtantur.

Reliquum est, vt constitutiones omnes, ad disciplinam regularem restituendam, conseruandam, & augendam, (quæ tamen ijs contrariæ non sint) præcipue vero, ea quæ a S. D. N. Pio Papa V. ad reformationem huius ordinis proxime sunt editæ, ab omnibus sancte, inuiolateque seruentur.

Cetera de Regularibus vide in Concil. Triden. præsertim. sess. 25. aliquasque declarationes Sacræ Congregationis circa vsum bonorum in particulari per regulares vtriusque sexus, habes supra in verbo casus reseruati, sub nu. 6.

MONASTERIA MONIALIVM.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod quantum attinet ad Clausuram vltra Constitutionem Bonifacij Octaui, in c. vnico, de statu Regula. in 6. & Concil. Trid. sess. 25. c. 5. de Regula. extat etiam Constitutio Pij V. super clausura, & reformatione quarumcunque Monialium Romæ publicata die 19. Iunij. 1566 fol 930. in Bullar. tenoris sequentis.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Congr. titul. de statu regul. in 6.

CIrca Pastoralis officii nobis, mentis licet imparibus, desuper commissi curam (quantum nobis ex alto permittitur) inuigilantes, assidue ad ea per quæ singulis erroribus, & excessibus obuiatur, ac personis quibuslibet, præsertim feminei sexus, virginitatem suam altissimo vouentibus sub religionis iugo Christo Saluatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, semita iustitiæ, & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & diuinam merito possit offendere maiestatem, opportune succurritur, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilantiæ partes propensius impartimur, prout id in domino salubriter expedire conspicimus. Hac igitur perpetuo valitura constitutione, inhærentes etiam Constitutioni fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui, prædecessoris nostri, quæ incipit, periculoso, & decretis Concil. Trident. super clausura Monialium editis, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, atq; perpetuo decernimus, vniuersas, & singulas moniales, præsentes, atque futuras cuiuscunque religionis, ordinis, vel militiarum, etiam Hierosolymit. sint, quæ vel iam receptæ sint, vel in posterum in quibusuis monasteriis siue domibus recipientur, & tacite, vel expresse, religionem professæ, et si conuersæ, aut quocunque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis, vel fundationib. earum Regulæ ad clausuram non teneantur, nec vnquã in earum monasteriis seu domib. etiam ab immemorabili tempore, ea seruata non fuerit, sub perpetua in suis monasteriis, seu domib. de cetero debere permanere clausura, iuxta formã dictæ Constit. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris, nostri, quæ incipit, periculoso, in sacro Concilio Tridentino approbatam, & inno-

innouatam, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam districte obseruari mandamus. Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto vel fundatione regulæ suæ fretæ animo obstinato huic clausuræ resistant, aut quomodo reluctentur, ordinarij vna cum superioribus earum omnibus iuris & facti remedijs compellant easdem tanquam rebelles, & incorrigibiles ad præcise subeundem dictam clausuram & perpetuo obseruandum. Mulieres quoque, quę tertiariæ, seu de pænitentia dicuntur; cuiuscunque fuerint ordinis in congregatione viuētes si & ipsæ professæ fuerint, ita, vt solenne votum emiserint, ad clausuram præcise, vt præmittitur, & ipsæ teneantur. Quod si votum solenne non emiserint, Ordinarij vna cum superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac post emissionem, & professionem eidem clausuræ se subijcient, quod si recusauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint scandalose viuere seuerissime puniantur. Ceteris autem omnibus, sic absque emissione professionis, & clausura viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuo prohibemus, ne in futurum vllam aliam prorsus in suum ordinem, Religionem, Congregationemue recipiant. Quod si contra huiusmodi hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad sic viuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præsenti decreto irritas sancimus, & annullamus. Porro ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clausurā, detrimētum, aut incommodum aliquod in earum necessitatibus maxime in pertinentibus ad illarum victum patiantur, sed vt eis opportune cōsulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus, ordinariis, & superiorib. earū, vt curent colligi fidelium eleemosynas per conuersas, quæ non sint professæ vel si professæ fuerint, sint tamen ætatis annorum quadraginta & in domib. contiguis, extra tamen Monasterium degant, & nō ingrediantur clausurā aliarum Monialium, nisi in casib. ex earum constitutionib. permissis, & de earū domib. exire non possint pro huiusmodi eleemosynis colligendis, Nisi de licentia Ordinarij vel earum superiorum, & de cetero nullæ alię Conuersæ professæ recipi amplius etiam de cōsensu suorum superiorum, vel Prælatorū possint. Quod si aduersus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nulla, irrita, & inanis sit; prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. Quod si prædicto modo necessitatibus Monialium, & Mulierum Tertiarū prædictarum succurri sufficienter non poterit, mandamus ipsis ordinarijs, & Superioribus earum, vt ipsi prouideant de alijs personis pijs, & Deo deuotis, quæ fideliū eleemosynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo, quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum Monialium, & mulierum prædictarum arbitrio ordinariorum, & superiorum earundem, & pro vt eis congruentib. expedire videbitur prouideatur, & succurratur. Et ne propter Monialium numerum excessiuum clausuræ obseruatio violetur, inhærentes, etiam similiter dispositioni dictæ constitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini decreto, Monialibus prædictis, & illarum superioribus, & ordinarijs districte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monasterijs recipiant, admittant, siue recipi, & admitti permittant quam ex proprijs redditibus ipsorum Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commode sustentari possint. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, vniuersis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, *Sess. 26. de reg. cap. 3.*

Archie-

Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in ciuitatibus,& diœcef. proprijs præsentes nostras literas publicari faciant, ac in monasteriis Monialium sibi ordinario iure subiectis; in his vero quæ ad Romanam mediate, vel immediate spectant ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate, vna cum superioribus eorumdem Monasteriorum clausuram, (vt præmittitur,) quamprimum poterint seruari procurent. Contradictores, atque rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Ac vt hoc tam salutare decretum facilius obseruetur, omnes Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus, per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum iniungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Monialiũ superiorib. assistant, ac suum fauorem & auxilium præsteni, ac impedientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Præmissis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus etiam persedem Apostolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam in fundatione, & institutione eiusdem monasterijs, vel domibus, & Monialibus sub quibuscunque verborum formis, & clausulis irritantibus, & aliis decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis eorũque totius tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis habentes, quo'ad effectum validitatis nostræ constitutionis tantum derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, aut suspendi non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Per hoc autem in monasterijs exemptis ordinarij locorum quo ad alia nullam sibi credant iurisdictionem, vel potestatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem, quod præsentes literæ ad valuas Basilicæ Beati Petri Apostolorum Principis, & in Cãcellaria nostra in acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuo valituras conscribantur; & quia difficile foret præsentes ad singula quæcunque loca deferri volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarii scriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, statuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requisitionis, obsecrationis, iniunctionis, derogationis (declarationis, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire, Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexagesimo sexto, quarto kalen. Iunii Pontificatus nostri Anno Primo.

Ad prædictæ Constitutionis maiorem declarationem aliam Constitutionem edidit Gregorii. xiii. de clausura Monialium, & de eleemosynis eis præstãdis Romæ publicatam die 21. Ianuarii 1573. fol. 1205. in Bullario tenoris sequentis.

Grego-

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei.

DEO sacris virginibus, quæ contemptis illecebris sæculi diuinis se obsequiis mnanciparunt, æquissimum est præcipua quadam a nobis, ac singulari solicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent remoueantur, tum etiam vt eis in cultu Dei castè, ac religiosè permanentibus, quæ ad victum necessaria sunt, subministretur.

Et quidem post sacri Concilii Tridentini decretum, quo constitutio fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, renouatur, prohibens ne aut ipsis Monialibus ex Monasteriis suis egredi, aut vlli cuiuscunque sexus, aut ordinis personæ ad eas ingredi liceat, & præterea vniuersis Episcopis præcipitur, vt in oib. Monasterijs sibi subiectis, in aliis vero Sedis Apostolicę auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata diligenter restitui, vbi vero inuiolata conseruari maxime procurent: piæ memoriæ Pius Papa Quintus, etiā prædecessor noster victui quoq; & necessitatibus ipsarum prospicere cupiens, cū superiora illa approbasset, atq; innouasset, eademq; omnia ēt in Monialib. quarumcunque militiarum, etiam Hierosolymitanæ, omnibusq; aliis tacite, vel expresse religionem professis quocunque nomine censerentur, locum habere decreuisset: ne illæ quicquā detrimenti in necessitatib. suis hac occasione paterētur, ēt præcipit locorum ordinariis, & superiorib. earum, vt fidelium eleemosynas per conuersas non professas, vel professas quidem sed ætatis saltem quadraginta annorum, & iampridem conuersas, quæ in domibus contiguis extra tamen Monasterium degerent, colligendas curarent, ita tamen, vt prædictæ Conuersæ neque clausuram aliarum Monialium nisi in casibus permissis ingrederentur nec ex illis ipsis habitationibus suis ad tales eleemosynas colligendas, sine permissu Ordinariorum, aut superiorum suorum exire possent. Quod si ne hoc quidem sufficere videretur, idem Pius prędecessor mandauit ipsis ordinariis, & superioribus, vt negotium darent aliquibus personis piis tales eleemosynas colligendi, aliaque arbitratu suo prospicerent, quæ ad subleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, sicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur sub solenni religionis voto perpetuaque clausura degentes, aliaque talibus literis comprehensæ, & in ipsa clausura permanentes, multis præterea ad se sustentandas necessariis egeant, neque vsque ad hoc tempus vllo sufficienti remedio earum necessitatibus subuentum sit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum solenne hucusque votum viuant, quæ ad suas, suorumue domos neutiquam redituræ essent, sed sub solenni religionis voto, & clausura prædictis permanerent, si earum congruæ sustentationi prouideretur. Nos qui illas necessariis rebus destitui nolumus, certioresque facti in multis Ciuitatibus, oppidis, villis, aut aliis locis, tam in ecclesiis, & monasteriis, quam Hospitalibus, collegiis, confraternitatib. & aliis locis piis etiam quę a priuatis hominibus tum ecclesiasticis, tum laicis, multas, ac diuersas eleemosynas Christi pauperibus erogari, Considerantes in eiusmodi personas, vel in primis exercendam esse Charitatem, quæ voluntaria paupertate suscepta ab omni hominū cōmercio segregatæ Deo seruiunt, & assiduis precibus iram ipsius, ob peccata conceptam, a Christiano populo deprecantur. Illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petendas ad loca prædicta con-

ferre-

ferre se liceret, vix fore, vt prædicta Monasteria ecclesiæ, loca, ac personæ, eis singulis non tantum saltem tribuerent, quantum singulis aliis pauperibus eodem concurrentibus solent vniuerso illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac sufficientis subuentionis auxilio prouidere cupientes

De nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij ecclesiarum Prælati, nec non Abbates, Priores, Præpositi, & alij ecclesias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias ecclesias, nec non Monasteria, Prioratus, Præpositituras, Canonicatus, præbendas, dignitates, personatus, administrationes, officia, ceteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & Sācti Benedicti, Sancti Augustini, Cistercien. Cluniacen. Præmostraten. Cartusien. Camaldulen. Sancti Basilij, Cassinen. alias Sanctæ Iustinæ, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. & Crucifetorum, seu fratrum Sancti Hieronymi, nec non Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiusdem Sancti Augustini, Seruorum Beatæ Mariæ, Sanctæ Claræ, & quorumcunque aliarum tam virorum, quam mulierum, etiam Mendicantium ordinum, & congregationum, & militiarum regularia etiam de iure patronatus laicorum, & nobilium, Ducum, Regum, & aliorum Principum existentia, in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodocunque obtinentes, nec non Rectores, Gubernatores, confratres, administratores ceterique omnes, qui ratione illorum nec non capitulorum, conuentuum, mensarum, hospitalium, etiā laicorum, & per laicos administrari solitorum, Christi fidelium confraternitatū, scholarum, collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunque nomine nuncupatorum, & in quibusuis mundi partibus consistentium, quæ singulis annis, mēsibus, hebdomadis, vel diebus ex ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, hospitalium, confraternitatum, scholarum, collegiorum piorum, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento, farina, vino edulijs pecunia, seu aliis ad victum vel vestitum pertinentibus, etiam ad supplicationem, & preces, & per cedulas, & bolletina, aut alias distribuere, & elargiri ab immemorabili tempore consueuerunt, aut alio quocunque iure tenentur ex dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, & quo ad hospitalia prædicta ex ijs, quæ seruata in illis actuali hospitalitate supersunt, seu superfuerint, nec non quæcunque personæ patriarchales, etiam laicę, vel vniuersitates, etiam laicorum, quę testamento, vltima voluntate, vel alia dispositione, etiam inter viuos aliquas tales eleemosynas facere teneantur, dimidiam partem omnium, & quarumcunque eleemosynarum, & largitionum huiusmodi quocunque nomine nuncupatarum, quocunque tempore, & modo distribui solitarum, etiam si speciali nota dignę, & secundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates sub certa forma ab eis in testamento, vel alia quacunque dispositione distribuendę sint, (dummodo non incertas personas, nec ad certos vsus pios alios quam victus, & alimenta pauperum distribuantur) quibuslibet prędictarum Monialium, etiam Tertiariarū sub solemni religionis voto, & perpetua clausura de cetero viuentibus, & in terris, & locis, quorum pauperibus huiusmodi eleemosynę distribuuntur consistentibus, vere realiter, & cum effectu, & absque vlla eleemosynarum, & largitionū huiusmodi petitione, exactione, & cōquisitione, aut alia desuper a nobis expectata iussione, aut mentis nostrę declaratione, ac quibusuis mora, subterfugia; ac exceptione cessantibus, & reiectis dare, atque distribuere omnino teneantur,

antur,& quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmissa omnia, cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, Vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum ordinariis per Apostolica scripta mandamus, vt quisque per se, vel alium, seu alios, ad præsentium executionem in suis Ciuitatibus, & diœcesibus procedens, ab Ecclesiis Monasteriis, Hospitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegiis, locis, & ecclesiasticis, ac laicis personis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemosynarum huiusmodi exigant, ac pro portione, vt ordinariis ipsis locorum æquum esse videbitur, singulis Pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monasteriis huiusmodi suarum Ciuitatum, & diœcesum, etiam si aliis superioribus subiectæ sint, cum effectu distribuant. Nos enim eisdem locorum ordinariis, eis tanquam Apostolicæ sedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per se, quam alium vel alios præmissa faciendi ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pæcuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas ac in subsidium sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, quacunque appellatione postposita, respectiue compescendi, auxiliumque brachii sęcularis inuocandi, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur.

Insuper quia valde rationi consonum est vt etiam ii, qui ipsis Monialibus etiā Tertiariis indigentibus præfatis, consanguinitate aliqua sunt coniuncti, aliquod in præmissis subsidium conferant, cum ratio sanguinis, & debitum charitatis, & honestatis id expostulet, singulis locorum ordinariis committimus, vt omni cos officio, & diligentia monere eisque, persuadere studeant: parentes vero, & fratres ac alios ad quos illas si in sęculo permansissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & successiones deuenerunt, & qui si eas nuptui tradidissent, multo amplius quam ingredientibus Monasterium dedissent, vel qui si eas nunc Domi retinerent, vel si ad illorum domos redirent, eas alere tenerentur quibuscunque viis ipsis bene visis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiariis prędictis iuxta corū facultates charitatiue subueniāt, scituri id sibi etiam ad animarum salutem plurimum profuturum.

Ceterum quod attinet ad Conuersas professas, quas prædictus Pius prædecessor per prædictas literas sub certis conditionibus ibi contentis permisit posse manere extra Monasteria, pro colligendis eleemosynis, eisdem locorum ordinariis iniungimus, vt quibus monasteriis, prædictarū Monialiū quotidianis laboribus computatis, supradicta, vel alia qualibet ratione de sufficienti subuentione, & sustentatione prouisū esse cognouerint, easdem conuersas sub eadē clausura cū aliis Monialib. reducant, neque a suis monasteriis amplius exire permittāt. Cōuersas vero non professas, & profiteri volentes dimisso habitu domū remittant, neque alias in futurum, nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras in Monasteria huiusmodi recipi permittant. Quod autem idē Pius prædecessor statuit de cetero nullas alias conuersas recipi amplius etiam de consensu suorum superiorum posse ita esse intelligendum declaramus, præter illas conuersas, quæ extra Monasterium in domibus contiguis degerent, eleemosynarum vero prædictarum contributionem, & appelicationem durare, & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus Monialium, etiam Tertiariarum huiusmodi (quem per ipsos locorum ordinarios

rios etiam in monasterijs ab eorum cura, & regimine quomodocũque exemptis, cum illarum superiorum interuentu stabiliri, & ordinari, neque supra illum numerum alias recipi posse, etiam de concessu suorum superiorum, volumus, & mãdamus (ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus monasteriorum ipsorum, vel consuetis eleemosynis se commode sustentare queant, super quo eorundem ordinariorum conscientiam operamus, ita tamen vt decentibus singulis ex tribus earundem Monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemosynarum partis distributio, & sic successiue in totum extinguantur, atque in pristinum statum sub debitis, aut solitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quæ nã loca Monasterij monialium extra clausurã esse declarãtur.

Declaramus præterea nullis Monialibus, etiam Tertiariis licere habere ostiũ, per quod ex Monosterio introiri possit in ipsarum Monialium ecclesiam exteriorem, in quam sæcularibus ad Missas, & diuina officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruẽdum, neque itidem licere Monialib. etiam Tertiarijs, egredi ianuã Monasterii, quæ est pro clausura ipsius monasterii et ad claudendum aliã vlteriorem ianuam, per quam patere solet aditus sæcularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad Crates, seu loca colloquiis destinata, quę vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam ianuam clausurę, quę loca cum saltem pro causis prędictis patere soleant sęcularibus, extra clausuram censeri debent, etiam quo tempore clausa sunt. Insuper quoscunque dominos, & magistratus temporales in domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipsorum ordinariorum aut alicuius ipsorum petitionẽ, vel simplicem requisitionem illis in pręmissis assistentes omnem opportunum fauorem, & auxilium pręstent, & exhibeant. Ipsis denique Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has pręsentes nostras literas (quarum transumptis etiã impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eandem vbique fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quę ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensę) singuli in sua Ciuitate, & diœcesi publicent ac publicari, easque iuxta earum continentiam, & tenorem vna cum prædictis, ac alijs prædicti Pij V. & aliorum prædecessorum nostrorum literis, cõstitutionib. & iussionib. pro integra clausuræ instauratione, custodia, & firmitate editis inuiolabiliter obseruẽt, & obseruari faciant. Non obstantib. &c.

Declarantur pręd. Constitutiones cum aliquorum dubiorum discussione, & resolutione post Nauar. in d. c. statuimus nu. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. regular. quæstio q. 44. art. 3. & 4.

Decreto insuper Conc. Trid. sess. 25. de regula. c. 5. prouisum est his verbis. Ingredi intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscunque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerint sine episcopi, vel superioris licentia in scriptis obtenta sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda. Dare autem tantum episcopus, vel superior licentiam debet in casibus necessarijs, neque alius vllo modo possit etiam vigore cuiuscunque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi, Hactenus verba Concilii.

Amplia vt nec etiam ipsi superiores possint ingredi extra casus necessarios per Constitutionem Greg. XIII. publicatam Romæ die 30. Decemb. 1582. fol. 1308. in Bullar. tenoris seq.

Grego-

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei.

DVbiis quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur super eo quod optima primum ratione Concilium sanxit Tridentinum, de inde in constitutione fel. recor. Pii Papæ V. prædecessoris nostri, nonis Iunii Pontificatus sui anno tertio, atque item nostra idibus Iunii Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit prouisum, ne cui in posterum nisi in casibus necessariis septa Monasteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, a nonnullis dubitatum fuisse scimus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sui auctoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito suæ voluntatis huiusmodi septa ingredi, vel potius seruare debeant ipsi quoque regulam a concilio præscriptam, nos omnem hæsitationis materiam tollere, & viam scandalis præcidere, ac sancti monialium quieti consulere volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, prælatos omnes tam sæculares, quam regulares quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi monasteria prædicta ita demum vti posse, si id faciat in casibus necessariis & a paucis iisque senioribus, ac religiosis personis comitati, quocirca vniuersos, & singulos episcopali seu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, nec quorumuis ordinum Abbates Priores, Ministros, & alios quoscunque superiores regulares serio monemus, vt facultate huiusmodi qui eā habent, preterquam in casibus, vt præfertur, necessariis, neutiquam vtātur, quod si cōtra fecerint, eadē auctoritate Apostolica statuimus, atque decernimus, qui pōtificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu ecclesię interdictos, pro secunda a munere pōtificali, & a diuinis suspensos ac deinceps ipso facto, absque alia declaratione excommunicatos existere. Regulares vero omni officio ac ministerio priuatos excommunicationi similiter subiacere. Non obstantibus, &c. *Cōgruit tit. de stat. regul. in 6.*

Qui tamen habēt licentiam a superioribus ingrediendi monasteria Monialiū in casibus necessariis, & vtuntur ea extra casus necessarios ingrediendo, incurrunt excommunicationem latæ sententiæ Summo Pontifici reseruatam, cum priuatione, & inhabilitatione, & extenditur etiam ad moniales admittentes per alteram constitutionem. Greg. xiii. Romæ publicatam die 24. Iunii. 1575. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris sequentis.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

VBi gratiæ, & indulta ab hac sede concessa successu temporis incommodum afferre noscuntur, expedit illo salubri præsidentis consilio submoueri. Proinde sanctimonialium quieti, & tranquillati consulere, ac omnia quæ illas a spiritualium rerum cogitatione, & exercitio auocant, impedimenta tollere, periculaq; & scandala ab eis remouere cupientes auctoritate præsentium reuocamus, & abolemus omnes; & quascunque licentias, ac facultates ingrediendi Monasteria, domos, & loca Monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibus-

ius

uis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & alijs cuiuscunque status & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quascunque licentias ingrediendi Monasteria, domos, & loca ipsarum sanctimonialium, quibuscunque viris, etiam eiusdem status, & dignitatis tam a prædecessoribus nostris, quam etiam a nobis, & sedis Apostolicæ legatis, aut alijs ex quibusuis quantumcunque vrgentibus causis, sub quibuscunque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum restitutorijs, alijsque efficacioribus clausulis, irritantibusque, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principum contemplationem, vel supplicationem concessas, confirmatas ac etiam iteratis vicib. renouatas; Cassamusque & annullamus literas desuper confectas, & processus habitos per easdem. Inhibentes eiusdem, qui illas obtinuerunt, sub excommunitionis pęna ipso facto incurrenda, super qua a nemine, nisi a Romano Pontifice (præterquā in mortis articulo) absolutionis beneficiū possit impertiri, ne ipsarū licentiatū prætextu Monasteria huiusmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatissis vero nec non Abbatibus, Conuentibus, & alijs Monasteriorum vtriusque sexus superioribus, & personis quocunque nomine vocentur, districte præcipimus, sub eadem excommunicationis pœna, nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne in monasteria, domos, & loca sua quemquam prætextu huiusmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam sub eisdem pęnis ipso facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuscunque personis ecclesiasticis, & sęcularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab episcopis, vel superioribus, quibus illas concedendi casibus necessarijs tantum ex Decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne monasteria ipsa monialium pro libito, sed necessitatibus vrgentibus duntaxat ingredi, ne ne moniales sub eisdem pœnis illos aliter admittere præsumant. Non obstantibus præmissis &c.

Amplia dictam constitutionem includere etiam intrantes septa monasterii non habentes licentias ex declaratione, & mente Pii V. & Greg. xiii. relata per Nauar. in cap. statuimus. sub num. 62 in 7. nota. 19. quæst. 3. commētar. 4. de regula, & in Manuali confess. cap. 37. sub num. 150. in impresso ab anno 1544 post quartam recognitionem ipsius auctoris, vt dictum fuit, supra in verbo monasteria Regularium virorum fol. 306. qui verò intrauit ad malum finem non poterit absolui a confessariis habentibus facultatem absoluendi a casibus *Sedi Apostolicæ* reseruatis vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur absolutio a casibus reseruatis relata supra in verbo casus reseruati fol. 163. ante tamen dictas constitutiones Pii V. & Greg. xiii. contra intrantes absque licentia per decretum Conc. Trid. sess. 25. cap. 5. de regula. excommunicatio non erat reseruata, & consequenter poterat absolui ab episcopo cap. nuper, de sent. excom. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo. 1. q. regular. q. 47. in plures articulos diuisa.

Extensionem, quam hic ex Nauarri testimonio posuimus videlicet, ex vi Bullarum Pii V. & Gregorii XIII. vetari illum ingressum cum censura Summo Pontifici reseruata, non solum ex pretextu licentiarum, facultatum, sed etiam ingressum absque tali facultate negat Franc. Suarez de censur. disp. 22. Sect. 6. exco. 6. affirmans, vt præf. Bullæ sub ea limitatione, & conditione sint intelligendæ, rem pe quo ad ingredientes solum ex præsumptione, & prætextu facultatum ad id

conces-

concessarum, non autem quo ad ingredientes ex alio titulo, & capite; Negat itidem Roderic. tomo. 1. quæst. regul. quæst. 48. artic. 2. respondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorij. XIII. ab ipso Nauarro insinuatæ non extent literæ authenticæ, virtute quarum fieri valeat præd. extensio, debet illa pœna excommunicationis restringi ad actionem prohibitam scilicet ad ingressum ex prætextu facultatum tantum, prout verba sonant; sed salua pace tantorum virorum præfatæ Bullæ satis videntur illam declarationem, & extensionem recepisse, & assumpsisse, ex communi obseruantia Prætorij Sacræ Pænitentiariæ, cuius ibi me minimus, & quæ sufficere debet ad illarum constitutionum interpretationem, cū stylus Rom. Curiæ faciat ius ad tex. in c. ex literis, vbi notat Panor. num. 6. de constitut. & in c. quam graui. de crim. falsi.

De puellis causa educationis fuit rescriptum a Sacra Congregatione D. Episcopo Hieracensi tenoris sequentis. Reuerendissime Domine, ex Sacra Congregatione Cardinalium Trid. Concilij Interpretum Amplitudinis tuæ nomine quæsitum est, An Puellæ in Monasterijs Monialium educationis causa permanere possint, ij vero sic censuerunt ad te scribendum, iamdudum ab eadem congregatione statutum esse nullo concilii decreto prohiberi, quo minus Puellæ in monasterijs monialium educentur; si tamen eadem monasteria ante concilium consueuerint huiusmodi Puellas recipere, sicque a superioribus monasteriorum scriptam licentiam impetrarint; atque Abbatissæ, & reliquarum monialium consensus accesserit; tum vero hæ ipsæ Puellæ eo vestitu in monasteria intromittātur, qui virginali pudori, ac modestiæ conueniat, nullamque secum famulam adducant, nec maneīe in eis possint, nisi vsque ad ætatis suæ annum vigesimum quintum, atque in eis dum erunt eandem seruent clausuræ legem, quam moniales ipsæ, & sic semel exierint nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proinde Congregatio his literis impertiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quotiescunque in ista tua Ciuitate, & diœcesi Hieracensi id expedire amplitudo tua iudicauerit; possis permittere Puellas in monialium monasteria, in quibus pie, & honeste instituantur introduci, adhibitis tamen conditionibus suprascriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltima Augusti, 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus Card. Sancti Sixti.

Decem, & septem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quo ad educationem, & mansionem in monasterijs recenset Emanuel Roderic. tomo 1. quæstio. regular. q. 46. artic. 10.

Mulieri nuptæ permanere volenti in monasterio ex causa rationabili an repugnet c. vnicum. de statu reg. in 6. Conc. Trid. sess. 25. c. 5. & constitutio Pii V. vide Nauar. in cons. 5. de diuor. in nouis. cum apostilla.

Quantum vero attinet ad egressum ipsarum monialium vltra dictam Cōstitutionem Bonifacii viij. in c. vnico, de statu regul. in 6. & Conc. Trid. sess. 25. c. 5. de regula. per hæc verba.

Nemini autem sanctimonialium liceat post professionem exire a monasterio etiam ad breue tempus, quocunque prætextu nisi ex aliqua legitima causa ab episcopo approbanda: indultis quibuscunque, & priuilegiis non obstantibus.

Hactenus verba Concilii, extat etiam constitutio Pii V. Romæ publicata die 27. Febr. 1570. fol. 1069. in Bulla. tenoris sequentibus.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cōgruit tit. de statu regu. m 6.

DEcori, & honestati omnium sanctimonialium, quarum Iesus Christus Dominus noster sponsus est, vt in puritate, & castitate superædificantes, in ipso feliciter inhabitare valeant, consulentes ea, quæ illarum existimationi detrahere possent, decet nos consulto summouere. Sane periculo, & scandalo plena res est, ac regulari obseruantiæ vehementer aduersatur, sanctimoniales aliquando parentes, fratres, sorores, aut alios agnatos, vel cognatos, nec non monasteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis subiecta visitandi, aut infirmitatis causa, alioue prætextu a monasterijs exire, & per sæcularium personarum domos discurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honestatis, & pudicitiæ decus, in discrimen committunt. Vnde nos malo huic pro nostro pastoralis officij debito salubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto Sacri Concilij Tridentini de clausura Monialium disponenti, ac alijs nostris literis super huiusmodi clausura editis adiicientes, volumus, sancimus, & ordinamus, nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarumue monialium, etiam Cartusien. Cistercien. Sancti Benedicti, & mendicantium, & quorumcunque aliorum ordinum etiam militarium, ac statuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum existentiam, etiam a Regia, vel Illustri prosapia ortarum, de cetero etiam infirmitatis, seu aliorum monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum parentū, aliorumue consanguineorum visitandorum, aliaue occasione, & prætextu, nisi ex causa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum superiores, quibus cura monasteriorum incumberet etiam per episcopum, seu alium loci ordinarium, etiam si prædicta monasteria ab episcoporum, & ordinariorum iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expresse in scriptis approbata sit, a monasteriis præfatis exire: sed nec in prædictis casibus extra illa nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredietes, seu licentiam exeundi quomodocunque concedentes, nec non comitantes, ac illarum receptatrices personas, siue laicas, aut sæculares, vel ecclesiasticas consanguineas, vel non, excommunicationis maioris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque alia declaratione subiacere, a quo præterquam a Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolui nequeant. Et insuper tam egressas, quam Præsidentes, & alios superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes, dignitatibus, officiis, & administrationibus per eas, & eos tunc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in posterum obtinenda inhabiles, nec non licentias, & facultates, seu indulta, & priuilegia exeundi a monasteriis, & extra illa standi a nobis, seu alio Romano Pontifice prædecessore nostro, ac Sedis Apostolicæ Nunciis, & legatis, etiam de latere, ac maiore Pænitentiario, aut ordinum prædictorum superioribus aliisque personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis restitutiuis præseruatiuis, mentis attestatiuis, etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, aliisque efficacioribus, & efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principū, nec non Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac instantia, vel alias quomodolibet concessa (quæ prorsus abolemus) ac literas

desuper-

desuper confectas,& in posterum concedendas,& conficiendas nullas,& inualidas,nulliusque roboris,& momenti fore,nec illas habentibus,& habituris suffragari posse,& ita per quoscunque Iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes,sublata eis,& eorum cuilibet aliter iudicandi,& interpretandi facultate & auctoritate iudicari,& diffiniri debere,irritum quoque,& inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter , vel ignoranter cōtingerit attentari,decernimus. Mandantes vniuersis , & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis,Primatibus; Archiepiscopis, Episcopis,& aliis locorum ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ,& sub obtestatione diuini Iudicij,& intermi natione maledictionis æternæ,quatenus per se,vel alium,seu alios præsentes literas in Ciuitatibus,& diœcesibus propriis,quolibet anno publicent , omniaque in illis contenta,nec non præfatum decretum ipsius Concilii,quod incipit Bonifacii octaui,diligenter,& inuiolabiliter sub censuris ecclesiasticis,aliisque præfatis pœnis,& in eodem decreto contentis obseruent,& obseruari faciant,& procurent,contradictores quoslibet,& rebelles,ac præmissis non parentes,etiam aliis pœnis,auctoritate nostra appellatione postposita compescendo,nec non legitimis super his habendis seruatis processibus, pęnas ipsas,etiam iteratis vicibus aggrauando interdictum ecclesiasticum apponendo,inuocato etiam ad hoc si opus fuerit,auxilio brachii sæcularis.Non obstantibus præmissis.

De monialibus an ex aliis causis iustis præter tres contentas in prædicta Cōstitut. Pii V. possint a monasteriis exire post Nauar.in c.statuimus 19.q.3. commentario quarto de Regularibus sub nu.47.vbi hanc extrauag. declarat, late differit Ioan.Guttierez lib 1.cano,quæst,c.14.& Emanuel.Roderic in libro quæst.regul. tom.1.quæst.49.art.3.& 5.

Aduertendum tamen est,quod contra loquentes cum monialibus nulla adest censura,& pęna imposita a iure communi,sed tantum per edicta ordinariorum locorum, & episcopi per eorum statuta solent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in capitul.monasteria,de vi.& hon.cleric.vbi text. contra frequentantes monasteria monialium,& quantum ad regulares attinet, non possunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacræ Congregationis tenoris sequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monasteria,cuiuscunque Ordinis accedere prohibentur, nouissime reformatum.

Illustrissimi,& Reuerendissimi Domini Cardinales, Sacræ Regularium Cōgregationi Præfecti ad occurendum scandalis, quæ contingere possunt , aliisque iustis,& rationabilibus causis animū pie mouentibus,dę speciali,& expresso mādato S.D.N.D.Sixti diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto,decreuerūt,& mādauerūt,nulli post hac Religioso,cuiuscūque ordinis,gradus, qualitatis,& dignitatis existat(superiore,cui monasterij,seu domus cura incūbit,visitatore,vel visitatoribus,cōfessarioque ordinario,& extraordinario, cū ad tēpus deputabitur dūtaxat exceptis)licere absque licētia expressa eiusdē Sacrę Cōgregationis accedere ad Monasteria,seu domus quarūcūq; Monialiū,vel seruorū,siue sui,siue alterius cuiusuis ordinis , ad colloquendum , siue tractandum cum eis . Quod si aliquando mādato sui superioris aliquos religiosos ad prædicandū Ver-

Ff 2 bum

bum Dei, vel ad celebrandas Missas in ipsarum monialium, seu sororum ecclesiis siue oratorijs exterioribus, siue extra claustra existentibus mitti contigerit, prohibuerũt ne dicti Religiosi vllo quæsito colore, moniales, sorores, aut quamlibet aliam personam, intra clausuram degentes alloqui possint. Confessarijs autem similiter interdixerunt, ne in ædibus monasterij, seu domus, vel monasterio; seu domui monialium, aut sororum contiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alias secum retineant, neue extra tempora generalium confessionũ, quibus soli tantum confessario, refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum sua habitatio, aut virorum domus, vel monasterium in quo degit, a monialium, seu sororum monasterio, vel domo nimium distat nisi tamen, & eo casu contrarium specialiter constitutum sit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum sumant. Quæ omnia, & singula sub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurren. alijsque eiusdẽ Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obseruari, iniungentes cunctis RR. Patribus, Generalibus, Prouincialibus, & alijs quorumuis monasticorum, & mendicantium ac non mendicantium ordinum, & congregationum superioribus, ad quos spectat, quatenus infra terminum vnius mensis, a die quo præsens decretum ipsis notificatum fuerit, computandi, debeant eiusdem decreti copiã cum huiusmodi præcepto omnibus suorũ ordinum, & Religionum monasterijs, domibus, & conuentibus intimare, & notificare, & intimasse, & notificasse, ne vllam aliquando desuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quoquomodo possint. Romæ Nonis Maij. 1590.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladum Impressorem Cameralem. 1590.

Decretum hoc fuit extensum etiam ad regulares S. Ioannis Hierosolymitani, vt Sacra Congregatio scripsit Vicario Neap. sunt enim vere religiosi vouentes tria substantialia vota, Castitatis, Paupertatis, & Obedientię, iux tradita per Nauar. in conf. 2. num. 2. & 3. de conuers. coniugat. & in conf. 12. de regula. in nouis ac gaudent priuilegio clericali, nempe canonis, fori immunitatis, ut per Emanuel. Rodric. tomo 1. quæst. regularium q. 1. art. 6. dum tractat utrum professio in ordinibus Militaribus sin religiosi. ubi refert: quod prædicti habent ex priuilegio Pontificio, ut non comprehendantur sub iure aliquo religiosorum, quantum ad odia, & rigores, ex Pet. de Aragon. 2. 2. q. 88 articu. 11 ad ult. & faciunt dicta per Abb in rubr. de regularib. & quo ad eos potest dici fauorabile hoc decretum, quia quando agitur de euitando animorum periculo etiam in pœnalibus, & odiosis admittitur extensio. Panor. in c. ex tenore num. 6. qui filij sint legit Grauet. de antiquit. tẽpor. par. 4. sect. Videamus. num. 10. Rota Rom. in decis. diuers. uol. 2. decis. 29 num. 10. & dixi supra in uerbo casus. reseruati nu. 3. fol. 154.

Dubitari posset, An regulares adeuntes monasteria monialium absque Episcopi licentia incidat in pœnam excommunicationis, quam Episcopus suo

suo edicto proposuit. Respondetur, quod non, si Regulares habent ex priuilegio non posse ab Episcopis excommunicari, & alias sic excommunicati, nō possint ab solui a suis Superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc absolutionem reseruauit, & ita Sacram Congregationem respōdisse die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderic. tomo 1. quæst. regul. quæst. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæsita, sed remissiue, quorum alterum est. An Episcopi possint declarare excōmunicatos a iure, vel Apostolicis Cōstitutionibus regulares exemptos habentes priuilegium, vt excommunicari, & suspendi non possint. Pro cuius resolutione adde tex. in clem. 1 & ibi Cardin. Zabar. num. 24. & Panor. nu. 22. de priuileg. Felin. in c. non potest sub nu. 3 de sent. & re iud. & Henriq. in Sum. lib. 7. de indulgent. cap. 25. sub §. 7. Et quid si per edictum sub ex communicationis pęna prohibiti essent certum peccatum committere, quod publice perpetrassent, an Episcopus possit eos excommunicatos denunciare, videndus est Nauar. in cons. 2. de senten. excomm. in nou. Alterum est quæsitum, An statutum Episcopi excommunicans ad monasteria monialiū intra dięcesim existentia, sed exempta, & subdita regularibus, valeant, ligentque tam subditos, quā non subditos ad illa accedentes. Ad quod videndi sunt Gemin. Ancharan. & Franc. in c. vnico, de statu regul. in 6. Henric. Boti. in tract. de Synodo Epis. par. 3. art. 1. conclu. 13. nu. 40. examinat Iason. in cons. 83. nu. 6. vol. 1. & declarat Rollan. a Valle in cons. 33. sub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Syluestr. in verbo Ex com. 4. nu. 12. & seq. Quo vero ad licentiam petendam pro accessu ad huiusmodi monasteria exempta refertur Sacram Congregationem censuisse facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium cum monialibus Regularibus subiectis, spectare ad ipsos Superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitime pręscripta, vt huiusmodi licentię, etiam quo ad monasteria, quę regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & Superiore regulari coniunctiue obtinerentur, tunc enim consuetudinem esse obseruandam, & Neapoli obseruatur, vt accedentes ad monasteria etiam exempta petant licentiam a Vicario monialium.

Sed an liceat Episcopo licentiam dare matri, sororib. & consanguineis mona sterium ingrediendi causa visitandi filiam, vel sorores, quæ graui aliqua infirmitate detinerentur. Respondetur negatiue etiam si essent in mortis periculo, & minus quando filiæ, aut aliæ professionem emitterent, vel habitum susciperent religionis ex declaratione Sacræ Congregationis, quam recenset Roderic. tomo 1. quæst. regul. q. 46. art. 11.

Quantum vero attinet ad reformationem monialium extant infrascriptæ ordinationes tenoris sequentis.

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISIMOS & Reuerendissimos DD. Cardinales, super Congregatione Regularium deputatos datæ Reueren. Dominis Visitatoribus Apostolicis Monasteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neap. & Salerni. sub die 2. Iunij. 1589. Et per eosdem Illustrissimos DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, sub die 12. Iulij. 1592. vt eas perpetuo obseruari, & custodiri mandent, & operentur, &c.

IN quolibet Monasterio non habeantur, nec permittantur plures Crates ferreæ, seu fenestræ collocutoriæ, quam vna, aut ad summum duæ.

2 Hæ nullo modo in ecclesiis sint, sed extra eas tantum.

3 In monasteriis vero, in quibus hactenus laminatum vsus non est introductus, in fenestris collocutoriis ponuntur binæ crates ferreæ introrsus altera, altera extrorsus, & distãtes ab inuicem saltem per spacium duorum palmorum, vel totius crassitudinis muri, nec non spisse seu strictè adeo vt nec puellæ manus per foramina transmitti possit. Inque exteriori crate figãtur claui ferrei eminẽtes, & acuti ita vt locuturi facies illi nequeãt adhærere, & colloquentiũ verba exaudiri valeãt.

4 In fenestellis Confessionalibus configentur etiam laminæ ferreæ, scilicet cum minutis foraminibus, e quibus, nec ipsæ moniales cernere, vel spectare quẽpiam, nec a quopiam vllo modo cerni, aut spectari possint.

5 Fenestella vnde Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum percipiunt alta sit dimidiato palmo, lata vero integro, quæ binis foriculis totidẽque feris, & clauibus alteris intrinsecus, alteris forin secus occludantur.

6 Tam in ingressu, seu in habitu regulari suscipiendo, quam in professione emittendarvelo suscipiendo, vel consecratione monialium, in quibus monasteriis Ordinis, vel regulæ S. Benedicti mos est, vt consecrentur, fas ne sit eis munera, xenia, dona vel aliud quidlibet singularibus, vel particularibus monialibus dare, vel erogare, sed quicquid a cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuersum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut sumptuosa, siue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur: sed sobria tantum, quæ sacras virgines deceat spiritus corporisque recreatio concedatur.

7 In quouis monasterio eligatur quotannis Magistra Nouitiarum, cui vni curæ sit illas instituere, nec eidem curæ siue illis instituendis materteræ, seu Amitę, vel quæuis aliæ, etiam qualibet cognatione coniunctę, se immisceant vllo pacto.

8 Ad ianuam monasterii, uestibulum sit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, uel apertæ sint, uel mox aperiendę, ne inde unquam moniales spectare, aut spectari posint.

9 Collocutorium interius locus sit feris occlusus, in quem nulla monialium ingrediatur, nisi uocata, & a sua superiore uenia ei data, ibique auscultatrices huic muneri designatę semper intersint, & asistant: Quę quicquid dicatur audire debeant, nisi futurus sermo secretum expostularet, quo casu, de Abbatisse, siue Priorisę licentia propinquioribus consanguineis, remotis arbitris, permitti poset.

10 Non scribant literas iniusu Superioris, scilicet, Abbatissę, siue Priorissę, nec dent, neue ad eas Missas, recipiant, nisi ante ab eisdem fuerint perlectę.

11 Presbyteris, Confessariis ab Abbatissis, Prioris, uel aliis Pręfectis monasteriorum statuatur ęqua, & idonea eleemosyna siue prouisio, quę ęre communi monasterii persoluatur, iis autem uicissitudo munerum quantumuis exigui valoris, quæ sibi cum monialibus possint intercedere omnino interdicta sit, sub pęna perpetuæ suspensionis ab audiendis, tam illarum, quam quorumuis aliorum confessionibus, in quam ipso facto incurrant.

12 Nulla monialis, vel Conuersa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quippiã, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemosynę nomine, siue intuitu, cuicunque personæ, tribuat, donet, aut largiatur, sed si ex aliqua iusta, vel rationabili causa aliquid dandum, vel tribuendum visum fuerit, id a Præfecta, seu Superiori monasterij, & re communi fiat.

13 Præsertim vero caueatur, ne qua monialis, vel Conuersa quicquam ex bonis monasterij det, aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vsum suum assignantur, nisi de licentia Abbatissæ.

14 Neque

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, esculenta, ientacula, offellas, confectiones, & sirupata, vel alia similia quæcunque conficiant, aut coquant, vt illa venderent, donent, aut largiantur, nisi de licentia Abbatissæ, & de rebus modicæ impensæ, & in consanguineos tantum.

15 Moniales, officiales monasterij, in suis muneribus obeundis nihil nisi de re, & pecunia monasterij expendant.

16 Denuncietur cunctis Sanctimonialibus cuiuscunque ordinis, Religiosas professas, quæ testamentum faciunt, vel de rebus sibi in vsum assignatis disponunt, mori, & decedere proprietarias, illasque censuris, & pœnis a sacris Canonibus, regulis, ac ordinum, & monasteriorum Constitutionibus, atque aliis ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis subiacere, ac obstrictas esse: Itemque contractus, & instrumenta, in quibus moniales ab eorum monasterio emunt annuos redditus, quoad ipsæ vixerint, vel etiam vt post ipsarum obitum alia succedat, & similia, nullius sint roboris, vel momenti, sed irrita, & inania, ac proinde iis defunctis cuncta omnino monasterio incorporentur, cui sunt redditus huiusmodi acquisiti.

17 In quouis monasterio sit infirmaria communis, & vbi non fuerit, a Superioribus extrui, vel fieri quam primum curetur, etiam si res postulat, sub censuris, & pœnis eis beneuisis, in eam autem recipere teneantur, in virtute sanctæ obedientiæ, omnes moniales, & Conuersæ, tam Professæ, quam Nouitiæ ægrotæ, quibus opus sit Medico, nec Medicus quampiam secundo inuisat, nec inuisere permittatur a Præfecta monasterij, neque medicinam præscribat extra infirmariam sub pęna excommunicationis. Neque etiam extra illam cófessarii monialiũ deputati cuiuslis audiant confessionem, sub pęna suspensionis ab illarum, & aliorum quorumuis confessionibus audiendis, in quam ipso facto incurrant: Si tamen aliqua monasteria ob angustiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non possent ita statim extruere infirmariam: Ordinarius, siue Superior visitet monasterium, & illis præscribat certũ locum, & assignet spaciũ temporis intra quod omnino debeat exequi, & quo ad impensam necessariam pro fabrica videat idem ordinarius, vt per eleemosynas, aut per alios sibi beneuisos modos ei prouideatur, & quam primum de his quæ egerint, Congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & Infirmis, in Infirmaria decumbétibus ex ea pecunia, quæ in eam causam, vt infra, assignabitur, suppeditentur omnes sumptus, & expensæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & aliis reb. necessariis ad illarum morbos curandos, ac valetudinem consequendam.

19 In ea vero nulla audeat aliunde particulares sumptus sibi facere, quo circa Visitatores, & exinde Superiores in monasteriis, in quibus huiusmodi subuentiones non ponuntur in communi deposito, assignabunt huiusmodi Infirmariæ communi redditus sufficientes tam ex communi mensa monasterii, quam ex assignatis rebus, censibus, & bonis ad singularum; seu particularium monialium vsum, siue sustentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio satis esse.

20 Eligatur autem monialis, solicitudine, sedulitate, & charitate præstans, quæ ægrotantium sororum cum omni studio, & pietate curam gerat, fideliterque pecuniam sibi commissam administret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Ei autem constituantur tot Moniales conuersæ auxiliares, quot videbuntur ei muneri satis esse.

22 Nulla audeat accedere ad Infirmariam tanquam ægrotans, vel infirma, nisi febri, vel alio morbo laboret, quem ibi curare oporteat de consilio Medici, qui ad restitutionem expensarum in foro conscientiæ teneatur, si cui huiusmodi consilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes fenestræ, vel foramina, quæ fuerint in claustrorum parietibus, e quibus moniales foras spectari possint, omnino occludantur, permissis solis fenestris aliquibus ad lumen excipiendum necessarijs, quæ tamen talia sint, ne inde vllo modo prospici, aut prospicere queant.

24 Monialibus, & earum ecclesijs, non permittatur cantus figuratus, sed tantum firmus, ac præterea, etiam ex omnibus monasterijs omnia instrumenta musica (exceptis organis, quæ in exteriore ecclesia permittuntur, tollentur.

25 Solæ moniales officium diuinum in suis ecclesijs celebrent, ita vt nulla regularis, vel sæcularis, aut alia quælibet laica persona, ad id quomodolibet se ingerat, sed tantum Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputandi ab Ordinario, siue Superiore, pro celebrãdis Missis, in die solennitatis monasterii, ad ea sua munera obeunda, quæ sint ex vsu necessario ecclesiæ cuiusmodi sunt missæ celebratio, benedictiones, & his similia, quæ per moniales expediri non possunt, accedant.

26 Nulla monialis. vel Conuersa, vel quæuis alia persona, etiam quæ non sit de monasterio, audeat alias priuatas sibi Missas celebrari facere in ecclesijs monasteriorum monialium, præter eas, quæ a Cappellanis deputatis communibus impensis monasterij celebrandæ sunt.

27 Quia vero in quibusdam monasteriis quamplurimæ Missæ, quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex testamentis, vel relictis, & aliis dispositionibus, & nihilominus ob defectũ Cappellanorum, aut monasterio rum paupertatem, vel alia de causa omittuntur, vel omitti oportet, mandatur Dominis visitatoribus, & successiue Ordinariis, & Superioribus, vt ei rei opportune prouideant, iuxta Decreta Sacrosancti generalis Concil. Trident. & Prouincialis Synodi Neapol. aut alia meliori ratione consulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.

28 Nulla Monialis, vel Conuersa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioque negotiorum Gestore quodcunque negotium, causam, vel litem pertractet, nisi cum solis ijs, qui pro communibus negotijs, causis, & litibus Monasterij procurandis, & defendendis deputati sunt, & de licentia Præfectæ eiusdem monasterij.

29 Vectores, qui vinum pro vsu monasterii, vel etiam aquam Balneorum pro Infirmis conuehunt, monasterium ingredi nisi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum Panem, vel etiam ad cernendam farinam nemo in monasterium intret, quod si alia de causa necessaria, & vrgenti intrauerit, illiusmodi operam ne præstet.

31 Abijciantur e Monasteriis omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ possint occludi, sed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacristiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingressos comitantur, quadraginta annis non paucioribus natæ sint.

34 Comitatrices, Confessarios, Medicos, Chirurgos, & alios, qui ex necessitate intra claustra pro temporecadmitti oportet, vbi ingressi fuerint, semper comitentur.

35 Omni-

35 Omnino assignetur confessarius extraordinarius iuxta decretum sacri generalis Concilij Tridentini, quem quæuis monialis adire teneatur, cui tamen liberũ sit illi sua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Nec quicquam commodato accipiant pro ipsarum ecclesiis, vel Oratoriis ornandis, sed proprio sint ornatu contentæ, quem nec alijs commodent.

37 Omnes conuersæ rei communi monasterii inseruiant, Conuersæ autem particulares nulli monialium concedantur, & quæ iam concessæ sunt in communitatem redigantur, sed si cui, vel propter infirmitatem, morbum, aut senectutem, particulari ministerio indigeat, Abbatissa, vel præfecta monasterii, ex eisdem Conuersis communibus vnam, pluresue assignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipsius reuocabiles, & ex industria, aliam, vel alias vicissim ad tempus substituat, vt necessitati vniuscuiusque sit consultum, & priuato seruitio nequaquã illarum quempiam addicta, seu assignata sit, aut dici possit.

38 In Conuersas non recipiantur in quoquo monasterio plures tertia parte aliarum monialium, vel ad summum non nisi duæ ad rationem quinque monialium, vbi vero consuetudo est, vt ea proportio non expleatur, sed minor sit numerus Conuersarum, ea, vtpote laudabilior, obseruetur.

39 Famulæ sæculares, quæ in monasteriis pro illorum seruitio, & ministerio degunt, omnino dimittantur, nec habitum suscipiant, nisi prius extra monasteriũ dimissæ ab Ordinariis illarum voluntas fuerit explorata, iuxta prædicti Sacri Cõcilij Tridentini Decretum, quod tamen fiat omnino gratis, neque sint supra numerum proxime definitum.

40 Tam Moniales, quam Conuersæ, suam quęque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, sed seorsum quælibet in suo lectulo dormiat, seu quiescat.

41 Non recipiatur monialis, vel Conuersa in quoduis monasterium, nisi in eo singulæ, singulis monialibus, & Conuersis propriæ Cellę, quę siue ex muro, vel cemento, siue ex tabulis, siue ex tela in communi Dormitorio distinguantur, assignatæ sint, & actu eas inhabitent, & vacua supersit propria cella pro recipienda in monialem, vel Conuersam.

42 Visitatores numerum monialium, ac etiam Conuersarum iuxta supradictam rationem in quolibet monasterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditib. quæ a monasterio in communi possidentur, & ex consuetis eleemosynis statuentes, in monasteriis Ciuitatis Neapolitanæ pro singulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos autem pro singulis Conuersis, quæ tamen præscriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi monasterium aliquas in moniales supra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur, si fuerint Cellæ pro eis, Vel aliud ex prædictis non obstiterit, & in dotem prętèrea, vel eleemosynam a singulis assignetur, pręsens pecunia, ex qua saltem possit emi annuus redditus ducatorum sexaginta sex illius monetę in absolutum monasterij commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuo retinendus; In monasteriis vero Salernitanę Ciuitatis (obseruatis conditionibus ceteris iam dictis) Domini Visitatores taxent certam annuam quantitatem redditthe pro loci, & personarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in Monialem, nisi prius parentes, fratres, vel ii ad quos eius cura spectat promptam habuerint vniuersam pecuniam pro dote, vel eleemosyna consuetam, ex qua publicę nomine annuus redditus ematur.

Acce-

Accedente monasterij consensu, cui huiusmodi redditus alimentorum causa vsque ad professionis diem cedat, ea vero sequuta, successionis iure integer acquiretur.

45 Cum vero regularis viuendi ratio, & optimi instituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum ascenditur, sit vita communis, nihilque proprij possidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vsum cuiusque conceditur; districte præcipitur, & mandatur, vt si quæ moniales huiusmodi Sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusue quouis modo ad vsum concessa, vel reseruata a se abdicauerint, & monasterio cesserint, Abbatissa, Priorissa, vel aliæ Præfectæ monasteriorum renunciationem huiusmodi recipere omnino teneantur, & ex monasterij bonis, & redditibus, seu introitibus in his, quæ ad victum, & vestitum, & reliquam vitæ sustentationem pertinent, illis præcipue prouidere, & ita opportune omnia subministrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autē, vel si quæ intra, vel extra monasteriū talem pium viuendi vsum dicto, vel facto, nutu, vel signo exturbare, reprehendere, aut quouismodo impedire, maligno spiritu instigante, præsumpserit, Superiores in eum, eamue maledictionem æternam, & excommunicationis sententiam, etiam ipso facto incurrendam comminari, & infligere possint. Quinimo omnibus dictorū monasteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialium pie, & Religiose viuentium singularem curam gerant, vt pote, quæ sub speciali protectione Sanctæ Sedis Apostolicæ, nostræ, & Congregationis existunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur, de cetero, in prædictis monasterijs, Nulla ingressura monasterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel Conuersam, nisi promiserit communis vitæ institutum prædictum amplecti, & iuxta illud perpetuo viuere; vbi vero ingressa fuerit, vna cum alijs monialibus eiusdem instituti, & obseruantiæ adiungatur, & cū eis viuat: Confessarij etiam sedulo hortentur, ac moneant moniales, vt prædictum communis vitæ institutum, & tutam Deo seruiendi viam sequantur.

46 In monasterijs, in quibus similiter retinentur hactenus prouisiones, & sub vētiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam subuentionum, de manibus tamen Abbatissæ, seu Præfectæ monasterij, siue depositariæ ad nutum tamen Abbatissæ, siue Præfectæ prædictæ pro suis Religiosis necessitatibus, quæ vero supersunt, Abbatissa erogata teneatur in communes vsus monasterii. Ac Ordinarii, siue Superiores monasterii quotannis exigāt rationem a Depositaria, & Abbatissa, seu Præfecta prædictis de huiusmodi prouisionibus, subuentionibus, & depositis, & in eas transgredientes grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam, & Monialium in Domino profectum, & animarum salutem supradictæ ordinationes debita deuotione, & reuerentia suscipiantur, Vniuersis & singulis Reuerendis Abbatissis, Priorissis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monasteriorum, ac monialibus, & Conuersis, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuæ & passiuæ, atque alijs censuris ecclesiasticis, & pœnis, etiam ipso facto incurrendis, respectiue (in casibus tantum a Congregatione præscribendis; quo ad censuras, scilicet) ac alias iuxta facultates dictis Dominis Visitatoribus concessas districte præcipitur, & mandatur, vt omnia, & singula in eisdem ordinationibus contenta, obseruent, & exequantur, ac obseruari, & exequi faciant.

48 Præte-

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiusque Vicarius, & Officiales in spiritualibus Generales, & prædicti Domini Visitatores Apostolici, nec non, alij Superiores Regulares, ad quos Monasteriorum cura quomodolibet spectat, studeant, vt hæc omnia inuiolabiliter obseruentur. Trasgredientes vero prædictis censuris ecclesiasticis, & pœnis etiam inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sęcularis, ac aliis, prout eis videbitur, iuris & facti remediis opportunis exerceant, & castigent, cum facultate declarandi Abbatissas, Priorissas, & alias præfectas culpabiles repertas incurrisse in pœnas etiam priuationis officiorum, & inhabilitatis ad ea, atque illas sic declaratas deponendi, & puniendi, ac alias idoneas illarum loco subrogandi, & sufficiendi, quæ regularis disciplinæ zelo accensæ huic reformationi inuigilare possint, & velint.

49 E monasteriis Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Mariæ Consolationis, Sancti Antonii de Padua, & Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ Ciuitatis emittantur omnes, & quæcumque puellæ, atque sæculares mulieres, quæ educationis, vel alia quauis causa in eis morantur, Non obstantibus quibuscunque.

50 In monasterio Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Mariæ Consolationis, & Sancti Antonij de Padua, nulla de cetero admittatur in monialem vel Conuersam, nec Religionis habitum suscipiat, sub pæna priuationis, ipso facto, officiorum, & vocis actiuæ & passiuæ, tam per Abbatissam, quam per Discretas, quæ huic rei auctoritatem, vel assensum præbent, incurrenda. Ac insuper illius receptio, & professio inde sequuta irrita sit, & inanis: ac nullius sit roboris, vel momēti, sed & quæ de facto in posterum iam recepta fuerit, de monasteriis eiiciatur.

51 Idem quoque obseruetur in monasterio Sanctæ Mariæ Magdalenæ, cum propter loci insalubritatem, & alias iustas, ac rationabiles causas, Dominis Visitatoribus datum fuerit in mandatis, vt ipsi, habita ratione redituum, tam communium, quam particularium, seu in proprios vsus assignatorum, tantum ex reditibus Conuentui, seu Mensæ monialium tribuatur, quantum videatur satis esse ad illarum congruam sustentationem; quod autem supereft futuro monasterio extruendo reseruetur. Datū Romæ in sacra Congregatione super Regularibus institutis, habita Domo. Illustrissimi & Reuerendissimi Domini Cardinalis Sanctæ Seuerinæ, Dei 2. mensis Iulii 1589.

F. Michael Bonellus Card. Alex. Episc. Alban.

Gregorius Palearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladum Impress. Cameralem. 1592.

Sequuntur declarationes quædam quorundam prędictorum capitum tenoris sequentis.

M. D C. Die 6. Maij. Facta relatione Sanctissimo D. N. decreuit. Ad primū, & secundum vt curet Illustrissimus D. Cardinalis Archiepiscopus decreta reformationis Apostolicæ inuiolabiliter seruari, & executioni mandari, præsertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 2. & quæ de vita communi in 45. & 46. disponuntur, hoc addito, vt Moniales teneantur præstationes omnes ipsis assignatas, superioribus fideliter notificare, & consignare in certo libro notandas, & per communes officiales monasterij exigendas, ad hoc vt in vsum ipsarum Monialium, pro singularū religiosarū necessitatibus de mandato Abbatissæ, seu al-

terius.

tertius superioris per ministros publicos,& communes Monasterij, in totum,vel pro parte, vt opus erit quotannis erogentur.

Ad Tertium prouisum.

Ad Quartum vnicuique Monasterio vnicus tantum Confessarius ordinarius assignetur,sed per annum ter,aut quater alius extra ordinem ad præscriptũ Sacri Concilii Tridentini offeratur.

Alex.Cardinalis Floren.

Locus Sigilli.

Bernardinus Episcopus Auersanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO Signor mio osseruandissimo.

NOstro Signore istesso ha voluto vedere, & essaminare le scritture mandate da V.S. Illustriss. e date a nome delle Monache sopra l'osseruanza de' Decreti della riforma de' Monasterii di cotesta Città;Et essendo assai chiari li Capitoli 45.& 46.dell'Ordinationi generali;Sua Santità vuole,che s'osseruino,come cantano,ne si aggiunga obligo,doue non e.E circa la difficoltà, che consiste intorno l'vltimo Decreto fatto alli 6.di Maggio 1600.come s'habbia da practicare, Sua Beatitudine ha ordinato si dichiari a V.S. Illustrissima, che sia lecito all' Abbadessa,e superiora ciascuno Monasterio di permettere alle Monache, che possa ciascuna di esse spendere qualche cosa delle souuentioni, che li uengono date senza passare per le ministri communi de Monasterii, e senz' obligo d' hauerne a rendere altro conto,come sarta a ragione di vn scudo il mese per seruitii minuti,pur che s'osserui nel resto il Decreto come stà. E benche quanto alla vita commune non intenda Sua Santità, che le Moneche professe prima della riforma,lequali non eleggono volontariemente siano astrette ad accettarla,come non le obliga meno il Sudetto Capitulo 45. così commanda, che non si riceuano nell' auuenire in modo alcuno Monache all' habito,ne alla professione, se nõ sotto la intiera riforma,& osseruanza della vita commune; e così in ciascuno de' sudetti casi V.S.Illustriss. si compiacerà ordinare che sia esseguita la Santa mente di Sua Beatitudine,e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8.di Marzo 1602.

Di V.S.Illustrissima e Reuerendissima

Il Cardinale di Firenze.

Humiliss. Seruitore.

SAnctissimus Dominus noster Clemens Papa viij. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas super executione,& obseruatione Capitulorum.45.& 46.Constitutionum super regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit Capitulum 45.obseruandum fore totum,vt iacet in Monasterijs in quibus tam fuit introducta,& acceptata a maiori parte monialium vita communis:

In

in aliis vero, in quibus retinentur hactenus prouisiones, & subuentiones in illa parte tantum, in qua mandatur, vt si quæ moniales huiusmodi sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona a se abdicauerint, & Monasterio cesserint, superior monasterii renunciationem huiusmodi recipere, & ex monasterii bonis in his, quæ ad victum, & vestitum, ac reliquam vitæ sustentationem pertinent, illis prouidere teneatur, moniales vero, quæ post easdem Constitutiones receptæ fuerint, vel in posterum admittentur in eisdem monasteriis, in quibus subuentiones retinentur, nullatenus inuitæ cogantur ad vitam communem, sed teneantur obseruare Capitulum 45. cum declarationibus inde secutis sub die 6. Maij 1600. & 5. Martij præsentis anni 1602. Illæ autem moniales, quæ in eisdem monasterijs reperiebantur professæ ante Constitutiones, quibus idem Capitulum 46. obseruare non placuerit, priuatæ sint omnino voce passiua, donec resipiscentes iam sanctum Institutum acceptauerint. Easdem porro Constitutiones omnes innouans sua sanctitas mandauit in ceteris omnibus obseruari, & executioni demandari. Romæ 26. Iunij 1602.

Alex. Card. Floren.

Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo sint soluendæ eleemosynæ pro Monialibus supra numerum recipiendis, & quando possint concedi, vel promitti loca in Monasterijs, puellis habitum regularem suscipere volentibus.

QVemadmodum sacri olim Canones, & nouissime Sacrum generale Concilium Tridentinum summa ratione decreuit, vt in monasterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantum numerus cõstituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commode possit sustentari, ita quoque Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, quæ negotiis, ac consultationibus Episcoporum, & Regularium præest, cui antiquius nihil est quam salutaria huiusmodi decreta debitæ executioni demandari curare, sæpius locorum Ordinariis rescripsit, ut certum numerum in singulis monasteriis monialium, etiam curæ Regularium, seu militiarum subiectis, iuxta cuiusque monasterii facultates præscriberent, & si quæ supra statutum numerum reciperentur, duplicem eleemosynam afferre, & supranumerarium locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit; num supra numerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monasterio definito decedentibus, in earũ locum subrogari possent, aut deberent, Eadem Sacra Congregatio, quæ peculiariter super ea re sæpenumero rescripsit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore statuit, & declarat, moniales, quæ supra numerum in quolibet monasterio constitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum nequaquam subrogari, neque impedimento esse, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in singulis monasteriis moniales intra numerum

Decretum sacræ Cõgregationis.

Congruit tit. de statu regul. in 6.

rum

rum possunt admitti; quinimmo easdem sic supra numerum receptas, supranumerarias semper quo ad hoc remanere, etiam si in ceteris ab aliis nihil differant sed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiusque monasterii institutum esse debeant.

Declarat insuper eadem Sacra Congregatio duplici eleemosynæ nomine intelligi semper debere duplicatam summam eius, quæ in receptione cuiusque monialis intra nummerum in quolibet monasterio constitutum erogari pro tempore consueuerit: ita tamen vt vbi summa, quæ confertur, minor est scutis ducentis, ibi saltem ratione duplicatæ eleemosynæ, soluenda sint scuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio districte prohibet, ne loca per obitum monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur, nisi sequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & non antea de eis disponi ac in monialis demortuæ locum, promissionem, aut receptionem in Capitulo seu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipsa recipienda & ætatem habeat idoneam, & ceteras qualitates requisitas: quibus etiã præditas esse debere vult eas puellas, quæ supra numerum recipiendæ sunt iam tũc, cum eis loca vel promittunrur, vel dantur: si quid vero contra a quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momenti fore, & esse decernit. Ac nihilominus Abbatissas, Prioribus, & alios quoscunque Monasteriorum superiores, qui cuiusuis puellæ receptioni, vel admissioni, aut locorum vacaturorũ promissioni, seu concessioni aduersus præsentis decreti dispositionem consenserint priuationi vocis actiuæ, & passiuæ, alijsque, arbitrio eiusdem Congregationis infligendis pœnis obstrictos, & obnoxios fore declarat, saluis etiam semper, & in suo robore permanentibus aliis quibuscunque ipsius Congregationis decretis alias, latis præsenti decreto non contrarijs, præsertim circa monialium admissionem, & receptionem ad habitum, & professionem, & circa eleemosynatũ depositionem, solutionem, & erogationem in bona stabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die 6. mensis Septembris MDCIIII.

Alex. Card. Florent.

Berlingerius Gypsius Secr.

Romæ ex Typographia Cameræ Apostolicæ MDCIIII.

MONTES PIETATIS.

Cõgruit titut de vsuris. PRÆTER Summistas sciendum est, Montes Pietatis licitos esse, & contrarium prædicantes excommunicationis latæ sententiæ pœnam incurrere Leonis X. Constitutione caueri in Bull. fol. 189. incip. Inter multiplices & infra.

Leo. X. Sacro approbante Concilio declaramus, & diffinimus montes Pietatis antedictos per respublicas institutos, & auctoritate Sedis Apostolicæ hactenus probatos, & confirmatos, in quibus pro eorum impensis, & indemnitate aliquid moderatum, ad solas ministrorum impensas, & aliarum rerum ad illorum conseruationem (vt præfertur) pertinentium, pro eorum indemnitate duntaxat vltra sortem

fortem absque lucro eorundem monitium, recipitur, neque speciem mali præferre, nec peccandi incentiũ præstare, neq; vllo pacto improbari, quinimo meritorium esse, ac laudari & probari, debere, tale mutuum minime vsurarium putari, licereque illorum pietatem, & misericordiam populis prædicare etiam cum indulgentijs a Sancta Sede Apostolica eam ob causam concessis; Ac deinceps alios etiam similes montes cum Apostolicæ Sedis approbatione erigi posse. Multo tamen perfectius, multoque sanctius fore si omnino tales montes gratuiti cõstituerentur, hoc est, si illos erigentes, aliquos census assignarent, quibus si non omni saltem vel media ex parte huiusmodi montium ministrorum soluerentur impensæ, vt ad leuiorem æris soluendi portionem medio hoc, pauperes grauari contingat, ad quos cum huiusmodi census assignatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christi fideles maioribus indulgentiis inuitandos esse decernimus, Omnes autem religiosos, & ecclesiasticas, ac sæculares personas, qui contra præsentis declarationis, & sanctionis formam de cetero prædicare, seu disputare verbo vel scriptis ausi fuerint, excommunicationis latæ sententiæ pœnam priuilegio quocunque non obstante incurrere volumus. Non obstantibus, &c. Datum Romæ in publica sessione in Lateranen. Sacrosancta Basilica solenniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. nostri anno tertio.

Nauar. in Manua. confess. cap. 17. nu. 213 & Ioan. Lup. in repeti. c. nauiganti, commentario. 3. §. 3. de vsuris. fol. 117 & alii hanc constitutionem declarãt, & extat tractatus Card. Caiet de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE sexus interdicta.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod extat Constitutio S.D.N.D. Clementis VIII. de largitione munerum vtriusque sexus regularibus interdicta publicata Romæ die 2. Iulii 1594. tenoris sequentis.

Religiosæ Congregationes, ab insigni sanctitate viris Spiritus Sancti afflatu institutæ, tantas Ecclesiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conseruandas, & instaurandas Romani Pontifices prædecessores nostri, magnã iure optimo diligentiam semper adhibuerint. Nam cum ea sit rerum humanarum conditio, & natura, ut etiam quæ optime fundata, & constituta sunt partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, & partim Dæmonis astutia, paulatim deficiant, ac nisi cura peruigili sustenentur, in deterius prolabantur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnopere laborauit, vt Regularium Ordinum disciplina, aut labefactata in pristinam restitueretur, aut salutaribus Constitutionibus communita, integra atque, incolumis permaneret. Quorum nos vestigiis pro eodem officii munere insistere, & Pastoralem illorum sollicitudinem (quantum) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ a pluribus Religiosæ vitæ professoribus, ex Christi patrimonio, quibusuis hominibus quauis ex causa sæpe tribuuntur grauia incommoda, & mala, etiam boni specie extitant, præcauere studentes; hac nostra perpetuo valitura Constitutione vniuersis, & singulis cuiuscunque ordinis mendicantium, *Cõgruit tit. de statu monast. seu regul.*

vel

vel non mendicantium bona immobilia,& reditus certos ex indulto Apostolico possidentium,vel non possidentium,seu cuiusuis Congregationis, Societatis,& instituti (non tamen Militiæ) Regularibus personis vtriuslibet sexus omnes,& quamcumq;largitionem, & missionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia,& singula Capitula Côuentus, & Congregationis,tam singulorum Conuentuum,monasteriorum, Prioratuũ, Præpositurarum,Præceptoriarum,domorum,& locorum, quam Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ,siue vniuersi Ordinis Societatis,aut instituti:eorumque vel earum Camerarios,Commissarios,& quoscunque Officiales,& singulares personas: Ipsos etiam Ordinum, Congregationum,& Societatum huiusmodi Superiores quascumque dignitates obtinentes, etiam generales, & Prouinciales,Magistros Ministros, & quocumque nomine Præfectos, nec non Conuentuum monasteriorum,Prioratuum,Præpositurarum, Præceptoriarum domorum,& locorum quorumcunque Abbates,Priores,Præpositos, Præceptores,etiam maiores Guardianos Ministros, Rectores, atque Abbatissas, & alio quouis titulo Præsidentes,tam ipsis Regularibus,quam Locorum Ordinarijs, seu quibusuis Superioribus subiectas vtriuslibet sexus ad vitam, vel ad tempus deputatos:adeo,vt nemo vnquam eorum,vel earum directe, vel indirecte palã vel occulte,tam communi,quam particulari,& proprio nomine,etiam sub quouis Statuti,vel consuetudinis,seu verius corruptelæ,aut alio prætextu,vel quacũque causa nisi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re mature discussa vna nimi cõsensu omnium Superiorumque permissa causa approbata fuerit quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita absolute, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omnino fas sit,quicquam donare,tam ex fructibus,redditibus,& prouentibus, collectis, vel contributionibus,aut oblationibus,siue eleemosynis,aut subsidijs certis, vel incertis ordinarijs,seu extraordinarijs,mensæ,seu massæ communis,vel cuiusuis Fabricæ,& Sacristiæ,quorum bona communiter,vt præfertur, administrantur, seu quæ rationibus reddendis sunt obnoxia,quam ex pecunijs,etiam, quæ a singulis quouis modo acquisitæ in commune conferendæ omnino sunt. Nec si per viam voluntariæ contributionis in commune congregentur. Nec si forsan priuatim,& nominatim cuilibet Religioso a suis Superioribus, vel a proprijs affinibus,propinquis,familiaribus,amicis,aut beneuolis,vel a pijs Christi fidelibus, etiam eleemosynæ,aut charitatis,& illius propriæ personæ intuitu attributæ,seu quoquomodo per quemlibet religiosum suo monasterio, Domui, aut Loco acquisitæ, eique, vt ad libitum de eis disponat per Superiores concessæ fuerint: Præterquam leuiora esculenta,aut poculenta seu ad deuotionem, vel Religionẽ pertinentia munuscula communi tantum, nunquam vero particulari nomine (vbi Superiori de consensu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed,& huiusmodi missiones munerum ipsis Religiosis vtriuslibet sexus non solum per se,uerum etiam per alios,tam directe, quam indirecte prohibitas,declaramus.

Neque uero quispiam ab hac generali prohibitione se excusare ualeat, etiam si munera miserit,cuius personæ laicale, uel Ecclesiasticæ cuiuscumque status, gradus,dignitatis,ordinis, uel conditionis, & quauis non solum mundana, & Ducali,Regia, Imperiali,uerum etiam Ecclesiastica, & Pontificali, aut alia maiori,etiam S.R.E.Cardinalatus dignitate fulgenti,etiam proprio loci ordinario, etiam ex causa, & occasione benedictionis, uel susceptionis habitus Regularis,

tonsu-

tonsuræ, aut Professionis monialium, tam sibi subditarum, quam non subditarum, aut ipsi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiusuis Monasterii, Prioratus, domus, aut cuiuslibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocunque officio, munere, aut dignitate fulgēti, vel cuicumque etiam simplici, & particulari Religioso, Ita vt inter ipsos quoque Religiosos (ne praua ambitione impulsi pro consequēdis in sua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcunque largitio, aut donatione munerum (nisi rerum minimarum, de licentia expressa; & in scriptis Superiorum) sit penitus interdicta.

Insuper prohibemus, ne vnquam eisdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiā benefactoris, aut Protectoris, vel ordinarii honorem, etiam occasione transitus, vel primi ingressus, aut ad beneficiorū acceptorum memoriam, gratique animi testificationem, seu pro prædictis personis quauis auctoritate, vel dignitate fungentibus honorifice, laute, & opipare excipiendis, seu pro quibusuis conuiuiis eisdem, aut cuiuis alteri quacunque occasione, vel causa exhibendis, vel pro commessationibus, aut computationibus quibusuis personis, tam eiusdem Ordinis Congregationis, Monasterij, domus aut loci, quam extraneis largiendis, aut pro exhibēdis spectaculis etiam piis intra Ecclesias, monasteria, & domos sacras, seu pias, vel extra eas, in quibusuis publicis aut priuatis sacris, aut profanis locis, etiam vbi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res piè gestæ, etiam in memoriam Passionis Dominicæ populis spectādæ proponuntur, aut alias in prædictis, siue in quibusuis rebus superuacaneis ad pompam, & ostentationem, aut ad obiectationem, vel paucorum lucrum, & priuata commoda quomodolibet pertinentibus, Nisi re ipsa pro diuino cultu, & veris Christi pauperum indigentiis, seruato in hoc charitatis Ordine, & habita necessitate ratione, de consilio, & consensu Superiorum subleuandis, aut alias in reb. licitis, & per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forsan præscriptam non excedentibus sumptus huiusmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem, & Apostolica doctrina sacrisque Canonibus commendatam hospitalitatem præsertim erga pauperes, & peregrinos nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimmo si qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex institutis statutis, aut consuetudinibus aliquorum monasteriorū, ordinum, aut regularium huiusmodi locorum, aut ex testatorum, vel donātium voluntatibus siue alias applicati aut donati sunt eos omnino (vt decet) integre in vsus pios hospitalitatis huiusmodi erogandos esse; & præsertim in monasteriis, seu locis desertis, & ab laicorum ædibus longius remotis; vbi tamen pauperum & vere egenorum ratio in primis habeatur.

Si quos vero ditiores occasiones transitus, siue alias ex deuotionis, aut necessitatis causa eo diuertere contigerit, eos sane deceret Refectorio communi cum Religiosis, mensaque, & ferculis communibus, nequaquam a ceteris distinctis contentos esse. Verum omnino ipsi Regulares in hospitibus huiusmodi potentioribus excipiendis ita se gerant, vt eis frugalitas, & paupertas religiosa prorsus eluceat.

Pari etiam ratione districte inhibemus, ne quispiam ex prædictis laicus alias, quam vt superius dictum est, vel Clericus sæcularis, vel regularis quocunque honore, præeminentia, nobilitate aut excellentia etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate, præditus etiā Protector, Viceprotector, loci ordinarius, Prælatus Generalis.

Prouincialis aut monasterij, Domus vel loci cuiuslibet superior, eorumue affines, propinqui, familiares, aut ministri vtriuslibet sexus, quicquam contra hanc superius expressam prohibitionem recipiant.

Quod si, vel ab aliquo particulari Religioso, vel a superiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocunque officio fungente, aut a Conuentu, Capitulo vel congregatione, siue ab vniuerso ordine, & Religione quicquam receperint; id quod acceperint suum non faciant. Verum ipso facto absque aliqua monitione, Iudicis decreto sententia, aut declaratione ad illius restitutionem omnino in vtroque foro teneantur: adeo vt restitutione ipsa realiter non facta, neque etiam in foro conscientiæ absolui possint.

Hanc autem restitutionem fieri volumus non priuatim ei religioso, qui donauit sed ei Monasterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta est largitio, vel si non de eius bonis datum est in quo idem Religiosus donãs professionem emisit, vel si nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuersi ordinis, seu Religionis donatio facta extiterit, pariter cõmuni mensæ, aut massæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera restituantur: ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, ordo, aut Religio, cui restitutio facienda est, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione restituendi eximere, vel vt in pauperes eroget, concedere quoquo modo possit.

Quod si quis ex supradictis Regularibus vtriuslibet sexus cuiuscunq; gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum existentibus coniunctim, cum ceteris, seu diuisim nostrarum huiusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, iussionum, decretorum, mandatorum transgressor fuerit: statuimus, vt omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipso priuatus, ac ad illa & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia & ignominia notatus existat. Et prætera priuationem vocis actiuæ, & passiuæ absque vllo Superioris decreto, aut ministerio ipso facto incurrat, nec non vltra huiusmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & simoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accusationis, aut querelæ, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisq; supplicijs, affici debeat.

Pœnis alijs a iure statutis, ac per alias Constitutiones Apostolicas, aut propria cuiusuis Ordinis Congregationis, monasterij, Domus, aut loci, statuta, vel consuetudines contra personas aliquid præmissorum committentes forsan decretis, & inflictis, nihilominus in suo robore permansuris.

Quocirca vniuersis, & singulis modernis, & pro tempore existentibus locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & Officialibus, nec non quorumcunque Ordinum, Prioratuum, Monasteriorum, & Domorum Superioribus, etiam Generalibus, seu Prouincialibus, ceterisque ad quos spectat, per Apostolica scripta mandamus; quatenus ipsi, & eorum singuli, quantum ad eos pertinet, curent omni studio, diligentia, auctoritate, & vigilantia præsentem Constitutionem firmiter, & inuiolate obseruari, & contra inobedientes, vel transgressores condignis pœnis animaduerti. Eosdem inobedientes, nec non contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita cõpescendo, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis.

Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis dictorumque Monasteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, nec non Ordinum, Congre-

Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta effectus præsentis nostræ constitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quib. quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia quatenus præmissis in aliquo aduersentur, prorsus tollimus, & abrogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque.

Volumus autem, vt præsentes literæ in valuis S. Ioan. Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in Acie campi Floræ publicentur, affixis inibi earum exemplis, & dimissis. Quodque earum exempla, seu illorum compēdia in libris quorumcunque Statutorum prædictorum Monasteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationum (quo ad Moniales, in vernaculum, [& vulgarem cuiusque Religiones sermonem] versa) & a loci ordinario, qui id quam primum fieri curet, subscripta inserantur, & saltem quotannis in Capitulis, siue Congregationibus cuiusque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus post sexaginta dies a die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnumquemque citra Montes, vltra Montes vero post quatuor menses, perinde arctent, & afficiant, ac si cuique personaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuissent.

Quoque, earum transumptis etiā impressis manu Notarij publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis eadem prorsus in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quę adhiberetur eisdem pręsentibus, si essent exhibitę, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, statuti, mandati, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attētare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romę in Monte Quirinali. Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo nonagesimo quarto, Tertio decimo Kal. Iulij Pontificatus Nostri Anno Tertio. pro declaratione eius constitutionis vide Sorbum in Compendio priuilegiorum Mendicantium in verbo Dare.

INDVLGENTIÆ.

PRÆTER Summistas sciendum est quod vltra dispositas per sacros canones, & decreta Concilij Trid. sess. 25. in fine in decreto de indulgentijs, & sess. 21. c. finali extat Constitutio Pij V. Reuocatoria indulgentiarum pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendæ tenoris sequentis.

Bulla S.D.N.D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendæ, & quæ quæstuandi facultatem quomodolibet continent.

Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam Rei memoriam.

ETSI Dominici gregis Saluti semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus ea benigne cōcedere Nos, & Prædecessores nostris studuerint, per quæ

peccatorum mole deposita salus ipsis succedat,& hostis humani generis seruitu te ereptas animas lucri faciant Altissimo,qui eas nobis sua bonitate commisit,id tamen propensiori studio nos præcauendum esse censemus,ne cuiussuis Indulgētiæ,remissionis,vel facultatis obiectu,Christi fideles procliuiores ad illicita in posterum committenda reddantur,aut facilitas veniæ eis peccandi tribuit incentiuum,& exinde Clauium auctoritas reducatur in contemptum, & Christi fideles quam plurimum scandalizetur. Sane cum ad auditum nostrum ex diuersis Mundi partibus quam plurimæ querelæ perlatæ fuerint,quo vigore diuersarum indulgentiarum,& facultatum per prædecessores nostros,ac etiam nos,vel auctoritate nostra tam fabricæ nostræ Basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesiæ S. Ioannis Lateranen.de Vrbe,ipsiusque Ecclesiæ,Nec non S.Ioannis, & S. Lazari Hierosolymitani ac S.Spiritus in Saxia,& S. Ioannis Lateranen.ac S. Iacobi, incurabilium de eadē Vrbe,Nec non S.Elmi,& S Bouis,ac S.Gotardi,& S. Leu garoni,nec non.S.Nicolai,& S.Bernardi Montis Iouij,nec non S.Leonardi,ac S.Marthæ nec non Sanctiss. Crucifixi Syracusanen.ac S.Mariæ de' Monteferrato,hospitalibus,ac etiam S.Sebastiani prope,& extra muros dictæ Vrbis, Nec non S.Antonij de S.Antonio Vienen.diœc.& redemptionis captiuorum Nuper Neapoli instituto monasterijs,illorumque ac diuersis alijs ecclesijs,Monasterijs Hospitalibus,Militijs,confraternitatibus,societatibus,& pijs locis,concessarum multi quæstores ex eisdem indulgentijs; Lucrum tempore tantum quærentes nominibus fabricæ,Ecclesiarum,hospitalium,monasteriorum,militarum,confraternitatum,societatum,& piorum locorum prędictorum in diuersis Ciuitatibus & diœc.quæstus facere,confratres describere,cappellas,& oratoria erigere,illisque erectis Indulgentias huiusmodi communicare,& in diuersis gradibus a iure prohibitis dispensare,ac plura etiam concedere,quam eis vigore facultatum prædictarum licitum sit,ipsique lucro intenti,pecuniasque potius,quā Christi fidelium salutem quærentes,ac eisdem indulgētijs sic abutentes,quęstum ex illis particularem facere conantur,variosque,& diuersos quæstores commissarios,procuratores,receptores,thesaurarios,factores,nuncios,& alios ministros,constituere qui non solum supradicta,sed etiam plura alia eis nunquam concessa facere, & cōcedere; Nec non locorum ordinarios illorumque in spiritualibus Vicarios generales,& officiales,ac ministros,ecclesiarumque,& ordinum prælatos,superiores,& personas quæstus huiusmodi impedientes censuris ecclesiasticis innodare & alias in pluribus grauiter excedentes in diuinæ maiestatis offensam,ac suarū, & Christi fidelium animarum perniciem,ac ordinariorum perturbationem, & piarum mentium scandalum,præsumunt,Nos qui Deo propitio Gregis Dominici,meritis licet insufficientibus,Curam gerimus, & illum spiritualis Thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem,ex premissis,& alijs rationabilibus causis animum nostrum mouentibus,felicis recordationis Calixti, Quarti Clementis VII.Pauli III Iulij similiter III.& diuersorum aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorū vestigijs inhærentes,motu proprio nō alicuius nobis super oblatæ petitionis instantiam,sed de mera nostra voluntate, & deliberatione omnes,& singulas.Indulgentias,etiam perpetuas, & peccatorū remissiones fabricæ,& ecclesiæ huiusmodi,nec non S.Ioannis Hierosolymit.etiā pro constructione, & ædificatione illius nouæ Ciuitatis prædictis in quibusuis alijs hospitalibus,monasteriis,ecclesiis,domibus,militiis,ordinibus,etiam mendicantium Congregationib. confraternitatibus,& vniuersitatibus, & pijs locis,illorumque ordinibus,capitulis,conuentibus,magistris, superioribus, &

tam

tam secularibus,quam quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus personis tam singulariter,quam vniuersaliter per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros,ac etiam nos sub quibuscunque tenorib. & formis, ac cum quibusuis clausulis,& decretis,etiam motu proprio,& ex certa scientia, ac ex quibus vis etiam vrgentissimis cautis, etiam causa redemptionis captiuorum,& alias quomodolibet concessis,pro quibus consequendis manus sint porrigendæ,adiutrices,& quæ quæstuandi facultatem quomodolibet continent,illarum omniū tenores,formas,derogationes,& decreta præsentibus pro expressis habentes auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo reuocamus,cassamus,irritamus,& annullamus,ac viribus vacamus. Et insuper perpetuo hac nostra valitura constitutione decernimus,quod ex nūc de cetero sub indignationis nostræ pœna prætextu indulgentiarum,& facultatum per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros,ac nos & Sedē Apostolicam, etiā motu,simili,ac Sedis Apostolicæ legatos,& alias quomodolibet concessarū,& quas a nobis & sede prædicta imposterū verbo,literis,aut quauis alia scriptura,etiā manu nostra signata; etiam cum clausula quod sola signatura sufficiat,etiam in fauorem fidei,aut cruciatæ sanctæ,vel cuiuscunque alterius piæ causæ, etiā priuilegiatæ concedi quomodolibet contigerit,nullus quauis etiam episcopali, archiepiscopali,& patriarchali,aut maiori dignitate, etiam cardinalatus honore, seu etiam regali,vel temporali excellentia præfulgeat,audeat,vel præsumat quæstus facere,aut nuncios,quæstores,cōmissarios thesaurarios, receptores pro illis recipiēdis in dictis hospitalibus,Ecclesijs,domibus,monasterijs,militijs,& alijs supra nominatis,vel pro eis aut illorum nominibus alibi constituere,& deputare,nisi ex speciali licentia,& ex certa scientia nostris, & Romani Pontificis pro tempore existentis de qua per literas nostras, & eisdem Romani Pontificis pro tempore existentis,locorum ordinariis,vel eorum in spiritualibus,vicariis, seu officialibus derogationem præsentis nostræ constitutionis illius tenore de uerbo ad verbum inserto expresse continentes,nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari,constare debeat. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis veneralibus fratribus nostris patriarchis primatibus,archiepiscopis,& Episcopis,quatenus,in ciuitatibus & diœc. suis præsentes nostras literas publicare,& obseruare debeant,rogantesq; omnes, & singulos principes sæculares,& alios dominos magistratus temporales, eisque per viscera misericordia Domini nostri Iesu Christi in remissionem peccatorū suorū iniūgētes,Quatenus in præmissis eiusdem Patriarchis,Primatib. Archiepiscopis, & Episcopis assistant,& suū auxiliū,& fauorem, præstēt cū auxilio brachij secularis. Nō obstantib. præmissis,ac quibusuis Apostolicis. Nec non tn Prouincialib. & Synodalib.concilijs editis Generalibus,vel specialibus, Constitutionibus, & ordinationibus, nec non fabricæ Ecclesiæ Hospitalium,Monasteriorum, Militiarum confraternitatum,ordinum,Capitulorum,conuentuum aliorumque locorum prædictorum,& quorumuis illorum membrorum,ecclesiarum, etiā Cathedralium,& Metropolitan.etiam iuramento,confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis,statutis,& consuetudinibus,stabilimētis, vsibus & natis,priuilegiis quoque indultis,& literis Apostolicis illis & præsertim Sancti Ioannis,& Sancti Lazari,ac Sancti Spiritus in Saxia Hospitalibus. Nec non Sancti Antonii,de Sācto Antonio,& Sāctorū Nicolai,& Bernardi mōtis Iouii monasteriis,ipsorumque monasteriorum Hospitalibus singulorumque eorum

terius superioris per ministros publicos,& communes Monasterij, in totum, vel pro parte, vt opus erit quotannis erogentur.

Ad Tertium prouisum.

Ad Quartum vnicuique Monasterio vnicus tantum Confessarius ordinarius assignetur, sed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præscriptū Sacri Concilii Tridentini offeratur.

Alex. Cardinalis Floren.

Locus Sigilli.

Bernardinus Episcopus Auersanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO Signor mio osseruandissimo.

NOstro Signore istesso ha voluto vedere, & essaminare le scritture mandate da V.S. Illustriss. e date a nome delle Monache sopra l' osseruanza de' Decreti della riforma de' Monasterii di cotesta Citta; Et essendo assai chiari li Capitoli 45. & 46. dell'Ordinationi generali; Sua Santita vuole, che s'osseruino, come cantano, ne si aggiunga obligo, doue non e. E circa la difficolta, che consiste intorno l'vltimo Decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da practicare, Sua Beatitudine ha ordinato si dichiari a V.S. Illustrissima, che sia lecito all' Abbadessa, e superior a ciascuno Monasterio di permettere alle Monache, che possa ciascuna di esse spendere qualche cosa delle souuentioni, che li uengono date senza passare per le ministri communi de Monasterii, e senz' obligo d' hauerne a rendere altro conto, come saria a ragione di vn scudo il mese per seruitii minuti, pur che s'osserui nel resto il Decreto come sta. E benche quanto alla vita commune non intenda Sua Santita, che le Moneche professe prima della riforma, lequali non eleggono volontariemente siano astrette ad accettarla, come non le obliga meno il Sudetto Capitulo 45. cosi commanda, che non si riceuano nell' auuenire in modo alcuno Monache all' habito, ne alla professione, se nō sotto la intiera riforma, & osseruanza della vita commune; e cosi in ciascuno de' sudetti casi V.S. Illustris. si compiaccera ordinare che sia esseguita la Santa mente di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il di 8. di Marzo 1602.

Di V.S. Illustrissima e Reuerendissima

Il Cardinale di Firenze.

Humiliss. Seruitore.

SAnctissimus Dominus noster Clemens Papa viij. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas super executione, & obseruatione Capitulorum. 45. & 46. Constitutionum super regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit Capitulum 45, obseruandum fore totum, vt iacet in Monasterijs in quibus iam fuit introducta, & acceptata a maiori parte monialium vita communis;

In

in aliis vero, in quibus retinentur hactenus prouisiones, & subuentiones in illa parte tantum, in qua mandatur, vt si quæ moniales huiusmodi sanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona a se abdicauerint, & Monasterio cesserint, superior monasterii renunciationem huiusmodi recipere, & ex monasterii bonis in his, quæ ad victum, & vestitum, ac reliquam vitæ sustentationem pertinent, illis prouidere teneatur, moniales vero, quæ post easdem Constitutiones receptæ fuerint, vel in posterum admittentur in eisdem monasteriis, in quibus subuentiones retinentur, nullatenus inuitæ cogantur ad vitam communem, sed teneantur obseruare Capitulum 45. cum declarationibus inde secutis sub die 6. Maij 1600. & 5. Martij præsentis anni 1602. Illæ autem moniales, quæ in eisdem monasterijs reperiebantur professæ ante Constitutiones, quibus idem Capitulum 46. obseruare non placuerit, priuatæ sint omnino voce passiua, donec resipiscentes tam sanctum Institutum acceptauerint. Easdem porro Constitutiones omnes innouans sua sanctitas mandauit in ceteris omnibus obseruari, & executioni demandari. Romæ 26. Iunij 1602.

Alex. Card. Floren.

Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo sint soluendæ eleemosynæ pro Monialibus supra numerum recipiendis, & quando possint concedi, vel promitti loca in Monasterijs, puellis habitum regularem suscipere volentibus.

QVemadmodum sacri olim Canones, & nouissime Sacrum generale Concilium Tridentinum summa ratione decreuit, vt in monasterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantum numerus cõstituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commode possit sustentari, ita quoque Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, quæ negotiis, ac consultationibus Episcoporum, & Regularium præest, cui antiquius nihil est quam salutaria huiusmodi decreta debitæ executioni demandari curare, sæpius locorum Ordinariis rescripsit, ut certum numerum in singulis monasteriis monialium, etiam curæ Regularium, seu militiarum subiectis, iuxta cuiusque monasterii facultates præscriberent, & si quæ supra statutum numerum reciperentur, duplicem eleemosynam afferre, & supranumerarium locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit, num supra numerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monasterio definito decedentibus, in earũ locum subrogari possent, aut deberent, Eadem Sacra Congregatio, quæ peculiariter super ea re sæpenumero rescripsit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore statuit, & declarat, moniales, quæ supra numerum in quolibet monasterio constitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum nequaquam subrogari, neque impedimento esse, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in singulis monasteriis moniales intra numerum

Decretum sacræ Cõgregationis.

Congruit tit. de statu regul. in 6.

rum

rum possunt admitti;quinimmo easdem sic supra numerum receptas, supranumerarias semper quo ad hoc remanere, etiam si in ceteris ab aliis nihil differant sed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiusque monasterii institutum esse debeant.

Declarat insuper eadem Sacra Congregatio duplici eleemosynæ nomine intelligi semper debere duplicatam summam eius, quæ in receptione cuiusque monialis intra nummerum in quolibet monasterio constitutum erogari pro tempore consueuerit: ita tamen vt vbi summa, quæ confertur, minor est scutis ducentis, ibi saltem ratione duplicatæ eleemosynæ,soluenda sint scuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio districte prohibet,ne loca per obitum monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur,neque promittantur,nisi sequuta vera,& reali illorum vacatione,atque ita demum, & non antea de eis disponi ac in monialis demortuæ locum,promissionem, aut receptionem in Capitulo seu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipsa recipienda & ætatem habeat idoneam, & ceteras qualitates requisitas: quibus etiã præditas esse debere vult eas puellas,quæ supra numerum recipiendæ sunt iam tũc, cum eis loca vel promittuntur, vel dantur:si quid vero contra a quoquam fieri contigerit,irritum,& inane,ac nullius roboris,& momenti fore,& esse decernit. Ac nihilominus Abbatissas,Priotibus, & alios quoscunque Monasteriorum superiores,qui cuiusuis puellæ receptioni, vel admissioni, aut locorum vacaturorũ promissioni, seu concessioni aduersus præsentis decreti dispositionem consenserint priuationi vocis actiuæ,& passiuæ,alijsque;arbitrio eiusdem Congregationis infligendis pœnis obstrictos,& obnoxios fore declarat, saluis etiam semper, & in suo robore permanentibus aliis quibuscunque ipsius Congregationis decretis alias, latis præsenti decreto non contrarijs,præsertim circa monialium admissionem,& receptionem ad habitum, & professionem, & circa eleemosynarũ depositionem,solutionem,& erogationem in bona stabilia, quibus nullatenus derogare vult,& intendit. Romæ die 6. mensis Septembris M DC IIII.

Alex. Card. Florent.

Berlingerius Gypsius Secr.

Romæ ex Typographia Cameræ Apostolicæ M DC IIII.

MONTES PIETATIS.

Cõgruit titut de vsuris. PRÆTER Summistas sciendum est, Montes Pietatis licitos esse, & contrarium prædicantes excommunicationis latæ sententiæ pœnam incurrere Leonis X. Constitutione caueri in Bull. fol. 189. incip. Inter multiplices & infra.

Leo.X. Sacro approbante Concilio declaramus,& diffinimus montes Pietatis antedictos per respublicas institutos, & auctoritate Sedis Apostolicæ hactenus probatos,& confirmatos, in quibus pro eorum impensis, & indemnitate aliquid moderatum,ad solas ministrorum impensas,& aliarum rerum ad illorum conseruationem (vt præfertur) pertinentium, pro eorum indemnitate duntaxat vltra sortem

fortem absque lucro eorundem monitium, recipitur, neque speciem mali præferre, nec peccandi incentiuũ præstare, neq; vllo pacto improbari, quinimo meritorium esse, ac laudari & probari, debere, tale mutuum minime vsurarium putari, licereque illorum pietatem, & misericordiam populis prædicare etiam cum indulgentijs a Sancta Sede Apostolica eam ob causam concessis; Ac deinceps alios etiam similes montes cum Apostolicæ Sedis approbatione erigi posse. Multo tamen perfectius, multoque sanctius fore si omnino tales montes gratuiti cõstituerentur, hoc est, si illos erigentes, aliquos census assignarent, quibus si non omni saltem vel media ex parte huiusmodi montium ministrorum soluerentur impensæ, vt ad leuiorem æris soluendi portionem medio hoc, pauperes grauari contingat, ad quos cum huiusmodi censuus assignatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christi fideles maioribus indulgentiis inuitandos esse decernimus, Omnes autem religiosos, & ecclesiasticas, ac sæculares personas, qui contra præsentis declarationis, & sanctionis formam de cetero prædicare, seu disputare verbo vel scriptis ausi fuerint, excommunicationis latæ sententiæ pœnam priuilegio quocunque non obstante incurrere volumus. Non obstantibus, &c. Datum Romæ in publica sessione in Lateranen. Sacrosancta Basilica solenniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. nostri anno tertio.

Nauar. in Manua. confess. cap. 17. nu. 213 & Ioan. Lup. in repeti. c. nauiganti, commentario. 3. §. 3. de vsuris. fol. 117 & alii hanc constitutionem declarãt, & extat tractatus Card. Caiet de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE sexus interdicta.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod extat Constitutio S.D.N.D. Clementis VIII. de largitione munerum vtriusque sexus regularibus interdicta publicata Romæ die 2. Iulii 1594. tenoris sequentis.

Religiosæ Congregationes, ab insigni sanctitate viris Spiritus Sancti afflatu institutæ, tantas Ecclesiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conseruandas, & instaurandas Romani Pontifices prædecessores nostri, magnã iure optimo diligentiam semper adhibuerint. Nam cum ea sit rerum humanarum conditio, & natura, ut etiam quæ optime fundata, & constituta sunt partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, & partim Dæmonis astutia, paulatim deficiant, ac nisi cura peruigili sustententur, in deterius prolabantur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnopere laborauit, vt Regularium Ordinum disciplina, aut labefactata in pristinam restitueretur, aut salutaribus Constitutionibus communita, integra atque, incolumis permaneret. Quorum nos vestigiis pro eodem officii munere insistere, & Pastoralem illorum sollicitudinem (quantum) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ a pluribus Religiosæ vitæ professoribus, ex Christi patrimonio, quibusuis hominibus quauis ex causa sæpe tribuuntur grauia incommoda, & mala, etiam boni specie existant, præcauere studentes; hac nostra perpetuo valitura Constitutione vniuersis, & singulis cuiuscunque ordinis mendicantium, *Cõgruit tit. de statu monna seu. regul.*

vel

vel non mendicantium bona immobilia, & reditus certos ex indulto Apostolico possidentium, vel non possidentium, seu cuiusuis Congregationis, Societatis, & instituti (non tamen Militiæ) Regularibus personis vtriuslibet sexus omnes, & quamcumq; largitionem, & missionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & singula Capitula Cōuentus, & Congregationis, tam singulorum Conuentuum, monasteriorum, Prioratuū, Præpositurarum, Præceptoriatum, domorum, & locorum, quam Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, siue vniuersi Ordinis Societatis, aut instituti: eorumque vel earum Camerarios, Commissarios, & quoscunque Officiales, & singulares personas: Ipsos etiam Ordinum, Congregationum, & Societatum huiusmodi Superiores quascumque dignitates obtinentes, etiam generales, & Prouinciales, Magistros Ministros, & quocumque nomine Præfectos, nec non Conuentuum monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum domorum, & locorum quorumcunque Abbates, Priores, Præpositos, Præceptores, etiam maiores Guardianos Ministros, Rectores, atque Abbatissas, & alio quouis titulo Præsidentes, tam ipsis Regularibus, quam Locorum Ordinariis, seu quibusuis Superioribus subiectas vtriuslibet sexus ad vitam, vel ad tempus deputatos: adeo, vt nemo vnquam eorum, vel earum directe, vel indirecte palā vel occulte, tam communi, quam particulari, & proprio nomine, etiam sub quouis Statuti, vel consuetudinis, seu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacūque causa nisi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re mature discussa vnanimi cōsensu omnium Superiorumque permissa causa approbata fuerit quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita absolute, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omnino fas sit, quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus, siue eleemosynis, aut subsidiis certis, vel incertis ordinarijs, seu extraordinarijs, mensæ, seu massæ communis, vel cuiusuis Fabricæ, & Sacristiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, administrantur, seu quæ rationibus reddendis sunt obnoxia; quam ex pecunijs, etiam, quæ a singulis quouis modo acquisitæ in commune conferendæ omnino sunt. Nec si per viam voluntariæ contributionis in commune congregentur. Nec si forsan priuatim, & nominatim cuilibet Religioso a suis Superioribus, vel a propriis affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel a piis Christi fidelibus, etiam eleemosynæ, aut charitatis, & illius propriæ personæ intuitu attributæ, seu quoquomodo per quemlibet religiosum suo monasterio, Domui, aut Loco acquisitæ, eique, vt ad libitum de eis disponat per Superiores concessæ fuerint: Præterquam leuiora esculenta, aut poculenta seu ad deuotionem, vel Religionē pertinentia munuscula communi tantum, nunquam vero particulari nomine (vbi Superiori de consensu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed, & huiusmodi missiones munerum ipsis Religiosis vtriuslibet sexus non solum per se, uerum etiam per alios, tam directe, quam indirecte prohibitas, declaramus.

Neque uero quispiam ab hac generali prohibitione se excusare ualeat, etiam si munera miserit, cuius personæ laicale, uel Ecclesiasticæ cuiuscunque status, gradus, dignitatis, ordinis, uel conditionis, & quauis non solum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, uerum etiam Ecclesiastica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio loci ordinario, etiam ex causa, & occasione benedictionis, uel susceptionis habitus Regularis, tonsu-

tonfuræ, aut Professionis monialium, tam fibi fubditarum, quam non fubditarum, aut ipsi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiusuis Monasterii, Prioratus, domus, aut cuinslibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocunque officio, munere, aut dignitate fulgēti, vel cuicumque etiam simplici, & particulari Religioso, Ita vt inter ipsos quoque Religiosos (ne praua ambitione impulsi pro consequēdis in sua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcunque largitio, aut donatione munerum (nisi rerum minimarum, de licentia expressa; & in scriptis Superiorum) sit penitus interdicta.

Insuper prohibemus, ne vnquam eisdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiā benefactoris, aut Protectoris, vel ordinarii honorem, etiam occasione transitus, vel primi ingressus, aut ad beneficiorū acceptorum memoriam, gratique animi testificationem, seu pro prædictis personis quauis auctoritate, vel dignitate fungentibus honorifice, laute, & opipare excipiendis, seu pro quibusuis conuiuiis eisdem, aut cuiuis alteri quacunque occasione, vel causa exhibendis, vel pro commessationibus, aut computationibus quibusuis personis, tam eiusdem Ordinis Congregationis, Monasterij, domus aut loci, quam extraneis largiendis, aut pro exhibēdis spectaculis etiam pii intra Ecclesias, monasteria, & domos sacras, seu pias, vel extra eas, in quibusuis publicis aut priuatis sacris, aut profanis locis, etiam vbi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res pie gestæ, etiam in memoriam Passionis Dominicæ populis spectādæ proponuntur, aut alias in prædictis, siue in quibusuis rebus superuacaneis ad pompam, & ostentationem, aut ad obiectationem, vel paucorum lucrum, & priuata commoda quomodolibet pertinentibus, Nisi re ipsa pro diuino cultu, & veris Christi pauperum indigentiis, seruato in hoc charitatis Ordine, & habita necessitate ratione, de consilio, & consensu Superiorum subleuandis, aut alias in reb. licitis, & per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forsan præscriptam non excedentibus sumptus huiusmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem, & Apostolica doctrina sacrisque Canonibus commendatam hospitalitatem præsertim erga pauperes, & peregrinos nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimmo si qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex institutis statutis, aut consuetudinibus aliquorum monasteriorū, ordinum, aut regularium huiusmodi locorum, aut ex testatorum, vel donātium voluntatibus siue alias applicati aut donati sunt eos omnino (vt decet) integre in vsus pios hospitalitatis huiusmodi erogandos esse; & præsertim in monasteriis, seu locis desertis, & ab laicorum ædibus longius remotis; vbi tamen pauperum & vere egenorum ratio in primis habeatur.

Si quos vero ditiores occasiones transitus, siue alias ex deuotionis, aut necessitatis causa eo diuertere contigerit, eos sane deceret Refectorio communi cum Religiosis, mensaque, & ferculis communibus, nequaquam a ceteris distinctis contentos esse. Verum omnino ipsi Regulares in hospitibus huiusmodi potentioribus excipiendis ita se gerant, vt eis frugalitas, & paupertas religiosa prorsus eluceat.

Pari etiam ratione districte inhibemus, ne quispiam ex prædictis laicus alias, quam vt superius dictum est, vel Clericus sæcularis, vel regularis quocunque honore, præeminentia, nobilitate aut excellentia etiam S.R.E. Cardinalatus dignitate, præditus etiā Protector, Viceprotector, loci ordinarius, Prælatus Generalis.

Prouincialis aut monasterij, Domus vel loci cuiuslibet superior, eorumue affines, propinqui, familiares, aut ministri vtriuslibet sexus, quicquam contra hanc superius expressam prohibitionem recipiant.

Quod si, vel ab aliquo particulari Religioso, vel a superiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocunque officio fungente, aut a Conuentu, Capitulo vel congregatione, siue ab vniuerso ordine, & Religione quicquam receperint; id quod acceperint suum non faciant. Verum ipso facto absque aliqua monitione, Iudicis decreto sententia, aut declaratione ad illius restitutionem omnino in vtroque foro teneantur: adeo vt restitutione ipsa realiter non facta, neque etiam in foro conscientiæ absolui possint.

Hanc autem restitutionem fieri volumus non priuatim ei religioso, qui donauit sed ei Monasterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta est largitio, vel si non de eius bonis datum est in quo idem Religiosus donās professionem emisit, vel si nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuersi ordinis, seu Religionis donatio facta extiterit, pariter cōmuni mensæ, aut massæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera restituantur: ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, ordo, aut Religio, cui restitutio facienda est, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione restituendi eximere, vel vt in pauperes eroget, concedere quoquo modo possit.

Quod si quis ex supradictis Regularibus vtriuslibet sexus cuiuscunq; gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum existentibus coniunctim, cum ceteris, seu diuisim nostrarum huiusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, iussionum, decretorum, mandatorum transgressor fuerit: statuimus, vt omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipso priuatus, ac ad illa & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia & ignominia notatus existat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & passiuę absque vllo Superioris decreto, aut ministerio ipso facto incurrat, nec non vltra huiusmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & simoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accusationis, aut querelæ, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisq; supplicijs, affici debeat.

Pœnis alijs a iure statutis, ac per alias Constitutiones Apostolicas, aut propria cuiusuis Ordinis Congregationis, monasterij, Domus, aut loci, statuta, vel consuetudines contra personas aliquid præmissorum committentes forsan decretis, & inflictis, nihilominus in suo robore permansuris.

Quocirca vniuersis, & singulis modernis, & pro tempore existentibus locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & Officialibus, nec non quorumcunque Ordinum, Prioratuum, Monasteriorum, & Domorum Superioribus, etiam Generalibus, seu Prouincialibus, ceterisque ad quos spectat, per Apostolica scripta mandamus; quatenus ipsi, & eorum singuli, quantum ad eos pertinet, curent omni studio, diligentia, auctoritate, & vigilantia præsentem Constitutionem firmiter, & inuiolate obseruari, & contra inobedientes, vel transgressores condignis pœnis animaduerti. Eosdem inobedientes, nec non contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita cōpescendo, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis.

Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis dictorumque Monasteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, nec non Ordinum, Congre-

Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta effectus præsentis nostræ constitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quib. quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia quatenus præmissis in aliquo aduersentur, prorsus tollimus, & abrogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Volumus autem, vt præsentes literæ in valuis S. Ioan. Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in Acie campi Floræ publicentur, affixis inibi earum exemplis, & dimissis. Quodque earum exempla, seu illorum compẽdia in libris quorumcunque Statutorum prædictorum Monasteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationum (quo ad Moniales, in vernaculum, [& vulgarem cuiusque Religionis sermonem] versa) & a loci ordinario, qui id quam primum fieri curet, subscripta inserantur, & saltem quotannis in Capitulis, siue Congregationibus cuiusque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus post sexaginta dies a die publicationis (vt pręfertur) in Romana Curia facienda vnumquemque citra Montes, vltra Montes vero post quatuor menses, perinde arctent, & afficiant, ac si cuique personaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuissent.

Quoque earum transumptis etiã impressis manu Notarij publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis eadem prorsus in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quę adhiberetur eisdem pręsentibus, si essent exhibitę, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, statuti, mandati, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attẽtare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romę in Monte Quirinali. Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo nonagesimo quarto, Tertio decimo Kal. Iulij Pontificatus Nostri Anno Tertio. pro declaratione eius constitutionis vide Sorbum in Compendio priuilegiorum Mendicantium in verbo Dare.

INDVLGENTIÆ.

PRÆTER Summistas sciendum est quod vltra dispositas per sacros canones, & decreta Concilij Trid. sess. 25. in fine in decreto de indulgentijs, & sess. 21. c. finali extat Constitutio Pij V. Reuocatoria indulgentiarum pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendæ tenoris sequentis.

Bulla S.D.N.D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendæ, & quæ quæstuandi facultatem quomodolibet continent.

Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam Rei memoriam.

ETSI Dominici gregis Saluti semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus ea benigne cõcedere Nos, & Prædecessores nostris studuerint, per quæ

tam ſecularibus,quam quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus perſonis tam ſingulariter,quam vniuerſaliter per quoſcunque Romanos Ponti fices prædeceſſores noſtros,ac etiam nos ſub quibuſcunque tenorib. & formis, ac cum quibuſuis clauſulis,& decretis,etiam motu proprio,& ex certa ſcientia, ac ex quibus vis etiam vrgentiſſimis cauſis, etiam cauſa redemptionis captiuorum,& alias quomodolibet conceſſis,pro quibus conſequendis manus ſunt por rigendæ,adiutrices,& quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent,il larum omniũ tenores,formas,derogationes,& decreta præſentibus pro expreſ ſis habentes auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo reuocamus,caſ ſamus,irritamus,& annullamus,ac viribus vacamus. Et inſuper perpetuo hac noſtra valitura conſtitutione decernimus,quod ex nũc de cetero ſub indignatio nis noſtræ pœna prætextu indulgentiarum,& facultatum per quoſcunque Ro manos Pontifices prædeceſſores noſtros,ac nos & Sedẽ Apoſtolicam, etiã motu,ſimili,ac Sedis Apoſtolicæ legatos,& alias quomodolibet conceſſarũ,& quas a nobis & ſede prædicta impoſterũ verbo,literis,aut quauis alia ſcriptura,etiã manu noſtra ſignata; etiam cum clauſula quod ſola ſignatura ſufficiat,etiam in fauorem fidei,aut cruciatæ ſanctæ,vel cuiuſcunque alterius piæ cauſæ, etiã priuilegiatæ concedi quomodolibet contigerit, nullus quauis etiam epiſcopali, archiepiſcopali,& patriarchali,aut maiori dignitate, etiam cardinalatus honore, ſeu etiam regali, vel temporali excellentia præfulgeat,audeat, vel præſumat quæſtus facere, aut nuncios,quæſtores,cõmiſſarios theſaurarios, receptores pro illis recipiẽdis in dictis hoſpitalibus, Eccleſijs,domibus, monaſterijs, militijs,& alijs ſupra nominatis, vel pro eis aut illorum nominibus alibi conſtituere,& deputare,niſi ex ſpeciali licentia,& ex certa ſcientia noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis de qua per literas noſtras, & eiſdem Romani Pontificis pro tempore exiſtentis,locorum ordinariis, vel eorum in ſpiritualibus,vicariis, ſeu officialibus derogationem præſentis noſtræ conſtitutionis illius tenore de uerbo ad verbum inſerto expreſſe continentes,nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari,conſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis veneralibus fratribus noſtris patriarchis primatibus,archiepiſcopis,& Epiſcopis,quatenus,in ciuitatibus & diœc. ſuis præſentes noſtras literas publicare,& obſeruare debeant,rogantesq; omnes, & ſingulos principes ſæculares,& alios dominos magiſtratus temporales, eiſque per viſcera miſericordia Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorũ ſuorũ iniũgẽtes,Quatenus in præmiſſis eiuſdem Patriarchis,Primatib. Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant,& ſuũ auxiliũ,& fauorem, præſtẽt cũ auxilio brachij ſecularis. Nõ obſtantib. prœmiſſis,ac quibuſuis Apoſtolicis. Nec non in Prouincialib. & Synodalib. concilijs editis Generalibus, vel ſpecialibus, Conſtitutionibus, & ordinationibus, nec non fabricæ Eccleſiæ Hoſpitalium,Monaſteriorum, Militiarum confraternitatum, ordinum,Capitulorum,conuentuum aliorumque locorum prædictorum,& quorumuis illorum membrorum,eccleſiarum, etiã Cathedralium,& Metropolitan. etiam iuramento,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus,ſtabilimẽtis, vſibus & natis,priuilegiis quoque indultis,& literis Apoſtolicis illis & præſertim Sancti Ioannis,& Sancti Lazari,ac Sancti Spiritus in Saxia Hoſpitalibus. Nec non Sancti Antonii,de Sãcto Antonio,& Sãctorũ Nicolai,& Bernardi mõtis Iouii monaſteriis,ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus ſingulorumque eorum

conuentibus, superioribus, & personis præfatis per quoscunque Roman. Pontifices prædecessores, ac Nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscunque tenoribus,& formis,ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus,& insolitis clausulis,nec non irritantibus,& aliis decretis etiam motu simili,& ex certa scientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali Consideratione,vel instantia,& alias quomodolibet concessi,approbatis, & innouatis,quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illius eorumque totis tenoribus specialis,specifica,indiuidua, & expressa,non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso,& forma in illis tradita obseruata inserti forent,præsentibus pro sufficienter expressis, habentes, motu,scientia,& potestatis plenitudine,similibus specialiter,& expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse volumus,contrariis quibuscunque Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit sede indultum,quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas nõ facientes plenam,& expressam,ac de verbo ad uerbum,de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod præsentes literæ in cancellaria nostra Apostolica & Acie Campi Floræ de more publicentur & in Constitutione Perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret,easdem præsentes ad singula quæque loca deferri volumus,& etiam declaramus,quod earum transumptis,etiam impressis manu alicuius Notarii subscriptis, ac alicuius sigillo Prælati munitis eadem proisus fides adhibeteiur. Quæ adhibeatur si originaliter forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis,cassationis,irritationis,annullationis,decreti,mandati,iniunctionis,derogationis, voluntatis, & declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri,& Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Millesimo quingẽtesimo, sexagesimo sexto. Sexto idus Februarii, Pontificatus Nostri Anno secundo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyna.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno a natiuitate Domini Millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, indictione decima. Die vero Decima septima mensis Februarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris,& D.N.D. Pii Papæ V. Anno secundo, retroscriptæ literę Apostolicæ affixę,& publicatę fuerunt ad valuas Cancellarię Apostolicę,& acie Campi Florę Per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andreani Rogerium Pręfati. S.D.N. Papę cursores.

Scipio de Octauianis Magister cursorum.

De reuocatione indulgentiarum confraternitatum, & illarum aggregationis forma vide clem. 8.& Pauli V. supra in uerbo confraternitates. De reuocatione & noua cõcessione indulgẽtiarũ extat sequens constitutio Pauli Papæ V. ad perpetuam rei memoriam Romanus Pontifex, &c.

Paulus

Paulus Papa Quintus ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex in Beati Petri Sede constitutus, cui inter alia cęlestis Indulgentiarum thesauri dispensandi cura incumbit, solicite prospicere debet ac solerter, vt huiusmodi Indulgentiarum dispensatio, & vsus ad Dei gloriam, & animarum salutem præcipue dirigatur, & ne ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fe:re:Clemens Papa viij. Prædecessor noster magna cum diligentia, & solicitudine procurauerit abusus, & corruptelas, tum in communicando Indulgentiarum thesauros, tum in modo illo recipiendi irreptos tollere, & propterea sua quadam Constitutione formam aggregandi, instituendi, & recte administrandi Societates, & Confraternitates præscripserit, licet morte præuentus hanc piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere, neque etiam, vt cogitauerat, circa Indulgentias a plerisque Romanis Pontificibus Prædecessoribus, Religionibus, & Ordinibus Monasticis, & Mendicantibus diuersis temporibus concessas aliquid deliberare potuerit. Nos, qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad summi Apostolatus officium vocati sumus, susceptum a tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, vbi primum Catholicæ Ecclesiæ regimen suscepimus, Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus ad hoc opus a dicto Clemente Prædecessore deputatis, de quorum numero tempore ipsius Clementis Prædecessoris eramus, iniunximus, vt in illo opere ad vlteriora progrederentur, & Indulgentias Regularibus concessas recognoscerent, ilsque recognitis rem nobiscum communicarent. Cum itaque præfati Cardinales priuilegia, concessiones, & gratias prædictis Religionibus, & Ordinibus concessa diligenter inspexerint, & examinauerint, ac eorundem Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiuerint, ac circa easdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confusiones adesse cóperierint, & ex iudicio eorundem etiam Regulariũ, vel aliquorum ex illis nobis proposuerint valde expedire, pro eorum maiori securitate, & beneficio, vt indulgentias ipsis Religionibus, & Ordinibus ad instar, vel per communicationẽ, aut alio modo hactenus cóceßas annullaremus, & reuocaremus, ac alias particulares illis concederemus. Nos matura super hoc consultatione præhabita, cupientes personis Regularibus quibuscunq; quorũuis Ordinũ, tam Monasticorũ, quã Mẽdicãtium spirituale solatium, & iuuamen afferre, infrascriptas Indulgentias, quas personis Regularibus intra claustra, aut extra, cum licentia tamen suorum Superiorum legitima de causa illis concessa degentibus tantummodo suffragari debere declaramus, concedendas duximus. Omnibus igitur Christi fidelibus, qui canonice, & iuxta ordines cuiuslibet Religionis, & Constitutiones Apostolicas habitum regularem a legitimis Superioribus causa profitendi in illo susceperint, die primo eorum ingressus in ipsam Religionem, si vere pęnitentes, & confeßi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, Plenariam; Ac cuilibet Nouitio, qui pęnitens, & confessus, ac Sacra Communione refectus post completũ probationis annum professionem emiserit, etiam Plenariam; Nec non cuilibet Religioso intra claustra sui Monasterii viuenti, qui in festo principali sui Ordinis cófessus, & sacra Cómunione refectus fuerit, aut Missam recitans pro Christianorũ Principum cócordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deũ preces effuderint, etiam Plenariam;

In cuiuslibet vero mortis articulo, si pariter vere pœnitens, & confessus, ac sacra Communione refectus, vel quatenus id facere nequiuerit, saltem contritus nomen Iesu ore, si potuerit, sin autem corde, deuote inuocauerit, etiam Plenariã. Qui vero ad presbyteratus ordinem canonice promotus, & confessus primam Missam celebrabit; nec non etiam ijs Religiosis qui pariter confessi, ac sacra Communione refecti eidem Missæ interfuerint, aut ipso die Missam similiter celebrabunt, etiam Plenariam; Iis vero qui de suorum Superiorum licentia a negotijs per decem dies alieni in Cella commorabuntur, aut ab aliorum conuersatione separati in piorum librorum, & aliarum rerum spiritualium animos ad deuotionem, & spiritum inducentium lectionibus operam suam dederint, addendo sæpe considerationes, & meditationes mysteriorum fidei Catholicæ, diuinorum beneficiorum, quatuor Nouissimorum, Passionis Domini nostri Iesu Christi, & aliorum exercitiorum, orationum iaculatoriarum, aut vocalium saltem per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus sese exercendo, faciendo eodem tempore confessionem generalem, aut annualem, vel ordinariam, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut Missam celebrauerint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum Plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præterea iidem Religiosi intra claustra viuentes; qui suam Ecclesiam deuote visitauerint, & vt præfertur orauerint, consequantur easdem Indulgentias, quas visitantes Ecclesias Vrbis, & extra eam diebus Stationum consequuntur, in omnibus diebus, perinde ac si ipsas Vrbis Ecclesias personaliter visitarent. Omnibus item Religiosis intra claustra vt supra viuentibus, qui quinquies Orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante Altare eorum Ecclesiæ in quolibet die quinque Annos, & totidem quadragenas; iis vero qui de suorum Superiorum licentia in itinere existentes, aut extra claustra degentes, tanquam Prædicatores, & Lectores quinquies eandem orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante quodlibet Altare similiter dixerint, etiam quinque annos, & totidem quadragenas: Nec non etiam eisdem Religiosis, qui per mensem integrum singulis diebus spacio mediæ horæ orationem mentalem fecerint, ac confessi, & sacra communione vltima Dominica mensis huiusmodi refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas: Qui vero contrito corde, & pœnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis Culparum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas. Quotiescunque autem de licentia Summi Pontificis, aut suorum Superiorum in Ditiones, & Terras infidelium, aut hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel infideles, & hæreticos ipsos ad fidem Catholicam conuertendum, & Ecclesiæ gremio reducendum missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Communione refecti fuerint, vel Missam celebrauerint, vt melius ad huiusmodi opus sese parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri se accingent, & quando in prouinciam, vbi prædicta opera eis exercenda erunt, ingressi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino pariter concedimus, & elargimur. Et insuper cum Superior in visitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro bono visitationis progressus collocare voluerit, ijs Religiosis, qui dictis orationibus saltem spacio duarum horarum in diuerso tempore interfuerint,

rint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, nec non disciplinæ, & obseruantiæ regularis augmento pias ad Deum preces, vt supra dictum est, effuderint, si confessi, & Sacra Communione refecti fuerint, aut Missam celebrauerint, Plenariam similiter omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionem vt præfertur, concedimus. Volumus autem, vt omnes supradictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religiosis regularibus cuiusuis Ordinis, tam Monastici, quam Mendicantis duntaxat, vt præfertur concessæ, etiam omnibus Monialibus cuiusuis regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solennibus viuentibus, & perpetuã clausuram seruantibus tam Ordinarijs Locorum, quam etiam regularibus cuiuscunque Ordinis, regulæ, & instituti subiectis suffragentur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Ceterum omnes, & singulas Indulgentias quibuscunque Ordinibus, & Institutis regularibus huiusmodi, etiam Mendicantibus, & quibuslibet personis regularibus, tam vigore priuilegiorum, & literarum Apostolicarum, quam viuæ vocis oraculo, aut alias quouis modo per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem hactenus concessas, & confirmatas, approbatas, & innouatas, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo reuocamus, cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum literarum præscriptum reducimus, & moderamur. Non obstan. quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac eorundem Ordinum, & Institutorum Regularium, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus priuilegiis, quoq; indultis, & literis Apostolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupata eisdem Ordinibus, & Institutis, eorumque Monasteriis, Conuentibus, Collegiis, Domibus, Superioribus, & personis in contrarium præmissorũ quomodolicet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis, & ad verbum, in sertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, et impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicui personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadẽ fides habeatur vbique, quæ præsentibus ipsis originalibus literis haberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Annulo Piscatoris, die xxiii. Maii M.D C V I. Pontificatus Nostri Anno Primo.

M. Vestrius Barbianus.

Romæ, ex Typographia Reu. Cameræ Apostolicæ. M. DC. VI.

S. D. N. D. SIXTI PAPAE. V.

Bulla Elargitionis Indulgentiarum, & applicationum, ijs qui Christianorum, qui inferuntur, Imperatorum numismata deuoto animi affectu penes se tenuerint, aut alijs fidelibus accomodauerint, vel tandem Ecclesias, in quibus ea fuerint asseruata, visitauerint.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

LAVDEMVS viros gloriosos, Christianos præsertim Imperatores, in ijs quę pro Christiana religione tuenda, & propaganda, pie, ac præclare gesserunt, dum pietatis zelo, virtutis magnitudine, & Imperij maiestate vere Augusti, eiusdem religionis, quam omnibus gentibus, omnibusque, nationibus, Deus voluit Apostolicis vocibus prædicari, cultum totis in Christo visceribus amplexi, vsque adeo suis quisque temporibus de hac Sacrosancta Sede, cui, auctore Domino, licet immeriti præsidemus, egregie promereri studuerunt, vt vera, & orthodoxa fides, ex Apostolico hoc fonte dimanãs, tunc eorum ope, & patrocinio munita propulsatis hostium oppugnationibus, toto terrarum orbe diffusa floreret, omnisque lingua confiteretur, quoniam Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris; eorum sane ipsorum, quos constituit Dominus propugnatores, & defensores Ecclesiæ suæ Illustria pie recteque factorum exempla, ad omnem gloriam insignia, imitationisque studio dignissima, ac merita præclata, cum semper pro grati in eos animi testatione, & officio commemorare debemus; tum hoc potissimum tempore, quo nobis eorum memoriam renouandi mirifica diuinitus oblata est occasio, id impensius faciendum arbitramur. Nam cum ab ipso nostri Pontificatus initio, ad exornandam nouis ædificijs Lateranensem præcipue Basilicam, nullis parcentes impensis, animum adiecissemus, effectum est, non obscura diuinæ voluntatis significatione, vt demoliendis quibusdam Aulæ Lateranensis peruetustis, ac pene collabẽtibus parietibus, complura antiqua diuersis in locis recondita numismata, ex auro purissimo obryzo confecta, inuenirentur, in quibus ex vna parte salutiferæ Crucis signum, aut imago aliqua eadem Cruce insignita cernitur; ex altera vero vultus effigiesque expressæ sunt diuersorum veterum, qui ante annos circiter mille floruerunt, Augustorum Imperatorum, nimirum Theodosij Senioris, duorum filiorum eius Arcadii, & Honorii, nec non Theodosii Iunioris, Valentiniani Tertii, Marciani, Leonis, Iustini, Iustiniani, Tyberii, Mauritii, Phocæ, & Heraclij: qui etsi longo locorum interuallo distincti, Vrbem Romam, ne fortasse quidem omnes vnquam viderint, Magni tamen Constantini pijssimi Imperatoris exemplo, & munificentia excitati, ad declarandum pietatis suæ studium erga gloriosos Apostolorum Principes, & fortissimos Christi Martyres, quorum innumerabilis multitudo in hac Sancta Ciuitate requiescit, & quorum præsenti ope, & auxilio, domi forisque votis susceptis, sæpenumero

numero Rempublicam fortiter,& feliciter administrauerāt, & clarissimas de hostibus victorias reportauerant, huius Almæ Vrbis sacras Basilicas, atque hanc in primis Sacrosanctam Lateranensem donariis, & oblationibus quamplurimis, Augustali pietate,& magnificentia dignis, cumularunt,diuersisque aut nouorū, ædificiorum extructionibus, aut veterum instaurationibus,pro temporum varietate,ornarunt·Quod cum alia multa antiquitatis monumenta,tum vel hæc ipsa nuper reperta aurea tot inclytorum Imperatorum numismata testantur; religioso plane consilio, & occulto quodam Dei instinctu in his ædificiis reposita, vt post multa sæcula,aliquando tandem patefacta,in lucemque prolata, eorundem Imperatorum singularem religionem, & perpetuam erga Sanctam Romanam Ecclesiam deuotionem,insigni apud posteros testimonia comprobarent. Qua in re diuinam prouidentiam agnoscimus,suspicimus,atque admiramur, quod calamitoso hoc tempore,cum tam multi Crucis Christi Domini hostes Catholicæ fidei veritatem impiissime oppugnant, prædictorum Imperatorum effigies in ipsa Lateranensi Basilica, vbi primus idem Magnus Constantinus Augustus sacri Baptismi lauacro emundatus est,simul reperiri voluerit,quæ summam eorū erga inuictissima Crucem,pietatem,& eximiam religionem aperte palamque profiterentur.

Theodosij igitur Senioris Imperatoris religiosissimi memoria in benedictione sit,qui se Nicænæ fidei defensorem accerrimum præstitit,qui lege edita,eam se tantum fidem sequi,quam a Beatissimo Apostolo Petro Romanis traditam Damasus Pontifex docebat,apud cunctos populos publice testificatus est; qui in Ecclesiæ cultu ac veneratione,disciplinam imitatione dignam, non solum legibus edictisque professus est,sed etiam mirifice coluit: qui denique ob grauem Thessalonicentium cædem a Sancto Ambrosio Episcopo publice correptus,& ab ingressu Ecclesiæ repulsus,insigni Christianæ humilitatis exemplo,reuerēter abstinuit, & impositam ab eodem Ambrosio pœnitentiam humiliter suscepit,libentique animo adimpleuit;quo obedientiæ,& pœnitentiæ exemplo,is qui claustra Imperii Christi Domini sic validis præsidiis ante munierat, non solum Reipublicæ hostes summouit,verum etiam Christiani nominis gloriam feliciter adauxit.

Sed,& duorum filiorum eius Archadii,& Honorii nomen cum benedictione meminisse libet,qui pietatis ac disciplinæ præceptis,institutisque a Sancto Arsenio Romanæ Ecclesiæ Diacono instructi, vt Christianam religionem propagarent,vbique terrarum simulacra idolorum confringi,earumque templa dirui,legibus sanxerunt. Catholicæ porro fidei integritatem constantissime retinentes, hæreticos omnes Imperii viribus coercuerunt;quod communes ab eis promulgatæ leges adhuc ostendunt.

Illud autem proprium Honorii Occidentale Imperium regentis, quod Basilicam Sancti Pauli a Valentiniano Iuniore amplificari cœptam, omnibus partibus absolui,atque exornari curauit,quodque Beato Augustino firmissime Ecclesiæ columnę,in comprimendis,& propulsandis Africanis hæreticis,magno adiumento fuit.

Id quoque laudi potissimum Arcadio tribuitur,quod cum eius militibus contra Persas bene pugnantibus, Cruces aereæ in vestibus apparuissent; vt victoriæ diuinitus partæ monumentum vbique extaret, is auream monetam cum eodem Crucis signo fieri voluit.

Atque Theodosio quidem Iuniore, Arcadij filio, in Oriente, & Valentiniano Tertio,eorundem Arcadii,& Honorii sororis filio,in Occidente Imperii gubernacula.

nacula tenentibus, sancta tertia vniuersalis Ephesina Synodus contra impium Nestorium, ex beatissimi Cælestini Romani Pontificis auctoritate, indicta, & celebrata est; quo tempore amborum Imperatorum pietas, in fouenda, tuendaque eadem Synodo, & Ecclesiæ pace per Sanctorum Petrum definitionem procuranda magno pere eluxit.

Valentinianus autem beatæ memoriæ Sixti Tertij Pontificis hortatu, ipsius Basilicæ Lateranensis fastigium argenteum a barbaris ereptũ, magna in id opus erogata pecunia, refecit, ac Sancti Leonis Pontificis cultor eximius, vbertimum suæ pietatis fructum tulit; cum eius etiam precibus, idem beatissimus Pontifex, immanissimum Attilam, Flagellum Dei vocatum, diuina sua eloquentia atque auctoritate placauit ac deterruit, horribilemque tempestatem iam imminentem, ab ipsa Roma, atque a tota Italia auertit.

Marcianus vero, simulatque ad Imperium euectus est, ad eũdem Sanctissimũ Pontificem Leonem literas dedit, pietatis, & ergo Apostolicam Sedem obseruantiæ plenas Quare Apostolica auctoritate, & Catholici Imperatoris adiumento, magnum illud sexcentorum triginta Episcoporum Calcedonense Conciliũ aduersus Eutychem, & Dioscorum, coactum est, in quo Marcianus ipse insigni elogio nouus Constantinus est appellatus.

At Leo Cæsar, Dei spiritu, & crebris Sancti Leonis Papæ epistolis roboratus, nullis se hæreticorum machinis passus est a Catholicæ fidei constantia, & Chalcedonensis Synodi propugnatione dimoueri.

Nec verbo prætereundus nobis est vere pius, & Catholicus Imperator Senior Iustinus, qui Sanctum Germanum Capuanum Episcopum, Sanctissimi Hormisdę, Papæ Legatum, tanquam Angelum Domini, summo cum honore excepit; cuius Imperatoris pietas hoc quoque promeruit, vt beatum Ioannem summum Pōtificem, Constantinopolim ad se venientem videret, admirabili sanctitate virũ, & postea martyrij gloriam illustrem, ad cuius ille pedes, Christum in eo agnoscens, procubuit, Deo clarissimum illum congressum insigni miraculo comprobante, cum in ipso aditu portæ aureæ, cæco supplicanti ab eodem Summo Pontifice lumen est restitutum.

Magnis etiam laudibus efferãdus est Iustinianus ille; qui tot rebus fortiter, sapienterque gestis, Magnus merito est appellatus; sed profecto sui ipsius victoria & erga Apostolicam Sedem obedientia multo maior: nam cum zelo Catholicæ Religionis, cōfessionem ueræ ac orthodoxæ fidei, quæ in Sancta Dei Ecclesia prędicatur, & simul hæresum damnationem, de Catholicorum Episcoporum cōsensu, proposito edicto, fecisset omnibus manifestam; ac deinde per suas literas, & Legatos, reddens Apostolicæ Sedi, & Sancto Ioanni Papę Secundo debitum honorem, & reuerentiam, pro singulari studio quod gerebat de veritate omnium, præsertim Orientalis tractus Ecclesiarum, illarumque Sacerdotem, cum ipso ac eius Sede, tanquam earum capite, seruanda atque custodienda, etiã suæ fidei cōfessiones, ac illud ipsum edictum transmisisset, humiliterque postulasset, suis illa literis, & Apostolicæ Sedis iudicio comprobari; atque ipsis quoque diebus B. Petro Principi Apostolorum pretiosa munera obtulisset; idem Sãctus Pontifex, & dignis eum laudũ præconiis extulit, & quæ in ipso edicto continebantur, veluti Apostolicæ doctrinæ cōsentanea, suo iudicio atque auctoritate confirmauit. Cũque postmodũ ipse Iustinianus Imperator a Theodora cōiuge deprauatus, a Beato Agapito Pontifice vehementius cōtenderet, vt Anthymum hæreticũ Patriarcham ad communionem admitteret, eiusque electionem cōfirmaret, eoque con-

stantissi-

ſtantiſſime recuſare minas precibus admiſceret; Sãctus Pontifex zelo fidei incen ſus, exclamauit: Ego ad Iuſtinianum Imperatorem Chriſtianiſſimum venire deſideraui, ſed Diocletianum inueni: qua inuicti animi conſtantia permotus Imperator, ac tandem erroris caligine deterſa, ad veritatis lucem emergens, ſeipſum totum ad parentis in Chriſto optimi voluntatem conformauit, hominemque hæreticorum loco deijci, & Catholicum Epiſcopum Mennam ab eodem Sancto Pontifice conſecrari, non ſolum patienter, ſed etiam libenter tulit; præclara Chriſtianis Principib. exemplo relicto, vt paternas Chriſti Vicarij admonitiones, & obiurgationes æquiſſimo animo ferrent, memores verbi Domini: Qui vos audit, me audit; qui vos ſpernit, me ſpernit.

Iam vero Tyberij Conſtantini nomen cum laude commemorandum eſt, quẽ Vrbis Romæ conſeruatorem appellare licet, quod eam a Longobardis grauiſſima obſidione oppreſſam, magnaque rei frumentariæ anguſtia laborantem, largæ frumenti copia ex AEgypto tranſmiſſa, a famis ſimul, & obſidionis calamitate paternis ſanctæ memoriæ Benedicti Primi Summi Pontificis cohortationibus liberauerit. Hic cum Sanctum Gregorium Magnum adhuc Diaconum diſputantem audiſſet, Eutychij Patriarchæ, veram tractabilemque corporum reſurrectionem negantis, librum ſtatim comburendum in igne̅ iniecit. Idem Sanctæ Crucis ſignum ita coluit, vt aliquando, cum humi eam in lapide ſculptam vidiſſet, ſtatim tolli, & decenti loco collocari iuſſerit; vt iam minus mirãdum ſit, quod Magnus Crucis cultor, Crucis imaginem in aureis nummis, eleganter, vt videmus, curauerit exprimendam.

Commemorandus eſt etiam iure optimo Mauritius vir fortiſſimus, cuius filium idem Gregorius, cum adhuc Diaconus Conſtantinopoli Apoſtolicum Legatum ageret, ex Sacro Baptiſmi fonte leuauit; poſtea vero Pontifex factus, eidem Mauritio locupletiſſimum pietatis teſtimonium præbet, dum illum in ſuis epiſtolis hominem multarum lachrymarum, orationum, ieiuniorum, & eleemoſynarum fuiſſe commemorat; certe de Apoſtolica Sede, & vniuerſa Italia egregie eſt meritus, quod exercitu comparato, Ducibus in Italiam miſſis, Francorum auxilijs aduocatis, omni denique diligentia adhibita, Longobardorum furorem non mediocriter repreſſerit.

Nec minori dignus eſt præconio Phocas Imperator, qui cum de more conare ſe Catholicæ religionis defenſorem perpetuum futurum, Sanctiſſimo iureiurando obſtrinxit, & ſummam ab ipſo Chriſto Domino Romanæ Eccleſiæ traditam auctoritatem, & poteſtatem præclare intelligens, publice edixit, vt eandem Sanctam Romanam Eccleſiam, tanquam omnium Eccleſiarum primam, atque caput omnes, & agnoſcerent, & profiterentur.

Hunc autem clariſſimum cœtum merito claudit Heraclius Auguſtus, nouiſſimus eorum, quos ſupra enumerauimus, qui Sacroſanctam Crucem illam ipſam, in qua vitæ auctor pependerat, & mortem moriendo ſuperauerat, decimo quarto non poſtquam venerat in poteſtatem Perſarum, feliciſſime recepit; eamq; ſuis humeris, abiecto Imperatorio amictu, calceiſque detractis, in ipſum Caluariæ Monte, in Paſſionis Chriſti memoriam, magna cum humilitate reportauit.

Nos igitur aliquam auguſtiſſima eorundem Imperatorum memoriæ gratiam non immerito referre cupientes, Chariſſimis in Chriſto filijs noſtris Romanorum Imperatori electo, ac Regibus, & dilectis filiis nobilibus viri Principibus, quos in viſceribus Chriſti gerimus, quædã ex ſupradictis aureis numiſmatib. ſingulare paterni noſtri amoris erga ipſos pignus miſimus, vt ad ſimilẽ virtutis, &

Religio-

Religionis laudem excitentur, & se Ecclesiæ Romanæ filios, Catholicorum Principum successores, & Crucis Christi defensores esse crebrius reminiscantur; veteres in hoc quidem Sanctos Pontifices prædecessores nostros, præsertim eundem Beatum Gregorium Papam imitati, qui Regibus, & Principibus, ac primariis viris, aureas Cruces, & claues paruulas, quæ claues Beati Petri dicebantur, mittere consueuerant quæque collo appensæ, & Religiose gestatæ miraculis coruscabant; quędam vero alia ex eisdem numismatibus dedimus Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, reliqua vero eodem modo pijs, & præstantibus viris iam distribuimus.

Vt autem ab omnibus & singulis Christi fidelibus, quibus a nobis tradita iam sunt, deuotius, ac Religiosius, & cum spirituali animarum fructu gestentur, decreuimus, ad Sanctissimæ Crucis honorem, & gloriosam memoriam Imperatorum, eadem numismata, præcipuis gratijs, & Indulgentijs amplissimis, ex nostra Apostolica benignitate insignire.

Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Apostolorum eius Petri & Pauli auctoritate confisi: vniuersis, & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus, quodcunque ex his numismatibus penes se gestantibus, quoties eorũ aliquis ante salutiferæ Crucis signum, aut sacram aliquã imaginem pertransiens, aperto capite venerationem tribuerit, aut genu flexerit, orationem Dominicam vel Salutationem Angelicam pronunciando, toties ei centum annos, & totidem quadragenas.

Singulis autem diebus, si ter orationem Dominicam, Salutationemque Angelicam, aut semel psalmum Miserere mei Deus, seu, De profundis clamaui, deuote recitauerit, annos ducentos, ac etiam totidem quadragenas.

Item quoties ad Deum mentem eleuauerit, illiusque diuinam opem implorauerit, etiam ducentos annos, & quadragenas.

Si vero quocunque Dominico, aut festo die, coronam beatissimæ semper Virginis Dei genitricis Mariæ, etiam pia deuotione recitauerit, annos trecentos, & totidem quadragenas.

Ac si conscientiam suam mane aut Vesperi, cum emendationis proposito examinauerit, ac de male ante acta vita, veniam supplex a Deo misericordiarum patre postulauerit, similiter trecentos annos, & totidem quadragenas de sibi iniunctis, vel alias quomodolibet per eum debitis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus.

Atque, vt eosdem fideles ad pietatis opera exercenda, eo etiam magis inuitemus, eorum cuilibet, quoties pro hæreticorum reductione, infidelium conuersione, Christianæ atque Ortodoxæ fidei propagatione, & sanctæ matris Ecclesiæ trãquillitate, & exaltatione, ac inter Principes Christianos pace, & concordia, Deum precando, orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam quinquies deuote dixerint, easdem illas indulgentias ac peccatorum remissiones, quæ vnam e septem præcipuis Vrbis Basilicis visitantibus concessę sunt, concedimus, & impartimur.

Quod si quis peccatorem a via perditionis, veluti ab hæresi, blasphemia, aliisue eiusmodi sceleribus, & peccatis, ad viam salutis conuerterit, aut si certe in eo laborauerit, aut si inter discordantes pacem conciliauerit, aut quantum in se est, procurauerit, concedimus, vt Sanctorum sacrificiorum, ieiuniorum, orationum, ac quorumuis aliorum piorum operum, quæ in omnibus ordinibus, & Congregationibus regularibus Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ fiunt, non secus ac si vnius-

vniuscuiusque earum proprium membrum foret, eo ipso particeps efficiatur.

Præterea vnicuique vere pænitenti, qui peccata sua alicui ex Sacerdotibus idoneis, & ad id approbatis confessus fuerit, & sacram sumpserit Eucharistiam, aut Missam, si Sacerdos fuerit, celebrauit, quoties id fecerit, toties ei plenariam.

Aut si in mortis articulo constitutus, numisma collo appensum, aut quouismodo secum habuerit, pronunciato nomine Iesu, corde saltem, si ore nequiuerit, etiam plenariam.

Atque itidem militibus, aut aliis, qui aliquod huiusmodi numisma secum habentes contra infideles vel hæreticos, aut alios S. R. E. hostes pugnauerint, præsertimque si ibi eos mori contigerit, Iesu nomine vt supra inuocato, pariter plenariam omniũ peccatorum suorum indulgẽtiã, & remissionẽ, auctoritate prædicta, tenore præsentiũ, etiã misericorditer in Domino cõcedimus & elargimur.

Vtque defectus, & negligentiæ, animique distractiones, quæ ex humana fragilitate in diuini Officii recitatione, Missarumque celebratione, vel auditione Sacerdotibus, aut Clericis, vel laicis contingere solent, aut horum etiam ob iustum impedimentum prætermissio, ex deuota huius numismatis gestatione, Corona tamen Beatæ Mariæ Virginis pie recitata, aut saltem pronunciato Psalmo, Miserere mei Deus: suppleri, & compensari possint, eadem auctoritate concedimus, & indulgemus.

Quicumque autem aliquod huiusmodi numisma habuerit, ipsum pro suo arbitrio in testamento, aut alia vltima voluntate, cui voluerit Ecclesiæ, nec vero cuiquam alii, absque speciali nostra, aut nostrorum successorum concessione, relinquere, aut donare possit.

Quam quidem Ecclesiam, in quã fuerit dictum numisma repositum, festis diebus Inuentionis & Exaltationis Sanctæ Crucis, vniuersis, & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus, vere pænitentibus, & peccata sua confessis, deuote visitantibus, similiter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem damus, concedimus, & elargimur.

Quod si quis numisma habens ab intestato decesserit, volumus, vt illud ad propinquiorem eius domicilio Ecclesiam, cum iisdem gratiis, facultatibus, & indulgentiis pertineat.

Cuicunque nihilominus in articulo mortis constituto, de consilio eius Confessarii, ipsum numisma liceat commodare, qui iisdem omnes supradictas indulgentias & peccatorum remissiones valeat obtinere.

Postremo, vt animabus quoque Christi fidelium in Purgatorio existentibus, quæ per charitatem Domino Nostro Iesu Christo vnitæ ex hac vita migrauerint, quæque antea quam decederent aliorum Christi fidelium suffragiis iuuari meruerunt, de cælestibus Ecclesiæ thesauris, quorum dispensatores a Domino ad animarum salutem constituti sumus, paterne subueniamus, diuina miseratione confisi, concedimus, vt quoties quilibet aliquod ex huiusmodi numismatibus secum habens, pro dictarum animarum salute, præmissa eorum aliqua adimpleuerit, vel quicunque alius Ecclesias, in quibus eadem numismata reponi cõtigerit, dictis festis Inuentionis, & Exaltationis Sanctæ Crucis visitauerit, ipsæ animæ, pro quibus infecerit, efficacissimis Iesu Christi Domini Nostri meritis, ac eiusdem beatæ Mariæ semper Virginis, Sanctorum Angelorum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, omniumque Sanctorum, & Sanctarũ precibus & intercessionibus suffragantibus easdem indulgentias & peccatorum remissiones consequantur.

Præsen-

Præsentes vero literas, sub quibusuis similium vel dissimilium Indulgentiarũ, & gratiarum reuocationibus, suspensionibus, abrogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, per nos vel successores nostros Romanos Pontifices, etiam Motu proprio & ex certa scientia, ac in fauorem Cruciatæ Sanctæ, vel alias quomodolibet faciendis minime comprehendi, sed quoties illæ emanabunt, toties easdem præsentes ab illis exceptas; & nisi de eis expressa & indiuidua mentio fiat, aduersus illas in pristinum & validissimum statum restitutas, ac de nouo concessas esse; & censeri, & perpetuo validas & efficaces fore, ac supradictis personis & Ecclesiis, perpetuis futuris temporibus suffragari debere decernimus & declaramus. Non obstantibus nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, ac aliis Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

Volumus autem, vt præsentium literarum exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo obsignatis, eadem prorsus fides vbique gentium, & locorum adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, Calendis Decembris, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Tho. Thom. Gualterutius.

Registrata apud eundem Thomam Secretarium.

A. de Alexiis.

NVLLITAS.

Congr. titul. de iudiciis.

PRÆTER Summistas sciendum est, extare Constitutionem S. D. N. D. Clementis Papæ VIII. de Nullitatibus alias, quam ex defectu iurisdictionis, citationis, aut mandati in quocunque Tribunali status ecclesiastici non attendendis, Romæ publicatam die 22. Martii 1595. tenoris sequentis.

Litium dispendiis, & ambagibus, præsertim inter personas curæ, & iurisdictioni nostræ, etiam in temporalibus subiectas occurrere, quantum in nobis est, cupientes, statutum fel. rec. Pii Papæ IV. prædecessoris nostri, ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendant, nisi ex defectu citationis, iurisdictionis, aut mandati, sed illis non obstantibus ad expeditionem causarum procedant, ad omnes, & quoscunque iudices, ordinarios, & delegatos, magistratus, & officiales, in quibus ditionis nostræ temporalis ecclesiasticæ, Prouinciis, & Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis quamcunque iurisdictionem exercentes, & quauis auctoritate, & dignitate fungentes, hac nostra perpetua valitura constitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocunque Tribunali, aut Curia seculari, vel ecclesiastica firmiter, & inuiolate seruari, sicque & non aliter per quoscunq; ex ipsis iudicibus, etiã causarum Palatii Apostolici Auditores, etiam S. R. E. Cardinales, ac legatos etiam de latere, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacunque causa, & instantia etiam nunc pendente, aut in futurum mouenda, ecclesiastica, prophana, ciuili, & criminali, aut mixta iudicari, & diffiniri, & qui-

& quibuscunque nullitatibus præter superius expressas, nequaquam attentis, ad expeditionem causarum earundem procedi debere præcipimus, & mandamus, Decernentes irritum, &c. Non obstantibus, &c.

O R D O.

1.

PRAETER Summistas in hoc verbo sciendum est, quod in materia Ordinationum vltra disposita per anteriores canones, ac per Conc. Trid. præsertim sess. 23. a c. 2. vsq. ad 18. & sess. 21. c. 2. & sess. 7. c. 10. & 11. (cuius Concil. Trid. decreta referuntur per extensum in Pontif. nouissime ædito iussu S. D. N. D Clem. viij. In prin. in tit. de ordinibus conferendis) extat etiam quatuor Summorũ Põtificum Constitutiones nempe Pij 2. Pij v. Sixti v. & Clementis 8. & eiusdem declarationes editę per Sacram Congregationem, quas referam. Prima est Pij Secũdi contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut sine dimissoriis in Bullar. fol. 79. tenoris seq.

Cum ex sacrorum ordinum collatione, character inuisibilis animæ imprimatur, sacra mysteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum: in eorum susceptione excessus graues tanto magis plectendi sunt quanto ex illis maiora, in mentibus fidelium scandala generantur. Cum itaque (sicut dignorum relatione non nisi moleste accepimus) nonnulli clerici extra tempora a iure statuta, quidã ante ætatem legitimam, aliqui vero sine dimissoriis literis, contra sanctiones canonicas, se faciunt ad sacros ordines promoueri: nos eorundem temeritatem tali castigatione reprimentes, vt aliis in posterum committendi similia aditus præcludatur, auctoritate Apostolica, hac constitutione perpetuo valitura statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, qui absque dispẽsatione canonica, aut legitima licentia, siue extra tempora a iure statuta, sine ante ætatem legitimam, vel absque dimissoriis literis, etiam citramontanis, præterquam si in hoc vltimo casu per Cameram Apostolicam, iuxta illius stylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoueri) a suorum ordinum executione, ipso iure suspensi sint, & si huiusmodi suspensione durante eisdem ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea vltra alias pœnas in tales generaliter a iure inflictas, beneficiis ecclesiasticis possint iure priuari. Volumus autem, quod præsens nostra constitutio, in Romana Curia existentes, post quindecim dies; absente vero Italicos post duos menses; alios vero Vltramontanos, post sex menses, ab ipsius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apostolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ 1461.

Colliguntur ex d. Pij 2. Constitutiones tria requisita in promouendo ad sacros ordines circa quæ plura consideratione digna, & vix frequentia ex diuersorum D. ctorum dictis ad communem vtilitatem breuiter, & distincte annotare, & in vnum redigere curaui. Primum ergo requisitum est, vt sit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet decretum Sacros. Concil. Trident. sess. 23. de ref. cap. 12. per quod disponitur, vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratum ante 25. promoueatur, & corrigitur tex. in clem. generalem de ætat. & qualit. & sufficit annum esse inceptum. Nauar. in manua. cap. 25. sub num. 116. & in consil. 6. de ætat. & qualit. in antiq. & hoc fauoris causa l. ad rempublicam §. annus ff. de mun. & honor. Imol. in d. clem. generalem, nu. 14. in fine. Syluest. in verbo Aetas, sub nu. 4. qui igitur ante dictam

ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus sacris promouetur, est ipso iure suspensus ab ordinum executione, & si in eo præsumpserit ministrare, efficitur irregularis, prout sancitur in hac extrauag. Quam amplia primo, vt non tantum sit suspensus vsque ad legitimam ætatem superuenientem, ita vt ipsa accedente cesset impedimentum, vt iuris est iux. tex. in cap. vel non est compos, de temp. ordinan. & communem esse opinionem fatetur, Couar. in clem. si furiosus par. 1. §. 1. nu. 4. de homicid. sed per hanc extrauag. est perpetuo suspensus, donec absolutionis beneficium consequatur, prout animaduertit Rebuff. in prax. benef. par. 2. tit. de cler. ad sacr. ord. male promot. glos. 4. num. 3. Tolet. in sum. lib. 1. cap. 61. Secundo amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag. ex vno, eodemque actu suspensionem simul, & irregularitatem incurrat, antequam ipse solus alias celebret, nam cum in eodem actu ordinationis vtatur ordine presbyteratus, postquam illum assumpsit, concelebrando, & consecrando cum Episcopo, irregularis iudicandus est, Nauar. in cons. 4. de cler. excom. minist. in antiq. ita testatur Lopez ad Diaz. in pract. cri. can. c. 26. tenuisse quosdam grauissimos viros Societatis Iesu, cum inter eos de hac dispensatione sermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam esse inquit F. Hiero. Sorbo in Compen. Priuileg. Mendic. in verbo ordines sacri vers. Item notando secundo, subdēs hoc non occurrere in susceptione aliorum.

Ampliatio illa innixa, & fundata ex Nauarri auctoritate, scilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem, qui cum Episcopo Ordināte concelebrat incurrere, & suspensionem simul, & irregularitatem coadiuuantur etiam ex dictis per Didac. Couar. in relect. c. Alma mater. par. 1. § 3. sub num. 5. Verum oppositum tenet Medinam sequens Henriq. in summa lib. 14. de irregular. cap. 3. sub §. 6. vt scilicet fiat suspensus ab Ordinis officio, sed nō fiat irregularis ratione, de qua ibi per eum, qua ratione motus Rodriquez in sum. par. 1. c. 168. conclus. 2. a Nauarri opinione recedit, & huic contrariæ hæret. Accedit etiam huic sententiæ Sayr. li. 4. thes. cas. consc. c. 16. nu. 23. & lib. 6. c. 12. nu. 11. & longe altius probabiliorem demonstrat, & confirmat Suarez, de censur. disputat. 31. sect. 1. pag. 561. quam, & nos vti benigniorem, & maiori Doctorum calculo fulcitam, ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus, eoque maxime cum praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius significatur per Apostillam ad cons. Nauar. ti ibi citatum, quod in postrema editione est octauum in ordine sub eod. titul. de cler. excomm. &c. Illud autem frequentissimo omnium calculo receptum est, vt Regularis, qui ante legitimam ætatem presbyteratum suscipit, non contrahat irregularitatem exercendo actus solum in sacerdotio constitutis conuenientes, veluti si vsus fuisset statione, & sessione inter Sacerdotes, vel electione tam actiua, quam passiua ad solos Sacerdotes pertinente, ex dictis per Innocent. Panor. & alios in capitul. fin. de excess. prælat. Idque amplia procedere etiam si præfati actus essent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis statutum, seu iure particulari constitutionum alicuius Religionis, eo quia non sunt diuina officia, vt in terminis consuluit Nauar. cons. 9. de cler. excom. ministr. in noua & habetur per Roderic. tom. 3. quæst. regul. q. 23. art. 12. & in sum. par. 1. cap. 168. conclus. 1. peccat tamen secundum præfatos Doctores talis Religiosus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis cōuenientes.

An autem durante suspensione respectu episcopi ante legitimam ætatem ordinantis a collatione ordinum per text. in d. capit. vel non est compos, & glos. & Doct.

& Doct. in d. clem. generalem, si interim celebraret fieret irregularis, vide Philip. Franc. in capitul. 1. §. sciuris, sub num. 4. de sent. & re iud. in 6. Rebuff. loco cit. glos. 2. num. 7. & Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 30. numero 9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri possit, de hac re latissime inter alios scripserunt Mandos. in in comment. ad regul. Cancell. Regul. 18. a quæstion. 5. vsque ad 16. Cascard. tomo 2, de probat. conclus. 667. & pluribus seq & Menoch. lib. 2. de præsumpt. præsumpt. 51.

Deuenio ad secundum requisitum, quod est, vt dicti ordines sacri recipiantur temporibus a iure statutis, & concordat Concil. Trid. sess. 23. c. 8. quæ qualia sint, habes in can. fin. 75. distin. & in cap. de eo, de tempo. ordin. & de ratione qua re potius in temporibus ibi præscriptis, quam alijs ordines sacri conferantur, & quare potius in die Sabbati quam alijs dieb. vide per Rebu. loco præalleg. gloss. 1. num. 8. & infra, & Lopez loco etiam citat. & in Catechismo ad Paroch. in titul de ordinis sacram. folio 206. in magnis. Amplia vt non suffragetur, neque vllam obtineat firmitatem consuetudo, qua contrarium esset introductum cap. sane, de tempor. ordin. Limita vbi ex speciali Summi Pontificis indulgentia per Breue fuerit facultas episcopo concessa in fauorem alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus dominicis, seu festiuis Rebuf. ibidem nu. 11. & stylum Curiæ Romanę hoc obseruare testatur Maiol. de irregul. lib. 3. cap. 14. nu. 9.

Quo ad tertium requisitum, scillcet circa literas dimissorias, quæ in terminis præsentis Constitutionis sunt quoddam medium, per quod quis ab alieno episcopo promoueri possit, dicimus triplicem esse posse episcopum ordinarium, qui illa concedere valeat iux. tex. notab. in c. cum nullus, de tempor. ordin. in 6. originis, beneficij, & domicilij, & quo ad primum non sufficere originem paternã, de qua plura tradit Cæsar de Graf. decis. 15. sub tit. de probat. sed intelligi de propria, & sic vbi natus est ipse ordinandus. Doct. in d. c. cũ nullus, qui ante factũ consuluit ita tenendum, & post factum censent haberi pro excusatis tam ordinantem, quam ordinatum.

Circa secundum ratione benefici intellige primo etiam si beneficium non esset tale, propter quod quis eximeretur a iurisdictione primi episcopi, vt quia beneficium nõ requirat residẽtiam, ita scribẽtes in d. tex. & præter eos Henriquez sum. lib. 10. de ordinis sacram. cap. 21. sub §. 1. in glo. & nos d. text. in hac parte locum habere intelligimus, dummodo beneficium, quod possideret, sit sufficiens ad victum, iux. decretum Conc. Trid. sess. 21. de ref. c. 2. nam lex noua declarat veterem l. non est nouum ff. de legi. & quæ quantitats sufficiat ad honeste sustentandum, est arbitrarium, vt dictum fuit supra in verbo beneficiorum resignatio in octaua causa. *Quando Episc. possit conferre ordines ratione beneficij.*

Secundò intelligi etiam si beneficium esset in vna diœcesi, sed esset subiectum alteri Episcopo, nisi esset subiectum etiam quo ad iura episcopalia, vt ex mente Imolæ ibi, sub nu. 5. aduertit Gemin. ita vt in hoc casu ad istum spectet dare hanc licentiam ad ordines, & non ad illum in cuius diœcesi situm est beneficium. Tertio intellige nisi beneficium conferatur in fraudem. Franc. ibidem, sub num. 3. gl. in c. eos qui, in verbo figmento de tempo. ord. in 6.

Circa tertium ratione domicilij asserunt ijdem Doct. quod potest quis in momento absque temporis expectatione acquirere domicilium, quando scilicet trãsfert se ad habitandum in aliquo loco, expresse declarando se habere animum ibi perpetuo manendi, & domiciliũ contrahendi, sed Rota Rom. in decis. diuers.

decif.150.num.8.par.2.dicit,non fufficere illam animi declarationem,quia requiritur etiam aliquis actus fignificatiuus domicilij,puta quod emerit domum, Socin.optime in cap.fin.num.25.de foro compet.ad cuius rei plenem cognitionem,habendam,quando fcilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi conftitutum,videndi funt Abb. in capit.fin.de Paroch. Felin.in c.dilectus,el 2.de refcript.Petr.de Vbald.in tract.de canon.Epifcop.& Paroch.cap.7. Mafcard.de probat.conclus.534.Menoch.de arbitr.iudi.lib.2.centur.1.cafu.86. & aliqua tradit Afflict.dec.384.& Henriquez.in fuprad.cap.22.§.2.Sed quantum ad hunc effectu ordinandi admodum R.P. Martius in publica lectura de facramentis in titul.de ordine Neap.habita in templo Societatis IESV tenuit, quod Epifcopus poffit ordinare aliquem ratione domicilij, quando in eum locum commigrauerit ibi habendo, vel tranferendo maiorem partem bonorum animo ibi perpetuo manendi,qui animus iuramento declarari poteft,in eo loco domum emerit,& aliquos annos habitauerit:fi vero non habeat bona, requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi.l.2. C. de incolis lib.10.Hoc tamen intellige,quando quis ratione domicilij habens alia requifita a iure vellet initiari prima tonfura,vel ordines minores fufcipere,vel ad fubdiaconatum promoueri.nam fi effet primo ad Subdiaconatū ordinatus ab Epifcopo originis ad tit.beneficii requirentis refidentiā,ad tit.patrimonii pro neceffitate,& vtilitate ecclefiæ,& alibi domicilium transferret, non poffet ab Epifcopo ratione domicilij contracti, vt fup. ordinari ad Diaconatum,& presbyteratum ad eundē tit.nifi audito primo Epifcopo,in caufa ob quam fuit ordinatus adhuc duret,quia tunc ad eundem remitti debet, vt inferuiat ecclefiæ, cui fuit afcriptus.

Vertitur tamen dubium,an fi quis promoueatur ad facros ordines cum literis dimifforiis Vicarii generalis fatisfactum fit huic conftitutioni. Refpondeo negatiue,& omiffis citationibus quam plurimorum Doctorum, quos pro hac tuēda congerere poffem,quod,inquam,ad officium Vicarii huiufmodi facultas non extendatur,tenet in fpecie Rebuff.in prax.benef.par.1.tit. de forma Vicar. num.47.Sbroz.de Vicar.Epifc.lib.2.q.41.& late comprobat Mandof.contraria diluendo in comment.in regul.Cancell.Apoftol.tom.2. regul.24.q.2.quæ conclufio primo limitatur,quando Vicarius haberet fpeciale mandatum ab Epifcopo, vt huiufmodi lite dimifforiales ad ordines etiam facros concedere poffet. glof.in d.capit.cum nullus §.inferiores.in ver. non extendat, & fatentur Præd. Doct.quibus adde quod tale mandatum præfumitur procedere quando Vicarius publice pro habente hanc auctoritatem reputaretur, veluti quia talem licentiam ad ordines recipiendos tribueret præfente, & fciente Epifcopo. Crefcent.decif.1.num.4.fub tit.de offic.Vicar.imo cum per fcurantes huiufmodi licentias impetrare,non foleat deueniri ad illam inquifitionem, an Vicarius habeat ad id fufficiens mandatum vel ne,ifta bona fides, vniuerfalis credulitas, ac reputatio debet fufficere faltem ab excufando a pœnis huius conftitutionis, & in alijs iuribus contentis.Ita Mādof.d.q.6.num.7 qui etiam inferius nu.15.arbitratur quod ad hāc excufationem nō fufficiat fimplex credulitas,fed tūc demū,quādo veniret iuftificāda ex eo quod talis promotus vidiffet innumeros antea fimiliter ordinari cum literis aliorum Vicariorum generalium, quibus eam facultatem habere huiufque licentias concedere folitis,fucceffiffet præfens Vicarius,qui ei hanc tribuit licentiam.Secundo limitatur quando Epifcopus ageret in remotis, vt clare liquet ex d.c.cum nullus.§.Epifcopo.vbi glof.in ver.remotis, Crefcent, d.de-

d.decis. 1. num. 5. licet Sbroz. vna cum Rebuff. tutius existimet, vt etiam in casu absentiæ Episcopi specialiter in literis Vicariatus hæc potestas exprimatur, & intellige, vt in hoc casu validæ, sint dimissoriæ Vicario concessæ, etiam mortuo ipso Episcopo in remotis agente, si de eius morte non constabat Henriq. de c. 22. sub nu. 3 in glos. An vero hoc possit Vicarius capitularis Sede vacante tractatum fuit supra in verbo Capitulum Sede vac. q. 10. fol. 138.

Amplia hanc extrauag. vt nihilominus literæ dimissoriæ requirantur in promouendo ad sacros ordines ab Episcopo alieno, etiam si esset persona cognita, & eius qualitates supponantur, cum non sit facienda differentia inter cognitum, & alios, ex eo quod hæc constitutio literas dimissorias requirat pro forma, quæ inducta videtur, cum non solũ disponat super illo actu faciendo, sed vltra procedat, ibi. s. a suorum ordinum executione. Dec. cons. 455. nu. 7. & quando est data forma semper, & omnino est seruanda cap. cum dilecta de rescript. & ita concludit Mand. in d. reg. 24 q. 3. Secundo amplia, vt pœnæ huius constitutionis non tollantur per superuenientem ratihabitionem proprij prælati, quam partem ex pluribus ad cõtraria respondẽdo firmat Mandos. loc. cit. q. 4. & Rebuff. in prax. benef. par. 1. tit. de formula dimis. liter. nu. 11. & 29. & veriorẽ arbitratur Ignat. Lopez. loco superius alleg. dicens, quod opinio contraria ansam præstaret Episcopis, vt hoc quæsito colore alienos ad ordines promouerent, & inde innumerabilia damna orirentur, ideoque dicendum per hanc const. non procedere iura antiqua, item, & dicta glossarum, & Doctorum de ratihabitione cõualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipsam ratificationem omnino superuacaneam esse operabitur enim aliqua, de quib. per Nauar. cons. 25. & 43. de tempor. ordin. in antiq. Maiol. de irreg. lib. 1. c. 20. nu. 1. & Paris. de resignat. benef. lib. 4. q. 2. num. 87.

Limita in eo, qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Episcopo, vt ab eo ordinibus insigniri possit absq; dimissorijs proprii Episcopi, dummodo statim, & sine fraude ei beneficium conferatur ex decreto Concilij Trid. sess. 23. de ref. cap. 6. quod primo intellige procedere, & locum obtinere in illis familiaribus qui cum Episcopo cõmorantur, id est præsentes suis obsequiis assistunt, alioquin secus, si absentes fuerint in regione remota, etiam si ipsius sumptibus viuant. Maiol. lib. 4. de irregul. c. 2. num. 5. Lopez ad Diaz. d. cap. 26. qui Doctores rationem afferunt, cum propter hanc absentiam minime posset Episcopus illius mores nosse, & triennium ad hoc esse præfixum Concilio. Secundo intellige vt ipsa collatio beneficii, super qua fundatur validitas collationis ordinis eodem tempore cõcurrere debeat, vt in d. cap. 9. Conc. Trid. & ratio quare Concilium requirat beneficii collationem, est, vt ordinatus ab Episcopo non suo ratione beneficii efficiatur de eius foro, sitque ei subditus. Rota Rom. in decis. diuers. 731. num. 15. vol. 1. quę colligitur ex Gemin. & Franc. in cap. cum nullus, de temp. ordi. in 6. illamque prædicti Domini de Rota asserunt militare etiam in prima tonsura, & Sacram Congreg. Cardinalium Concilij Trid. interpretum censuisse d. decretum habere locum tam in minoribus, quam in maioribus ordinibus, & vtroque casu opus esse beneficii collatione, habetur in eadem decis. numero 3. & illud idem innuere videtur Nauar. in cons. 24. num. 1. de temp. ord. in antiq. Et per eandem Congreg. diffinitum fuisse refert Paris. libro 4. de resignat. benef. quæst. 2. num. 92. non satisfecisse prædicto decreto eum, qui ordinauit, & post elapsos vndecim menses contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem alias sibi non subditum, ne

queat tamen dispensare super interstitiis temporum, neque si esset illegitimus ad minores ordines illum habilitare, vt per plura in vtroque negatiuam partem sustentando deducit Nauar. in consil. 27. & 28. de temp. ord. in antiq. Quarto, & deniqne intellige non habere locum in familiaribus Episcoporum titularium, a quibus nec ad primam tonsuram promoueri possunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commensalitatis suæ, absque proprii prælati expresso consensu, & literis dimissoriis de eod. Conc. Trid. sess. 14. de ref. cap. 2. & ratio esse potest cum isti titulares nō habeant diœcesim, in qua ordinatus fiat domiciliarius Henriq. loc. in glos. citato.

Pęna episcopi ordinantis non subditū uide Suarez de censuris fol. 501. col. 1.

De pęna Episcopi ordinantis eum, qui sibi subditus non est, sed alterius dięcesis, non habita eius ordinarii licentia, habetur in c. 2. & fin. de temp. ord. in 6. & in Conc. Trid. sess. 23. de ref. c. 8. in quibus iuribus disponitur vt per annum sit suspensus ob ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an ista suspensio extendatur ad omnes ordines, an vero restringatur tantum quo ad eos, quos sic male cōtulit, de quo vide Io. Monac. in d. c. 2. nu. 6. & Gemin. sub nu. 5. vbi Io. Andreas, nu. 2 inquit, Episcopum hac pęna in duobus casibus non teneri. Primus est quando ipso probabiliter ignorante alienus clericus furtiue, vel ex simplicitate se in multitudine ordinandorum ingesserit. Secūdus casus si deceptus esset iusta ignorātia facti, potuit enim esse, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario sui Episcopi, & ita residet, Ordinatus vero cum dimissoriis falsi est suspensus, quia habetur ac si sine dimissoriis.

Quinā excusentur a pęnis huius extrau.

Quibus sic specialiter examinatis amplia rursus extendendo totam huius extrauag. dispositionem, vt non solum comprehendat clericos sæculares, sed etiam regulares, & monachos, super quo tanquam indubitato nō insisto, idque ex pluribus comprobat Mandos. in d. regu. 24. quæst. 2. Limita vt non sit irregularis is, qui contra huius constitutionis dispositionem ordine sacro insignitus in eo ministrauerit bona fide, sine dolo sibi licere putans, alioquin non facturus Nauar. in cap. accepta, opposit. 8. sub num. 34. de restit. spoliat. & hoc propter verbū præsumpserit in ea appositum, cum dispositio puniens aliquid præsumentem, non comprehendat eum, qui id bona fide, ignoranter, aut imprudens, seu inaduertens facit iux. doctrinam singularem Cardin. in clem. 1. q. 39. de priuileg. relatam supra in verbo Alienatio sub nu. 9. ideoque si quis bona fide parentum testimonio credendo se legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pęnam, neque est cur scrupulis ob id angi debeat, inquit idem Nau. cons. 50. de temp. ord. in antiq. qui tam in d. c. accepta, quam etiam in man. cap. 27. num. 156. Idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus est, postea tamen bona fide, & candida simplicitate, per pænitentiam purgato peccato illius malæ susceptionis ordinem exercuerit, existimans id sibi licitum esse. Prædictam Nauarri mitigationem sequi videtur Couar. in clem. si furiosus. par. 1. §. 1. nu. 4. in fine. de homicid. & Ignat. Lopez d. cap. 26. Fuscus vero in tract. de visitat. lib. 2. cap. 28. sub nu. 37. illam non ita simpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare, quod communiter omnes sui ordinis sciunt, sed vt prodesse possit attenta qualitate personæ, vt facilius dispensetur, & sic vt liberetur a tanto, non a toto, & Toled. in sum. lib. 1. cap. 46. vers. Quarta habetur, illam intelligit, quando scilicet taliter ordinatus putabat sibi licuisse ex probabili ignorantia facti, secus si crassa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc suspensionem incurrat, cum præsumere dicatur, & attestatur hoc sequi Tribunal Supremi Pænitentiarij.

Notan-

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter potest prædictis ignorãtia contingere, & primo ignorando ætatem a iure præscriptam ad Sacros Ordines suscipiendos, & tunc (nisi esset inuincibilis) quia accedens ad ipsos ordines suscipiendos, illud ius tanquam vulgare, & commune scire tenetur, vix sine culpa illud ignorare potest, secundo modo accidere potest ignorando hoc ius speciale, extrauag. Pij. II. imponentis suspensionis pœnam ipso iure, quo casu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excusat, quominus illa incurratur: conferret tamen dum ignoraret se suspensum ipso facto ad excusandam irregularitatem, si in ordine sic suscepto ministraret, ita concludit Suarez de censuris disputat. 31. sect. 1. suspensione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An stante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio a suspensione ipso facto liberatus fuerit, sicuti ex Nauarro ibi posuimus, si postea adueniente mala fide, & sciens se non habere legitimam ætatem, antequam illam ingressus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiue respondetur per Roderic. tomo 3. q. regular. q. 23. art. 14. licet toties, quoties sacra fecerit, mortaliter peccasset, sed sibimet ipsi contradicit, cum contrarium cum Medina sentiat in sum. par. 1. c. 165. sub nu. 3. & de ætate singulis Ordinibus ecclesiasticis requisita late agit Ioan. Gutier. lib. 1. Canon. quæst. c. 26.

Secundo limita ex comm. Doctorũ sententia, hanc Cõstitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clare colligatur. Rebuff. in prax. benef. par. 2. ti. de cler. ad sacr. ord. male promot. glos. 3. Mandos. in cad. reg. 24. quæst. 1. Lopez, & Tolet. locis citat, ita vt si quis contrauenĩẽdo dispositioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus fuerit minime suspensionis pœnam incurrat, voluit etiam Nauar. in man. cap. 25. num. 70. & in pluribus alijs locis. Verum vigore decretorum Conc. Trid. sess. 6. de ref. c. 5. & sess. 14. c. 2. secus est in ordinato ad minores ordines absque literis dimissorijs proprij prælati, siquidem ipso iure est suspensus ab executione ordinum sic susceptorum, nec gaudet priuilegio clericali præsertim in criminalibus ex decreto Concilij Trident. sessione 7. capit. 10. de reformatione, ex quo sequitur, quod iste talis exercendo solenniter actum ordini minori deputatum, proprium, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua solus Papa dispensat. Nau. in man. capitul. 25. sub num. 76. & capitul. 27. sub. num. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum specialis potestas traditur in ordinatione exemplificando vt ibi per eum, secus si exerceret non solenniter tanquam laicus, cum laici ex consuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum. Idem Nauar. in d. capitu. 27. sub num. 42. & 44. idque ex D. Thoma, & D. Antonip. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in casibus huius extrauag. possit Episcopus dispensare in foro conscientiæ, si delictum est occultum vigore facultatis concessæ a Concil. Trident. sessi. 24. de ref capitul. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilij. Delarant Nauar. in man. capitu. 27. numero 255. Maiol. libr. 4. de irregular. capit. 51. num. 4. Henriq. in sum. libr. 14. de irregular. capit. 20. §. 4. Toler. in sum. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. titul. de delict. & pœn. quæst. 21. num. 7. quod intellige, & primo vt respectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum, non possit nisi impleta ætate, siquidem receptissima est fere omnium sententia, accedente etiam Burgas. de irregular. par. 6. cap. 2. num. 30. non posse Episcopum etiam ante promotionem dispensare circa ætatem ordinandorum, nam

cum ipse aliter ordinans puniatur, in sua potestate esset illudere dictæ pœnæ, si dispensare posset inquit Vitalin. in clem. fin. nu. 32. de ætat. & qualit. Secundo intellige nisi ipse Episcopus scienter fuerit in causa peccati inducentis dispensationem, cum sic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab. in cap. diuersis fallacijs de cler. coniug. Panor. in cap. pen. sub nu. 4. de temp. ord. Burgas. d. cap. 2. par. 6. nu 27. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs, & non a seipso. Tertio intellige vt in istis casibus in quibus Episcopus dispensat, & absoluit sibi subditos, non possit sibi ipsi dispensare, si forte in aliquam irregularitatem incidisset, sed licitum erit eligere confessarium inferiorem, qui secum ab ea dispenset, & absoluat, nam talis confessor ab Episcopo electus in hoc casu habet vicem superioris scilicet Archiepiscopi Maiol. notab. lib. 2. de irregul. cap. 2. sub num. 12. Henriquez lib. 14. de irregul. c. 18. sub §. 3. & alij ab ipsis citati, idque ex sententia Sacræ Congregat. vt attestatur Tolet. loco prox. alleg. quæ facultas Episcoporum ad eligendum cōfessorem nouissime explicatur per Francisc. Suarez. in 3. par. D. Thom. tom. 4. disput. 27. sect. 2. quæ adde ad dicta a me supra, in prima addit. ad ver. Archiepiscopi authoritas, fol. 43.

Quarta limitatio assignanda, scilicet, quod per illa verba præd. extrauag videlicet (a suorum ordinum executione ipso iure suspensi sint,) sit nihilominus illa suspensio intelligenda de ordinibus sic male susceptis, & in quibus tantum delinquitur, vt ipsa pœna sit culpæ proportionata, & consequenter vt taliter ordinatus sit, impeditur, ne vlterius ascendat, non autem ne inferiori ordine vtatur si illum legitime suscepit, & ita resolutione præfatus Doctor Suarez, censet de censur. disput. 31. sect. 1. suspens. 6.

Secunda Constitutio est Pii Quinti extendentis decretum Concilii Trident. sess. 21. de reg. c. 2. ad regulares non professos Romæ publicata die 12. Nouemb. 1568. tenoris seq.

Romanus Pontifex sacrorum Conciliorum auctor, & interpres, illa quę in huiusmodi Concilij, a prudentibus patribus in Spiritu Sancto legitime cōgregatis salubriter sancita sunt, pro sui pastoralis officii debito dum æquitas, honestas, & decus suadet, sicuti declarare, & moderari, ita etiam alios casus extendere consueuit. Sane cum non deceat diuino ministerio ascriptos cum ordinis dedecore mendicare aut sordidum aliquem quæstum exercere, Sacro Trid. Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus secularis, quamuis alia moribus, sciētia, & ætate esset idoneus, ad sacros ordines promoueretur, nisi prius legitime constaret, cum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficeret pacifice possidere, vel alias ordinari non posset, nisi iuxta decreti ab ipso Concilio de super editi formam, & tenorem cum autem nulla in huiusmodi decreto religiosorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti moleste accipimus) ceterorum ordinum Religiosi, seu canonici vel clerici, intra claustra monasteriorum, seu domorum more Regularium in communi viuentes, qui nunquam seu non nisi ad certum tempus professionem emittunt, & ex claustro exire, vel dimitti, ad sæculum redire libere, & licite possunt, Religionis prætextu absque titulo sufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorem ad sacros ordines se promoueri prætendunt, & a nonnulis Episcopis passim promoueantur, atque inde, plerumque illud inconueniens eueniat, vt sic pro moti, & a claustro exeuntes, & per sæculum vacantes, vel mendicare, vel sordidum quæstum exercere, non sine ipsorum dedecore, ac ordinis vilipendio,

&

& quamplurimorum Christi fidelium scandalo cognatur. Nos igitur qui singulorum Dei ministrorum honorem, & dedecus (quantum in nobis est) sinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac perpetuo valitura sanctione, decretum prædictũ de Clericis sæcularibus loquens ad omnes, & singulos etiam cuiuscunque ordinis Clericos religiosos siue sæculares more religiosorum viuentes in communi non professos harum serie extendimus, & ampliamus, ac religiosis, & alijs prædictis non professis, vt ad sacros ordines promoueri, nec non omnibus, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentibus, vt ordines ipsos huiusmodi Religiosis personis impendere, nisi obseruata forma dicti decreti, nos virtute Sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac cõtrafacientes per annum a præstatione taliũ Ordinum ipso iure suspendimus. Statuentes, & decernẽtes promotiones quarumlibet religiosarũ personarum prædictarum ad ordines huiusmodi contra ipsius decreti Concilij Trid. formam, etiam cuiusuis licentiæ illis ab Apostolica Sede, vel illarum superioribus cuiuscunque dignitatis, status gradus, & præeminentiæ existant, etiam si Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeat concessæ, prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullasque prorsus, & irritas existere, sicque promota personas in altaris ministerio ministrare non posse. Quinimo ministrantes, priuilegiis exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratiis clericis concessis omnino priuari, & irregularitatis, aliasque in dicto decreto contentas pœnas eo ipso incurrere, a quibus nisi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime obsolui possint. Non obstantibus, &c.

Quia hæc constitutio loquitur tantum de regularibus non posessis, discrimen est inter Doctores an clericus sæcularis ordinatus in sacris absq; titulo sit ipso iure suspensus, hanc quæstionem difficilem, & aliquando controuersam fuisse in sacro Pœnitentiariæ prætorio testatur. Nau. in conf. 1. quæ. 16. de constit. & negatiuam sententiam tenent Tolet. in sum. lib. 1. cap. 48. vers. Decima octaua habetur, & latius Nenriquez in sum. lib. 13. de excõmun. cap. Paris. lib. 2. de resignat. benef. quæstion. 6. num. 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem. Cuius opinioni inter alios contradictores sunt Nauar. in præd. quæstio. 16. Maiol. lib. 4. de irregul. capitul. 15. in princ. quem sequi videtur Lopez ad Diaz. pract. criminal. cap. 48. nu. 1. ideo has opiniones conciliando iuxta com. præceptoris sententiam P. Marij de Andria distinguo tres casus. Quorum primus est, quando quis titulo carens proprio Episcopo exposuit se nullum habere titulum, & Episcopus sciens vel scire debens absolute illum absque titulo ad sacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit suspensionem, & habet actionem contra Episcopum vel successorem, vt eum suo sumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio. cap. accepimus, de ætat. & qualit. cap. Episcopus, & c. cum secũdum Apostolum de præb. c. si Episcopus, eod. tit. in 6. Quod autem diximus ad dicta alimenta præstanda teneri etiam successorem, intellige nisi Episcopus, qui ordinauit, viuat, vt promotus ad pingniorem ecclesiam, quia tunc ipse potius quam successor tenebitur. Henriq. in sũm. lib. 10. de ordinis sacram. cap. 17. sub. §. 4. qui ibidem in glos. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacante, si non restitit tali ordinationi pauperis, ex quo sequitur, quod si habet vnde de suo viuere possit, vel patrem haberet diuitum, ei non

deben-

debentur alimenta, d.c. Episcopus, vbi Decins. de præb. Parif. loc. cit. nu. 23. & infra, Quid si quis ordinari se fecit ad verum titulum sibi donatum, sed ipse tantundem creditoribus debeat, an sit suspensus, adde Nauar. in conf. 13. temp. ord. in antiq. & conf. 18. in nouis.

Secundus casus est quando quis habens titulum, sed non sufficientem ad honestam sui sustentationem iux. Conc. Trid. dispositionem, sincere veritatem suo Episcopo narrauit, quia patrimonium, vel beneficium erat tenue, quo non obstante Episcopo sciens vel scire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipse ordinatus non incurrit suspensionem, & agere potest contra Episcopum ad supplementum glos. in capit. tuis. de præb. Franc. in d. cap. si Episcopus, sub nu. 3 quo supplemento non li bito non debet ascendere seu promoueri ad Diaconatum, & Presbyteratum, & in his duobus casibus procedat opinio negatiua. In quo notanda sunt duo, Primum, quod hæc inuestigatio, seu discussio tituli diligenter est facienda an sit sufficiens, vel ne, vt satisfiat decreto Conc. Trid. cum non possit dari certa regula seu taxa, erit hoc arbitrio proprij Episcopi, cõsiderata qualitate seu dignitate personæ, loci, & tẽporis. Alterũ est, quod non sit iudicandus suspensus clericus ille, qui dixerit se habere sufficiens patrimonium, cum non haberet, qñ ad sufficientiam deficeret parũ, siue quantitas, quæ non esset notabilis arbitrio boni viri ex Nauar. in conf. 18. de temp. ordin. in antiq. & conf. 12. in nouis.

Tertius casus est, quando ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium siue in totum, siue in partem falsum, & sic per fraudem, & mẽdacia deceperit Episcopum affirmando se habere beneficium, vel titulum patrimonialem sufficientem, aliqua demõstrando, per quæ ordinator probabiliter ei crediditt, & credere debuit, vt tunc non solum incurrat suspensionem a iure impositam in cap. nemi nem, & cap. sanctorum dist. 70. sed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar. adductis in conf. 14. & conf. 47. de temp. ord. in antiq. & conf. 46. in nouis, quem in vtroque sequitur Parif. in d. lib. 2. quæstio. 6. licet Toler. in hoc vltimo dissentiat, & in hoc casu procedat opinio affirmatiua, quæ etiam comprobatur ex verbis Concil. Triden. in princ. d. c. 2. sess. 21. ibi (qui variis artibus, ac fallaciis cõfingunt se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere.) Vnde sequitur, quod si tali suspensione durante in ordine suscepto ministrauerit, incurrit irregularitatem a solo Papa delebilem. cap. 1. de sent. excom. eod. lib. declarando vt per Nauar. in man. c. 27. nu. 244. & seq. poterit vero in ea Episcopus dispensare si delictum est occultum vt supra tractatum fuit, cum hodie nõ obstet Constitutio Sixti V. stante eius moderatione habita per S.D.N.D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Retrocessio tituli an faciat ordinatũ suspensum, & simoniacum.

Quotidianus casus est de quo quæritur, de eo inquam, qui post ordinationẽ ad subdiaconatum ad titulum patrimonii sibi donati, illud renunciauerit, & retrocesserit in fauorem parentum vel alterius, feciique postea se ordinari ad superiores ordines, an incurrat aliquam censuram, & irregularitatem. Respondeo quod non, cuius potissima ratio est, quia præfata renunciatio seu remissio est valida, & prorsus nulla per decretum Concilii Trid. d. sess 21. de ref. c. 2. prohibẽtis in fauorem ordinati titulum huiusmodi sine licentia episcopi nullatenus remitti, & extingui posse, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipso iure, & sic habetur ac si d. renunciatio facta non fuisset, cum non præstet impedimentũ, quod iure non sortitur effectum ex regula non præstat, de regul. iur in 6. & ita concludit Nauar. in conf. 16. & conf. 42. de temp. ordin. in antiq. & conf. 17 in nouis, & Toler. loco superius cit.

Quod

Quod intellige, nisi ante ordinationem ad subdiaconatum præcessisset, seu interuenisset pactum, siue conuentio occulte facta de non petendo, vel restituendo, postquam ordinatus fuerit, id quod sibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam suspensionis ab ordine, contentam in c. per tuas. el 3. & c pen. de simon. iuxta sententiam Nauarri in Man. cap. 27. num. 158. & post eum sentit etiam Lopez. Diaz. in pract. crim. can. cap. 18. num. 12. quam valde probabilem sibi videri inquit Sayr. lib. 4. thes. cas. consc. cap. 15. nu. 23. camque & alii sequuntur, nam quando donatio, seu assignatio patrimonii non simpliciter, sed ad finem suscipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicem præsentatoris ad ordines. Suarez de censur. disput. 31. sect. 1. suspens. 7. sub num. 35. quæ opinio quamuis sit sustentabilis, pluresque vt præferiur, in eam conueniant, attamen re altius perpensa præsens casus sub dispositione prædictorum iurium non videtur comprehendi posse, quia, cum casus sit dissimilis, pœnæ extensio de vno ad alium fieri non debet, etiam si eadem ratio id suadeat, vt cōsiderat, & tenet Nauar. sibi contrarius in consil 42. nu. 3. de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou & quod ad casum specialem inibi duntaxat expressum, scilicet in paciscente cum ordinante, vel præsentāte restrictio fieri debeat, complures Theologos, & V. I. peritos consultos approbasse fatetur Henriq. in sum. lib. 10. de Ordinis sacram. cap. 17. §. 3. in glos. lit. O, & non induci suspensionem in paciscente cum aliis, decreuisse, seu declarasse signaturam Pænitentiariæ, itaque seruari testatur Tolet. in sum. lib. 1. cap. 48. vers. Quinta habetur in fine, & hanc posteriorem sententiam firmauit admodum Reuer. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro constanti asseuerauit, (eisdem retentis) præd. promissionem, seu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam esse, & firmitatem non obtinere, tum per Concilii Trident. decretum, prout ex dictis per Nauar. in eodem Consil. citatur, & ex Toleto vbi supra, tum quia repugnat, seu præiudicat bono publico, & doceri Ecclesiæ, quod versatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino & aliis in d. c. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in c. si diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc sentiat Suarez vbi supra num. 37. & proinde taliter Ordinato sequuta ordinatione est acquisitum ius ad res sibi donatas, qui etiam, stante præd. renunciationis inualiditate euitabit suspensionem comminatam in can. neminem, & c. Sanctorum 70. dist. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non fine titulo, vt asserit Lopez. Cui conclusioni, illam subtiliter more suo sustinendo, subscribit se Dominus Io. Hieronymus Campanilis in suo Diuersorio iuris Canonici rubr. de non ordinand. absque titulo, cap. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines sed simpliciter facta esset donatio, illamque ante ordinationem retrocessisset, & postmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retrocessionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus esset: Vel & secundo quando a Patre, seu fratribus ei vt Clerico facta esset alicuius possessionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam solutionem gabellarū, seu collectarum, vtque ipse Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione absque donatoris consensu postea vsus fuisset pro titulo ad effectum suscipiendi ordines, nam cum in primo casu valida sit retrocessio, & in secundo palam est, eum sub ficto titulo promotum esse, vtique ex vi præd. antiquorum canonum suspensus remaneret iuxta tradita per nos supra vers. Tertius est casus, quib. concinunt, & adstipulantur scripta nouissime per Suarez loco, iudicato quæ quando per

do per nos typis mandata fuerunt, nondum quintum eius volumen prodierat; a qua suspensione, quia id supponitur secrete commissum poterit propterea Episcopus dispensare. Ad euitandas fraudes Neapoli obseruatur, quod quando contingeret donationem, seu assignationem patrimonii ab aliis fieri, producatur publicum instrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, præd. assignationem esse realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque præteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, seu contractus aliquis in præiudicium d. assignationis cum annullatione &c. Præcipitur etiam sub excommunicationis pęna donatori, vt non præsumat talẽ assignationẽ efficere super censib. seu reditib. alteri forsan obligatis, quorum ipse non esset verus, & legitimus Dominus prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quibus infertur secundum præfatum Suarez ibid. num. 36. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in sum. lib. 14. de excommun. cap. 37. sub 2. §. contrarium annuere videatur,) quod si Clericus cum literis dimissorijs cum ficto titulo a proprio Episcopo impetratis se promoueri faceret, duplicem incurret suspensionem, vnam quia sine vero titulo ordinatus, & alterã, quia cũ dimissorijs subreptitijs, & super ementitio titulo fundatis, & sic inualidis, cum paria sint nõ habere literas dimissorias, & habere subreptitias, & ratio subreptionis est, quia si Episcopo de talis tituli cõditione plena notificatio facta fuisset, ipse minime talem concessisset facultatem, ideoque ad absolutionem obtinendam vtraque suspensio erit aperienda, & explicanda.

Suspensionis pęnam extendimus etiam ad Clericum, qui dispẽsatione a Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel suo Episcopo absente, vt ab alio Antistite ordinari possit, promoueretur ad ordines absque literis testimonialibus sui Ordinarij, quia talis licentia, siue dispẽsatio intelligitur cum ista subordinatione approbationis sui Ordinarij, ad quod optime facit Concilium Triden. Sess. 23. de ref. cap. 8. vers. Quod si quis ab alio &c. & alias sine eius diceretur furtiue promotus, ex gl. in cap. 1. vers. furtiue. de eo qui furt. ord. suscepit, talesque suspensos existimauit P. Marius Andria, & quod dictas literas testimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare. Nauar. in cons. 19. de tempo. ord. in antiquis.

An vero sacris initiato absque vero, & sic cum ficto titulo, & a suspensione absoluto sit præclusa via, vt non possit ad Superiores Ordines absque noui tituli existentia ascendere. Respondeo, quod Henriq. loco præcit. inquit, quod Episcopus potest cum tali occulte dispensare, ne homo iam matrimonio inhabilis vtiliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco num. 39. firmat, nec talem posse sine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem suspensionem ea ratione, quia simpliciter iura prohibent sine vero titulo suscipere quẽlibet ordinem sacrum, & non Subdiaconatum tantum, præsertim ex Concil. Trid. quod distributiue, & in plurali loquitur, Ne quis Clericus sæcularis ad Sacros Ordines promoueatur &c. Et accipi a quodam grauissimo Doctore ita fuisse obseruatum etiam in eo, qui absque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem postea a creditoribus euinci contigit; nulla eius culpa considerata. At quid si quis Sacerdos effectus, appareat illum veri tituli existentiam non habere, sed sub ficto, & supposito titulo promotum, an Episcopus possit cum eo dispensare, ipsumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod sic præuia absolutione a dispensatione si fuerit occultum vigore Concilii Trid. Sess. 24. de ref. c. 6.

Erit

Erit igitur huius occasione perscrutandum, An in casibus propositis in prædictis textibus, q.cap.per tuas el. 3.& c.pen.de simon.in quibus suspensionis pœna infligitur, propter pactum illud simoniæ labes consideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue respondendum, tum quia DD. textus sunt situati,& collocati sub.rubr.de simonia, tum quia adeptum uidetur ius spirituale, scilicet Ordo, dato aliquo temporali, stante remissione non petendæ portionis, sed fructuum ipsi Ordinando debendorum vigore obligationis sibi oriendę sequuta Ordinatione, ergo pactum illud redolet simoniam, cum remittere in hac materia idem sit quod dare.c.veniens.el 1.de testib.& facit tex. in l.quin etiam in prin. ff.de calumniat.& tradunt Panorm. Zabarel.& Felin.in d.cap.per tuas, ac dare & remittere æquantur non solum vbi remittitur ius acquisitum,& de præsenti competens, sed etiam quærendum ex Host. & Henr. Boic.in eodem capite.

At facilius est responsio confirmando obiecta, sed illa restringendo, videlicet vt in memoratis casibus videatur intercessisse simonia, non quidem stricte,& proprie, sed large,& improprie vt concludunt Anani.& Butr.in d.c.pen. nam re vera nihil lucri, seu commodi pecuniarij ob talem remissionem accedit Ordinatori,& Præsentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere,& stricte loquendo non sit inibi simonia commissa, arguit cõmuniter a leuitate pęnæ ibi expressæ, cum Ordinatus ibi suspensus pronuncietur ab Ordine tantum sic suscepto, Ordinator vero a Collatione ordinum per triennium, ac præsentator ac executione ordinum per idem tempus, sed si vera ibi in Ordine simonia patrata esset, Ordinator esset perpetuo suspensus ab Ordinum collatione, & Ordinatus esset suspensus nedum ab ordine simoniace suscepto, sed ab omnib alijs Ordinibus iuxta pœnas aduersus simoniacos in Ordine a iure statutas ex communi Doctorum sententia, quam refert,& defendit Vgo.in tract. de simonia tabula 4.c.4.num.3.

Vnde resolutiue dicendum. quod neque in illis casibus subintrent pœnæ comminatæ contra simoniacos in Ordine per extrauag. Cum detestabile. sub tit.de simon.inter communes,& ratio est, quia ibi non dicitur committi simonia directe in Ordine, sed in consequutione ad ipsum Ordinem, cum rei veritate inspecta Ordinator volebat ordinare,& Ordinatus ordinari nullo dato. Inno. Ioan. Andr. Panor.& Zabarel.in d.c.pen.loco prox.cit. Nauar.in specie in consil. 67. vers. Tertio, quod qui ordinat.& c.de simon.in nouiss. Suppetit,& alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco superius indicato, cum enim Papa certam inibi infligat pęnam, qua plectendi sunt, quamque merentur Ordinans, seu præsentans,& Ordinatus, implicite negat ipsos alijs pœnis afficiendos ex vulg. iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit, ergo affirmandum præf. extrauag. non complecti illos casus.

Sed res dubia est, An in casu præd.c.per tuas, propter interpositam fidem, ab Ordinato de non petenda portione a Rectore illius Ecclesiæ, ad quam fuit aggregatus, vt sub illius titulo ordinati possit, inducta sit saltem simonia cõfidentialis, seu beneficialis confidentia, vt locum habeant pęnæ,& censuræ extrauag. Pij V. relatæ in verbo simonia. Respondeo, quod quãuis Parif. in trac.de confid. benef. prohib. q.1. nu.93.& infra, ex plurib. per eum congestis affirmatiuã partẽ firmare conetur, contrarium tamen suaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipsemet resignanti non arguit confidentiam, sed simoniam,& vendicaret sibi locum extrauag. Paul. II. & non

Pij

Pij V. secus vero quando cum resignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipsius cedentis, & sic tertiæ personæ, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nauar. in cons. 76. nu. 6. de simo. in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad casum d. c. per tuas. neutrum applicari potest, quia in illo textu per præsentatorem intelligitur Rector alicuius Ecclesiæ collegiatæ, vbi adest massa communis, quæ diuiditur inter inseruientes, qui totum Collegium repræsentando, Clericum Episopo præsentauit, asserendo illum esse ascriptum seruitio d. Ecclesiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur Subdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. Ecclesia.

Subsequenter (vt errãdi materia subtrahatur) se offert indagandum, nec passim a Doctoribus tactum, videlicet. In terminis d. capit. pen. de simon. per Præsentatorem quis intelligatur. Respondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præsentator ad Ordines de iure communi est Archidiaconus, Episcopi oculus appellatur, vel alia persona in simili dignitate constituta, cuius officium est ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulũ sufficientem, & postea illos præsentare Episcopo Ordinatori ad text. in cap. vt nostrum, & cap. Ad hæc. vbi gloss. de off. Archid. & ita exponit Hostien. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apostilla ad Abbatem in d. cap. pen. Secundo modo potest sumi huiusmodi præsentator pro Episcopo Ordinario faciente literas dimissorias suo subdito, vt promoueri possit ab alio Antistite, per quem illum approbatum, & examinatum, (ex mandato Concilij Trident. sess. 23. de refor. cap. 3. dimittere debens) præsentare videtur, vel si hanc licentiam dare certis personis iux. text. in cap. si Episcopus, de præb. libr. 6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de simonia, & sic excipitur ex dispositione illius tex. laicus præsentans ad aliquem titulum beneficii, vt ibidem Card. Zabarel. annuit in finalibus verbis quia pœna suspensionis ab Ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Existentia tituli debet cõstare in quolibet ordine sacro. Nota cõtra examinatores.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonsura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus glos. in c. 2. de præb.

Obligationem episcopi ad prouidendum de alimentis, seu beneficio ordinato sine titulo, sicuti in primo, & secundo casu dictum est, extende etiam si ordinaneit aliquem, qui prius erat in sacris constitutos ex tex. in d. cap. Episcopus, vbi Decius in 1. notab. de præben. Secundo intellige nisi episcopus tituli inuestigationem, seu scrutinium, Archidiacono, vel examinatoribus commiserit, quia si in hoc negligenter se gesserint, vel ad eorum falsam relationem aliquis sine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipsos, & in subsidium contra episcopum glos. notab. in cap. ad hæc. in ver. examinentur, de off. Archid. & in d. cap. cum secundum Apostolũ. in vet. successores, Syluest. in verbo Archidiaconus q. 8. Henriq. in sum. lib. 10. de ordinis sacram. c. 17. sub § 4. Tertio intellige, quod episcopus cui ex causa committitur ordinatio certæ personæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio episcopo (prout ita ex decreto Concil. Trident. sess. 23. de refor. cap. 3. dimitti debet) ipse non tenetur inuestigare titulum tex. in c. si episcopus. de præb. in 6. Maiol. lib. 4. de irregul. c. 13. sub numer. 8. neque examinare personam, si vero sciret eum indignum peccaret ordinando Innoc. & Panor. in d. cap. cum secundum Apostolum. Vnde timore episcopi pro securitate examinant tales sic dimissos, & bene faciunt, & ita seruatur Neapoli.

Secun-

Secundo extende ad Capitulum sede vac. seu eius Vicarium, vt teneatur subdito sine titulo cum eius licentia, & dimissorijs ordinato alimenta subministrare per ea, quæ diximus erga initium a fortiori, ideo cauti sint canonici, vt in commissione Vicario facienda apponant clausuram, quod nequeat licentiam ad ordines concedere absque expresso consensu totius Capituli ad id consulto congregati, cum agatur de eorum præiudicio, & interesse; Nec enim desunt Doct. qui asserunt Vicarium, seu Officialem generalem Capituli sede vac. non posse literas commendatitias ad ordines dare, nisi ei specialiter concederentur, sicuti post Pauin, in tract. de off. & pot. Cap. sede vac. par. 2. q. 10. sub num. 17. & Mandos. in commen. ad reg. 24. Canc. q. 6. sub num. 10. ad notauit etiam Io. Gutier. lib 2. can. q. c. 17. sub num. 20. Insuper in hac materia ordinationis aduertendum est, quod beneficium obtinens tenue, & adiuncto patrimonio si vtrumque simul esset sufficiens ad victum potest ordinari ab episcopo propriæ patriæ ad dictum titulum seruatis de iure seruandis: quod si beneficium tenue esset extra propriam patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab episcopo illius beneficij absque dimissorijs episcopi propriæ patriæ, hoc non consulerem ob suspicionem fraudis declinandi iurisdictionem episcopi propriæ patriæ, Doc. in d. c. nullus, & glo. in c. eos, in verbo figmento, de temp. ordi. in 6. qua fraus detegeretur beneficium fuisset de proximo collatum, præsumeretur etiam si reuerteretur ad habitandum in propria patria, sic ordinatus cum dimissorijs dicti episcopi ordinatoris de proximo post ordinationem.

Accepi a quibusdam sciscitari, An loco beneficii ordinari quis possit ad titulum seruitij in aliqua Ecclesia, cui ascribitur, & deseruire tenetur in ordine suscepto, iuxta decretum sacros. Conc. Trid. sess. 23. de refor. cap. 16. & ex cuius communis massæ fructibus participat. Et respondendum videtur, quod sic, quia titulus deuin ctum sibi reddit eum, qui ordinatur. Màiol. lib. 4 de irreg. c. 16. sub num. 2. & taliter ascriptus certæ Ecclesiæ a nullo Episcopo recipiendus est, ex declaratione Sacræ Congregationis, teste Parisio lib. 2. de resign. benef. q 6. nu. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. rec. Sixti V. quod impressum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illustr. & Reueren. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris sequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater salutem, & Apostolicam benedictionem. Romanum Pontificem, quam Dominus Ecclesiæ suæ sanctæ præesse, & prodesse voluit, assidue inuigilare decet, vt in ecclesijs magnarum precipue Ciuitatum, non desint qui ministerio Diuino ascripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam designentur. Relatum si quidem nobis nuper fuit, in ista Ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequẽtia celeberrima, perpauca esse beneficia, sub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij sufficiẽtis titulo carentes iuxta Cõstitutionem nostram possint promoueri. Nos igitur singularum Ecclesiarum particulariter id exponentium necessitatibus, vtilitatibusque prouidere desiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes & singulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus ætate, natalium legitimitate, & alijs qualitatibus a iure requisitis, per te idonei reperti fuerint, etiam si titulo beneficii Ecclesiastici, vel pensionis annuæ non sint prouisi, aut patimonialia, aliaque bona non possideant, dummodo alicui Ecclesiæ dictæ Ciuitatis de consensu eiusdem Ecclesiæ Rectoris fuerint ascripti pro Sixt. V.

cele-

bratione Missarum,& diuinorum officiorum,ex quarum seruitio,& ellemosynis a pijs Christi fidelibus elargiendis aliquid ad sustentationem victus capere possint,& ab eadem Ecclesia,cui ascripti fuerunt,nullo vnquam tempore amoueri,vel ipsi ab ea recedere possint,& debeant,nisi illis de competenti beneficio, aut pensione super fructibus ecclesiasticis assignanda prouisum fuerit,uel ita eorum exigentibus demeritis, ab ipsa Ecclesia amouendi veniant; ad quatuor minores,nec non sacros etiã Presbyteratus Ordines debitis temporibus, seruatisq; Concilij Trid.decretis promouere libere,& licite valeas,licentiam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus,& facultatem prędictam,ac quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus nostri anno quinto.

M. Vestrius Barbianus.

Quæritur,An Superiores Regularium possint quemadmodum Episcopi,vt in sess.23.c.11.& 15.dispensare super temporum interstitiis cum subditis suis?Congregatio Concilii censuit Superiores Regulares non posse dispensare super interstitiis Regularium ordinandorum : sed id pertinere ad Episcopum ordinantem, qui tamen quo ad causam dispensationis iudicium suum formare debet ex attestatione Superiorum Regularium,

P. Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia, & quarta constitutio est Sixti V.in serta in Constitutione Sanctissimi D.N.D. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel.rec. Sixti Papæ V.contra clericos male promotos,ac in episcopos in ordinum collatione peccantes.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Romanum Pontificem decet ea, quæ ob iustas causas interdum statuta sunt, cum ipsa rerum experientia suadet,moderari,& immutare,prout in Domino salubriter conspicit expedire. Alias sane emanarunt literæ fel. rec.Sixti Papæ V. prædecessoris nostri contra Clericos male promotos, ac in Episcopos in ordinũ collatione peccãtes,tenoris infrascripti, videlicet,SIXTVS Episcopus Seruus Seruorũ Dei ad perpetuã rei memoriã,Sãctũ,& salutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipso Domino,& Saluatore nostro Iesu Christo institutũ,beatisq; Apostolis,& eoũ legitimis successorib.singulari diuinæ bonitatis munere traditũ,ita ad Dei omnipotentis gloriam salutemque animarum sancte, ac religiose administrari decet, vt quæ vel ex typo,& figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorum Patrum prouidentia circa ordinandorum natales ætatem,vitæ,ac morũ probitatem,sanctitatem,scientiam,& alias qualitates in sacris ordinationibus requisitas per Sacros Canones,vel Apostolicas Constitutiones,aut generalium Cõciliorum decreta salubriter statuta fuerunt, ea inuiolate obseruentur. Nam si in veteri testamẽto tam multa de integritate,& munditia Sacerdotum,& ministro-

rum

rum Altaris, deque eorum præstantia, & dignitate legimus de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legē requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est: certe multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quam etiam presbyteris, qui ad consummationem Sanctorum in opus ministerii, in ędificationem Corporis Christi constituuntur; prout de his ipsi, & diuino verbo, & Beatorum Apostolorum præceptis, ac simul Sanctorum Patrum statutis sæpissime traditum est. Quare nos pro ea, quæ nobis a Domino iniuncta est cunctarum Ecclesiarum cura, & solicitudine, ipsos Pastores, & præsules Ecclesiarum, quorum proprium munus est personas idoneas Clericali militiæ ascribere, & ad minores, maioresque ordines rite promouere, auctoritate nostra duximus admonēdos, vt in exequendo hac in parte suo Pastoralis officio attentius posthac inuigilent, canonicas sanctiones, vt par est, obseruent, ac vt nemini detur offensionis occasio, neue eorum ministerium vituperetur, studeant vitare ea omnia scandala, & absurda, quæ ex vitiosa, & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi nostri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati sancta Dei vocatione, sed potius Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis, & pietatis rem quidem sacram, & diuinum munus, intempestiue tamen, & inordinate, affectantes, seu temporale aliquod commodum, aut lucrum sibi proponentes, vel nimia simplicitate, & imperitia, malitiaue, aut fraude ad suscipiendum Clericalem characterem, aliosque ordines, ante ætatem legitimam, vel a non suo episcopo, aut non præuio debito examine, & approbatione, siue alias minus rite, vel etiam temere se ingerant: Debent sane Episcopi paterna charitate, & prudentia eorum saluti, qui sæpe nesciunt quid petant, melius etiam quam ipsimet postulant, & salubrius consulere, nec tam quid flagitent quam quid expediat considerare, summa vero diligentia prouidere, cum in alienę diœcesis subditis ordinandis, ne quem quam promoueant sine eorum Ordinarij literis dimissorijs tum in recognoscendis ipsis literis, ne falso, aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ sint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, scientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in suæ vel alienæ dię. personis ad Clericalem honorem, & ecclesiasticos ordines promouendis desideretur eorum, quę ex præscripto sacrorū Canonum requirunt.

Vt igitur Pręsules Ecclesiarum intelligant, si in re tam graui, & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, se non modo in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoque sæculo Rom. Pontifici suæ villicationis rationem fore reddituros; Præsenti Cōstitutione perpetuo statuimus, & ordinamus, vt si in posterū Antistes aliquis Episcopali, Archiepiscopali, Primitiali, vel etiā Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonsuram minoresque ordines suis subditis conferendos a Sede Apostolica auctoritatem habens, quemcunque sæcularem, vel cuiusuis ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo crimine vitio, aut defectu, seu alias inhabilem, vel irregularem existentem, vel extra tempora a iure statuta, vel absque veris dimissorijs, sui Ordinarii literis, aut per saltum, vel furtiue, aut quod sæculares sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonii, aut ante ætatem per sacris generalis Tridentini Concilii decreta primæ tonsuræ, aut cuique ordini præscriptam, aut non seruatis tēporū interstitiis, ita vt

Ii aliquis

aliquis vnico die, seu continuatis diebus, ad plures Ordines Sacros, vel post vnum ordinem susceptum sine causa rationabili antequã tempus ab eodẽ Conc. Tridentino præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, sine dispensatione, aut indulto Apostolico, Clericali charactere non legitime insigniuerit, aut ad ordines minores, vel Sacros, vt præfertur, vel alias male promouerit, siue id scienter, siue ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita iustus error, & probabilis facti ignorantia eum excuset, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipsius tonsuræ, & ab executione omnium munerum Pontificaliũ eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat, alijsque grauioribus pœnis nostro, & pro tempore existentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quo si sprera huiusmodi suspensione, & interdicto in præmissis se temere ingesserit, etiam a regimine, & administratione suæ Ecclesiæ, seu Monasterij, & a perceptione fructuum mensæ eiusdem, ac quorumcuuque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, seu alias obtentorum suspensionem, eo ipso incurrat, eiusque interdicti, aut suspensionis relaxationem; aut pœnarum remissionem ab alio, quam a Rom. Pontific. pro tempore existente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij 2. & aliorum Rom. Pont. nostrorum prædecessorũ, qui per suas Constitutiones, aut in Cancellaria Apostolica publicatas regulas cõtra huiusmodi Clericos male promotos, diuersas pœnas inflixerunt, vestigijs inhærentes, eosdem Clericos posthac male promotos ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorũ, & ab omni spe & facultate ascendẽdi ad alios superiores perpetuo suspensos declaramus; & si in eis ministrare presumpserint, illos sic irregulares effectos, omnib. & quibuscunq; per eos in tit. commendã, aut alias obtentis dignitatib. officiis, & beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, quomodocunq; qualificatis, sæcularibus, vel cuiusuis ordinis aut militiæ regularibus; ac etiã si ipsi Clerici regulares fuerint, actiua & passiua voce, ipso facto priuamus, & ijs priuatos atq; ad illa, & alia similia vel dissimilia in posterum obtinenda, in perpetuum inhabiles, & incapaces esse decernimus, & declaramus; dignitatum, officiorũm & beneficiorum huiusmodi, sic pro tempore vacantium, dispositionem nobis, & Apostolicæ Sedi perpetuo reseruantes.

Vt autem homines, qui nimia indulgentia, & spe impunitatis, ac veniæ facilitate, hactenus fuerunt ad huiusmodi facinora procliuiores, ea sublata, & præclusa ab his abstineant, & caueant in futurum tam absoluendi, quam dispensandi facultatem in casibus superius expressis, etiam in foro conscientię nobis, & successoribus nostris duntaxat, auctoritate, & tenore præmissis, perpetuo reseruamus, Inhibentes ne a quoquam sæculari, vel cuiusuis ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quauis auctoritate fungente, nec per quæcunque Iubilęa, & indulgentias, etiam plenissimas, & extraordinarias per nostros prædecessores, aut nosmet ipsos, vel successores nostros, anno Iubilei, aut alio quouis tempore, & Cruciatæ Sanctæ, vel quocunq; alio titulo, modo, & forma, Motu proprio, & Consistorialiter, seu ad quorũcunq; Principum, Regum, aut Imperatoris instantiam, eorũque cõtemplatione, & intuitu, cum quibusuis amplissimis in genere, vel in specie derogatorijs clausulis concessa, vel in posterum concedenda, nec vigore aut prætextu facultatũ, aut Priuilegiorũ Mare magnũ, aut alias quomodolibet nuncupatorum, quibusuis, Congregationibus, aut personis regularibus, aut Episcopis, per decreta Concilii Tridentini, aut officio sacræ Pænitentiariæ Apostolicæ, vel minoribus, aut etiam Maiori Pænitentiariis nostris & Roma. Pont. pro tempore existentis,

existentis, vel alias quomodolibet pro tempore concessorum, Personæ, sic vt præfertur, delinquentes, tam scilicet Antistites, seu Abbates promouentes, quam Clerici male in signiti seu ordinati a reatib. & excessib. præfatis absolui, preterquā in mortis articulo possunt, aut debeāt, nec cū iis super irregularitate propter pmissa contracta, etiā si crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat dispensari.

Verum enimuero quia grauioribus morbis fortiora sunt adhibenda remedia, & iuxta personarum, locorum, ac temporum qualitates leges sunt immutandæ, pœnæque aggrauandæ, & emolliendæ, cum huiusmodi peccatum Satana suggerente, hominumque fragilitate assentiente, videatur iā ad culmē vitiorum ascendisse, & in præcipiti esse; Ideo, vt homines saltem pœnę timore, & proprij honoris confusione, a peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare, Ac propterea volumus, vt qui absolutionem, & dispensationē huiusmodi petent, semper quamuis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pænitentiariæ, sed a nobis, & pro tempore existente Rom. Pontifice in vtroque foro absolutione petere teneantur; alioquin ipsæ concessiones, & absolutiones; etiam cum clausula, quod præsentis Constitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expressis, prorsus nullæ, irritæ, & inualidæ existant, ac nemini penitus suffragentur.

Ceterum si quis Antistes, vel Abbas, seruatis quidem cunctis præmissis, & ceteris omnibus, quæ in ipsius tonsuræ, & ordinum collatione obseruari debent, personas habiles, & idoneas, sed tamen recepta ab iis, quibus tonsuram, aut ordines confert, pecunia, pretio, vel præmio simoniace in futurum insignjuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias censuras, & pęnas contra simoniace ordinantes, & ordinatos a sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis alias inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia, & singula supradicta in sic promouentibus, & promotis locum habeant. Decernentes præsentes literas sub quibusuis concessionibus, facultatibus, & gratiis, etiam in casibus quibuscunque Sedi Apostolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cęnæ Domini reseruatis, etiam sub nomine Iubilęi plenarii, vel Cruciatæ Sanctæ, absoluendi facultatē quibusuis personis generaliter, vel specialiter tribuentibus, minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, & censeri: sicque in præmissis vniuersis, & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici, Auditores; & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis causa, & instantia iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, ceterisque contrariis quibuscunque. Vt autem præsentes literæ omnibus innotescant, mandamus illas ad Valuas S. Ioan. Latera. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari, & post quindecim dies qui in Vrbe sunt, qui vero extra eam, & citra Montes intra quatuor menses, qui demum vltra Montes erunt, intra octo menses a die publicationis huiusmodi computan. perinde afficere, & arctare, ac si eorum cuique personaliter intimatę fuissent, ac earundem præsentium literarum exemplis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personę in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eandem fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitę, vel ostensę. Nulli ergo

Cōgruit de si mon.

Ii 2 omnino

omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reseruationum, inhibitionis, volūtatum, decretorum & mādati infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Nonis Ianua. Pontificatus nostri Anno Quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil fere, quo ad ea, quæ in ordinum collatione seruanda sunt, disponi vltra id, quod in Sacris Canonib. & in Concilii Trid. decretis, ac aliorum Romanorū Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutionibus dispositum fuit, sed diuersas pœnas & censuras Ecclesiasticas contra Episcopos, & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & similiter contra Clericos tam sæculares, quam cuiusuis ordinis, instituti, & militiæ regulares male promotos constitui, absolutionemque & dispensationem Sedi Apostolicæ reseruari, & alias sicut in præfatis literis continetur, considerantesque tam promouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur, sæpe censuris, & pœnis huiusmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum variis modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Episcopis in conferendis huiusmodi ordinibus nimis scrupulose procedere, multosque metu pœnarum, & censurarum præfatarum ab ordinum collatione prorsus deterreri, adeo vt Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus sit, omnium in præmissis securitati, ac animarum saluti paterna charitate prospicere volentes: Motu proprio, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione supradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac constitutionis re. me. Pij Papæ II. etiam prædecessoris nostri, quæ incipit, Cum ex sacrorum ordinum, sub dat. videlicet Quintodecimo Kalendas Decembris, Pontificatus sui Anno Quarto, cuius tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, & ad dispositionem decretorum Sacri Concilii Trident. restringimus, & reducimus, nec non censuras & pœnas in eisdem Sixti literis contra quoscunque, præterquam contra Simoniace ordinātes, & ordinatos, inflictas, quas volumus in suo robore permanere (aliis etiam pœnis & censuris per eosdem Canones, ac Constitutionem Pii II. Conciliumque Tridentinum iniunctis saluis & firmis remanentibus) moderamus & abolemus. Decernentes sic, & non aliter per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes etiam eiusdem Romanæ Curiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus &c. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1595. Pridie kal. Martii Pontificatus nostri Anno Quinto.

Hāc Bullam Cle. 8. recitatā duabus annotationibus Sayr lib. 4. The. casu consc. cap. 17. in fi.

Quantum vero ad regulares attinet vltra prædictas Constitutiones, & decreta Concil. Trid. præsertim in d. sess. 23. cap. 12. & 13. & sess. 7. c. 11. de refor. extat sequens decretum.

De mandato S. D. N. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Tenore præsentium mandatur omnibus, & singulis quorumcunque Regularium superioribus, vt de cetero obseruent, & obseruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilii Tridentini continentur, cuius tenor est talis.

Con-

Congreg. Concilij censuit, superiores Regulares posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius monasterij, in cuius familias, ab ijs, ad quos pertinet, is regularis positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, ad quemcũque alium Episcopũ, dum tamen ab eo episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quo ad doctrinã; & dum ipsi regulares non distulerint de industria, concessionẽ dimissoriarum, in id tẽpus, quo Episcopus Diœcesanus vel absuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum a superioribus regularibus, Episcopo Diœcesano absente, vel ordinationes non habente literæ dimissoriæ dabuntur, in eis vtique huiusmodi causam absentiæ Diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod qui non fecerint officij, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiuæ, & passiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiusdem Sanctissi. D. N. Papæ reseruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. mensis Martij 1596.

Notandum quod eadem sacra Congreg. Card. declarans id, quod in Concil. Trid. sess. 23. c. 10. de refor. statuitur videlicet.

Abbatibus, & alijs quibuscunque quantumuis exemptis, nõ liceat in posterũ intra fines alicuius Diœcesis consistentibus, etiam si nullius Diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, tonsuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimissorias clericis sæcularibus, vt ab alijs ordinentur concedat. Ait ipsa Congregatio, quod Abbates Regulares, habentes ius baculum deferendi, & Mitram, postquam sacerdotalem ordinẽ, & munus benedictionis susceperint, possunt tonsuras, & ordines minores sæcularibus, episcopi iurisdictioni subiectis, conferre: Si modo ipsius episcopi consensus accedat: & a dicto episcopo quisque literas dimissorias impetrauerit, ita vt satis non sit, id generatim ab episcopo concessum esse, sed hac concessione semper opus sit singulis, &c.

Possunt etiam ipsi Abbates eosdem ordines conferre aliis Regularibus, qui dimissorias speciales Superiorum suorum, & specialem consensum episcopi loci habuerint, ac præterea alijs sæcularibus, qui aliorum Episcoporum iurisdictioni subiecti sint; dummodo superiorum dimissorias attulerint, & specialem consensum Episcopi loci, in quo ordines huiusmodi cupiunt suscipere.

Possunt etiam ex priuilegio Apostolico (de consensu tamẽ ordinarii vt supra) confirmationis sacramentum conferre; prout declarauit sacra Congregatio prædicta in sess. 7. can. 3. de confirmatione.

Præscriptæ declarationes reperiuntur etiam impressæ in compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & alium Mendicantium, & non Mendicãtium, nouissime impresso Brixiæ anno 1590. in verbo ordines sacri; fol. 457. & 458.

ADDITIO. In ordinatione Regularũ dispensatio super interstitiis pertinet ad Epum ordinantem, dẽt tamen fieri mentio in literis dimissorialibus suorũ superiorum petentium ab Episcopo, vt super illis dispensare dignetur attenta necessitate, vel vtilitate ecclesiæ seu religionis, prout refert Sorb in Compen. Priuil. Mend in verbo Ordines sacri. Quomodo intelligatur arbitrium Episcopo concessum auctoritate Concil. Trid. sess. 23. de ref. cap. 11. in dispensando super interstitijs, & an Epi

Ita declaranit sacra Cõgreg. Cõ die 7 Septemb. 1593.

testatur Io. Bap. Confeßius in Collect. priuile. sac. ord. fol. 136. & vide supra fol. 387.

scopus ordinans tacite aliquem dispensare censeatur. Pro horum dubiorum decisione remittimus lectorem ad Maio lib. 3 de irregul. c. 24. num. 13 ad Lopez ad Diaz cap. 25 in ver vna eadem die, & ad Menoch de arbit iud li. 2 cent. 5 casu 564 qui Doctores vno ore illa determinant, quod sic ampliando etiã si ab alio episcopo ordinetur de licentia tamen sui episcopi, & Nauar de primo agit in cons. 27. nu. 2 de temp. ordin. in antiq. Item qua dicatur ecclesiæ necessitas, & vtilitas, vt sufficiens causa ad dispensandum reputetur post gl. in sum dist. 74. Abb. & Zabar. in c. quæris de ætat. & qualit. hoc & alia egregie resoluit Sorbus loco præalleg. Notandum insuper circa annum interponendum ab vno ad alterum ordinem sacrum attendendum esse annum ecclesiasticum non autem solarem. Hinc sacra Congregatio declarauit eos, qui ad Subdiaconatus ordinem quatuor temporibus. Quadragesima promoti fuerint posse anno sequenti eisdẽ quatuor temporibus Quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Pascha festum celerius, quam superiori celebretur.

Clem. 8.

Sciendum est etiam qualiter extat Sanctiss. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papa Octaui Constitutio contra eos, qui cum ad sacrum Presbyteratus ordinem minime promoti sint, Sacerdotis tamen auctoritatem temere sibi assumentes Missarum celebrationes vsurpare, & Sacramentũ Pœnitentiæ Christi fidelibus ministrare præsumunt. Ro. publicata die 4. Decemb. 1601. tenoris sequent.

Cognitio de clerico non ord. ministran.

Etsi alias fel. rec. Paulus Papa IIII. prædecessor noster ad nefariam, & sacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad sacrum presbyteratus ordinem minime promoti sint, Sacerdotis tamen auctoritatem sibi temere assumentes, Missarum celebrationem vsurpare, & Saramentum Pœnitentiæ ministrare præsumunt, decreuit huiusmodi delinquentes a Sanctæ Inquisitionis Iudicibus tradi debere curiæ sęculari debita animaduersione puniendos, & postea re. mem. Sixtus Papa V. etiam prædecessor noster prædictum Pauli Papæ Quarti decretum innouari, ac serio obseruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiusmodi decretorum, ac pœnarum contra ipsos, vt præfertur, inflictarum, illis se minime subiacere, & obnoxios esse putent, ac propterea se ab eisdem liberari, & absolui posse prætendant. Nos igitur animaduertentes huiusmodi perditos, & nefarios homines ad sacrum Presbyteratus ordinem non promotos Missarum celebrationem vsurpare præsumentes, non solum actus idololatriæ saltem extrinsece, seu per externa, & visibilia Religionis, & pietatis signa exercere, sed etiam quantum in ipsis est efficere, vt Christi fideles, qui credunt eos ordinatos esse, & rite conficere Sacramentum Eucharistiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrãt, purum videlicet Panem, & Vinum tanquam verum Christi Domini nostri corpus, & sanguinem eisdem adorandum proponentes. Confessiones autem audientes non solum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Christi fideles decipere, dum scilicet inique sibi assumunt gradum Sacerdotalem, auctoritatem absoluendi a peccatis magno cum periculo, & scandalo plurimorum; Propterea, vt grauissima hæc scelera committentes, posthac debito supplicio puniantur; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine S. Inquisitionis iudicium conscientiæ consulere, & ne in futurum de pœna huiusce delinquentibus

tibus imponenda dubitari possis, prouidere volentes supradictorum prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, hac perpetuo valitura Constitutione decernimus, atque statuimus, vt quicumque non promotus ad sacrum Presbyteratus ordinem repertus fuerit Missarum celebrationem vsurpasse, vel Sacramentalem confessionem audiuisse a Iudicibus Sanctæ Inquisitionis vel locorum ordinarijs tanquam Ecclesiæ misericordia indignus a foro ecclesiastico abijciatur, & ab ordinibus ecclesiasticis, si quos habuerit, rite degradatus, statim Curiæ sæculari tradatur per Iudices sæculares debitis pœnis plectendus. Non obstantibus, Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in cõcilijs, etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clausis: Quibus omnibus, & singulis illarum tenores pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Vt autem huiusmodi Constitutionis ignorantia de cetero allegari, aut prætendi nunquam possit, atque vt præsentes literæ omnibus innotescant, volumus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in Acie Campi Floræ more solito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impressa ibi affixa relinqui, factaque huiusmodi publicatione omnes, qui in Vrbe post mensem, qui vero extra eam, & citra Montes, post quatuor menses, qui demum vltra Montes fuerint post decem menses a die publicationis præsentium cõputãdos afficere, & arctare, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Ac præterea mãdamus earundẽ præsentium literarum exemplis, etiã impressis, & manu Notarij publici scriptis, & sigillo Officij Sanctæ Romanæ Inquisitionis, vel alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandẽ prorsus fidem haberi, quæ hisce præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sãctum Petrum sub Annulo Piscatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus nostri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS est Scribendum conclusio in cap. vt clericorum, de vita, & hon. cler. addendo etiam Feli. in c. irrefragabili, §. ceterum, de off. ord. & Petr. Foller. in pract. crim. can. c. 33. nu. 126. Posse aliquando Episcopum correctionis zelo Clericos pro delicto pœna pecuniaria punire, & potissime vbi ea magis timeretur, iuxta glo. in cap. licet, & ibi Panor. de pœnis, videretque alias pœnas negligi, & paruipendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela ne in illa imponenda modũ excedat, sed peccati qualitatem, & personarum conditionem attendere debet, & quod ipsis Doctoribus vti honestius (sequendo Hostien. in sum. de off. ord. §. quid pertinet.) visum est, nempe ut illam pœnam Episcopus ad effugiendam auaritiæ suspicionem, sibi non retineat, in propriam conuertendo vtilitatem, sed in pios vsus eroget, & deputet iuxta expresse decretũ Conc. Trid. sess. 25. de ref. c. 3. præcipitur, vt mulctæ pecuniariæ, eo ipso, quod exactæ fuerint, pijs locis assignentur, adeo quod refert Sacram eiusdem Concilij Congregationem censuisse, nec posse Episcopum ex mulctis, & pœnis, quas exigi contigerit in eius Curia aliquam portionem Vicario suo assignare pro eius mercede. Super quo etiam Concilium Tolet. celebratum anno 1565. actio. 2. c. 14. relatum ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz in pract. crim. can. c. 145. dispo

fuit, vt sequitur Pœnæ pecuniariæ, si quando à Iudicibus Ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vsus, & pro executione Iustitiæ, nō pro priuata Episcoporum vtilitate expendantur arbitrio Episcopi, vel Vicarij. Deputeturque ab eodem Episcopo, qui easdem pœnas recipere debeat, earumque rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concili Tolet. Pluraque imitatione digna circa dictarum pœnarum iniunctionem, depositionem, adnotationem, ac distributionem faciendam, Gabriel. Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit suo Archiepiscopali Bononien. par. 4. tit. de causis in foro Episcop. fol. 270. & latius par. 6. tit de administratione fori Archiep. fol. 435. & seq. Illud sane concordi omnium consensu, (Felino attestantur loco indicato, sub num. 6) admittitur, vt in casu quo Episcopus euidenter indigeret, ac pauper esset licite possit dictas pœnas sibi vendicare, & in proprium vsum expendere; In quam sententiam descenderunt etiam Henric. Bott. in tract. de Synodo Episcop. par. 3. sub nu. 25. ibi, Puto tamen, &c. Couar. lib. 2. var. resolut. c. 9. sub num. 9 ac Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 32. nu. 3 Ego tamen adhuc tutius existimarem consulendum esse Sacram Congregationem notificando, & redditus, & onera Episcopatus.

PRAECEDENTIA.

Congru. ti de maior. & obed.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod per Gregor. xiij. edita fuit declaratio circa Præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in processionibus, vt patet ex eius Constitutione Romæ publicata die 17. Iunij 1583. folio 1323. in Bullario incipien. Exposcit pastoralis officij, & infra.

De nobis attributæ potestatis plenitudine volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quicunque ex dictis Fratribus mendicantibus inter se de præcedentia huiusmodi contendentibus, aut Confratribus confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & causæ præmissorum occasione ortæ iam sint, seu oriri contigerit in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ, ac iuris præcedendi sunt, ij, (quibuscunque reclamationibus, protestationibus, appellationibus, & aliis subterfugiis prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in processionib. tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, quando vero non probetur, aut non constet de quasi possessione præcedētiæ huiusmodi inter fratres quidē Mēdicantes ij, qui antiquiores in loco controuersiæ, inter Confratres vero inter se litigantes ij, qui prius Saccis vsi sunt, in processionibus tam publicis, quā priuatis præcedere debeant, ita vt si cōtigerit noua monasteria, aut domos alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus monasteria, aut domus prius erecta, & instituta sint, ille ordo, qui prius monasterium, seu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea quia inter prædictos plerumq; alia in processionibus, & alia in conciliis generalibus, & aliis actib. publicis, siue priuatis, ratio circa modum præcedendi seruatur, nolumus per præsentes prærogatiuis dictorum ordinum quo ad præcedentias huiusmodi quæ propriis ordinibus, præterquam in processionibus prędictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in processionibus publicis sub Conuentualium Sancti Francisci, aut Minorum de obseruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt solent, incedere possint, aliquod præiudicium generari. Sicque per quoscunque Iudices, &c. Non obstantibus &c.

Et

Et quoniam post dictam Constitutionem ortę fuerunt multæ lites, ideo die 26. Augusti 1593. Sacra Congregatio Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & controuersias quæ inter Regulares plerunque solent oriri, super eorum precedētia in processionibus, ceterisque actib. tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obseruandum censuit, quod in hac alma Vrbe omnium Magistrā seruatur.

Die 30. Augusti 1593. Illustris. & Reuerendiss. D. Card. Alexandrinus retulit suprascriptam Congregationis sententiam Sanctissimo, placuisse, & iuxta eam in casibus occurentibus semper rescribi, & si opportunum fore videbitur generalem Constitutionem desuper fieri mādasse illa, Gre. XIII. quæ incipit. Exposcit, alijsque contrarijs, quibuscunque non obstantibus.

Habentur istæ declarationes impressæ in Priuilegijs ordin. Camalduens. fol. 218. & in collectione Priuilegiorum sacrorum ordinum Mendicantium, & non Mendicantium per Io. Bapt. Confectium fol. 188. Impress. Florentiæ.

De præcedentia in processionibus inter regulares, & clericos sæculares plura tradit Præpos. in cap. concilia §. Episcopos 17. dist. ad quem spectet diffinire controuersias, quæ oriri solent circa præcedentiam in processionibus, vide Conc. Trid. sess. 24. de regular c. 13. & nouissime Roderi. tom. 3. quæ regu. art. 1. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad processionem, vide Archid. Gemin. & Præpos. in c. quando, 38. dist. & Felin. in c. dilectus, num. 7. de off. ordin. & quid in Religiosis, vide Panor. in c. nimis praua, el 2. de excess. prælat. Hodie tamen per Conc. Trident. d. c. 13. sancitum est, vt exempti omnes iam clerici sæculares, quam regulares, etiam monachi, ad publicas processiones vocati accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo viuunt. Et publicę processiones dicerentur veluti si pro bono publico in dictę essent, vt alias esset; consuetę & publice, vt declarauit Sacra Congregatio, vel etiam vt inquit Abb. loc. cit. num. 2. quando processio fieret ex magna causa, vt in nouo introitu Episcopi, vel imminēte peste seu alio flagello, vel ad generales Litanias, quę fiunt post Pascha ante festum Ascensionis, vt ibi per eum. Verum non obstante d. decreto Coc. Trid. c. 13. censuit Sacra Congregatio si monachi, seu Regulares vere vltra dimidiū milliare a ciuitate distarent, non esse vtique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones. Quām declarationem vide infra in verbo priuilegia Regularium.

An in casu, quo Regulares exempti tenentur accedere ac processiones, si citati, seu vocati venire renuerent, possit contra eos Episcopus per censuras procedere, & videtur dicendnm, quod non, sed per alias pęnas ecclesiasticas ex Gambar. in tract. de potest. legati a latere lib. 8. cap. fin. num. 77. & Henriq. in sum. lib. 7. de indulgent. cap. 25. sub § 7. Et quid in Religiosis, qui ex priuilegio eis concesso habent, ut non teneantur ire ad processiones, si ab Episcopo uocati plures accessissent, an debeant iterato eodem modo accedere. Respondeo quod non, tum quia priuilegium est facultatis, & possunt ire si uolunt, & si nolunt abstinere, tū quia precario uidentur iuisse, & sic nullum ius est Episcopo acquisitum, ut in specie determinat Calderin. in cons. 8. sub tit. de regular. quem refert, & sequitur Felyn. in c. dilectus, sub nu. 7. de off. ordin.

Circa Confraternitates laicorum, quæ laicorum Confratariæ nuncupantur, an sint loca religiosa, deque alijs in proposito late tract. Io. Gutiertez lib. 1. canon. quæst. cap. 35. Item in quibus Episcopus, & in quibus Iudex laicus se intromittere

tromittere possint circa has confraternitates, & laicorum collegia. Vide Parif. notabiliter in cons. 34 volum. 4. & Nauar. in cons. 5. de foro compet. in nouis, Borgnin. Caualc. decis. 17. nu. 16. par. 2. quibus adde Conc. Triden. sess. 22. de refor. cap. 8. & 9. Item an possit compelli ab Episcopo, & censuris distringi, vt accedat ad publicas processiones, Respondeo pluries per Sacram Congregationem fuisse decretum, non posse compelli, vt fuit eciam rescriptum Episcopo Scalensi tenoris sequentis. Reuerendissime Domine vti frater. Quamuis Thesaurarij Magistri, & Confratres Sanctæ Mariæ Anunciatæ magis conscientiæ suæ, ac pietati satisfecissent si amplitudini tuæ, eos ad publicas processiones vocanti morem gessissent, cum tamen ad eas accedere detestauerint, neque ab amplitudine tua cōpelli, neque vllis propterea censuris distringi, atque innodari debuerunt, quod sæpius alias consulti responderunt Illustrissimi Patres Sacri Concil. Triden. Interpretes, itaque interdictum hac de causa latum protinus tollas oportet, ac de cetero a similibus compulsionibus omnino abstineas, Deus amplitudinem tuam incolumem seruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater. Cardinalis Mathæius.

PRAEDICATOR.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod de Prædicatorum officio, eorumque examine, & approbatione extat Leonis X. constitutio in Concilio Lateranen. fol. 205. in Bullar. incip. Supernæ. & infra.

Leo X.

Sacro approbante Concilio statuimus, & ordinamus, vt nullus, tam clericus sæcularis, quam cuiuscunque etiam Mendicantium Ordinis Regularis, aut quiuis alius, ad quem facultas prædicandi, iam de iure, quam de consuetudine, vel priuilegio, aut alias pertinet, ad huiusmodi officium exercendum admittatur, nisi prius per superiorem suum respectiue diligenter examinatus, (in qua re conscientiam ipsius superioris oneramus) ac morum honestate, ætate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocunque postea prædicaturus accesserit, de huiusmodi examine, & idoneitate sua per literas authenticas, seu alias sui examinatoris, approbatorisque, Episcopis, & alijs locorum ordinarijs fidem legitime faciat. Mandantes omnibus, qui hoc onus sustinent, quique in futurum sustinebunt, vt Euangelicam veritatem, & Sanctam Scripturam iuxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Ecclesia, vel vsus diuturnus approbauit, legendosque hactenus recepit, & in posterum recipiet, prædicent, & explanent; nec quicquam eius proprio sensui contrarium, aut dissonum adijciant, sed illis semper insistant, quæ ab ipsius Sacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, rite, & sane intellectis non discordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, uel antichristi aduentum, aut certum diem iudicij prædicare, vel asserere, nequaquam præsumant, cum veritas dicat. Non est vestrum nosse tempora, vel momenta, quæ pater posuit in sua potestate. ipsosque qui hactenus similia asserere ausi sunt, mentitos, ac eorum causa reliquorum etiā recte prædicantium auctoritati non modicum detractum fuisse constet: inhibentes omnibus, & singulis Clericis sæcularibus, vel regularibus præfatis, ceterisque cuiuscunque status

Congr. titul. de offi ord. vel de offic. delega. ac titul. de priui.

gradus,

gradus, & ordinis existant, qui hoc onus assument, ne de cetero in sermonibus suis publicis, alia quæque futura ex literis sacris constanter præfigere, nec illa a Spiritu Sancto, vel diuina reuelatione se habuisse affirmare, & alienas inanesque diuinationes asseuerando, aut alio quocumque modo tractanda assumant, sed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorum detestatione, & virtutum commendatione enucleent, & declarent, & pacem ac dilationem mutuam a Redemptore nostro tantopere commendatam, vbique fauentes, non scindant vestem inconsutilem Christi, sed ab Episcoporum, & Prælatorum, ac aliorum Superiorum, eorumque status scandalosa detractione, quos coram Vulgo, & laicis non modo incaute, sed etiam intemperanter reprehendunt, & mordent, & ab eis male gestorum expressis quandoque nominibus aperta, & manifesta redargutione abstineant. Denique constitutionem felicis recor. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religiosi, quam tenore præsentium innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obseruari debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrificientes talentum, quod ab illo acceperant, superlucrari, & eiusdem gratiam, & gloriam consequi mereantur. Ceterum si quibusdam eorum, Dominus futura quædam in Dei Ecclesia inspiratione quadam reuelauerit, vt per Amos Prophetam ipse promittit, & Paulus Apostolus prædicatorum princeps, spiritum, inquit, nolite extinguere, prophetias nolite spernere, hos aliorum fabulosorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namque ipsius gratia Spiritus, Ambrosio teste, si incipientibus loqui feruor contradictione sopitur: tunc Spiritui Sancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti est, eo quod non de facili credendum sit omni spiritui, sed sint probandi spiritus, teste Apostolo, an ex Deo proueniant; volumus, vt lege Ordinaria tales assertæ inspirationes, antequam publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apostolicæ Sedis examini reseruatæ intelligantur. Quod si sine moræ periculo id fieri non valeret, aut vrgens necessitas aliud suaderet, tunc eodem ordine seruato, Ordinario loci notificentur, vt illi adhibitis secum tribus, aut quatuor doctis, & grauibus viris, & huiusmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt (super quo eorum conscientias oneramus) licentiam concedere possint. Si qui autem contra præmissorum aliquod committere quicquam ausi fuerint, vltra pœnas contra tales a iure statutas, excommunicationis etiam sententiam, a qua non nisi a Rom. Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, absolui possint, eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare similia minime audeant, eius prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuo decernimus. Non obstantibus &c. Nulli ergo &c.

Cle 1. de priuil.

Adsunt etiam aliqua Concilii Triden. Decreta; in quibus plura ad concionatores, pertinentia statuuntur, nempe. Sess. 5. de refor. c. 2. sess. 24. cap. 4. & sess. 25. in Decreto de purgatorio, & instructiones Prædicationis verbi Dei reperies apud acta Ecclesiæ Mediolanen. par. 4. pag. 473. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis absque Episcopi licentia habes infra in verbo priuilegia Regularium. Quando vero possint Parochus hanc facultatem in sua parochia dare post Nauar. in Man. cap. 24. nu. 141. exprimit Henriq. in sum. lib. 7. de indulgen. c. 28. sub §. 8. An autem prædicare sit actus Sacri Ordinis, ita vt non possit per Episcopum alicui, qui non sit in sacris constitutus demandari, vide eundem Nauar. in cons. 2. de tempo. ordin. in antiq. & cons. 7. de off. iud. deleg. in nou.

Grego-

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SAncta Mater Ecclesia, cuius Christus caput est, ingenitam suam charitatem ad omnes late diffundens, antiquæ Israeliticæ gentis, populique Dei peculiares reliquias, pio nūquā desinit affectu miserari, grauiterque contristatur Iudæorum quo damnationem præcipuis auctam muneribus, & gratijs, cuius erat adoptio filiorum, gloria, testamentum, legislatio, obsequium, & promissa, vnde etiā Christus Saluator noster secundum carnem nasci dignatus est, per diuersas orbis partes tot iam sęcula dispersam, ac contagiosi gregis more per inuia, & inaquosa misere vagantem, verbi Dei fame, & aquæ refectionis siti perire, longeq; nō a terrena tantum super quem dominus fleuit, sed quod grauius est, a cælesti quoque Hierusalem, nisi Christus quem negauit, confiteatur exturbari, quia miseratione, & merore nos quoque non leuiter commoti in dies semper aliquid excogitamus, vnde eorum conuersioni, & saluti opportunius prouideatur, ipsisq; ad intelligentiæ viam, quam sibi præcluserunt, valeant Deo propitio peruenire. Quare solicito hæc animo meditātes, & felici recordationis Nicolai Papæ Quinti, nonnullorumque Romanorum Pontificum prędecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, præsenti Cōstitutione generali præcipimus omnibus Patriarchis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs ecclesiatum prçlatis, etiam Cardinalatus honore prędictis, vt in suis quisq; ciuitatibus, terris, & locis in quibus competens aliquis numerus Iudæorum qui synagogam constituat, commoratur, curent sabbati, vel alio cuiuscumque hebdomadis statuto die ad Iudæos ipsos in locum præstitutū non tamen sacrum, nec vbi sacra confici solent, conuocatos per aliquem Magistrum in Theologia, aliumue idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipsum Hebræorum collatione, aut alias prout commodius eis videbitur hebraicæ si fieri poterit linguæ peritum sermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponātur scripturæ veteris testamentis, Moysis scilicet, & Prophetarum, præsertim vero, quæ eo sabbato leguntur, seu lectæ in eorum sunt synagogis iuxta Sanctorum tamen Patrum interpretationes, & verum catholicæ ecclesiæ sensum, ac in eis differatur de veritate Christianæ fidei, de certo aduentu, & incarnatione filij Dei, illiusque Natiuitate, vita, Miraculis, Passione, Morte, Sepultura, Descensu ad inferos Resurrectione, in cælum ascensione, de eius Euangelio in toto terrarum orbe per Apostolos eius, & alio Sanctos prædicato, innumeris, atque clarissimis virtutibus, & illustrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius spirituali, & vero Regno, & de impio idolorum cultu sublato, & gentium vocatione, de perpetua Hierusalem, & terræ eorundem Iudæorum desolatione, tum ipsorum vbique terrarum dispersione, & captiuitate, & de alijs similis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & Prophetis de diuina prætetea, & irrita Iudæorum aduentus Messię, & carnalis illius regni expectatione, de vana eorum quæ sæpe quinimo quotidie eos frustrata est spe reditus in terram promissionis, & restaurationis tertij templi, & demum de multiplicibus, & varijs erroribus, & hæresibus eorum, in quas miserrime se demerserunt, postquā Christum Dominum in carne venientem agnoscere noluerunt, & de falsa per eorū Rabinos tradita, sacrarum scripturarum interpretatione, quarum literarum sensum fabulis, mendacijs, & varijs dolis, & modis detorquentes corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumpere, & deprauare non desinunt,

sinunt, deque omnibus alijsque eos possint ad agnitionem fidei ad errorum suorum correctionem, ad orthodoxamque fidem conuertere, pro loci temporis, sumptique argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex sacra scriptura depromptis demonstrationibus, nulla cum obtrectatione, aut iracundia, sed magna cum charitate, & modestia veritatis lumē illis aperire conētur; ad quos sermones, & lectiones volumus, vniuersos & singulos vtriusq; sexus Iudęos a duodecim annis supra, infirmitate, aut alia legitima causa, de qua ordinarios docere debeāt non impeditos, in ciuitate, & locis vt praefertur habitātes, vel aliūde obueniētes, etiā si inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conuenire, vt tertia saltem eorum pars, nec vnquam minor semper adsit. Quod si facere neglexerint inter dicti cum fidelibus commercij, & alijs poenis arbitrio ordinarij pro contumaciae modo imponendis, donec satisfecerint competenter ad ipsos sermones audiēdos compellantur. Si quis vero de numero fidelium ita fuerit salutis, aut suę, aut proximi sui, de quo vnicuique mandatum est immemor, qui eos a salutaribus huiusmodi sermonibus, seu lectionibus directe vel indirecte abduxerit, aut impediuerit, seu contenderit quoquomodo, excommunicationis sententia sit eo ipso ligatus, & contra eum ad alias poenas ordinarij arbitrio omnino procedatur. Ceterum imperatorem regesque, & principes omnes nec non respublicas, magistratus, & dominos temporales saeculares rogamus, & obtestamur in domino, vt Patriarchis, Archiepiscopis, episcopis, & alijs ordinarijs praedictis, eorumque vicarijs, & ministris suum in praemissis auxilium praestent, amplissimum ab omnipotenti Deo praemium in supremis gloriae ęternae tabernaculis, habituri, &c. Datū Romae apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicae 1584. Kal. Septembris Pontificatus nostri anno tertio decimo. Sequitur publicatio facta Romae die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRÆTER Summistas sciendum est, priuilegia Regularium fuisse moderata per Concilium Lateranense sub Leone X. deinde per Conc. Trid. & per eius Sacram Cōgregationem fuisse factas aliquas declarationes, ac postremo per Constitutiones praesertim Pij IV. Greg. XIII. quas referam. Moderatio priuilegiorum per Sedem Apostolicam Fratribus mendicantibus, & alijs religiosis concessorum per Leonem Decimum facta in Concilio Lateranensi habetur in Bullario, fol. 217. incip. Dum intra mentis arcana, & infra. *Leo X.*

1 Sacro approbante Concilio statuimus, & ordinamus, quod Episcopi, & eorum superiores, & alij Praelati praefati, Parochiales ad eosdem Fratres ratione locorum suorum legitime spectantes, quo ad ea, quae ad Parochianorum curam, & Sacramentorum conseruationem, administrationemque pertinent, sine tamen visitatorum insolito grauamine, vel impensa visitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint iuxta ipsius ordinis regularia instituta, intra septa regularis loci Seculares verò presbyteros, & Fratres huiusmodi beneficia obtinentes, libere tanquam suae iurisdictioni subiectos punire. *ca. per. exemptione de priuile. in 6. Con. Tri. ses. 25. de regul. c. 11.*

2 Ac iam praelati quam presbyteri saeculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in ecclesijs domorum eorundem, deuotionis causa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ac

3 Ac ab eisdem Prælatis ad Processiones solennes pro tempore faciendas requisiti (dummodo eorum loca suburbana vltra vnum miliare a ciuitatibus respectiue non sint remota) accedere. Videbis Concil. Tr. sess. 24. de ref. c. 14. & extat declar. congreg. Concil. vt infra.

Clem. dudum de sepul. & vide Cōc Tr. sess. 23. de ref c. 25. ac de clarationē Cocil. supra relatam inter confessor et aliā vt infra. 4 Nec non superiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorundem Prælatorum pro tempore elegerint, eisdem Prælatis personaliter exhibere, ac præsentare, si eos sibi exhiberi, & præsētari petierint, alioquin eorum Vicarijs (dummodo ad Prælatos vltra vltra duas dietas accedere nō cogantur) omnino teneantur. Possintque illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficienti literatura, & aliqua saltem huiusmodi sacramenti peritia dumtaxat examinari, Talibusq; præsentatis admissis, vel etiam indebite recusatis, confitentes, constitutioni, quæ incipit, Omnis vtriusque sexus, quo ad confessionem duntaxat satisfecisse censeantur. Ipsique Fratres, etiam forensium, cōfessiones audire valeant, laicos tamen, & clericos sæculares a sententiis ab homine latis nullatenus absoluere possint.

5 Eucharistiæ vero, & extremæ vnctionis, aliaque ecclesiastica sacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram Notario publico facta doceretur. Eorundem vero Fratrum obsequio insistentibus sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio.

Vide Cl. 1. de priuile & Nauar. in manuali cō fes c. 27. sub nu. 101. 6 Pacta autem & conuentiones inter eosdem Fratres, & Prælatos, atque curatos pro tempore inita valeant, nisi per subsequutum Capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit.

7 Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud ecclesias domorum, & locorum eorundem suam elegerint sepulturam intrare non possint, nisi prius præmonito, & requisito ac recusante parochiano presbytero, & tunc sine eius, ac ordinarij præiudicio, nisi eisdem Fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ tu in viridi obseruantia, & cum pacifica possessione suffragetur. De hac re uide decretum Sacræ Congregationis, vt infra.

8 Volentes quoque sepeliri habitu eorundem Fratrum in claustro non degētes, sed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate sepulturam sibi eligere possint.

Cōc. Tri. sess. 23. de refo. c. 12. 9 Quodque Fratres ipsi ad ordines promouendi, per Ordinarios de grammatica, & sufficientia examinari, & dummodo competenter respondeant per eosdē Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorū ecclesiis, seu domibus, aut alijs eorum locis ab alio quam a diœcesano Episcopo, vel eius vicario, super hoc eum debita reuerentia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo a diœcesi absente, ad dictos ordines promoueri debeant. Vide declarationem Concilij supra relatam in ver. Ordo, fol. 392.

10 Nec ab alieno Episcopo consecrationem ecclesiæ, vel altaris, aut cemeterij benedictionem petere, seu in ecclesiis per eos pro tempore ædificandi primum lapidem per alienum Episcopum poni facere possint nisi vbi Ordinarius bis aut ter cum debitis reuerentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recusauerit.

Cle 1. de 11 Et absque curatorum consensu sponsum, & sponsam benedicere nequeant.

12 Et

12 Et vt debitus honor matrici ecclesiæ reddatur, tam ipsi Fratres, quam alij clerici sæculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis priuilegio muniti die S abbati maioris hebdomadæ, antequam campana cathedralis, vel matricis ecclesiæ pulsauerit, campanas in ecclesiis suis pulsare minime possint, contra facientes pœnã centum ducatorum incurrant. Vide supra in verb. campana. pr Cre. Tr sess. 14 de ref c 1.

13 Censuras autem per eosdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrici ecclesia ciuitatum, nec non in collegiatis, & parochialibus ecclesiis castrorum, & oppidorum respectiue solenniter publicata, quando super hoc ab eisdem Ordinariis requisiti fuerint, in ecclesiis, domorum suarũ publicare ac seruare. De qua re vide plura in Cle. 1 de sent. excom. Conc. Trid. sess. 25. de regula. c. 12.

14 Et vt animarum vtriusque sexus Christi fidelium saluti vberius consulatur, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscunque status, & conditionis fuerint ad soluendum decimas, siue aliam bonorum, seu fructuum quotã, in locis in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, & hortari, ipsisque etiam illas soluere recusantibus absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo etiam publice prædicare, & persuadere teneantur. c 1. de deci. in 6. Cle. cupientes de pœnis Cõ. Tr. sess. 25. de ref. c. 12.

15 Conseruatores autem eisdem Fratribus pro tempore a Sede Apostolica deputandi doctrina, & probitate præstantes, & in ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, priuilegiis super hoc aliis eis concessis nullatenus suffragantibus. Vide declarationem Cōcilij vt infra.

16 Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de interesse tertii ageretur absolui non possint nisi præuia satisfactione.

17 Procuratores quoque, & negotiorum gestores, ac operarij eorundem Fratrum seruitiis insistentes sententiis excommunicationis promulgatis, illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint.

18 Fratres autem, & Sorores Tertii ordinis, nec non Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii quocunque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, sepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paschatis tantum Eucharistiam nec non extremam vnctionem, ceteraque ecclesiastica sacramenta (pænitentiæ sacramento duntaxat excepto) a proprio sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbant, perferenda teneantur, ac in foro sæculari coram iudicibus conueniri possint. Et ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, ijdem dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in ecclesiis suorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem quoquo modo præstiterint. Collegialiter autem viuentes, seu cum Claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres ordin. cuius tertiæ regulæ habitum gestant, gaudere debeant. De hac materia videre poteris Ca. Zaba. in clem. cum ex eo. de sen. excom. vbi gloss. clem. 1. de rel. dom. Capi. decis. 115. c. cum plantare. §. fi. & ibi gl. in ver. nullatenus. c. v. priuilegia, & c. quidam. de priuil. & clem. 1. §. fin. eo. tit. Conc. Tri. sess. 24. de refor. c. 11. vbi de oblatis.

19 Omnia etiam singula supradicta ad reliquos Religiosos ordinum quorũcunque extendi & per eos etiam seruari debere volumus, atque decernimus. Saluis tamen

tamen in reliquis desuper non expressis, tam Episcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religiosorum prædictorum iuribus, quibus per præmissa in aliquo præiudicare, seu quicquam innouare non intendimus. Non obstantib. constitutionib. & ordinationib. Apostolicis, ac statutis, & consuetudinib. dictorum ordinũ, iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoq;, & indultis, ac litteris Apostolicis &c. Dat. Romæ in publica sessione in Lateranensi sacrosancta Basilica solenniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decembris. Pontificatus nostri Anno Quarto.

Leo X. Prædicta verba (expresso voto) declarata fuerunt deinde per eundem Leonem X. vt per eius constitutionem incip. Nuper in sacro Lateranensi Concilio, & infra, Cum autem sicut accepimus a quibusdam nimium curiosis vertatur in dubium, an votum prædictum de voto solenni religionis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehendat, obedientiam scilicet, paupertatem & castitatem, & circa dictas mulieres virginalem seu castam vidualem vitam ducentes de virginitate, & castitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine harum serie decernimus, & declaramus, quod in præmissis de voto solenni religionis minime intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam simpliciter vouentes etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, priuilegijs & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant. Non obstantibus omnibus illis, quæ in dicta constitutione nostra voluimus non obstare. Cæterisq; contrariis quibuscunq;. Datum Romę sub annulo Piscatoris die prima Martii 1518. Pontificatus nostri anno Quinto.

Reperitur hæc declaratio impressa in collectione priuilegiorum per Io. Bapt. Confec. fol. 110. & in priuileg. Minimorum f. 78. D. Tertiariis mulieribus in cõgregatione viuentibus videnda erit Constitutio Pij V. incip. Circa in ver. mulieres quoq; & Constit. Greg. XIII. incip. Deo sacris, quæ fuerunt relatę supra in verbo Monasteria monialium fol. 339. & iste tertius ordo fuit reformatus per eundem Pium V. vt in eius constitu. incip. Ea est officii nostri ratio, fol. 1019. in Bullario.

Ne liceat Regularibus leuare defunctorum funera, sine proprio defuncti Parocho.

Decretũ sacræ Cõgregationis. Licet in Sacro generali Lateranensi Concilio statutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, cæterique Religiosi Regulares non possint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Ecclesias Domorum, & locorum eorundem suam elegerint sepulturam, nisi prius præmonito, & requisito, ac recusante parochiano presbytero, & tunc sine eius, & Ordinarii præiudicio; Significatum tamen est Sacræ Congregationi S. R. E. Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium propositæ nonnullos fratres præsertim Ordinis Minorum de Obseruantia, cuiusdam consuetudinis prætextu, quã neque antiquitate vallati, neque obseruantia vir dimniti, neq; pacifica, & non interrupta possessione firmatam esse constat, contendere sibi licere, defunctorum funera proprio eorum parocho absente, eoque irrequisito, efferre & leuare; idq. haud leues controuersias, & altercationes, aliquibus in locis, non sine populi scandalo, & Dei offensione excitasse, Ideo volens eadem Sacra Congregatio omnem eiusmodi dissentionum, & scandalorum materiam, & occasionem præcidere, atque in futurum prouidere, vt tam parochi, quam Fratres ipsi, vnanimi inter se vo-

se voluntate, & ea, quæ par est charitate, vltima hæc Christianæ pietatis officia de functis præstent, declarat, & huius decreti tenore statuit, prædictis Fratrib. Ordinis minorum de Obseruantia, aliisque quibusuis Regularibus quorumcunque Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium existant, nullo modo licere, etiam specialis alicuius consuetudinis prætextu parochias cum Cruce processionaliter, aut alias ad efferenda, & leuanda defunctorum funera intrare, vel illa leuare, & efferre, nisi vocato, & expectato proprio defuncti Parocho, eoque ibidem præsente, si tamen ipse aliter fieri non cōsentiat, & permittat, vel nisi requisitus, venire expresse omnino recuset. Atque ita obseruari mandat, & districte præcipit, firmis ceteroqui, & in suo robore permanentibus ijs omnibus, quæ super quarta funerum, & canonica portione, alijsque iuribus, ad sepulturas pertinentibus a sacris Canonibus, & Conciliorum decretis, Summorumque Pontificū constitutionibus hactenus sancita, ordinata sunt, vel alias ex particulari consuetudine, vel alio iure obseruantur. Romæ die xij. Ianuarij. M.DCIIII.

Alex. Card. Floren.

Hieronymus Augucchius Secret.

Romæ, apud Impressores Camerales, M.DCIIII.

Post Concilium Lateranense sequitur. Conc. Trid. vbi etiam fuerunt moderata, & correcta in aliquibus Regularium Priuilegia, & ideo standum est eius dispositioni, & ex d. Concil. aliqua recollecta habes supra in verbo exemptio, reliqua patent ex d. Conc. lectura, & non abs re inserendas esse censui quásdam declarationes ad regulares pertinentes.

DECRETVM SACRÆ CONGREGATIONIS Illustriss. ac Reuerendiss. DD. S.R.E. Cardinalium Sacrosancti Trident. Concilij Interpretum super intelligentia, & obseruatione cap. 12. vers. Dies etiam festi. sess. 25. de Regular. & quædam aliæ decisiones eiusdem Congregationis ad Regulares spectantes.

CONgregatio Concilii censuit, Decretum c. 12. vers. Dies etiam festi, sess. 25. de Regular. ita esse intelligendum, vt Regularium Ritus illis festis semper permaneat, quo ad Missas celebrandas, & cetera diuina officia, tam publice quā priuatim ab ipsis Regularibus in eorum ecclesiis per soluenda. Nec circa hæc ab Episcopis quoquomodo, quicquam in contrarium eisdem Regularibus præcipi posse, Quod si de facto præceperint, Regulares neutiquam ipsis Episcopis obedire teneri. Verum quo ad Conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere se cōformare Euangeliis, & Epistolis, quibus clerus sæcularis vtitur illis diebus festis.

Congregatio eiusdē Concilii censuit, Regulares, qui absque licentia Episcopi prędicauerint in ecclesiis, quæ suorum ordinum non sunt, tametsi Decreto eiusdem Concilii, c. 12. sess. 5. contra fecerint, non posse tamen puniri ab Episcopo, sed tantum a suis Superioribus.

Congregatio Concilii etiam censuit, Regulares monasterii vltra medium miliare a ciuitate distantis non posse ab Episcopo compelli accedere ad processiones.

Congregatio itidem Concilij censuit Episcopos, aut alios locorum ordinarios vigore cuiusuis Decreti eiusdem Concilij, nullam habere facultatem, quouis tempore in monasterijs domibus, & ecclesijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum sæcularium, visitandi sacristias, paramenta, vasa Sacra, altaria, & cetera huiusmodi, aut etiam tabernaculum, seu pyxidem, in qua Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum asseruatur.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † sigilli. Io. Franc. Fagnanus Sac. Congr. Conc. Sec.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apostolicæ. 1602. Superiorum permissu.

Decretum Sacræ Congreg. Declarauit etiam Sacra Congregatio die 2. Iulij 1587.

Regulares qui quo ad confessiones audiendas idonei generaliter ab ordinarijs eorumue examinatoribus reperti, & probati fuerint, generaliter quoque, & indistincte absque aliqua limitatione temporis, certorumue locorum aut generis personarum admittentur in Diœcesi propria. De ceteris vero, qui non adeo idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio ordinariorum relinquitur ipsos cum limitata facultate, prout eisdem ordinarijs magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum confessiones ex causa audiétur, statim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confessionis pro Medico adueniente relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alex.

Georgius Palellius Secret.

Decretũ eiusdem. Insuper sciendum est, quod per Sacras Congregationes super interpretatione Sacri Conc. Trid. & Regularium iussu Greg. XIII. declaratum fuit nempe, quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ existentes, sibi conseruatores eligerent coram quibus conuenirentur, ac semel electus non nisi in capitulis prouincialibus mutarent, eorumque nomina intra mensem a die electionis Episcopis locorum ordinarijs indicerent, alioquin coram ipsis ordinarijs conueniri possent.

Has declarationes refert Io. Bapt. Confect. in Summario priuileg. ord. Mendic. tit. 17. c. 4. fol. 158. & tit. 4. cap. 9. fol. 63. & notandum quod quidam sunt conseruatores secundum iura, & priuatarum personarum, de quibus habetur in cap. 1. & cap. fin. vbi Io. And. alijque Doctores de off. deleg. in 6. & in Conc. Trid. sess. 14. de ref. cap. 5. quidam vero sunt conseruatores priuilegiorum regularium, de quibus post Guid. Papam in decis. 11. & decis. 18. & decis. 347. Mandos. de sign. gratiæ tit. Conseruatoriæ, Nauar. in man. c. 27. nu. 125. & in cons. 1. de off. deleg. in antiq. & 3. in non. latissime de eis agitur per Soch. in Compen. priuil. Mend. in verbo Conseruatores ordinis, Emanuel. Roderic. tom. 1. quæst. regular. q. 65. & Confect. loco proxime citato, quam declarationem de conseruatoribus eligendis per regulares habes etiam in Conc. Prouinc. Mediolan. quinto sub tit. de Episcopo, episcopali iurisdictione, & Toto fol. 126. in volumine actorum ecclesiæ Mediolan.

Decretum

Decretum, quo declaratur, Episcopis, in ecclesiis Regularium Pontificalia exercentibus licere Baldachinum erigere.

DEcet, Episcopis, pro eo, quo in ecclesia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque suarum Dioecesum loco, quoties eos, ibi Pontificalia exercere, aut, in Pontificalibus adesse, & assistere contingit, eam, quam par est, reuerentiam & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non sine graui animi dolore, auditum est, nonnullos Regulares, vano quorundam immunitatum & priuilegiorum praetextu, Episcopis in eorum Ecclesiis in Pontificalibus interessentibus, nō modo renuisse in eis, supra locum Episcopalis solij, Baldachinum erigere, verū etiā illud ipsorummet Episcoporū curantes, prohibere & arcere ausos fuisse. Atque ideo Sacra Congregatio S. R. E. Cardinaliū negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium praeposita, facto verbo cum Sanctissimo Domino nostro Clemente Papa viij. ac de Sanctitatis Suae speciali, & expresso mandato hoc praesenti decreto, perpetuis futuris temporib. valituro, declarat, statuit decernit, & mandat, vt de cetero Episcopi, vbi tam ex consuetudine, & priuilegio, quā ex sacrorum Canonum constitutionibus, & Pontificalis Romani praescripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiā sola cappa induti, in quibusuis Regularium Mendicantium, quam non Mendicantium, Monachorum, etiam Cassinensium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiusuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiae, Societatis, aut Congregationis Ecclesijs, interesse possunt, ipsi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant, in loco ad solium Episcopi constituendum opportuno & congruo, Baldachinum attollere; Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eisdē Episcopis illud asportari, & in quacunque eorundem Regularium, aut alia quantumuis exempta Ecclesia, supra Episcopale solium, seu Pontificale Faldistorium, erigi facere, atque sub eo sedere & stare, quemadmodum in proprijs & Cathedralibus eorum Ecclesiis stare & sedere solent, eo tamen duntaxat tempore, quo Pontificalib. aderunt, peragetur. Si qui vero Regularium huic declarationi statuto, decreto, & mandato, inobediētes, & cōtumaces fuerint sciant se ab eisdē Episcopis ad id, per cēsuras, & poenas ecclesiasticas, huius Decreti virtute cogi, & compelli posse, aliisque poenis tā spiritualib. quā tēporalib. arbitrio Sūmi Romani Pōtificis subiacere, & obnoxios fore. Non obstantibus quibusuis Cōstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine censeantur, statutis, priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis & cum quibuslibet etiā derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, ac irritantibus & aliis decretis in cōtrarium praemissorum hactenus quomodolibet concessis, confirmatis & approbatis quibus omnib. & singulis, etiā si talia essent, quae sub generali expressione & derogatione non venirent, sed de illis, eorumque totius tenoribus specialis, specifica, & indiuidua, mentio habenda foret, eorum tenores, praesentibus pro expressis, & ad verbum insertis habens eadem Sanctitas sua, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogant, ceterisque in contrarium facientib. quibuscumque. Romae die 10. Iunii 1603.

Alex. Card. Flor. Epis. Praenestin.

Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiscopo.de priuileg. quia antea non poterant prohiberi ab exemptis, Card. Zaba.in d. Clem.§. similiimo etiam eis inuitis poterant exercere ea, quæ in d. Clem.continentur, & per eosdem Episcopos iuxta terminos huius decreti possunt hodie compelli censuris, & pœnis ecclesiasticis vigore huius decreti, nam antea oportebat agere coram superiore exemptorum idem Card. in d. Clem.§.fi.in fine & dictum fuit supra in ver. Archiepiscopi auctoritas in 30. auctoritate.fol.82.

Quarta funeralium. Quasdam alias declarationes habes supra in verbo confessor, & quantum ad quartam funeralium attinet, apud Conuentum Sancti Aloysii, seu Sancti Ludouici de Neap.ordinis Minimorum conseruatur sequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apostolicæ tenoris sequentis.

Illustrissimi, & Reuerendiss. DD. Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula Sacra Religio a suis primordiis gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel.mem. Iulium secundum Pont. Max. Anno Domini MDVI. sui vero Pont.3. Beato Francisco de Paula Patri, & Fundatori prædicti ordinis tunc in humanis agenti, & suæ Religioni benigne concesso, in quo Indultum extitit, Monasteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tam constructa olim, quam in futurum construenda nedum decimas ex Noualibus, Prædijs, Hortis, verum etiam nullum Parochis ecclesiarum quartam funeralium teneri debere persoluere vt in dicto Priuilegio latius est videre, ad huius effectum huic Sacræ Congregationi præsentatum. Et quia licet hoc non obstante aliquibus in locis prædicti ecclesiarum Parochi, & Rectores perperam forsan intelligentes Sacri Conc.Trid.sess.25. cap.13. sensum, seu illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur a prædictis Fratribus huiusmodi funeralium portionem seu quartam extorquere, quoties Cadauer aliquod apud ipsorum Fratrum monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea fratribus molestias inferentes assidue. Ideo Frater Petrus a Mera Prouincialis minister dictæ Religionis minimorum Sancti Francisci de Paula in Castellæ Prouincia Illustrissimis & Reuerendissimis DD. VV. humiliter supplicat vt ad sedanda scandala, & euitandas lites dignentur declarare, an per d. sacrum Cōcil. Trid huiusmodi priuilegio derogatum veniat quo ad solutionem prædictam; vel decreto ipsius Concilii non obstante debeat obseruari, & Fratres d. Ordinis ab ea solutione immunes & liberos censeri. Quas D. Opt. Max Congregatio Concilij censuit huiusmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur concesso minime derogatum esse eiusdem Concilii decretis.

Hier. Card. Matthæius.

Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impressam in 1. Tomo Regular. quæst. Emanuel. Roderici art.39 q.2.fol.365. videlicet.

Congregatio Concilii censuit, non comprehendi monasteria ædificata a quadraginta annis citra, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præsupposito, quod huiusmodi monasteria sint eius religionis, cui a Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralem non debeant soluere Episcopo.

Antonius Card Carafa.

Publica-

Publicato Concil. Triden. pro eius obseruatione fuerunt editæ a Pio IV. duæ Constitutiones derogando etiam priui egiis Regularium in his, in quib. statutis, & decretis dicti Concilij contrariantur, quæ relatæ fuerunt supra in verbo Concilium Tridentin. fol. 183. de quorum priuilegiorum abrogatione habentur per Emanuel. Roderic. tomo. 1. quæst. regul. q. 8. Et cum per Pium V. fuissent editæ tres Constitutiones pro Regularibus prima incip. Et si Mendicantium. fol. 983. in Bullar. secūda incip. Ad hoc nos Deus. fol. 1135. Tertia incip. Ad exequendum. fol. 999. in Bullario & uide infra in verbo Vicarius perpetuus, & præallegatæ Pij V. Constitutiones sunt tenoris sequentis.

Bulla confirmationis, & nouæ concessionis priuilegiorum omnium Ordinum Mendicantium, cum certis declarationibus, Decretis, & Institutionibus S. D. N. D. Pij V. motu proprio.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ETSI Mēdicantium ordines, qui sedulo in vinea Domini quotidie exhibere nō cessant famulatum, summo semper studio (etiam dum in minoribus essemus) amplexi sumus, ad summi tamen Apostolatus apicem (Meritis licet imparibus) diuina fauente clemētia assumpti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eos propensiori charitate, & paterno affectu amplectamur: ac ex inde pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, proque salute animarum, ab Apostolica Sede (cuius continue pacem, & dignitatem, ordines ipsi fortiter tutati sunt) tam spiritualia, quam temporalia subsidia ornamentaque acceperint, & accipiant, quibus, & sancta sua officia, ac vitam suam Regularem facilius, atque expeditius exequi, & transigere possint, & ceteræ religiosę personæ, ordinesque alii, exemplo ipsorum, promptiores, alacrioresque ad sua officia persoluenda reddantur. Hinc est quod nos attendentes plerosque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & episcopis, qui eosdem ordines præcipue tanquam fructiferos in agro Domini Palmites, & colere, & adiuuare deberent, non solum id exequi negligere, verum etiam Concilii Trid. decretis in prauum sensum retortis, eos, & eorum quēlibet, variis afficere incōmodis, & perturbationibus, eorumque priuilegiis non modicum afferre grauamen, conantur.

Quidam enim Episcopi, (vt accepimus) nolunt admittere quosdam regulares ad prædicationem, etiam in suis ecclesiis faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiusmodi opus exercendum, habeant bonum testimonium a suis superioribus.

Alii vero volunt, vt ne dum semel, sed etiam pluries in anno coram ipsius, vel eorum Vicariis prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, (quam non nisi in scriptis dare volunt) aliquid quandoque exigunt.

Alii etiam episcopi, maximam Regularibus iniuriam irrogare videntur, dum præter ordinem, & veterem consuetudinem, absque vlla ratione quosdam rei-

ciunt, & quosdam (pro eorum libito) admittunt ad prædicationem huiusmodi habendam in locis suæ Diœcesis.

Quorundam etiam locorum ordinarii, quosdam Religiosos probos viros, & idoneos, (etiam a suis superioribus approbatos) ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt.

Quidam ex eis volunt, non solum singulis annis, sed etiam pluries in anno in aliquibus partibus eosdem confessores sibi præsentari.

In aliquibus vero oppidis iam episcopi, seu eorum Vicarii, quam presbyteri curati nolunt, vt fratres mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorum, (maxime si infirmitas est grauis) aut etiam sanorum in priuatis illorum domibus, vel alibi præterquã in suis ecclesiis, aut Monasteriis possint accedere.

Nonnulli etiam audent confessores Monialium, (quæ pleno iure subsunt Regularibus) examinare, cum tamen id minime per Concilium decernatur; sicut & de fratribus, qui sunt audituri confessiones aliorum fratrum.

Qui etiam in aliquibus partibus nituntur asserere, seu facere, ne quisquam infra annum possit sacram Eucharistiam in ecclesiis Mendicantium recipere, neque etiam Moniales tertiarias nuncupatas suorum ordinum, (vt aliqui asserunt), in aliquibus partibus fieri, cum tamen solum in Paschate, (quo ad sæculares duntaxat) iuxta priuilegia Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum eisdem ordinibus concessa id obseruari debeat.

Alii vero Episcopi, seu eorum Vicarij audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscunque, Monasteria Monialium etiam Sanctæ Claræ ingrediendi, etiam si Regularium curæ subdita sint.

Quidam vero sub prætextu exquirendi voluntates puellarum, ante professionem earum volunt eas extrahere a Monasteriis, & per longum tempus alibi detinere, ipsasque puellas, seu nouitias de plerisque rebus interrogare, neque necessarijs, neque in decreto Conc. Triden. desuper contentis, ex quibus non modica potest oriri occasio scandali.

Alii vero plerique noluerunt quosdam Regulares aliarum Diœcesum sacris ordinibus initiare, ac etiam a sui Ordinis Prælatis approbatos admittere nolunt.

Aliqui vero singulis dominicis diebus in suos Parrochianos ad sonum campanæ excommunicationem promulgant, vt non possint interesse Missis, Concionibus, & diuinis officiis, nisi in propria parochia.

Alii vero ipsis prohibent vt omnino in aliis ecclesiis, (etiam requisiti) non celebrent.

Alii vero in aliquibus partibus, in eorum ecclesiis conciones Sacræ Scripturæ, & sermones pro mortuis haberi nolunt; & si aliquid ipsis relictum fuerit, vt ab ipsis Missæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipsis sibi ea vsurpant dicentes, quod ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt Pastores.

Alii vero sub excommunicationis latæ sententiæ, & exilii per decennium a diœcesi pœna, inhibuerunt ne Missæ in eorum ecclesiis celebrentur, in diebus festiuis, antequam rector Parrochialis ecclesiæ celebrauerit.

Alii etiam nolunt vt dum prædicatio in ecclesia Cathedrali habetur, alibi prædicetur.

Ac insuper in quibusdam locis omnem ordinem, & quietem perturbant, dum controuersias iam diu sopitas, & extinctas super precedẽtia excitarunt, & vbi nullæ erant pepererunt, dum pro arbitrio, & voluntate eorum, hos illis præferre voluerunt.

Qui-

Quidam etiam Episcopi volunt Regulares a cura animarum excludi, & illam solis presbyteris sæcularibus committi.

Quidam vero quartam funeralium extendere volunt, etiam ad Missas, legata, & alia quæcunque, quæ domibus Regularium relinquuntur.

Alii autem volunt quartam partem omnium eorum, quę etiam pro ornamento ecclesię, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & eorum etiam quę pro victu fratrum relinquuntur.

Aliqui etiam in quibusdam partibus, etiam volunt, vt non solum ius sepulturę solui consuetum, quod semper soluitur, neque denegatur, sed etiam omne illud, quod ecclesiis ordinum, ad eorum libitum partes dant, quando sepeliuntur ibidē defunctorum corpora, id totum curatis etiam de nouo soluatur, instanter conantur; impedientes ne aliter corpora defunctorum ad monasteria fratrum deferantur, vnde in hoc maxime iam partes, quam ipsos fratres grauari contingit.

Aliqui vero, etiam ex locis mendicantium, qui curam habent animarum, volunt pro seminario decimas exigere, ac in casu retinentię etiam pignus exigunt.

Alii autem pręfatos fratres, ac moniales sub eorum cura degentes subsidium regium persoluere cogunt, cum multę earundem Monialium vix habeant pro earum victu, & vestitu necessaria uitæ.

Alii etiam in quibusdā partibus pauperes mēdicantes, eleemosynas petere prohibent, pro eorum dumtaxat sustentatione, & si inuenerint eos panem, vel aliquid aliud simile amore Dei sibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes eos graui iniuria, & contumelia.

Nonnulli vero Episcopi, vel Capitula canonicorum pauperes mendicantes, tam fratres, quam Moniales suorum ordinum, tam de redditibus bonorum, si quæ habent, quam de possessionibus, Vineis, Agris, & aliis suis bonis quibuscunque non solum largitione fidelium sibi concessis, sed etiam alias iustis de caussis ab eis acquisitis, ac pecuniis emptis sibi decimas, ac primitias aliis respectiue soluere cogunt.

Alii autem ausi sunt inquirere, & processus facere contra aliquos Regulares intra claustra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat suspicio, non expectata aliorum superiorum censura.

Alii vero episcopi monialiū monasteria ingredi, & illa ingrediēdi licentias suis concedere, & aduersus illas processus formare, ipsorum ordinum superioribus irrequisitis præsumunt.

Aliqui etiam dominium temporale super moniales habere prætendunt.

Nonnulli vero frequentissime Regulares citant, & iurisdictioni suæ subiicere tentant, ac eorum conuentum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos iurisdictionem, vel potestatem exercent.

Aliqui vero ipsos carceribus, (absque caussæ cognitione) mancipant, ac manibus, pedibusque laborant, vt Regulares Mendicantes suæ dictioni subyciant, & vsque adeo se intromiserunt in gubernatione conuentuū, & in correctionibus fratrum, vt Prouincialibus, & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut vlla iurisdictio.

Aliqui autem conuentuum Priores, & Guardianos rationes, & cōputa facere cum Syndicis conuentuum huiusmodi prohibent.

Fratres quoque qui ad episcopos huiusmodi recursum habent, a Prioribus, & Guardianis præfatis castigari, & puniri interdicuntur.

Inhibent quoque superioribus ordinum, ne faciant processus contra fratres, ac

in ipsos imperium,& brachium sæculare exercent.

Alij vero ipsos extra claustra degentes, sub eorum protectione recipiunt eosque sic permanere permittunt, eosque etiam inuitis suis superioribus detinent.

Aliqui vero bonorum ipsorum fratrum tanquam ad eos (si extra claustra defuncti fuerint) spectantium possessionem occupare præsumunt, & ad habitum Religionis reuersis,sua bona consignare nolunt.

Ac etiam vniones a Sede prædicta,aut alias tue factas de beneficiis ecclesiasticis impediunt,& sibi relaxari debere volunt,& contradictores excommunicationis gladio feriunt.

Alij vero Regulares campanas diebus festiuis pulsare, vel eodem tempore, quo ipsi celebrant,Missas celebrare nolunt.

Aliqui etiam pro licentia danda ædificandi quãdam domum Regularem,triginta,vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt.

Alij vero eos mortuorum corpora associare, alij autem illos cum Parocho similia munera subire,non permittunt, nisi maior canonicorum pars interuenerit.

Alij vero mortuorum officia in Regularium ecclesiis peragi nolunt, nisi cum ipsorum præsentia,& ipsorum Moniales vel alias personas,etiam si in earum funere Parochus interuenire non deberet, sepellire prohibent, nisi ipsi parocho prius certum quid solutum fuerit;& si aliquem,ipsi sciuerint,in Regularium ecclesiis sepulturam elegisse,eum (vt dicitur) non ante ad illas deferre sinunt,quã ad Parochi ecclesiam delatum,inibique officium peractum fuerit.

Postremo vero testamenta sine presbyterorum præsentia fieri prohibent, & si quid ipsis Regularibus relictum fuerit,id asserentes contra Concilij Tridentini canones esse,reuocare omnino procurant.

Ac propterea volentes præmissis,ac alijs similibus excessibus,& grauaminibus ex nostri pastoralis officij debito prouidere,attẽdentes etiam illos, qui onus diei, & æstus, tam in prædicationibus, quam in ceteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent, nisi etiam aliquantis per subleuentur, facile fore, vt oppressi a suis officijs omnino desistant, ne in posterum eis aliquod inferatur grauamen, Concilij Triden.huiusmodi decreta,quorum falsa, seu minus vera intelligentia præmissa irrepserunt, quorumque declaratio non, nisi ad nos spectat, modo,& forma infrascriptis declarandũ censuimus. Nos igitur motu proprio, non ad alicuius instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostri, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, declaramus canonem sessionis 24. cap. 4. per quem omnibus regularibus,etiam in suorum ordinum ecclesijs contradicente episcopo,prædicationis officium interdicitur;Mendicantium ordinum fratres huiusmodi, quando a suis Generalibus, vel eorum ministris prouincialibus, ad id deputati fuerint non comprehendere, neque eos afficere posse, Immo volumus quod in suis ecclesiis quando eis placuerit, licite, & absque vllo impedimento, vel contradictione,etiam episcopi, (nisi ipse prædicauerit) prædicare possint.

Quod vero in sess.23.cap.15.circa confessiones a Regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum ordinum fratres, a præfatis suis Generalibus, vel Ministris Prouincialib. ad audiendas confessiones vtriusq; sexus Christi fidelium approbatos (vt præmittitur) minime cõprehendat, ita vt a confessionibus audiendis, tam intra eorum ecclesias, & Domos, quam extra,minime prohibeantur,super hoc literas felicis recordationis Pauli Papæ IIII.etiam prædecessoris nostri, concedentes eisdem fratribus mendicantibus regularis obseruantiæ, posse con-

confessiones sæcularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos, & Monasteria sua, & vbilibet audire, approbando, & de nouo concedendo.

Statuimus etiam, quod ille qui semel in vna diœcesi admissus per episcopum fuerit, semper in eadem diœcesi habeatur pro admisso, nec amplius examinari, vel præsentari in dicta diœcesi debeat, tam quo ad prædicationes faciendas, quam quo ad confessiones audiendas, nec aliquid pro prædictis exigi, vel recipi debeat.

Confessores vero monialium, quæ degunt sub cura regularium, ab Ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres, si debeant audire confessiones aliorum fratrum, examinari debent.

Lectores insuper ex eisdem fratribus, & in Theologia graduati qui cum licentia suorum superiorum ad gradum admissi fuerint, cum ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones audituri, quam prædicationis munus subituri, ab episcopis minime examinentur.

Cumque in honestum sit, quemlibet in alienam messem falcem inijcere, cumque Monialium monasteria non, nisi de episcopi, vel superioris licentia, & in casibus necessariis aliquis ingredi præsumat, in sessione 25. can. 5. prohibeatur, hoc tamen in illis Monasteriis locum habere volumus, quæ ordinariis ipsis pleno iure subsunt in quibus, in casibus necessariis, ipsi dare licentiam possint, & non in aliis Monasteriis, ita vt in præfatis monasteriis, quæ ordinariis ipsis pleno iure non subsunt, ipsi ordinarii illa ingredi non possint prout in regulis earum, seu de iure statuitur, & eis aliquos processus aduersus moniales ipsas, seu fratres huiusmodi, propterea, seu alias ipsorum ordinum superioribus irrequisitis, quoquo modo formare, aut facere posse, omnino, prohibemus; ita vt aliquam iurisdictionem, seu aliud quodcunque dominium, in Moniales, & fratres huiusmodi, respectiue habere, exercere, aut exequi nullatenus possint, aut debeant, imo illas, & illos omnes, ab eorum superioritate, dominio, & iurisdictione, & potestate eximimus, & liberamus, prout eis concessum est per sua priuilegia, a sede præfata obtenta, & ita præfatæ moniales, ac fratres, sint exclusi a superioritate, & iurisdictione ordinariorum respectiue huiusmodi, vt etiam in illarum, vel illorum Syndicis, aut procuratoribus deputandis, vel in disponendis illorum facultatibus, vel alia sibi non competentia facienda, vllatenus nō se intromittāt, nec etiam ordinarii ipsi regulares præfatos citare, & iurisdictioni suæ subijcere, ac eorum conuentus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos iurisdictionē aliquam, & potestatem exercere, (vt præmittitur), aut ipsos carceribus mancipare, & contra eos aliquid aliud facere possint, vt suæ ditioni subijciantur, neque etiā se intromittant vllo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione conuentuū, tā fratrum, quam monialium huiusmodi, & illorum correctionibus, sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionē; & gubernationem fratrū, aut monialiū huiusmodi, & eorū Generalibus, ac ministris, seu prouincialibus, vel aliis eorū, aut earum respectiue superioribus, etiā ratione cōputa faciendi cū Syndicis conuentuū huiusmodi, omnino relinquātur, nec vllo modo in præmissis, & alijs, fratres, & moniales huiusmodi tangentibus, ordinarij prædicti per se, vel alios, se intromittant.

Fratres quoque si contigerit, eos ad huiusmodi ordinarios recursum habere, a præfatis Generalibus ministris, seu Prouincialibus, Prioribus, Guardianis, & alijs superioribus castigari, & puniri posse, & debere, neque ipsos ordinarios præfatis superioribus ordinū huiusmodi, vllatenus inhibere, quinimo præfatos superiores processus contra fratres suos, & Moniales huiusmodi, quando opus fuerit, circa

delicto-

delictorum inquisitionē, vel castigationem facere posse decernimus, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Inhibemus etiam ipsis ordinariis, ne fratres extra claustra degentes sub eorum protectione recipiant, eosque inuitis suis superioribus detineant.

Prohibemus quoque eisdem ordinarijs, ne aliquo modo se intromittant in bonis dictorum fratrum, extra claustra suorum Monasteriorum pro tempore degentium, siue decedentium, & quamuis in habitu, siue absque habitu moriantur, volumus quod eorum bona mobilia, & immobilia, ad ordinem, quam professi sunt pertineant disponenda, iuxta constitutiones, seu ordinationes præfatorum ordinum, neque illa ordinarij præfati occupare præsumant, imo huiusmodi, & ad habitum religionis reuertentium, bona omnia Monasterijs ipsis, cum ea quæ acquirit monachus de iure, Monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Ac ipsis ordinarijs, ne quascunque vniones etiam perpetuas a Sede prædicta, vel alias, vt præfertur hactenus factas, & pro tempore faciendas de beneficiis Ecclesiasticis, seu illorum fructibus, quin suum sortiantur effectum, impediant, omnino etiam prohibemus, & censuras ecclesiasticas, & alias pœnas, per eos in cōtradictores pro tempore latas, nullius esse roboris, vel momenti, similiter decernimus, & declaramus.

Insuper volumus quod præfati regulares, quibus cura animarum inest, possint per se ipsos iuxta suorum superiorum ordinationem, aut alios Vicarios, seu cappellanos sæculares, ipsorum Regularium nutu amouibiles, ab eis deputatos, & ab ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos præfatam curam exercere, neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuum consignatione, pro præfatis Cappellanis, seu Vicarijs sæcularibus, si per tales curam exerceri contigerit, episcopi vllo pacto se intromittant.

Prohibemus insuper eisdem ordinariis, ac aliis quibuscunque personis, ne impediant ipsos fratres, quando eis placuerit, tam in diebus Dominicis, seu festiuis, aut aliis totius anni temporibus campanas pulsare, & etiam tempore quo ipsi celebrauerint, Missas celebrare, nec non mortuorum corpora associare, & illa per fratres ipsos, quando in ecclesiis suis præfatis delata fuerint, etiam absque præsentia rectorum ecclesiarum huiusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum huiusmodi peragi posse, necessariamque præsentiam Rectorum, aut aliorum clericorum, quin infirmi libere sua possint condere testamenta minime esset, ac ipsos regulares legata aut quæuis alia sibi in testamentis relicta, exigere, & obtinere posse, neque aliquod ius in contrarium esse, decernimus, & declaramus.

Volumus etiam quod puellarum Deo dicandarum, an scilicet coactæ vel seductæ fuerint, examen faciendum, non nisi infra quindecim dies, postquam iuxta Concilium Tridentinum episcopi, vel vicarii requisiti fuerint fieri possit; quibus elapsis, amplius in hoc illis se intromittere non liceat, cuius occasione, nec episcopus, nec eius vicarius intra septa monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes, alias, quam eas quæ præfatum Concilium Tridentinum iubet, eis fieri omnino prohibemus, ac similiter volumus, quod puellæ seu nouitiæ ipsæ, ad alias interrogationes respondere minime teneantur.

Sessionis vero 23. cap. 8. neminem nisi a proprio episcopo ordinari posse statuens; in regularibus locum non habere omnino declaramus, ita quod fratres huiusmodi præfatos, etiam sacros ordines, a quolibet antistite gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, ordinarij loci minime requisita licentia, in locis

cis seu domibus fratrum huiusmodi, aut alibi recipere possint.

Et insuper sessionis 22. decretum, per quod populum sæpe ad suas ecclesias, saltem dominicis, & maioribus festiuis diebus conuenire debere monet in sequendo volumus quod fratribus huiusmodi, non solum prohiberi non possit, ne Missas, & alia diuina officia faciant, in eorum ecclesiis, verum etiam in quibuscunque alijs, vbi celebrari Missas solitum est, etiam ipsis non uocatis, seu ad id requisitis, celebrare valeant.

Ac etiam quod conciones, & lectiones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis, etiam in ecclesiis suis facere, ac eleemosynas pro celebrandis huiusmodi Missis, & alijs diuinis officiis peragendis, si eis illas donari, seu relinqui contingit, recipere, nec non Missas, & diuina officia huiusmodi, etiam in diebus dominicis, vel festiuis, etiam antequam rector Parochialis ecclesię celebrauerit, celebrare, & facere, & quando eis videbitur, etiam si tunc in ecclesia cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiam quicunque vtriusque sexus Christi fidelis, totius anni tempore illas, & illa, in ecclesiis fratrum huiusmodi audire possint, ipsique Christi fideles vllatenus desuper molestari, aut impediri per locorum ordinarios, seu Rectores parrochialium ecclesiarum, aut alios quoscunque vllo pacto, causa, vel occasione non valeant, seu debeant, sed præfati Christi fideles, audiendo Missas, & alia diuina officia in ecclesiis fratrum huiusmodi diebus dominicis, aut festiuis, præcepto ecclesię de illis audiendis, satisfecisse censeantur.

Ipsique Christi fideles Sacramētum Eucharistiæ (resurrectionis Dominicæ festiuitate duntaxat excepta) sumere, eisque illud per fratres huiusmodi administrari valeat, nec ad aliud faciendum, per locorum ordinarios, aut ecclesiarum rectores præfatos, seu alios quoscunque (illorum licentia minime requisita) etiam sub censuris ecclesiasticis, & alijs pœnis, cogi, vel compelli possint, seu debeant, etiam decernimus, & declaramus.

Et licet in Sessione 25. cap. 7. caueatur, quod censuræ, & interdicta ecclesiastica, etiam a laicorum ordinariis promulgata, mandante episcopo, a Regularibus in eorum ecclesiis publicari debeant, tamen si tempore celebrationis alicuius ex festis sanctorum ordinum eorundem, ac alias in alijs festiuitatibus, iuxta eorundem ordinum priuilegia Apostolica, interdictum huiusmodi emanauerit, illud in præfatis festiuitatibus, & earum octauis suspendimus.

Controuersias autem omnes de præcedentia, quæ eadem sessione 25. cap. vero 13. per episcopum terminari mandantur, non nisi durantes, per illum dirimi, finitas autem, nullo pacto innouari posse statuimus.

Cumque licet c. 12. sessionis 25. statuat, quod in domibus virorum, seu mulierum, quibus animarum personarum sæcularium cura imminet, nulli etiam ad nutum amouibiles, inibi deputetur, nisi de ordinarii consensu, ac præuio examine huiusmodi pręcedente ad curam huiusmodi, admitti posse omnino volumus præfatos regulares.

Quartam autem funeralium de qua sessione 24 cap. 13. nequaquam soluere teneantur monasteria, quæ a quadraginta annis citra, fundata existunt, postquā Concilium ipsum loquitur tantum de monasterijs ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam soluere consueuerunt, & vbi solui consueuit, id tantum ceræ, & aliorum, quæ in aliquibus partibus ferri contigerit, tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel alijs fratribus ipsis, seu monialibus huiusmodi relictis, aut alias quomodolibet donatis solui debet: sicq; intelligi Concilij decretum, quo ad quartam huius-

modi

modi soluendam debere decernimus. Vbi vero non est cōsuetudo soluendi quartam huiusmodi, de nullo supra scriptorum solui debere declaramus. Nec ad quartam seu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento ecclesię, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum, quæ dictis ecclesijs relinqui, vel dari contigerit, etiam si pro victu fratrum, aut alias relinquantur, aliquid contribuere teneantur.

Ac etiam ius sepulturæ solui tantum consuetum curatis, & non aliquid aliud eis solui debeat, quamuis partes ad earum libitum, ecclesijs ordinum huiusmodi, seu eorum fratribus alia quęcunque tribuant, seu eleemosyna elargiantur, quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorū huiusmodi, nec propterea impediri debeant quin possint defuncto corpora præfata, ad eorum ecclesias tumulanda deferri facere.

Inhonestum quoque esse censentes mendicantium ordines ad aliquorum onerum contributionem teneri, illos, illorumque loca, etiam si curam animarum habeant, ac quæcunque beneficia illis vnita ad contributionem pro seminario, aut decimarum aliquarum solutionem, immo illos, & eorum domos, Monasteria beneficia, & loca quæcunque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quæcunque tam ad ipsos, quam ad moniales pfatas, et largitione fideliū, seu alias iustis de causis ab eis acquisita, ac pecunijs empta, vel alias quomodolibet pertinentia, minime teneri, illosque, & illas a quibuscunque decimis, primitiis, quartis, medijs, & aliis fructuum partibus, nec non subsidijs caritatiuis, etiam per nos concessis, ad quorumcunque etiam regum, Principum, & dominorum temporalium instantiam, quacunque etiam vrgentissima, & de necessitate exprimenda causa, ac etiam alijs quibuscunque oneribus, tam ordinariis, quam extraordinariis, etiam ratione fructuum, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliarum quarumcunque rerum, tam pro victu, quam vestium, aut alias sibi necessarium quomodolibet, etiā Auctoritate Apostolica nunc, & pro tempore impositis, ita vt penitus, & omnino ad alicuius rei contributionem minime teneantur, omnino eximimus & liberamus, illosque, & illas, ad illos, & illa etiam si sæculares, & aliæ personæ quæcunque in eas exigendi possessione fuerint, minime teneri debere volumus, nec sub c. 12. sess. 25. comprehendi posse, vel debere decernimus.

Quod vero de vsu quartarum Eleemosynarum auferendo loquitur sess. 21. ca. 9. id ad mendicantiū ordines nullo modo referri posse, vel debere, etiam decernimus, quin potius cum ex eleemosynis huiusmodi viuere cogantur, eis id facere liberum omnino esse declaramus.

Quoniam vero ex nimia episcoporum sibi arrogata auctoritate, ipsi personas regulares suæ iurisdictioni subijcere omnino student, ac decreto concilii præfati sess. 25. cap. 9. edito, quo cauetur quod si regularis intra claustra existens, & extra ea ita notorie deliquerit, vt populo scandalosus sit, termino ab episcopo præfigendo, a suo superiore omnino puniatur, sin minus ab ordinario delinquentes puniri possint, confisi variis indebitisque grauaminibus regulares afficiant, ordinarios præfatos aliquid contra regulares, in claustris degentes huiusmodi, quouis prætextu, occasione, vel causa innouare non posse, vel debere: nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare, aut facere posse volumus, nisi propter manifestum scandalum, & suorum ordinum superioribus prius consultis, & negligentibus, alioquin omnia & singula contra præmissa, facta, & gesta, ac facienda in futurum pro nullis, & infectis habeantur.

Licen-

Licentia vero pro construendis domibus regularibus, quæ 3. capit. 25. sessionis nisi de Ordinarii licentia construi prohibentur: gratis omnino dari, & non nisi legitima subsistente causa (superioribus explicanda) illas recusari posse.

Nec non fratres præfatos (etiam solos) mortuorum corpora associare.

Ac mandatum in die cenæ domini fieri solitum in ecclesiis seu domibus fratrum cuiuslibet ordinis prædictorum, solenniter facere, & prædicta die prædicare hora, qua eis videbitur, nec per locorum Ordinarios, aut rectores ecclesiarum, seu alios quoscunque prohiberi posse etiam decernimus, & declaramus.

Mandantes etiam vniuersis locorum ordinariis, ne mortuorum officia agere rectores parochialiũ, in ecclesiis ipsorũ fratrũ (cõtra illorũ voluntatẽ) permittãt.

Ac moniales dictis fratribus subditas, vel personas, sepulturam in eorum ecclesiis eligentes (nulla soluta parocho portione) sepelire, vel si fratres ad mortuorũ corpora associanda vocati fuerint, illa absque fratrũ huiusmodi præsentia, sepeliri facere audeant, vel præsumant.

Cũque maxime deceat liberam esse cuiusuis testantis voluntatem prauũ illũ vsum paruo adhuc tempore (vt præfertur) introductum per quẽ testamenta absque presbyterorum præsentia fieri interdicuntur, omnino abrogamus.

Postremo quod cap. 13. sess. 25. cautum fuit quod omnes scilicet tam clerici quam regulares, quicunque ad publicas processiones vocati, accedere compellantur, id quo ad fratres præfatos de illis tantum processionibus intelligi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum, soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis ecclesiæ, vel pro victoria cõtra infideles indicũtur, quod etiã de illis conuentibus, (qui collegia nuncupantur) minime intelligi volumus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita vt nec in Choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis, & lectionibus vacent.

Præterea si forte inter episcopos vel collegia, aut capitula, vel alias quasuis personas, & præfatos fratres, seu moniales, aut eorũ aliquos super præmissis, vel aliquo eorũ coram quocunque seu quibuscũque iudicibus, etiã causarũ Palatii Apostolici Auditoribus, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, tam in Romana curia, quam extra eam, vbilibet lis, seu lites respectiue pendeant, nos litem, seu lites, & causam, vel causas huiusmodi ad nos aduocamus, ac illam, & illas, quarũ statum, ac nomina, & cognomina iudicum, & collitigantium præsentibus habere volumus pro sufficienter expressis, cassamus, & extinguimus, ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus.

Ac insuper vt facilius præmissa omnia illibata persistant, omnia, & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes, fauores, & gratias, quæ decretis Concilij Trid. alias, quam vt superius est dictũ, concessum, & declaratum, non contrariantur expresse eisdem fratribus, nec non monialibus quibuscunque, & sororibus tertij ordinis prędictorum ordinũ respectiue ordinibus, ac illorũ ecclesiis, Domibus, & personis, etiã viuæ vocis oraculo in genere, vel in specie, tam per Recol. memor. Eugenium IIII. Sixtum IIII. Leonem X. Paulũ III. ac dictum Paulum IIII. & Pium etiam IIII. quã alios quoscunque Romanos Pontifices, etiã prædecessores nostros, ac nos, & Sedem eandẽ quomodolibet concessa, confirmata, & innouata, nec non nostras, & prædecessorum nostrorũ, ac alias quascunque desuper confectas litteras, quarũ omniũ tenores, ac eorundem prædecessorum nostrorũ nomina, & alia de necessitate exprimenda,

menda, ac si de verbo ad verbum (nil penitus omisso), & forma in illis tradita obseruata inserti forent, etiam præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, Auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac fratribus superioribus, & personis ordinum huiusmodi, nec non alijs quibuscunque, quos illa concernunt, suffragari debere, seu posse volumus.

Nec non priuilegia, immunitates, facultates, libertates, indulta, dispensationes, exemptiones, fauores, & gratias, tam spirituales, quam temporales, modo, & forma, quibus concessa sunt, etiam per viam communicationis, & extensionis, actiue, & passiue inter se, & alios quoscunque ordines respectiue de nouo concedimus; illaque omnia, & singula ad domos, & loca quæcunque dictorum mendicantium ordinum, & monialium quarumcunque, ac sororum de tertio ordine nuncupatarum, in congregatione viuentium dictorum ordinum (vt præfertur) hactenus recepta, & in posterum recipienda, nec non eorum personas, & bona, etiam si priuilegiorum, & aliarum gratiarum præfatorum authentica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias vrbis ruinas deperdita existent, (dummodo de eis alias legitime constet) extendimus, & ampliamus.

Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque iudices, & personas quauis auctoritate fungentes, etiam Cardinales, & auditores præfatos, sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere; nec non quicquid secus super his, a quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, & irritum, & inane decernimus. Quocirca dilectis filiis nostro prædicatorum Cardinali protectori, & Sancti Hieronymi generali ordinum, ac curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, etiam generali auditori, nũc, & pro tempore existentibus, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorũ per se, vel aliũ, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorũdem fratrum, aut monialium, vel aliquius eorũ, fuerint desuper requisiti, solenniter publicantes eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant, (auctoritate nostra) præsentes, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel aliquem eorum desuper contra præsentium tenorem per quoscunque (etiam locorum ordinarios) quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pęnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris remedia, (appellatione postposita) compescendo, legitimisque super his habendis, seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, (etiam iteratis vicibus) aggrauando, & interdictum ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, & alijs Apostolicis. nec non in prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus, vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem episcopis, vel quibusuis alijs personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere, vel in specie, etiam Motu simili, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti

ficienti

sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales, idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum (nihil penitus omisso) & forma in illis tradita, obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter, & expresse derogamus. Nec non omnibus illis, quæ in literis confirmationis, & innouationis, priuilegiorum eorundem, alias per eosdem, Paulum III. & Pium etiam IIII. prædecessores nostros prædictos, ordini fratrũ minorum huiusmodi concessorũ concessũ est, non obstantibus contrarijs quibuscunq; aut si loco cũ ordinarijs, vel quibusuis alijs cõmuniter, vel diuisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nõ possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; & quia difficile foret earundem præsentium literarum notitiam, ad quascunque personas peruenire, & vbique illas præsentare, etiam motu, & scientia similibus, volumus, & decernimus, quod transumptis earundem præsentium literarum, etiam per impressionem factis, manu alicuius Notarij publici subscriptis aut sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, quemadmodum adhiberetur præsentibus literis originalibus (si præsentarentur vbique) adhibeatur, tam in iudicio, quam extra illud plena & indubitata fides, nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, suspensionis, statuti, decreti, mandati, abrogationis, auocationis, cassationis, extinctionis, impositionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, extensionis, ampliationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, eius se nouerit incursurum. Datum Romæ Apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo, quingentesimo sexagesimo septimo, decimoseptimo, kalend. Iulij Pontificatus nostri anno secundo.

Cæ: Glorierius.

H. Cumin.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Per eundem Pium V. fuit facta extensio dictorum Priuilegiorum, ad alios ordines non mendicantes decimo septimo Kalen. Septemb. 1567. incip. ex superne.

Declaratio Priuilegiorum Fratrum ordinis Prædicatorum.

PIVS PP. V. vniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, & alijs personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, Canonicis, ac eorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, officialibus, seu Vicarijs, in spiritualibus, generalibus, vbilibet constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

AD HOC NOS DEVS præstulit in familiam domus suæ, vt singulis oppor-

opportuna prouisionis auxilia fidelis seruitutis, iniuncta prouidentia, pro tempore dispensantes Religiosorum, quorumlibet, præsertim Fratrum ordinis Prædicatorum in humilitatis spiritu, sub Religionis iugo, Deo seruientium, necessitatibus intendamus, & dispendiis, & oppressionibus, diuina cooperante clementia salubriter occurramus. Sane licet, Nos, & quamplures Romani Pontifices prædecessores nostri, propter vberes fructus, quos dictus ordo fratrum Prædicatorum, multis præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ in propagationem fidei Orthodoxæ, hactenus produxerat, ac in futurum ducturum fore, firma spe sperabatur, & vt Fratres ipsi quietius eorum sanctis officiis, vitæque regulari, ac verbi Dei prædicationibus libentius, & alacrius ad ipsius fidei Christianæ propagationem incumbere valerent, & incumberent, cum effectu, quamplura priuilegia, indulta, gratias, exemptiones, & immunitates eis concesserint.

Et inter cetera, per quasdam alias nostras literas declarauerimus, Canonem, sessione 24. cap. 4. Tridentini Concilij, per quem omnibus regularibus, etiam in suorum ordinum Ecclesiis, contradicente Episcopo, prædicationis officium interdicitur, fratres huiusmodi quando a suis Generalibus, vel eorum Ministris, Prouincialibus, ad id deputati fuerint, nō comprehendere, neque eos afficere; immo voluerimus quod in eorum Ecclesiis, quando eis placeret licite, etiam absque vllo impedimento, vel contradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prædicaret, licet in Cathedrali Ecclesia tunc prædicaretur, prædicare possent.

Circa autem quartam funeralium, de qua in session. 25. cap. 13. eiusdem Concilii, Nequaquam domos, seu Conuentus, & Monasteria, quæ a quadraginta annis citra, tunc fundata existebant, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis, seu domibus ante quadraginta annos fundatis, & quæ ipsā quartam soluere consueuerunt, & tantum ceræ, & aliorum, quæ tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu Legatis, vel alijs fratribus ipsis, seu Monialibus relictis, aut alias quomodolibet donatis solui debere, sicque decretum Concilij huiusmodi, quoad dictam quartam funeralium soluendam intelligendum esse decreuerimus. Vbi vero non est consuetudo quartam funeralium huiusmodi, de nullo suprascriptorum solui debere declarauerimus. Nec ad quartam, seu aliam partem eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum, quæ dictis Ecclesiis, seu fratribus, etiam pro eorum victu, aut aliās relinqui, vel dari contingeret, aliud contribuere tenerentur, ac curatis, seu parochialium Ecclesiarum Rectoribus ius tantum sepulturæ eis solui consuetum, & nec aliquid aliud, quamuis partes ad earum libitum Ecclesiis ipsorum fratrum, seu eisdem met Fratribus alia quæcunque tribuissent, seu elargiti fuissent, quando in eorum Ecclesiis corpora mortuorum sepeliuntur eis soluere, seu ad aliquorum onerum contributionem eisdem curatis faciendam teneri, nec propterea impediri posse fratres ipsos, quin possent defunctorum corpora præfata, ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Neque dictos fratres, illorumque loca, etiam si curam animarum haberent, aut quæcunque beneficia eis vnita ad aliquam contributionem pro Seminario, aut decimarum aliquarum solutionem pariter teneri, nec cogi posse, immo illos, & eorum domos, Monasteria, beneficia, & loca ab illis quomodolibet dependentia, eorumque bona quæcunque, tam ad eos, quam ad Moniales præfatas quomodolibet pertinentia, a quibuscunque decimis, primitijs, quartis, mediis, & aliis fructuum

fructuum partibus, nec non subsidiis charitatiuis, etiam per nos, ex quacunque causa concessis, ac aliis quibuscunque oneribus, tam ordinariis, quam extraordinariis. Nec non ab omni iurisdictione, & superioritate ordinariorum locorum, ita vt ordinarii ipsi aliquam iurisdictionem, siue potestatem in eos exercere, siue eos eorum iurisdictioni subiicere, vel aliquid contra eos facere minime possent exemerimus, & liberauerimus.

Nihilominus, sicut accepimus, nonnulli Episcopi, siue alii locorum ordinarii, aliique Ecclesiarum prælati, nec non Canonici, siue capitulares personæ, ac parochialium Ecclesiarum Rectores, & alia tam Ecclesiasticæ, quā sæculares personæ, qui nō cessant dictos fratres, & Moniales, eorumque personas, siue œconomos, & procuratores, super præmissis diuersimode molestare, & ipsos in eorundem quiete, & spiritualibus muneribus turbare.

Alii enim prætendentes quod cum Canon Concilii huiusmodi super quo, vt præfertur, nostra emanauit declaratio, loquatur nisi de vna quarta Cathedrali, seu parochiali Ecclesiæ solui consueta, nec dictum Concilium, nec nos cogitauerimus de duabus quartis, scilicet vbi consueuit solui, & Cathedrali, ac parochiali Ecclesiis, & ideo dictis in locis cessare dispositionem dictæ declarationis nostræ, & Canonis Concilii.

Alii vero et prætendentes (quod dictis nostris declarationib. non obstantib.) fratres prædictos quantumcunque ab eorundem Superioribus approbatos in eorum Ecclesiis, & locis prædicare non posse, nisi primo se coram ordinariis ipsis, siue eorum Vicariis, & licentiam suorum Superiorum muneris dictæ prædicationis præsentauerint, & ab eisdem ordinariis, seu dictis eorum Vicariis benedictionem obtinuerint.

Alii etiam locorum ordinarii, nec non Canonici, & capitulares personæ tam Metropolitanarum, & Cathedralium, quam Collegiatarum, nec non parochialium Ecclesiarum Rectores, siue aliæ personæ Ecclesiasticæ etiam prætendentes dictos fratres alienas parochias, cū eorū Cruce eleuata ad leuanda cadauera eorū, qui in Ecclesiis domorū, & locorū eorūdē fratrum elegerint sepulturam, intrare, & dicta cadauera ad ipsorum fratrum Ecclesias pro eis inibi tumulandis, recusante ipso loci ordinario, siue capitulo, vel Rectore, deferre, seu deferri facere non posse.

Alii autem ex consuetudine prætendentes, quod fratres ipsi cum eorum Cruce non possint leuare cadauera defunctorū ex eorundem domibus, & eorū funus exequi, sed capitulis, siue capitularib. personis, seu Rectoribus ipsis id tm̄ licere, & primo ad ipsorum Capitulorum, siue presbyterorum Ecclesias dicta corpora deferri debere, & in eisdem Ecclesiis funus, siue funeris officium peragi, postea vero per ipsos presbyteros retentis funeralibus vniuersis, siue solutis sibi certis pecuniis per hæredes defuncti pro funere, & exequiis, siue missis in eorundem Ecclesiis celebrandis, tunc, & non alias licere Fratribus corpus, siue cadauer defuncti ad eorum Ecclesiam deferre.

Alii etiam prætextu diuersarum consuetudinum, & concordatorum, etiam cū dictis fratribus initorum, prætendentes a dictis fratribus, & Monialibus velle habere, & sibi exigere licere quartam, seu aliam portionem, etiam quorumcunque Legatorum, & seu aliarum piarum largitionum, ipsis Fratribus, & Monialibus, siue eorundem domibus, Ecclesiis, & locis quoquomodo factarum.

Alii etiam prætendentes iurisdictionem, & superioritatem in dictos fratres, & Moniales, eorumdemque domos, Conuentus, Monasteria, & loca exercere

posse, & propterea ipsos fratres, & Moniales ad solutionem diuersorum onerum, & impositionum, dictorumque subsidij, & decimarum cogunt, & compellunt.

Alijque in erectione, siue institutione, & acquisitione nouorum locorum, siue domorum, Conuentuum, & Ecclesiarum dicti ordinis, & alias præmissorum occasione eosdem fratres, & Moniales molestant, & perturbant, contra nostrarum, & dictorum prædecessorum nostrorum literarum formam, & tenorem.

Nos præmissis, & alijs similibus grauaminibus, perturbationibus, & molestijs fratribus, & Monialibus præfatis illatis eorundemque fratrum, & Monialium quieti, & tranquillitati consulere, & vt fratres ipsi facilius & promptius eorundem officia, & vitam regularem, ac munus prædicationis eis iniunctum, ad summi Dei laudem, & fidei Catholicæ propagationem, exequi, & adimplere, illisque incumbere possint, & ad illa promptiores reddantur, opportune, prouidere, ac omnem ambiguitatem, etiam nostræ amplioris declarationis ministerio remouere volentes, Ipsosque fratres, & Moniales, & eorum singulos a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis, sententijs, censuris, & pœnis a iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, & ad effectũ præsentium dumtaxat consequendũ, harũ serie absoluẽtes, & absolutos fore censentes, Nec nõ literarũ præfatarũ, ac cuiusuis litis, & causæ, desuper inter quoscunque, & in quauis instantia pendentis, status, & merita, nominaque, & cognomina Iudicum, & collitigantium, eorumque iura, & titulos, ac sententiarum desuper forsan latarum, Nec non transactionum, siue conuentionũ inter eos initarũ, ac instrumentorum, aliarumque scripturarũ desuper quomodolibet confectorum, & inde secutorum quorumcũquo tenores, præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad alicuius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instãtiã, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, omnes lites, causas, controuersias, & quæstionum materias, super præmissis, & eorum occasione, inter fratres, & seu etiam Moniales præfatos ex vna, Nec non Episcopos, & locorũ ordinarios, ac Canonicos, siue capitulares personas, parochialium Ecclesiarum, Rectores, & alias quascunque personas Ecclesiasticas, sæculares præfatas, partibus ex altera, coram quocunque Iudice, seu quibusuis Iudicibus Ecclesiasticis, & sæcularibus, etiam Sedis Apostolicæ de Latere legatis, ac Vicelegatis, ac etiam ab eadem Sede delegatis, & subdelegatis, ac alijs quibusuis, etiam S.R.E. Cardinalibus, & Sacri Palatii Apostolici causarum Auditoribus, quomodolibet in prima, seu alia quacunque etiã forsan vlteriori instantia introductas, & adhuc forsan pendentem, etiam forsan si super illis, etiam contra dictos fratres, & Moniales, per vnam, vel plures sententias iudicatum, & inter ipsas partes concordatum, siue transactum desuper fuerit, Apostolica auctoritate, tenore præsentium ad nos auocamus, easque omnia, & singula cassamus, & extinguimus, ac pro cassis, & penitus extinctis habere volumus, & declaramus, eisdemque Episcopis, locorum ordinarijs, Vicarijs, Canonicis, Capitularibus personis, nec non parochialium Ecclesiarum Rectoribus, & ceteris, personis Ecclesiasticis, & sæcularibus, desuper perpetuum silentium imponimus.

Ideo hic Pont. ad se aduocat omnes controuersias ipsis Fratribus desuper illatas.

Nec non omnia, & singula priuilegia, indulta, concessiones, suppressiones, extinctiones, vniones, incorporationes, applicationes, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, cõmunicationes, indulgentias, & alias quascunque gratias dicto ordini fratrum Prædicatorum, & eiusdem pro tempo-

Confirmatque omnia priuile-

te

re existentibus Magistro Generali, Prouincialibus, Superioribus, fratribus, & Monialibus præfatis, eorundemque domibus, Conuentibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis, ac membris, colonis, seruitorib. Procuratoribus, œconomis, et alijs personis quibuscunque dicti ordinis regulam profitentibus, etiam oblatis, & tertij habitus Monialibus nuncupatis, per quoscunque Romanos Pontifices, prædecessores nostros, ac nos, & Sedem præfatam, ac dictæ Sedis Legatos, Vicelegatos, Episcopos, locorum ordinarios, & quascunque alias personas, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; quibusuis clausulis, statutis, & etiam irritantibus, decretis hactenus quomodolibet concessa, approbata, & innouata, literasque desuper, tam sub plũbo, quam in forma Breuis, & alias quomodolibet confectas, & expeditas, ac prout ea omnia, & singula per eosdem prædecessores, ac nos & Sedẽ præfatam, aliosq; prædictos concessa, approbata, & innouata fuerunt. Quorum omnium, & singulorum tenores, formas, & datas, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, eisdem auctoritate, & tenore approbamus, confirmamus, & innouamus, illaque omnia, & singula efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri; Nec non ab omnibus, & singulis, quauis etiam de Latere legati, Vicelegati, Nec non Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quauis alia Ecclesiastica, siue sæculari, & temporali præfulgeant dignitate, & præeminentia, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis in eisdem contentis, perpetuo inuiolabiliter obseruari debere decernimus.

gia eis dē Fratribus concessa.

Et insuper quod fratres dicti ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Ecclesijs, quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Ecclesia (non tamen ab Episcopo met) prædicent, libere, & licite absque aliquo impedimento, siue etiã ipsius Episcopi cõtradictione, & absque eo, quod coram dicto Episcopo, se non præsentauerint, nec eisdem licentiam in muneris prædicationis huiusmodi exhibuerint, & ab eodem Episcopo benedictionem, vt præfertur, non obtinuerint prædicare, & munus prædicationis huiusmodi exequi.

Declarat ēt eorundem priuilegia circa prædicationes.

Nec non fratres ipsi quæcunque corpora defunctorum, qui se in eorum Ecclesijs sepeliri ordinauerint, vel si a defunctorum hæredibus, siue curam funeris habentibus, vocati fuerint, ipsorum fratrum Cruce eleuata, etiam sine dictorũ Canonicorum, ac Capitularium personarũ, nec nõ curatorum, vel aliorũ præsbyterorum interuentu ex ipsorum defunctorum domibus leuare, eaque accipere, & associare, ac ad ipsorum fratrũ Ecclesias directe deferri, & in eorum Ecclesijs (non tamen tempore Interdicti) sepeliri facere, saluo duntaxat iure parochiali, Nec fratres ipsi ad alterius cuiusuis contrariæ cõsuetudinis, vsus, siue moris, obseruatio nem teneri, vel super præmissis a quoquam quauis auctoritate, molestari, seu perturbari possint, vel debeant.

Mortuosq; sepeliēdos.

Quartam funeralium, quoad domos, siue Conuentus, & Monasteria ipsius ordinis, tempore dicti Concilij Tridentini, ante quadraginta annos fundata, & erecta ratione illorum vbi consuetudo illam soluendi tantum exstitit, ac de ceris, & alijs, quæ deferuntur iuxta cadauer, dum ad sepulturam defertur, non autem de alijs quibusuis eisdem fratribus, seu Monialibus, aut eorum domibus, Conuentibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis, etiam pro funeris, siue anniuersarij, aut Missarum celebratione donatis legatis, siue alias quomodolibet largitis, & vbi duę quartę forsan solui cõsueuerint, vna scilicet parochiali Ecclesię, alia vero Episcopo, siue Cathedrali, aut Collegiatę Ecclesię, siue Canonicis, & Capitulo

Et quartā funeralium.

eiusdem, vna tantum, scilicet Episcopo, vbi vero consuetudo illam soluendi non sint, siue domus, Conuentus, & Monasteria dictorum fratrum, & Monialium, post quadraginta annos erecta, siue fundata fuerint, nequaquam nec vllo modo se licere, seu tradere, omnem aliam præmissis contrariam consuetudinem, siue morem, harum serie cessantes, & extinguentes, ac omnibus, & singulis quorum interest desuper perpetuum silentium imponentes.

Et circa exemptionē a decimis & constitutionibus.

Minusque fratres, & Moniales ipsi, ad aliquorum onerum Realium, vel personalium, etiam ratione eorundem domorum, seu Conuentuum, Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, ac quorumcumque beneficiorum, eisdem, vnitorum, etiā si, vt præfertur curam animarum habeant contributionem, siue solutionem etiam pro Seminario, & decimarum, quarumcunque, aut cuiuscunque subsidii, etiam charitatiui, & Triennalis nuncupati, nunc, & pro tempore per nos, & quoscunque Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impositorum, & imponendorum ex quauis causa, quantumcunque vrgentissima teneantur, vel desuper aliter molestari possint, seu debeant.

Et ædificationē nouorū locorū.

Quodque fratres, & Moniales præfati, vbique locorum nouas domos, siue Cōuentus, & Monasteria, ac Ecclesias, dictorum ordinis, cum claustris, cellulis, refectuariis, dormitoriis, aliisque officinis necessariis, ordinarii loci, siue cuiusuis alterius licentia, desuper minime requisita, construere, ædificare, erigere, & instituere, nec pariter super his molestare possint, siue debeant, eisdem auctoritate, & tenore, etiam perpetuo, statuimus, ordinamus, & declaramus, eisque fratribus, & Monialibus, super præmissis omnibus, & singulis licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Exemptionēq; a iurisdictione ordinariorum.

Ac etiam ipsos fratres, & Moniales, eorumque domos, Monasteria, beneficia, & ab illis quomodolibet dependentia loca, ac bona quæcunque cuiuscunque qualitatis, & quantitatis existant, dictorumque bonorum colonos, laboratores, & conductores, ac oblatos, & tertii habitus Moniales, aliasq; personas præfatas, a quibusuis decimis, etiam prædialibus, & primitiis, quartis, mediis, & aliis partibus fructuū, ac subsidiis, etiam charitatiuis præfatis, ac ab omni iurisdictione, & Superioritate quorumcunque locorum ordinariorum, etiam de nouo, quatenus opus sit auctoritate, & tenore similibus eximimus, & liberamus, ac exemptos, liberos, & immunes penitus esse volumus, Nec nō, quatenus opus sit, illos eorumque singulos, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorū speciali, & immediata protectione suscipimus, ac eos solum, & duntaxat immediate Sedi præfatæ, & nobis, ac pro tempore existenti Romano Pontifici, subiacere decernimus, & declaramus.

Et vt fratres & Moniales a præmissis molestiis, & perturbationibus subleuati, quietius Altissimo famulari, & vberiores fructus quotidie in agro Domini, pro Christianæ Religionis defensione, & ampliatione perferre possint, tam vos omnes & singulos supradictos, quam quascunque alias personas in dignitate Ecclesiastica vbilibet, & in quibusuis Mundi partibus constitutas, & quorumcunque locorum ordinarios, ac eorum Vicarios, & officiales, Nec non Canonicos Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarū, per eosdem fratres, & seu Moniales, ac dicti ordinis Fratrū Prædicatorū, Superiores, & domorū Priores, ac eorundē singulos pro tēpore eligendos, in eorū, & dictorum eorundē priuilegiorum, indultorum, concessionū, & gratiarum, & singulorum aliorum præmissorum Conseruatores, & Iudices vnicos, qui, quamdiu dictū officium exercuistis, & ipsi exercuerint, a nemine, quo minus illud exerceatis, & exerceant, sub

aliquo

aliquo prætextu, ac sub excommunicationis, siue suspensionis à diuinis latæ sententiæ, quam eo ipso incurrere volumus, & declaramus respectiue pœna impediri, vel molestari possitis, & possint, dicta auctoritate deputamus. Ita quod vos, seu alij quicunq; sic electi, sub excõmunicationis, & sub suspensionis latæ sententiæ pœna huiusmodi, quam statim, quod munus, siue officium Conseruatoris huiusmodi acceptare, & debite ac plenarie exequi neglexeritis, & neglexerint, absq; alterius declarationis ministerio incurrere volumus, Nec ab aliquo quam a nobis, & pro tẽpore existente Romano Pontifice (præterquã in mortis articulo) absolui posse, eosdem Priores, Superiores, & fratres, ac Moniales, etiam tertij habitus oblatos, & alios præfatos, ac eorum singulos, aduersus inferentes eis, aut eorũ Procuratoribus, Agentibus, Seruitoribus, & familiaribus in præmissis, & eorundẽ aliquo, molestias, siue perturbationes aliquas, seu iniurias, grauamina, vel damna, in Personis, rebus, & bonis, seu exigẽdo ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera defendere, perseuerare, ac omnem eorum iurisdictionẽ exercere, Nec non sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, cõtra rebelles, & inobedientes cũ effectu promulgare, ac omnibus facultatibus Cõseruatoribus dicti ordinis fratrum Prædicatorum, illiusque fratribus, & personis per quascunque literas Apostolicas quomodolibet concessis vti, ac priuilegia Superioribus, Prioribus, & fratribus, ac Monialibus præfatis pro tempore concessa, eis obseruari facere debeatis, & debeant.

Neque Superiores, Priores, Moniales, oblati, & ceteræ personæ ordinis huiusmodi, & ab eis dependen. præfatæ coram alijs quam vobis, & dictis Conseruatoribus, ẽt vigore, seu prætextu quarũcunque Cõstitutionũ & ordinationũ, aliquorum Regnorum, etiã quod non habentes Superiorem in illis Regnis, corã sæcularibus Iudicibus respondere debeant, ac teneãtur in iudicium vocari, vel alias molestari, quauis occasione, vel causa, possint, vel debeant. Quodque ipsi fratres, & Moniales oblati, & aliæ personæ præfatæ, siue actores, siue rei existãt, corã aliquo alio Iudice ordinario, vel delegato, quã prędicto suo Conseruatore (corã quo primo vnam sñiam diffinitiuam, antequam ipsi ad aliud iudicium euocentur, seu causæ cõmittatur, vel transferatur, obtinere debeant, & teneantur) vt præfertur, ẽt quauis occasione, vel causa molestari, vel in iudicium trahi, siue ad iudiciũ euocari, vel agere minime possint, siue debeant eisdem auctoritate, & tenore, etiam statuimus, ordinamus, & decernimus.

Decla. etiam eosdẽ Fratr. & alias personas eiusdẽ ord. alibi quã corã eorũ Conseruatoribus cõuenire nec cõueniri posse.

Et insuper aduersus molestatores, inquietatores, & alios iniuriatores huiusmodi, volẽtes eiusdẽ ordinis, Magistro Generali, Prioribus, Superioribus, fratribus, Monialibus, oblatis, seruitoribus, œconomis, Procuratoribus, & alijs eorum personis pfatis illo remedio prouidere, per quod ipsorũ cõpescatur temeritas, & alijs aditus, & voluntas committendi similia præcludatur. Discretioni vestrę per præsentes mandamus, Quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus estis deputati Conseruatores, & Iudices ordini fratrum Prædicatorum, ac illius pro tempore existentibus Magistro Generali, Prioribus, Superioribus, fratribus, Monialibus, oblatis, præsentibus, & futuris, quibusuis alijs personis præfatis, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos super his, ac eorum priuilegiis, immunitatibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, exemptionibus, indultis, ac aliis quibusuis eisdem concessis per quoscunque Patriarchas, Archiepiscopos, aliosque Ecclesiarum Prælatos, nec non eorum Vicarios, officiales, Capitula, Collegia, & Clericos, ac Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quam Sancti Benedicti, Sancti Augustini

Conseruatorũ iurisdictio, et facul.

Cistercien. Carthusien. Cluniacen. Præmonstraten. & aliorum quorumcunque ordinum, & Congregationum, ac Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, & S. Iacobi de Spata, ac Iesu Christi, & quarumq; aliarum Militiarum Religiosos, & Milites, exemptos, & non exemptos, nec non Duces, Marchiones, Comites, Barones, Milites, & laicos, Cõmunitates, Ciuitatum, Vniuersitates, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac alias singulares personas, Ciuium, & diœcesum, ac quarumcunque aliarum partium, super præmissis. & eorum aliquo, quouis prætextu, & quæsito colore, & contra præmissorum singulorum tenorem, & formam indebite molestari, aut eis, vel eorum alicui, molestias, grauamina, damna, seu iniurias, & iacturas, irrogari, facturi dictis Prioribus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, oblatis, aliisque personis prædictis, cũ ab eis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, super dictorũ priuilegiorũ, indultorũ, exẽptionũ, libertatũ, facultatũ, & aliarũ, gratiarũ præfatarũ obseruatione. Nec nõ super quibusuis molestiis, damnis, iniuriis atque iacturis sibi pro tẽpore illatis, seu inferri cõminatis, in illis videlicet, quæ iudicialem requirunt indaginẽ summarie, simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, in aliis vero, prout qualitas eorũ exegerit iustitiæ cõplementũ, Molestatores, & iniuriatores huiusmodi, Nec non cõtradictores quoslibet, & rebelles, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis extiterint, quandocunque, & quotiescunque expedierit, auctoritate nostra, per censurã Ecclesiasticã, appellatione postposita compescendo, inuocato etiã ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachii sæcularis: & nihilominus legitimis super his, per vos habendis seruatis processibus, illos, quos censuras, & pœnas præfatas, ac alias per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ac censuris, & pœnis prædictis, quoties opus fuerit, & iteratis vicibus aggrauare curetis. Ceterũ si per summariã informationem, per vos super iis habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca, in quibus molestatores, & iniuriatores huiusmodi, Nec non ceteros, quos præsentes literæ concernunt, pro tẽpore morari cõtigerit, pro monitionibus, requisitionib. & inhibitionib. ipsis, ac citationib. de eis faciẽdis, tutus nõ pateat accessus. Nos vobis, monitiones, requisitiones, & citationes, ac inhibitiones quaslibet, tã contra in iudicio præsentes, quam alios quoscunque sua quomodolibet interesse putantes, & quacunq; auctoritate, siue dignitate præfulgẽtes, in decreto, siue executione dictæ citationis siue inhibitionis nominãdos, etiã sub eisdẽ cẽsuris, ac aliis arbitrio vestro imponendis, & applicãdis pœnis etiam pecuniariis, etiã per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis cõiectura, quo ad ipsorum monitorũ, requisitorũ, & citatorũ notitiã peruenire valeãt, faciendi, & decernẽdi, eosque citandi, ac eisdem molestatorib. iniuriatoribus, contradictoribus, & rebellibus, ac aliis quibus opus fuerit, etiã sub cẽsuris Ecclesiasticis, ac aliis pœnis, etiam pecuniariis, suo arbitrio moderandis, inhibendi, easque incurrisse modo præmisso declarandi, aggrauandi, & auxiliũ brachii sæcularis inuocandi: Nec non causas, & controuersias quascunq; dictorũ fratrum Monialium, & dicti ordinis Superiorum oblatorum, ac aliarũ personarum præfatarum, super quibusuis rebus, & negotiis, motas, & mouendas, actiue, & passiue, cũ omnibus, & singulis earũ incidentibus, dependentib. & emergẽtib. annexis, & cõnexis, modo præmisso, & tã coniunctim, quam diuisim, arbitrio vestro, audiendi, cognoscẽdi, decidẽdi, & in suis statu, & terminis reassumendi, & fine debito finiendi, & terminandi, & eorundẽ. Nec nõ sententias per vos ferẽdas postquã trãsiuerint in rẽ iudicatã, vel alias de iure executioni locus fuerit, debite

exequen-

exequendi, & executioni demandandi, plenam, & liberam, earundem tenore præsentium concedimus facultatem, & potestatem. Ac volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus. Quod monitiones, requisitiones, citationes, & inhibitiones, sic factæ huiusmodi, ipsos monitos, requisitos, citatos, & inhibitos arctent, perinde, ac si eis factæ, intimatæ, & intimatæ personaliter extitissent.

Sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscunque Iudices, & Cõmissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores ac S.R.E. Cardinales; sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere. Ac irritum, & inane, quicquid secus super his, a quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. *Clausula derogatoria.*

Non obstantibus tam fel. rec. Bonifacii Papę VIII prædecessoris nostri, qua cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem, vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam, a fine suæ diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices a Sede prædicta deputati extra Ciuitatẽ, & diœcesim in quibus deputati fuerint, cõtra quoscunque procedere, aut alii, vel aliis vices suas cõmittere præsumant, & de duabus dietis in concilio generali edita, dũmodo vltra tres dietas aliquis vigore Præsentiũ ad iudiciũ non trahatur. Seu quod de aliis quã manifestis iniuriis, & violentiis, ac aliis, quæ iudicialẽ nõ requirunt indaginẽ, pęnis in eos, qui secus egerint, & in id procurantes adiectis, Conseruatores, se nullatenus intromittant, quam aliis quibuscunque constitutionibus a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, tam de iudicibus delegatis, quã personis vltra certũ numerũ ad iudiciũ non vocandis, aut alias editis, quę vestrę in hac parte possent iurisdictioni, aut potestati, eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare. Quodque vos filii Canonici officiales, & Vicarii nõ sitis de personis quæ deputari possunt in Conseruatores. Priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, ac exemptionibus, facultatibus, & aliis conseruatoriis, per nos, ante eosdem prædecessores nostros Ro. Pont. quibusuis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis piis locis. Nec non ordinibus, Congregationibus Militiis, Communitatibus, & aliis Collegiis, ac vniuersitatibus etiã studiorũ generaliũ, Ciuitatibus, Castris, Terris, & locis, ac personis tã Ecclesiasticis, quã sæcularibus, cuiuscunque dignitatis, etiã Patriarchali, Episcopali, Archiepiscopali, & alia maiori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Capitulis, Conuentibus, Ducibus, & aliis Dominis temporalibus, etiã per modum statuti perpetui, etiam Motu, & scientia similibus, ac quibusuis aliis personis, cuiuscunque qualitatis, conditionis, gradus, præeminentiæ, seu dignitatis, ac Vniuersitatibus, etiam studiorum generalium, seu Collegiis, etiam exemptis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam de non trahendis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Mare magnum, seu Bulla aurea nuncupatis, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo, ad verbum, non autẽ per clausulas generales idẽ importantes, mentio, seu quæuis alia expressa habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omissa, & forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse pari motu derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, *Decretũ irritans.*

vel diuitim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu extra, vel vltra certa loca ad iudicium euocari, non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cuiuscunque tenoris existant, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua eiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Ceterum etiam volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Declaratio facultatum, & iurisdictionis dictorũ Conseruatorũ.

Quodque a data præsentium sit vobis, & vnicuique vestrum in præmissis, & eorum singulis cœptis, & non cœptis præsentibus, & futuris perpetuata potestas, & iurisdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate possit in præmissis omnibus cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & iurisdictio vestra, & cuiuslibet vestrum in prædictis omnibus, & singulis per citationem, vel modũ alium legitimum perpetuata extitisset, cõstitutione prædicta super Cõseruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

Et quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit loca deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus.

Quod præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die xxij. Septembris. 1571. Pontificatus nostri Anno sexto.

Bulla S. D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. super declaratione assignationum portionum Vicariis in vnione Beneficiorum facien.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

AD Exequendum Pastoralis officii debitum, vigilantibus studiis intendentes, ad ea, per quæ Cathedralium & Collegiatarum, aliarumue Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, beneficiorum, seu Collegiorum, ac aliorum piorum locorum prospero profectui, diuinique cultus augmento, & opportunæ congruæque sustentationi parochialium ecclesiarum eisdem vnitarum statui feliciter dirigendo, & personarum in illis curam animarum exercentium vtilitati recta ratione & prouida moderatione consuli, & salubriter prouideri valeat, liben-

tes

ter interponimus nostræ solicitudinis partes. Hinc est quod nos, ad quorum aures (quod non sine animi nostri molestia referimus) peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis in deputandis Vicariis, ac in assignatione portionum Vicariis perpetuis parochialium dictis ecclesiis, Monasteriis, beneficiis, Collegiis, vel locis piis perpetuo vnitarum ex Concilio Tridentino facienda, ita modum excessisse, vt parum, aut nihil ex fructibus, redditibus parochialium ecclesiarum sic vnitarum ecclesiis, Monasteriis beneficiis, Collegiis, aliisue locis piis remanserit, ad idque multæ ortæ sint super hoc cõtrouersiæ circa interpretationes decreti dicti Cõcilii. Nos ad eas tollendas animum intendentes, considerantesque vniones ipsas, ideo a prædecessoribus nostris factas esse, vt ex redditibus, & emolumentis beneficiorum vnitorum Ecclesiis, Monasteriis, Collegiis, beneficiis, & locis piis, quibus illa vniuntur, facilius onera eisdem incumbentia supportentur, & promptius a Ministris ecclesiasticis in eisdem diuina officia celebrentur; Hospitalitas seruetur, aliaque charitatis opera exerceantur, ac etiam vt nihilominus cura animarum dictarum parochialium laudabiliter exerceretur: Motu proprio, & ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica hac nostra perpetuo valitura Cõstitutione statuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiam de ipsius Concilii mente fuisse colligimus, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos præfatos in assignatione portionis ipsis Vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum Prælatorum arbitrio facienda ita se continere & arbitrari debere, vt non maior Centum, nec minor Quinquaginta scutorum annuorum summa computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obuentionibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur: nisi Vicariis temporariis solitum fuisset plus assignari siue in quantitate, aut quota fructuũ, pecuniaque numerata, fundo, seu alia re stabili portio huiusmodi constituatur, cuiuscunq; valoris parochialis ecclesia vnita fuerit, & habita etiam ratione redditum, & onerum loci, cui parochialis ipsa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas summas scutorum Centum, & scutorum Quinquaginta hactenus assignatæ, vel in posterum forsan assignandæ quoad excessum, & defectum huiusmodi nullius roboris, & momenti existant, & ad summas prædictas reductæ, & auctæ respectiue censeantur, nisi tamẽ valor annuus ipsius parochialis vnitæ habita ratione (vt præfertur) minor sit Quinquaginta scutis, quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo non debeat excedere summam annuam valoris dictæ parochialis, sed sufficiat quod omnes fructus eis dumtaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum esse, eos qui commodis priuantur, eadem onera quæ prius sustinebant debere sufferre. Volumus, & statuimus quod Ecclesiæ, Monasteria, Collegia, beneficia, & pia loca huiusmodi, in quorum parochialibus ecclesiis vnitis continget Vicarias prædictas erigi, pro quantitatibus fructuum ipsis Vicariis perpetuis assignatorum, ad solutionem Quindenniorum, quam nobis, & Cameræ Apostolicæ soluunt, vlterius non teneantur; sed eis detractio fiat ad ratam certorum quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen, quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apostolica nouam prouisionem suę deputationis, & soluere Annatam pro portione fructuũ, redditum, & prouentuum certorum sibi assignata, & expedire literas apostolicas, nec alias ad possessionem dictarum Vicariarum, perpetuarum, & seruitium earundem parochialium admitti possint, nisi soluta Annata, & expeditis literis Apostolicis nouæ prouisionis, vt præfertur. Alioquin integrũ Quindenniũ

solui

absolui debere, nec Vicarii prędicti antea tuta conscientia fructus percipere possint. Volumus insuper & ita mandamus quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam ordinariorum electionem; sed ad nominationem illorum, in quorum ecclesiis vnitis ponentur, cum ipsorum ordinariorum, seu eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et si dictę parochiales vnitæ erunt Monasteriis Regularium Mendicantium, possint a superioribus dictorum Monasteriorum nominari ex ipsis Mendicantibus, quos si ordinarii præuio examine per se, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in Vicarios, ad nutum tamen superiorum suorum amouibiles deputare. Idemque etiam seruetur in Regularibus Monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit, seruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltem quatuor alii ex dictis Monachis. Sicque per quoscunque iudices quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi potestate, iudicari, diffiniri, & interpretari debere; Nec non irritum, & inane decernimus; quicquid secus a quoquam, quauis auctoritate attentatum fuit fan est hactenus vel in posterum contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque cōtrariis quibuscunque. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & ad valuas Principis Apostolorum de Vrbe de more publicentur, & inter, Constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum Transumptis etiam impressis manu alicuius Notarii subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, declarationis, statuti, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo septimo kl. Nouembris. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi Millesimo Quingentesimo sexagesimo septimo, indictione decima die vero decima quinta Mensis Nouembris Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papa Quinti Anno eius secundo; Retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ ibidem dimissis copiis affixis per nos Io. Andream Rogeriū, & Antonium Clerici Cursores Apostolicos.

Ioannes Guerardi Magister Curs.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Tan-

Tandem per Greg. xiii. fuit facta reductio dictarum Constitutionum pro Mendicantibus, & aliis Regularibus contra locorum ordinarios ad terminos iuris, & Conc. Trid. Romæ public. die 23. Martii 1573. fol. 1208. incip.

In tanta rerum, & negotiorum mole, qua Rom. Pont. ex omnibus mundi partibus assidue premitur, vix vitari potest, ne aliqua interdum exiliant, quibus post ea recognitis necesse est moderationis remedium adhibere. Cum itaque alias fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster, auditis grauaminibus, quæ fratribus ordinum Mendicantium ab ordinariis locorum, & Parochialium ecclesiarum Rectoribus multis inferri dicebatur, super sacris concionibus, & lectionibus habendis, confessionibus audiendis, pænitentiis iniungendis, fratribus ad ordines promouendis, celebratione Missarum, Cura animarum, sacramétorum administratione, sepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus, eleemosynis, collectionibus, aliisque huiusmodi iuribus, nec non decimis, & diuersis oneribus, ac etiam super statu, & regimine Sanctimonialium ipsis fratribus subiectarum, formatione processuum, censurarum publicatione, processionibus, præcedentia, locorum acquisitione, ceterisque aliis rebus tunc expressis, multa per quasdā suas literas pro dictis fratribus non modo statuerit, sed & quæ tam in Conc. Trid. decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit, multaque præterea priuilegia eisdem decimo septimo kal. Iunii, Pontificatus sui anno secundo, & deinde ea omnia diuersis aliis ordinibus, & congregationibus Regularium non Mendicantium, etiam per modum communicationis concesserit. Postea per quandam suā constitutionem de vicariis perpetuis in parochialibus ecclesiis vnitis per ordinarios locorum instituendis, & portione illarum vicariis assignanda editam, alia su per constitutione fratrum eorundem ad exercitium curæ animarum in eius parochialibus ecclesiis, quæ domibus, & locis suis vnita sunt decreuerit. Demum animaduerso quod ea omnia multis dubitationib. inuoluta, magnisque difficultatibus obstructa multas magnasque dissensiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum ordinarios, & fratrum ipsorum ordines, non sine graui diuini cultus, & animarum detrimento ac populorum scandalo concitauerant, contra ac ipse sperabat, & præter suam expectationem, vt qui interdum conquerebetur multa aliter, alioque sensu a se prolata fuisse, quam literis expressa essent. Cupiēs his mederi incommodis primum illa omnia quæ regularibus aliorum ordinum, quam Mendicantium communicauerat, & secundum præmissa concesserat Motu proprio restrinxerit: Deinde plenius prouidere volēs prioribus literis a se quæ ad ipsos Mendicantes magna in parte moderatis, & omnes, & quascunque alias literas, quæ de aliis ordinibus, & congregationibus extra Mendicantium ordines de obseruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit, causas omnes iam de his etiam in Romana curia pendentes ad se aduocando, lites extinguendo, ac formatos super illis processus, latasque sententias annullando, quemadmodum aliis suis literis in registro proxime compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur. Postremo circa confessariorum Regularium etiam Mendicantium approbationem iuxta Concilii prædicti decretum faciendam, etiam lectores in Theologia graduatos, & certos alios tunc expressos comprehendi debere declarauerit. Nos hac tanta varietate cognita, quæ etiam ex multiplici literarum, & constitutionum editione procedit, præsentibus, & futuris discriminibus occurrere volentes, De nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus prædictis, & aliis omnibus literis, & Constitutionibus, quæ ab eodē prædecessore eisdem de rebus pro quorumcunque Regularium, etiam Mendi-

cantium

cantium ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus & quibuscunque in eis contentis, eam deinceps dispositionem atque decisionem pro subiecta materia futuram esse, quæ siue ex iure veteri siue ex sacris d. Concilii decretis, siue alias legitime ante dictarum literarum, & constitutionum editionem erat, & si ipsæ non emanassent futura fuisset, ad quam dispositionem, & decisionem, suumque pristinum, & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, nec non prohibitiones, declarationes, mandata, & quæcunque alia ipsis literis, & constitutionibus apposita, & alias eorum occasione, vel causa factis, his nostris statuto, ordinationi, & reductioni aduersantia, quibuscunque illa sint concepta formulis, ac præseruationib. declarationib. modificationib. restitutionib. mentis attestationib. derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacissimis, & inuiolabilibus clausulis, etiam motu, & potestatis plenitudine similibus, & ex certa scientia etiam pro conseruatione status regularis, & ex quibuscunque aliis vrgentissimis causis quotiescunque roborata. Decernentes illa omnia pro nullis, & infectis haberi, omnesque supradictos literarum vsu, commodo, & effectu carere, ac omnes lites, controuersias, quæ coram quibusuis iudicibus siue ordinariis, siue commissarijs, etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus, & S.R.E. Cardinalibus, etiam de latere legatis, prædictarum literarum, & constitutionum occasione super præmissis iam motæ sunt, nec dum decisæ, aut finitę, vel etiam quę iam decisę sunt, si modo tractum habeant successiuum, easque rursus, & inter quoscunque excitari in posterum contingat, secundum prædictam dispositionem, nec aliter decidendas: futura vero dubia, & difficultates quandocũque, & vbicunque oriẽtur, ad nos, & Sedem Apostolicam vbi & cetera, quæ ad decreta dicti Cõcilij pertinent quotidie declarantur omnino referenda esse; nec non irritum, & inane quidquid secus super his per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attẽtari. Mandamus &c. Non obstantibus &c. Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicę 1572. Kal. Martij. Pontificatus nostri Anno Primo.

Quibus sic stantibus deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio Priuilegiorum, indultorum, & exemptionum fratrum Minorum, & Monialium Sancti Francisci de obseruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertii ordinis de pænitentia, die 3. Octobris 1587. cum clausula in his omnibus, in quibus decretis Conc. Triden. non aduersentur, vt per eius constitutionem incip. Et si mendicantium ordines fol. 244. in Bullar. cetera ergo priuilegia non aduersantia remanent, vt clare etiam patet ex dispositione d. Conc. sess. 25. de regula, cap. 20. in fin. ibi (in ceteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa) vt per Emanuel. Roder. in to. primo, quæst. Regul. q. 8. art. 8. & per Io. Bapt. Confect. in d. Summario priuileg. tit. 3. cap. 4. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol. 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vsum, seu contrariũ vsum, aut per præscriptionem tollantur, quæ clausula est clarior illa Gregor. XIII. confirmantis d. priuilegia, quatenus sint in vsu, & sacris Canonibus, & decretis sacri Conc. Trid. non aduersentur sub die 21. Aprilis 1575. fol. 1254. incip. Benigna.

Per Sãctissimũ D.N.D. Paulũ V. sub die 29. Aprilis 1606. fuit facta cõfirmatio priuilegiorum monachorum ordinis Cęlestinorum cum hac clausula, quatenus Sacri Concil. Trid. decretis, nec non Regularibus dictę congregationis institutis a Sede Apostolica approbatis non aduersentur, ac reuocata non sint, nec sub aliquibus

quibus

quibus reuocationibus comprehensa Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus,& approbamus,illisque perpetuæ,& inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus ac omnes,& singulos tam iuris,quam facti,& solennitatum etiam de iure necessariarum,aut alias quomodolibet requisitarum forsitan omissarum , & alios defectus si qui interueniunt in eisdem supplemus.

Insuper Greg.XIII.non solum reuocauit tres constitutiones prædictas Pij V. sed etiam per eundem fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. sub die 29. Nouẽbris 1568.pro militibus Sancti Ioannis Hierosolymitani ad terminos decretorum Concil. Trid.qui milites cum etiam regulares sint, vt dixi supra in ver.monasteria monialium fol. 394.dictam Cõstitutionem inferendam esse censui quæ habetur in Bullar.fol.1295 incip.Circumspecta & infra.Motu proprio, & non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera voluntate,ac deliberatione,& certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine,omnia & singula priuilegia,exemptiones,gratias,& indulta Magistro,Conuentui,Militibus,& Militiæ dicti hospitalis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros,& Sedem prædictam in genere vel in specie quomodolibet concessa,& confirmata,nec non dicti Pij V.literas super eorundem confirmatione emanatas sub datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 29. Nouemb. 1568. Pontificatus sui anno tertio ad prædicti Concilij Decretorum terminos tenore præsentium reducimus,ac reducta esse,nihilque ex ipsis priuilegijs,exemptionibus,gratijs,& indultis ordinarijs locorum detractũ esse quo minus ipsorum militum Vicarij,Cappellani,ministri,seruiẽtes,ascripti coloni,procuratores,& familiares militum huiusmodi, quibus ea iam concessa sunt,& in posterum concedi contigerit,ab ipsis ordinarijs tanquam Sedis Apostolicę delegatis de eorũ excessibus,criminib. & delictis etiam extra visitationẽ, quando & quoties opus fuerit,inquiri,visitari,puniri,& corrigi possint,ipsorũque ordinariorum iurisdictioni plene in prædictis subiecti existant.(Exceptis tamen ijs,qui ecclesiis,alijsque locis dictorum militum actu seruiunt,& intra eorũ septa,& domos resident,ac sub eorum obediẽtia viuunt,quę omnia debere simul concurrere intelligantur,siue ijs,qui legitime,& secundũ regulã prędictę Religionis professionem fecerint,de qua loci ordinario constare debeat:) & ita in præmissis omnibus,& singulis per quoscunque Iudices &c.Non obstantibus,&c. Sess.24. de ref. gen.c. 11.

Eiusdem Pij Papæ V.literis memoratis quo ad alia,& in eo maxime quod voluit prædictorum militum priuilegia,illarumque confirmationem non comprehendere neque ecclesias, neque personas in his, quæ ad curam animarum pertinent,sed in his dicti Conc.Tri.decreta omnino seruari debere, in suo robore pęrmanentibus. Volumus autem quod præsentium transumptis &c. Datum Romę apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 25. Nouemb.1580. Pont.nostri anno nono. Sess.25. de reg. c. 11.

Per eundem Greg.13.die 7. Ianuarii 1584. fuit facta declaratio facultatis ordinariorum visitandi,& corrigendi loca,& personas Militiæ, & hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani in his duntaxat,quæ concernunt curam animarũ, aut sacramentorum administrationem,in quibus Conc.Trid.decreta,& Constitutionem fe.rec.Pii V.sub die 22. Septembris 1571.eadem seruari omnino voluit fol. 1326.in Bullar incip. Consueuit, & vide cap. per exemptionem de priuileg.in 6.& Conc.Trid.sess 25.de regula.cap.11.& dicta Pii V. Constitutio sequens est. Greg. 13.

Breue

Breue per quod datur forma Episcopis, & aliis locorum superioribus, vt tanquam Sedis Apostolicæ delegati tantum visitare possint parochiales ecclesias ordinis S. Io. Hierosolymitani in his duntaxat, quæ curam animarum, & Sacramentorum administrationnem respiciunt, & hoc gratis absque vlla impensa, & onere fol. 1124. in Bullar. incip. Exposcit, & infra.

Pij V. Decernimus, declaramus, statuimus, omnes, & singulos locorum Episcopos, & alios superiores tanquam Apostolicæ Sedis delegatos omnes, & quascunque parochiales ecclesias, ceteraque beneficia ecclesiastica suarum ciuitatum, & diœce. quibus animarum cura imminet, ad dictam religionem, eiusque Milites, Cappellanos, Ministros, Rectores, quomodolibet pertinen. etiã quod in eis episcopalem, & temporalem iurisdictionem religio, & milites prædicti haberent, eorumque ecclesias, Rectores, Vicarios, & Ministros quoscunque (in his tamen duntaxat, quæ animarum curam, illiusque exercitium, & sacramentorum administrationem respiciunt) visitare, omnesque actus visitationem concernentes exercere posse, & debere, ac Rectores, ceterosque huiusmodi ministros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, siquidem ad nutum amouibiles sint, statim amouere: sin vero titulares sint, illico suspendere, ac superiores eorum monere, vt intra aliquem breuẽ terminum in locum amotorum subrogent alios idoneos, prius tamen per ipsos Episcopos, & alios superiores examinatos, & approbatos, Titularibus vero suspensis deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt supra in coadiutores, seu Vicarios iuxta decretum Concilii, sess. 21. cap. 6. Interea vero dum hæc subrogatio, seu deputatio fiat, ipsi Episcopi, & alii superiores pro necessitate curiæ animarum prouideant arbitrio suo, quod si superiores dictorum Rectorum, & ministrorum intra tempus præfixum non subrogauerint, aut deputauerint vt supra, tunc dicto termino elapso ipsi Episcopi, & alii superiores alios præuio examine iuxta eiusdem Concilij formam idoneos repertos in locũ amotorũ subrogent. Titularibus vero suspensis coadiutores deputẽt iuxta dictum capitulum sextum, sess. 21. qui tamen in dictis parochialib. perinde inseruiant, ac si subrogati, aut deputati ab ipsis superioribus religionis, & militũ prædictorum fuissent. Volumus autem, quod Episcopi, & alij superiores prædicti visitationem huiusmodi, & prædicta omnia solum tanquam delegati Apostolicæ Sedis, & gratis, & absque vllis dictæ religionis Rectorum, & ministrorũ impensa, & onere faciant, in collatione item ordinum, nec non consecratione ecclesiarum, & sacrorum vasorum, ac benedictionibus, & alijs actibus spiritualitatem concernentibus, ac institutione præsentatorum ab eisdem militibus ad beneficia, aut approbatione, seu cõfirmatione, quas ab eisdem fieri harũ præsentiũ vigore contigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittant, qui qualitates a cõsilio requisitas nõ habeant, ac præuio examine iuxta eiusdem Concilij decreta idonei non existant. Nolumus autem Episcopos, & alios superiores locorum suprascripta facultate visitandi vti, qui cum eadem religione, & militibus super iurisdictione Episcopali in locis visitan. coram quibuscunque iudicibus litigãt nisi ipsi Episcopi, & alij superiores in quasi possessione antiqua exercitij iurisdictionis huiusmodi existerent, saluo tunc iure vtrique illæso in petitorio, sed quod Episcopi, & alij superiores viciniores ius aliquod in iurisdictione huiusmodi non habentes, nullumque interesse prorsus prætendentes facultate prædicta vtantur. Nolumus item per præsentes vllum afferri præiudicium iuri visitandi dictas parochiales ecclesias, & alia beneficia curam animarum habentia, quod antea religioni, & militibus prædictis competebat, inhibemusque expresse

presse dictis Episcopis,& aliis superioribus,ne hac facultate visitan.eis per præsentes concessa alio vtantur modo, quam præscripto, sicque quoscunque Iudices,&c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 22. Septem.1571. Pontificatus nostri Anno sexto.

In confirmatione priuilegiorum religionis Sancti Ioannis Hierosolymitani facta a Sanct.f.Cle. viii.die 27.Iunii 1592. in fine addita est hæc clausula, volumus autem quod fel.rec.Pii V.22.Septemb.anno sexto, ac Greg.13.prædecessorum nostrum literis,sub annulo piscatoris 25.Nouembris anno nono Pontificatuum suorum expeditis, suo robore, & efficacia permanentibus, præsentes literæ non comprehendant, neque ecclesias neque personas in his, quæ ad curam animarum pertinent,in quibus decreta Concil.Trident. huiusmodi omnino seruari debeant.

Reuocatio Priuilegiorum Hospitalis Sancti Lazari Hierosolymitan. de Hospitalibus,& pijs locis leprosorum.

PIVS PAPA V.

GRaues ad nos quotidie querelæ deferuntur de Magistro, Conuentu,& fratribus Hospitalis Sancti Lazari Hierosolymitani, qui obtentu priuilegiorum suorum,multa secus quã1ũ par esset fidentius conati,præ studio dũ habeãt quod ambiunt,neque modum pietatis vllius,neque benignitatis erga se nostræ ponderantes,varijs artibus moliuntur quemadmodum distrahent,atque deijciant omnes alios a regimine,cura, & possessione illorum Hospitalium,& religiosorum locorum,quæ sub inuocatione S.Lazari leprosorum aliquando fundata,constructa,& instituta,deinde aut Ecclesijs,Monasterijs,Xenodochijs,Collegiis,vniuersitatibus,etiam studiorum generaliũ,diuersisque aliis sacris,& religiosis locis vnita,aut in eorum commodum suppressa fuerunt, seu quorum curam, seu bonorũ administrationem,seu fructuum dispensationem,vel ipsæ Ecclesiæ, vel Conuentus,vel venerabilium locorum sodalitates,vel honesti Ciues, vel etiam priuatim alii spectatæ probitatis viri habent, & aut in illis, aut ex illis prædictis Ecclesiis, Monasteriis,Xenodochiis,Collegiis,vniuersitatibus,piis locis,& pauperibus suarum quisque Ciuitatum,& locorum,vti diuersæ,& multiformes charitatis,& misericordiæ species suadere videntur, variæ item egestates, necessitatesque expetunt,pie sancteque suppeditant. Quin etiam Magister,& Conuentus in vniuersum, singulatim vero quidam fratres, iam aliquot huiusmodi administratores, & possessores, imo vero primarias quasdam Italiæ Vrbes litibus, & controuersiis multifariam concitatis,grauiter infestarunt. Quocirca nos indignũ rati,tot tantasq; piorum operum rationes,iampridem accõmodas, dictorum priuilegiorũ causa impediri,volentesq; sicut officii nostri munus, pietatisq; causa postulat, sedulo prouidere,vt Hospitalium,& locorũ huiusmodi optimus status, rerumq; dispositio cõmoda,& vtilis perpetuo constet,hoc quoq; Sacrosanctum Iesu Christi patrimonium piis,honestisq; vsibus perpetuo illibatum conseruetur, ac simul Magistro, Conuentui,& fratribus prædictis,omnis omnino molestandi via præcidatur, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine,omnes,& singulas causas,in Romana Cu.& extra eam,coram qui-

buscunque

buscunque Iudicibus ordinariis, & delegatis, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac S. R. E. Cardinalibus, inter Magistrum, Conuentum, & fratres prædictos, etiam collationem, commendam, aut aliam concessionem a dictis Magistro, & Conuentu habentes, ac quoscunq; alios curam, regimen, & administrationem, ac possessionem Hospitalium, locorum, & bonorum prædictorum per viam vnionis, suppressionis, commissionis, prouisionis, Commẽdæ, administrationis, alteriusue concessionis, aut etiam priuilegio, fundatione, consuetudine, permissione, vel alio quocunque modo habentes; super eisdem Hospitalibus, locis, & bonis, eorumq; regimine, administratione, possessorio, spolio, rebusque aliis latius deductis, & illorum occasione, tam coniunctim, quam diuisim, in quacunque instantia pendentes, quarum singularum merita, nec non iudicum, & aliorum collitigantium nomina, cognomina, gradus, & nobilitates, litisq, & litiũ huiusmodi statum, præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu, & terminis in quibus reperiuntur, harum serie ad nos aduocamus, ac litem, & lites huiusmodi penitus extinguimus, dictisq; Magistro, Conuentui, & fratribus, ac quibuscunq; alijs etiam in quorum in fauorẽ de dictis Hospitalibus, & locis S. Lazari leprosorum, prætextu huiusmodi priuilegiorum dispositum est, vt præfertur, perpetuum silentium imponimus, Præterea omnes, & quascunque collationes, prouisiones, Commendas, cõcessiones, commissiones, & alias dispositiones, de ipsis Hospitalibus, & locis, ab eisdem Magistro, & Conuentu quibuscunque factas, inde secutasq; a nobis, & Apostolica Sede etiam Motu simili confirmationes, vel nouas prouisiones, ac etiam concessiones, facultates, & licentias, quod Hospitalia leprosariæ, & alia loca quacunque tam in Vrbe, quam quibuscunque Terris, dominijs, & locis, sub inuocatione S. Lazari leprosorum huiusmodi fundata, constructa, erecta, & instituta, & quæ fundari, construi, erigi, & institui cõtinget, etiam si per Magistrum, Conuentum, & fratres huiusmodi recepta, aut possessa non sint, vbi vllo vnquam tempore fuit, est, vel erit Hospitalitas leprosorum, seu infirmorum S. Lazari nuncupatorũ, de qua legitime coram locorum ordinarijs constet, etiam si iuris patronatus laicorum essent, cum omnibus vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & applicationibus, illis pro tempore factis, Hospitali S. Lazari prædicto subiecta, & incorporata, & ad ius, proprietatemque, & omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem Magistri pro tempore existentis, & Conuentus prædictorum, iuxta ipsius Hospitalis stabilimẽta pertinere censeãtur, prout alia eius Hospitalia, Cappellæ, Oratoria, beneficia, & loca spectabant, illaq; per fratres prædictos, non autem per alias ecclesiasticas, aut seculares personas, etiam Ciuitatum, & Terrarum, Oppidorum, & Villarum Communitates, vel vniuersitates regi, & gubernari, & in signum recognitionis superioritatis dicti Hospitalis, aliquo rationabili Canone, seu censu, per Magistrum, & Conuentũ, ac diffinitores generalis Capituli dicti Hospitalis imponendo, singulis annis respondere, præterea Hospitalia, & loca huiusmodi obtinentes, cuiuscunque dignitatis, ordinis, & conditionis fuerint, responsiones, & iura Annatarum, vacantium, mortuariorum, arreragiorum, & passagiorum Hospitali S. Lazari, & illius Acrario communi soluere teneantur, & ad id etiam per Magistrum, & Conuentum prædictos compelli, & non soluentes censuris, & pœnis ecclesiasticis innodari Hospitalibusq; priuari possint, Nec nõ quæcunque alia priuilegia, concessiones, facultates, & indulta, dictis Magistro, Conuẽtui, fratribus, & personis, super reuocatione huiusmodi Hospitalium ad pristinam Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani naturam, ac regimen, & administrationem,

nistrationem, etiam per modificationes, & reformationes nostras illi concessa, & confirmata, quibuscunq; concepta formulis, ac etiam restitutiuis, præseruatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, nec non vim contractus inducentibus, & alijs decretis suffulta (quorum omnium tenores, etiam præsentibus haberi volumus pro expressis) auctoritate Apostolica, tenore præsentium specialiter, & expresse reuocamus, & Apostolicas ac alias literas, nec non processus, & inde secuta quæcunq; cassamus, & annullamus, volumusque illa omnia vires, & effectum de cetero non habere, ipsaq; Hospitalia, & loca, eorumq; res & bona, deinceps vt antea regi, & gubernari ac de illis disponi, nec vllo annuo censu, canone, subsidio vel alio onere, per Magistrum, Conuentum, & diffinitores prædictos grauari, nec ad aliā responsionē aut iura aliqua, eis præstanda vllo vnquam tempore teneri, nec sub aliquo alio iure Magistri, Conuentus, & Hospitalis S. Lazari huiusmodi consistere debere; Districtius inhibentes eisdem Magistro, & Conuentui, ac quibuscunq; alijs etiā in quorum fauorem de dictis Hospitalibus seu locis prætextu huiusmodi priuilegiorum dispositum est, vt præfertur, ne illorum occasione seu pretextu vel alias quocunque modo sese præmissis interponere, aut quempiam vlterius super illis vexare, impedire, vel turbare quoquomodo præsumant. Quod si secus fecerint eos, & eorum singulos excōmunicationis sententia innodamus, ac magistratu, dignitatibus, officiis, beneficiis, iuribus, priuilegiis, & indultis quibuscunq; eorumq; vsu & commodo priuamus, inhabilesq; ad omnia esse volumus, eo ipso. Ac decernentes sic per quoscunq; iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales in quauis causa, & instātia sublata &c. iudicari &c. debere. Ac irritum &c. attentari, Et nihilominus vniuersis, & singulis locorum ordinarijs tenore præsentium mandamus, vt ipsi per se, vel alium, seu alios Ecclesiis, Monasteriis, Xenodochiis, Hospitalibus, Collegiis, vniuersitatibus, Sodalitatibus, Rectoribus, Commendatariis, Administratoribus, & personis prædictis eorumq; singulis quandocunq; requisiti fuerint, aut molestiam aliquam ab ipsis Magistro, Conuentu, & fratribus coniunctim, vel diuisim irrogari intellexerint, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes procurent auctoritate nostra illos omnes in suis possessione, & iuribus pacifice conseruare, non permittentes eorum quempiam per ipsos Magistrum Conuentum, & fratres, aut alios quoscunque super ijs quomodolibet molestari contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas aliasq; grauiores censuras, & pœnas ceteraq; iuris, & facti remedia appellatione postposita cōpescendo, censurasque & pęnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauādo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, & nostra de non tollendo iure quæsito, ac alijs Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, & Conuentus prædictorum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis consuetudinibus, stabilimētis, vsibus, naturis alijsq; priuilegijs, & indultis Apostolicis illis, ac eisdem Magistro, Cōuentui, & fratribus a quibuscunq; Ro. Pont. & nouissime tam a re. me. Pio Papa iiij. prædecessore nostro in in ipsius Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, & regulæ restitutione, & ampliatione, quam etiam a nobis in illius modificatione etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus concessis, cōfirmatis, & extēsis, quibus inter cetera cauetur expresse, quod vniones, annexiones, & incorporationes similes, vel dissimiles, ac quæcunq; aliæ distractiones hmōi Hospitalium, & locorum quacunq; ratione, vel causa, etiam

 motu

motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & etiam cum expressa huiusmodi priuilegiorum, & stabilimentorum derogatione, nullius penitus sint roboris, vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis, nec censeatur in hac parte vnquam derogatum per quascunque clausulas, & etiam derogatoriarum derogatorias fortiores, & efficaciores, nisi dum, & quoties de illorum, ac etiam certarum in specie desuper confectarum literarum de verbo ad verbum vere, & non per clausulas idem importantes inserto tenore de ipsorum S. R. E. Cardinalium consilio derogetur, nec etiam tunc, nisi ad id Magistri, & Conuentus prædictorum expressus accedat assensus, & semper in huiusmodi quæ sic fient de consilio prædicto, derogationibus censeatur apposita clausula, quod tunc demum effectum sortiantur, cum consensus Magistri, & Conuentus prædictorum accesserit, & non aliter, nec alio modo, quodque priuilegii statutis, stabilimentis, aliisque præmissis etiam per quascunque literas apostolicas etiam quasuis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari possit, nec quo ad illa derogatum censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogationes consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas eundem tenorē continentes, tribus distinctis similibus vicibus, Magistro, & Conuentui prædictis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conuentus ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur, ac Magister, & Conuentus prædicti ad parendum literis derogatoriis huiusmodi & decretis super illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus minime teneantur, sed literarum huiusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris ecclesiasticis per eosdem executores, vel subexecutores satis innodari possint. Quibus omnibus etiam si de eis, &c. tenores &c. in genere, & in specie ad effectum sufficientis derogationis eorum pro plene, & sufficienter expressis habentes, harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Ceterum iubemus præsentes consuetis Vrbis locis publicari, & exempla de more applicari, easque sic publicatas Magistrum, Conuentum, & fratres prædictos, ceterosque omnes, & singulos quorum interest, æque obligare volumus, ac ipsæ præsentes (quibus sola nostra signatura sufficiat, & vbique tam in iudicio quam extra illud fidem faciat) essent omnibus singulatim, ac personaliter intimatæ.

Placet Motu Proprio. M.

Anno a natiuitate D. millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Indictione decima, die vero vndecima mensis Augusti, Pont. Sanctissimi D. N. Pii diuina prouidentia Papæ V. anno eius Secundo Retroscriptæ literæ affixæ & publicatę fuerunt Romę in Acie Campi Florę & Valuis Cancellariæ Apostolicę, vt moris est per nos Io. Andream Rogerium, & Scipionem de Octauianis S. D. N. Papæ Curs.

Ioannes Andreas Panizza Magister Curs.

De priuilegijs huius militiæ vide Pii 4. Constitutionem num. 126. incipien. inter assiduas. fol. 852 cum ibidem adnotatis per Dominum Laertium Cherubinum.

Postremo

Postremo animaduertendum est, qualiter vtriusque sexus religiosis personis ordinum mendicantium Pius V. concessit exemptiones ab exactionib. Gabellis, Pedagijs, & vectigalibus vt per eius Constitutionẽ sub die 29. Iulij 1566. fol 944. in Bullar. accip.

Pius V.

Dum ad vberes, quos sacri mendicantium ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus, attente respicimus, & attentæ considerationis indagine perscrutamur, ipsorum religionis syncerïtatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spiritu, deuotum altissimo præstant famulatum; Dignũ, quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ temporis quibuslibet grauaminibus promptiores eiusdem altissimi inhęreant seruitiis. Hinc est quod nos volentes, eosdem mendicantium ordines, ad dilectos filios eorum fratres, & monachos, cæterasque personas, ac etiam moniales quaslibet eiusdem ordinis sub illorum cura degentes specialibus fauoribus, & gratiis prosequi; motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex certa nostra sciẽtia, ac de Sedis Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes, & singuli Mendicantium ordinum huiusmodi fratres monachi, & dilectæ filiæ in Christo moniales, seu sorores, ac aliæ vtriusque sexus personæ regulares vbilibet per totum Christianum orbem diffusi, & constituti, illorumque monasteria, Cœnobia, domos, Cõuentus, Ecclesiæ, Cappellæ, Oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, nec non terræ cultæ, & incultæ, possessiones, prædia, agri, & alia omnia, & singula mobilia, & immobilia, ac se mouentia, & vbilibet, ac quibuscunque rebus consistentia bona, nec non eorum in dictis bonis laboratores, coloni, Arrendatarii, locatarii, & effictuarii negotiorumque suorum gestores vniuersi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro tempore existentes in perpetuum ab omnibus, & singulis exactionibus, tam vrbanis, quam rusticis, nec non Datiis, Gabellis, pedagiis, vectigalibus, Collectis, impositionibus, & oneribus ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio trienali, & augmento, ac facultatibus, equorum taxis, militumque hospitiis, ac alias quibuscunque nominibus nuncupatis, quauis auctoritate, quomodolibet imponi consueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcunque mercium, & rerum cuiuscunque generis, vel qualitatis existentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, vndecunque, & quomodocũque pro tempore delatarum, nec non animalium quorumcunque mortuorum, & viuorum, & quæ alias quomodolibet, & ex quauis causa, ac super quibuscunque rebus tam in alma Vrbe nostra, quam extra eam, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, nec non a contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & vestitu, quam quocunque alio vsu suo tantum, ac tã emendo quam vendendo, & alias quomodolibet negotiando, nec non etiam a solutione quadrantis pro singulis libris carnium de animalibus quæ nũc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, nec non etiam, quæ in suis ædibus, prædiis, & possessionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac a contributione sumptuum, & expensarum, quæ aliquando pro pontibus, & viis, aquæductibus, muris, mænibus, aliisque machinis struendis, & reparãdis seu reficiẽdis, ac ciuitatũ, terrarũ, & locorũ quorũcũque fortificationibus, nec nõ ẽt alias in omnibus, & p oĩa, ac tã in dicta Vrbe, quã extra eã, vbilibet penitus, & oĩno liberi immunes, et exẽpti, ac liberæ, & exẽptæ, liberaq; immunia, & exẽpta sint, & esse censeãtur, ac

In fauorem omnium clericorũ unde c. quã- quã de cẽsi. & cle. præsẽti co. tit. & Concil. Tri. sess. 25. c. 20.

Has immunitates et omnes alii regulares per sua priuilegia dicũtur habere, ut sunt Benedictini et ẽt p exẽptionẽ factã a Pio V.

Exẽptio a quadrãte carnis pro singulis libris carniũ.

Hic corrigitur L. ad instruct. cum. gl. Doct. C. de sacr. sanc ecc. & olim correcta fuit per Aut itē nulla cōitas. C de episco et cler. et ꝑ eadē faciunt c. non minus. et c. aduersus, de im. eccl. et c. quāquam de censi. in 6. & c. fi. de uit. & ho. et alia superius dicta.

pro talibus teneantur, & reputentur, quodque terræ, agri, & possessiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquando pro pascuis animalium ad certū tempus reseruantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi censeantur, ac etiam monasteria, Cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcūque militum, tam equitum, quam peditum hospitiis quemadmodum magno cum nostro dolore hucusque in plerisque locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant. Et insuper quod fructus, redditus, prouentus, & alia quæcunque bona monasteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab aliis, quam a Syndicis procuratoribus, & religiosis fratribus monachis, & monialibus aliisque personis præfatis exigi, illaque duntaxat in beneficium loci, vel sustentationem ipsorum religiosorum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoscunque, quouis nomine censeantur, nec in alium, quam præmissum vsum conuerti, seu expendi possint, neque debeant, nisi de consensu superiorum illius loci, cui data, vel consignata, aut donata fuerint, seu ad quem alias spectabūt, nec etiā soli tutores, aut Curatores, seu protectores, & alio nomine Sanctelii, aut alias nuncupati de eisdem bonis vllo modo disponere possint. Quodque idipsum etiam de eleemosynis, oblationibus, quibuscunque aliis donatiuis intelligi, & obseruari debeat, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Nec non fratres monachos, moniales, ac alias regulares personas eorūque monasteria, Cœnobia, conuentus, Ecclesias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, possessiones, prædia, agros, & bona, nec non laboratores, Colonos, Arrendatarios, ac gestores, prædicta, vt præfertur, libera, immunia, & exempta, eiusdē auctoritate, & tenore facimus, ac fore, & esse decernimus. Mandantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus Cameræ Apostolicæ Camerario, præsidentibus, & clericis, ac commissariis, agentibus, & officialibus quibuscunque, vt omnibus, & singulis, tam virorum quam mulierum monasteriis mendicantium ordinum huiusmodi existentibus sub ditione nostra temporali, mediate vel immediate constitutis, tantum sal, quantum pro eorum vsu suffecerit singulis annis omni dilatione cessante, & contradictione remota contribuere, & assignare, ac cōtribui, & assignari facere debeant realiter, & cū effectu. Districtius etiā in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excōicationis maioris lata sententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna, Basilicæ Sancti Petri de Vrbe, & pro altera, medietatibus, singulis monasteriis, & locis præfatis quæ molestari seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum pœnis, eo ipso, & quoties cōtrafactum fuerit, incurrendis. Inhibentes &c.

Nota quod sub reuocatione supra relata facta per Greger. 13. incipi. In tanta fol. 410. non comprehenditur ista Constitutio Pii V. vt animaduertunt auctor Catechesis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compen. fol. 541.

S. D. N. D. Pauli V. extat cōstitutio qua reuocauit facultates superioribus quorumcunque ordinum concesse cognoscendi causas suas subditorum officium Sāctæ inquisitionis pertinentes, quam habes supra in verbo hæretici. Idem reuocauit, ac de nouo cōcessit indulgentias regularium, quam habes in verbo Indulgentiæ super declaratione ordinum mendicantium.

Pius

Pius Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex tam vniuersalis Christianę, quam singularum eius Religionum præcipuus defensor. & infra.

Motu proprio non ad ipsorum fratrum, vel alicuius eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos quatuor mendicantium ordinum, videlicet Sancti Dominici, & Sancti Francisci, ac Eremitarũ Sancti Augustini, nec non Carmelitarum, ad quos etiam recenseri volumus seruos Beatæ Mariæ nominibus comprehensos fratres, eorumque domus, monasteria, & loca, etiam si in Communi propria bona tam mobilia, quam immobilia, & stabilia, ac alia quæcunque possederint mendicantium vocabulo, & omnibus, & singulis mendicantium priuilegijs eis quomodolibet concessis vti posse, & debere, nec super præmissis vllo vnquã tempore molestari posse authoritate Apostolica per præsentes statuimus, & declaramus. Ac tam Cõcilij Tridentini, quam omnia, & singula alia decreta, statuta, ordinationes, priuilegia, & iura de mendicantibus loquẽtia ad omnes, & singulos ordines præfatos; eorumque domos, & loca, etiam propria bona in Communi tamen retinentes extendimus, & ampliamus, illaque de illis loqui etiam authoritate præfata per easdem præsentes declaramus. Ac insuper eisdem ordinarijs, & quibusuis alijs tam ecclesiasticis, quam sæcularibus quauis authoritate fungentibus in virtute Sanctæ obedientiæ, & alijs arbitrio nostro moderandis pœnis similiter per præsentes mandamus, vt si quid per eos tam nostro, quam prædecessoris nostri temporibus, tam ratione seminarij, subsidij, & decimarum, quam aliorum onerum huiusmodi exactum fuit, id totum eisdem fratribus omni mora, & dilatione postpositis restituant, districtius inhibentes eisdem locorum ordinarijs, ceterisque personis tam ecclesiasticis, quam sæcularibus quauis authoritate fungentibus, & cuiusuis dignitatis, gradus, & conditionis existentibus, ne eosdem mendicantium ordinum fratres præfatos bona huiusmodi retinentes, quouis prætextu super seminarij, subsidij, & decimarum contributione molestari, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant. Decernentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 1. Septembris 1569. Pontificatus nostri anno secundo.

Publicata die 16. Septembris 1567.

Adde hãc cõstitutionẽ ad c. vnicũ. §. fine. de reli. dom. in 6. fuerũt ẽt cõnumeratę alię religiones inter mẽdicãtes ordines, vt notaui in ti. de verb. signi. huius libri.

Hęc breuiter de priuile. Regularium dixisse sufficiãt, cetera particularia satis abũde habẽtur in d. Cõpẽdio priuilegiorũ cũ additioni. Sorbi, ac in Cõpẽdio priuilegiorũ Minimorũ, psertim in verbo Notãda priuilegiorũ p Pallarelliũ. D. Io. Bap. Cõfectius duos libros edidit vno volumine cõtẽtos, sic inscriptos, Collectio priuilegiorũ sacrorũ ordinũ mẽdicãtiũ, & nõ mẽdicãtiũ iuxta sacri Conc. Trid. reformationẽ, & Sũmorũ Põtificũ nouissimas cõfirmationes, & innouationes, alter vero sic. Sũmariũ materiarũ notabiliũ ex supradictis priuilegijs, & literis Apost. nec nõ iure cõi, ac decretis sac. Cõc. Tri. desumptũ, & sub suis titulis, & ordine in vnũ cõgestũ atque redactũ, Impres. Florẽtię anno 1597. Nouis. vero Eman. Rodoric. magnũ volumẽ edidit Regulariũ, & Canonicarũ q̃stion. Salamãticę Impres.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVONIAM sequens Rotæ Rom. decisio ad quartam Episcopalem pertinens inter volumina nouissimarum decisionum diuersorum eiusdem Rotæ Auditorum minime excussa reperitur,& perspiciens ad sedandas lites, quæ excitari possent, plurimum prodesse, vt alijs innotescat, ideo communitari consulēdo illam, fideliter, sicuti impressa ad manus peruenit meas, sic typis mandare curaui.

Fuit dubitatum per Ill.& Reuerendissimum D. Seraphinum Oliuarium Razalium Rotæ Auditorem in causa Syracusan. quartæ, An operæ pia, in quibuscō sumenda sunt bona hæreditaria, fini priuilegiata a iure, ita vt non debeatur quarta Episcopo Syracusano,& die Mercurij 5. Martij 1586. fuit facta resolutio infrascripta, videlicet.

Circa propositum dubium plures cōsideratæ fuerunt difficultates. Prima fuit, an Reuerēdissimo D. Episcopo Syracusano debeatur quarta ex relictis pro maritādis, seu monachandis puellis pauperibus,& pro pane præstando qualibet hebdomada pauperibus,& circa hunc articulum Domini dixerunt regulam esse, quod de relictis pauperibus, in genere nulla debetur quarta glo. in c. 2. in ver. decreuit,& ibi Inn. num. 1. Abb. num. 8. de sepult. Bal. in l. id quod pauperibus, nu. 30. vers. addo tertiam rationem, C. de Episc.& cler. Rom. cons. 233. num. 2. vers. tertio fallit. Petr. de Vbald. de canonica Episcopali c. 5. nu. 10.& 11.& cap. 7. nu. 15.& 50.& ratio est, quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur personis, nō autem pijs locis, de relictis autem personis nō detrahitur quarta Episcopalis, iuxta tex. in c. ex parte, il terzo de verb. sing. Inn. Abb. Petr. de Vbal. vbi supra. Fallit autem hæc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci,& sic factum loco pio, vt post Io. And. limitat Abb. in d. c 2. num. 3.& Pet. de Vbal. vbi sup.

Secunda difficultas est, An de relictis pro restauratione Ecclesiæ matricis, ædificatione,& reparatione Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium,& aliorū locorum piorum debeatur quarta,& Domini censuerunt non deberi, iux. tex. in c. vlt. ibi, seu fabrica, de testa.& in d. c. ex parte, ibi, vel ob fabricam, Rom. d. cōs. 233. in princ. Capyc. decis. 23. num. 4 Sed circa hunc articulum insurgit alia difficultas; An hoc casu debeatur quarta, quando de præsenti non indigent restauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Host. Io. And. Anch. in d. c. vlt. de testam. vbi Couar. existimat esse magis communem opinionem; Contrarium vero tenuerūt Goffred. Card. Barb.& ipse Couar. per tex. in c. nobis 2. q. 2. quia legatum, Ecclesia non indigente seruandum est in futuram Ecclesiæ refectionem,& restaurationem. Ideo in hoc conflictu attendenda est forma legati. Si enim testator vult statim, vel in singulos annos solui aliquid pro restauratione Ecclesiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc seruari poterit communis sententia; si vero legat pro restauratione Ecclesiæ, quoties ea indigebit, tunc contraria sententia erit sequenda,& sub hoc articulo cadunt etiam relicta pro subuentione Ecclesiæ respectu luminariū, ornamentorum & aliorum ad cultum diuinum pertinentium, ex his namque non debetur quarta, d. c. fin. si vero vsus est indeterminatus,& nō destinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur quarta, d. cap. ex parte,& c. requisisti, de testam.

Tertia

Tertia difficultas est, An de relictis pro aliis operibus piis in genere detrahatur quarta, & hæc pendet a futuro euentu, si enim executores distribuerint legatū in fabricam, luminaria, & ornamenta Ecclesiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, d.c.fin & c.ex parte, & Couar, in d.c.fin.nu.7. quia distributio quam facit executor censetur facta ab ipso testatore, l. vnum ex familia, § 1. vbi Dinus, Bart. & Doct. de leg. 2. secus si executores distribuerent legatum in vsum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas versatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis singulis annis, & pro vna puella consanguinea: & conclusum fuit, neque etiam hoc casu deberi quartam, quia aut sunt pauperes, & non debetur quarta, vt supra dictum est, cum legatum sit factum personis, & non locis, aut non sunt pauperes, & vltra præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priuil. piæ causæ in princ. Quare conclusum secundum legatorum differentias, & distinctiones supra deductas esse hac causa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

De hac quarta episcopo debita vide Molinā de iusti. & iu. dispu. 215. hanc quartam episcopo non deberi de relictis confraternitatibus laicorum, & esse magis communem sententiam elicitur ex Doctoribus relatis per Parisium cons. 34. nu. 29. lib. 4 Menoch. de recuperan. possess. remed. ii. nu. 31. Anton. Gabr. lib. 6. com. opi. de causa pia conclus. 9. num. 13. late Abb. consil. 31. parte 2. pro contraria parte vero vide Barba. consil. 1. num. 4. & Alex. consil. 102. nu. 5. lib. 7. legatum factum pauperibus de quibus præsumatur testatorem sensisse Menoch. lib. 4. de præsump. 115. legatum factum simpliciter ecclesiæ cuius ecclesiæ causa relictum præsumatur, idem præsump. 114. eo. lib 4. legatum ad pias causas quando factū præsumatur idem lib 4. præsump. 115.

REGVLÆ, ORDINATIONES, ET CONSTITVTIONES Cancellariæ Apostolicæ Sanctiss D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papa V.

SAnctissimus in Christo Pater, & D N. D. Paulus diuina prouidentia Papa V. suorum prædecessorum vestigiis inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis date volens, in crastinum assumptionis suæ ad summi Apostolatus apicē, videlicet, die XVII. mensis Maij, Anno ab Incarnatione Domini Millesimo sexcentesimo quinto, Reseruationes, Constitutiones, & Regulas infrascriptas fecit, quas, etiam ex tunc suo tempore duraturas, obseruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentii, in Damaso Diaconus Card. Montaltus, S.R.E. Vicecancellarius, die 21. mensis Maij dicti Anni in Cancellaria Apostolica publicari fecimus.

Reseruationes generales, & speciales.

1 In primis fecit easdem reseruationes, quæ in Constitutione fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illa innouauit, ac locum habere voluit, etiam si officiales in eadem constitutione expressi, Apostolicæ Sedis officiales ante obitum eorum esse desierint, quo ad beneficia, quę tempore quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi, eiusdem Sedis Notarij erant etiam dimissis ipsis officijs, & quandocunque assequuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi. Ac reseruauit beneficia, quæ per constitutionem Ioannis xxij. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Quam constitutionem & reseruationem S.S. iam ad beneficia obtenta quam alia quęcunque de quibus ordinarij & alij collatores contra Concilij Tridentini decreta disposuerunt, & disponent in futurum extendit, & ampliauit, & ea etiam beneficia dispositioni suæ reseruare voluit, de quibus per dictos Ordinarios aut alios collatores contra eiusdem concilij decretorum formam dispositum fuerit.

Reseruatio Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum ac tempore vacation. Episcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, nunc quomodocunque vacantia, & in posterum vacatura. Et voluit quod excessus huiusmodi in literis exprimatur; Ac etiam reseruauit dignitates, & beneficia omnia, ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiscoporum, & episcoporum, nec non Abbatum, & aliorum quorumcunque Collatorum, & Collatricum sæcularium, & regularium, quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem, pertinentia, quę post illorum obitum, aut Ecclesiarum, seu monasteriorum, vel aliarum dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem, vel priuationem, vsque ad promotionem successorum, ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel dignitates, Apostolica auctoritate faciendam, & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illorum possessionem, quomodocunque vacante & vacabunt in futurum.

Reseruatio Dignitatum, nec non suorum, & S.R.E. Cardinalium familiarum beneficiorum.

3 Item reseruauit generaliter dispositioni suæ omnes dignitates maiores, post Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri communi æstimatione exceden. principales in Collegiatis Ecclesiis, Reseruauit etiam Prioratus, Præposituras, Præpositatus, ac alias dignitates conuentuales, & Præceptorias generales ordinum quorumcunque, sed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ suis etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, existentes, ac S. R. E. viuentium

nunc,& qui erunt suo tempore Cardinalium familiares, continui commensales obtinent,& in posterum obtinebunt eorum familiaritate durante,ac in quibus, seu ad quæ,ius eis competit,aut competiet,etiam si ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem,vel alias recesserint. Declarans dignitates, quæ in Cathedralibus,etiam Metropolitanis,post Pontificales non maiores existunt,et quæ ex Apost. Sedis Indulgentia,vel ordinaria auctoritate,aut consuetudine præscripta, vel alias quouis modo in collegiatis Ecclesiis principalem præeminentiam habere noscuntur,sub reseruatione prædicta comprehendi debere.

Reseruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 Item reseruauit generaliter omnia beneficia ecclesiastica quorumcunque Collectorum,& vnicorum in quacunque ciuitate,vel diœcesi, qui suo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum,& prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum illa videlicet beneficia dunraxat, quæ durante locum officio obtinebant,& in quibus,seu ad quæ ius,tunc eis competebat.

Reseruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reseruauit omnia, et singula beneficia ecclesiastica,quorumcunque Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo,decedere contigerit in quouis loco,quantumcunque etiam a dicta Curia remoto,

Reseruatio beneficiorum Cubiculariorum, & cursorum.

6 Item reseruauit generaliter idem D.N.Papa dispositioni suæ omnia beneficia Cubiculariorum,Cursorum suorum.

Reseruatio beneficiorum Ecclesiarum S. Ioan. Lateranen. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardin a Curia absentium.

7 Item reseruauit dispositioni suæ generaliter quoscunque canonicatus,& præbendas,ac dignitates,personatus,& officia,in S. Ioannis Lateranen.& Principis Apostolorum,ac Beatę Marię Maioris de Vrbe Ecclesiis; nec non ad collationẽ, prouisionem,& præsentationem,seu quamuis aliam dispositionem S.R.E. Cardinalium a Rom.Cur.absentium,ratione suorum Episcopatuum,Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum,& Diaconiarum,spectantia, quamdiu absentia sua durauerit,canonicatus,& præbendas,dignitates,personatus,administrationes,& officia,ceteraq; beneficia,ecclesiastica,cum cura, vel sine cura vacãtia, & in antea vacatura,tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesiis, Ciuitatibus, & Diœcesibus dictorum Episcopatuum consistentia,ac decreuit irritum,&c.

Reser-

Reseruatio Mensium Apostolicorum, & de Alternatiua pro Episcopis residentibus.

8 Item cupiens idem D. N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis personis, prouidere, omnia beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumuis ordinum regularium, qualitercúque qualificata, & vbicunq; existẽtia, & singulis, Ianuarij, Februarij Aprilis Maij, Iulij, Augusti Octobris, & Nouembris, mensibus, vsque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam, alias quam per resignationem, quocunque modo vacatura, ad collationẽ, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem quorumcunque collatorum, & collatricum sæcularium, & quorumuis ordinum regularium (non tamen S. R. E. Cardinalium) aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscunque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obseruare debuerant, acceptatis, & obseruatis, quæ lædere non intendit, comprehensorum quomodolibet pertinentia, dispositioni suę generaliter reseruauit. Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus, etiam Motu proprio, fient de mense, in quo vacauerint, dispositiue mentionem fieri: alioquin gratias nullas esse. Ac consuetudines, etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de huiusmodi beneficijs, aut quæ illa sub huiusmodi reseruationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibusuis derogatoriarũ derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & alijs decretis, quibusuis personis, & collegijs cuiuscunque dignitatis, & status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomolibet concessa, aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari. Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter resederint, duntaxat, de omnibus, & quibuscunque beneficijs ecclesiasticis cum cura, & sine cura, sæcularibus, & regularibus, ad liberam ipsorum duntaxat (non autem aliorũ cum eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec ẽt cum cõsilio, vel cõsensu, seu interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut alias) pertinentibus, quæ in antea in mensibus Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris, & Decembris, extra curiã ipsam vacare contigerit (Dummodo alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta non fuerint) libere disponendi facultatem concessit; ac etiam voluit, vt, si ipsi in collatione, aut alia dispositione beneficiorum in alijs sex mensibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Maij, Iunij, Septembris, & Nouembris, vacaturorũ (quę etiam dispositioni suæ, vt pręfertur, reseruauit) seu ẽt aliorũ dispositioni suæ, & dictæ Sedis quomodolibet reseruatorum, vel affectorum, sese, intromiserint, aut quo minus prouisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectũ consequantur, impedimentum quo quomodo præstiterint, vsu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso priuati existãt; ac collationes, & aliæ dispositiones de beneficijs, illius pretextu de nceps faciedę, nullius sint roboris, vel momẽti. Illi vero, qui gratiã alternatiuę prędictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patẽtes literas manu propria subsignatas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque ciuitate, vel diœcesi datas, declarare, & literas ipsas huic ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vt incipiant gratia supradicta. Decernẽtes sic in dictis omnibus per quoscunq; &c. iudicari debere, ac irritum, &c.

De

De literis in forma Rationi congruit expediendis.

9 Item voluit idem D.N.Papa, quod concessa per fel.re. Gregorium Papã xiiij. & Innoc.ix. prædecessores suos, & de eorum mandato, expediantur in forma Rationi congruit, sub die coronationis suæ, vt moris est, & idem quo ad concessa per piæ me.Greg.xiij.Sixtum Quintum, & Vrbanũ vii.etiam prædecessores suos, ad sex menses duntaxat, ab ipso die Coronationis incipiendos, obseruari voluit.

Declaratio reseruationis Ecclesiarum & beneficiorum per prædecessores reseruatorum.

10 Item declarauit, omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, & monasteriorum prouisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni, eorum, nec non omnia, & singula beneficia ecclesiastica, quæ dicti prædecessores etiam prædictæ dispositioni cum interpositione decreti, reseruauerant. (quæ quidem Ecclesiæ, & Monasteria, nec non sic reseruata beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabant, aut Ecclesiæ ipsæ, vel Monasteria huiusmodi, si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiã tunc vacassent) remansisse, & remanere per huiusmodi reseruationem, & decretum affecta, nullumque de illis, præter Romanum Pontificem, ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, siue posse quomodo. Decernens irritum, & inane, si secus super illis attentatum forsan erat tunc, vel in posterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædecessoris, gratiæ, & iustitiæ, infra annum concessarum.

11 Item prædictus D.N. omnes, & singulas ab ipsis Clem.VIII. Leone XI. prædecessoribus suis infra annum, ante diem obitus eorum concessas, gratiæ, vel iustitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus, seu Iudicibus non præsentatas, omnino reualidauit, in statum pristinum, in quo videlicet ante fuerãt, vel pro quibus erant obtentæ, quo hoc plenarie restituit, ac decreuit, per exequutores, seu Iudices prædictos, vel ab eis subdelegandos, ad expeditionem negotiorum in eis contentorum procedi posse, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationalib. suadentibus causis, ipse D.N. omnes vniones annexiones incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, & dismembrationes, etiam perpetuas, de quibusuis Cathedralibus, nec non aliis Ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, personatibus, Officiis, & beneficiis ecclesiasticis, eorumue domib. prædiis, & locis, per cessum vel decessum, aut quãuis aliã dimissionẽ, vel amissionẽ, qualiacũq; fuerint, inuicẽ, vel aliis ecclesiis, monasteriis, & mẽsis, etiã capitularibus, dignitatibus, personatibus, officijs, beneficijs, ac piis, & aliis locis, vniuersitatibus, etiam studiorum generalium, & collegiis, etiam in fauorem S.R.E. Cardinalium, seu ecclesiis, monasteriis, & beneficiis per eos obtentis, quomodolibet,

Apo-

Apostolica, vel alia quauis (non tamen Concilij Tridentini) auctoritate, nec non pro fundatione, seu donatione, augmento vel conseruatione collegiorum, & aliorum piorum, & religiosorum locorum, ad fidei Catholicæ defensionẽ, & propagationem bonorumque artium cultum institutorum, factas, quæ suum non sint sortitæ effectum; Ac quæcunque concessiones, & mandata super vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & aliis præmissis taliter faciendis, reuocauit, cassauit, & irritauit, nulliusque decreuit existere firmitatis, nec alicui quascunque clausulas, vel adiectiones, aut decreta, quæ Sanctitas sua pro expressis haberi voluit, in quibusuis Apostolicis, etiam quæ motu proprio, aut ex certa scientia, & consistorialiter processerunt, & emanauerunt literis, etiam si in eis de reiũ esset, illas ex tunc effectum sortitas esse, aut ius quæsitum fore, quomodolibet cõtenta aduersus reuocationem, & irritationem huiusmodi, voluit aliquatenus suffragari.

Reuocatio facultatum quibusuis concessarum.

13 Item reuocauit quascunque facultates concessas quibusuis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis, & personis, nec non Apostolicæ Sedis Nunciis, ac fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicę debitorum collectoribus, de dispensando cum quibusuis personis super matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ętatis defectibus, & de incõpatibilibus beneficiis ecclesiasticis insimul retinendis, nec non de Notariis publicis creandis, ac disponendo quomodolibet de quibusuis beneficiis ecclesiasticis, & aliàs pręmissis, officia ipsorum Nunciorum, & Collectorum directe non concernentes, etiam si in literis desuper confectis sint clausulę restitutorię, & derogatorię, & aliæ efficaciores, quas pro expressis haberi voluit, quo ad omnia, in quibus facultates ipsę non sunt sortitę effectum, etiam si, Nunciis eisdem dictę Sedis Legatis de latere, competens sit concessa potestas. Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reseruata.

14 Item reuocauit quascunque facultates, & literas desuper confectas, per quas quicumque sui prædecessores Romani Pontifices quibusuis personis ordinariã collationem, seu aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum de iure, vel consuetudine habentibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quauis cõsideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concesserant, aut quamdiu viuerent, vel suis ecclesiis, seu monasteriis præessent, aut ad aliud tempus, de beneficijs ecclesiasticis generaliter reseruatis, seu affectis, ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, communiter, vel diuisim spectantib. disponere libere, & licite valerent, aut etiam ad id per eosdem prædecessores Vicarij perpetui, vel ad tempus constituti forent.

De

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item vt in Apostolicis literis committendi crimen falsi per amplius tollatur occasio, voluit, statuit, & ordinauit, quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Kalend. immediate poni consueuerunt, per literas, & syllabas extense describantur, & illæ ex prædictis literis, in quibus huiusmodi dictiones aliter scriptæ fuerint, ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Item voluit, quod de concurrentibus in data eiusdem diei super vacantibus, seu certo modo vacaturis beneficijs, illi, quibus gratiæ Motu proprio conceduntur, ceteris simili modo gratias non habentibus, alias graduati, non graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati, nec non colorato titulo possessores non possessoribus ac inter personas alias in Curia præsentes absentibus ab ea, ac inter præsentes non beneficiati beneficiatis, & similiter inter absentes, ceteris paribus, oriundus non oriundo, & diœcesanus non diœcesano. In reliquis vero singuli, qui prius Apostolicas desuper literas eorum exequutoribus præsentauerint, aliis, in ipsorum, de quibus agi cótigerit, beneficiorum assecutione præferantur.

De non tollendo ius quæsitum.

17 Item, ne per varias, quę pro commissionibus, seu mandatis, & declarationibus habendis in causis, plerumq; fiunt suggestiones, iustitia postponatur, idem D. N. decreuit, & declarauit, suæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunq; signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel literas Apostolicas, pro commissionibus seu mandatis, aut declarationibus huiusmodi, etiam si Motu proprio, & ex certa scientia, ac etiam ante motam litem, a Sanctitate sua emanauerint, vel deeius mandato, faciendas, nulli ius sibi quæsitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignarit aliquod beneficium, siue simpliciter, siue ex causa permutationis, vel alias dimiserit, aut illius commendæ cesserit, seu ipsius beneficij vnionis dissolutioni cósenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus signatæ, & postea infra viginti dies a die per ipsum resignantem præstandi consensus, computandos, de ipsa infirmitate decesserint, & ipsum beneficium quauis auctoritate conferatur, per resignationé sic factam, collatio huiusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quod si contingat ipsum, alicui personæ de parochiali Ecclesia vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum Parochianorum quomodo libet habente prouidere, nisi ipsa persona intelligat, & intelligibiliter loqui sciat idio-

idiomia loci, vbi Ecclesia, vel beneficium huiusmodi consistit, prouisio, seu mandatum, & gratia desuper, quo ad Parochialem Ecclesiam, vel beneficium huiusmodi, nullius sint roboris vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item, si quis supplicauerit sibi de beneficio quocumque, tanquam per obitum alicuius, licet tunc viuentis, vacante prouideri, & postea per obitum eius vacet, prouisio, & quæuis dispositio, dicto supplicanti per obitum huiusmodi, denuo facienda, nullius sint roboris, vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petentes beneficia ecclesiastica alijs vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem secúdum communem æstimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & semper in vnionibus commissio fiat ad partes, vocatis quorum interest, & idem voluit obseruari in quibusuis suppressionibus, perpetuis concessionibus dismembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuscunque fructibus, & bonis ecclesiasticis, ac etiam in confirmationibus vnionum singularumque dispositionum huiusmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines transierint pro tempore, voluit Constitutionem fel. recor. Martini Papę Quinti prædecessoris sui desuper factam, & in libro Cancellariæ Apostolicæ descriptam, quæ incipit. Viri ambitiosæ cupiditatis, &c. similiter obseruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora a iure statuta, siue ante ætatem legitimam, aut absque dimissorijs literis ad sacros ordines se promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit Constitutionem piæ mem. Pij Secundi similiter prædecessoris sui desuper editam, & in dicto Cancellariæ Apostolicæ libro descriptam, quæ incipit Cum ex sacrorum ordinum, &c. pari modo obseruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D. N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apostolicam computari, & æstimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & monasteria.

25 Item prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcumque concessiones, gratiæ, & mandata, etiam Motu proprio, & cũ derogatione huius Constitutionis, quæ ab eo, pro quibusuis personis emanauerint, de prouidendo

eis

eis de quibusuis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcunque ad Ecclesiarum,& monasteriorum regimina, si huiusmodi concessiones & mandata diē promotionis promouendorum ipsorum praecesserint,nec non quaecumque collationes,prouisiones,& dispositiones pro tempore faciendae de praemissis, ac quibusuis alijs beneficijs ecclesiasticis saecularibus,& regularibus, quae per promouendos, vel assumendos ad quascunque Praelaturas inter illarum vocationis, & huiusmodi promotionis,vel assumptionis tempora simpliciter, vel ex causa permutationis vbicunque resignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde secutis pro tempore,sint cassae,& irritae,nulliusque roboris, vel momenti.

De non iudicando iuxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum.

26 Item cum ante confectionem literarum gratia Apostolica sit informis,voluit, statuit,& ordinauit idem D.N.quod Iudices in Romana Curia, & extra eam pro tempore existentes,etiam si sint S.R.E. Cardinales, causarum Palatij Apostolici Auditores,vel quicunque alij, non iuxta supplicationum signatarum super quibusuis impetrationibus,(nisi in dicta Curia duntaxat sint commissiones iustitiam concernentes,per placet,vel per S.R.E. Vicecancellarium,iuxta facultatem super hoc sibi concessam signatae) sed iuxta literarum super eisdem impetrationibus,& concessionibus cōfectarum tenores, & formas iudicare debeant. Decernens irritum, &c. & si literae ipsae per praeoccupationem, vel alias minus bene expeditae reperiantur,ad illorum,quorum interest, instantiam ad Apostolicam Cancellariam remitti poterunt,per eius Officiales, quibus huiusmodi tenores,& formas restringere conuenit,ad formas debitas reducendae.

De regulis Cancellariae producendis.

27 Item attendens D.N. Papa, quod super habendis de Cancellaria Apostolica regulis,& constitutionibus inibi descriptis,faciliter per eos,qui in Romana Curia indiguerint,ad ipsam Cancellariam recursus dirigi potest, nec consultum foret,quod super earundem regularum, & Constitutionum, quae iuxta varietatem occurrentium causarum,& negotiorum aliquoties immutari conuenit, probando tenorem,vel effectum testium, plerumque tenacem desuper memoriam non habentium,depositionibus stari deberet,voluit,statuit,& ordinauit,quod deinceps quilibet ex Auditoribus causarum Palatii Apostolici, & alijs, (etiam si S.R.E.sint Cardinales) in ipsa Curia pro tempore deputatis, auctoritate Apostolica,Iudicibus,etiam in causis actu pendentibus, super huiusmodi tenore vel effectu probando duntaxat,stet,fidemque adhibeat schedulae,seu scripturae desuper a duobus de maiori parte,quod danda sit, a tergo signatae,& etiam a duobus alijs literarum Apostolicarum Abbreuiatoribus in ipsa Cancellaria auscultatae, & D. Vicecancellarii, seu dictam Cancellariam Regentis manu subscriptae, vt moris est. Quicquid autem secus fieri contigerit, nullius sit roboris, vel momenti.

De subrogandis collitigantibus.

28 Item D.N. cupiens litium succidere anfractus,& ne noui collitigantibus aduersarij dentur,prouidere,voluit,statuit,& ordinauit, quod quoties deinceps aliquē super quouis ecclesiastico beneficio collitigantem,in iure,vel ad ius,si quod forsan eius aduersario in dicto beneficio competierit,surrogari concesserit (dummodo prædictus collitigans in dicto beneficio intrusus non fuerit , nec super eo contra dictum aduersarium,postquam illud per triennium pacifice possederit,lis tunc mota fuerit) aliorumquorumlibet de præmisso iure siue tunc vacet , vel cū vacauerit,impetrationes, vel concessiones , etiam Motu proprio, infra mensem ante concessionem huiusmodi factæ, nullius sint roboris,vel momenti. Et nihilo minus cupiens eorum fraudibus obuiare,qui viuentium beneficia,illorum præsertim,quibus,aut propter senium,aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum,impetrans, vt illis decedentibus,tanquam collitigantes in eorum iuribus facilius subrogentur,voluit vt deinceps nullus in iure , vel ad ius in benefi cio defuncti,quod illo viuente in casibus præmissis , vel similibus impetrauerit, aliquo modo subrogetur,ac subrogatio , vel gratia si neutri, seu nouæ prouisionis,aut perinde valere,taliter impetranti nullatenus suffragetur,quod etiam strictissime obseruati mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibusuis criminibus,& excessibus forsan perpetratis,etiam si vsque ad diffinitiuam sententiam,quæ tamen in rem non transiuerit iudicatam, processum foret.

De verisimili notitia.

29 Item voluit,& ordinauit,quod omnes gratiæ,quas de quibusuis beneficijs ecclesiasticis cum cura,vel sine cura,sæcularibus, vel regularibus, per obitum quarumcunque personarum vacantibus,in antea fecerit,nullius roboris,vel momē ti sint,nisi post obitum,& ante datam gratiarum huiusmodi tantum tempus affluxerit,quod interim vacationes ipsæ de locis,in quibus personæ prædictæ decesserint,ad notitiam eisdem D. N. verisimiliter potuerint peruenisse.

Non valeant commissiones causarum,nisi literis expeditis.

30 Item quod omnes,& singulæ cōmissiones causarum,quas in antea fieri contigerit,obtentæ,vel occasione concessionum duntaxat Apostolicarum de beneficijs ecclesiasticis gratiarum,super quibus literæ Apostolicæ confectæ nō fuerint, ac processus desuper habendi,nullius sint roboris,vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit , quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulum ipsius Cardinalis, & si ille in curia fuerit,eius ad id accedat assensus,alias desuper gratia sit nulla, & idē seruari voluit , si dicti familiares eorundem Cardinalium familiares esse desierint , seu ad aliorum Cardinalium familiaritatem similem transierint , quo ad bene-

beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus, vel ad quę, priori ipsa familiaritate durante, ius eis competierit, ita quod quo ad illa, & Cardinales quorum prius familiares fuerint, suum habeant adhibere consensum. Declarans præsentem constitutionem locum non habere in illis beneficiis, quæ familiares ipsi tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuissent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ dispositioni generaliter reseruata, vel effecta fuisse apparerent. Nec non illos, quo ad effectum dictæ Constitutionis, familiares eorundem Cardinalium censeri, qui ipsorum Cardinalium familiares continui commensales ad minus per quatuor menses, etiam ante Cardinalatum, fuisse probarentur. Decernens irritum &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D.N ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti sua Constitutione exoriri possent, vestigiis prædecessorum suorum inhærédo, voluit, statuit, & ordinauit, quod si beneficia, quæ per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt (cessantibus Apostolicis reseruationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispositionem pertinere deberent, in dicta præcedenti Constitutione non comprehendantur, quo ad hoc, vt in prouisionibus talium beneficiorum super expeditione literarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, consensus requiri debeat, sed beneficia huiusmodi ad collationem, seu quamuis aliam dispositionem Cardinalis Ordinarii collatoris, vt præfertur, libere spectare censeantur, & si apud Sedem Apostolicam benefieia huiusmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in prouisione talium beneficiorum super expeditione literarum illius Cardinalis exigatur consensus, si in Romana Curia præsens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel dispositio, vt præfertur, pertinere deberet.

Signatura per Fiat, præferatur alteri per Concessum.

33 Item voluit idem D.N, quod concurrentibus eadem die super quocunque beneficio, per Fiat, & concessum, signaturis, ex eis, per Fiat, etiam vt petitur, habens, alteri per concessum, etiam Motu proprio habenti, præferatur, etiam si in illa per Concessum prægnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuæ essent clausulæ.

De Annali possessore.

34 Item Sanctissimus D. N. vt improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, & ordinauit, quod quicunque beneficium ecclesiasticum tunc per annum immediate præcedentem pacifice possessum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quotannis illud ipse possederit, ac specificam, & determinatam, ex qua clare poterit constare, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi impetratione exprimere, infra sex menses, ipsum possessorem, ad iudicium euocari facere, causamque ex tunc desuper infra

annum vsque ad sententiam diffinitiuam inclusiue prosequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde sequuta nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis, & interesse possessorem præfatum propterea contingentibus, ei satisfacere, & si possessorem ipsum iniuste, friuole, & indebite molestasse repertus extiterit, quinquaginta florenos auri persoluere Cameræ Apostolicæ, sit adstrictus, nec alius quam præmissæ vocationis modus, etiã per literas si neutri, aut surrogationis, aut alias sibi, quo ad hoc, vt beneficium huiusmodi ea vice consequi, aut obtinere valeat, quomodolibet suffragetur; illudque nullatenus in antea litigiosum propterea censeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia ecclesiastica cuiuscunque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel alias propter commissa, excessus, & crimina vacantia, vel vacatura, & similiter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

35 Item statuit, & ordinauit idem D. N. quod si quis, quæcumque beneficia ecclesiastica qualiacumque sint, absque simoniaco ingressu, ex quouis titulo, Apostolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiusmodi confirmatione, seu præsentatione, & institutione illorum, ad quos beneficiorum huiusmodi collatio, prouisio, electio, & præsentatio, seu quæuis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit (dummodo in beneficijs huiusmodi, si dispositioni Apostolicæ ex reseruatione generali in corpore iuris clausa reseruata fuerint, se non intruserit) super eisdem beneficijs taliter possessis molestari nequeat, necnon impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censeri debere decreuit, antiquas lites super illis motas penitus, extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam sententiam.

36 Item idem D N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantium parcatur sumptibus, & expensis, suorum prædecessorum constitutionibus, & statutis inhærendo, statuit, & ordinauit, quod in causis pendentibus, & quas in posterum cõtigerit agitari, nulli ante diffinitiuam sententiam liceat appellare, nec appellatio, si fuerit emissa, debeat admitti, nisi ab interloquutoria, quæ vim habeat diffinitiuæ, vel a grauamine minime concernente negotium principale, quod non possit per appellationem a diffinitiua sententia reparari, nullæque causæ appellationum committantur, nisi in commissione exprimatur quod interloquutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamen sit tale, quod in appellatione a diffinitiua non valeat reparari. Alioquin appellationes, & commissiones in posterum, & quicquid inde sequutum fuerit, nullius sit roboris, vel momenti, commissionibus appellationum iam iudicibus præsentatis, & exhibitis, in suo robore permansuris, in quibus, latis super eisdem sententijs, secundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare. Appellantes vero, & appellationes, etiam ab interloquutorijs, & grauaminibus huiusmodi, suo, vel alterius noĩe prosequentes, si succubuerint, vltra expensas, & damna, ad quæ resarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Non:

Non stetur commissioni post conclusionem.

38 Item statuit, & ordinauit, quod in commissionibus de iustitia, seu mandatis etiam consistorialibus, per eum seu de eius mandato, vel auctoritate, in causis, in quibus conclusum existat, in posterum concedendis, etiam si in eis de conclusione huiusmodi implicite, vel explicite mentio facta fuerit, nihil censeatur esse concessum, nisi per concessionem commissionis huiusmodi derogetur expresse.

De literis Religiosorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod si aliqui Religiosi petunt aliquod beneficiũ ad nutum amouibile, cum clausula, quod exinde pro solo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non possint, literæ, quo ad ipsam clausulam, nullatenus expediantur, nisi idem D. N. ponat in signatura, quod non possit amoueri, vel ad partem clausulam ipsam concedat.

De clausula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item si committatur alicui beneficij resignationis receptio ponatur clausula, Attente quoque prouideas, & c. & si ex causa permutationis resignationes fiant, ponatur clausula. Quod neuter permutantium ius acquirat, nisi quilibet ipsorũ ius habuerit in beneficio per ipsum resignato.

De supplendis defectibus.

40 Voluit, quod si petatur suppleri defectus in genere, nullatenus literæ desuper concedantur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimantur, vel, per, fiat vt petitur, supplicatio signata fuerit.

De derogatione Iuris patronatus.

41 Item voluit, quod super quouis beneficio ecclesiastico de iure patronatus laicorum non expediantur literæ, nisi ponatur expresse, quod tale beneficium tanto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apostolicam legitime est deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præsentandum a iure præfixum lapsum existat, aut ad id patronorum ipsorum accedat assensus, & si per ipsum iuri patronatus huiusmodi derogari contigerit, iuris patronatus huiusmodi mentio dispositiue, ac specifice, & determinate, non autem conditionaliter fiet; & si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouisionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio similis mentio facta non fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

42 Item voluit, quod nulli sæculari de regulari, nec religioso de sęculari, beneficiis, commenda detur, nisi in signatura, per clausulam ad partem super petition commendæ huiusmodi, de commenda ipsa mentio fiat.

De reformationibus.

43 Item voluit, statuit, & ordinauit, quod super quibuscunque reformationibus signatis super impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel cer to modo vacaturorum, in quib. petitur, quod literæ super prima data expedir possint si ex huiusmodi expeditione sub tali data cuiquam videatur posse fier præiudicium, literæ huiusmodi sub ipsa prima data nullatenus expediantur, nisi reformationes huiusmodi per fiat sub prima data signatæ fuerint.

De consensu in resignationibus, & pensionibus.

44 Item voluit, & ordinauit, quod super resignatione cuiuscunque beneficii ecclesiastici, seu cessione iuris in eo, quam in manibus suis, vel in Cancellaria Apostolica fieri contigerit, Apostolicæ literæ nullatenus expediantur, nisi resignans vel cedens, si præsens in Romana Curia fuerit, personaliter, alioquin per procuratorem suum ad hoc ab eo specialiter constitutum, expeditioni huiusmodi in eadē Cancellaria expresse consenserit, & iurauerit, vt moris est, & vt ipsum resignantem, seu cedentem pluries super vno, & eodem beneficio in fauorem diuersarū personarum successiue consentire contigerit, voluit Sanctitas sua, quod primus consensus tenere debeat, & alii posteriores consensus, ac literæ illorum prætextu, etiam sub priori data, expeditæ pro tempore, nullius sint roboris, vel momenti, nec literæ reseruationis, vel assignationis, etiam Motu proprio, cuiusuis pensionis annuæ super alicuius beneficii fructibus expediri possint, nisi de consensu illius, qui pensionem persoluere tunc habebit.

De ingressu religionis.

45 Item non dentur literæ super beneficiis vacaturis per ingressum Religionis, nisi ille præcesserit datam desuper petitionis.

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod si petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apostolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ desuper expediantur.

De executione facienda.

4 Item voluit, statuit, & ordinauit, quod quotiescumque per signaturam suam vel de eius mandato factam, super exequendis aliquibus, cum adiectione proprii nominis, vel dignitatis cuiusuis, iudex datur, literæ desuper expediantur cū expressione, quod idem iudex executionem faciat per seipsum.

De

De dispensationibus in gradibus consanguinitatis.

48 Voluit, quod in literis dispensationum super aliquo gradu consanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clausula, Si mulier rapta non fuerit: Et si scienter, ponatur clausula addita in quaterno.

Super defectu natalium.

49 Voluit, quod in dispensationibus super defectu natalium, quod possint succedere in bonis temporalibus, ponatur clausula, Quod non praeiudicetur, illis, ad quos successio bonorum ab intestato pertinere debeat.

Super dispensationibus.

50 Item, quod per quamcunque signaturam in quauis gratia nullatenus dispensatio veniat, nisi dicta gratia totaliter effectum huiusmodi dispensationis concernat, vel alias nihil conferat aut operetur.

Nulli suffragetur dispensatio, nisi literis confectis.

51 Item, cum concessiones super gratiis dispensationum quarumcunque quibusuis per ipsum Dominum Nostrum concessarum, vel concedendarum, per regulas Cancellariae Apostolicae sint prouide limitatae, licet aliquando in petitionibus super huiusmodi concessionibus oblatis multa sint petita, ne quis talium concessionum praetextu, id dispensatiue tenere, aut facere praesumat, ad quod concessionum huiusmodi se non extendant, voluit idem D. N. quod nulla talis dispensatio cuiquam in iudicio, vel extra, suffragetur, antequam super ea literae Apostolicae sint confectae.

De clausulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, quod in literis Indulgentiarum ponatur, quod, si ecclesiae, vel cappellae, vel alias, aliqua Indulgentia fuerit per ipsum concessa, de qua inibi specialis mentio facta non sit; huiusmodi literae sint nullae.

De indulgentijs concessis ad instar.

53 Item voluit idem D.N. quod literae super Indulgentiis non expediantur ad instar, nisi specificentur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit, quod in gratiis, quas quibusuis personis, de beneficiis vacantibus seu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, quae dictae personae tunc obtinuerint, seu de quibus ei fuerit prouisum vel concessum, aut mandatum prouideri, verus annuus valor per marchas argenti, aut Sterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, seu florenos

auri,aut ducatos,vel vncias auri,seu aliam monetam secundum communem æstimationem exprimantur,nisi personæ prædictæ beneficia,quæ tūc obtinuerint, aut in quibus,vel ad quæ ius eis competit,iuxta ipsarum oblationes,aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ sint nullæ,& idem seruetur in gratiis,quas a Sanctitate sua Motu proprio emanare contigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem suam pro tempore prouidetur,seu prouideri mādatur,aut alias disponitur,ac literis per quas pro tempore ad ecclesiarū Parochialium,& Cathedralium,ac Monasteriorum regimina promotis conceditur,vt Monasteria,& alia beneficia ecclesiastica sæcularia, & regularia per eos obtenta,& in quibus,& ad quæ ius eis competit,retinere possint.

De clausulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit,& ordinauit,quod quando prouidet,sed mandat prouidere alicui de beneficio ecclesiastico vacante,tunc dari poterunt clausulæ, si petantur,etiam si illud quouis modo,&c.seu per Cōstitutionem Execrabilis vacet,ac specialiter reseruatum,inter aliquos litigiosum sit,& eius collatio deuoluta fuerit,& si pro collitigante,vel subrogationem,aut si neutri,vel si nulli,&c.petente,si tunc lis specifice exprimatur. Nec detur aliqua generalis reseruatio dispositiue,nisi desuper in concessione specialis,& expressa,ac pure,& non sub conditione, mentio fiat, & tunc reliquæ reseruationes ibi contentæ veniant.Si vero tempore expeditionis inde literarum,generalis reseruatio huiusmodi probari non possit,aut in nouis prouisionibus,seu pro collitigantibus, si neutri, vel si nulli, &c. sit expressum, quod ab aliquibus asseritur, illum cuius beneficium conceditur, collectorem, vel vnicum subcollectorem,abbreuiatorem, vel familiarem,Notarium,aut dictę Sedis officialem fuisse, clausula ponatur,etiam si dictum beneficium ex eo,quod tali,collector,vel vnicus subcollector,abbreuiator,vel familiaris,Notarius,aut dictę Sedis officialis fuit, dispositioni Apostolicę generaliter reseruatum existat, dū modo non sit in eo alicui specialiter ius quęsitum: in reliquis vero nulla clausula detur,vnde reseruatio generalis elici possit, nisi desuper signatura per duplex fiat signata sit,aut reseruatio,vel alias specialiter habeatur.

De expressione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit,quod super beneficiis ecclesiasticis,de qualitatibus illorum, videlicet,an dignitates,personatus,vel officia sint, eisque immineat cura animarum & ad illa consueuerint,qui per electionem assumi,mētio fiat,alias granę desuper factę sint nullę,& si qualitates huiusmodi affirmatiue,vel conditionaliter nō exprimantur,negatiua expresse desuper fiat in beneficiis, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas consueuerint habere.

De beneficiis vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, si reseruetur beneficium per contractum matrimonii,non dentur alii modi vacationum de futuro, nec censeatur beneficium reseruatum specialiter, vel affectum, nisi sequatur matrimonium, sed in beneficiis per promotionem, aut

aut ingressum Religionis, vel assecutionem, vacaturis p. natur clausula, etiam si non petatur. Cum beneficia huiusmodi præmisso, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam si vacent.

De clausulis ponendis in literis Religiosorum.

58 Item voluit, quod si petatur aliquem in Religiosum recipi, & sibi de quouis beneficio ecclesiastico prouideri per simplicem signaturam fiat, receptio huiusmodi dumtaxat detur adiecto, si petens idoneus sit, aut aliud canonicum non obsistat, & exprimatur, si certus numerus Regularium sit ibidem, cui etiam non derogetur nisi expresse concedatur; & si numerus iste non existat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiusmodi nimium propterea non grauetur, possintque executores prouisionis huiusmodi, ad receptionem emissionis professionis, non expectato probationis anno, procedere.

De translatione Religiosorum.

59 Item si regularis petat sibi de beneficio ab aliquo Monasterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiusmodi, quod alterius Monasterij, vel loci religiosus sit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clausula si est ita.

60 Item; quod in literis super beneficijs, per constitutionem Exectabilis, vacantibus, ponatur clausula, si est ita; similiter de quibuscunque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti sibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impositionum.

62 Item reuocauit quascunque decimarum, subsidiorum vigesimæ, & aliorum onerum impositiones, quæ a prædictis Clemente VIII. Leone XI. prædecessoribus suis, ex quauis causa, etiam in subsidium expeditionis contra Turchas, & orthodoxæ fidei hostes, emanarunt, & quascunque facultates super decimarum, vigesimæ, & onerum huiusmodi exactione, quibusuis fructuum, prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum collectorib. & Apostolicæ Sedis Nuncijs ab eisdem prædecessoribus concessas. Suspendit quoque ad suæ Sanctitatis, & Sedis Apostolicæ beneplacitum, quascunque plenarias Indulgentias, ab eisdem prædecessoribus ex quauis causa, etiam expeditionis huiusmodi, concessas, si quæ per Nuncios, vel Quæstores deferebantur. Nec non deputandi, & eligendi confessores, qui plenarie absoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum suspensarum effectum, reliquasque facultates ipsas Indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quo ad ea, in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua sui parte sint sortitæ effectum, ita vt illis, qui implen-

tes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiusmodi, iam consequuti sunt facultatem eligendi confessores, qui absoluant eos plenarie in mortis articulo, per huiusmodi suspensionem non praeiudicetur, quin facultate ipsa uti possint in futurum, decreuit quoque irritum, & inane, quicquid, facultatem reuocatarum earundem praetextu, in posterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, cassauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quascunque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanae Curiae pro tempore vacantium, in toto, vel in parte, ac quasuis cõcessiones, & collationes, aliasque dispositiones, per fel. rec. Innocentium Papam Nonum praedecessorem suum de dictis officiis, etiam ex die collationum, concessionum, & dispositionum earundẽ in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque personarũ, ecclesiarum, monasteriorũ, piorũ locorum, collegiorum, seu eorũ mensarum etiam perpetuo, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroso, & sub alia quauis verborum forma, quam, & praemissorũ tenores pro expressis haberi voluit, concessas, & factas quo ad officia, quę post obitum ipsius praedecessoris vacarunt, & in posterum quomodolibet vacabunt.

Item, reuocauit, cassauit, & annullauit, ac irritas declarauit quascũque Infeudationes, Inuestituras, gratias, & concessiones quoquomodo, etiam in emphyteusim ad tempus, seu in perpetuum, etiam Motu proprio, & de plenitudine potestatis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, (extra tamen Consistorium, & sine S.R.E. Cardinalium consilio, & consensu) a die Constitutionis fel. rec. Pii Papae Quinti praedecessoris sui super prohibitiones alienandi, & infeudandi, Ciuitates, & loca S R. E. sed data Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, millesimo, quingẽtesimo, sexagesimo sexto, Quarto kal. Aprilis, Pontificatus sui Anno secundo, vsque in praesentem diẽ, per quoscunque Romanos Pontifices suos praedecessores, aut mandato, vel auctoritate eorum, quomodocunque, ac qualitercunque, & quouis colore factas, & concessas, de Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, & locis S.R.E. & Sanctae Sedi Apostolicae tam mediate, quam immediate subiectis, tunc videlicet de tempore dictarum Infeudationum, Inuestiturarum, gratiarum, & Concessionum, nondum deuolutis; Nec non quascunque prorogationes, & extensiones quarumcunque Infeudationum, Inuestiturarum, gratiarum, concessionum de dictis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, & locis, tunc videlicet, de tempore, dictarum prorogationum, & extensionum, nondum finitarum, quibusuis personis cuiuscunque gradus, status, & conditionis, ac praeeminentiae, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis praefulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocunque titulo etiam oneroso, et per quascunque, tam sub plumbo, quam in forma Breuis sub Annulo Piscatoris, aut etiam quomodocunque, & qualitercunque, expeditas literas, ac sub quauis verborum forma, quam, & premissorum omnium tenores Sanctitas sua pro expressis haberi voluit latissime extenden.

Quod

Quod fructus in tertia parte augeri possint vigore clausula.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum ecclesiasticorum pro tẽpore vacantium, & certo modo vacaturorum, asserendo illorum fructus, &c. certum per eos expressum annuum valorem non excedere, & nonnunquam obtineant a Sanctitate sua, vt huiusmodi valorem annuum augere possint, vt verius possit in confectione literarum super huiusmodi impetrationibus summa, ac valor ipse annuus exprimi, aliter desuper non specificato, ne de virtute huiusmodi concessionis in posterum hæsitari contingat, declarauit prætextu concessionis huiusmodi, valorem ipsum vsque ad tertiam partem valoris expressi, & in prima, quæ desuper fiat literarum expeditione, duntaxat, augeri posse, & eas, quas, literis iam expeditis cum expressione valoris specificati, aut non integro augmento prædicto, denuo desuper expediri contigerit, literas cum aliquo augmento valoris huiusmodi, nullius esse roboris, vel momenti, etiam si Motu proprio beneficiales gratiæ, dispositiones quæcumque a Sanctitate sua emanarent.

De insordescentibus.

65 Item, ne personis, pro quibus literæ suæ Sanctitatis emanabunt, ob generalẽ absolutionem a censuris ecclesiasticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solita, præsteiur occasio cẽsuras ipsas vilipendendi, & insordescendi in illis, statuit, & ordinauit huiusmodi absolutionem, & clausulam in literis, quas in futurum cum illa concedi contingget, non suffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiariis, violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, & falsificari procurantibus literas, & supplicationes Apostolicas, & illis vtentibus, receptatoribus, & fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus Ecclesiasticæ libertatis, via facti, ausu temerario, Apostolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apostolicæ Sedis, & eius Officialium, eis commissa exequentes, impedientibus, qui propter præmissa, vel aliquod eorum excommunicati a iure, vel ab homine, per quatuor menses, scienter excommunicationis sententiam huiusmodi sustinuerint, & generaliter quibuscunque aliis, qui censuris aliquibus, etiam alias quam vt præfertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuum insorduerint.

Officiales nihil exigant vltra debitum.

66 Item, idem Dominus Noster exactionibus quas Sanctitas sua, non sine displicentia, plerumque fieri intellexit per officiales Romanæ Curiæ, qui constitutis sibi emolumentis pro exercitio Officiorum, quæ obtinet, non contenti, vltra, a prosequentibus negotiorum quorundam expeditionem in eadem, exigere non verẽtur, obuiare volens, districte præcipiendo inhibuit omnibus, & singulis, quæuis officia in eadem Curia obtinentibus, ne de cetero quicquam, prætextu Officiorũ, quæ obtinent, quouis colore, etiam celerioris expeditionis, vltra emolumenta huiusmodi, exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitiose differre, sub excommunicationis, & præter illam, suspensionis a per-

a perceptione emolumentorum huiusmodi pro prima ad semestre,& pro secūda ad annum, & pro tertia vicibus quibus sic excesserint, priuationis Officiorum, per eos obtentorum,in quibus sic excesserint, pœnis. Ac voluit,quod Sanctæ Romanę Ecclesiæ Vicecancellarius,& Camerarius,excedétes ipsos,respectiue prout eis subsunt,per subtractionem emolumentorum eorundem,ac alias, vt præmittitur,compellant ab huiusmodi illicitis exactionibus abstinere, & contra eos, per prædictas pœnas,& alias,prout melius expedire viderint,procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur sub Regulis faciendis.

67 Item,cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ipsi Sanctissimo Domino Nostro assistant,ac propterea debeant specialibus prærogatiuis,& priuilegiis gaudere,idem D.Noster statuit,& ordinauit,decreuit,& declarauit,quod in quibuscūque Constitutionibus,& Regulis per Sanctitatem suam imposterum, post hanc primam editionem,& suarum Constitutionum, & regularum publicationem, faciendis,non includantur ipsi Cardinales, nisi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant,vel ipsæ Constitutiones edendæ, de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum consilio,editæ fuerint.

De potestate Reuerendissimi Domini Vice cancellarii,& Cancellariam Regentis.

68 Primo,quod possit committere absolutionem illorum,qui ignoranter in supplicationibus, vel in literis Apostolicis, aliquid scriberent, corrigerent, vel delerent.

Item,quod possit corrigere nomina, & cognomina personarum, non tamen eorum,quibus gratiæ,& concessiones fiunt,ac beneficiorum,dum tamen de corpore constet.

Item,quod possit omnes causas beneficiales,etiam non deuolutas,committere in Curia,cum potestate citandi ad partes.

Item, quod processus Apostolica auctoritate decretos aggrauare possit cum inuocatione brachii sæcularis, & sententias executioni demandari facere contra intrusos,& intrudendos,per literas Apostolicas desuper conficiendas, & non alias.

Super regulis Cācellariæ ultraglossā scripserūt Rebuff. Gomensius & Mandosius.

Item, quod possit signare supplicationes, manibus duorum Referendariorum, signatas, de beneficiis ecclesiasticis, sæcularibus,& regularibus, dispositioni Apostolicæ generaliter non reseruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de Camera,vel totidem librarum Turonen.paruorum seu totidem in alia moneta secundum communem æstimationem, valorem annuum non excedat.

Item, quod possit signare supplicationes etiam duorum Referendariorum manibus signatas, de nouis prouisionibus, si neutri, & subrogationibus pro colligantibus, in quibus non detur clausula generalem reseruationem importans.

Item, quod possit,ad ordines suscipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis suscipiendis ordinibus, vsque ad proxima tunc a iure statuta tempora,in quibus sic arctati,successiue ad ipsos ordines promoueantur,

Placet publicentur,& describantur.

Lectæ,

Lectæ,& publicatæ fuerunt supradictæ Regulæ, Ordinationes, & Constitutiones,Romæ in Cancellaria Apostolica,Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexcentesimo quinto, die vigesima prima mensis Maii Pontificatus præliba ti Sanctissimi D.N.Anno Primo.

Claudius Ciccolinus Apostolicæ Cancellariæ Custos.

RESIDENTIA.

PRÆTER Summistas sciendum est,quod contra obligatos residere, & nõ residentes attenditur dispositio Sacrorum Canonum,vt in tit.de cleri. non residen.& Conc.Trid.sess.6.de refor.c.1.& 2.& sess.23.de refor.c.1. ac sess.24.de refor.generali c.12.Pius V.super residentia facienda in parochialibus per obtinentes eas,ac canonicatus,aut dignitates,seu aliud beneficium constitutionem edidit Rom.publicatam die 15.Iunii 1568.fol.1021.in Bull.incip.

Cupientes pro nostri pastoralis officij munere Christi fidelium animarum saluti,quantum cum Deo possumus salubriter consulere,& parochialibus ecclesiis ab earum Parochis,prout tenentur, in diuinis debite, & laudabiliter deseruiri, inhærendo etiam decretis Sacri Concilij Tridentini, Motu proprio, & ex mera deliberatione certaque scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione,omnes, & singulos Rectores parochialium Ecclesiarum cuiuscunque dignitatis,status, gradus, ordinis, conditionis,& præeminentiæ fuerint,in quibuscunque Regnis,Prouincijs,Ciuitatibus, Diœcesibus,ac aliis Christiani Orbis partibus consistentes, qui parochialem Ecclesiam,ac canonicatum, aut dignitatem, etiã post Pontificalem maiorem, seu collegiatis Ecclesiis,seu aliud quodcunque beneficium ecclesiasticum,etiam quarumcũque dispensationum a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris seu principalem in quibusuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis,vel Cathedr. seu etiam a nobis hactenus quomodolibet impetratarum,ac literarum Apostolicarum desuper expeditarum titulo,(quas omnes hac præsenti constitutione abolemus,& reuocamus,seu quocunque alio prætextu obtinent,cum prima,& præcipua debeat esse cura animarum,eos ad residendum in Ecclesia Parochiali,& ibi in diuinis deseruiendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos esse,ac ad id per Episcopos,& aliorum locorum ordinarios etiã tanquam Apostolicæ Sedis delegatos,sub sententiis, & censuris ecclesiasticis,ac pecuniariis arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum Parochialium,& aliorum quorumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota,cogi,& compelli posse, & debere auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus,præcipimus, & ordinamus. Eos tamen si residentes in Ecclesiis parochialibus omnes,& singulos fructus,redditus,& prouentus,etiam canonicatus sui vel dignitatis,seu alterius cuiuscunque beneficii,exceptis dumtaxat quotidianis distributionibus, & aliis quæ ex iusta causa absentes percipere nõ solent lucrari volumus. Sicque per quoscunque iudices,&c. Non obstantibus,&c. *Pij V.*

Hæc constitutio loquitur de habentibus parochialem,& canonicatũ ex dispẽsatione,aliter tamen esset,si dignitati vel prębendę parochialis sit annexa.c.extirpandæ §.qui vero.de præb.& c.super eo eod.tit.lib.6. & quid si tunc animarum curæ incumbere voluerit vide Conc.Trid.sess.22.de refor.cap.3.vers.quod si alicui.

Quod

Quod autem communis opinio asserit Clericis absentibus ex quauis causa iusta deberi quidem fructus ecclesiasticos, quia censentur vt præsentes, c. de cetero, & cap. ad audientiam, de cler. non resid. cap. 1. eod. tit. lib. 6. non autem distributiones quotidianas, quæ non dantur nisi interessentibus horis Canonicis, & diuinis officijs, vt d. c. 1 & c. cum non deceat, de elect. in 6 & c. licet de preb. Hoc quidem sane intelligendum est, vt locum habeat in distributionib. proprijs, & veris, quæ actu distribuuntur interessentibus: Aliæ enim quæ non actu distribuuntur, sed in fine anni, non dicuntur proprie distributiones; & in his non procedunt iura disponentia priuilegiatis non deberi distributiones gl. ver perceperint d. c. 1. de cler. non resid. li. 6. & ibi Domin. Gemin. in §. qui vero, & in c. licet de præbend. ver. distributiones enim proprie, extrauag. Ioan. 22. cum nonnullæ ecclesiasticæ. Calder. conf. 21. de præbend. & in conf. 1. de cler. non resid. Abb. in d. c. licet, & in c. olim. de verb. signif. optime declarat Card. Paris. in conf. 32. vol. 4. itaque clericus absens ab ecclesia sua, vt literis operam nauaret in aliquo publico studio, vel academia bonarum Artium Iuris Diuini, & humani ad maiorē ecclesiæ vtilitatem, potest tuta conscientia percipere illas distributiones improprie dictas, quæ mensa communis, seu grossa dicitur, nempe census, & fructus seu decimas, vel alios redditus decimarum loco assignatos ecclesiæ, qui in fine anni distribuūtur clericis, & ei de iure debentur ex iusta causa absenti, nō autem mortuaria, ceteraue emolumenta in dies obuenientia, quæ interessentibus tantum pro labore distribuuntur dietim.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam consuluerunt etiam Felyn. in consil. 18. loquens in canonico absente ex causa studij, & Rebuff in conf 134. nu. 3. loquēs in canonico absente commorante in seruitio Episcopi, scilicet quod fructus, qui cōputantur inter grossos, & singulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius ministrum, & in communi ponuntur, ac postea in fine anni secūdum numerum canonicorum diuiduntur in portiones prædictis ex iusta causa absentibus debeantur, idq; comprobatur tum auctoritate glossæ notab in extrauag. vnic. in ver. in totū sub tine sede vac inter com. quam sequitur Rota diuers decis. 3; sub nu 5 par. 1. & Hieron Gonzalez in comm. ad 8. regulam Cancel § 7 proœm nu 205. dicentis distributiones quotidianas proprie esse, quæ actu distribuuntur, & non alias, tū ratione, nā in pluribus ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis sunt Canonicatus non habentes prabendas districtas, aliosue fructus preter memoratas distributiones, in quibus dūtaxat Canonicatuū redditus consistunt, & tunc huiusmodi distributione dicuntur efficere prabēdam, eiusque loco succedunt, ac fructuū nomine veniunt optime Phlip. Prob alios citans in addit ad Ioan Monac in c. vn. nu. 60. de cler. non resid in 6. & Tiber. Decian in proprijs terminis in conf 43 nu. 13. vol 1 quas si non possent absentes ex causa studij consequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & sine affectu, nihilque eis prodesset, quod est inconueniēs, arg tex in c in his de priuileg & in capitul si Papa. eod titul lib. 6 Rebuf in praxi titul de differ inter priuileg. & rescript num. 11 & in specie tradunt Horat. Lucius in tract de priuil scholar. priuil. 28 limit 1. ac Gregor Tolos in instit. non rei benef. c 7 sub nu. 12 Et quamuis Alexander Moneta in tract de distribut quotid par. 2 q. 10 nu 24 & infra in hoc quodammodo aliter sentire videatur, ego tamen id habeo pro absolute. fertur etiā Sac Conc. Trid Congregationē illud declarare in eum, qui sequitur modū videlicet Congregatio censuit Canonicum absentem studiorū causa percipere quidem fructus prabendæ, nō autem distributiones quotidianas, quod si in huiusmodi distributionibus

bus omnes Capituli redditus cõsistant, percipere etiã distributiones dempta tertia parte, quæ inseruientibus accrescit, nullo autem casu debere ipsum Canonicum percipere distributiones Missis, aut defunctorũ anniuersarijs applicatas. Eadem Sacra Congreg. declarans, c.3. Conc. Trid. sess. 21. de ref. (referente Gonzalez in præcit. §. 7. nu. 79.) censuit dicens sic, Absentia causa studiorũ, etiã obtenta a Sede Apostolica, nõ excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab amissione ceterarum distributionum quotidianarũ: quæ ne præcedenti declarationi aduersetur, in hunc sensum accipienda est. Et de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet ecclesia iux formam c. 1 Cõc. Trid. sess. 5 de ref. habendo idem Doctor nu. 180 subnectit eiusdem Sac Congregationis declarationem sub his verbis, Idẽ censendũ est de docentibus in ecclesiis qui quamuis a seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus suorũ canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus quibus legũt habẽdi sunt sicut præsentes in choro, & inseruiẽtes non modo illis horis, vt si mane legunt pro horis matutinis, & Missa solenni, sed etiã pro toto die, vt declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet Domini de Graff in decis. 12 sub tit. de præb & decis. vn nu 8. sub tit. de cle. nõ resid. voluerint, quod distributiones quotidianæ etiam dicantur, quamuis solutio semel tantum certo tempore fiat, non autem in dies singulos vel horas quando tamen in solutione habetur respectus ad seruitium singularum horarum canonicorum, cui dicto annuit ẽt Mandos de Signat. grat. tit. Pensiones. vers. Distributiones quotidianæ & in cõs. 13 nu. 3. illud intelligendum est; vt sint tales impropria sumptæ secundum distinctionẽ a D. Authore præhabitã. Accedit præterea iuxta eosdẽ terminos fuisse per Dominos de Rota in vna Salamantina canonicatus, & præben. conclusum teste Caputaquẽsi decis. 29 par. 2 nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicẽ facta, licet non comprehendantur distributiones quotidianæ, quæ dantur interessentibus qualibet hora pro seruitio personali, illæ vero, quæ fiunt in fine anni pro seruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in sententiam veniant: quod vltimum scilicet An Canonicus in lite quam super Canonicatu patiebatur, succumbens, cõdemnatus ad relaxandos fructus collitiganti a die motæ litis, dicta condemnatio se extendat ad distributiones quotidianas, tangit etiam Alex. Mon in prææalleg tract. par. 1. q. 6. nu. 16. & diserte explicat Gonzalez loco superius indicato nu. 155. & infra.

Verum reuocatur in dubium, an vt canonicus ex causa studij absens possit legitime fructus percipere, sit necessaria licentia sui Episcopi. Respondeo quod receptior sententia se habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. ca. 25. num. 121. imo quod de consuetudine fere vniuersali huiusmodi licentia non petatur, nec requiratur, post Pan in c. tuo. sub num. 5. de cler non resid. affirmant Rebuff. in prax titul de dispen. de non resid. num. 25. Mandos. de signat. grat. verbo Indultum percipiendi fructus &c. & Greg. Tolos. loco prææalleg. sub numero 10. & ratio est, quia ius eam concedit in cap. fin. de magistr. Conc. Trid. sess. 5. de ref cap. 1 final. & frustra precib. impetratur, quod iure communi conceditur, in l. 1. C. de thesaur. lib. 10 Limitatur vt Episcopi licentia requiratur, quando conferret se ad profitendum alias scientias præter illas Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij, nisi in contrarium vigeret consuetudo Nauar. loco cit. Lopez ad Diaz. in pract. cano. crim. cap. 52.

Traditam conclusionem videlicet non requiri Episcopi licentiã, & consensum propter absentiã causa studij, intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, secus tñ quo ad discessum, seu se absentandũ ab ecclesia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiã quia ipse Episcopus cognoscere, & diiudicare habet, an absentia

sent ia sit pro causa studij, quanto tẽpore duratura, & ad quam scientiam adipiscẽdam qui etiam tanquam superior licentiandi arbitrari debet, an sit habilis siue aptus ad discendũ, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac resistant, aut in loco ad quẽ se transferre destinauerit, regatur, & vigeat generale studium, ad tex. in c. 2. vbi Doc. de priuil. in 6 an minus competens studiorum exercitium c tua de cler. nõ resid. Item Episcopus attendere debet qualitatẽ status ipsius ecclesiæ ne propter talem discessum graue detrimentũ patiatur in cultu diuino ex ministrorum defectu arg. tex. in c pen. de cler non resid Pan. in d cap. tua sub numer. 5. & Alex. Mon. in præcit tract par. 2. q. 14. sub num. 27. quam licentiam si sine causa proprius Prælatus cõcedere denegaret, tunc potest haberi recursus ad superiorem, ut eum compellat ad illam dandam. idem Pan. in c relatum num. 5. & in eo c. tua, nu. 3. vbi etiam Card. Zab. q. 4 de cler. non resid.

Et quoniam hæc concessio est limitata ad certum tempus scilicet ad quinquenniũ, & non vltra d c. fi. non otiose dubitatur, quid si dictum tempus ab Episcopo prorogetur. Respondeo, quod hac Episcopi licentia nihil operatur, ita sane sacra censuit Congregatio his verbis videlicet. Licentia vt quis abesse possit causa studij a seruitio sua Ecclesiæ, vel sui Canonicatus non suffragatur vltra quinquennium impetrata a die, quo cœpit studere, quam declarationem refert Lopez vbi supra, & Rodriquez sum par. 1 c. 38. Num autem Canonici vt prædicto indulto percipiendi fructus in absentia gaudeant, possint eodem tempore in studio esse vltra duos ex eodem collegio videndi sunt Host Panor. & alij in c a ad audientiam, de cler. non resid. quib. add. de Horat. Lucium d priuil. 98 limit 2.

Prædicta amplia, vt in tantum sit priuilegiata ac prærogatiua digna absentia ratione studiorum suscepta, quod in hoc casu non tenetur Canonicus loco sui Vicariũ, seu substitutũ relinquere, tum quia defectus ipsius absentis potest suppleri per alios de Capitulo tum quia contingere posset, quod detracta portione substituti nihil sibi remaneret. Panor. in ca. licet nu 9 de præb Nec omnino Ecclesiæ dicitur non seruire, (inquit Oldr. cons 220. num. 3.) qui proficiendo in studio literarum parat se vt ipsi, imo & vniuersali Ecclesiæ possit existere fructuosus arg text. in cap cum ex eo. de elect in 6.

Limita vt non sufficiat Canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri possit, in studio morari, & scholas ingredi, qui re ipsa nõ proficeret, operamque daret, ut addisceret sed otiose viueret, ita sentire videatur Abbas Am d c fin nu. 6. & Felyn. sub nu 3. & in specie Alber. de Rosate loquens contra eos, qui vadunt ad studium non causa studendi, sed vt habeant fructus beneficiorum sine labore residentiæ in l. & qui data opera sub nu. 1 ff. ex quib. caus. maior. &c. Sfortia Oddo. in tract. de restit in integ. par. 1 q 7. art 14. num. 131.

Item limita in Parochis, qui hodie post Conc Trid. Sess. 23. de ref. c. 1. §. eadem omnino, non possunt studiorum causa absentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiusdem Conc Congregatio relata per Hieron Gonzalez in comment ad 8 reg Canc. gl 6. num. 351. sic dicens Obtinentibus Parochiales Ecclesias post Conc. Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi, non datur. Et potest esse ratio secundum præf Doc nã cũ hodie parochiales Ecclesiæ prouideantur per concursus, presupponitur, quod ille, qui tamquam idoneior Parochialem ecclesiam per concursum alios superando assecutus fuerit, iam prius ita studuerit, quod studiorum causa abesse necesse non sit, & ideo cessat occasio absentiæ, ne sub hoc prætextu seruitiũ defraudetur. Hinc Pius 4. quadam sua constitut. Romæ in Cancellaria Apost. publicata die 24. Nouemb. 1564.

1564 fol. 871. in Bullar. declarauit, quod dispensationes de non residendo, & beneficiorum fructibus percipiendo ratione studij non valeant sine consensu ordinariorum, vt sequitur.

Sanctissimus in Christo Pater, & dominus noster D. Pius diuina prouidentia Papa iiij. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata vel alios, sacros ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes sub prætextu, quod literis operam dare cupiebant, post confirmationem Conc. Trid. per sanctitatem suam factam, & publicatam secum, vt literarum studio in loco, vbi illud vigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum, per eos obtentorũ huiusmodi vsque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expressum, dummodo infra primum illius annũ subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minime tenerentur, & tam ijdem interim, quam alij, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem, seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuũ beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, vel alias deputandos in diuinis deseruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, vsque ad simile tẽpus personaliter in eisdem beneficijs residere non tenerentur; nihilominus inter ea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ signaturam seu Pœnitentiariæ suę officium dispensari, vbique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præsertim quo ad absentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione prouideri potest, relinquere volens, Conc. etiam Trid. Decretis inhærendo huiusmodi dispensationes, & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ, quam Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficiendas literas, processusque habitos, & habendos, per easdem dictis, absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c. *Sess. 23. c. 1 de ref.*

In quæstione illa, An scilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici existẽtes in Episcopi obsequio, vt lucrari possint fructus in absentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos, dicimus, quod licet quidam Doctores affirmatiue sentiant, dummodo interueniat ipsius Episcopi dispensatio, hoc tamen non ita indistincte a Dominis de Rota admittitur, scilicet quando solum occuparentur in seruitio personali ipsius Episcopi, sed ita demum si alterum duorum concurrat, vel scilicet vtilitas in specie illius ecclesiæ, de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io. And. in cap. 1. sub num. 4. de cler. non resid. in 6. Puteus decisio. 194. in fin. lib. 3. vel vrgens necessitas ipsius episcopi ex Panor. in d. cap. ad audientiam. sub num. 8; & Nau. etiam addit, & ecclesia non indigeat seruitio, d. differentiæ ratio assignatur, cum non sit tanta communio inter Episcopum, & clericos inferiores, sicut est inter Episcopum, & Canonicos, qui sunt membra corporis eius ad text. in capit. requisisti, de testam. accedit etiam, quia cum hæc sit materia damnosa ecclesiis, cum per talem subtractionem diminuatur cultus diuinus, potius est restringenda, quam relaxanda. Abb. in c. cum dilectus nu. 7. de cler. non resi. *Cap. de cetero, etc. ad audientiã. de cle. nõ resid. De. 221 diuersi: pai. 2. Cap. 1. de cle. nõ res. in 6.*

Item propositionem illam, quæ se habet, non debere canonicos absentes distributiones quotidianas percipere, nisi diuinis officijs intersint, ampliа 1. & primo

proce-

procedere etiam per illud spacium trium mensium, quo (iuxta decretum Conc. Trid. sessio. 24. de ref. capit. 12. §. præterea) ab esse licet, etiam si consuetudo esset in contrarium, sicuti censuit Sacra Congreg. referente Paris. lib. 1. de resign. benef. q. 10. num 65. Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas distributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab ecclesiæ seruitio absfuerit, quinimo eum, qui illas receperit teneri ad restitutionem, nec illas suas facere posse prout fertur eandem Sacram Congregationem declarasse, & colligitur ex eodem text. Concilii ibi. §. (quauis collusione aut remissione exclusa,) sequitur Menoch. in addit. ad casum 429. num. 6. de arbi. iud. ad quod vide Nauar. notab. examinantem ac limitantem in miscellan. 56. de orat. Ceterum in quibus casibus principalis assertio limitanda foret, deque aliis ad hanc materiam pertinentibus post Doctores, & præsertim Philip. Prob. in d. c. 1. Adde Petr. Duen. in tract. regul. & fallent regula 206. Couar. lib. 3. var. resol. c. 13. Nauar. in cons. 9. & sequ. de cler. non resid. in antiq. & Hoied. in tract. de benef. incompatib. par. 1. c. 17.

Quæ vero sint iustæ causæ excusantes a personali residentia, & ex quibus licitũ sit per substitutum deseruire, plures enumerantur per Io. de Sylu. in tracta. de benef. par. 4. q. 6. & post eum de illis agunt Rebuf. Lopez. & Hoieda locis citat. Inter quas potissima, & rationabilis reputatur, quando graues superuenirent inimicitiæ, ita vt non possit parochus sine vitæ discrimine in beneficio residere glo. in cap. fin. vet. excusationem, de cler. non resid. qua inimicitiarum causa durante poterit per annum ab ecclesia parochiali abesse de licentia Episcopi, qui idoneũ Vicarium constituere debet, vt dictæ ecclesiæ inseruiat, assignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex declaratione Sacræ Cõgregationis relata a Lopez vbi supra, & interim debet ipse Episcopus partes suas interponere, vt inimicitiæ extinguantur, ac animaduertere, an culpa ipsius Parochi factum sit, quo minus inter annum reconciliatio processerit, quia nulli debet suus dolus patrocinari ca pit. audiuimus, de collus. deteg. De signis vero seu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia, & odium præsumatur, nouissime scripsit Menoch. in tract. de præsump. lib. 5. præs. 43. Causas autem, ob quas Concil. Trid. sessi. 23. de refor. cap. 1. permittit Episcopis in propria ecclesia, & diœcesi non residere, & ad tempus abesse, in gratiam eorundem Episcoporum declarat Tolet. in sum. lib. 5. cap. 4.

Præter Summistas in hoc verbo rursus sciendum est, extare infrascriptas, Sacræ Congreg. Concilii declarationes relatas per Hiero. Gonzalez in commentar. ad reg 8. Cancel Romæ impres. gl. 6. nu. 254. & infra, & sunt videlicet: An deficiente Magistro Grammaticæ in ciuitate, possit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato cũ congrua mercede in parochiali, dummodo solennibus diebus intersit? congregatio censuit non posse.

Item an Episcopo liceat pro cathedralis Ecclesiæ seruitio, & item suo, aliquem ex curatis suæ Diœcesis ex ipsorum Ecclesiis, constituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiusmodi sunt seruitio, a suis ecclesiis minime abesse censeantur; congregatio censuit non licere. Et iterum.

An si Episcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, possit abesse, vel excusetur a residentia, dummodo cura suæ ecclesiæ diligenter exerceatur. Congregatio censuit non posse.

Item Episcopus non potest vti opera parochi in visitatione, vel alia opera suæ Diœ-

Diœcesis,nisi pro tempore duorum mensium a Concilio permisso,& idoneus Vicarius deputetur.

Item Inquisitoris, vel Subcollectoris Apostolici officium exercens,a residentia parochiali non excusatur.

Item obtinens parochialem ecclesiã per prouisionem Sedis Apostolicæ,& habens liberum curæ exercitium,& omnium bonorum,fructuum, & prouentuum ad dictam ecclesiam parochialem pertinentium,possessionem,licet in limine ade ptæ possessionis præd ctæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio,tamen tenetur ad residentiam in dicta ecclesia.

Itẽ,An Cappellani coadiutores Rectorũ parochialiũ instituti auctoritate Apostolica teneantur ad personalem residentiam,vt Rectores ipsi? Congregatio censuit teneri. Quam declarationem narrat idem Doctor in præcit.commen.glo.4. § 9.nu.16.qui etiam inferius.num.30.attestatur eandem Sacram Concilii Trid. Congregationem censuisse,quod, propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus est coadiutor,non poterit abesse a residentia. Nam parocho illiterato, qui suo muneri minus habilis est, potest episcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Concilii Triden.sess.21.de ref.capit.6.qui si tunc abesse poterit, sequeretur, quod melioris conditionis esset stultus, quam peritus, contra text. in cap.eum,qui.de præben.lib.6.& vide etiam supra in verbo,distributiones quotidianæ.

Ante publicationem Concilii Trid. Pius Quartus edidit Constitutionem super Residentia Episcopali Romæ publicatam die 13.Septembris.1560.fol.678. in Bullar.incip.

De salute gregis Dominici nobis ex alto cõmissi,attentius cogitantes,ad ea libenter intendimus,per quæ grex ipse continua suorum eum eo residentia Pastorum præseruetur a noxiis,& in deuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, vt pastores ipsi residentiam ipsam,prout tenentur commodius facere, ac circa ipsius gregis curam libentius,ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs præseruare,ac in fide orthodoxa, & deuotione nostra continere valeant opem, & operam efficaces impẽdimus prout rerum, & temporum qualitate pensata conspicimus in Domino salubriter expedire. Hinc est, quod nos Motu proprio,non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione; Vniuersos,singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas ab Ecclesiis, & diœcesibus suis absentes in virtute sanctæ obedientiæ ac sub interdicti ingressus Ecclesiæ pœna, eo ipso, absque alia declaratione incurrenda districte præcipiendo monemus,vt omnibus postpositis quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra vnum extra eam vero in Italia intra duos, extra vero Italiã existentes, intra quatuor menses a die publicationis præsentium in locis infrascriptis faciendam computandos,se itineri committere,& legitimis itineribus ad ecclesias,seu diœc. suas proficisci, & sese personaliter conferre, ac ibidem, vt tenentur, residere, & pastorale officium exercere debeant. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocunque titulo nomine, seu iure commissa, quacunque illa dignitate,gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus sex mensibus continuis extra suam Diœc. morando abfuerit quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios

Pius.4.

Conc. Tr.sess. 6. de ref.c.1. & sess. 23. de ref.c.1.

sex mēses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partem fructuū similiter applicandam, eo ipso amittat; crescente vero contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subijciatur, Metropolitan. suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitan. vero absentem, suffraganeus Episcopus antiquior residens sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ ipso iure incurrenda, infra tres menses literas, vel nuncium Romano P[illegible]fici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut mi[illegible]tumacia exegerit supremæ sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs i[illegible]e Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire. Eosdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parentes, & apud suas Ecclesias, seu in earum Dœc. personaliter residentes specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, vt liberius, & cōmodius eorum officio fungi valeant, eis, & eorum, cuilibet, vt quando resederint etiam prætextu quorumcunque delictorū & excessuum etiam atrociorum, etiam, hæresis, & læsæ Maiestatis criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparendum personaliter in Rom. Curia per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam S. R. E. Cardinales, nisi vigore specialis commissionis manu nostro, vel Romani Pontificis pro tempore existentis signatæ trahi aut citari non possint, nec debeant, atque aliter factas citationes, & censuras in eis appositas, ac inde secuta quæcunque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momenti fore, ac eos minime efficere, aut arctare statuimus & ordinamus. Nec non eos, & quemlibet ab omnibus & singulis decimis, subsidiis, & alıis oneribus ordinariis, & extraordinariis, quomodolibet nuncupatis, per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam etiam Motu proprio & ex certa scientia, etiā ad instantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quauis etiam quantumuis vrgentissima iustissima ac pia, & necessaria causa etiam pro defensione fidei Catholicæ ratione dictarum ecclesiarum nunc, & pro tempore impositis, illorumque solutione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex simili scientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id a Dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus S R. E. Camerario, nec non Cameræ Apostolicæ Thesaurario, Præsidentibus, & clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum huiusmodi collectoribus, & subcollectoribus, seu exactoribus, & commissariis ad id pro tempore deputatis etiam vigore quorumcunque priuilegiorum, indultorum, & literarum, etiā præsentibus derogantium, ac illarum totum tenorē de verbo, ad verbum exprimentium eis quomodolibet concessorum, & concedendorum cogi, seu compelli, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse decernimus, illisque & quibusuis aliis in virtute sanctæ obedientię, & sub nostrę indignationis, nec non excommunicationis aut suspensionis, ac priuationis suorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis pœnis, ne eosdem Episcopos, Archiepiscopos, Pimates, & Patriarchas sic in dictis Ecclesijs, vel earum Dœc. residentes, quamdiu in illis resederint, vt præfertur, ad solutionem decimarum subsidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non solutionem excommunicationis, aut alias sententias, censuras, & pœnas promulgare quomodo audeant, seu præsumant districtius inhibemus. Et insuper eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis, sic, vt præmittitur, residentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, & Generalia Concilia, & Cancella-

Cōc. Tr. sess. 6. de res. c. 1. & sess. 7 de refor. c. 14. & sess. 25. de regul.

decessores

riæ Apostolicæ Regulas concessa, quæ in suo robore permanere volumus, tanquam a dicta Sede delegati in quibuscunque ciuilibus, criminalibus, vel mixtis causis contra quoscunque clericos sæculares particulares, etiam extra eorũ monasteria, seu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos auctoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, fineque debito terminare ac quicquid terminauerint exequi, & obseruari facere, ipsosque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum excessus, & delicta punire, corrigere, & omnem iurisdictionem in eos exercere, omniaque alia, & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna, quæ nosmet facere, exercere, & exequi possemus in omnibus, & per omnia facere exercere, & exequi libere & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionib. & decretis ante diffinitiuam sententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & Sedem Apostolica appellari posse, & nihilominus per appellationes quoscunque cõtra præsentium tenorem quomodolibet interpositas minime causas deuolui, aut etiam per quasuis inhibitiones etiam cum quibusuis censuris, & pœnis eis a quibusuis ordinariis iudicibus, val delegatis forsan faciendas, illarum vlteriorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur etiam legitimam executionem minime impediri, aut censuris, & pęnas huiusmodi ligari, aut irretiri censere Sicq. in præmissis, &c. Non obstantibus &c.

cap. 3. §. Nec liceat. & ses. 24. de ref. gen. c. 11.

Cõcil. Tri ses. 13. de refor. ca 1. & ses. 24. de refor. gen. c. 19. & 20. ses. 22. de refor. c. 1.

Dispositio huius Constitutionis est conformis d. Concilii citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius IV. pro exequutione decretorum d. cõcilii contra non residentes alteram edidit Constitutionem Romæ publicatam die 14. Decemb. 1564. fol. 833. Incip.

In suprema militantis Ecclesiæ specula, meritis, licet in sufficientibus diuina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantæ nostræ commissos dominicos greges, sed etiam singulorum pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere, vt quemadmodum operosum Sac. Conc. Trid. progressum felicemque exitum, Domino cooperante, præstitimus; Ita sanctissima huius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ solicitudinis partem vocati sunt Pastorum officium concernentia non tepide, neque dissimulanter exequamur. Sane licet in concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & singuli Venerabiles fratres nostri Patriarchæ, Primates Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiali apud ecclesias sponsas suas residere teneantur nonnulli tamen (quod nõ sine animi nostri mærore referimus) adeo sui, gregumque, quos deperditos, Saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est sibi creditorum obliti sunt vt etiam nunc in alma vrbe vel alibi commorentes, & sacro sancta spiritualis matrimonii inter eos, suasque ecclesias solenniter contracti iura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, ac prædictas ecclesias quomodocunque sibi concessas inuisere, & apud illas, vt probos, & prouidos patres familias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, & seu conuincendam esse censentes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac

aliis quibuscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel preeminentia presulgentibus, predictas ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in concilio predicto promulgati tenorem, personalem in suis ecclesiis residentiam facere tenerentur, in virtute sanctę obedientię, & vltra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub priuationis eorum a regimine, & administratione ecclesiarum suarũ, ac aliis nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pęnis, districte pręcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdē suis ecclesiis iuxta formã, & tenorem dicti concilii personaliter resideant; Et nihilominus si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiã tales absentes melioris in hac parte conditionis quã ceteri in suis ecclesiis residentes existant; hac nostra perpetuo valitura sanctione presentes statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, immobilia, etiam in vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona iura, & actiones cuiuscũque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorũ consistant ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, pręeminentia pręfulgentes, Ecclesias pręedictas in titulum, vel commendam, siue administrationē, aut alio quouis nomine obtinētes, & alios quoscunque beneficiatos curã animarũ habentes, qui extra prædictas ecclesias, ac diœceses, etiã in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, form ã Concilii huiusmodi non residentes decesserint, pertinētia, & per illos suarũ ecclesiarũ, ac quorumcunque Monasteriorũ, prioratuũ, Præposituarũ, & aliorum beneficiorũ ecclesiasticorũ, cum cura, & sine cura sæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuũ, redituum, & prouentuũ ecclesiasticorũ, nec nō pensionum annuarũ sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarũ occasione quæsita, etiã si facultatem specialē de illis, aut eorũ parte testandi, & alias libere disponendi a nobis, & quibuscunque aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris etiã cũ clausulis, qđ facultates huiusmodi reuocari non queant, aliisque irritantib. decretis obtinuerint, & in vim illarum literarũ desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi iamque disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant. Liceatque dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti commissario nostro generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis in euentum decessus huiusmodi solitum inuentarium super rebus, & bonis præfatis cōficere, illaque prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filij nostri moderni, & pro tēpore existentis Generalis Thesaurarii manus redigere, dictæque Cameræ applicare cuiusuis licentia desuper minime requisita. Ac facultates, & desuper confectas literas prædictas, etiam motu, & scientia similibus etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes in euentum obitus huiusmodi etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas ecclesias, vt præfertur, contigerit ex nunc, prout ex tunc, & contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus; Ac iam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias

dispo-

dispositiones quaslibet,etiam ad pias causas,vel in remunerationem seruitiorum nulla,inualida,nullíusque roboris,vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari.Et sic per quoscunque iudices,& Commissarios quauis auctoritate fungentes,etiam S.R.E. Cardinales in quauis instantia, sublata eis,& eorum cuilibet,quauis alias iudicandi,& interpretandi facultate,iudicari, & diffiniri debere,ac quicquid secus a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum,& inane decernimus. Per hoc autem nostris,& Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reseruationibus,& decretis,quo ad Prælatorum,& aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesijs aut Diœc. residentium,& ibi decedentium, quæ etiam ampliamus,& extendimus ad habentes ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes,& decedentes spolia Cameræ Appstolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare,neque quicquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore,vt antea manere volumus,præterquam quo ad eos, qui in suis ecclesijs iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint: hanc enim tantum saluam eis esse volumus, ita vt generalis licentia testandi eis quidem residentibus minime suffragetur, sed sola speciali si quam habuerint,tueri se possint.Ceterum &c.Non obstan.&c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM. & Ecclesiarum.

PRÆTER Summistas sciendum est,quod vltra disposita in c.decet,de immunit.ecclesi.in 6.& in decreto Concilij Triden.de obseruandis,& euitandis in celebratione Missæ,incip.Quanta cura,vers.Ab Ecclesiis vero, &c.adest Constitutio Pii V.fol.924 in Bullar.incipien.Cum primum.§ Vt igitur.

PRÆTER Summistas sciendum est,quod contra illicita in Ecclesiis facientes,vltra pœnas per sacros Canones,& leges ciuiles comminatas; sunt aliæ pœnę statutæ per Constitutionē Pii V.sub dat.Romę Kal.Aprilis 1566.incip.Cum primum §.

Vt igitur Deo Optimo Maximo,gloriosæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur,Gregorii Decimi prædecessoris nostri Constitutionem innouantes,ac statuta Trid.Concilio obseruari volentes,statuimus,& ordinamus,vt ad Ecclesias sit humilis,& deuotus ingressus,quieta conuersatio,deuotis orationibus insistant,& omnes genibus flexis Sanctissimum Sacramentū adorent, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reuerētiæ caput inclinēt,nullus in dict s Ecclesiis seditionem faciat,tumultum excitet, clamores moueat,impetumque committat,cessent vana,fęda,& profana colloquia, risus immoderati,& strepitus omnes iudiciorū,& alia quęcunq; diuinū officium perturbare possunt.Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, siue præsumat, dum celebrātur Sacra Missarū mysteria,& alia diuina officia.Qui vero prędicta petulanti animo contempserint,præter diuinæ vltionis acrimoniam,nostri quoque arbitrii pœnas incurrent,quæ omnia locorum quoque Ordinarii in suis Ecclesiis facient obseruari.Quicūque vero in Ecclesiis,dum ibi Sacrificium Missæ, & diuina celebrātur officia,ac verbū Dei prædicatur,deambulare, vociferari, aut verso tergo ad Sanctissimum Sacramentum irreuerenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut diuina perturbet officia,facere præsumpserit, pœnam viginti quinque

ducatorũ incurret, pręter alias arbitrio nostro imponẽdas, & moderandas pęnas & qui non habebat in ære, luet in corpore aut exilio mulctabitur. Qui vero in Ecclesijs cum mulieribus impudicis, siue etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum pœnam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesijs, vt supra, obscœnis, & honestis verbis, aut signis vsus fuerit, aut alia fęda colloquia cum personis quibuscunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & singulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacristis Ostiarijs, & alijs ipsarum Custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesijs delinquentes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinarijs, vel Officialibus nostris puniendos deferant, quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoque Mendicantes, seu eleemosynas petentes per Ecclesias tempore Missarum, prædicationum, aliorumque diuinorum officiorum non sinent, sed eos ad valuas Ecclesiarum stare faciant, sub pœnam duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice nisi eos eijci curauerint, & Parochi dimidij aurei. Religiosis etiam claustralibus, siue regularibus præcipimus in virtute Sanctæ obedientiæ, vt in Ecclesijs suis deputent aliquem, qui tales eijciat, & si negligentes fuerint, grauissime ab Ordinario corripiantur, quod si illi parere recusauerint, grauissimas pœnas incurrent, & pro qualitate personarum etiam corporaliter punientur arbitrio nostro, siue Superiorum, & vt in ecclesijs nihil indecens relinquatur ijdem prouideant vt capsę omnes, & deposita seu alia cadauerum conditoria super terram existentia omnino amoueantur prout alias statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Ecclesijs, neque in earum porticis, de non sepeliendis mortuis, nisi in cœmeterijs, ac tumbis, nec non de fenestris Ecclesias introspicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miseratione Diuina tituli S. Mariæ in Cosmedin S. R. E. Presbyter Cardin. Sabellus S. D. N. PP. in alma Vrbe, eiusque districtu, ac suburbijs Vic. Generalis,

Vniuersis, & singulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialium, & aliarum dictæ Vrbis, & suburiorum Ecclesiarum Archipresbyteris, Canonicis, Præpositis, Rectoribus, & quorumuis Monasteriorum, & Conuentuum cuiuscunq; Ordinis in eadem Vrbe, & suburbiis existen. Abbatibus, Prioribus, & Guardianis, Capitulis, & Præpositis, Hospitaliumque, & Confraternitatum, aliorumque piorum locorum Custodibus, Gubernatoribus, & Administratoribus, seu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cetero sub ducentorum ducatorum auri, totiens contrauentum fuerit persoluendorum mandati executiui, & in iuris subsidium excommunicationis, aliisque censuris Ecclesiasticis arbitrio imponendis, erogandis pœnis audeant, siue præsumant, aut aliquis eorum audeat, siue præsumat per se, vel alium, seu alios, in dictis eorum Ecclesiis, & porticis fabricare, nec fabricari facere ẽt ex causa cappellarum, altarium, & sepulchrorum construendorũ, seu aliquid innouare, aut innouari facere, vel permittere, minusque quibusuis personis cuiuscunque status, gradus, & conditionis existentium, licentiam in dictis eorum Ecclesiis, & porticis fabricandi, vel fabricari faciendi, aut aliquid innouandi, vt supra concedere, sine nostra expressa licentia in scriptis obtenta, ne-

que

que supra dictas Ecclesias,& porticus, cemeteria, aliquas stantias, mansiones vel habitationes cõstruere,& construi facere, aut id permittere, vel illas ad vsum priuatum concedere. Minusque mortuos, nisi tantum in cemeterijs, tumbis, siue sepulchris ad huiusmodi officium fabricatis sepelire, vel sepeliri facere, vel id permittere; eosdemque prænominatos omnes requirimus,& monemus, quod infra quindecim dierum spacium a publicationes præsentium die computandum, sub similibus pœnis debeant,& quilibet eorum debeat quascunque fenestras domorum vicinarum,& contiguarum Ecclesijs supradictis etiam ipsorum introspicientes dictas Ecclesias remouisse, obturasse, remurasse, remouerique, obturari,& remurari fecisse, nec non infra terminum prædictum, vbi cœmeteria desunt, tũbas, siue sepulturas communes in dictis eorum Ecclesijs ad sepeliendum capaces,& sufficientes, locis tamen prius per nos, seu nostrum Vicegerentem, assignã dis, construxisse,& construi fecisse. Alioquin ad prænominatas,& alias arbitrio nostro reseruatas pœnas contra inobedientes,& præmissa non obseruantes, procedere curabimus, volumus autem,& decernimus, quod præsentibus in locis solitis affixis,& publicatis, ita eorum quemlibet arctet executio perinde, ac si perso naliter intimatæ fuissent. In quorum fidem &c. Datum Romæ, in ædibus nostris, sub anno a Natiuitate D.N. Iesu Christi millesimo quingẽtesimo sexagesimo sexto. Indictione nona, die vero vigesima octaua mensis Nouembris Pontificatus Sanctissimi in Christo P. & D. N. D. Pii Diuina prouidentia Papæ.V. Anno.1.

A. Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum sit locale sub hoc verbo apte locandum censuimus, cum sit valde decens, vt quæ in Alma vrbe Romana omnium Magistra obseruantur, ab alijs in occurrentibus casibus imitentur.

Sciendum est etiam, quod quæ sanctissime ob honorem Dei,& vt Ecclesiis, sacrisque templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta,& statuta est immunitas quod ad tutelam personarum ad eas confugientium, vt inde per vim extrahi non possint, neque debeant pro d. immunitatis renouatione, ac obseruãtia, nouissima emanauit Põtificia Cõstitutio fel. mem. Gregorii XIIII. publicata Romæ die 28. Maii. 1591. tenoris sequen. *c. minor. cũ duobu seque. 17.q. 4.c. inter alia c. Ecclesia. & c. si. de im ecclesi.*

Cum alias nonnulli prædecessores, nostri,& præsertim felic. record. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam Quintus, sancto zelo ducti diuersas facultates,& indulta, extrahendi, etiam casibus quibusdam a iure non permissis ex Ecclesiis criminosos,& delinquentes, complutibus sæcularibus principib. eorumque Curiis,& Magistratibus sub variis modis,& formis concesserint, prout in illis plenius continetur. Experientia postmodum docuit, tum ob diuersitatem,& differentiam huiusmodi indultorum, tum quia plerique eorundem Principum Ministri, ex hoc ipso illa diuersimode, etiam latius quam pateat,& ad suum libitum interpretandi occasionem arripuerunt, illisque abuti cœperunt, subortam esse non mediocrem in aliquibus locis libertatis,& immunitatis Ecclesiasticę perturbationem,& cõfusionem, alias vero ne ipsos quidem laicos indultis huiusmodi vti voluisse, aut potuisse, quod populus inueterata erga Ecclesias reuerẽtia deuotis,& assuetis, scandali potius, quam quietis occasionẽ præberet, illud etiã absurdũ sæpe *Greg. 14.*

numero secutum est, vt infirma interdum conditionis laici non modo iuris, sed etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum quasi potestates, aut ministri Curiæ secularis in aliquo castro, aut oppidulo iurisdictionem exercebant, facultatem, & indultorum huiusmodi limites longe excesserint, eaque suo arbitratu in sensus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorserint, & illorum prætextu, quicquid sibi in mentem venit attentare præsumpserint in graue iurisdictionis, & immunitatis Ecclesiasticæ præiudicium, locorum, & personarum diuino cultui dicatarum contemptum, ipsius Diuinæ Maiestatis offensam, & scandalum plurimorũ. Quare pro commisso nobis a Domino Pastoralis officii munere, prædictis absurdis, & scandalis obuiare, ac differentia huiusmodi ad vniformem regulam reducere, omnemque dubitandi ac perperam interpretandi occasionem dilucida declaratione submouere, abusus tollere, & ne Ecclesiastica iura plane conculcentur, & negligantur, opportune prouidere decreuimus, prout etiam dictus Sixtus Prædecessor noster eisdem de causis motus statuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit; ita tamen vt quando præsens temporum calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruersorũ hominum malitia id exposcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora vltra id, quod prisca illa maiorum nostrorum disciplina, & vetus sacrorum Canonum norma præscripserat in quibusdam casibus congrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque nostra perpetuo valitura Constitutione, omnia, & quæcunque priuilegia, indulta, & gratias tam per prædictum Sixtum ac Pium Quintum, quam alios quoscunque nostros prædecessores, aut nosmetipsos, Sedemque Apostolicam, eiusue Legatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, Monasteriis, Sacellis, domibus regularibus, & secularibus locisue sacris, aut Religiosis, aliisque in casibus a iure permissis hominibus certorum tunc expressorum, vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoctorib. etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & causis vrgentissimis, ac necessariis, & æquipollentib. casib. in iure expressis, atque ex paritate, identitate, aut maioritate rationis exiẽtis, perpetuo, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicuius Principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, & innouata ac vsu recepta, literasque Apostolicas sub plumbo, aut in forma Breuis, seu alias quomodocunque desuper confectas, quarum tenores hic habere volumus pro expressis, ac ad verbum insertis sublata penitus omni differentia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur, vt laicis ad Ecclesias, locaque Sacra, & Religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum quiue homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumue cœmeteriis committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut assassini, vel hæresis, aut læsæ Maiestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur. Sed vniuersis, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis ceterisq; Ecclesiarum & Monasteriorum Prælatis tam sæcularibus, quam cuiusuis Ordinis Regularibus districte præcipiendo mandamus, & præcipimus, vt laicos in casibus prædictis delinquentes, ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos, & alia loca supradicta Sacra, seu Religiosa respectiue confugientes & in eis se recipien. atque morantes, qui prædicta delicta, eorumue aliquod, iudicio suo commisisse videbuntur

debuntur, quando a Curia sæculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, ministris, & officialib. Curiæ sæcularis, absque irregularitatis nota, aut alicuius censuræ Ecclesiasticæ incursu, tradi, & consignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat. Ne autem Curia sæcularis, prædicta Ministri facultate illos per se, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi sibi olim, vt præfertur attributa, & per præsentes reuocata, abutantur, volumus, dictaque auctoritate decernimus, & declaramus, vt Curia sæcularis, eiusque Iudices, & officiales, ab Ecclesiis Monasterijs, locisque sacris prædictis laicum aliquem, vt præfertur, delinquentem in nullo, ex casibus supradictis sine expressa licentia Episcopi, vel eius officiales, & cum interuentu personæ ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentes ad quos solos, & non alios Episcopis inferiores, etiam si alias Ordinarij sint, aut nullius Diœcesis, aut Conseruatores ab hac Sede specialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat; Occurente autem casu in loco exempto, & nullius Diœcesis, tunc Episcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, & non ad alios; capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu quo ipse Episcopus, & dictæ personæ ecclesiasticæ requisitæ illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire, & assistere recensauerint; tuncque reuerentiæ Ecclesiæ, & locis sacris debitæ memores prædictos delinquentes minori quod id fieri poterit cum scandalo, & & tumultu, extrahere curent. Quodque delinquentes laici prædicti, postquam vt præfertur, ab Ecclesiis, locisque sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia data illis, si opus fuerit, per Curiam sæcularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiæque sæculari prædictæ consignari, nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi vere crimina superius expressa commisserint, tuncque demum de mandato Episcopi per Iudicem Ecclesiasticum Curię sæculari, quacunque appellatione postposita, consignentur. De crimine vero hęresis cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea Curia sæcularis se quoquomodo intromittant: sic etiam prohibemus, ne contra ecclesiasticas personas sæculares, aut cuiusuis Ordinis, vel Militiæ, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani regulares, quoquomodo, etiam vigore prædictorum priuilegiorum, indultorum, aut concessionum, quæ omnia ad terminos Iuris per præsentes reducimus, procedant, aut se intromittant; illasue ab Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, locisque sacris aut religiosis, etiam in casibus in hac Constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, alias, quam de iure, & per priuilegia eiusdem Ordinibus, aut Militijs concessa permittitur, quomodolibet præsumat. Quod si quis quacunque dignitate, & auctoritate præditus, præmissorum, aut alio quouis prætextu, quicquam præter, aut contra huius nostræ Constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus eum ipso facto, censuras, & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis Ecclesiasticæ violatores, per sacros Canones, & Consiliorum generalium, nostrorumque prædecessorum Constitutiones sunt promulgatæ, sicque per quoscunque Iudices, &c. Non obstantibus, &cet.

De hac materia præter Doctores tam Ciuilistas, quam Canonistas, variis in locis tractantes, Summistas in verbo Immunitas, Boer. decis. 109. & seq. aliosque quamplures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Regenius de Gonni,

Gonni, & post eum scripserunt Didac. Couar. doctissime lib. 2. var. resol. cap. 20. Iulius Clar. in pract. crim. §. fin. quæst. 30. Nauar. in man. c. 25. num. 17. & infra aliqua Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 5. præsum. 10. Anastasius Germonius lib. 3. de sacrorum immunitatibus. c. 16. Roderic. in sum. par. 1. c. 155. & tom. 2. q. regular. q. 50. art. 3. præfatam inibi Constitutionem recitans Salaman. impress. & nostris tẽporibus diffuse Prosper Farinac. in sua praxi crimin. par. 1. tit. de carceribus. q. 28 per totum.

De seruo confugiente ad ecclesiam est tex. in c. inter alia. in fin. de immuni. ecclesię quem amplia, vt si confugerit ad Vrbem possit libertate donari per Constitutionem Pii V. tenoris sequentis. fol. 948. in Bullario.

PIus Papa V. Motu proprio, &c. Dignum, & rationi congruum esse videtur vt ea, quæ ex veteri instituto officium Senatus Cameræ Vrbis, & ipsius Conseruatores consueuerunt, vel alias illis concessa existunt, munimine Apostolicæ superioritatis in posterum roborentur, & in vsum, si ad hoc non existant, reducantur. Nos siquidem, qui etiam in minoribus constituti semper, & continue Romanum populum paterno dilectionis amore prosequuti sumus, & ipsius priuilegia, ea maxime, quæ Christiano populo necessaria, & vtilia esse videntur confirmare desideramus. fel. Recor. Pauli Papæ III. prædecessoris nostri, qui per suas in forma Breuis literas ipsos Conseruatores, & populũ in facultate, & priuilegio mancipia quæque Sclauos vulgariter nuncupata, qui baptizati, & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus Cameræ ipsius Vrbis officiũ, ac illius Conseruatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri consuetudine hactenus, vt ipse prædecessor narrauerat, Conseruatores præfati tum ex speciali priuilegio Pontificali, tum imperiali potestate ab aspero seruitutis iugo liberandi facultatem habuerant, etiam si lapsu temporis deperdita fuissent, redintegrauit, vestigiis inhærendo, motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine eosdem Cõseruatores pro tempore existentes speciali fauore prosequentes, ac literas Apostolicas Pauli prædecessoris, ac si de verbo ad verbum insererentur pro expressis habentes, illasque in totum iuxta illarum tenorem confirmantes, ipsos Conseruatores, ac officium Senatus Cameræ Vrbis in iurisdictionem, facultatem, & potestatem mancipia quæcunque sub iugo seruitutis quomodolibet allegata ad huiusmodi Senatus Camerę Vrbis officium pro tempore existen. ac ipsius Vrbis Conseruatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Conseruatores libertate donare, & Romani Ciues, liberique homines effici possint, prout ipse Paulus prædecessor redintegrauerat, redintegramus, ac pro potiori cautela de nouo damus, concedimus, & gratiose impertimur. Itaque mancipia, seu Sclauos eadem, quæ ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis ciuibus in omnibus, & per omnia vbique haberi, teneri, & reputari debere, Dantes, & Concedentes eisdem mancipiis, sic vt præfertur ab eisdem Conseruatoribus liberatis facultatem in iudiciis contra quascunque personas standi, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quæ ceteri ciues Romani liberi homines facere consueuerunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc, prout ex tunc, & e contra omni iuri cuiuslibet statutorum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus reiectis liberamus, & sic in præmissis omnibus per quoscun-

quoscunque tam ordinarios, quam delegatos etiam quacũque iurisdictione fungentes iudices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, sententiandi, & diffiniendi facultate, potestate, & authoritate, iudicari, sententiari, & diffiniri debere, ac quicquid secus scienter, vel ignoranter contra præsentium tenorem fieri, & attentari contigerit irritum, & inane decernentes: non obstãtibus Motu proprio, & seu literis forsan desuper per viam decreti, vel alias per dictum Paulum prædecessores sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Quinto idus Nouembris anno Põtificatus sui Quinto decimo supradictarũ suarum literarum in forma Breuis etiam forsan ad instantiam dicti Populi Romani decretis, derogatorijs, ac quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non dictæ vrbis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, reformationibus, & decretis, ac quibusuis priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis in genere vel in specie per quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros tam sub plumbo, quam in forma breuis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis etiam irritantibus, & aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis Quibus omnibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso inferentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus prædecessor voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod sola signatura præsentium sufficiat, & vbique in iudicio, & extra fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, literæ desuper per Breue nostrum, seu sub plumbo, aut alias, prout melius videbitur expediri possint, & quia ad illos seruos duntaxat, qui antea vt præfertur sacro baptismatis lauacro mediante Christiani facti fuerint, & non de aliis. Datum Romæ apud Sanctum Marcum. Quinto idus septembris Anno primo.

SEQVESTRVM.

PRÆTER Summistas sciendum est, quod Pius Quartus tradidit facultatẽ iudicibus lite pendente, decernendi sequestra, super fructibus beneficiorum Sedi Apostolicæ reseruatorum, siue affectorum, & ordinaria, vel alia auctoritate nulliter collatorum, adiiciendo pœnas desuper litigantium, vt per eius Constitutionem Romæ in Cancellaria Apostolica publicatam die 26. Octobris 1560 fol. 896. in Bul. incip. Sanctissimus, & infra.

Hac sua perpetuo valitura Constitutione statuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem super quouis beneficio ecclesiastico, vt præfertur, reseruato, seu affecto, & dicta auctoritate, vel alias nulliter collato, tam in dicta curia, quam extra eam litigare contigerit, & iudici ordinario, seu cui causa desuper commissa fuerit, etiam summarie, & extraiudicialiter, quantũ sibi pro rei qualitate sufficere parte legitime citata videbitur, constiterit beneficium ipsum in dictis mensibus vacauisse, aut alias, vt præfertur, reseruatum, seu affectum, & nihilominus ordinaria, seu alia auctoritate nulliter collatum, & indebite detentum existere, idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus, & prouentus beneficiorũ

sic

ſic nulliter collatorum, & indebite detentorum ſequeſtrari mandet, & faciat, ac alia exequatur in præmiſſis neceſſaria, & opportuna. Super quo eidem iudici omnem poteſtatem, & auctoritatem, impartitus eſt. Idemque Sanctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtantia coram eiſdem iudicibus pendentibus ſimiliter obſeruari mandauit. Præterea decreuit, & declarauit ſic reſignantes, ſeu cedentes, & nihilominus lites huiuſmodi proſequentes, ne eorum malitia illis prodeſſe, & fouentibus bonum ius nocere valeat, ad fructuum, reddituum, & prouētuum dictorum beneficiorum per eos receptorum reſtitutionem, ac expenſarum in litibus huiuſmodi factarum refectionem, omniaque, & ſingula damna, & intereſſe, in quib. condemnati fuerint, ſi non ceſſiſſent, vel reſignaſſent, per iudices tam ordinaria, quam delegata, vel alia auctoritate fungentes, coram quibus lites ipſas pro tempore pendere ſeu moueri contigerit condemnandos fore, & condemnari debere, ac ad id teneri, & obligatos eſſe. Ipſoſque, ac etiam in dictis beneficiis ſucceſſores quoſcunque ad paritionem ſententiæ, ſeu ſententiarum, ac literarum executorialium pro tempore latæ, ſeu latarum, & decretarum, a quibus appellare non liceat ad reſtitutionem, ſeu relaxationem poſſeſſionis, ac fructuum, reddituum, & prouentuum, nec non refectionem expenſarum, ac damnorum, & intereſſe huiuſmodi, perinde ac ſi contra eoſdem ſucceſſores ſententia, ſeu ſententiæ latæ, & literæ executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi, & compelli. Sic tamen, quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ ſeu ſententiis, ac reſtitutioni, vel relaxationi poſſeſſionis, & fructuum, reddituum, prouentuum, nec non damnorum, & intereſſe huiuſmodi refectioni, aliiſque præmiſſis realiter, & cum effectu paruerit, alter deſuper moleſtari non poſſit. Et ita in præmiſſis &c.

Hāc Cōſtitutionem explicat Gonzalez in proœmio octauæ regulæ Cancel. c.7.nu.2 & 1.

Extat etiam Pij V. conſtitutio, quod fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam a iudice eligendam, non obſtantib. quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod Capitula, & canonici percipiant, publicata Romæ die 3. Iunij 1568. fol. 1013. in Bullar. tenoris ſeq.

Pij V.

Cordi nobis eſt lites minuere, & a laboribus ſubditos, maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui debitas, releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſque cathedralibus, & collegiatis Eccleſijs earum Cōſtitutionibus, & ſtatutis, etiam a Sede Apoſtolica approbatis, & confirmatis cautum ſit, quod occurrentibus litibus, & controuerſijs inter prouiſos de dignitatibus, officijs, canonicatibus, & præbendis portionibus, & præſtimoniis, ceteriſque beneficiis eccleſiaſticis qualitercunque qualificatis, tam ordinaria, quam apoſtolica auctoritate, tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate, & habilitate, aut alias ex quauis cauſa, & eorundem ad dignitates, canonicatus, & præbendas, ceteraque beneficia eccleſiaſtica prædicta admiſſione, & receptione, & Capitulum, & canonicos ceteroſque capitulares perſonas, ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quam ex conſuetudine ſpectat, & pertinet, aut etiam alias perſonas eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorum huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant, ſed Capitulum, & canonici illas, vel in ſuos vſus, & vtilitatem conuertendas, ſeu reſtituendas ei, cui de iure reſtituendæ erunt, recipiant, prout in dictis Conſtitutionibus, & ſtatutis, ſeu conſuetudinibus continetur, quo factum eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, quod nos hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, atq; decernimus, quod fructus, redditus, & prouētus, & diſtributiones, ceteraq; emolumēta, quæ vigore Conſtitutionū, cōſuetudinum, & ſtatutorum prædicto-

dictorum a Capitulo,& Canonicis recipienda (vt præmittitur) erant, amplius non ab eisdem Capitulo,& Canonicis recipiātur,sed penes personam fide,& facultatibus idoneam,per iudicem, coram quo causæ huiusmodi pendere reperiæ fuerint, eligendam,& nominandam deponantur, restituenda ei,cui de iure postea restituenda fuerint. Sicq; per quoscunq; &c. Non obstantib. &c.

SERVITIVM CAPPELLANIÆ.

QVONIAM inter nostrates Iurisconsultos concertatum est, varie sentientes in dubitatione illa, videlicet, Quando testator, præuia Ordinarij licentia,ex proprijs bonis Cappellaniam fundauit, disponendo, quod quotiescunq; vacaret, prouideretur Cappellanus qui celebret, vel dicat tot Missas in qualibet hebdomada, seu mense, An in hoc casu Cappellanus præsentandus debeat necessario esse Sacerdos,seu saltem in tali ætate quod possit infra annum prebyteratus Ordinem suscipere, an vero testatoris voluntati satisfieret, etiam si præsentaretur non Sacerdos,qui per alium Missas celebrari curaret, sciendum est, quod posteriorem partem, nempe quod talis Cappellania non sit sacerdotalis, recipit ac pluries decidendo amplexa fuit Rota Rom. teste Hieron. Gonzalez in comment. ad reg 8. Cancell. gl. 5. sub nu. 77. & infra, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Missas) non respiciunt factum ipsum celebrationis ab ipsomet Cappellano, nec obligationem Sacerdotij, sed potius sunt posita ad denotandum onus, quod ipse fundator Cappellæ imponebat, & sufficit vt expresse non sit ita impositum Cappellano quod per alium expleri non possit; Accedebat ad tollendam omnem hæsitationem declaratio Congregationis Sacrosf. Conc. Trid. in vna Pistorien. sub illis verbis Item Episcopus non potest compellere obtinentem Cappellaniam vt ipsemet celebret, licet in eius funndatione disponatur, quod Cappellani celebrent, nam istis oneribus Missarum recte per substitutum satisfit. Et similiter eadem Sacra Congregatio declarauit vt sequitur, Si fundatio Cappellæ esset sub verbis testatoris,quod Cappellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuque sicut ceteri Cappellani faciunt, an Cappellanus hic debeat esse presbyter? Congregatio censuit ex his verbis positis in fundatione huius Cappellæ, non inferri necessario, vt Cappellanus debeat esse presbyter.

Prædicta sunt intelligenda, nisi expresse contrarium in fundatione cautum esset, scilicet quod Cappellania sit sacerdotalis,& ad eam præsententur Sacerdotes, & non alij, qui per seipsos, & non per substitutum celebrare possint, vel quod Cappellanus præsentandus dēat esse actualiter Sacerdos, Cū enim hæc verba explorată disponentis voluntatem ostendant, interpretandi ratio cessat: verū in primo casu adhuc sufficeret, quod præsentādus in ea sit ætate, vt saltē intra annū ad presbyteratus Ordinē promoueri valeat, in vltimo aūt secus, adeo quod nisi tēpore præsentationis cū effectu sit Sacerdos cū ei deficeret qualitas illa a fundatore requisita, nec verba cōueniant, censetur ab ipso fundatore (cuius voluntas seruanda erit) exclusus, quæ cum ipsi sensui exposita sint, nullius probationis ope indigent. Dicunt tamen Doctores, & præsertim Felin. in c. cum accessissent, sub num. 19. & 20. de constit. posse Episcopum ex causa pro vna vice dispensare. Sed an hodie huic potestati sit derogatum per Conc. Triden. sess. 24 cap. 5. de refor. esset consulenda Sacra Congregatio. An autem Sacerdos obtinens cappellaniam

cum

cum onere celebrandi certas Missas, teneatur illas tempore infirmitatis per alia celebrari facere, adeo quod si id negligeret Capellaniæ redditus suos facere nequiret, late tradit Petr. Nauar. lib. 2. de restit. nu. 210.

SIMONIA.

PRAETER Summistas sciendum est, quod vltra committentes Simoniam realem in ordine, & beneficio ac mediatores, vt in extrauag com. Pauli Secundi de Simon. declarata per Nau. in Man. confess. c. 27. sub num. 106. per Card. Paris. in consil. 29. nu. 12. & infra volu. 4 per Addentes ad Diaz. in pract. cri. can. c. 91. & late per Io. Guttier. lib. 1. canon. q. c. 9. eius pœnæ fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex constit. edita Kal. Aprilis 1566. fol. 924. in Bulla. incip. Cum primum, & infra.

Pij V. Vt simoniacæ prauitatis labes prorsus aboleatur, constitutiones Antecessorũ nostrorum contra Simoniacos editas, & præsertim Pauli II. inuiolabiliter obseruari mandamus, & delinquentes tam in sacrorum ordinum receptione, quam in beneficiorum assecutione, statutis etiam inferius pœnis nostra auctoritate affici volumus. Quicunque igitur detestabile crimen simoniacæ prauitatis commisisse conuictus fuerit in consequẽdis ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decennium sine spe dispensationis suspensus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates ecclesiasticas simoniace acquisierit, illis sit ipso iure priuatus in futurum inhabilis ad eas, & quascunque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium ecclesiasticum simoniace adeptus fuerit, illis similiter sit ipso iure priuatus, & ad fructuũ omnium, quos perceperit restitutionem teneatur, & perpetuo sit inhabilis ad ea & quæcunque alia beneficia ecclesiastica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commisisse conuictus fuerit, præter supradictas pœnas etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus ecclesiasticis degradatus a fidelium cõsortio eijciatur. Qui vero ordines, & beneficia simoniace cõtulerint, pœnis a iure statutis puniantur cuiuscunque gradus, conditionis, & dignitatis etiam si Episcopi, Archiepiscopi, vel maioris fuerint. Caueant prætetea quicunque, ne in sacramentorum exhibitione Simoniccum aliquid faciant, alioquin grauissime puniantur per locorum ordinarios, qui huiusmodi criminis reos cum maxima seueritate coercere procurent iuxta Conc. Trid. statuta.

Sixti V. Sixtus Quintus alias pœnas addidit contra promouentes, & promotos ad ordines simoniace etiam in prima tonsura, vt in eius constitutione cõtra Clericos male promotos, quę in hoc non fuit moderata per S. D. N. Clement. viij. quam habes supra in verbo Ordo. fol. 390.

ADDITIO. Præd. extrauagantem Pauli 2. nouissime explicat Rodriquez in sum par 2. cap. 58. conclus. 6. & Barthol. Vgolin. in tract. de Simonia tab. 4. c. 3. & sequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum Constitutionis Sixti V. quã ad verbũ recitat, reperies, & id quod passim prælleg. Doctores, aliique ab eis citati affirmãt. Sed extraua. Pauli 2 habere tantum locum in Simonia reali, quando aliquid datur vel recipiatur, decisum fuit per Dominos de Rota prout continetur in decis. 408 diuers. vol 1. An autẽ qui dat pecunias mediatori, vt sibi impetret dimissorias seu reuerendas ad ordines suscipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit cõprehẽdatur in dispositione d extrauag. Pauli 2. disputat. & resoluit Nauar. in cons. 58. de simon. in antiq. & 67. in nouis.

Vide et Tolet. in sum lib. 1. c. 49. & li. 5. c. ..

Contra

Contra prauas consuetudines recipiendi a prouisis de beneficijs. Vide Conc. Trid. sess. 24. cap. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & consuetudinum ecclesiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouisione, seu admissione ad possessionem beneficiorum fuit facta a Pio V. Romæ publicata, die 13. Iulij 1570. fol. 1080. in Bullar. incip.

Durum nimis, & incommodum arbitramur, quod ecclesiarum ministri in ijs quæ ad ipsorum sustentationem suppeditant, dispendia patiantur. Quo circa cũ hanc ad rem, simulque prohibendam ab ecclesia Dei auaritię prauitatem, editas ante hac sanctiones minime satis esse intelligimus, nouæ Constitutionis subsidio cogimur prouidere. Cum itaque alias ex plurium ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatorum Constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligeretur, vt in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione, siue admissione ad possessionem alicuius Cathedralis ecclesiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes sue illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur turnorum lucra, interponeretur, licet sancta Synodus Tridentina hæc detestata mandauerit Episcopis, vt quæcunque huiusmodi, quæ in vsus pios non conuerterentur, atque ingressus eos, qui simoniacę labis aut sordidæ auaritiæ suspicionem habere [illegible] fieri non permitterent. Ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscerent, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas, & scandalosas reijcerent. Eos vero, qui aduersus prædicta quauis ratione commisissent, pœnis contra simoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quam alia ad beneficium, & commodum ipsorum ministrorum, edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios sensus traducta perperam eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, simulque euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiusque consulendum fore, rati, reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, consuetudines, & statuta quarumcunque ecclesiarum Cathedralium, Metropolitanorum, ac maiorum nec non collegiatarum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, aut alio quouis præsidio munita, ac etiam supra hominum memoriam, & longissimo, ac quantocunque tempore etiam continuo obseruata, siue pro soluendis ecclesiarum, vel Prælatorum debitis, siue pro supportãdis illorum oneribus, siue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentissimis causis concessa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extensa, & moderata, quod vacantibus, ipsarum Ecclesiarum dignitatibus, Canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficijs, & officijs fructus, ac etiam quotidianæ distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione Anno, aut longiore, vel etiam breuiore tempore prouenturi, Mensæ episcopali, seu Capitulari, aliove loco integre, vel partim remaneant, seu applicentur, aut in communes vsus cedant, seu inter alios canonicos, & personas ecclesiæ seu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apostolica auctoritate prouisus in canonicũ recipi, aut ad dignitatem, seu portionem, beneficium, vel officium admitti, vel alias in eius possessionem induci possit, nisi prius de obseruandis huiusmodi priuilegijs, consuetudinibus, & statutis iuramentum præstiterit, & obtentæ illorum derogationis, ac fructuum, distributionum perceptioni renunciauerit, seu Capitulo, & personis prædictis cesserit, sed (vt appellant) dulciaria aut,

aut quid aliud præstiterit. Quorum omnium tenores, causas, & effectus habemus præsentibus pro expressis, quibuscunque illa concepta sint formulis, nec nō irritantibus, & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires, & effectum de cetero non habere. Præcipimus igitur, & interdicimus omnibus Episcopis Capitulis, Collegijs, & personis, ad quos id pertinet, ne posthac fructus aut distributiones huiusmodi, nec prorsus vllam eorum partem retineant, neue ipsorum cessionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quemquam siue ordinaria, siue Apostolica auctoritate prouisum, ad præstandum huiusmodi iuramentum inducant, aut illi prædicta non facienti possessionem impediant, vel remorentur. Quicunque contra fecerint, si ecclesiarum Antistites tam diu a Pontificalis officij exercitio sint suspensi, donec satisfactione prænia illis per Sedem Apostolicam suspensio relaxetur: Capitula vero, & Collegia quæcunque ecclesiastico subiaceant interdicto, ac singulares personæ in excommunicationis sententiam incurrant. A qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam a Rom. Pont. absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiusmodi præstita iuramenta non tenere nec quemquam illis obligati, quinimo iurantes in huiusmodi censuram incidere, nec non irritum, & inane quicquid secus super his per quoscunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus statuimus, vt vbicunque huiusmodi fructus, & distributiones fabricæ, vel sacristiæ, aut alterius pij loci vsibus vltra semestre tempus reperiuntur concessi, horum duntaxat dimidia pars ipsi sacristiæ vel fabricæ, aut pio loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati prædicti integre percipiant. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem Decreto prædictæ synodi, ac etiam Constitutione fel. rec. Ioannis Papæ xxii. quæ incipit, Suscepti, & alijs iuribus hac de re disponentibus nihilominus alias in suo robore duraturis. Ceterum per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis, Collegiis, mensis, aut personis fructus, & distributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, siue possessionis apprehensionem prouenientes ex statuto, consuetudine, vel priuilegio huiusmodi percipientibus, vel retinentibus, quominus ipsi illos interim vt antea, exigere valeant, & habere. Postremo volumus, vt præsentium exempla etiam impressa, Notarii publici manu, & Prælati ecclesiastici, eiusue Curiç sigillo obsignata eandem illam prorsus fidem vbique locorum in iudicio, & extra illud faciant, quam facerent ipsęmet pręsentes, si essent exhibitę, vel ostensę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā nostrę reuocationis, abolitionis, pręcepti, interdicti, decreti, statuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romę apud Sanctū Petrū, anno incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo, septuagesimo, pridie Kal. Iulii. Pontificatus nostri Anno Quinto.

Et vide c. veniens, & c. Iacobus, & extrauag. com. Vrbani 4. d. tit. de Simo. & Conc. Trid. d. sess. 24. de refor. generali c. 14. & adde ad extrau. com. vnicam. ne sede vacan. quę est eadem cum extrauag. Ioan. 22. de electio.

ADDI-

ADDITIO. Huius decreti Concilii Trid. rigore præter alia argumenta ab eo adducta consuluit Nauar. cons. 15 de Simon. in antiq. non licere Episcopo pro expeditione literarum collationis beneficii tertiam partem fructuũ illius accipere, & proinde ad restitutionem teneri. Eiusdem decreti virtute consuluit idem consil. 7. eod. tit. non potuisse tuta conscientia Secretariũ Cardinalis, consuetudine non obstante percipere scuta duo, unum pro subscriptione, & registratura Bullæ prouisionis beneficii ecclesiastici, & alterum pro impressione, seu appensione sigilli nullum alium laborem in ea sustinendo. Fertur tamẽ quo ad hoc S. Congregationẽ declarasse non posse Cancellarios pro expeditione literarũ collationis, vel institutionis quorumcunque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis accipere suã mercedem nisi suo labori conueniẽntem, qui tamen scriptura, sigillo, & ceris computatis, unum aureum nõ excedat, dummodo ipsis Cancellariis salarium ullum pro officio exercẽdo constitutum nõ sit, & ex pecunia quam acceperint nihil prorsus emolumenti Collatores aliquo modo directe, vel indirecte accipiant. Potest vero in adeptione possessionis alicuius beneficii seu canonicatus, ubi talis adest consuetudo, aliquid solui, conuertendum tamen in aliquem pium usum ex Panor. in c. Iacobus de simon. quem communiter receptum, idque per prealleg. Conc. decretum confirmari fatetur. Nauar. in Man. confess. c. 23. sub nu. 102. vt ibi latius per eum.

Contra dantes, & recipientes etiam Episcopi ministros pro collatione ordinũ vide Conc. Trid. sess. 21. c. 1. de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. in Sum. lib. 5. c. 88. ex eo, quod Concilium generalissime loquatur, periculum esse etiã Candelas accipere, vide S. Thom. 2. 2. & q. 100. artic. 2. ad 4 Sot. lib. 9. decis. & in q. 6. artic. 1. Nauar. in man. c. 23. nu. 102. & cons. 88. de Simon. in nouis, Vgoli. de Simon. tab. 4. c. 3. nu. 2.

Contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas ecclesias parochiales aliquid accipiendis decernit Conc. Tri. sess. 24. de refor. gen. c. 18. §. ...

Caueantque ne quidquã prorsus occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant, alioqui simoniæ vitium tam ipsi, quam alii dantes incurrant, a qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio videtur, quia per approbationem factam in concursu acquiritur approbato ius ad beneficium, & sic pro illo iure spirituali datum videretur temporale examinatoribus. Nauar. cons. 58. vers. Ad quartum. de Sim. in antiq. etiam in Miscell. 41. de oratione: insinuat, in quibus huiusmodi examinatores peccare soleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinet, agit Vgol. in tract. de Simon. tab. 1. cap. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi potest Simonia ex sequentibus. & Primo si duo concurrentes ad beneficium, alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, vt a concursu desistat, vt sic solus existens ipse obtineat Maiol. lib. 5. de irregu. c. 45. nu. 3. Secũdo si fieret pactio, quod alter alteri in concursu defectus, & exceptiones nõ opponat, cũ realiter possint obiicere, sed se examini submitterent, & qui per superiorem dignior iudicaretur beneficium haberet, & solueret alteri pensionẽ annuam cum beneplacito Sedis Apostolicæ Nau. cons. 3. nu. 1. de Simon. in antiq. & cons. 39. 41. & 42. de simo. in nouis Flamin. Parij in tract. de confid. benef. prohib. quæst. 47. nu. 9. Tertio si quis per virũ potentẽ, cui pecuniam traderet seu promitteret, metum aliis inferret, vt a cõcursu cessent. Vgolin. in d. §. 3. sub num. 5.

Est,& alia certa Simoniacæ prauitatis species, quam beneficiorum confidentiam vocant, de qua extat Pii IIII. Constitutio contra quoscunque ecclesias,& beneficia ecclesiastica quæcunque in confidentiam retinentes, seu recipientes. Romæ publicata die 4. Decemb. 1564. fol. 820. in Bullario incip.

Pij IV. Romanum Pontificem in excelsa militantis ecclesiæ specula constitutum, vigiles mentis oculos, non solum in absentium extendere, sed potissimum in præsentium domesticorumque fratrum,& filiorum suorum mores diligêter perscrutandos, aliquando reflectere, ac eos præsertim, quos in Apostolicæ solicitudinis partem euocauit altissimus, ne dum ab omni pactionis illicitę contagione, verumetiam ab eius omnimoda suspicione, vacuos,& immunes cõseruare decet, vt qui ceteros illustris officii sublimitate antecellunt, eosdem prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur. Sane licet dudum, cum certam simoniacæ prauitatis speciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam in Rom. Cur. atque adeo in sacrum venerabilium fratrum nostrorum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Collegium, quasi per cuniculos irrepsisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus, nimia quadam facilitate, seu potius importunis amicorum, familiariumque precibus adductos, beneficia ecclesiastica in cõfidentiam huiusmodi recepisse,& frequenter recipere, intelleximus, hanc illicitam beneficentiæ exercendæ, seu amicitiæ colendæ viam, a tanto saltem Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem fratres in Consistorio nostro secreto, non semel adir oueri mus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neue illa hoc pacto reciperent, vtque sic recepta admitterent. Nihilominus nuper ad aures nostras peruenit, eorum aliquos, monitionis nostræ, immo potius suimet oblitos, ea, quæ custodienda receperant, beneficia nondum tamen dimisisse. Et insuper illos,& nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Ecclesias, monasteria, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, in sui fauorem resignata, cessa, vel alias dimissa, acceptasse, aut de illis, per obitum,& alias vacantib. a nobis, & prædecessoribus nostris, seu eiũ ab ordinariis, & aliis inferiorib. collatorib. ẽt ad patronorum præsentationẽ, ad alterius cõmodum sibi prouideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulũ, commendam, vel administrationem, aũt alias dicta auctoritate concessa quandoque in resignãtium, vel cedentium, seu etiam aliorũ fauorẽ cessisse, vel alias dimisisse. Ac sibi propterea pẽsiones annuas, ac fructus, redditus,& prouentus Ecclesiarum, Monasteriorũ, dignitatum,& aliorum beneficiorum huiusmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos trãsferendi, ac etiã collationẽ, prouisionem, præsentationẽ, & aliam dispositionem beneficiorũ ecclesiasticorum, ad earundẽ ecclesiarum, monasteriorum,& dignitatum Pręlatos pro tẽpore existentes, ac alios huiusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentiũ, nec non regressus, siue accessus,& ingressus ad ecclesias, etiã Cathedrales monasteria, ac alia diuersa beneficia ecclesiastica, sibi reseruari procurasse,& obtinuisse, ad hoc vide licet, vt confidentes sic decimarũ Apostolicarum, vel communis dicti Collegii, & annatæ, aliorumque iurium dictæ Cameræ debitorum, solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reseruatorum, collationibus, ac interdum vt beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum tunc forsan de iure inhabilium,& incapacium, vel nondum adhuc natorum, fauorem cedantur, seu resignentur, vel vt personæ inhabiles, & incapaces huiusmodi,

modi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate trãsferendi prædicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem, in monitionibus nostris parendo, in curiam, & tã illorum, quam ceterorum Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcũque indignam fallaciam, conniuentibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurendum tandem esse censentes. Et quoniam hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes beneficia huiusmodi in confidentiam, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite, vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, grauiter excesserunt Cardinalium inciam, potius ex immoderata erga suos indulgentia, qualique præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus, idcirco omnes, & singulas ecclesias, etiam Metropolitanas, & alias Cathedrales, & monasteria, etiam consistorialia, prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates, etiam maiores, & principales etiam Conuentuales, personatus, administrationes, & officia ceteraq; beneficia ecclesiastica, cũ cura, & sine cura, sæcularia, & quorumuis ordinum regularia, et de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per eiusdem Romanæ Ecclesiæ etiã Episcopos, Cardinales, & quoscunque alios etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eiusdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias, in huiusmodi confidentiam iure prohibitam, cuiusuis personæ, vt præfertur, contemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem nobis, & Sedi Apostolicæ, harum serie reseruãtes, ipso iure a die receptionis eorundem, vacauisse, & vacare: Ac fructuũ & pensionum reseruationes, ac facultates trãsferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regressus, siue accessus, & ingressus concessos huiusmodi, cessisse, & cessare, ac extinctos esse, & eosdem Cardinales, seu quosuis alios a prima die receptionis beneficiorum huiusmodi citra, fructus, redditus, & prouentus earundem Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones, prædictas, indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse, sed illos omnes, & singulos, ad Cameram eandem deuolutos fuisse, & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum restitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, decernimus, & declaramus. Et in super vniuersis, & singulis, tam eiusdem Ro. Ecclesiæ Cardinalibus etiã Episcopis, quã Prælatis, & Clericis, & alijs prædictis pręsentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquam tempore, aliquas Ecclesias, Monasteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam, de dicto iure patronatus, vti pręfertur, existentia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus, in cõfidentiam prædictam, aut ad effectum reseruationum huiusmodi, sibi postmodum cedentibus procurandarum, recipere præsumant, Cardinalibus videlicet, & alijs Pręlatis huiusmodi in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub interdicti ingressus ecclesiæ, reliquis vero sub maioris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrafacẽtes eo ipso incurrẽda, a qua, nisi a nobis, aut Ro. Pontifice pro tempore existẽte, præterquam in mortis articulo, cõstitutum, absolui nequeant, districtius inhibemus. Ac quascunque collationes, prouisiones, præfectiones, commendas, reseruatio-

nes, facultates etiam transferendi, ac regrediendi, siue accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones, de ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis, eorumq; fructibus, & beneficiorum collationibus per nos, & alios Romanos Pontifices successores nostros etiam motu proprio, seu consistorialiter, aut etiam per ordinarios, & alios inferiores collatores, etiã ad patronorum eorundem præsentationem, & alias quomolibet cum interuentu confidentiæ huiusmodi, expresse, siue occulte ac de iure præsumpto, & alias contra præmissa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nullusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed ecclesias, monasteria, dignitates, ac alia beneficia huiusmodi, ipso iure vacare, ac nostræ, & Sedis Apostolicæ dispositioni reseruata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, ut præfertur esse, & censeri: Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque iudices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentias huiusmodi in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid secus super his a quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane similiter decernimus. Non obstantibus, &c.

1 De confidentiis beneficialibus, earumque casibus, præsumptionibus, & probationibus, & pœnis retinentium beneficia in confidentiam, extat etiam Pii V. Constitutio Romæ publicata die 6. Augusti 1569. fol. 1651. in Bullario incip.

Intolerabilis multorum peruersitas, qui Sacrosanctas Constitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, sæpe illarum auctores in necessitatem adduxit cautius prouidendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore sanctione proposita reprimantur. Bene quidẽ, & prouidenter felicis recordationis Pius Papa IV. prædecessor noster ad tollendam fiduciariæ mancipationis beneficiorum ecclesiasticorum corruptelam, statuit, & decreuit, vt ipso iure vacarẽt ecclesiæ, monasteria, ceteraque beneficia ecclesiastica in confidentiam a quibuscunque, etiam S.R.E. Cardinalibus, cuiusuis personæ contemplatione, vel intuitu recepta, liberam illorum dispositionem, sibi, & Apostolicæ Sedi reseruando; Nec valerent ipsorum collationes, seu concessiones, nec fructuum, nec pensionum reseruationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediendi seu accedendi ad ecclesias, monasteria, beneficia supradicta, illaque recipientes, fructus, pẽsiones, & alias res eorundẽ indebite perciperent, Prohibens quibuscunq; etiã sub censuris ecclesiasticis, ne qui huiusmodi amplius auderent. Ac etiã decreuit omnes, & quascunque prouisiones, præfectiones, collationes, cõmendas, & alias dispositiones de ecclesiis Monasterijs, & beneficijs, nec non reseruationes fructuum, pensionum, rerum, & iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedẽdi, & ingrediendi, aliasque facultates, siue per se, siue futuros Rom. Pont. etiam motu proprio, ac consistorialiter, siue etiam per ordinarios collatores, etiam ad patronorum præsentationem, cum interuentu confidentiæ huiusmodi, siue expresse, siue occulte, ac de iure præsumpto, & alias contra prędicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam suffragari, sed ecclesias, monasteria, & beneficia huiusmodi ipso iure vacare, ac prædictæ dispositioni reseruata esse, sicque per quoscunque etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & alias

eorum

eorum arbitrio procedendo (cum alioqui confidentias huiusmodi in lucem erui, & probari non posse constaret) iudicari, & diffiniri debere. Nec non irritum, & inane, quicquid secus contigerit attentari, quemadmodum confectis super his literis suis plenius continetur. Veruntamen propter improbas multorum cupiditates, prædicta quæ ad purgandam hac pernicie ecclesiam, & animarum salutem ab ipso prædecessore edita sunt, in multis deprehendimus viam aperuisse grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concitati, quod iudices in causis huiusmodi confidētiarum expediendis remissiores essent, omnes, & singulas causas ipsas vbicunque, & inter quoscunque motas ad nos aduocauissemus, ac omnimodā huiusmodi causarum præsentium, & futurarum, rerumq; omnium ex ipsis resultantium cognitionem nobis, & successoribus nostris reseruauissemus, & super quibusdam coram nobis processum fuisset, variis inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occulte irrepsisse, sed in plerisque causis præsumptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandū deducuntur, minime sufficere, eiusque rei causa plurimos, qui ante literarum prædictarum editionem huiusmodi confidētias exercebant, vbi cognouerunt obstructam veritatem propter difficultates probādi in iudiciis confidentias ipsas contēpta constitutione prædicta, ecclesias, monasteria, & beneficia sic recepta, vt prius retinere, alios fructus, pensiones, & alias res percipere: alios eorum exēplo ad similia, & grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipsa beneficia iure retinere nequeuntes: alij ne cogantur ad sacros ordines, ad residentiam, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiscantur, vt inimicos occidant: alii vt alieno nomine lites agant, aut defendant, alij propter crimina incapaces: quidam vt purgato delicto, vel absolutione consecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum, aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, sæpe laicis, & inhabilibus. Plerique vel senes, vel infirmi, vt beneficia in domibus suis perpetuent, illa renunciarunt, & renunciant in alios, qui vel profanam familiam ce dentium de fructibus ecclesiasticis alant, vel illa etiam num infantibus, aut nascituris asseruent, facto interdum circuitu retrocessionis, cum reseruatione fructuū, & aliarum rerum, aut accessu præsertim ab illis, qui præstandorum iurium Cameræ Apostolicæ sunt immunes: alii aut incapaces, qui aliis beneficijs ecclesiasticis onusti, aut ecclesiastico ordini sese mancipare refugientes, aut mere laici beneficia ecclesiastica alij conferenda procurant, vt de illis postmodum ad libitum suū disponatur, fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc plerique ordinarij, & alii collatores, ac etiā patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus, seu pensiones capiant eorundē, aliisue faciant ministrari. Alia itē permulta eiusmodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarū puritas impie violatur, disciplinæ ecclesiasticæ neruus dirumpitur, & imminens patratur exitium animarū. Quare nos volentes periculosam taliū audaciam noui iuris subsidio cohibere, præsentiū auctoritate statuimus, vt si quis quacunque auctoritate ecclesiam, vel monasteriū, aut aliud beneficium ecclesiasticum, qualecunque ex resignatione, vel cessione cuiuscunque personæ simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis cum regressu, vel accessu, etiam sola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiam in euentum regressus, vel accessus, eidem dimittendi vel alteri postea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alii, vel aliis concedantur, vel pensiones soluantur, ex eisdem hæc confidentia censeatur. Itidem si ordinarius, vel alius collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium ecclesiasticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expressa, aut postea in alterum pro ar-

bitrio collatoris, seu alterius cuiuscunque contra ius communis ordinationem disponatur, siue vt de eo prouisus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem, vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, seu pensionē illi, vel illis, quem vel quos idem collator, aut cedens, vel alius per se, vel aliū scripto, aut verbo iusserit, seu significauerit, persoluat, & pariter si a patrono etiā laico, vel alteri præsentatori, seu electori contigerit, aut contingat id fieri. Ad hæc si clericus prædictæ Cameræ, aut Cardinalis, aut alius a solutione iurium ipsius cameræ, vel etiam Cancellariæ Apostolicæ exemptus, post resignationem, vel cessionē alicuius extranei, de ecclesia, monasterio, vel alio beneficio ecclesiastico in Sede Apostolica, vel alia auctoritate factam, & admissam, illam, vel illud etiam confectis literis Apostolicis, & possessione apprehensa in eūdem resignantem vel cedentem, modico spacio interiecto, veluti duorum, aut trium mensium retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retrocessione fructus ecclesiæ, seu monasterij, aut beneficij, vel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super illis reseruatum aut regressus, seu accessus, & ingressus ad illam, vel illud, ipsi clerico, vel Cardinali, aut alij exempto sit, fueritue concessus. Postremo si quis crimine aliquo absolutus, aut cū quo super irregularitate dispensatum est, denuo receperit, quacūque auctoritate ecclesiam, monasterium, vel aliud beneficium ecclesiasticū, quod ante, vel post commissum delictum, aut contractum irregularitatem dimiserit, in quouis horum casuum confidentiæ prauitas sit contracta, casusque huiusmodi literis prædictis comprehendantur, ac si illi speciatim expressi fuissent, licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis conscientia sit admissum. Ad probandum vero plene confidentiarum abusum inter alias etiam hæ præsumptiones, & coniecturæ habeantur legitime videlicet, si quis post cessam ab se ecclesiam, vel monasterium, aut beneficium, & publicatā resignationem, seu cessionē, captamque a successore possessionem, sese in illa, vel illo, seu rebus illius, per se, vel alium, seu alios de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicunque successor illi, vel eius propinquis ipsos, aut partem aliquā remiserit eorundem. Si recipiēs beneficiū constituerit dimittentē, vel eius parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendū, vel locandū fructus beneficij dimissi, & illi vel illis de fructibus perceptis, aut percipiēdis, donationem fecerit. Si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus mensariorum ex parte dimittentis, expeditio, quæ personā recipiētis cōcernit prosecuta sit, simulque expēsæ pro ea necessariæ ab illo factæ fuerint. Denique si quis pro cōcessione alicui facta quacūque auctoritate de beneficio ecclesiastico per se, vel aliū seu alios intercesserit, vel alias in negotio cōcessionis, sese immiscuerit quoquomodo, deinde aliquid de fructib. talis beneficij de facto ēt per manus possessoris, ac ēt simplicis donationis titulo perceperit seu de illa postmodū ad voluntatē intercessoris fuerit dispositum quandocunq; Testes aūt de quaque re singulares singulas probare valeant præsumptiones, & cōiecturas, pluresque huiusmodi præsumptiones, & coniecturæ plenā probationē faciant in prædictis. Ceterum criminosi, & ceteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simoniæ testimonium recipi possunt, ad prædicta omnia admittantur. Sed ne quisquam ēt vana fiducia fretus, non intendendi contra se iudicij, in crimine perseueret, vtque hoc malum grauioris censuræ stimulo vsquequaque prohibeatur, omnes, & singulos, qui hucusque ecclesias, monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reuersi, & resipiscentes celeri dimissione sibi prospexerint, & quicquid tale admiserint in futurum, etiam omnibus, & singulis aliis.

ecclesiæ.

ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, administrationibus, officiis, & beneficijs obtentis, quæ pariter sub dicta reseruatione comprehendi volumus, nec non fructibus, pensionibus, & alijs rebus ecclesiasticis, ac etiam Romanæ Curiæ, & alijs officijs temporalibus præsentium auctoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris subsidiũ excõmunicationis sententia innodamus, a qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio, quã a Rom. Pont. absolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione causarũ huiusmodi, & reseruatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergentiũ, nobis, & prædictis successoribus, vt prædictũ est, facta (causis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noscuntur, ac etiã iis, quas ratione ecclesiarũ, & monasteriorũ, quorum dispositioni Consistorio fieri consueuit, aut debeat, itemque cõtra ordinarios collatores Epos, & alios superiores, prælatos, etiã Cardinales haberi cõtigerit, vti iã alijs nr̃is literis statutũ est, audiendis, & terminandis) harũ serie prorsus relaxata, decernimus ita deinceps quoscunque iudices ordinarios, & legatos, et causarũ Palatij Apostolici Auditores, ac prædictæ Rom. Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & ipsorum cuicunque quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicare, interpretari, & diffinire debere, nec non irritũ, & inane, quicquid secus in prædictos per quoscunque, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum ordinarijs districtius iniungimus, vt in suis quisque ecclesiis, ciuitatibus, diœcesibus, & locis etiam exemptis, ad prædicta studiose attendant, & quatenus illis relaxamus, in delinquentes seuere animaduertant, si diuinæ maiestatis iudicium, dictæque Sedis censuram voluerint euitare. In ceteris vero causis, negotijs (nobis, & prędictis successoribus exceptis) eosdem locorum ordinarios præsentium auctoritate delegamus, vt gratia, & fauore postpositis, pro se quisque, cũ venerit vsus, contra prædictos omnes sub ipsa exceptione comprehensos diligẽter inquirant, suoque inquisitiones omnes sigillo obsignatas ad prædictam Sedẽ quam primũ trãsferant, vt nos, & prędicti successores in causis huiusmodi procedẽtes, quod iustũ fuerit, decernamus. Nos enim singulis ordinarijs ipsis prędictos omnes, & quoscunque alios, etiam exemptos, etiam per edictum publicum, constito prius summarie, & extraiudicialiter de non tuto ad illos accessu, citãdi monendi, eisque ac iudicibus ordinarijs, & delegatis, alijsque personis quibuscunque, ne prædictorũ executionem quoquomodo impediant, vel alias in illis sese interponant, etiam per simile edictum inhibendi, eosdemque, alios contradictores, & rebelles quoscunque per censuras, & pęnas ecclesiasticas, ac omnia alia iuris, & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachij sæcularis, quandocunque opus erit, inuocandi, ceteraque in prædictis omnibus, & singulis necessaria faciendi, & exequendi, plenã, & liberã tenore præsentiũ concedimus facultatẽ. Non obstãtibus, &c. literis prędecessoris huiusmodi in suo robore duraturis. Volumus autem &c.

Ad hanc Constitutionem vide Suarez de censuris disp. 22. sect. 6. fol. 437. & ad materiam confidentiæ per hanc extrauag. prohibitæ extant consi. Nauar. in tit. de simon. in nouis videlicet a cons. 70. vsque 84. & vide Gutier. lib. 2. cano. q. c. 24. a num. 78. Lodouic. Lopez in instructorio conscien. par. 2. c. 9.

ADDITIO Præfata constitutionis Pii V. quatuor sunt partes principales, quæ tota die practicantur si quidẽ post relatonẽ tenoris Cõstitutionis Pii IV. quã fortiori vinculo innouat, confirmat, & ampliat, & post specificationem causarum, ex quibus moueri possunt homines ad confidentiæ crimen committendũ, vt in versic.

Pp 4 *Multi*

Multi enim &c. In prima parte exprimit seu ponit quatuor casus quos ipse confidentiales indicat, qui continentur in §. Quare nos volentes, & in c. in secunda parte inducit modos probandi confidentiam per quatuor coniecturas, seu legitimas præsumptiones, ex quibus in foro exteriori commisisse conuincitur in §. Ad probãdum, & c. in 3. parte disponit circa personas testium, ut ad probandum hoc confidentiæ crim. testes singulares sufficiat, & vnius testis dicto stetur, in §. Testes autem, etc. Et quoniam præd. casus, & coniecturæ quib. hæc Simoniæ species s. confident ia detegitur post Nauar in man. cap. 23 nu 109. & seq. reassumuntur per Maiol. lib. 5. de irreg. c. 45. Masc. in tract. de prob. concl. 1307 Menoch in tract. de præsum. lib. 5 pras 9. Bartholom Vgolin. in tract. de Simonia tabula prima cap. 22 latissime explicantur per Flamin. Paris. in tract. de confident benefi. prohib. præsertim quæst 27. & septẽ aliis sequent. nõ erit propterea insistendũ; addimus tamẽ duas alias confidentiæ species per Rotam Romanam tales indicatas, quarum prima est, quando resignans cum esset infirmus conuenit cum resignatario, cui beneficia resignauerat, vt si ex illa infirmitate conualesceret, ipsa beneficia sibi restituerent, & si moreretur essent sua ita habetur in decis. 337. diuers. par. 3 li. 3 altera est, quãdo cõstaret ex literis missiuis resignanti directis, in quibus resignatarius fateretur sibi factam fuisse beneficii resignationes ob id, quod ipse tanquam fideiussor resignantis soluerat debitum eius creditori, & quia sumus in his, quæ difficilem habent probationem sicuti in cõfidentia, quæ secrete tractatur, fuit conclusum hanc coniecturam seu circumstantiã sufficere ad probandam confidentiam ita Caputaq. decis. 200 part. 1. assertio illa quod quando sumus in his quæ sunt difficilis probationis sufficit probatio per coniecturas, declaratur per Gratum in cons. 45. nu 4. lib. 2.

Quartam igitur, & postremam huius constitutionis principalem partem assumẽdo, s. circa pœnas inobedientibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in §. sed ne quisquã, & c breuiter, & succincte aliqua disseremus. Et primo quod stãte priuatione seu vacatione beneficiorum ipso iure per prænarratas extrauagantes illata, quorum collatio ipsi Sedi Apostolicæ reseruatur, nota casum specialem, cuius meminimus nos supra in verbo beneficiorum resignatio fol. 106 vers. Huius occasione, & c. in quo quis in foro conscientiæ tenetur beneficia dimittere, etiã quod non præcedat sententia declaratoria, & ratio est quia in illis non videtur iuste intitulatus. Paris. in præalleg tract. q. 58. nu. 6. & ab initio nihil iuris in eis acquisiuit Nauar in man c. 23. sub nu. 111. optime Rodriquez in sum c. 58. conclus. 6. notab. 8. p. 2 Et Vgolin. in tract. de Simon. tab. 4. c. 6. §. 1. nu. 2. Amplia, vt postquã illa dimiserit, non possit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere Caputaq. decis. 201. num. 2. par. 1. & expresse statuitur in quadam constit Pii IIII edita ad reformandum officium Pænitentiariæ fol. 744. in Bullar. incip. In sublimi. §.

Caueat autem Pænitentiarius ne in absolutionibus a Simonia reali, vel conuẽtionali etiam occulta vnquam concedat, vt ipsi Simoniaci, beneficia, super quibus Simoniam commiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde post commissam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere possint; Quinimo, & in absolutionibus huiusmodi apponatur clausula, quod vterque ad beneficium, super quo fuit commissa Simonia perpetuo inhabilis existat. Hactenus verba Pij IIII. per quæ verba, vt asserit Tolet. in sum. lib. 5. c. 93. d. Summus Pontifex reseruauit sibi dispensationem in retinendo beneficio, & fructibus per Simoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundo

Secundo amplia vt d. priuatio censeatur ipso iure facta non solum de beneficijs, super quibus est commissa confidentia, sed etiam de alijs ante rite, & licite obtentis, ita ex vi verborum Constitutionis Pii V. colligi per plura docet Paris. in eadem quæst. 58. nume. 31. & infra, quod nota quo ad multos effectus, qui resultant ex amissione beneficiorum ipso iure, de quibus per Hoied. in tract. de incompatib. benef. cap. 13. num. 59. & sequ. par. 1. Declara secundum Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 37. sub §. 5. prope finem. hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro consciẽtiæ Simoniacus dimisso beneficio Simoniace habito, & absolutus ab excommunicatione possit frui primis beneficijs rite susceptis, & ita in gl. hic c. inquit temperandum esse rigorem extrauag. Pauli II. & Pii V. de cõfidẽtia, vbi rationẽ affert, quia bonis proprijs, & iure quæsito, ac possessione nemo in pœnã priuandus est ante sententiam saltẽ criminis declaratoriã.

Tertio amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pœnam non suffragetur allegari ignorantiam præd. Constitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitæ, quã opinionem veriorem in iure esse, eam sustinendo, voluit Decius in c. 2. nu. 35. de Constit. & ratio est, quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti alias de se damnati, & illiciti Panor. in c. a nobis. el 1. num. 9. de sen. excom. quam opinionem sectando Paris. q. 11. nu. 30. alia ratione comprobat, quia alias daretur causa committendi confidentias, & deludendi præfatas Constitutiones, ideoque hanc viam non esse aperiendam.

Limita, & primo, quando confidentia esset commissa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum consanguineus procurat, vt alicui ex suis coniunctis conferatur, seu renuncietur beneficium, promittens beneficii, eiusque fructuum dispositionem ad libitum ipsius cõferentis, seu resignãtis, vel & secundo cũ beneficia asseruãtur pro quibusdã incapacibus, quibus effectis habilib. fuerũt postea dicta beneficia resignata ab his, qui illa habuerunt in confidentiam, quæ limitatio sane est intelligenda, & primo non quidem ad effectum, vt in foro exteriori priuari nõ possint ipsis beneficiis, super quibus commissa est confidentia, quamuis inscii illius facti, & ratio est, quia in odiũ criminis ad quoscũque trãsit res, trãsit cũ vitio. Panor. in c. ex insinuatione, nu. 6. de Simon. sed duntaxat quo ad pœnas priuationis aliorum beneficiorũ instę obtentorum, & declarationis inhabilitatis ad alia, quæ per has Constit. inducuntur, esset enim contra omnem legem, vt quis ex delicto ab alio commisso puniatur, & ita cũ hic casus euenisset fatetur Paris. in d. quæst. 21. sub num. 47. se vidisse cõsultum per plures excellentissimos V. I. DD. Italiæ, & Hispaniæ. Secundo d. limitatio intelligenda est, quod isti tales, ne incipiant ligari his, & alijs pęnis in pręd. extrauag. adiectis super veniente sciẽtia, & certificati de hoc, s. de confidentia ab alio commissa, debent statim illa beneficia dimittere, quam conclusionem approbasse Ro. Romanam asserit Gomes. in regula de Trien. possess. quæst. 12. vers. Et ista quæ dicta fuerunt, &c. Nauar. in cons. 15. num. 6. & cons. 65. de Simon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4 §. 2. num. 1. & est comm. opinio. vt per Pari. in ead. quæst. 21. num. 52. Secundo limita has extrauag. in eo, quod reddunt ipsarum transgressores incapaces, & inhabiles ad alia beneficia in futurum obtinenda, nisi habuerint dispensationem, qua mediante sit licitum, quod alias erat illicitum Doct. in cap. at si clerici, §. de adulteriis, de iudic. Caputaque. in prælleg. decis. 201. num. 1. par. 1. & decis. 238. par. 3. Tertio limita, vt per has Constitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium sub confidentia, ipsa resignatione non sequuta, vel etiam si fuisset sequuta, sed non eo modo

vt

vt fuit tractatum, ac etiam si facta fuisset traditio chirographi continentis promissionem illicitorũ, a quibus postea recessum fuerit ex Nauar. in cons. 48. nu. 3. de Simon. in antiq. & ex lectura ac contextu præd. constitutionũ apparet illas loqui in casibus, in quibus realiter fuerit confectus actus sub titulo confidentiæ, prout considerat Paris. in d. tract. q. 3.

Altera pœna quæ ex his extrauag. & præsertim. Pij IIII. in vers. in eosdem Cardinales, &c. colligitur, est, Cõfidentiarios, eorumque hæredes in vtroque foro teneri ad integram fructuum perceptorum restitutionem ex beneficijs, quos habuerunt in confidntiam a prima die receptionis illorum Cameræ Apostolicæ faciendam, & ratio est quia illos suos facere non potuerunt ex causa iniustæ acceptionis, tanquam a lege prohibitæ, arg. text. in c. qui contra iura. de regul. iur. in 6. vnde cum causa confidentiæ commissæ reddidit eorum titulum inutilem, & ipso iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & sic, vt quidam fures rem alienam detinere videntur. Rodoan. in tract. de simon. part. 4. cap. 14. sub nu. 19 & diceretur integre fieri restitutio quando plenarie, & vsque ad vnũ quadrantem fieret arg. tex. in c. commissum, & c. tua nobis. de decim. Bald. in c. conquerente, nu. 1. de restit. spoliat. vide Purpurat. cons. 466. nu. 27. vol. 2. Amplia vt tanquam iniusti alienæ rei possessores tam in iudicio animæ, quam in foro exteriori teneantur restituere nõ solum fructus qui potuissent a quolibet diligẽti percipi, sed etiam fructus perceptos propter eorum industriam, & solicitudinem, deducta tamen huius solicitudinis iusta mercede, prout explicat Didacus Couar. in relect. regulæ peccatum. par. 2. §. 2. num. 4. de reg. iur. in 6. Declara hoc esse intelligendum deductis etiam expensis in colligendo ipsos fructus, & illis, qui expensi sunt in vtilitatem Ecclesiæ. D. Thom. 2. 2. qu. 100. art. 6. in solut ad 3. Burgas. in tract. de irregular. par. 6. tit. de Simonia, num. 85. & Vgolin. in præal. leg. tract. tab. 4. cap. 6 §. 2. num. 4. & cap. 7. §. 2. num. 3. Ioan. Gutier. lib. 2. cano. q. c. 24. num. 14. Secundo amplia vt etiam habita prius absolutione ab excommunicatione reseruata, nequeat Confessarii hos Confidentiarios absoluere, nisi facta præd. fructuum restitutione, alioquin si per ignorantiam crassam, seu affectatam absoluerent ante restitutionem, vel antequam præciperent eam confitẽti ad id parato, peccarent, & remanent obligati ad restituendum, quia fuissent in causa ne alienum restituatur, Rosel. in verbo Restitutio 2. §. 9. Angel. in eod. verbo vlt. §. 5. declarando, vt per Nauar. in man. ca. 17. num. 22. Limita, vt non debeat fieri restitutio de fructibus perceptis ab iis, qui d. beneficia assequuti sunt per confidentiam a tertio commissam, ipsis tamen ignorantibus ex dictis per Nauar. in cons. 30. num. 3. & 4. & cons. 60. de Simon. in antiq. quod intellige, & primo de perceptis ante habitam notitiam de confidentia, secus vero de perceptis post eius notitiam ex rationibus per eundem Nauar. adductis in cons. 61. nu. 7. eod. tit. 2. intellige de perceptis, & qui bona fide consumpti reperiuntur ante d. scientiam vitii confidentiæ, secus vero de fructibus extantibus tempore scientiæ, & dimissionis faciendæ ipsorũ beneficiorũ ex D. Thom. loco præcit. quẽ sequi videtur Couar. in regul. peccatum par. 2. §. 8. sub num. 8. de regul. iur. in 6. & Rodriq. in sum. par. 2. cap. 68. conclus. 3. Vgolin. in d. cap. 7. §. 2. Paris. vero in præalleg. tract. q. 21. num. 50. nulla habita distinctione in hoc casu in terminis, huius extrauag. Pii V. tenet fructus perceptos esse restituendos: mihi vero æquius, & probabilius videtur eius opinionem esse moderandam, ac intelligendam secundum præsentem, & præ narratam declarationem. tu autem cogita. Secundo limita quo ad fructus sic male, & indebite perceptos, cõdonatos seu remissos ipsi bene-

beneficiario, siue in totum ex gratia, siue in partem vltra summam soluam ratione compositionis factæ cum Camera Apostolica, cum de stylo Dataria sit, vt soleat partem fructuum male perceptorum exigere, & reliquos condonare, vt colligitur ex Nauar. in comment. de Spol. cle. §.12. sub num. 4 & Mandos. de signat. grat. ti. de Absolutio a mala fruct. percep. quæ compositio dicitur quædam gratuita conuentio. Rebuf. in tract. de decim. q.13. nu. 14. qui beneficiarius vt sit tutus in foro conscientiæ, debet exprimere verum valorem fructuum exacterum Nauar. consil. 73. de Simon. in antiq. etiam si huiusmodi fructus fuissent modicæ quātitatis, cum eius taciturnitas gratiam surreptitiam redderet. Puteus decis. 131. lib. 1. Mandos. loc. cit. Paris. in eod. tract. q. 60. num. 35. & infra, quo loco etiam insinuat formā, & praxim hodiernā circa hāc fructuū restitutionē seu cōpositionē.

Est & alia pœna quę per has extrauag. infligitur scilicet excommunicatio ipso facto incurrenda, cuius absolutio Summo Pontifici reseruatur. Amplia, & primo vt de eius substantia non requiratur, seu expectetur iudicis declaratio, sed statim ipsi confidentiarij in eam incidant, eaque ligentur, & ratio est quia immediate trahit secum executionem cap. pastoralis, §. verum, de appellat. Felin. in cap. Rodulphus, sub num. 38. de rescript. Decius consil. 45. num. 4. Sot. lib. 1. de iust. & iure quæst. 6. art. 6. Roderi. Tom. 1. quæst. regul. q. 8. art. 4. Cęsar de Graf. decis. 2. num. 13. sub tit. de sent. excom. Secundo hanc excommunicationis pœnam extende, vt illa afficiatur etiam mediator seu intercessor, qui ipsam confidentiam procurauerit, tum quia mediator criminis dicitur ipsum delictum committere, vt annotant Gemin. & Franc. in c. mediatores, de testib. in 6. tam quia quæ ratione mediator Simoniæ incidit excommunicationem, vt expresse cauetur in extrauag. 2. §. statuentes, sub tit. de Simon. inter com. eadem etiam mediator Confidentiæ arg. tex. in l. illud, ff. ad legem Aquil. & in l. a Titio. de verb. oblig. & ad hoc vt quis dicatur mediator Simoniæ, seu confidentiæ non requiritur, quod ipse ob eā aliquid percipiat, sibique quærat, sed satis est, vt mediator fuerit, vt illa fiet, sicuti probatur in d. extrauag. 2. & tradit Nauar. in consil. 59. de Simon. in antiq. Vgolin. in eod. tract. tab. 4. cap. 8. vbi de istis proxenetis, & mediatoribus, post Redoan. in tract. de Simon. par. 4. cap. 10. agit, & ad pœnas ad quas teneantur; Vbi vero huiusmodi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tūc quia non solum est mediator, sed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum committere, aliis vtique pœnis afficietur præter illam excommunicationis. Paris. in eo. tract. quæst. 22. sub num. 14 dicens id aperte liquere ex verbis d. extrauagan. Pij V. in vers. Denique si quis, &c. Limita, vt in hanc excommunicationis pœnam non incidant tam ignorantes prædictas Constitutiones iuxta ea, quæ scribit Nauar. in pluribus consilijs, sub tit. de sen. exc. & præsertim in man. cap. 27. num. 274. vbi neruosius quam alibi huius conclusionis rationes tangit, etiam si per legem Papæ excommunicatio esset imposita pro facto de se illicito, & tradit, qui alios citat in sum. lib. 1. cap 8. vers. Aduerte rursus, prope finem, quā etiam ignorantes confidentiam ab alio commissam, in quo omnes Doctores cōcordare asserit Paris. in d. tract. quæst. 21. num. 43. quod declara ex dictis supra in secundo intellectu primæ limitationis ad primam pęnam. Secundo limita, vt neque irregularitatem incurrant si ante absolutionem ab excommunicatione a Summo Pontifice obtentam ignoranter celebrarent, quia ignorantia ac bona fide attenta ab irregularitate excusarentur, cum sine dolo non contrahatur ex allegat. in proprijs terminis per Nauar. in consil. 18. numer. 5. de Simon. in antiq. Sed extra casum violatæ censuræ dubium versatur in eo, an respectu ipsius.

sius criminis scilicet confidentiæ in beneficio commissæ efficiatur quis irregularis, & quidem quod Simoniacus in beneficio sit irregularis probat Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. quæst. 9. art. 10. Maiol. de irregular. lib. 5. cap. 45. sub nu. 1. & firmat Achil. de Graf. decis. 2. sub titul. de Simon. Veruntamen Nauar. in cons. 34. & seq. eod. tit. in antiq. sentire videtur, quod non solum iure antiquo attento, sed etiam nouo extrauag. Pij V. incip. Cum primum, ob crimen Simoniæ in beneficio commissum ipso iure in foro conscientiæ quis irregularitatis, & inhabilitatis pœnas non contrahat ante sententiam condemnatoriam, & Henriquez loco superius cit. asserit Simoniacum etiam publicum in beneficio non fieri irregularem, quia nullo iure exprimitur, nec sit crimen depositione dignum, in terminis vero huius Constitutionis Pij V. Paris. in præalleg. tract. q. 61. num. 9. affirmatiuam opinionem verissimam, ac in iudicando, & consulendo tenendam existimat ponderando inter alia ipsam in eo, quod confidentiarios beneficiis obtentis priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo, inquit, satis videri constare de irregularitate, quæ inter præcipuos effectus hunc inducit, vt irregulari non possint beneficia conferri. Doct. in cum nostris. de concef. præb. Cardin. Paris. in conf. 136. nume. 40. vol. 4. alijque citati per Didac. Couar. in præd. §. 8. sub nume. 6.

Pauli IV. Constitutio publicata Romæ die 27. Nouembris 1557. contra eos, qui pro obtinendis beneficijs seipsos pro alijs in examine supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid consequatur, vel pro se ipsis, vt alijs postea cum pensione resignent f. 6014. in Bullar. incip. Inter ceteras curas, & infra.

Nos præmissis fraudibus, & dolis, ac hæresi Simoniacæ quantum cum Deo possumus efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, atque decernimus, quod de cetero omnes, & singuli, qui post publicationem præsentium in locis infra scriptis faciendam occasione beneficiorum obtinendorum se alios esse simulauerint, & tanqnam tales se in examine supposuerint aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro alijs cum oblatione alicuius pensionis annuæ, aut pro alijs cum spe pensionem annuam, aut aliud quantumuis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro se ipsis principaliter, animo, & intentione ea postmodū in fauorem aliorum, etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum, cum simili pensione, aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procurauerint, cuiuscūque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, etiam si Episcopali, aut alia maiori dignitate Ecclesiastica, vel Cardinalatus honore seu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ sententiam, a qua nisi a nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, pręterquam in mortis articulo constituti absolui nequeant, nec non priuationis omniū, & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumuis ordinum regularium per eos in titulum, vel commendam, aut allias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnam eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrant, ita vt constito solum summarie, & extraiudicaliter, quod ipsi contra tenorem præsentium aliquid fecerint, per Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem, seu Viceauditorem vel eius Locumtenentem pro talibus, & vt tales publicarī possint, & nihilominus sic, vt præfertur, obtentæ prouisiones, & commendæ, aliæq; dispositiones

tiones nullæ sint, irritæ & inanes, nullumque alicui ius in ipsis beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus suos faciat, sed ad eorum restitutionem teneantur, possintque beneficia, tum sic impetrata, quam per eos antea obtenta, tanquam modo præmisso vacantia a nobis, & Rom. Pontifice pro tempore existente duntaxat libere impetrari volumusque statutum, ordinationem, & decretum nostrum huiusmodi, etiam quo ad Monasteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri solita locum habere. Non obstantibus.

SODOMIA.

PRÆTER Summistas sciendum est, qualiter contra clericos nefandi criminis reos vltra dispolita in Concil. Lateranensi sub Alex. 3. relato in c. clerici de excessi prælat. pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas Constitutiones Pii V. quarum prima est sub Datum Romæ kal. Aprilis 1566. in Bullario fol. 924. incip. cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, curiæ sæculari puniēdus tradatur, & si clericus fuerit omnibus ordinibus degradatus simili pœnę subiiciatur.

Altera vero constitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio sęculari, est eiusdem Pii V. publicata Romę die tertio Septembris 1568. fol. 1028. in Bullario incip.

Horrendum illud scelus, quo pollutæ fœdatęque ciuitates tremendo Dei iudicio conflagrarunt, acerbissimum nobis dolorem intulit, grauiterque animum nostrum commouet, vt ad illud quantum potest comprimendum, studia nostra cōferamus. Sane Lateranensi Concilio dignoscitur constitutum, vt quicunque Clerici, illa incontinentia, quæ contra naturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ, deprehensi fuerint labore, a Clero deijciantur, vel ad agendam in Monasterijs pœnitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitij contagium, impunitatis spe, quæ maxima peccandi illecebra est, fidentius inualescat, Clericos huius nefarij criminis reos, grauius vlciscendos deliberauimus, vt qui animæ interitum non horrescunt, hos certe deterreat ciuilium legum vindex gladius sæcularis. Itaque quod nos iam in ipso Pontificatus nostri principio, hac de re decreuimus, plenius nunc, fortiusque persequi intendentes, omnes, & quoscunque Presbyteros, & alios Clericos sæculares, & regulares, cuiuscunque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio ecclesiastico præsenti Canonis auctoritate priuamus, Ita quod per Iudicem Ecclesiasticum degradati, potestati statim sæculari tradantur, qui de eis illud idem capiat supplicium, quod in laico hoc in exitio deuolutos, legitimis reperitur sanctionibus constitutum. Nulli ergo, &c.

c. clerici de excess. prælat. & subdito.

ADDITIO Præsentis constitutionis dispositionem, & pœnas ampliamus non solum in clerico Sodomita masculorum concubitore, sed & in eo qui feminam præpostera venere cognouerit cum in hoc casu Sodomia proprie committi dicatur, sicuti præ alijs voluerunt Afflict in constitut regni, legum asperitate lib 3 rubr. 42. num. 13. Iul Clar. qui de comm. opinione attestatur libr. 3. recep. sent §. Sodomia, num 2 eamque sequutus est Menoch de arb Iud lib. 2 casu 286 num. 5. & in addit. ad eundem casum num. 40. Couar in epitome de sponsal & matrim par 2 §. 5. num. 7. & Sayrum lib. 7. thesaur conscien. c. 12. sub num. 21. Secundo ampliamus Ampl. 1. 2.

in

in Clerico, qui vitium bestialitatis commiserit cum brutis luxuriæ causa turpiter se commiscendo, vt in specie notat Rodriq. in sum par 1. c. 209. sub num. 2 ratione de qua ibi per eum, vide Rolan cons 7 vol. 1.

Illam vero in pluribus limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto quo ad suspensionem ipso iure in foro conscientiæ ab ordinum executione, & per consequẽs quo ad irregularitatem si in illis ministraret, & quamuis in contrarium se habeãt quamplurimorum Doctorum auctoritates, etiam post peractam pænitentiam ante dispensationem prout est videre apud Lambert. de iure patron par. 1 lib 2 quæst 9. art. 13. Couar. in Clem si furiosus par 1. §. 1 num 6 de homicid. & huic opinioni adstipulatur Lopez ad Diaz cap 86. & ita propter criminis grauitatem practicandũ esse inquit Foller in pract. crim can in Miscellan. cap 37. num. 11 Oppositum tamen ex pluribus defendit, ac demostrat Nauar in man cap. 27 num 249. & latius in comment de necess defend prox num 37 Vgolin in tract de irregular cap 43 §. 3. num 4. idque etiam stante præfato Pij V motu; Henriq in sum libr. 13. de excõm. cap. 26 in fine in gl lit. & clarius lib. 14 de irregular c 5 sub §. 1. concurrit Rodriq in præalleg c. 209 conclus 1 secus vero in notorio, & publico ex præd. doct. quo casu vt aduertit Tolet. in sum lib 1. cap 74. huiusmodi irregularitas non dicitur prouenire ex delicto sed ex infamia, & scandalo, quæ ex delicti notorietate oriuntur; minusque dicendum est irregularitatem per laicos contrahi, de quibus hæc extrauag. non loquitur ex eisdem Nauar. Toleto & Vgolino Secundo limita procedere tantum in clerico habente copulam Sodomiticã, quæ non alias consummari dicitur, nisi intra vas contra naturam semen effunderetur arg tex in c. fin de Spõs. & ita declarat Nau. vbi supra, quem sequitur Lopez & Roderiq tam in sum quã in tom 1. q regul q. 30 art 18 & tom 2 q 27 art. 2 Vgolin loco prox cit. secus autem si extraordinariam pollutionem cum puero haberet quamuis inter actus Sodomiticos cõputentur Tertio consequenter limita in Clerico, qui attentauerit hoc scelus perpetrare ex allegatis per Menoch l 2. de arb. iud in addit. ad cas. 286. nume. 37 etiam si ad actum proximum deuenisset, non tamen delictum perfecisset. Vnde sciendum quod dicitur attentari pueri pudicitia cum id agitur vt ex pudico impudicus fiat c si quis tam feminam de pænit dist 1 idque verificari, & existere potest duob modis & primo quando processum esset ad aliquem actum de per se ordinatum de præsenti ad ipsum factum scelestissimum, veluti ad leuandum vestes, & alia præparatoria, de quibus per Cardin. Paris in cons 163. vol 4. Secundo modo quando peruentũ esset ad actum magis proximum, & immediatum qui tunc talis diceretur, quo supposito de facili ipsius facti continuatio sequeretur ex dictis per Boer. decis 316 & sic ut neutro modo clericus pœnis per hanc constitutionem pro hoc crimine impositis puniendus veniret, nisi tale delictum perfecisset, & omnino consummasset, idque probatur ex eo, quia hodie de generali consuetudine totius Italiæ, imo totius mundi, (per quam iuri communi abrogatum esse censetur) introductũ est, vt etiam in atrocissimis & grauissimis attentatũ pro consummato non puniatur, nec conatus seu affectus non sequuto effectu etiam si ad actum proximum deuentum esset ita vt licet puniatur eadem lege, non tamen eadem pœna ab ipsa lege determinata sed minus seu mitius, & extraordinarie, de qua consuetudine præter alios, quos recensere possem, attestantur Afflict in const. regni, asperitatem. par. 2 rubr. 11. num. 2 Gram decis 2 num 8 & infra, & decis 74. num 9. & 30. idem Gram in voto 19 num 4 & voto 20 nume 8. Iul Clar in pract crim quæst. 92 sub num. 2 tutius hoc esse existimans, & nouissime Prosper Farinac qui alios Doctores plena manu congerit, in sua pract crim tit. de delict. & pæn. quæst. 7. num.

num. 49. Ego autem perpensa huius criminis detestatione, & grauitate, & cum sit res perniciosi exempli arbitrarer (meliori iudicio semper saluo) quod vbi clericus conatus fuerit hoc scelus committere & ad aliquem actum admodum proximum seu directum in sceleris consummationē peruenisset, deinde propria pænitentia ductus sua sponte, & a nemine impeditus a crimine cessauerit incepto, ex doctrina Couar. loco infra citando debere prædictas pœnas in alias mitiores commutari arg. tex. in l. qui falsam ff. de fals. & glossa in l qui ea mente ff de furt. vbi vero per ipsum minime stetisset omnem conatum adhibendo ad actus perfectionem sed aliquo exteriori impedimento fuerit impeditus, quominus crimen perageret exequeretur, & in totum consummasset, veluti quia detectus fuisset ob aliorum superuenientiam, vt in hoc casu veniat puniendus pœnis in d constitutione contentis, & expressis Et ad ita decidendum mouent me scripta per Felin in tract quando conatus puniatur & in c 2 de præsumpt & præcise tradita per Couar in Clem si furiosus par. 2. in initio nu 6 & infra ita in specie admonet me Menoch lib 2 de arbitr. iud. casu 360. num 60. & Rodriq. in d c. 109 asserens in Regnis Hispaniæ comburi eos, qui hoc peccatum committere conantur & procurant, quamuis impediti copulam non consummassent Quarto limito vt huius extrauag. pœnæ saltem quo ad forum conscientiæ procedant in clerico qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vsu quasi cōtinuato id exerceat, ac boni viri arbitrio illius exercitor dici possit, ex alleg per Nauar d c. 27. nu 250. non autem in eo qui aliquoties cadit & cecedisset pænitet, ideoque minus recte sensisse existimo Ignat. Lopez loco præalleg qui vnicum lapsum sufficere pretendit Nauarri opinionē impugnando & reprobando de quo etiam miratur Rodriq in locis citatis eo quod ob quoddam leue & fragile argumentum: cui ipse respondet, & ego ne inutiliter membranas occupem referre omitto a tam pia, & tanti viri opinione recedat Gregor XIII auctoritate confirmata. Sed quoniam prædictarum difficilis est probatio nisi per confessionē ipsorum delinquentium, cum huius delicti natura sit, ut ex communiter accidentib. secrete, & occulte committi soleat, dubitari posset, An & quando dictū solum pueri stuprati & Sodomiam passi faciat indicium ad torturā contra Stuprantem seu agētem: Ad cuius dubij resolutionē præ alijs videndi sunt Ægid. Bos in tit de indic. & consid ante tort Plot. in cons. 133. quod est inter consilia criminalia diuersorū. Gram. decis. 40 nu 16. Card. Paris cons. 163. volu. 4 & nouissime ac notab. Prosper Farinac qui communem Doctorum opinionē & praxim insinuat in pract crim tit. de indic. & tort q 43. nu 89. & infra. Quinto, & denique limito præsentem constitutionem quo ad pœnas in ea contentas ipso facto incurrendas quantum ad forum interius, quia clericus tali vitio irretitus non tenetur statim cōmissa culpa dimittere beneficia, officia, & dignitates Ecclesiasticas, absq; eo quod præcedat iudicis sententia, non enim tenetur esse executor dictarum pœnarum contra seipsum, ex com. & frequentiori sententia vt per Symanc. de cathol. instit c 9. nu. 209 Nauar in comment de dat. & promis notab 31. nu 42 in fine, Molina in tract de iust. d spu. 96 late Gutier. lib 1. can q c 1. sub nu. 12 concludens, quod sententia tenentiū contrarium est a cōmuni Schola Theolog & canonistarum exp osa, quod s. vtrum legum pœnalium transgressores ante latam sententiam pœnas ipsas subire teneantur, examinat etiam Rodericus tom 1. q. regular. q 6. ar. 10 & latissime Alex Mosceta intrat de distributioni. quotidia par. 3. q. 7 quinimo quod d extrauagans tantū respiciat forū exterius, & quo ad forū conscientiæ in praxi recepta non sit ainit Hēriq. & Tolet. locis superius cit & ex pluribus demonstrare nititur Graf par. 1. li 2. decis aurear. c 90 nu 5. & infra & ita refert Vgolin in tract. de irregular. cap. 43. §. 2.

§. 1. sub nu 4. in fine testatum fuisse quendam ex Societate Iesu Illustr. Card. Sabellium Rom. Pont. Vicarium, cum de hac re Romæ contentio esset, consuetũ respondisse, hancque sententiam probasse vnum ex pænitentiarijs S. Petri de Vrbe, quã, & ipse sequitur.

Hinc deducitur, & primo quod cum pœna priuationis beneficiorum, & c. sit ipso iure ab hac extrauag. imposita propter illa verba § (præsentis canonis, auctoritate priuamus) quæ cum sint præsentis temporis inducũt pœnã ipso iure ex allegatis per Nauar in man c. 279. sub nu. 24 non erit necessaria sententia priuatoria, & sic vt feratur super pœnã, quæ longe distat a declaratoria, in qua per simplicẽ criminis declarationẽ venit ipso iure priuatio Sot lib. 1. de iust. & iur. q. 6. ar 6. concl 3. Rota diuers decis. 728 par 3 sub num. 2 sed requiritur declaratoria tantum ad factum, non autem ad ius. Achilles de Graf decis vnic num. 5. sub tit. de pœnis, & alibi diximus alios citantes. Deducitur secũdo quod quis posset facere sibi prouidere de beneficiis, illaque acceptare etiam ante d sententiam ex com opinione vt inquit Mãdos. qui quamplurimos Scribentes in hoc cõuenientes, cumulat, in addit ad Lap. allegat 16. lit. Ad idem Achil. de Graf. in eadẽ decis. nu. 2. ipse vero clericus de hoc crimine infamatus remanet in possessione a qua inauditus amoueri nõ potest ex veriori, & com sententia vt testatur Hoieda de benef incompat par. 2. c. 4 sub nu 9. vel antequã sententia declaratoria promulgetur imo neq post datam sententiã, ni ipse reus d possessione expolietur Henriq optime lib 13. de excom c. 56 in fine § 3. vide Supra in verbo alienatio, nu. 49 & in verbo beneficiorum resignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

Congruit tit. de peculio Clericorum. PRÆTER Summistas sciendum est, quod in hac materia sunt aliquę Summorum Pontificum Constitutiones, quarum prima est. Pauli III. Declaratio, & Constitutio super Spolijs ad Cameram Apostol cam spectantibus ab antiquissimo tempore, citra fol. 240. in Bullario incip. Romani.

Iulij 3. Declaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum inexacti debeantur successoribus in beneficijs, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, &c. Incip. cum sicut nobis nuper. folio 504.

Eiusdẽ. Declaratio regulæ, siue constitutionis perpetuæ nuper publicatæ super fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum inexactis fol. 505.

Quod constitutio perpetua super fructibus beneficiatorum inexactis edita, locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apostolicæ esse consueuerunt fol. 506. & sic limitatur dispositio cap. fin. de off. ord. in 6. & c. quia sæpe. de electio. in 6. & Clem. statutum. eo tit. & c. cum vos, de offi. ord. quia non reseruantur vacantibus Ecclesijs eorum successoribus. Aduerte tamen, quod extat Breue super fructibus pendentibus, & maturatis, & a solo minime separatis, seu non dum exactis vsque ad diem apprehensionis possessionis per beneficiatum spectantibus ad Cameram Apostolicam Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

Sixti. V. Cum sicut accepimus, variæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum, & pro tempore existentem nostrum, & Sedis Apostolicæ Nuncium in Regno Neapolitano ex vna, & clerum singulatum ciuitatum, & diœcesum eiusdem Regni, qui super spolijs clericorum, & presbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium cum nobis, & Camera nostra Apostolica transegerunt, & concordarunt, eorumque hæredes præ-

prætendentes fructus beneficiorum Ecclesiasticorum, clericorum, & presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendentes, & maturatos, ac etiam a solo minime separatos, seu a quibus id contingit nondum exactos ad clerum, seu Capitulum, vel hæredes beneficiatorum huiusmodi, non autem Camerã prædictam spectare, quamuis in schedulis transactionum super spoliis huiusmodi mentis, intentionisque nostræ fuerit eosdem fructus pendentes quorumcunque benef. Ecclesiast. in quouis mense, pro tempore vacantium, etiam iuxta felicis recordationis Iulii Papæ III. prædecessoris nostri constitutionem desuper editam, eidem Cameræ nostræ reseruare, eosque a die obitus beneficiatorũ vsque ad diem captæ possessionis per illorum successores in dictis beneficijs decurrendos, eidem Cameræ applicare, indies oriri soleant. Nos igitur pro nostri Pastoralis Officii munere dubitationes, & contentiones, seu controuersias, huiusmodi e medio tollere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus quorumcunque beneficiorum Ecclesiast. cum cura, & sine cura sęcularium, & etiam quorumuis ordinum regularium in dicto Regno consistentium, etiam in quocunque mense pro tempore vacantiũ, tam ante obitum illorum possessorum pendentes, & maturatos, ac etiam a solo minime separatos, seu nondum exactos, quam etiam post eorum obitum vsque ad diem adeptę possessionis dictorum beneficiorum per successores in eis maturandos, & seu decurrendos, pro rata temporis a die adeptæ possessionis eorundem beneficiorum ad ipsam Cameram nostram spectare, illosque eidem Cameræ applicandos esse, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antonium Episcopum Fulginatensem modernum, & pro tempore existente Nuncium Apostolicum in Regno prædicto pro eadem Camera, & eius nomine percipi, exigi, & leuari, ac etiam pro faciliori illorum exactione si videbitur in fine anni cum successoribus in dictis beneficiis computandi, diuidi, & illorum sic diuersorum, quemlibet eorundem Nuncij seu ab eo deputatorum Commissariorum in dictis beneficijs successorum ratas partes modo, & forma præmissis in dictis beneficijs respectiue tangentes, etiam percipere, exigere, & leuare posse, & debere declaramus, ac de cetero perpetuis futuris temporibus ita, & non aliter in præmissis obseruari volumus, ac etiam perpetuo statuimus, & ordinamus, omnesque & singulas lites, causas, quæstiones & controuersias super præmissis fructibus, & illorum perceptione inter ipsum Nuncium ex vna, & quouis Clericos hæredes, & successores dictorum beneficiatorum defunctorum coram quibusuis iudicibus, etiam ordinariis, & delegatis hactenus quomodolibet introductas, & adhuc indecisas pendentes partibus, ex altera in eisdem statu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eisdem Iudicibus ad nos aduocamus, illasque penitus extinguimus, & annullamus, sicque per quoscunque iudices, &c. Non obstantibus litis pendentia, & aliis præmissis, ac quatenus opus sit nostra de non tollẽdo iure quæsito, & quibusuis aliis Constitutionibus & ordinationib. Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque, Volumus autem, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 1 Iun. 1589. Pont. nostri anno 4.

Applicatio R. Cam. Apostolicæ fructuum beneficiorum in Regno Neap. Sedi Apostolicæ reseruatorum a die vacationis vsque ad diem, quo prouisi a Rom. Põtifice possessionem capient de manu Nuncii Apostolici eodem Regno fol. 991. incip. Cupientes &c. *Pij 4.*

Reseruatio, & applicatio ad R. Cameram Apostolicam fructuum omnium beneficiorum Sedi Apostolicæ reseruatorum, seu affectorum pro tempore vacan- *Eiusdẽ.*

Eiusdē. tium fol.700.incip.Cupientes malitiis &c.

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquisita sub spoliorum nomine veniant.fol.685.incip.Decens &c.

Eiusdē. Declaratio literarum super bonis ex illita negotiatione acquisitis editarum, fol.695.incip Romanos &c.

Et ad maiorem declaretionem. Per procedere sopra l'illecita negotiatione nel Regno di Napoli,non obstante le compositioni,fatte,etiam,che non sia cominciata la lite,in vita del negotiante, extant literæ Sixti Quinti tenoris sequentis.

Sixti V. MONSIGNOR Glorierio Chierico della nostra Camera Apostolica,& nostro Nuntio nel Regno di Napoli.Essendosi di nostro ordine fatte molte compositioni di Spogli con diuersi Capitoli,& Cleri,& altri particolari di detto Regno,come per instromētu sopra ciò in piena Camera Apostolica stipulati appare, & in essi si sia contenuto, che per causa della illecita negotiatione fata da Preti,ò Clerici,nō si possa procedere dopò la morte di essi,nō essēdoli cominciato il giuditio in vita loro;Et intēdēdo,che da questo,loco si fanno più arditi a cōtrauenire alli Sacri Canoni,& Cōstitutioni Apostoliche,quali cō tāto rigore ,pli bisono tali illecite negotiationi,& che di qua loro pigliano occatione di peccare licentiosamente, Percio volendo noi in questo prouedere alla salute dell'ànime loro, che è il nostro principale intento. Per la presente Apostolica autorirate, & di certa nostra scientia,& Motu proprio dechiaramo,che quando costerà ò in vita,ò dopoi morte loro,trouādoli in esser la mercantia,ò prouandoli di voce,& fama publica, ò per proue euidenti, & presenti, & non mendicate che loro habbiano negotiato illecitamente,detto patto,ò conuentione posto in detti instromenti di cōpositioni non obsti,anzi ordiniamo, & comandiamo tanto à voi, quanto all'altri Nuntij Apostolici,che pro tempore saranno in detto Regno, che conforme a q̄sta nostra intentione,debbiano nelli casi predetti procedere, & giudicare, leuando,& a uoi,& ad essi, & à qualunque altra persona qualsiuoglia autorità, & facoltà di giudicare altrimente. Et tanto esseguirete che tale è mente, & intentione nostra,non obstāte le dette compositioni, & instrumenti sopra esse, etiam di ordine nostro stipulate, e le regole di Cancellaria de non tollendo iure, quæsito,& qual si voglia altra cosa,che facesse in contrario,alle quali,anchorche, di esse bisognasse farne qui espressa mentione, hauendole noi per inserte, & sufficienter espresse, per questa volta sola in quanto alle cose predette deroghiamo. Dal nostro Palazzo Apostolico il dì 16. d'Aprile M.D.XC.

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO, Quæ huc pertineret examinare Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia pro Spolys Cameræ Apostolicæ faciendis, ne his idē repetam deseruient dicenda infra in addit.ad Verbum Vectigal. & vide Nauar consi. 10.de testamen.in antiq.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reseruatorū in Regno Neap. pro tempore vacantium a die vacationis vsque ad diem, quo prouisi possessionem ceperint de Manu Nuntij.folio 1008. in Bull.incip. Cupientes,&c. & vide supra in verbo beneficiorum possessio.

cla-

Declaratio circa bona, quæ non veniunt sub nomine Spoliorum Romæ publicata die 28. Septembris 1567. fol. 995. in Bullar. incip. Romani Pontificis prouidentia circumspecta ad ea solicitudinis suæ partes potissimum conuertit, per quę singulis Ecclesijs debita obsequia, & opportuna subuentionis auxilia minime subtrahantur. Cum itaque sicut accepimus, nonnulli Patriarchę, Archiepiscopi, Episcopis, & Abbates, seu Cōmendatarij, ac alii beneficia Ecclesiastica obtinētes, proprii honoris, & salutis immemores, etiam prætextu facultatum testandi eis per Sedem Apostolicam concessarum, in eorum vltimis voluntatibus, res Sacras, ac vasa, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, aliaque cultui diuino dicata quandoque ex fructibus Ecclesiasticis per eos acquisita, non Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis, quibus præfuerunt seu a quibus prouentus Ecclesiasticos, & stipendia acceperunt, prout rationi, & honestati consentaneum foret, sed aliis locis, etiā aliquando non piis ac interdum eorum sanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apostolicæ Collectores prætextu quod illa sub appellatione Spoliorum veniant, tanquam eiusdem Cameræ Spolia exigere, & percipere non erubescant in maximum Religionis dedecus, ac ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum scandalumque plurimorum. Nos abusibus, scandalisque huiusmodi prouidere, ac singularū Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumq; quarumlibet saluti consulere volentes Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, ac nostra perpetuo valitura constitutione, statuimus, ordinamus decernimus, & declaramus quod de cetero omnia, & singula ornamenamenta, & paramenta, ac vasa, nec non Missalia, & gradualia ac cantus firmi, & musicæ, aliisque quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res Sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoscunque Patriarchas Archiep. Episcopos, Abbates seu Commendatarios, & aliosquunque quecumque, qualiacunque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumuis ordinum regularia in titulum, vel Commendā, aut alias quomodolibet obtinentes quocunque nomine, vel titulo censeantur, etiam si de illis, & eorum qualitatibus specialis, & expressa mentio habenda foret, ad vsum, & cultum diuinum, etiam in eorum priuatis ædibus, & Cappellis, vel Oratorijs destinata tempore eorū obitus ex testamento, vel intestato relicta sub quibusuis facultatibus testandi, & alias disponendi, de bonis per eos altari, vel alias quomodolibet acquisitis per quoscunque Rom. Pont. prædecessores, & successores nostros, ac nos sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam motu proprio aut alias quomodolibet concessis, & concedendis minime cōprehendantur. Nec sub appellatione Spol. veniant, sed ad singulas Ecclesias, Monast. etiam Conuentu carentia, & beneficia huiusmodi in quibus resederint, aut quibus præfuerint, seu quæ alias obtinuerint omnino spectent, & pertineant, ac spectare, & pertinere, illaque post eorum obitum eisdem Ecclesijs, Monasterijs, & beneficijs, etiam si in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, vel ad illa nunquam accesserint, etiam si antea Ecclesiarum, & Monasteriorum regimini cesserint, vel beneficia huiusmodi renunciauerint, eo ipso applicata, & incorporata sint, & esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficis successoribus, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, huiusmodi capitulis, & Conuentibus, respectiue illa propria authoritate, libere apprehendere, ac eorum Ecclesiis, & Sacristiis applicare, & incorporare, ac quæcunque donationes, ac relicta, & legata testamenta, & codicilli, & aliæ

vltimæ volūtates, seu spolia desuper contra præsentis Constitutionis nostræ tenorēquomodolibet pro tempore factę, quoad præmissa nulla, & inualida nulliusque roboris, & momenti existant, & personis, etiam Ecclesiasticis, seu locis etiam pijs, aut Ecclesiasticis alijs quibuscumque, in quarum, seu quorum fauorem pro tempore facta fuerint, minime suffragentur, nec per ea eisdem personis, seu locis, vel alijs ecclesiis huiusmodi aliquod ius in rebus prædictis, uel ad illas acquiri possit. Quinimmo res sacras, ac alia bona prædicta, quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinentes ad illa Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquisitis, vt præfertur iuxta præsentium tenorem realiter, & cum effectu restituēdum, & consignandum, quibusuis dispositionib. de illis in contrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur, & ad id per censuras, & pœnas, etiam furti, & sacrilegii, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & compelli possint, & debeant. Insuper ne deinceps contingat insolentia Spoliorum Cameræ Apostolicæ Collectorum, vel subcollectorum aliquas Ecclesias, nec hominum quemquam, damno, & iniuria affici, nec cuiquā de cetero vertatur in dubium, quæ res habendę sint nomine spolii, similiter modo statuimus, decernimus, & declaramus, quod quæcumque scamna, Cathedræ, arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ etiam marmoreæ Mensæ, & Tabulæ, ac quæcumque dolia, seu vasa vinaria, & alia similia supellectilia domestica per quosuis presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore decedentes tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum Domibus Ecclesiarum earundem vel alibi vbiuis locorum relicta, etiam si ex fructibus, & prouentibus beneficiorum, quæ dum viuerent obtinebant acquisita fuerint sub spoliorum appellatione minime veniant, nec pro spoliis vllo modo reputari possint, præterea quod nullum spolium Cameræ præfatæ, fieri, nec quicquam a quibusuis spoliorum Cameræ huiusmodi Collectoribus, vel subcollectoribus exigi possit per obitum illius qui dum viueret; vnum, vel plura beneficia Ecclesiastica obtinuerit, cuius, vel quorum insimul fructus, redditus, & prouentus, triginta ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annuum non excesserint, aut qui pensiones annuas super quibusuis fructibus Ecclesiasticis vsque ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen is se ab omni illicita negotiatione, & a sacris Canonib. prohibita abstinuerit. Ita quod si quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorum, qui similia beneficia obtinuerit, seu similes pensiones perceperint prætextu spoliorum eiusdem Cameræ percipere, aut alias contra præsentes nostras literas, attentare præsumpserit, ad totalem bonorum per eum perceptorum restitutionem teneatur, ac ad id via iuris, etiam per similes censuras, & pęnas cogi, & compelli possit, & debeat. Districtius inhibentes quibusuis Cameræ præfatæ spoliorum Collectoribus nunc, & pro tempore existentibus, ne sub indignationis nostræ, & priuationis eorum officiorum pęna in ornamentis, & paramentis, ac vasis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac alis rebus sacris, nec non supellectilib. præfatis quomodolibet se intromittant, nec in eorum inuentariis tanquam spolia redigant, seu describant sed ornamēta, & paramenta, necnō vasa, & libros, aliaq; diuino cultui dicata huiusmodi ecclesiis, Monasteriis, Cappellis, & alis beneficiis huiusmodi, eorumq; Rectorib. & alis præfatis libere dimittāt, & cōsignent, ac consignari faciant, cū effectu. Ac supellectilia prædicta in locis vbi cōstiterint relinquant. Ac decernentes, sic in premissis omnib. & singulis p quoscūq; Iudices, & Cōmissarios, quauis auctoritate fungētes sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & īterpretādi facultate, et auctoritate iudicati,

cari,& diffiniri debere;ac irritum,& inane, quicquid secus super iis a quoquam, quauis auctoritate scienter,vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali auditori,& singulis locorum ordinariis,ac maiorem dignitatem,post Pontificalem in vniuersis Ecclesiis Cathedralibus,& Metropolitanis pro tempore obtinentibus per Apostolica scripta,motu simili mandamus,quatenus,ipsi,vel duo aut vnus eorum præsentes literas,& in eis contenta quæcumque vbi,& quando opus fuerit,ac quoties pro parte quorumcumque in præmissis interesse habentium, vt præfertur fuerint requisiti solenniter publicantes,eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra præsentes literas,& in eis contenta quæcumque firmiter obseruari. Ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores nostra appellatione postposita compescendo. Non obstantibus Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel specialibus,Constitutionibus,& Ordinationibus,nec non Ecclesiarum,& monasteriorum huiusmodi iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis,& consuetudinibus,facultatibus testandi, aliisque priuilegiis indultis,& literis Apostolicis,quibusuis concessis,approbatis,& innouatis,etiam si de illis,eorumque totis tenoribus specialis,& expressa mentio facienda esset illorum tenores pro sufficienter expressis habentes,illis in reliquis in suo robore permanentibus ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod si aliquis ex Patriarchis,Episcopis, Abbatibus,seu Commendatariis & aliis beneficiatis præfatis pluribus Ecclesiis,seu Monasteriis,pro tempore simul, vel successiue præfuerit,seu plura beneficia obtinuerit ornamenta,& paramenta ac res,& bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum,& temporis, quo eadem beneficia possedit omnino pertineant,& proportionabiliter inter ea diuidantur, quodque præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica,& acie Campi Floræ, de more publicentur,& inter constitutiones perpetuo valituras describatur,&c. Nulli ergo &c. Item quæ ad Cameram Apostolicam pertineant, vide in commissionibus generalis Thesaurarii præsertim Sixti V. fol. 1367. in Bullar.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbum recitat cum annotationib. Nauar. in commentar. de Spol. Cleric. §.8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam scribit in cons 4. de donation. in antiq. (uius dictis adde, quod hæc constitutio est iuridice intelligenda s. deducto prius ære alieno, & debitis quibus alias minime satisfieri posset Roderic. in sum. par. 2 cap. 34. conclus. 4 & tom. 1. quæst regular q. 30. art. 11. ex Ioan. Gutierez. lib. 2. pract. quæst cap. 94. in fine. Et in dubio Bona, quæ Prælatus habet, an censentur acquisita ex redditibus Ecclesiæ. & post obtentam dignitatem, & an ex propria industria, & intuitu personæ præter Doct. in c. 3. de pecul cler. & alios videndi sunt Andreas Barbat. in tract. de præst. Card par. 1. qu. 3. Bertacchin in tract. de Episcop. lib. 4. par. 4. num. 9. Didac. Couar. in c. 1. num 6. & infra de testam. Iul Clar. lib 3. receptar sentent. quæst. 27. num 1. Mascard. in tract. de probat. conclus. 202. Menoch. in tract. de præsumpt. lib. 3. præs. 53. & Molin. in tract. de iust. & iu. disp. 141. in fine, Vbi enim constaret de paupertate Ecclesiæ & de bonis ac diuitijs proprijs Episcopi prædefuncti, semper bona cqua reperta fuerūt, non habentia signum Ecclesiæ præsumuntur potius quæsita ex bonis Episcopi, quam Ecclesiæ Rota Rom. quæ alios allegat decis. 582. diuers. par. 3. lib. 3.

Declaratio, quod Bona Regularium extra claustra degentium ad Cameram Apostolicam spectant, & quod in omnibus spoliis eadẽ Camera est vere, & proprie hæres fol. 1254. in Bullar. tenoris seq.

Officii nostri partes sedulo præstare tenemur, vt dubia, quæ ab aliquibus sub falso prætextu, vel nimis subtiliter excitata, in Cameræ nostræ Apostolicæ præiudiciũ tendũt, declaratione nostra dilucidẽtur. Nuper accepimus, quod, & si fel. rec. Pius Papa IIII. prædecessor noster cõstitutionẽ, & quæcũque in illa cõtinerẽtur per piæ memoriæ Paulũ Papã IIII. eiũ prædecessorũ nostrũ cõtra Apostatas editam, per quam inter cetera decreuit bona quæcunque mobilia, & immobilia, ac census, redditusq́; & prouentus, iura, & actiones per regularem ordinem professos extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorũ Superiorum degentes, tempore quo extra claustra huiusmodi fuissent acquisita, & si acquisitiones huiusmodi ab ipsis professis ex redditibus beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, vel sine cura per eos obtentorũ, seu detentorum, aut ex propria industria, seu artificio, mercatura, vel ex testamento, siue successione ab intestato quorumuis consanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcunque aliorum factæ essent nõ fisco, aut Cameræ Apostolicæ, sed Religioni, aut Monasteriis, in quo, seu quibus primo professi fuissent, eo ipso applicata esse, & censeri debere, ad iuris, & sacrarum Constitutionum formã reduxerit: Nec non præfata bona Regularium extra claustra, vt præfertur, degentiũ siue mendicantiũ, siue non mendicantium, aut militiarum professorum, & si loca, & canonicales portiones, aut dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis cuiusuis Ordinis regularib. obtinuerint, ac Episcopali, Archiepiscopali, Patriachali, Primitiali, vel quauis alia præfulserint dignitate post eorum obitum ad eandem Camerã Apostolicã, & iuxta constitutionem fel. rec. Pauli Papæ III. super spoliis, sub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarii, Põtificatus sui anno 3. promulgatã legitime spectẽt, & pertineãt, idq; per Romanos Põtifices prædecessores nostros, ac nos, dũ collector generalis ad recuperãda spolia regulariũ specifice deputatus fuit, aperte demonstratum extiterit, ac in possessione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito semper fuerit: nihilominus nonnulli vano sub dictæ Constitutionis Pauli IIII. prædecessoris præfati prætextu contrariũ aliquando asserere non dubitarint: Nos omnem circa prædictam dubitandi occasionem dimouere, simulque æquitate, & iustitia suadentibus, eiusdem Cameræ indemnitati, ne in dies molestiis, & incommodis afficiatur, consulere volentes, præsentium auctoritate, Declaramus res, & bona quæcunque per dictos Regulares extra claustra Ecclesiarum, Monasteriorum, domorum, & quorumcunque regularium locorũ degẽtes, quocunque iure, & actione, siue ex causa testati, siue intestati acquisita, & in posterum acquirenda, vel ad eos delata in quibusuis prouinciis, dominiis, regnis, & locis consistant, nisi idem, ad quos illi spectauerint, sufficientẽ fuerint testãdi, aut de illis disponendi facultate suffulti, eaque legitime vsi fuerint, ad eãdẽ Cameram pleno iure pertinuisse, & spectare, ac bona quæcũque eorundem sub spoliorum nomine comprehensa per ipsam Cameram, eiusque nomine, a quibuscunque occupantibus, & detinẽtibus recuperari, ac vindicari potuisse, & posse, ac iuxta Pauli III. & aliorum prædecessorũ nostrorum literas eadem Cam. Apost. in huiusmodi bonis spolia nuncupatis vere vniuersaliter succedente, quod ipsa Camera, quæ ceteris heredibus, & successoribus ampliori est priuilegio munita, cuique merito magis fauendum est, dum in eam rerum, & bonorum dominium, ac possessio nulla traditione præcedente transeat, in quacunque bonorum, & spo-

liorum

liorum siue ad sæculares, siue ad regulares dum viuerent spectantium successione, quibuscunque in rebus, siue pecuniis illa consistant, etiam si nominatim, aut alia speciali nota illa designanda essent, quæ ad eandem Cameram iure spoliorum pertinuerunt & pertinebant, in posterum, omni prorsus fictione penitus cessante, ius & nomen veri hæredis in eisdem spoliis habere, illiusque naturam sortiri, ac veri hæredis priuilegiis, & iuribus in quibuscunque bonis, pecuniis, iuribus, & actionibus vti ante hac potuisse, & nunc posse idque eorundem prædecessorum, ac nostræ etiam intentionis semper per fuisse, & esse auctoritate præsentium declaramus: sicque per quoscunque iudices in quibusuis causis, etiam per appellationem, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque causa, vel instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretādi facultate, iudicari, & diffiniri debere, nec non quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus vel in posterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obstan. bus, &c.

ADDITIO Huius extrauag. ac intentionis d. Pontificis in ipsa edenda meminit Nauarr. in consi. 5. num. 14. de regular. in antiq. & iuxta eisdem diffinitionem, quam declarando prosequitur in commentarys super c. non liceat Papæ. 12. q. 2. §. 1. num. 2. spolia sunt bona Eccle. persona quæsita immediate, vel mediate ex bonis Ecclesiasticis, vel redditibus eorum debitis, quæ nō fuerunt ante mortem eius iure impensa, nec facta iure patrimonialia nec quæsita aly irreuocabiliter, vel quæ sunt ex illicita negotiatione comparata, de quibus ante eum copiose scripsit Redoan. in tract. de spoly's Ecclesiast. & ad materiam vide etiam Maudo de signat. grat. tit. licentia testandi, & spoliorum concessio & eundem Nauarr. in cons. 5. de donat. & cons. 14 de regular. in antiq. & cons. 5. & seq. eo. tit. in nouis, ac Molinam in praal. disput. 147.

S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papæ Quinti. Declaratio quod Curiales, & incolæ Vrbis, ac Ciues Romani originary in Vrbe, & eius Districtu intra decem miliaria decedentes, non faciant spolia de bonis in dicta Vrbe, & eius districtu prædicto existentibus.

Paulus Papa V. ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Apostolicæ dignitatis specula, meritis licet imparibus, superna dispositione cōstituti, inter ceteras curas, quæ ex iuncto Apostolicæ seruitutis officio nobis incumbunt, illa præcipua est, vt almę Vrbis nostrę Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum martyrio consecrata, ad quam omnes Christi fideles ex vniuersis Mundi partibus tanquam ad communem Patriam, & Portum cunctarū gentium, & nationum, atque adeo ad Magistram Veritatis, & Religionis confluunt, iis demum gratiis, & priuilegiis exornetur, per quæ omnes, qui ad eam vndique veniunt, illamque incolunt, nunc, ac perpetuis futuris temporibus sine vlla animi molestia in illa stare, & permanere, & Romanæ Ecclesiæ,

Sedique Apostolicæ adiumento esse possint, ac animaduertentes alias fe: recor. Sixtum Quartum, Iulium Tertium, Pium Quartum, & nonnullos alios Prædecessores nostros Romanos Pontifices, vt eiusdem Vrbis decori, illamque incolentiũ, & Curiã præfatã sequentiũ indemnitati consulerent, Curialibus, & Incolis prædictis diuersa præsertim de eorũ bonis testãdi, seu alias disponẽdi priuilegia, facultates, & indulta concessisse, prout in eorundẽ Prædecessorum literis desuper expeditis latius continetur. Quæ temporum forrasse iniuria, diuersas ob causas imminuta, aut alias abrogata dicuntur. Volentesque Nos, qui in eadẽ Vrbe nati sumus, Curialium, & Incolarum prædictorum indemnitati, & tranquillitati consulere, ac tam eos, quam Romanos Ciues originarios pari fauoris, & gratiæ prærogatiua prosequi, eorundem Prædecessorũ vestigiis inhærendo, Motu proprio, & ex certa scientia, matura deliberatione, & mera liberalitate nostris, deque Apostolicæ nobis attributæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, decernimus, & declaramus, quod post hac perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Romanam Curiam sequentes, seu ipsam Vrbem incolentes, nec non ipsi Romani Ciues originarij nunc, & pro tempore existentes, etiam Clerici, & in Sacris, etiam Presbyteratus ordinibus constituti, ceteraque omnes, & quæcunque aliæ personæ Ecclesiasticæ cuiuscunque status, gradus, ordinis, & conditionis, etiam Abbatiali, Episcopali, Archiepiscopali, & etiã maiori, & quauis alia Ecclesiastica, vel mundana dignitate fulgentes, & quæcunque beneficia Ecclesiastica sæcularia, & quorumuis ordinum regularia, aut alias quomodolibet qualificata, & speciali nota digna obtinentes, nec non quascunque pensiones annuas super quarumuis Mensarum Patriarchaliũ, Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, ac Dignitatũ, Canonicatuum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, vt præfertur, vel alias quomodolibet qualificatorum fructibus, redditibus, & prouentibus, aut ipsos fructus, redditus, & prouẽtus loco pensionum annuarum sibi Apostolica auctoritate quomodolibet reseruatas, & assignatas, ac reseruatos, & assignatos habẽtes, & obtinẽtes, qui in dicta Vrbe, vel eius Districtu intra decem milliaria ab ipsa Vrbe nõ tamẽ extra debitã residẽtiam decesserint, de omnibus suis bonis mobilibus, & immobilibus, ac se mouentibus, iuribus, & actionibus quibuscunque, nec iocalibus, & pecunijs ac rebus alijs in dicta Vrbe, & eius Districtu intra decem milliaria huiusmodi cõsistentibus, & seu existentibus, ac etiã prouenientibus ex quibuscũque fructibus, redditibus, & prouentibus, ac iuribus, obuentionibus, & emolumentis, etiã decimalibus dictarũ Ecclesiarum, & beneficiorum, vt præfertur, quomodolibet qualificatorum, quæ in titulum, vel Cõmmẽdã, aut administrationẽ, vel alias quomodolibet, etiam ex quibus concessionibus, & dispensationibus Apostolicis obtinent, & seu antea obtinuerunt, vel in posterum obtinebunt, nec non etiã ex quibusuis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis Ecclesiasticis, atque pensionibus annuis super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus, ac etiam distributionibus quotidianis sibi reseruatis, cõcessis, cõstitutis, & assignatis, nec non ex emolumentis quorumcunque Rom. Curiæ officiorum, etiam administrationem habentiũ, & locorum Montium, vel censuum, ac alias prouenien, quæ ipsi pro tempore habuerunt, & obtinuerunt, ac habent, & obtinent, habebuntque, & obtinebunt in futurum, cuiuscunque qualitatis, quantitatis, & summæ, ac pretij, & valoris existant, per eos, et eorum quemlibet acquisitis, et acquirendis, et in eadem Vrbe, et illius Districtu infra decem milliaria vt supra cõsistentibus, disponere, et tã donatione inter viuos, vel causa

mortis,

mortis, seu testamento, legato, & fideicommisso, quam alia quauis dispositione inter viuos, seu vltima voluntate in fauorem consanguineorum, & affinium suorum, Collegiorumque Vniuersitatum, & locorum piorum, ac quarumuis aliarum personarum, etiam penitus extranearum disponere, & ordinare, ac in eisdē rebus, & bonis consanguineos, & affines, Collegia, & Vniuersitates, ac loca, & personas præfatas, hæredes vniuersales, vel particulares pro eorum libito voluntatis facere, de illisq; libere, & licite pro libito volūtatis disponere possint, & valeāt plenam, & liberam eis, & cuilibet eorum licentiam, & facultatem omnimodam concedimus, & impartimur. Declarantes, quod si contingat, dictos Clericos, & alias Ecclesiasticas personas præfatas disponere de ipsorum bonis in fauorem illegitimorum, (non tamen ex eorum proprio corpore procreatorum) tunc, & eo casu quo ad bona, & iura, & alias res ipsorum disponentium mere patrimonialia, & laicalia in dicta Vrbe, & illius Districtu, vt supra consistentia, nec Camera, nec ipsi illegitimi in illis vllo modo succedāt, sed ad venientes ab intestato iuxta iuris dispositionem spectēt, & pertineant, quauis alia Constitutione forsan contrarium disponente non obstan. Præterea Motu, scientia, & potestate similibus decernimus, & ordinamus, quod si dicti Curiales, seu Incolæ Vrbis, Romaniq; Ciues originarij, alijq; prædicti in Vrbe, & Districtu prædictis, non tamen extra eorum debitam residentiam, ab intestato decesserint, eorum bona, pecuniæ, iocalia, iura, actiones, & res huiusmodi, etiā ex bonis, & redditibus Ecclesiasticis supradictis prouenientia per eos, vt supra acquisita in dicta Vrbe, & eius Districtu intra decem milliaria, vt præfertur, consistentia, ad eorum hæredes ab intestato venientes libere deueniant, nec illa ad Romanum Pontificem, aut Sedem, & Camerā Apostolicam spectare, & pertinere dici, vel prætendi possit, minusq; Ministri, vel Agentes dictæ Cameræ, etiam sub prætextu quod dicti hæredes in Vrbe non reperiantur, dictorum bonorum possessionem apprehendere, vel sequestrare, aut de illis inuentaria conficere, aut in illis quouis modo se intromittere valeant. Districtius inhibentes modernis, & pro tempore existētibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & dictæ Cameræ generalibus Thesaurario, Commissario, nec non Præsidentibus Clericis nunc, & pro tempore existentibus omnibusque, & singulis Spoliorum, & Iurium Cameræ Apostolicæ Collectoribus, vel Subcollectoribus, ac alijs Ministris quocunque nomine nuncupatis, ne hæredes, & successores quoscunque etiam ab intestato dictorum Curialium, ac Incolarum, & Ciuium Romanorum in Vrbe, ac illius Districtu præfato pro tempore decedentium super prædictis bonis, pecunijs, iocalibus, iuribus, actionibus, & rebus quibuscunque per dictos Curiales, Incolas, Romanosq; ciues originarios, pro tempore in Vrbe prædicta, & infra illius Districtum huiusmodi deceden. vt præfertur, acquisitis, contra præsentium nostrarum literarum formam, etiam sub prætextu, seu causa illicitæ negotiationis molestare, perturbare, inquietare, & se in hæreditatibus, & bonis præfatis quouis modo immiscere aut illa petere, seu sibi, aut Cameræ præfatæ vendicare, seu de illis Inuentarium conficere audeant, seu præsumant. Decernentes sic nostræ mentis, & immutabilis voluntatis existere, ac ita, & non aliter per Camerarium, Thesaurarium, Commissarium, præsidentes, & Clericos præfatos, ac alios quoscūq; Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales quauis auctoritate fungentes sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum prorsus, nullum, & inane quicquid secus super his a quoquam

quauis

quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Cameræ præfatæ, & Ecclesiarum, in quibus dicta beneficia forsan fuerint, aut Monasteriorum, & Ordinum, quorum illa extiterint, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, nec non priuilegiis, concessionibus, indultis, & literis Apostolicis, illis nec non Camerario, Thesaurario, Commissario, Cameræ Præsidentibus, & Clericis, aliisque prædictis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis per quoscunque Romanos Pontifices, etiam Prædecessores nostros in genere, vel in specie, etiam Motu, scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet, etiam consistorialiter concessis, & approbatis, ac innouatis: Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorumque, totis tenoribus specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes ad effectum præsentium illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac suos effectus aduersus declarationem, voluntatem, statutum, & ordinem nostr. huiusmodi sortiri, aut vendicare non posse, neque debere volumus, & decernimus, ceterisque contrariis quibuscunque. Ceterum, quia difficile foret, præsentes nostras literas ad singula quæque loca deferri, volumus, & declaramus, quod illarum transumptis, etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica Constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra vbique adhibeatur, quæ eiusdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 8. Aprilis 1606. Pontificatus Nostri Anno Primo.

M. Vestrius Barbianus.

Anno a Natiuitate D. N. Iesu Christi 1609. Indictione quarta, die vero octaua mensis Aprilis, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno eius Primo; Retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, & Basilicæ Sancti Ioannis Lateranen. ac Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, vt moris est, per me Christophorum Fundatum Apostolicum Curs.

Io: Baptista Bagni Magister Curs.

INSTRVT-

INSTRVTTIONI A SVCCOLLETORI, & Commissarij nelle essecutioni di spogli, nel procedere sopra li negotij illeciti fatti da Clerici, & Preti in vita, o dopò morte loro, & nel pigliare possesso de' beneficij generalmente, & specialmente affetti alla Santità di Nostro Signore, & alla Sede Apostolica, fatte dall'Illustrissimo, & Reuerēdissimo Monsignor Giacomo Aldobrandino Vescouo di Troia, Nuntio Apostolico, Collettor Generale, e General Commissario a pigliar il possesso de' simili beneficij, deputato da sua Beatitudine in questo Regno di Napoli.

DEVENO prima sapere, che la maggior parte delle Diocesi del Regno sono composte con la Reuerenda Camera Apostolica, & quali siano queste. & le non composte deputando Noi ordinariamente vn Succollettore per ciascuna Diocesi, ogn'vno in particolare saperà, se l'assegnatagli paga la compositione ò nò, e però chi hauerà in cura vna Diocesi, ò più composte procurerà, che al tempo, che maturano le paghe, & li Capitoli mandino qui a sodisfare l'intiero. & trouando renitenza trascuragine ò impossibilità deueno auisarlo a Noi, per aspettarne l'ordine, che ci parerà di dare: Auertendo, che se li Capitoli volessero dare a loro il denaro, che deueno, di non pigliarlo in alcun modo, perche sono obligati a loro risico farlo pagar a Napoli.

Quando muore alcun Prete in Diocese, che non sia composta, deue il Commissario prima sapere, se possedeua beneficio ò beneficij, con cura, ò senza, che renda ò, rendessero oltre trenta scudi d'oro di Camera d'entrata, che saranno circa ducati quarantadue di Regno, & se troua che ne possedesse, deue fare l'inuentario subito di tutta la facoltà lasciata dal morto, consista, ò in stabili, ò in mobili o per se mobili ò in qual si voglia altra cosa. ponendo gl'Editti publici per trouare quello, che fosse stato occupato da qualsiuoglia congionto, ò estranio del morto. & per hauer reuelatione de' crediti, fra vn certo termine d'assignarsi, secondo che parerà al Cōmissario, e quelli, che non reueleranno deue publicarli per escommunicati, e affigerli li cartoni nella Chiesa principale, o altri luoghi publici. pur che non siano Vniuersità contra le quali non si vuole, che si esseguischano le censure, senza licenza Nostra, auertendo di non esseguire, ne anco le censure contra debitori, se non in sussidio, & se la somma non passa venti ducati, senza Nostro espresso ordine, & poi deue essaminare testimonij, & formar processo interrogando del Nome, Cognome, Patria, & parenti del morto, del titolo, ò titoli del beneficio, ò beneficij, del luogo, doue è posto, ò son posti, della Diocese, della rendita e valore esprimendo in che consista in particolare; sopra la facoltà, & sopra l'essigenze, & crediti, come più amplamente si dirà nelle interrogationi, & finito il processo sequestrare in mano di terza persona sicura ogni cosa, non pigliando per sequestrato in poter loro cosa alcuna mandando a Noi l'originale per la prima commodità buona subito con diligenza etiam per huomo a posta, secondo l'importanza dello spoglio: e ritenendone appresso di se copia autentica per ogni caso che potesse succedere.

Morendo,

Morendo nelle medesime Diocesi, che non sono composte Preti beneficiati di meno di trenta scudi d'oro di Camera d'entrata, il Commissario non deue fare inuentario, ne ponere Editti, ne formar processo, non facendo spoglio (come vuole la Bolla di Pio Quinto di santa memoria) ma solamente deue informarsi in voce da più persone di titoli de beneficii, del luogo doue sono posti, della Diocese, & del valore, et rendita loro scriuendo a Noi ogni cosa distintamente, & con chiarezza per lettera particolare.

Nelle Diocesi composte, morendo alcun Prete beneficiato di oltre trenta scudi d'oro di Camera d'entrata, ò di meno basta che il Commissario faccia quel che si è detto di sopra di quelli, che muoiono in Diocese non composta beneficiati di meno entrata di trenta scudi d'oro simili.

E perche il negotiare è prohibito da' sacri Canoni, & Constitutioni Apostoliche, a' Clerici, & Preti beneficiati ò non beneficiati, di più delli trenta scudi d'oro ò di meno in Diocesi composta ò non composta douerà il Commissario morendone alcuno, che in vita sua habbia negotiato illecitamente & questo sia notorio, pigliar informatione con la depositione de testimonii, della facultà lasciata in mobili stabili, ò animali, di quella, che quando prese l'habito clericale haueua della quale, ò dell'industrie, & negotii che faceua, della quantità di essi del tépo, & del lucro che può hauer fatto, come si dirà più amplamente di sotto, & trouandola concludente inuentariare tutta la facultà, & sequestrare tutto quello che si può giudicar e acquistato da simili negotii illeciti in mano di terza persona sicura, non interessata in alcun modo, & poi citare li pretensi heredi auanti a Noi fra certo termine breue da assignarsegli dal Commissario, hauendo risguardo alla distanza del luogo, & qualità del tempo, a dir la causa perche non si debbia incamerar li beni acquistati con negotii illeciti, & che non comparendo in detto termine si procederà in loro contumatia sino alla promulgatione della sentenza senz. altra citatione, ma solamente si cittaranno per affixionem ad valuas & poi si procederà alla essecutione di detta sentenza, procurando fatte tutte queste cose, che l'informatione venghi sicuramente quanto prima.

Sapendo vn Commissario, che alcun Prete negotia illecitamente non vogliamo, che senza espressa Nostra licenza ne pigli informatione, ma commettendogliela Noi, ò sopra l'auiso, ch'egli ci douerà dare di questo, ò perche per altro verso n' habbiamo hauuto notitia, deue essaminare li testimonij sopra li sequenti capi.

Che facultà si troua, in che consiste, come la possiede, quanto gli fu lasciato dal Padre, ò altri congionti del tempo, che prese l'habito Clericale, quel che si trouaua all'hora il resto de che l'hà fatto, in che negotij si è essercitato, ò si essercita, se nel seminar territorij alieni, della quantità della semenza, dell'affitto, che risponde, & paga, si è solo in esso, se si stima, ch'habbia guadagnato, e quanto, ò nel comprar, e rendere, la qualità delle merce, la sorte de' bestiami, ò il numero delli tumoli di grani, & altre biade, la quantità di esse, & del lucro, che può hauer fatto interrogando in oltre, se sà, che sopra alcuno capo di mercantia ui sia scrittura publica & cercando di sapere il nome del Notaro che se n'è rogato, procurandone da quello la copia per ponerla in processo, & trouando l'informatione concludente, & che proui a bastanza vno di sopradetti capi di negotiationi illecita, ò altri sopra quali parerà alla diligenza del Commissario essaminarli, cauati dalli prohibitioni de' sacri Canoni, & Constitutioni Apostoliche, sequestri in mano di terza persona sicura, la mercantia, che gli trouasse ui essere, in che deue premere quanto più

più potrà, & quella parte della sua facoltà, che giudicherà hauer acquistata con li detti negotij illeciti citandolo nella forma di sopra narrata, & poi mandando l'informatione per via sicura.

Oltra il detto sopra la vacanza de' beneficii, deuono li Commissarii vacandoue vno, ò più di maggior ò minor rendita delli detti trenta scudi, con cura ò senza, in Diocese composta ò non composta, nelli mesi della Collatione Apostolica ò riseruati, & affetti ad essa, andare à pigliare di ciascuno il possesso in nome della Reuerenda Camera, & Nostro facendone fare instrumēto publico, & sequestrare li frutti, che fossero restati nō essatti dal gia possessore di essi, & che per la rata del tēpo, che staranno vacanti matureranno. & se saranno in luoghi distanti dalla sua habitatione potrà deputare vno economo fedele a suo risico, & pericolo che habbia cura delle essigenze di essi al tempo che maturano dando auiso a Noi subito di quāto hauerà fatto per attendere quel che ci parerà di commandare.

Le Chiese, Cappelle, & Altari, mentre, che stanno vacanti, & non hanno Rettore, Cappellano, ò Beneficiato, che li frutti di essi sono della Reuerenda Camera. deuono esser seruite, & officiate con tutti li pesi che ordinariamente portano li possessori di essi, & perciò (non deputando il Prelato ordinario, del luogo l'economo in diuinis) lo faccia il Commissario, cercando persona atta a quel seruitio, con promessa di sodisfatione, secondo, che ci parerà honesto, saputa la entrata, & qualità di carichi.

Vacando beneficij nel mese che tocca al Prelato ordinario di quella Diocese la Collatione di essi & similmente iuspatronati, non deue il Commissario pigliarne il possesso, ma sopra li frutti far le diligenze espresse di sopra, deputando l'economo alla essatione, & sequestrando quelli, che restassero inessati, & che matureranno nel tempo che staranno vacanti.

Il possesso, che pigliano de' beneficii riseruati alla Sede Apostolica, che sono le Prime dignità nella Cathedrale post Pontificalem, li Monasterii Concistoriali, li beneficii, che vacano nel mese del Papa, beneficij, che vacano in Curia Romana, beneficij, de' famigliari del Papa, beneficij de' Succollettori, & altri beneficij affetti, e per dispositton di Canoni, & regole di Cancellaria reseruati a sua Santità, non lo deuono relasciare a' nuoui prouisti, senza espresso Nostro ordine, & lettera, ancorche alcuno li presentasse le Bolle Apostoliche, perche così vien disposto da' Sommi Pontefici.

Et se nella relassatione di esso possesso vi trouasse intruso qualche Clerico, Prete, ò Laico di qual si voglia dignità, grado, stato & preheminenza, hauendolo conferito Nostro Signore osserui con lui la forma della Bolla.

In ogni tempo, che muoiono Preti beneficiati il conto della rata per la Reuerenra Camera de' frutti pendenti per la vacanza de' benefic ii, si deue fare, & calculare nel seguente modo; cioè. Dal primo di Settembre tutto il grano, & ogni sorte di biade. Dal primo di Nouembre il Vino. Et dal primo di Decembre l'oglio, ghiande, & altri frutti vernali, perche il guadagnato dal prete fin al tempo della morte appartiene alla medesima Camera, & oltre a questo deuono sapere li Commissarii, che tutti li frutti non essati dal morto beneficiato per qualsiuoglia tempo si deuono ricuperare per essa Camera, & così si deue osseruare, secondo il motu proprio di Sisto Quinto sopra questa materia.

Nell' inuentario che faranno di qualsiuoglia cosa, vogliamo, che sempre v'interuenghi la prima dignità di quella Città, ò Luogo, e non vi essendo, chi è secondo, terzo, ò quarto, ò chi siegue, & potrà, facendo, che sempre apparisca in essi questo interuento,

teruento, & trouando libri di qualsiuoglia sorte, tanto stampati, quanto manoscritti, ò altre scritture, deuono distintamente notar li nomi delli Auttori, & la materia, che trattano.

Non deuono li Commissarii vendere cosa alcuna senza espresso Nostro ordine, & quando se li commetterà la vendita, non deuono venire a quest'atto, se prima, ciò che s'hà da vendere non sarà stimato da persona esperta, e da bene, & poi si subasti ogni cosa a lume di candella in luogo publico, doue ogni persona vi possa interuenire, & offerire in beneficio di detta Camera, auertendo i Succollettori, ne loro, ne loro parenti, ne per loro stessi, ne per interposte persone, di non offerire, ne comprare cosa alcuna di spogli, ò frutti pendenti sotto la pena contenuta nella pregeria, & sicurtà de fideliter administrando.

Li Calici, Croci, Libri di canto, Messali, & altre cose simili dedicate al culto diuino, deuono restare alla Chiesa, & si deuono consignare a quelli, che verranno prouisti del beneficio, che vaca.

Hauendo il beneficiato morto la casa della sua habitatione nell'istesso luogo, doue è la Chiesa li suppellettili di casa, come sono casse di legname semplice, segge (non però di drappo) botte vacue, tauole, lettiere, & altre cose simili, si deuono conseruare alla Chiesa, & al successore nel beneficio, come vuole la Bolla di Pio Quinto di Felice Memoria.

Quando muoiono Vescoui ò Abbati di Abbatie Concistoriali, il primo Commissario, che pone le mani nello spoglio, deue essere preferito a gl'altri, che concorsero poi, & diligentemente far l'inuentario di ciò, che trouerà, poner gl'Editti, & poi subito per huomo a posta mandarlo a Noi auisandoci insieme del nome, & cognome del Vescouo ò Abbate, della vera rendita del Vescouato ò Abbatia, & di quanto appresso poco potrà importare lo spoglio, & in tanto, che Noi ci risoluiamo, ò di lasciarui quel Commissario, ò di destinarui altro, formerà il processo con quelle diligenze, che potrà maggiori, & successiuamente ci significherà quanto da lui si farà fino a Nostro altro ordine.

Non solo ne' Vescouati, ò Abbatie Concistoriali deue tra più Commissarii concorrenti in vno luogo, valere la preuentione, ma in tutti gl'altri negotij d'interesse della Reuerenda Camera, non ostante, che a ciascheduno si assegni vna, ò più Diocesi in particolare nella Commissione, & così dichiariamo, & questo perche si vuole, che li più diligenti siano più adoprati, & con questa emulatione, & concorrenza nõ si trascuri cosa alcuna, amonendo, & comandando a tutti in generale, che debbano procedere con quella modestia, & carità, che conuiene per non dar scandalo, & per seruitio della medesima Camera con intera sodisfattione d'ogn'vno.

Non ardisca nessun Commissario di trattar compositione, ò transattione sopra qualsiuoglia cosa, ne per qualsiuoglia somma, sotto le pene, che parerà al rigoroso Nostro arbitrio, riserbando questa facoltà solamente al Nostro Tribunale, ma in tutti li negotii potrãno essortare l'interessati a venire, ò mandar quà a trattar di compositione, promettendo loro quella gratitudine, che chi tratta con Noi suole sempre riportare.

Habbiamo saputo, che alcuni Commissarii alcuna volta hanno posto gli Editti in luoghi publici auanti che sia morto il prete, che si pretenda faccia spoglio, & che con quelli habbiano anco fatti sequestri, & però prohibiamo questo espressamente, auertendoli, che non si seruano di essi, se non nelli casi nominati di sopra, & che se per l'auenire ci verranno più querele di questo, saranno li trasgressori puniti come disobedienti.

Ciascuno

Ciascuno Commissario douerà tener conto chiaro, distinto, & ordinato di tutto quello, che occorrerà nella Diocese, ò luogo, doue egli sarà deputato, nel qual conto douerà farsi introito di quel che gli peruenirà nelle mani per qualsiuoglia cosa, di tempo in tempo, & esito di ciò, che rimetterà a Noi, ò pagherà per conto di spese, ò altro, notando li beneficii, che vacheranno, nominando la persona, per cui vacano, il tempo della morte, & li frutti di essi beneficii, che spetteranno alla Camera per rata, calculata ne' tempi, come di sopra, & facendosi da Noi transattione, ò compositione di essi, ò d'altra cosa similmente, ne faranno mentione in detti conti, con notarci li decreti, & ordini che li saranno dati sopra detta transattione, & così di tutto quello restasse pendente di detti frutti, o altri, tanto, che s'habbia piena notitia di ciò che passa, ò resta in beneficio di detta Camera.

S'ordina a detti Commissarij, ch'ogn'Anno nell'infrascritti tempi mandino, ò vengano di persona a dar detti conti sotto scritti di lor propria mano, con dichiaratione delli tempi, nelli quali sono occorsi li negotii in Nostra mano; cioè la prima volta nel mese d'Aprile, & la seconda nel mese di Settembre di ciascuno Anno, con le cautele, & giustificatione, che saranno necessarie per saldare detti conti aggiongendoui semper in fine di essi quel che resterà da maturarsi, ò esigersi per l'auenire. Et quando non fosse occorso cosa alcuna in detta Diocese, non manchino per qualsiuoglia cosa in detti tempi di scriuere quel che sarà fatto, ò non fatto.

Per salario, & fatica del Commissario si constituisce ragione d'un ducato il giorno, & cinque carlini il dì al Notaro, che meneranno, con le spese di loro seruitori, e caualli di detti Commissarii, & Notari, & vettura d'essi caualli non essendo proprii. Morendo alcun prete nella lor propria patria, li Commissarij non possono pigliar più di cinque carlini il giorno, purche non passino otto, ò dieci dì, & vinticinque grana per il Notaro senz'altro.

Et perche alcuni Commissarii sono stati soliti alle volte consumare molte giornate, aggrauando le parti di molte spese, & pigliando più per li loro viatici, & giornate, che non è quello, che peruiene poi alla Camera, per tanto ordiniamo, che si debbano spedire con ogni celerità più ò meno secondo la qualità delli spogli, & bisogno delli negotii, & che in fine di ciascuno processo che manderanno a Noi ci mandino anco, senza pretermettere, lista, & notamento di tutto quello, che haueranno pigliato per loro viatici, giornate, caualli, & altre spese, ponendoui il numero delli giorni, che haueranno vacato in quello spoglio, ò altro negotio.

INTERROGATORII SOPRA QVALI SI haueranno da essaminare li testimonij in qualsiuolgia spoglio, che accaderà, rimettendoci alla diligenza del Commissario, nella qualità, & diuersità de' casi.

INterrogatur primum, se il Prete morto possedeua beneficio, ò beneficii, con cura, ò senza, del titolo, o titoli, del luogo doue è posto, o sono posti della Diocese, della rendita, & valore, & in che consistono l'entrate che facoltà possedeua, se haueua fratelli, ò nepoti come viueuano, tanto il beneficiato, quanto li fratelli ò nepoti, che arte faceuano, se viueuano insieme, & in commune, ò separati se haueua nō diuisa l'heredità paterna, & se ha fatto testamento, chi Notaro se n'è rogato per

procur-

procurarne la copia da ponerla in processo.

Che compre fece il morto in vita se le compre, che si trouassero in faccia de' fratelli, ò altri congionti erano di suoi proprii denari, se il morto, o parenti si lasciorno mai intendere, & vscir parola di questo, come costa o potria costare al presente, chi altri lo sa chi si pigliaua li frutti, e l'entrate di dette cose comprate in faccia di parenti, & chi disponeua d'essi.

Che robbe mobili stabili, animali, & esigenze sono rimaste alla morte del Prete, & sempre s'interroghi, chi altri potrà sapere quel che depone ogni testimonio per hauere più testimonii contesti.

Del valore, & prezzo delle robbe tanto stabili, quanto mobili, & animali, & non potendolo sapere per il detto de' testimonii, le faccia apprezzare, & stimare da persona esperta, mandandoci poi con il processo anco l'apprezzo.

MODO DA INTERROGARE SOPRA le negotiatione illecite dopò la morte de' Preti.

CHe facoltà resta, & si troua, distinguendo li stabili da' mobili, gl'animali, & crediti, del tempo che prese l'habito Clericale, quanto possedeua all'hora, della qualità de' negotii essercitati da lui, ò se altri l'hanno fatti de' suoi denari.

Se ha fatto il campo, ò massaria in territorii alieni, & tenuti affitti, la quantità delli grani, che seminaua, quanto rispondeua a' padroni de' territorii & quanto tempo ha tenuto questi & c'ha atteso.

Se compraua ò vendeua grani, biade, olii animali vini ò altra sorte di merce comestibile, ò di vso commune ò di qualsiuolgia altra sorte, la qualità, quantità, ò genere, se andaua a fiere ò mercati, da chi compraua, à chi vendeua, che cosa, & à quanto prezzo, se nasceuam tra contrahenti scritture publiche, sotto rogito di chi notaro, per poterne far cauar copia, & sopra ogni capo di lucro, & guadagno fatto, & queli parera da vantaggio alla sofficienza del Commissario, essendo fatto il processo il detto di sopra.

SYNODVS DIOECESANA.

DECRETO Concilii Trid. sess. 24. de ref gen. cap. 2. præcipitur vt Synodi Diœcesanæ quotannis celebrētur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarū curam gerunt, quicunque illi sint, Synodo interesse. Ordo ad celebrandā Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3.

Cõgruit titul. de off iudi. Acta vero, quę necessario in Synodo fieri debent, sunt videlicet. Post emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoanda, & successiue prosequenda, debet in primis fieri electio Consultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij siue Secretarij ipsius Synodi.

Secundo monendi, & requirendi sunt omnes, qui Synodo adesse, & interesse debent,

debent,& contemnentes per pœnas ecclesiasticas ad illam venire compellendi sunt,ac comparentes obedientiam,& reuerentiam exhibere debent, iux.tex.in c. quod super his,de maior.& obed. & contra absentes, nec legitimas excusationes adducere curantes, veluti contumaces procedi vt debita pœna mulctentur.

Tertio debet fieri,& promulgari decretum, quod si contigerit quem in sedendo,loco sibi debito nō stetisse,seu vocatum fuisse, aliudue egisse quod nullum circa præcedentiam patiatur præiudicium, sed cuiuscunque ius semper saluum consistat, vocationis tamen ea sit ratio, vt primo Ciuitatis, deinde Diœcesis Clerus vocetur.

Quarto debet apponi pœna ne quis, nisi tota Synodalis sessionis actione completa,ac benedictione obtenta,discedere præsumat.

Quinto moneri debent omnes, qui in ipsa Synodo querelas proponere velint,& si quæ sint,audiantur, legantur,& prouideantur. Solent insuper eligi Punctatores,& testes Synodales,aliaque agi, quæ Episcopo expedire videbuntur.

His peractis,alta,& intelligibili voce legi debet professio Fidei, iuxta formulam præscriptam in Bulla fel.rec. Pij IV.incip. Iniunctum,&c.qua lecta,accedere debent,qui ad id tenentur,vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem adiurandum Fidei professionem secundum formulam recitatam,præstitoque iuramēto,decet etiam quemque osculari manus Reuerendissimi Prælati in signum reuerentialis obsequij,ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de designandis personis ad id aptis,quibus causæ delegandæ committantur,illique, qui Synodales iudices deputati fuerint,pronuncietur,& publicentur. *Sef.25. de ref. ca.10.*

Legatur etiam Decretum eiusdem Concilij de proponendis examinatoribus promouendorum ad Ecclesias Parochiales, pro quibus probandis suffragia fetātur,& electi nominatim promulgentur, de quibus examinatoribus in Synodo approbandis,extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilij scriptæ tenoris seq. *Sef.14. de ref. ge.ca. 18.*

Illustr.& reuerendiss.Domino vti fratri D.Patriarchæ Venetiarum.

Illustr. & Reuerendissime Domine vti frater. Consultationi Amplitudinis tuæ super examinatoribus in Synodo approbandis,sic respondit Congregatio Sacri Trid.Cōcilij interpre.nempe.Examinatores,qui ab Amplitudine tua propositi fuerint,a Synodo tam per vota secreta,quam aperta posse probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione seruari faciat,quem magis expedire iudicauerit.Quod reliquum est,Deum illi quam beneficentissimum precamur.Romæ die 11.Iulij M.D.XCII.

Amplitudinis tuæ Illustr.& Reuerendiss.

Vti frater Hieron.Card.Matthæius.

Legatur etiam dispositio decretorum Concilij Trid.super personali residentia facienda c 1.sess.6.de ref.& sess.23.de ref.c.1. in cuius fine id expresse cauetur, vt in Episcopalibus Concilijs publicentur. Publicato autem statutorum Concilij Prouincialis fit in Episcopalibus Synodis ex dispositis in c.sicut olim,de accusat.

Rr In

In priuatis Congregationibus tractentur decreta,& constitutiones Synodales faciendæ,quæ postea publice in Ecclesiæ promulgentur, illæ autem fieri possunt sine Synodi approbatione,super quo extant literæ nomine Sacrę Congregationis Concilij scriptę tenoris sequen.

Illustr. & Reuerendiss. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illustr. & Reuerendissime Domine vti frater. Sacra Congregatio Illustr. Patrum,qui Trid.Conci.interpretando a S. D.N.præfecti sunt, per libellum Amp. tuæ nomine porrectum consulta respondit;eandem Amp.tuam in Synodo Diœcesana facere posse constitutiones absque consensu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere consilium Capituli,licet illud non teneatur sequi, nisi in casibus a iure expressis:non obstante,quod ex forma Rom Pontificalis in celebranda Diœcesana,& Prouinciali Synodo expresse habeatur,vt constitutiones in Synodo publicandæ a Patribus per verbum Placet,confirmentur;cui Congregationis sententiæ Amp.tua in hęrens in suam Synodum peragendam nouiter incumbat,& bene valeat in Domino,quem vt illi in huiusmodi pastoralibus,ac salutaribus muniis sua gratia semper ad sit,ex animo rogamus.

Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp.tuæ Illustr.& Reuerendissimæ,

Vti frater studiosissimus Hieron.Card. Matthæius.

Quas, & præcedentes relatas literas habes impressas in Synodo Veneta celebrata in mense Septembris 1592.fol.46.& seq.

His explicitis,priusquam Synodus dimittetur, fiant acclamationes sanctæ cũ gratiarum actionibus,iuxta modum,& formulam a prælato præscriptam, quib. terminatis,omnes Sacerdotes,& Clerici surgẽtes, cum reuerentia osculum pacis ab Episcopo accipiant,& sibi inuicem dent cum timore,& amore Dei, quod vero sancti osculi significatione ostendunt,id re ipsa præstent,vt coniunctissimis animis concordique voluntate,& pacis,atque charitatis studio quęcunque lecta,sancitaue sunt, sollicite exequantur, ac æque ab omnibus custodiantur, in synodis diœcesanis magis deceret vt omitterentur acclamationes, & pacis oscula,vt habetur in cæremoniali episcoporum lib.1.2 t.in fi.

Demum Episcopus solenniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Pontificali libro contenti Synodi conclusionem, absolutionem, & dimissionem significet.

Verum an sicuti Synodus Prouincialis,ita etiam & Diœcesana antequam publicetur,sit ad vrbem transmittenda,vt eius statuta prius recognoscantur, & approbentur per Sacram Concilij Tridentini congregationẽ? Et respondeo, quod non,prout ex sequentibus literis manifeste deducitur.

Illustri,atque Reuerendiss. Domino vti fratri Domino Episcopo Hostien.

Illustris, & Reuerendissime Domine vti frater. Non est in more positum apud,Patres Illustrissimos, qui Triden. Concilii decretis interpretandis præfecti sunt Diœcesanas Synodos recognoscere,sed Prouinciales tantum emendare. Quare vt voluntati,vterque Pastorali amplitudini tuæ zelo in tuæ Sinodi correctione quoquomodo satis per me fieret,illud pro mea in te & in ecclesiam tuam chari-

charitate mihi sumpsi, vt Synodum ipsam percurrerem, simulque ea adnotarē, quæ notatu digna visa sunt, quemadmodum licebit in extremis ipsius Synodi pagellis, vbi nostras animaduersiones adscripsimus, inspicere. Quod superest tu, Clerusque tuus in tot salutarium constitutionum obseruatione nouiter incumbite, memores vnam, optimamque legem esse legum obseruantiam. Valete in Domino. Romæ pridie kal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ Perillustris, atque Reuerendissimæ

Vti frater studiosus A. Card Carafa.

De synodo episcopi, & de statutis episcopi synodalibus copiose scripsit Henricus de Bottis omnino videndus.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summistas in hoc verbo sciendum est, super prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum super eisdem pro tempore interpositorum extare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris sequentis.

De salute gregis dominici nostræ curæ diuina dispensatione crediti, prout ex debito Pastoralis officij astringimur, solicite cogitantes, fideles cunctos gregis eiusdem ab imminentibus corporū periculis etiam animarum pernicie perpetuo arcere studemus. Sane licet detestabilis Duellorū vsus a diabolo introductus, vt cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex decreto Concilij Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in plerisq; ciuitatibus, & aliis locis, quamplurimi ad ostentationem virium suarum, & audaciæ, in publicis, priuatisque spectaculis cū tauris, & aliis feris bestiis congredi nō cessant. Vnde etiā hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumq; pericula frequēter oriuntur. Nos igitur considerantes hæc spectacula, vbi tauri, & feræ in circo, vel foro agitātur, a pietate, & charitate Christiana aliena esse, ac volētes hæc cruēta, turpiaque dæmonū, & non hominum spectacula aboleri, & animarū saluti quantum cū Deo possumus prouidere, omnibus, & singulis principib. Christianis quacunque tam ecclesiastica, quam mundana etiam Imperiali, Regia vel quauis alia dignitate fulgentibus, quouis nomine nuncupantur, vel quibusuis communitatibus, & respublicis hac perpetuo nostra constitutione valitura sub excōmunicationis, & anathematis pœnis ipso facto incurrendis, prohibemus, & interdicimus ne in suis prouincijs, ciuitatibus, Terris, oppidis, & locis huiusmodi spectacula, vbi Taurorū, aliarumq; ferarum bestiarum agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoq; cęterisque aliis personis, ne cum Tauris, & aliis bestiis præfatis spectaculis, ipsi tā pedestres, quā equestres cōgredi audeant interdicimus. Quod si quis eorū ibi mortuus fuerit ecclesiastica careat sepultura. Clericis quoque tā regularibus, quā secularib. beneficia Ecclesiastica obtinentibus, vel in sacris ordinib. constitutis, sub excommunicationis pœna, ne eisdem spectaculis intersint, similiter prohibemus, omnesque obligationes iuramenta, & vota, a quibusuis personis, vniuersitate, vel collegio de huiusmodi Taurorum agitatione, etiam vt ipsi falso arbitrantur, in honorem Sanctorum, seu quarumuis ecclesiasticarum solennitatum, & festiuitatum) quæ diuinis laudibus spiritua-

libus gaudiis piisque operibus, cum huiusmodi ludis celebrari,& honorari debent) hactenus factas,& facta,seu in futurum fienda(quæ & quas omnino prohibemus) cassamus,& annullamus,ac pro cassis nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus,atque declaramus;mandamus autem omnibus principibus,comitibus,& Baronibus S.R.E.feudatariis, sub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipsa ecclesia Romana obtinenti, reliquos vero Principes Christianos, & terrarum Dominos prædictos hortamur in domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, vt pro diuini nominis reuerentia,& honore,præmissa omnia in suis dominijs,ac terris huiusmodi exactissime seruari faciant, vberrimam,ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi;ac vniuersis venerabilibus fratribus patriarchis,primatibus, archiepiscopis, episcopis, aliisque locorum ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ,sub obtestatione diuini iudicii,& interminatione maledictionis æternæ,quatenus in ciuitatibus & diœcesibus propriis præsentes nostras literas sufficienter publicari faciant,& præmissa etiam sub pœnis,& censuris ecclesiasticis obseruari procurent.Non obstantibus &c.

ADDITIO.Ad huius Constitutionis intellectum vide tradita per Nauarr. qui eam ad verbum refert in man. c.15.num.18. & tribus seq.Ioan.Gutier. lib.1. canon.quæst.c.7.Petr. Nauarr.in tract.de restitut. lib.2.cap.3. num.300. & seq. & Rodriq.in Sum.par 2 cap.73. Neque ignorandum, quod præfata constitutionis pœna,& censura in Regnis Hispaniarum,quo ad laicos, & fratres Milites tantum quarumcunque Militiarum, (dummodo sacris Ordinibus initati non fuerint,)reuocatæ fuerunt per Greg.13.duabus adhibitis conditionibus,s. vt agitationes taurorum festis diebus non fiant,nec non prouiso per eos, ad quos spectabit, quod exinde alicuius mors, quo ad fieri poterit, sequi non possit,per quem in reliquis a Pio 5. sancitis nihil immutatur, vt latius in quibusdam literis ab eo editis anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto die 25.Augusti continetur, quarum literarum seriem & tenorem recenset Ignat.Lopez ad Diaz in pract. crimin. can. c.73.Et insuper in eisdem Hispaniarum Regnis duntaxat, ac cum eisdem conditionibus Sanctissimus D.N.Clemens 8. abundantius prædictas pœnas, & censuras in Pij 5.constitutione contentas sustulit, & amouit,scilicet,quo ad omnes in ea expressos (exceptis Monachis,& Fratribus mendicantibus,ceterisque regularibus cuiuscumque Ordinis,& instituti,)illam ad terminos iuris communis reducendo, non tamen illi derogando.Monet tamen sua Sanctitas,ac in Domino hortatur Clericos sæculares beneficia Ecclesiastica obtinentes,vel in sacris Ordinibus,seu in Ecclesiastica dignitate constitutos ibi existentes,ne paterna hac eius benignitate abutantur,prout plenius in suis literis sub Dat. Romæ Anno millesimo quingentesimo sexto die 13.Ianuarij habetur,quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic.Tomo 3.quæst.regular.quæst.68.art.2

VECTI-

Greg. XIII. Ad futuram rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecit chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Hiſpaniarum Rex Catholicus, quod felicis recordationis Pius Papa prædeceſſor noſter, periculis fidelium occurrere volens, per ſuam Conſtitutionem, omnibus Principibus Chriſtianis, ceteriſque perſonis in ea expreſſis ſub excommunicationis, & anathematis, & alijs cenſuris, & pœnis prohibuerit, ne in eorum locis, ſpectacula, vbi taurorum aliarumque ferarum beſtiarum agitationes exercentur, fieri permitterent: aut illis quomodolibet intereſſe, prout in eadem Conſtitutione latius continetur. Nihilominus idem Philippus Rex Regnorum ſuorum Hiſpanorum vtilitate motus quæ ex agitationibus huiuſmodi taurorum peruenire ſolita erant, nobis humiliter ſupplicari fecit, vt in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica, dignaremur. Nos ipſius Philippi, regis, nobis in hac parte humiliter porrectis ſupplicationibus inclinati, excommunicationis, anathematis, & interdicti, aliarumque eccleſiaſticarum ſententiarum, & cenſurarum in ipſius Pij prædeceſſoris Conſtitutione contentas pœnas in eiſdem, Hiſpaniarum Regnis, quoad laicos, ac fratres milites tantum quarumcunque militiarum, etiam præceptorias, & beneficia ipſarum militiarum pro tempore obtinentes, dummodo dicti fratres milites Sacris ordinibus initiati non fuerint, & agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tollimus, & amouemus, præmiſſis, alijſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcunque. Prouiſo tamen per eos ad quos ſpectauit, quod exinde alicuius mors quo ad fieri poterit, ſequi non poſſit, Datum Romæ Apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 25. Auguſti 1575. Pontificatus noſtri anno quarto.

Sequitur moderatio Clem. VIII. ralata per Emanuelem Rodericum in loco præallegato.

Nos conſiderantes pœnas omnes excommunicationis præſertim, & anathematis ſalutares eſſe debere, quod eo conſilio adhibendæ ſint, vt omnes illarum timore per territi eas res, quæ prohibentur omnino euitent, & animaduertentes commemoratas cenſuras, & pœnas parum in dictis Hiſpaniarum Regnis hactenus præfeciſſe, atque hoc tempore non ſolum animabus non mederi, ſed plurimum obeſſe, quinimo materiam Scandali pleriſque afferre, his ſane malis, atque periculis pro debito paſtoralis officii quantum cum domino poſſumus occurrere cupientes auctoritate Apoſtolica tenore præſentium excommunicationis, atque anathematis ceteraſque pęnas in dictis literis,

Rr 3 con-

contentas,quo ad omnes in illis expressos in Regnis Hispaniarum dũtaxat (monachis & fratribus mendicantibus,cœterisq́, cuiuscunque ordinis, & instituti regularibus exceptis) tollimus, remouemus, & amouemus, easdem, quæ Pii prædecessoris literas ad terminos iuris cõmunis,cui per præsentes non intẽdimus[de rogare, perpetuo reducimus,ac restituimus, reductasque, & restitutas esse decernimus,& declaramus, non obstantibus præmissis, nec non ceteris constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, alijsque contrarijs quibuscunque, volumus autem vt huiusmodi taurorum agitationes in eisdem Hispaniarum regnis festis diebus non fiant, & per eos ad quos spectat prouideatur, ne inde alicuius mors,quod fieri poterit sequatur, clericos vero sęculares beneficia ecclesiastica obtinentes,& in Sacris ordinibus,seu in ecclesiastica dignitate constitutos indictis Hispaniarum regnis existentes per præsentes monemus, & hortamur in domino,ne paterna hac nostra ex Sedis Apostolicæ benignitate abutantur sed memores muneris,& vocationis suæ eamque vtriusque rationem habeant, vt nihil quod a propria dignitate & a sua,ceterorumque salute,alienum existimatur vllo vnquam loco admisisse arguantur. Datum Romæ apud Diuum Petrum sub annulo Piscatoris die decimo tertio Ianuarij anno 1596. Pontificatus nostri anno quarto.

VECTIGAL.

PRÆTER Summistas sciendum est,qualiter illi, qui collectas,decimas,taleas,præstantias,& alia onera Clericis,Prælatis, & alijs personis Ecclesiasticis,ac eorum,& Ecclesiarum,Monasteriorum,& aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis,illorumque fructibus,redditibus,& prouentibus huiusmodi absque simili Romani Pontificis speciali,& expressa licentia imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigunt,aut sic imposita etiam a sponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Non,qui per se, vel alios directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentur; cuiuscunque sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, &c. Sunt excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ, vt in Bulla Cœnæ capit. 18. vbi etiam capit. 5. sunt excommunicati,qui in terris suis noua pedagia, seu gabellas, præterquam in casibus sibi a iure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permissis imponunt, vel augent, aut imponi, seu augeri prohibita exigunt.

Regula quod personæ ecclesiastica & eorum bona gaudẽt immunitate.

ADDITIO. Firmissima,& Generalis statuenda est Regula,quod Clerici,& qualibet personę Ecclesiasticę gaudent immunitate gabellarum,collectarum,& huiusmodi, eorumque bona a similibus oneribus, & exactionibus esse exempta, est etiam priuilegium eis a iure concessum, ita vt a laicis compelli non possint ad soluendas gabellas, vectigalia,datia,& c. cap. non minus. ubi Aabbas num 3. & 17. & c. aduersus. de immunit Eccles. idem Abbas in cons. 13 par 2 c. quamquam de cens. in 6 clem presenti eod. tit. cum alijs concord. Concil. Trid sess. 25. de ref. c. 20. vbi immunitates & priuilegia Ecclesiarum,ac Ecclesiasticarum personarum innouantur,& confirmantur. Soto in 4. sent dist. 25. q. 2. art. 2. Alfons. de Castro lib. 1. de

1.de lege pan.c.12. late Medina in Cod de restit.quæst.15. Nauarr. decisionem hanc amplificans in Man.capit.17.num 202. Quam amplia, & primo vt non solum sint immunes ab omnibus oneribus, & gabellis Clerici in sacris Ordinibus constituti, verum etiam Clerici primæ tonsuræ, dummodo incedant in habitu, & tonsura Clericali, & inseruiant in diuinis. Couarr.notab cap 31.practicar. quæst sub nu. 9 (prout de Clericis primæ tonsuræ adest in hoc Regno) Capitulum incip Item statuimus, quod Clerici, qui Clericaliter viuunt non cogantur communicare cum alijs in Collectis, & exactionibus alijs quibuscunque. nec pro bonis Ecclesiasticis, nec pro patrimonialibus eos legitime contingentibus, quo loco per Addentes declaratur, quid dicantur clericaliter viuere. Secundo amplia, vt Clerici Græci quamuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant, quia sunt vere, & quo ad omnia personæ Ecclesiasticæ Doct. addentes ad præd. Regni capit. Clerici autem Latini coniugati illas soluere, & præstare tenentur gloss. celebris in cap. vnic. in ver in ceteris de cler. coniug in 6. Bertacchin. in tract. de gabel par. 7 num 12. Guido Papa decis. 383 & est communis Doctorum opinio in cap ex parte eod. tit de qua testatur Couarr. loco præcit. Tertio amplia, vt etiam possint Clerici donare. & vendere siue totum, siue id, quod eis superesset de immunitate taxata sicuti communis vsus comprobat. Quarto amplia vt nec teneantur Clerici soluere datia vini, carnium, panis, & huiusmodi declarando, vt per Syluest in verbo Immunitas 1. sub num 22 quem refert. & sequitur Ludou Lopez in instructor. conscient par 1.c 40. q 9. & Rodriq. in sum par 1 c. 75 concl 14. Quinto amplia, vt absque gabella solutione vendere, seu vendi facere possint bladum, vinum, oleum, & similia habita tã ex fundis, & vineis patrimonialibus, quam beneficialibus non solum in pondere magno, seu ad grossum sed etiam ad minutas mensuras Bertacchin. in tract. de gabel. par. 7 col 4. vers An autem &c Campan in repet. extrauag Clem. 7. cõtra Cler nõ incedentes in hab & tonsura ... Rolland a Valle in cons. 71 nu. 9 lib 4 quia cum talia sint ex rebus suis recollecta non dicuntur negotiari Panorm. in consil. 6 prope finem par. 1 Grauet. cons. 163. nu. 3. Roland. ibidem nu 11. Tolet in Sum. lib. 1. c. 38. vers vndecima habetur &c Extende vt id eis liceat non obstante prohibitione de hoc publice facta Ignat Lopez ad Diaz in pract criminal. can. cap. 55. quem sequitur Matthæus Bois in Addit. ad Stephan. Aufrer. in tract. de potest. secular. in Ecclesiast. regula 1 fallent 32. Neque ex hoc inferetur posse Clericum tenere tabernam, & vinũ quod ex possessione sua, vel Ecclesiæ colligit, personaliter, & per seipsum vendere, licet possit illam etiam in domibus Ecclesiæ tenere, & vinũ per alium vendere Gem & Fran. in c. vn. de vit. & honest Cler. in 6 et alii quos cõgerit Lãber. de iure patron lib. 2 par 1 q. 6. art. 26. nu. 4. Sexto & denique amplia, ut neque possint Clerici cogi ad hospitandum milites lib. 1. & ibi Bal. notab. 3 C de Episc. & Cler & in hoc Regno adest Capitulum incip. Item statuimus quod domos Prælatorum, &c. & quo ad monasteria extat etiam Bulla Pij V. incip. Dũ ad vberes relata supra in verbo priuilegia Regularium fol. 505. & de exemptione Religiosorum quo ad tributa, & exactiones late loquitur Roder. tom 2 q regul q. 65. quo loco etiã de fratribus Hierosolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratribus tertij Ordinis B Francisci agit.

1.amp. 2.amp. 3.et 4. amplia tio. 5.amp. 6.amp. 1 limit.

Eandem limita, & primo, ut hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem collectarum assumentes habitum Clericalem, sine vlla intentione clericandi argu. tex in l. qui sub prætextu. C. de sacros. Eccles. Secundo limita, ut neque illa gaudeat Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre &c Bart. in consil 180 nu. 3. lib 1. Luc de Pen in l. ult. in fine. C. de aunon. & tribut. lib. 10. Petrus Duen regula 2.limit.

gula 100. num. 5. qualiter autem probetur fraus in donatione facta Clerico, videndi sunt Speculat. in tit. de Cler coniug. num. 17. lib. 4. & Syluestr. in verbo Excommunicatio. quæst. sub nu. 13. quæ fraus præsertim detegitur, vbi Pater fecisset sibi fieri albaranum de illis detinendis nomine suo, & tunc tenetur integre restituere omnia damna illata vniuersitati cum sit facta donatio, secus vero si quis donaret filio animo transferendi dominium, & donatio non esset immoderata, & vltra virilē, quā uis causa impulsiua fuerit, vt non teneatur soluere collectas, cum enim in hoc casu sit vera donatio, excusatur filius Clericus a collectis, quia causa motiua, siue causa
3. limit. sine qua non vitiat actum, probatur hoc in simili de iure congrui, quod non habet locum quotiescunque fit donatio iuxta constitutionem Regni sancimus, quæ donatio sufficit, quod sit vera, licet causa impulsiua ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu seu iure congrui, quia est cautela a lege concessa. Tertio limita, quod quam uis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis nō gaudeant, hoc non procedit quando eis essent data seu concessa pro titulo sacrorū Ordinum loco beneficii iuxta decretum Conc. Trid. cum non deceat sess. 21. de ref. quia censetur Ecclesia
4. limit. stica Felin. in c. Ecclesia S. Mariæ nu. 10. de constitut. Decius in c. Episcopus num. 20. de preben. Nau. in cons. 5. sub nu. 1. de immunit. Eccl. in nou. Quarto limita, quā do ad ipsos Clericos transierit res aliquo onere affecta, eo, quod haberet annexam an nuam præstationem tributi, seu census quis soluebatur antequam illius rei possessio ad eos peruenerit l. Imperatores ff. de publican. & vectigal c tributum 23. q. 8. & arg. tex. in c ex literis de pignor. cum concord idque intellige dummodo illud onus
Vide Menoc. l. 4. de p sum. prę sum 82. nu. 4. esset ordinarium, perpetuum, & inuariabile, secus si esset extraordinarium, tēpora le, & incertū ex allegatis per Campan. loco superius cit. nu 101. & seq. veluti in col lecta, quæ secundum varietatem negotiorum imminentiū, & prout necessitas exposcit interdū in maiori, & interdum minori quantitate imponitur, quia tale onus cū non sit perpetuum, neque certum non dicitur durare postquam res peruenit ad per sonam priuilegiatam Panorm. & Imola in c fin. nu. 12. de vita, & honest. Cleric. Syluest in verbo Immunitas primo sub nu. 19 optime Addētes ad Capitulum Regni primo citatum, & notab. declarat Campan. vbi supra nu. 104 in fine, & sub nu. 109.
5. limit. Quinto limita, vt teneantur Clerici soluere onera & gabellas (ēt non expectato assensu Apostolico) quando soluerentur pro communi damno, seu periculo euitando,
Hāc Panor. doctrinā sequitur ēt Nat. in cons. 63. iuxta casum positum per Panor. in c. non minus sub nu. 20. de immun. Eccles. Bertachinus in præd. tract. par. 7. col. 5. vers. Sed limita verum &c. Syluest. & Ludou. Lopez locis cit. Campan. in eadem repet. sub nu. 113. Roderiq. in Sum. par. 2. capi 73. conclus. 13. & per Anastas. Germonium lib. 3. de Sacr. Immuni. c 17. nu 28. Sexto limita nisi S. Pontifex. immunitates Clericis debitas in aliquem locum piū transtulisset, eique applicasset.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationem, tria animaduertenda proponimus. Primum est, quod Clericus non est iudicandus ne
Sexta et Septima limitatio. gotiator, seu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem sed qui plures ne gotiationes fecisset ex gloss. & ibi Bar. in l. 1. §. licet in verbo omnes, ff. de tribut. act. Panor. & Ripa, in c. 1. de iudic. dicentes in hoc considerandam esse vulgi opinionem, Ancharan. Gem & Franc cap vnic. de vit. & honest Cler. in 6. Philip Prob. in cap. vni num 1. de Cler. coniugat. in 6 Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap. 55.

Quibus Clericis sit inter dicta ne gotiatio Secundo animaduertimus, quod in proposito nostro, sub prohibitione sacrorum Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum, nempe constituti in ordine sacro, & Clerici beneficiati, ceteri vero in mi noribus

minoribus ordinibus constituti, vel primæ tonsuræ, quo ad habentur vt laici, vt non sit eius interdicta negotiatio Panor in cap 1. num. 12 ne Cler. vel monach. sæcul. negot. se immisc. Nauar. in cons. 3. num. 2. de success. ab intest. in antiq. & cons. 5. n nou. Ignat. Lopez vbi supra. Rodriq. in Sum. par. 2. cap 1. conclus. 1. cuius rationem affert. Redoan. in tract. de spolijs Eccles. quæst. 2. num 61. quia possunt impune sæculariter viuere, & ad sæculum redire, ac ordini Clericali in totum renunciare, & si non verbo, saltem facto exercendo actum omnino contrarium.

Tertio, (quatenus ad id de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera diuidimus, quorum alterum est, quando emitur res aliqua, & in sua forma integra, qua empta est, lucrando reuenditur, & hæc proprijssime dicitur negotiatio. Alterum est, quando emitur res, seu rudis materia, vt inde fit occasio operandi, & mutata forma vendatur charius, & tunc potius dicitur artificiũ seu industria, quam propriè negotiatio, quia illud lucrum non prouenit ex re illa uẽdita forma adhuc integra, & intacta, sed ex artificio, quo mediante, secundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa est redacta. Feder. de Senis in cons. 207. num. 2. Panor. in c. fin. num. 10 de vi & honest. Cler. Archid. Ioan Andr Gemin. & Franc. in cap. quamquam de cens. in 6. Imola, & Vitalin. in Clem. præsenti eod tit. Syluest. in verbo Excommunicatio nono. sub quæst 21. Capyc. in iuuest feud. fol. 116 in princ. Redoan. in præd. q. 2. num. 36 & infra. & Molina de contract. dispositione 339. num. 3. Quibus sic prælibatis verissima est propositio, quod cum negotiatio mera lucratiua strictissimo modo sumpta, quæ ad primum genus pertinet, sit Clericis prohibita, prout Canones 88. dist. per legenti manifestum apparebit, cuiusque exercitium ipsi sub pœna anathematis interdicitur iux. tex. in cap. secundum instituta. ne Cler. vel Monac. huiusque prohibitionis ratio est indecentia maxima ratione personæ, & dignitatis Ecclesiasticæ, ideoque cum de peccato suo, ac facto indecenti, & contra Canones, non debeant commodum reportare, neque eis sit fauendum in eo in quo iura violant, vt per Cardinal. Zabar. in cons. 12. num. 3. huiusmodi Clerici negotiatores tenentur in concernentibus negotiationem gabellas soluere. cap fin de vita, & honest. Cler. d. cap. quamquam, & d. Clem præsenti, de cens. a contrario sensu, Duen in d. reg. 100 num. 11. Quam amplio & primo, vt in conscientia ad d. gabellas soluendas statim sint astricti, antequam ter sint admoniti abstinere a talibus commerciis. Gemin. & Franc. in d cap. quamquam Campan loco superius cit. sub nu. 112. optime Molina de contract disp. 34 nu. 4. & seq. cui opinioni etiã adhæsit communis præceptor admodũ Reuer. P. Marius Andria, quicquid in contrarium dicat Lud. Lopez, in instructor conscient. par. 2. c. 41. cuius doctrinã sectatur etiã Rodriq. in Sum. p. 2. c. 75. concl. 9. in fine, moti per tex. in d. c. fi. cuius intellectum ad defensionem huius ampliationis recte indicant præalleg. Doctores, quẽ ipsi non satis animaduerterunt. Secundo amplia etiã si per manus alienas d. negotiationẽ exercerent, tũ quia & in ea interuenire videtur aliquid fœditatis, & indecẽtiæ ratione status Clericalis, vt inquit Molina, tum quia maximam bonorum temporalium cupiditatem præ se ferat, vt ait Ignat. Lopez. in præd. c. 55 fallit, si adesset circũstantiã paupertatis suæ siue familiæ, quæ eum excusaret, quæ quando est vera mutat naturã rei, & operatur, vt licite illa per alios fieri possit. Mdina in Cod de restit. q. 30. imo etiã per seipsum quãdo nõ fit ad locupletandũ, sed ad propriã, seu suorum inopiam subleuandam ex Imola in c fi sub nu. 13. de vita, & honest. Clericor. & Nauar in Man c. 25. sub num 110. & in cons. 3 num. 3. de succes. ab intest in antiq. & cons. 5. in nou. Itẽ principalis propositio limitationem recipit, vt per ipsum Clericum emerentur res aliquæ ad propriam sustentationẽ, vel suæ familiæ pro victu totius

Negotia quando dicatur & quãdo licita.

Idem Panor cons. 6. sub n. 2 p. 1.

Quãdo clericus tenentur soluere gabellã.

totius anni, & præter propositum de eis superessent, vt tunc illæ res superfluæ possint licite vendi iusto pretio tunc currenti licet maiori, quam emerit absque periculo negotiationis, quia illa venditio est per accidens, & id quod fit per accidens, nõ est in consideratione D. Thom. 22 quæst. 77. art. 4. Nauar. in præd c. 25. sub eodem num. 1. eritque immunis a gabellæ solutione, quod in practica esse notatu dignum asserit Ignat. Lopez loco præcit. idque extende, vt in præfato casu, quando scilicet emerit necessaria ad proprium suorumque vsum absque animo reuendendi, accrescente postea pretio, ex cuius magnitudine ad vendendum ipse Clericus, attrahatur (intelligens se deinde vilius emere posse res similes) liceat ei illa vendere charius, quam timuerit, & lucrari sine vlla tributi obligatione excom. omnium sententia, de qua testatur Molina loco prox. cit. nu. 1. eoque maxime si dicta venditio fieret propter occurrentem necessitatis articulum: attenditur enim prima destinatio, prout etiam in alijs similibus concludit Roderic. tom. 3. quæst. regul. q. 75. art. 8. sub 3. conclus.

Difficultas versatur in his, quæ de secundo genere emptionis, & venditionis sunt videlicet, quando Clericus emeret lanam, vt per ministros, seu operarios sua impensa conductos illique rei aptos ex illa pannos conficiat, quos vendat quæstus faciẽdi causa, aliaque similia exempla ad hoc secundum genus spectantia, quæ recenset Molina ibid. numer. 6. & infra. & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiusmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio non gaudeat, idem fatetur Roderic. in præd. q. 74. art. 8. conclus. 2. quod, & ante ipsos pronunciauit Bonif. de Vital. in præd. Clem. præsenti. nu. 59. & seq. scilicet, vt non sit facienda differentia inter primum, & secundum genus quando id Clericus faceret causa lucri, & cupiditatis, secus, vero si illud lucrum ordinatum esset ad finem prouidendi suis necessitatibus, & sic vt in primo casu debeatur gabella, in secundo vero non, idque, vt prædixi, intellige quando per manus personarum mercenariarũ faceret, vt in simili habetur per Ancharan. in d. cap. quanquam. num. 5. quem sequitur Syluest. in ver. Excom. 9. sub nume. 4. & Nauar. in Man. c. 27. sub num. 118. quia tunc nulla versatur industria Clerici, alias secus, & ideo excipitur ab hac conclusione negotiatio impropriissima, veluti quoties Clericus aliquam rem emendo, & postea sua opera, & industria mutatam vendendo vellet aliquo artificio vti, vt aliqua lucretur præsertim ad necessaria vitæ comparanda, iuxta textum in can. clericus ab infanti 21. quæstio. 1. glos. in Sum. 14. q. 7. in fine, Albert. Trotius lib. 2. de vero, & perfecto Clerico c. 52. nu. 5. tuncque et licitum erit duobus concurrentibus scilicet, modo ea de causa non se subtrahat ab his, quibus incumbere ex Clericali officio tenentur. c. Clericus 91. dist. Syluester in verbo Clericus 3. nu. 2. & dummodo artificium inhonestum seu illicitum nõ reddatur ratione rerum, quas conficeret, vt si essent chartæ lusoriæ, taxilli, arma bellica & similia, vel si esset artificium sordidum, & immundum veluti pelles, & coria aptare, & huiusmodi.

An exactor teneatur stare dicto clerici. Et quia posset oriri controuersia inter publicanum, & Clericum viatorem de rebus quæ inuehuntur, an scilicet deferantur causa negotiandi vel ne, an sint sue, vel alterius, quid igitur erit in casu isto agendum Respondeo ex mente glossæ notat. in d. Cle. præsenti. in ver. non negotiandi. & ibi Doctores quod cum graue esset semper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda, teneatur gabellæ exactor stare nedũ ipsius Clerici iuramẽto sed, & suorum nunciorum, nisi de contrario fides haberetur in promptu, vel personarum qualitas dissuaderet iuramentum, vt quia male conditionis essent, seu de mendacio conuincerentur, vt per Roland. in præalleg. conf. 71. num.

num. 34. quam glossam sequitur etiam Campa vbi supra sub num. 10. & communiter receptam fatetur Nauar. in cons. 1. nu. 4. de immunit Eccles in antiqu. & cons. 5. in nou.

Conductio an sit negotiatio illicita.

Quæritur an inter negotiationes Clericis prohibitas computetur aliena prædia conducere. Respondeo affirmatiue quoties propter cupiditatem, & lucri causa, vel vt per operarios illa colerent, id ab eis ageretur c. 1 & 3. 21. q. 3 & proinde ex venditione fructuū inde collectorū gabellā soluere tenerentur. Molina in præalleg. disp. 342. sub nu. 7. Limitatur duob modis, & primo quādo conductori succederent, quia tunc licite in illa conductione permanere vsque ad præfinitū locationis tempus possent glo. & Panor in c. 1. ne Cler. vel monach firmat Syluest. in verbo Clericus 3. sub nu. 2 & Redoan in præf. q. 2 num. 12 Secundo limitatur instāte necessitate, eo quod propria eis, suisque non sufficerent, aliterque commode viuere nequirent, tunc enim id eis permittitur, vt ipsimet excolant soluendo certam fructuum, seu pecuniæ portionem glos in can. peruenit. in verb. conductiones. 86. dist & in c dilecti in ver. conduxistis de decim. & de mente omnium Doctorum.

Similiter ad illicitæ negotiationis genus, pertineret quādo Clericus emeret equos, boues, iuuencos, oues &c & agros alienos conduceret, vt in illis seminet ad animalia pascenda, & postea vendenda, vel si emeret vt illa ad incrementum traderet, secus vbi animalia empta in proprio territorio nutriret, vt postea illarum fœtus, & fructus, vel cum creuerint, vel suo labore, & industria meliorata charius vendat. Item non esset negotiationis genus si proprium iumentum, quod sibi inseruit aliis locaret secus autem si iumenta emeret solum, vt ea locet Molin. loco præallegato sub nu. 14.

Et quoniam supra in verbo Spolia Clericorum ostensum ex variis Summorum Pontificum Constitutionibus constare, quod bona quæ a Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur, sub nomine spoliorum veniunt, non immerito dubitare contingit; An succedentes Clericis in prædictis bonis siue ex testamento, siue ab intestato tuta conscientia ea retinere valeant, illarumque titulum acquirant. Respondeo quod hanc quæstionem decidunt Nauar. in cons. 10. de testam. in antiq. & cons. 3 in nouis. Molina de iustitia dis. 147 sub concl. 5. & Rodriq. in Sum par. 2 c. 1 concl. 4.

Quando exactores a clericis incur. in Bullā cœnæ.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiusmodi a Clericis, incidant in censuram reseruatam in Bulla Cœnæ Domini supra relata, requiritur illarum impositio expresse facta quo ad Clericos, & personas Ecclesiasticas ita recentiores illam exponentes ex ea communiter annotat Gregor Sayr. in Thesauro cas cons c. 22. nu. 10. Barthol Vgolin in tract de censuris Ro. Pont reseru par. 2. post §. 5. nu 8 & 9. vbi vero in impositione gabellarum nulla facta esset mentio Clericorum, & exactores indistincte exigerent tam a laicis, quam a Clericis tunc tantum inciderēt in excommunicationem contentam in c. quamquam de cens. in 6 quę cū vt per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum. in verbo Excommunicatio cap 36. & Nauar in Man. c. 27. num. 62. in fine, & in cons. 6. nu 8 de censib. in nou. habetur, Summo Pōtifici nō sit reseruata, poterit ab ea Episcopos pręuia satisfactione absoluere c nuper. de sent. excomm. Interest etiam inter primum, & secundum casum, siquidem in primo recipientes gabellas a Clericis, & si sua sponte persoluentibus, adhuc in censuram incurrerē prout ex lectura eiusdē Bullę clarissime patet, in secundo vero casu secus est, Syluest. in verbo Excom 9 nu. 48 in fine, & est cōmunis opinio teste Nauar. in Mā. c. 26. sub nu. 228. in quo aduerte quatenus in hac Bulla sit extensio, etiam ad accipiētes sponte oblata, quod tunc diceretur Clericus sponte soluere, quando nulla praecedente

dente

dente petitione, & coactione illas solueret, non autem si soluere rogatus soluere tanquam debitum esto vis non adhibeatur vt docet Caietan loco prox cit. quem sequitur Nauar. in d. cap. 27. sub nu. 61. dicuntur sponte dari non quia ex absoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur cum hoc non sit probibitum sed quia sine aliqua speciali vi, & coactione præter exactionum impositionem dantur, adeo quod hæc sit sufficiens vis, & coactio ita vt si hoc titulo dentur, quocunque modo accipiantur hac censura incurratur, ita nouissime explicat Suarez de censuris in communi disput. 21. de censuris S. Pontifici reseruatis in bulla Cœnæ Domini sect. 2. censura 18. & ideo si Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani in termorentur propter bonorum arrestationem non valens alio modo se iuuare aliquid eis vltro offerre, & præstare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non spõte soluere.

Contrariũ ampliationes asseuerare videtur Suarez loco prę cit. & disp. 23. sect. 4. pag. 452.

Item ex eiusdem Bullæ verbis colligunt præfati Doctores in illius censuram incurrere non solum imponentes, exigentes gabellam, & similia onera super bonis, quæ Clerici ab Ecclesiis seu beneficiis habent, verum etiam super bonis patrimonialibus propriis ipsorum. Tolet in Sum lib. 1. c. 29. Sayr. in eod. c. 22. num. 9. Vgolin in præd. c. 18. § 3. num. 1.

Item huius Bullæ censura vendicat sibi locum, nedum quando prædicta onera directe ipsis Clericis & eorum bonis, sed etiam si aliis quorum damna ad ipsos redũdaret, imponerentur, veluti si fieret statutum, quod Coloni clericorum, vel eorum consanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictum statutum Clericos per indirectum, seu obliquum afficeret, & grauaret arg. tex. in c. quanto de priuileg. & c. fin. de immunit Eccles. in 6. & ita Vgolin exemplificat in eod c. 18. super vers. directe, vel indirecte, &c. alia exempla vide per Purpurat. cons. 594. vol. 2. Rim. cons. 489. & 499. vol. 3. Menoch. de Arbi. iud. centu. 6. casu. 562. nu. 46. & 54.

Item ab huius Bullæ censura excusantur ministri, seu famuli conductorum, & rendatorum ipsarum gabellarum, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco designato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiam a Clericis exigerent arg. tex. in c. 2. de constit. in 6. Nauar. loco prox cit. Vgol in eod. c. super. vers. diuersis etiam & c. num. 4. in fine.

Item Bulla hæc non procedit, quando esset facienda contributio pro aliquo extra ordinario, quod immediate spectaret etiam ad bona ipsorum Clericorum, & quadã ratione naturali illis incumberet, veluti si ageretur de reficienda via penitus destructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipsorum Clericorum propter quod eis ad suas possessiones difficilis esset accessus nec per illa eorum plaustra duci possent, & alibi similia, in quibus ipsorum vtilitas principaliter verteretur, vt tunc teneantur ad expensas contribuere, ex dictis per Panor in cap. non minus sub nu 16. Item dico & c. de immun. Eccles. & Syluest. in verbo Immunitas 1. sub nu. 19. vers. Sunt tamen aliqua onera & c. ac per Campan. in suprad. repet. sub nu. 118. & Nauar in Man. c. 27. sub nu. 115. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgolin. in eod. c. 18. § 3. in fine.

Clausulam vero Bullę Cœnæ Domini supra narratam nouissime post Nauar. in Man. c. 27. nu. 41. & in cons. 6. ac duobus sequen. de censibus in nou declarant Tolen. in Sum lib. 1. cap. 21. Gregor. Sayr. in thesauro cas. consc. lib. 3. cap. 9. late Bartholom. Vgolin. pręd. tract. de censuris S. Pontifici reseru. c. 9. Franc. Suarez loco præcit. censura. 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCIENDVM est, quod post Conc. Trid. sess. 7. de refor. c. 7. & sess. 25. c. 16. ad declarationem portionum assignandarum Vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuo vnitarum, emanauit constitutio fel. rec. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouemb. 1567. fol. 999. in Bull. incip.

Ad exequẽdũ pastoralis officij, & infra, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica hac nostra perpetuo valitura cõstitutione statuimus, & ordinamus, ac declaramus quemadmodum etiam de ipsius Concilij mente fuisse colligimus, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos præfatos assignatione portionis ipsis Vicarijs perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum prælatorum arbitrio facienda ita se continere, & arbitrari debere, vt non maior centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & alijs obuentionibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur nisi Vicarijs tẽporarijs solitum fuisset plus assignari, siue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaque, numerata, fundo seu alia re stabili portio huiusmodi constituatur, cuiuscunque valoris parochialis ecclesia vnita fuerit, & habita etiam ratione redditiũ, & onerum loci, cui parochialis ipsa vnita fuerit, ita quod portiones vltra, vel infra dictas summas scutorum centum, & scutorum quinquaginta hactenus assignatæ, vel in posterum forsan assignãdę quo ad excessum, & defectum huiusmodi nullius roboris, & momenti existant, & ad summas prædictas reductæ, & auctæ respectiue censeantur, nisi tamen valor annuus ipsius parochialis vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor sit quinquaginta scutis, quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo, non debeat excedere summam annuam valoris dictæ parochialis, sed sufficiat, quod omnes fructus eius duntaxat attribuuntur ipsi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum esset, eos, qui commodis priuantur, eadem onera, quæ prius sustinebãt debere sufferre, volumus, & statuimus, quod ecclesię, monasteria, collegia, beneficia, & pia loca huiusmodi in quorum parochialibus ecclesiis vnitis continget Vicarias prædictas erigi, pro quantitatibus fructuum ipsis Vicarijs perpetuis assignatorum, ad solutionem quindenniorum, quam nobis, & Cameræ Apostolicæ soluunt, vlterius non teneantur, sed eis detractio fiat ad ratam certorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen, quod Vicarii perpetui, qui pro tẽpore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apostolica nouam prouisionem suæ deputationis, & soluere annatam pro portione fructuum, redditiuum, & prouentuum certorum sibi assignata, & expedire literas Apostolicas, nec alias ad possessionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & seruitium earundem parochialium admitti possint, nisi soluta annata, & expeditis literis Apostolicis nouæ prouisionis, vt præfertur, alioquin integrum quindennium solui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta cõscientia fructus percipere possint. Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum ecclesiis vnitis ponentur, cum ipsorum ordinariorum, seu eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et si dictæ parochiales vnitæ erunt monasteriis regularium mendicantium, possint a superioribus dictorum monasteriorum nominari ex ipsis mendicantibus, quos si ordinarii præuio examine per se, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis

neis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen superiorum suorum amouibiles, deputare. Idemque etiam seruetur in regularibus monachis tantū, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis monachis fuerit, seruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltem quatuor alii ex dictis monachis. Sicque per quoscunque, &c. Non obstantibus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pii V. Constitutionem reuocatam fuisse per constitutionem bonæ memoriæ Gregorij XIII. incip. In tanta rerum, & negotiorum mole, &c. folio 1208 in Bullar. quam habes supra in verbo priuilegia Regularium fol. 410. Nam vltra quod dicta Gregorij constitutio duntaxat procedit quoad Vicarios parochialium vnitatum monasterijs; postea idem Gregorius XIII. ore reualidauit eandem Pij V. cōstitutionem, dummodo cum fratre, seu religioso Vicario ad nutum amouibili per monasteriū pro subeunda animarum cura assignando, vnus duntaxat alius religiosus extra claustrum maneat, & non plures, prout Sacra Concilij Tridentini congregatio declarauit pro interpretatione d. c. 7. sessione 7. de reformat. adeo quod memorata Pii Quinti constitutio est hodie seruanda, de quibus omnibus testimonium perhibet insignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana Curia Aduocatus in comment. ad regulam 8. Cancel. gl. 5. §. 3. nu. 79. Romæ impress.

De perpetuis vicariis habetur in clem. 1. de iure patro. in c. extirpandę §. qui vero. c. auaritię, & c. de monachis de præben. & eod. tit. in 6. & extrauag. Io. 22. de præben. & ibi glo. in verbo Vicarios. c. ad hæc de offi. vica. clem. vnica. eo. tit. c. 1. de cappel. mona. in antiquis, & in 6. ac extat Petri Rebuff. tractatus congreg. portionis beneficiorum Vicarijs.

VSVRA.

PRÆTER Summistas sciendum est, qualiter de vsura circa cambia extat Pii 5. constitutio Romæ publicata die 7. Feb. 1571. fol. 1154. in Bullar. incip. in eam & infra.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ sicca nominantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, sed ad alia loca cambia celebrare simulant, ad quæ loca ii, qui pecuniam recipiunt, literas quidem suas cambii tradunt, sed non mittuntur, vt transacto tempore vnde processerant, inanes referantur, aut etiam nullis huiusmodi literis traditis pecunia ibi denique cum interesse reposcitur, vbi contractus fuerat celebratus, nam inter dantes, & recipientes vsque a principio ita conuenerat, vel certe talis intentio erat, neque quisquam est, qui in nundinis, aut locis supradictis huiusmodi literis receptis solutionem faciat. Cui malo simile etiam illud est, cum pecuniæ, siue depositi, siue alio nomine ficti cambii traduntur, vt postea eodem in loco, vel alibi cum lucro restituantur. Sed, & in ipsis cambiis quæ realia appellantur, interdum (vt ad nos perfertur) campsores præstitutum solutionis terminum lucro ex tacita, vel expressa conuentione recepto, seu etiam tantummodo promisso, differunt. Quæ omnia nos vsuraria esse declaramus, & ne fiāt districtius prohibemus. Porro ad tollēdas quoque in cambiis, quantum cum Deo possumus, occasiones peccandi, fraudesque fœneratorum, statuimus, ne deinceps quisquam audeat siue a principio, siue alias certum, & determinatum interesse, etiam in casu non solutionis pacisci, neque

que realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illæ celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorum vsum exercere abusu illo prorsus reiecto, cambia pro secundis, & deinceps nundinis siue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longinquitatis, & vicinitatis locorum in quibus solutio destinatur, nedum longiores præfiguntur, quam loca destinatæ solutionis desiderant, fœnerandi detur occasio. Quicunque contra hanc nostram constitutionem commiserit, pœnis a sacris Canonibus contra vsurarios inflictis, se nouerit subiacere. Eos vero, qui cōspirationes fecerint, vel congestam vnique pecuniam ita ad se rederint, vt quasi monopolium pecuniæ facere videantur pœnis, quæ a iure contra exercentes monopolia, constitutæ sunt, teneri sancimus. Volumus &c. Hanc Bullam refert, & declarat Nauar. in Man. c. 17. sub nu. 299. in fine, & in commentario de vsuris.

Decreto Serenissimi Dominij Veneti præuio correxit, & quæ de nouo adiuncta fuerunt suis locis inseruit M. Matthias Coldiz, finem aspirante Deo faciens in Vigilia Inuentionis S. Crucis. Anno CHRISTI nati M.DC.XVIII.

FINIS.

